МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Комунальний заклад Сумської обласної ради
«Сумський фаховий медичний коледж»

Фаховий молодший бакалавр: стан освітньо-професійного ступеня в умовах воєнного сьогодення та перспективи у майбутньому

XIV Всеукраїнська науково-методична інтернет-конференція

Суми
2024

Організаційний комітет конференції:
Голова – **Рябоконь Юлія** – директор КЗ СОР «Сумський фаховий медичний коледж»
члени комісії:
Кононов Олександр – радник керівника, почесний директор КЗ СОР «Сумський фаховий медичний коледж», заслужений працівник освіти України
Симоненко Лариса – заступник директора з навчальної роботи КЗ СОР «Сумський фаховий медичний коледж»
Блужан Тетяна – завідувач навчально-методичного кабінету КЗ СОР «Сумський фаховий медичний коледж»
Пономаренко Тетяна – методист КЗ СОР «Сумський фаховий медичний коледж»

Фаховий молодший бакалавр: стан освітньо-професійного ступеня в умовах воєнного сьогодення та перспективи у майбутньому: Збірник матеріалів XIV-ї Всеукраїнської науково-методичної інтернет-конференції. – Суми: КЗ СОР «Сумський фаховий медичний коледж», 2024. – 496 с.

Збірник статей присвячений можливим шляхам вирішення нагального питання визначення місця закладів фахової передвищої освіти України в освітньому просторі сьогодення; проблемним питанням щодо організації освітньої діяльності та їх вирішенню у розрізі запровадження нових нормативних документів; специфіці проведення освітнього процесу онлайн в умовах воєнного стану; різностороннім напрямкам виховного процесу; пріоритетним завданням профорієнтаційної роботи закладу освіти; заходам щодо забезпечення адаптації студентів першого курсу та збереження контингенту студентів наступних курсів; проблемним питанням підготовки та проведення ЄДКІ у медичних ЗФПО України; майбутньому методичної служби, проблемам соціальної незахищеності методистів, запропонованому розв’язанню окреслених проблем.

Авторами статей запропоновані шляхи ефективної організації методичної роботи та вдосконалення організації освітнього процесу.

Для педагогічних працівників та керівного складу ЗФПО України.

ЗМІСТ

1. Місце в освітній галузі фахового молодшого бакалавра ЗФПО згідно останніх законодавчих актів України

Білищак Леся ЗАКОНОДАВЧЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗФПО ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА 11

Зелений Володимир ДО ПИТАННЯ МАЙБУТНЬОГО ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ (довгочит) 15

Кузик Фрозіна, Бойчук Тетяна МІСЦЕ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА В ОСВІТНІЙ ГАЛУЗІ 19

2. Акредитація, ліцензування, сертифікація напрямів освітньої діяльності / ОПП закладами ФПО України

Першко Ірина ОСОБЛИВОСТІ ОНОВЛЕННЯ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ «ЛАБОРАТОРНА ДІАГНОСТИКА» 22

4. Особливості підготовки фахового молодшого бакалавра у ЗФПО в умовах воєнного сьогодення (із досвіду роботи)

Бабіна Світлана ЯК МОТИВУВАТИ СТУДЕНТІВ ДО ВИКОРИСТАННЯ ЗДОРОВИХ ЗВИЧОК 25

Ельтек Іван, **Рілов Олександр** ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ СТУДЕНТІВ ЗФПО ЗАСОБАМИ ФУТБОЛУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СЬОГОДЕННЯ 27

Марчик Валентина ЗНАЧЕННЯ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ У ФОРМУВАННІ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ 29

Нестеренко Інна ВІД МІЖДИСЦИПЛІНАРНИХ ЗВ'ЯЗКІВ В ПЕДАГОГІЦІ – ДО МУЛЬТИДИСЦИПЛІНАРНИХ КОМАНД В МЕДИЧНІЙ РЕАБІЛІТАЦІЇ 32

Пономаренко Людмила ОРГАНІЗАЦІЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ТА ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО ПІДХОДУ ДО ВИКЛАДАННЯ ПРИРОДНИЧО-НАУКОВИХ ДИСЦИПЛІН 35

Слухай Світлана РОЗВИТОК МОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ НА ДИСЦИПЛІНАХ ЗУБОТЕХНІЧНОГО ЦИКЛУ 38

Столярчук Валентина РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З ФІЗИКИ ЗА ДОПОМОГОЮ ІННОВАЦІЙНИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ 41

Філіна Ірина, Чемісова Тетяна ДІАПАЗОН КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ФАХІВЦЯ ЯК ОСОБИСТОСТІ 46

4.1. Пріоритетні завдання профорієнтаційної роботи ЗФПО як невід'ємної складової функціонування закладу освіти

Агашкова Оксана, Федоренко Сергій ПРОФОРІЄНТАЦІЯ: ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ 51

Войцехівська Ірина, Ільєва Олена ПРОФОРІЄНТАЦІЯ ЯК ВАЖЛИВИЙ ІНСТРУМЕНТ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДО РИНКУ ПРАЦІ 53

Гудкова Ірина ВСТУПНА КАМПАНІЯ 2024, ІЗ ДОСВІДУ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ РОБОТИ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ 56

Довгорук Лариса ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ РОБОТИ У ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ 60

Котляр Тетяна НАПРЯМКИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ РОБОТИ У МЕДИЧНОМУ КОЛЕДЖІ (З ДОСВІДУ РОБОТИ) 63

Козак Христина, Старик Марія ПРОФОРІЄНТАЦІЙНА РОБОТА - НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА ЕФЕКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГА В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ СЬОГОДЕННЯ 67

Максімова Ірина, Галущак Лілія ПРІОРИТЕТНІ ЗАВДАННЯ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ РОБОТИ (із досвіду роботи) 70
Скиба Денис ЯК ЗАЦІКАВИТИ МОЛОДЬ У МЕДИЧНІЙ ПРОФЕСІЇ. КЛЮЧОВІ КРОКИ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ РОБОТИ 73
Соляр Людмила ПРІОРИТЕТНІ ЗАВДАННЯ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ РОБОТИ ЯК НЕВІД'ЄМНОЇ СКЛАДОВОЇ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ 76
Тригуб Тетяна, Лисенко Сергій ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМКИ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ РОБОТИ НІЖИНСЬКОГО ФАХОВОГО МЕДИЧНОГО КОЛЕДЖУ (із досвіду роботи) 79
Тунік Наталія ПРОФОРІЄНТАЦІЙНА РОБОТА В КОЛЕДЖІ ВИКЛАДАЧАМИ ЦИКЛОВОЇ КОМІСІЇ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І ВИХОВАННЯ З МЕТОДИКОЮ НАВЧАННЯ 82

4.2. Заходи адаптації студентів перших курсів та збереження контингенту студентів старших курсів у ЗФПО
Борщ Андрій, Совтус Ірина ЗАХОДИ АДАПТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ПЕРШИХ КУРСІВ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ КОНТИНГЕНТУ СТАРШОКУРСНИКІВ У ЗФПО 85
Глазунова Анжела РОЗВИТОК ТВОРЧОГО МИСЛЕННЯ, ЯК ФАКТОР УСПІХУ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ТА КЛЮЧОВЕ ЗАВДАННЯ У ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ 88
Гуцаленко Оксана ЕЛЕМЕНТИ СИМУЛЯЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ПРОГРАМІСТІВ 91
Русаловська Ірина СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ СУПРОВІД АДАПТАЦІЇ СТУДЕНТІВ НОВОГО НАБОРУ 94
Сітнікова Ніна АДАПТАЦІЯ ПЕРШОКУРСНИКІВ ДО УМОВ НАВЧАННЯ 98

4.3. Освітній процес з елементами дистанційного навчання, змішане навчання під час підготовки фахового молодшого бакалавра
Амєліна Світлана ЗМІШАНЕ НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА В УМОВАХ ВОЄННОГО СЬОГОДЕННЯ 101
Антонюк Тетяна, Стрижаковська Ольга ПІДГОТОВКА ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА НА ЗАНЯТТЯХ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ ПІД ЧАС ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ 103
Апенько Надія ВИКОРИСТАННЯ ОНЛАЙН-РЕСУРСІВ У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ 105
Бабій Віктор ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ФІЗИКИ ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ 108
Башук Ганна ВПРОВАДЖЕННЯ ЦИФРОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ ПРИ ДИСТАНЦІЙНОМУ ТА ЗМІШАНОМУ НАВЧАННІ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА 110
Бездєнєжних Марина ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ – СПОСІБ РЕАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ 113
Беркар Валентина РОЗВИТОК КЛІНІЧНОГО МИСЛЕННЯ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ АКУШЕРСТВА ТА ГІНЕКОЛОГІЇ В УМОВАХ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА 115
Білоконь Ірина ВПЛИВ РОЗВИТКУ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА АКАДЕМІЧНУ УСПІШНІСТЬ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНОГО КОЛЕДЖУ 119
Білокура Наталія ВЕБІНСТРУМЕНТАРІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПІДТРИМКИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ (на основі використання платформи «Всеосвіта. Спільнота активних освітян») 121

Білявська Людмила СУЧАСНИЙ СТАН ПІДГОТОВКИ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА З МУЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ В ПЕДАГОГІЧНОМУ КОЛЕДЖІ З ЕЛЕМЕНТАМИ ДИСТАНЦІЙНОГО ТА ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ . . . 126
Бугайова Юлія СУЧАСНИЙ ПЕДАГОГ – УСПІШНИЙ ЗДОБУВАЧ ОСВІТИ 129
Бурико Олена СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ОСВІТИ + ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ ВИКЛАДАЧА = СФОРМОВАНА ОСОБИСТІСТЬ СТУДЕНТА, ПІДГОТОВЛЕНОГО ДО ЖИТТЯ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ 133
Бурмаченко Вікторія КОМПЛЕКС МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІН «ВНУТРІШНЯ МЕДИЦИНА», «МЕДСЕСТРИНСТВО У ВНУТРІШНІЙ МЕДИЦИНІ» 135
Василіна Олена, Хоменко Ольга ЗАСТОСУВАННЯ МЕДІАОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ 138
Возович Антоніна СУЧАСНІ МЕТОДИ ТА ФОРМИ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ ПРИ ВИКЛАДАННІ БАЗОВИХ ТА ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН В ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ 140
Гаврилюк Сергій ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС З ЕЛЕМЕНТАМИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ, ЗМІШАНЕ НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА 144
Гвоздецька Галина, Глов'як Віталій, Дуб Наталія, Біцька Ірина РОЛЬ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ У ПОКРАЩЕННІ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МЕДИЧНИХ СЕСТЕР У ФАХОВОМУ МЕДИЧНОМУ КОЛЕДЖІ ІФНМУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ 149
Глотова Людмила ОРГАНІЗАЦІЯ ОНЛАЙН ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ З МЕДИЧНОЮ ТЕРМІНОЛОГІЄЮ» В МЕДИЧНОМУ КОЛЕДЖІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СЬОГОДЕННЯ 151
Довгаль Наталія ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ПЕРІОД ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ 153
Єфименко Наталія, Лук'яненко Марина, Кирнос Олена ОЦІНКА ВПЛИВУ МЕТОДИКИ CLIL НА МОТИВАЦІЮ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ТА ЇХ АКАДЕМІЧНУ УСПІШНІСТЬ 156
Єфименко Наталія, Серажим Світлана, Редченко Людмила ВИКОРИСТАННЯ ДИДЖИТАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У ПРАКТИЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА 158
Жигилій Зінаїда ЗМІШАНЕ НАВЧАННЯ У ПІДГОТОВЦІ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА 160
Зайцева Людмила ВІЗУАЛІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ НА ЗАНЯТТЯХ ІСТОРІЇ 162
Запорожець Олена ВИКОРИСТАННЯ ПОДКАСТІВ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ 165
Запорожець Роман ІНТЕГРАЦІЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИКЛАДАННІ СУСПІЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН 169
Зубченко Юліана, Вонсович Юлія, Вишневецький Іван КОМП'ЮТЕРНІ ТЕСТИ ЯК ЕЛЕМЕНТ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ПІДГОТОВЦІ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА 172
Зубчик Леся, Приймачук Олеся КОМП'ЮТЕРНІ ТЕСТИ ЯК ЕЛЕМЕНТ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ПІДГОТОВЦІ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА 174
Ілляшенко Лариса ПІЗНАВАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ СТУДЕНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ МАТЕМАТИКИ, ЗОКРЕМА В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ 177

Ільченко Тетяна ВПРОВАДЖЕННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ З ДИСЦИПЛІН МОРФОЛОГІЧНОГО ЦИКЛУ 181
Кіріафіді Наталія, Редько Олена АДАПТАЦІЯ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ: ВИКЛИКИ, РІШЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ 184
Косачова Людмила БІНАРНІ ЗАНЯТТЯ ЯК ІННОВАЦІЙНА ФОРМА ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ 187
Костигова Ольга ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ ТЕХНІЧНИХ ДИСЦИПЛІН В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ 189
Кравченко Євгеній ТЕСТУВАННЯ ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ 193
Костюк Оксана ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС З ЕЛЕМЕНТАМИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ, ЗМІШАНЕ НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА У СТОРОЖИНЕЦЬКОМУ ЛІСОВОМУ ФАХОВОМУ КОЛЕДЖІ 196
Ленець Олена ІННОВАЦІЇ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ: ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ДИСТАНЦІЙНОГО ТА ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ У ПІДГОТОВКУ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА 200
Лисенко Алла ЦИФРОВІ ОСВІТНІ РЕСУРСИ В СИСТЕМІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ 202
Любецька Владислава ПІДГОТОВКА МЕДИЧНИХ ФАХІВЦІВ У ДИСТАНЦІЙНОМУ ТА ЗМІШАНОМУ ФОРМАТІ: АДАПТАЦІЯ МЕТОДІВ І ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ 205
Мазур Наталія, Довгань Наталія СТОРІТЕЛІНГ ЯК ОДИН З ЕФЕКТИВНИХ МЕТОДІВ ВИКЛАДАННЯ 208
Мелещук Людмила ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ІНСТРУМЕНТАРІЇВ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ 213
Мисік Лариса ОСОБЛИВОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ З ДИСЦИПЛІНИ «ХІМІЯ» В ДИСТАНЦІЙНОМУ ФОРМАТІ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ 217
Новік Тетяна, Рашевський Микола ПРО ДИСТАНЦІЙНЕ ВИВЧЕННЯ ФІЗИКО-МАТЕМАТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН У КОЛЕДЖАХ 219
Омелько Мар'яна, Байлюк Людмила ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНИХ ЗАСОБІВ ДІАГНОСТИКИ ФАХОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ У ПРОЦЕСІ ОЧНОГО ТА ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ 221
Орлова Вероніка ЗМІШАНЕ НАВЧАННЯ ЯК ВИМОГА ЧАСУ 223
Петрунів Ольга, Жабіцька Ольга ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ДИСТАНЦІЙНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЧОРТКІВСЬКОГО МЕДИЧНОГО ФАХОВОГО КОЛЕДЖУ 227
Подуфалов Павло ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ – ВИД ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ 229
Пономаренко Тетяна ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПІД ЧАС ВИКЛАДАННЯ ОСНОВ ОХОРОНИ ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ 232
Прищенко Костянтин ЗВ'ЯЗОК ПРАКТИЧНОГО НАВЧАННЯ З ВИРОБНИЦТВОМ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ 240
Прищенко Юлія ВИКОРИСТАННЯ ПРОГРАМНИХ ПРОДУКТІВ ПІД ЧАС ВИКЛАДАННЯ ОБЛІКОВО-ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН 243
Пугачова Оксана НЕОБХІДНІСТЬ ПРОВЕДЕННЯ ОНЛАЙН-ОЛІМПІАД В УМОВАХ СУЧАСНИХ РЕАЛІЙ УКРАЇНИ 245
Редько Олена, Тратнікова Ольга ВАЖЛИВІСТЬ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН МАТЕМАТИЧНОГО ЦИКЛУ ПРИ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ МЕДИЧНИХ СЕСТЕР ТА ФЕЛЬДШЕРІВ 247

Сакевич Валентина, Єфименко Наталія, Дворнік Світлана ВИКОРИСТАННЯ ОПОРНИХ КОНСПЕКТІВ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА 249
Самусенко Тетяна ВИКОРИСТАННЯ МІЖПРЕДМЕТНИХ ЗВ'ЯЗКІВ НА ЗАНЯТТЯХ З МЕДИЧНОЇ ХІМІЇ 252
Солод Любов ФОРМУВАННЯ «SOFT SKILLS» (ГНУЧКИХ НАВИЧОК) У ВИКЛАДАЧІВ І ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В ПРОЦЕСІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СЬОГОДЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ У МАЙБУТНЬОМУ 258
Солод Людмила ЗМІШАНЕ НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА 261
Тесленко Наталія ВАЖЛИВІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС 265
Телефус Наталія З ДОСВІДУ РОБОТИ ВИКЛАДАЧА ОСНОВ МЕДСЕСТРИНСТВА 267
Ткаченко Тетяна, Панібратцева Світлана, Гетманенко Світлана ОСОБЛИВОСТИ ДИСТАНЦІЙНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СЬОГОДЕННЯ 269
Чернюк Анатолій, Чернюк Людмила ФОРМУВАННЯ ЖИТТЄСТІЙКОСТІ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ ПІД ЧАС ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ ЩОДЕННИХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ 270
Чорна Світлана, Бартко Жанна ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ LEARNING ТЕХНОЛОГІЙ НА ЗАНЯТТЯХ БІОЛОГІЇ ТА ХІМІЇ ПРИ ФОРМУВАННІ ФАХІВЦІВ АГРАРНОГО СЕКТОРУ 273
Чуйков Артем ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДІ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА НАКОПИЧУВАЛЬНОЮ СИСТЕМОЮ 276
Шевчук Оксана, Дряпак Наталія, Демкович Лілія, Телій Галина ЦИФРОВИЙ ІНСТРЕМЕНТ WORDWALL, ЯК ЕЛЕМЕНТ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ПІД ЧАС ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ 279
Шкурман Наталія ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ЗАНЯТТЯХ ФАРМАКОЛОГІЇ: НОВІ МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ ЕФЕКТИВНОГО НАВЧАННЯ 283
Шлаган Олексій, Шлаган Людмила, Слюсарчук Тетяна ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ В МЕДИЧНОМУ КОЛЕДЖІ 286
Шпаченко Катерина ПІДГОТОВКА ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА ПІД ЧАС ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ 290
Шуліка Ольга САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ 292

4.4. Питання підготовки студентів до ДПА/НМТ: погляд у майбутнє
Даниленко Ірина ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ ДО НМТ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ 297
Саварець Ігор ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ ДО СКЛАДАННЯ ІСПИТІВ З МАТЕМАТИКИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ 299
Сворак Любомир ПИТАННЯ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ДО ДПА/НМТ: ПОГЛЯД У МАЙБУТНЄ 302
Стрижаковська Ольга, Авдіковська Людмила ПІДГОТОВКА ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ДО НМТ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ 305

4.5. Питання підготовки та проведення ЄДКІ у медичних ЗФПО
Морозенко Ольга СТВОРЕННЯ ВАЛІДНОГО ТЕСТУ ДЛЯ СКЛАДАННЯ ЄДКІ ЗДОБУВАЧАМИ У МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ 308

Попович Ганна, Савчук Галина ПІДГОТОВКА ТА ПРОВЕДЕННЯ ЄДКІ ТА КРОКУ М У МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ 311
Троц Віта, Калініченко Ольга ПІДГОТОВКА ДО ПРОВЕДЕННЯ ЄДКІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ 312

4.6. Симуляційне навчання як напрям до якісних змін у освіті
Бедик Ніна, Вишньовський Іван СИМУЛЯЦІЙНЕ НАВЧАННЯ У МЕДИЧНОМУ КОЛЕДЖІ ЯК НАПРЯМ ДО ЯКІСНИХ ЗМІН В ОСВІТІ 316
Білецька Алла, Курило Антон ПРОБЛЕМИ СИМУЛЯЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У КЗ СОР «СУМСЬКИЙ ФАХОВИЙ МЕДИЧНИЙ КОЛЕДЖ» 318
Бобкова Інна, Бур'янова Вікторія, Гончарук Світлана, Умінська Катерина СИМУЛЯЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАРМАЦЕВТИЧНИХ КАДРІВ 321
Буратинська Оксана ВИКОРИСТАННЯ СИМУЛЯЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПІДГОТОВЦІ КВАЛІФІКОВАНИХ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ 323
Васильєва Леся, Захарченко Юлія РОЛЬ СИМУЛЯЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ 326
Дуда-Мізинчук Ольга, Цьомик Ольга ВИКОРИСТАННЯ СИМУЛЯЦІЙНОГО НАВЧАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ З ВНУТРІШНЬОЇ МЕДИЦИНИ З МЕТОЮ ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У МАЙБУТНІХ МЕДИКІВ 329
Жебрацька Аліна, Ковтун Оксана КЕЙС-ТЕХНОЛОГІЯ - ІНТЕРАКТИВНА ТЕХНОЛОГІЯ ДЛЯ НАВЧАННЯ НА ОСНОВІ РЕАЛЬНИХ АБО ВИГАДАНИХ СИТУАЦІЙ 332
Кісільова Марина ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНОГО ОБЛАДНАННЯ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ КЛІНІЧНИХ ЛАБОРАТОРНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ 335
Оніщенко Наталія ІНФОГРАФІКА ЯК ПЕРСПЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ ВИВЧЕННЯ ХІМІЇ У ФАХОВІЙ ПЕРЕДВИЩІЙ ОСВІТІ 338
Рябіченко Світлана ВИКОРИСТАННЯ СИМУЛЯЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІН «ПЕДІАТРІЯ», «МЕДСЕСТРИНСТВО В ПЕДІАТРІЇ» . . . 341
Ткачук Сергій СИМУЛЯЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ЯК НАПРЯМ ДО ЯКІСНИХ ЗМІН У ОСВІТІ 345
Тодорів Марія СИМУЛЯЦІЙНЕ НАВЧАННЯ В ПЕДІАТРІЇ – СУЧАСНА ТЕХНОЛОГІЯ ЯКІСНИХ ЗМІН У МЕДИЧНІЙ ОСВІТІ ЗФПО 348
Якуб'як Тарас ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ СИМУЛЯЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ТРЕНІНГІВ ТА КУРСІВ ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ СЕРЕД СТУДЕНТІВ, МЕДИЧНИХ ТА НЕМЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ (ВЛАСНИЙ ДОСВІД) 352

4.7. Виховний процес у ЗФПО в умовах воєнного стану: виклики, рішення, реалізація
Бутенко Ірина ПРОФЕСІЙНО-ПРИКЛАДНА ФІЗИЧНА ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СЬОГОДЕННЯ 356
Бухтєєва Надія ВИХОВНА РОБОТА У КОЛЕДЖІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ. . . 359
Герасименко Тетяна ВПЛИВ ВИКЛАДАЧА НА ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СЬОГОДЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ У МАЙБУТНЬОМУ 361
Гончаренко Наталія, Прокопенко Вікторія ВИКОРИСТАННЯ ВИХОВНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ ВИКЛАДАННЯ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ 366
Гуменюк Галина, Данко Тетяна ВИХОВНА РОБОТА В УМОВАХ ВІЙНИ: ВАЖЛИВІ АСПЕКТИ 368
Дадашова Таміла НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ У ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ 371
Жежерун Євгенія НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ В ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ (З ДОСВІДУ РОБОТИ) 372

Каліберда Юрій НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ НА УРОКАХ «ЗАХИСТУ УКРАЇНИ» В ЗАКЛАДАХ ПЕРЕДВИЩОЇ ФАХОВОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ БОРОТЬБИ ЗА ДЕРЖАВНУ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ УКРАЇНИ ПІД ЧАС РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ 375
Матвіїшин Лілія, Бойчук Ольга СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ СУПРОВІД ТА ПІДТРИМКА УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ВОЄННИХ ДІЙ 379
Маслакова Любов ВИХОВНИЙ ПРОЦЕС У ЗФПО В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ . . 382
Моркляк Михайло, Іванюк Ірина НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ТА ФОРМУВАННЯ ЙОГО ЦІННОСТЕЙ – ПРІОРИТЕТНЕ ЗАВДАННЯ ВИХОВНОЇ СИСТЕМИ В ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ 385
Мунтьян Тетяна ВИХОВНИЙ ПРОЦЕС - ВИКЛИКИ ТА ПРАКТИКА 389
Нестеренко Алла ВИКЛАДАЧ І СТУДЕНТ В УМОВАХ ВІЙНИ: ВИХОВНИЙ ПРОЦЕС ТА ЕМОЦІЙНА ПІДТРИМКА 393
Орел Галина ВИХОВНА РОБОТА В УМОВАХ ВІЙНИ: ВАЖЛИВІ АСПЕКТИ 396
Прокопенко Вікторія ОСНОВНІ ФОРМИ РОБОТИ КУРАТОРА ФАХОВОГО МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНОГО КОЛЕДЖУ 399
Раковська Альона, Тураєва Ірина, Тратнікова Ольга ВИХОВНА РОБОТА У МЕДИЧНОМУ КОЛЕДЖІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ 402
Рисований Ігор ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ ТА ГРОМАДЯНСЬКОЇ ПОЗИЦІЇ СТУДЕНТІВ ХАДФК 404
Сапєгіна Валентина ВИХОВНІ ЗАВДАННЯ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ 407
Сінельникова Надія ВИХОВАННЯ У ЗФПО В УМОВАХ ВІЙНИ: ВИМОГА ЧИ ОБОВ'ЯЗОК 410
Скрипниченко Юрій ПСИХОЛОГІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ 414
Хомякова Тетяна АСПЕКТИ ВИХОВНОЇ РОБОТИ У КРИВОРІЗЬКОМУ ФАХОВОМУ МЕДИЧНОМУ КОЛЕДЖІ ПІД ЧАС ВІЙНИ: ПРОБЛЕМИ, РЕГУЛЮВАННЯ, ПЕРСПЕКТИВИ 416
Шевчук Галина, Костишена Наталія ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ У ЗФПО В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ 419

5.1. Роль методичної служби коледжу в сучасному освітньому процесі, юридична та економічна незахищеність працівників, перспективи існування
Лучнікова Світлана, Спірякова Вікторія, Темченко Ольга МЕТОДИЧНА СЛУЖБА МЕДИЧНОГО КОЛЕДЖУ В СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ: РЕАЛІЇ, ВИКЛИКИ Й ПЕРСПЕКТИВИ 422
Максимчук Алла, Власюк Алла МЕТОДИЧНА СЛУЖБА КОЛЕДЖУ: ОСНОВНІ ВЕКТОРИ ДІЯЛЬНОСТІ ТА РОЗВИТКУ 424
Поляк Марина РОЛЬ МЕТОДИЧНОЇ СЛУЖБИ КОЛЕДЖУ В СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ 427
Пономаренко Тетяна ВЧИТЕЛЬ ВЧИТЕЛІВ АБО НЕЛЕГКА ТИ, «ШАПКА МЕТОДИСТА» 429
Рись Юлія ФУНКЦІОНУВАННЯ «ШКОЛИ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ» ПРИ МЕТОДИЧНОМУ КАБІНЕТІ ЯК ЗАПОРУКА БЕЗПЕРЕРВНОГО РОЗВИТКУ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ ВИКЛАДАЧА-ПОЧАТКІВЦЯ 432
Чорна Надія ЮРИДИЧНА ЗАХИЩЕНІСТЬ ПРАЦІВНИКІВ МЕДИЧНОГО КОЛЕДЖУ, ПЕРСПЕКТИВИ 434

5.2. Діяльність відділень, їхня роль у сучасному освітньому процесі
Галутва Юрій, Галутва Віра ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ ВІДДІЛЕНЬ ФАХОВИХ КОЛЕДЖІВ ЯК ЗАПОРУКА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОЇ ТА ЯКІСНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ 436

Кузнєцова Алла, Жадан Тетяна НАВЧАННЯ ПАЛІАТИВНІЙ ДОПОМОЗІ У ХАРКІВСЬКОМУ ОБЛАСНОМУ МЕДИЧНОМУ ФАХОВОМУ КОЛЕДЖІ 438
Прокопенко Ірина ОРГАНІЗАЦІЯ СПІВПРАЦІ ЗІ СТЕЙКХОЛДЕРАМИ НА ВІДДІЛЕННІ: ОСНОВНІ НАПРЯМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ РЕАЛІЗАЦІЇ 441
Шеремет Ольга ДІЯЛЬНІСТЬ ВІДДІЛЕНЬ У ФАХОВОМУ МЕДИЧНОМУ КОЛЕДЖІ ТА ЇХНЯ РОЛЬ У СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ 443

5.3. Циклові / методичні/ предметні комісії як осередок підвищення рівня та якості освітнього процесу
Гулак Інна ЦИКЛОВІ ПРЕДМЕТНІ ТА ВИПУСКОВІ КОМІСІЇ НІЖИНСЬКОГО ФАХОВОГО МЕДИЧНОГО КОЛЕДЖУ ЯК ОСЕРЕДОК ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ТА ЯКОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ (Н А ОСНОВІ АНАЛІЗУ РОБОТИ ЗА 2023-2024 Н.Р.) 446
Кашуба Людмила СУЧАСНІ КОНЦЕПЦІЇ ВИКЛАДАННЯ ГУМАНІТАРНИХ ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН 449
Пристінський Олексій РОЛЬ ЦИКЛОВИХ КОМІСІЙ У ВДОСКОНАЛЕННІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ 452
Прокопенко Вікторія, Гончаренко Наталія РОЛЬ ЦИКЛОВОЇ КОМІСІЇ ГУМАНІТАРНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХОВОГО МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНОГО КОЛЕДЖУ У ПІДВИЩЕННІ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ 454
Хмелевська Любов, Мігаль Ольга, Плешкун Віта, Курко Тамара, Ремез Інна ВПРОВАДЖЕННЯ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА У ЗАКЛАДІ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ, ЯК ОДИН З ПРІОРИТЕТНИХ НАПРЯМКІВ РОБОТИ ЦИКЛОВОЇ КОМІСІЇ ГУМАНІТАРНІХ ТА ФІЛОЛОГІЧНИХ ДИСЦІПЛІН - ОСЕРЕДКА ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ТА ЯКОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ 456

6. Питання підвищення кваліфікації, атестації педпрацівників ЗФПО згідно останніх законодавчих актів України
Блужан Тетяна ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗФПО: ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ЗДІЙСНЕННЯ 460
Наранович Віктор АТЕСТАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗГІДНО НОРМ ОНОВЛЕНОГО ПОЛОЖЕННЯ 464

7. Психологічна підтримка педагогів під час війни
Вонсович Юлія, **Зубченко Юліана, Вишневецький Іван** СТРАТЕГІЇ САМОПІДТРИМКИ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ ЕМОЦІЙНОЇ СТІЙКОСТІ ПЕДАГОГІВ В УМОВАХ ВІЙНИ 467
Глазунова Валентина ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ СТРЕСОВОЇ СИТУАЦІЇ ПЕДАГОГІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ 470
Дмитренко Лілія, Коломієць Наталія ПСИХОЛОГІЧНА ПІДТРИМКА ПЕДАГОГІВ ПІД ЧАС ВІЙНИ 473
Івашура Вікторія ЧОМУ ПЕДАГОГАМ СЬОГОДНІ ВАЖЛИВО ДБАТИ ПРО СВІЙ МЕНТАЛЬНИЙ СТАН І ЯК ЦЕ РОБИТИ 475
Ковальова Світлана, **Перекрест Наталія** ДОСЛІДЖЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ АСПЕКТІВ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ 478
Костенко Світлана ФОРМИ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ ЩОДО ПОЛІПШЕННЯ СТАНУ МЕНТАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я ПЕДАГОГА В УМОВАХ ВІЙНИ 482
Кравченко Оксана ПСИХОЛОГІЧНА ПІДТРИМКА ПЕДАГОГІВ ПІД ЧАС ВІЙНИ 485
Сердюкова Юлія ПСИХОЛОГІЧНА ПІДТРИМКА ПЕДАГОГІВ ПІД ЧАС ВІЙНИ 487
Стрижаковська Ліліана ПСИХОЛОГІЧНА ПІДТРИМКА ПЕДАГОГІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ 491
Тоцька Вікторія РОБОТА ПЕДАГОГІВ ПІД ЧАС ВІЙНИ 492
Українець Людмила ПСИХОЛОГІЧНА СТІЙКІСТЬ У ЧАСИ ВИПРОБУВАНЬ ЯК ОСНОВА ПЕДАГОГІЧНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ 494

Розділ 1. Місце в освітній галузі фахового молодшого бакалавра ЗФПО згідно останніх законодавчих актів України

Білищак Леся, голова
загальноосвітньої цк
КЗ Івано-Франківської ОР
Коломийський медичний
фаховий коледж ім. І.Франка

ЗАКОНОДАВЧЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗФПО ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА

Фаховий молодший бакалавр – це освітньо-професійний ступінь, що здобувається на рівні фахової передвищої освіти і присуджується закладом освіти у результаті успішного виконання здобувачем освітньо-професійної програми.

Відповідно до ст. 5 Закону «Про вищу освіту», для здобуття ступеня молодшого бакалавра потрібно виконати освітню програму обсягом 120 кредитів, бакалавра – 180-240 кредитів.

Молодший спеціаліст – це в минулому ступінь вищої освіти, а фаховий молодший бакалавр - фахової передвищої освіти. Замість ступеня «молодший спеціаліст» запроваджено ступінь «молодший бакалавр». Водночас усі ці ступені відповідають п’ятому рівню Національної рамки кваліфікацій (НРК5).

У межах ліцензованої спеціальності заклад фахової передвищої освіти розробляє освітньо-професійні програми та затверджує їх відповідно до положення про організацію освітнього процесу у відповідному закладі фахової передвищої освіти. Основою для розроблення освітньо-професійної програмиє стандарт фахової передвищої освіти за відповідною спеціальністю (за наявності).

Кредит Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (далі – кредит ЄКТС) – одиниця вимірювання обсягу навчального навантаження здобувача фахової передвищої освіти, необхідного для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання. Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин. Навантаження одного навчального року за денною формою навчання становить, як правило, 60 кредитів ЄКТС.

Освітньо-професійна програма у сфері фахової передвищої освіти – єдиний комплекс освітніх компонентів (навчальних дисциплін, індивідуальних завдань,

практик, контрольних заходів тощо), спрямованих на досягнення визначених результатів навчання, право на отримання визначеної освітньої та професійної кваліфікації.

Під час розроблення ОПП та навчальних планів Міністерство освіти і науки України рекомендує дотримуватися вимог статей 7 та наповнення (лист Міністерства освіти і науки України від 15.07.2020 № 3/2090-20 «Щодо розроблення освітніх, освітньо-професійних програм фахової передвищої освіти»). До затвердження стандартів фахової передвищої освіти заклади фахової передвищої освіти мають керуватися підпунктом 12 пункту 2 прикінцевих та перехідних положень Закону 2745 в частині використання галузевих стандартів підготовки фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем молодшого спеціаліста як орієнтовних з урахуванням змін у законодавстві та вимог Національної рамки кваліфікацій. Відповідно до пункту 10 частини 5 статті 41 Закону 2745 органи студентського самоврядування вносять пропозиції щодо змісту ОПП.

Під час розроблення ОПП заклад фахової передвищої освіти, керуючись пунктом 6 частини 1 статті 1 Закону 2745 та стандартом фахової передвищої о світи відповідної спеціальності, самостійно формує перелік та зміст освітніх ко мпонентів ОПП, спрямованих на досягнення результатів навчання, що дає право на отримання освітньої та професійної кваліфікації. При цьом у необхідно дотримуватися вимог Закону 2745 та стандарту фахової передвищо ї освіти, зокрема: мінімум 50 відсотків обсягу ОПП має бути спрямовано на набуття компетентностей та забезпечення результатів навчання за спеціальністю, визначених стандартом фахово передвищої освіти (якщо інше не передбачене стандартом освіти); ОПП фахової передвищої освіти має передбачати освітні компоненти для вільного вибору здобувачів освіти в обсязі, що становить не менше 10 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТ С, передбачених для ОПП фахової передвищої освіти. Здобувач фахової передвищої освіти має право обирати освітні компоненти самостійно і такий вибір не обмежується ОПП, за якою проводять навчання. «…При цьому здобувачі фахової передвищої освіти, які планують у подальшому вступати до закладів вищої освіти, мають право обирати навчальні дисципліни, що пропонуються для здобувачів вищої освіти, за погодженням з

керівником закладу фахової передвищої освіти» (пункт 17 частина 1 статті 54 Закону 2745).

Наприклад: якщо обсяг ОПП становить 120 кредитів ЄКТС, здобувач о світи має обрати із запропонованого переліку освітніх компонентів 4 дисципліни (12 кредитів ЄКТС) за умови, що обсяг однієї становить не менше 3 кредитів ЄКТС.

Заклади фахової передвищої освіти під час розроблення ОПП можуть вст ановлювати додаткові компетентності, результати навчання та форми атест ації здобувачів освіти (у тому числі для забезпечення спеціалізації) на реалізацію яких спрямовують залишок кредитів ЄКТС (близько 40 відсотків обсягу ОПП), які забезпечуються освітніми компонентами. Усі ці освітні компоненти мають бути спрямовані на набуття здобувачем фахової передвищої освіти компетентностей, які перед бачають здатність особи вирішувати типові спеціалізовані задачі в окремій галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів відповідних наук та може харак теризуватися певною невизначеністю умов (частина перша статті 7 Закону України 2745).

Компетентність – динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність.

Загальні компетентності – універсальні компетентності, що не залежать від предметної області, але важливі для успішної подальшої професійної та соціальної діяльності здобувача в різних галузях та для його особистісно-го розвитку.

Спеціальні компетентності – компетентності, актуальні для предметної області та важливі для успішної професійної та/або подальшої навчальної діяльності за певною спеціальністю.

Освітня кваліфікація – це визнана закладом освіти чи іншим уповноваженим суб’єктом освітньої діяльності та засвідчена відповідним документом про освіту сукупність встановлених стандартом освіти та здобутих особою результатів навчання (компетентностей).

Практична підготовка здобувачів фахової передвищої освіти є обов'язковою складовою ОПП, яка дає можливість набути практичні навички та спеціальні компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності. В ОПП практична підготовка здобувачів фахової передвищої освіти залежно від спеціальності (спеціалізації), може відображатися як навчальна, виробнича.

Форму атестації здобувачів фахової передвищої освіти та вимоги до неї ви значає стандарт освіти за конкретною спеціальністю.

Перелік таких спеціальностей та порядок проведення єдиного державного кваліфікаційного іспиту затверджено Постановою Кабінету Міністрів України в ід 19.05.2021 № 497). Водночас заклади освіти під час формування ОПП можуть визначати додаткові форми атестації здобувачів фахової передвищої освіти, зокрема ті, що відображають специфіку конкретних спеціалізацій.

Тривалість підготовки фахового молодшого бакалавра на основі базов ої середньої освіти не може перевищувати 4 навчальні роки, що забезпечу ється шляхом розрахунку оптимальної для профілю підготовки інтеграції освітніх компонентів і предметів освітньої програми профільної середньої освіти із використанням вимог Закону 2745(частини п'ята – сьома статті 7). До введення в дію освітньої програми профільної середньої освіти професійного спрямування (на перехідний період) для підготовки за освітньою програмою повної загальної середньої освіти застосовують Типову освітню програму профільної середньої освіти закладів освіти, що здійснюють підготовку молодших спеціалістів на основі базової загальної середньої освіти.

На основі навчального плану у визначеному закладом фахової передвищої освіти порядку для кожного здобувача фахової передвищої освіти розробляються та затверджуються індивідуальні навчальні плани на кожний навчальний рік.

Академічна мобільність у фаховій передвищій освіті – можливість учасників освітнього процесу навчатися, викладати, стажуватися чи проводити дослідницьку (мистецьку, спортивну) діяльність в іншому закладі освіти (науковій установі) на території України чи поза її межами.

Висновки. Кваліфікація фахового молодшого бакалавра дає доступ продовжити освіту на рівні молодшого бакалавра, бакалавра та магістра медичного, фармацевтичного або ветеринарного спрямування.

І найголовніше, диплом «фахового молодшого бакалавра» дає змогу обирати найкращий для студента варіант: продовжити навчання за скороченим терміном здобуття вищої освіти за наступним ступенем (бакалавр, магістр), або розпочати професійну діяльність за обраним фахом, поєднуючи її з навчанням за заочною формою за скороченим терміном.

Використані джерела:

1. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text
2. Про фахову передвищу освіту: Закон України від 06.06.2019 № 2745 VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19#Text 3.
3. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII. URL : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18
4. Про затвердження Положення про акредитацію освітньо-професійних програм фахової передвищої освіти: наказ Міністерства освіти і науки України від 01.07.2021 №749. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1608-21#Text
5. Вітранюк Н., Соколова О.,Державна служба якості освіти України Іщенко Т., ДудникТ. Д удус Т., Державна установа «Науково-методичний центр вищої та фахової передвищої освіти»: Методичні рекомендації щодо розроблення освітньо-професійної програми фахової передвищої освіти (у сфері фахової передвищої освіт). – К.: 2022. – 59 с.

Зелений Володимир, координатор сектору фахової передвищої освіти Науково-методичної ради МОН України, в.о. директора ВСП «Верхньодніпровський фаховий коледж Дніпровського державного аграрно-економічного університету», к. істор. н.

ДО ПИТАННЯ МАЙБУТНЬОГО ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

(довгочит)

Вчора оприлюднив допис, який викликав потужню дискусію, проте я так і не отримав відповіді на поставлене питання. Поряд з тим прочитав певну критику щодо: «Так, а що ж робити з фаховою передвищою освітою?».

Спробую висловити / виписати власне бачення, яке точно є тільки авторським баченням, бо автор не має ні посад, ні ресурсів для його втілення…

1. Найбільш важке: прочитати ст. 19 Конституції України та Закон України «Про фахову передвищу освіту» і почати врешті-решт виконувати норми законодавства.

Коментар: доки ситуація в освіті розвиватиметься на основі суб'єктивних симпатій / антипатій, «позицій», настроїв – добра не буде. А в умовах війни це взагалі неприпустимо.

2. Триває співставлення НРК та ЄРК. Варто не розповідати європейцям про ФПО як про тимчасове непорозуміння, а пояснювати рівень саме як особливість національної системи освіти.

Коментар: у кожної національної системи освіти в ЄС є свої особливості, думаю, «що Америки не відкрив». Чому їх не може бути у нас?

Чітка і послідовна позиція щодо ФПО з опорою на вітчизняне законодавство дозволить (як на мене) залучити і закордонні кошти.

Тим більше, що успішні приклади залучення закордонних коштів до ЗФПО є.

3. Стратегія розвитку ФПО. Потрібна «на вчора».

Коментар: мені можна зауважити, що в умовах систематичного виконання певного переліку положень ЗУ «Про фахову передвищу освіту», така Стратегія може стати черговим «мертвонародженим» актом.

Може, але її відсутність якраз завдає в рази більше шкоди, бо не дає відповіді на питання: «Якою бачить Держава фахову передвищу освіту та перспективи розвитку цього рівня?».

4. Державна політика щодо ФПО (точніше – державницька). Перш за все має ґрунтуватися на виконанні норм законодавства, а не на спробах нівелювати потенціал рівня і Закону через підзаконні акти і щось віддалено схоже на спробу чогось зовні подібного, але внутрішньо принципово відмінного від норм права та ще й ухваленого з порушенням строків… Не знаю, чи першим введу до обігу це поняття, але назву його «антиправо».

Коментар: будь-які спробу під «високими» гаслами, без відвертого і прозорого співставлення показників, справжнього, а не зовні уподібненого до громадського, обговорення, приречені на недовіру, нерозуміння, опір.

5. Фінансування. Має відповідати законодавству, хоча б у певних розумних межах.

У нас досі «мертві» більшість норм ст. 66 ЗУ «Про фахову передвищу освіту» і жодних зусиль у напрямку реанімації не бачу.

Навпаки, попри заявлене збільшення видатків на фінансування освіти у ЗУ «Про Державний бюджет України на 2025 рік», маємо реальне і суттєве зменшення фінансування за головною для ФПО бюджетною програмою.

Коментар: жодною війною неможна виправдати очевидні фінансові преференції для одного рівня і фінансове знекровлення іншого. Нагадаю: триває систематичне невиконання (культурно) Закону. Згадав, як навесні 2024 р. в МОН ще раз озвучили питання про відсутність у ЗФПО субвенції для забезпечення здобуття ПЗСО.

На тому все. Але ж на практиці це означає, що ЗФПО забезпечують підготовку здобувачів ПЗСО за умови фактичної економії бюджетних коштів на… ЗФПО.

Адже вимога про забезпечення якості освіти не може належно виконуватися за умови явно дискримінаційного підходу до фінансування.

6. Професійні кваліфікації. Потребує продовження робота з внесення змін до ДК 003:2010 в частині розширення / уточнення переліку посад, для доступу до яких необхідна фахова передвища освіта, активізація співпраці з роботодавцями в частині розроблення професійних стандартів для 5 рівня НРК.

Коментар: так, було б дуже добре ухвалити закони «Про Національну систему кваліфікацій» та «Про освіту дорослих», продовжити і довести до логічного завершення анонсоване розроблення Єдиного реєстру кваліфікацій (Класифікатора професій). Проте думаю, що навіть попри євроінтеграційне значення цих процесів, справа швидкою не буде.

Ухвалення ЗУ «Про внесення змін до деяких законів України щодо розвитку індивідуальних освітніх траєкторій та вдосконалення освітнього процесу» обумовило появу механізму присвоєнні ЗВО професійної кваліфікації за умови відсутності професійного стандарту.

Для ЗФПО ця опція не відкрита.

7. Нормативно-правова база. Висловлюю, можливо, дискусійну тезу про те, що рівень ФПО – один з найбільш актуально регламентованих рівнів освіти України. Якщо мені не зраджує пам'ять, після ухвалення ЗУ «Про фахову передвищу освіту» були ухвалені тільки два спеціальні закони у сфері освіти – «Про повну загальну середню освіту» та «Про дошкільну освіту».

Коментар: рівень ФПО наразі не потребує нового Закону. Питання можна розглядати у двох площинах: реалізація «фінансового» блоку Закону і питання

утворення єдиного рівня професійної освіти. Щодо фінансування писав вище. Щодо єдиного рівня: всі спроби ухвалити закон про професійну освіту не вдалися. Якщо дивитися саме з раціональних позицій і «чистоти задумів», то оптимальним вбачається розроблення і внесення змін до ЗУ «Про фахову передвищу освіту» в частині приєднання ЗП(ПТ)О і утворення того самого (потужного єдиного тощо) рівня післяшкільної неуніверситетської освіти.

8. Послідовність (тяглість) державної політики. Має бути, інакше довіра до держави втрачається.

Коментар: у 2029 р. після широкого публічного обговорення і складних перемовин та компромісів був ухвалений Закон України «Про фахову передвищу освіту». Систематичне невиконання низки положень Закону, як і не менш систематичні спроби його «торпедувати», не роблять честі нікому. Більш того, підривають довіру до будь-яких новацій та реформ. Адже у представників ФПО вже є цікавий досвід і він тисне на сприйняття будь-яких новацій.

Наприклад, мені як координатору сектору фахової передвищої освіти Науково-методичної ради МОН, після державної реєстрації наказу МОН «Про особливості запровадження змін до переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2024 року № 1021», необхідно спрямувати зусилля нового складу Сектору на розроблення освітніх стандартів ФПО_2.0. Які питання у мене виникають на підставі всього написаного вище, коментувати не буду…

9. ЗФПО як майданчики / платформи. Свого часу дописував, що ЗФПО як F-16: платформа потужна, потенціал супер, але не дають. Нашій державі надали F-16. Чи не пора надати ЗФПО саме ті можливості, які дозволяють повноцінно вибудувати індивідуальну траєкторію успіху тих закладів, які дійсно працюють?

У окремих випадках це буде основа освітнього кластера, десь – суперпотужний ветеранський центр з максимально широким функціоналом адаптації та супроводу ветеранів, інші оберуть шлях об’єднання один з одним і підсилять потенціал.

Але ці кроки передбачають відкритість, чіткість і обґрунтованість критеріїв, діалог.

Замість післямови. Звичайно, ці пропозиції є «сирими», проте відображають загальний перелік питань, які, на мою думку, гальмують розвиток рівня ФПО.

Так само, я розумію, що існуюча мережа ЗФПО не вціліє у її актуальному вигляді вже хоча б з огляду на війну та демографію.

Безперечно, не можна оминути увагою факт певних пропорцій підготовки фахівців на різних рівнях ЄРК і зважати на нього з урахуванням євроінтеграції.

Проте без чіткої та аргументованої відповіді на ці та інші (не враховані мною) питання, ситуація буде рухатися у депресивному напрямку.

Щиро вірю, що це не потрібно нікому.

Все буде ФПО!

Допис з простору інтернету https://www.facebook.com/share/p/17vwSs8WhL/

Кузик Фрозіна, директор, к.мед.н.
Бойчук Тетяна, заступник директора
Чернівецький медичний фаховий коледж

МІСЦЕ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА В ОСВІТНІЙ ГАЛУЗІ

У статті проаналізовано роль фахового молодшого бакалавра в освітній галузі України відповідно до останніх законодавчих актів. Розглянуто основні положення законодавства, які регламентують функціонування ЗФПО, а також завдання, що стоять перед цим освітнім рівнем. Висвітлено значення підготовки ФМБ для ринку праці. Розглянуто перспективи вдосконалення законодавчої бази з урахуванням вимог часу та євроінтеграційних процесів.

Сучасна освітня система України зазнає постійних змін, що зумовлено необхідністю адаптації до нових викликів часу та інтеграції у європейський освітній простір. Особливе місце в цьому процесі посідає фаховий молодший бакалавр, який займає важливу позицію в системі закладів фахової передвищої освіти. Визначення його ролі в освітній галузі стало предметом уваги новітніх законодавчих ініціатив України.

Фаховий молодший бакалавр у закладах фахової передвищої освіти функціонує відповідно до таких законодавчих актів:

1. Закон України «Про фахову передвищу освіту». Прийнятий у 2019 році, цей закон визначає правові, організаційні та фінансові засади функціонування закладів фахової передвищої освіти, де закріплено статус фахового молодшого бакалавра як першого рівня вищої освіти.

2. Національна рамка кваліфікацій. У 2020 році внесено зміни, які уточнюють рівні кваліфікацій та їх відповідність європейським стандартам. Кваліфікація фахового молодшого бакалавра відповідає 5 рівню Національної рамки кваліфікацій та може бути співвіднесена з 5 рівнем Європейської рамки кваліфікацій. Це дозволяє випускникам продовжувати навчання на рівні бакалавра або вступати до ринку праці.

3. Закон України «Про освіту». Загальні положення цього закону регулюють основи діяльності освітніх закладів, забезпечуючи доступність та якість фахової передвищої освіти.

Фаховий молодший бакалавр відіграє ключову роль у забезпеченні потреб сучасного ринку праці в кваліфікованих кадрах. Основними характеристиками цього рівня освіти є:

− практична спрямованість: програми навчання зорієнтовані на здобуття студентами конкретних навичок, необхідних для роботи в певних галузях;

− гнучкість освітніх програм: врахування регіональних особливостей і потреб місцевого ринку праці;

− можливість горизонтальної мобільності: випускники закладів фахової передвищої освіти можуть продовжувати навчання за спорідненими напрямами у закладах вищої освіти.

Але щодо підготовки фахового молодшого бакалавра є ряд проблем:

− недостатнє фінансування закладів фахової передвищої освіти залишається одним із основних викликів, що впливає на якість підготовки фахового молодшого бакалавра;

− необхідність модернізації освітніх програм. Актуалізація програм з урахуванням технологічних змін і нових стандартів праці;

− необхідність гармонізації освітніх стандартів із європейськими вимогами для підвищення мобільності студентів і викладачів.

Отже, фаховий молодший бакалавр займає важливе місце в освітній галузі України. Законодавча база створює основу для його функціонування, але потребує подальшого вдосконалення з метою підвищення якості підготовки кадрів і відповідності європейським стандартам. Перспективи розвитку цього освітнього рівня значною мірою залежать від ефективності державної політики, спрямованої на підтримку закладів фахової передвищої освіти.

Використані джерела:

1. Закон України «Про фахову передвищу освіту» (2019).
2. Постанова Кабінету Міністрів України «Про Національну рамку кваліфікацій» (2020).
3. Закон України «Про освіту» (2017).
4. Бойко А. В. Актуальні проблеми фінансування закладів фахової передвищої освіти. – Київ: Освіта України, 2021.
5. Ткаченко О. Модернізація освітніх програм у контексті євроінтеграції. – Львів: Науковий світ, 2022.

Розділ 2. Акредитація, ліцензування, сертифікація напрямів освітньої діяльності / ОПП закладами ФПО України

Першко Ірина, голова циклової комісії медико-біологічних дисциплін, к.б.н., доц. Житомирський базовий фармацевтичний фаховий коледж Житомирської обласної ради

ОСОБЛИВОСТІ ОНОВЛЕННЯ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ «ЛАБОРАТОРНА ДІАГНОСТИКА»

Одним з ключових етапів циклу функціонування закладів фахової передвищої освіти є акредитація освітньо-професійних програм, що здійснюється Державною службою якості освіти України. Своєю чергою, освітньо-професійна програма (ОПП) є ключовим документом, який регламентує увесь комплекс процедур, пов'язаних з підготовкою фахівців освітньо-професійного ступеня фаховий молодший бакалавр. Розробка чи то оновлення ОПП складний, багатоетапний процес, який реалізується шляхом залучення усіх груп стейкхолдерів.

У зв'язку із затвердженням стандарту фахової передвищої освіти зі спеціальності 224 Технології медичної діагностики та лікування освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» (Наказ МОН України №801 від 30.06.2023 року) Житомирський базовий фармацевтичний фаховий коледж (ЖБФФК) у 2023 році здійснив оновлення ОПП «Лабораторна діагностика». Підготовку фахівців у галузі лабораторної діагностик ЖБФФК розпочав ще на початку 90-х років 20 ст., натомість, досвід реалізації процедури оновлення ОПП став новим та вельми позитивним. До робочої групи було залучено викладачів фахових дисциплін, здобувачів освіти та провідних фахівців цієї галузі. Розробка ОПП здійснювалася відповідно до чинних нормативно-правових документів [1-4] та Методичних рекомендацій «Розроблення освітньо-професійної програми та навчального плану підготовки здобувачів фахової передвищої освіти» МОН, ДСЯО (2022 р.).

У новій редакції ОПП зазнали змін та доповнень практично усі позиції, зокрема, відповідно до стандарту оновлено перелік компетентностей випускників, що, своєю чергою, вимагало перегляду обов'язкових та вибіркових освітніх компонент (ОК), які б забезпечували їх формування. Так, до проєкту ОПП включено2 нові ОК «Основи психології та міжособового спілкування, медичної етики та деонтології» та «Основи внутрішньої медицини та невідкладні стани». Натомість, такі дисципліни як паталогічна фізіологія та основи економічної теорії позбавлені статусу обов'язкових та були додані до переліку вибіркових дисциплін. Також інтегровано освітні компоненти «Основи охорони праці та охорона праці у галузі» та «Безпека життєдіяльності». Враховуючи вимоги часу, ОК «Військово-медична підготовка та медицина надзвичайних ситуацій» трансформована у ОК «Основи медичної допомоги в умовах воєнного часу та надзвичайних ситуацій», а «Інфекційні хвороби з основами епідеміології» у «Інфектологія з курсом епідеміології» (збільшено кількість кредитів та оновлено зміст програм навчальних дисциплін).

Змінено та доповнено перелік вибіркових освітніх компонент: вилучено ОК «Культурологія» (питання культурології частково розглядатимуться під час вивчення ОК «Історія та культура України»); включено то переліку обов'язкових ОК «Основи психології та міжоособове спілкування», «Основи медичної інформатики». Значно розширено перелік вибіркових ОК, а саме додано такі дисципліни: «Основи економічної теорії», «Основи медичного права», «Основи цитології», «Основи патоморфології та патофізіології», «Хвороби цивілізації».

Одним з важливих етапів підготовки ОПП є громадське обговорення, під час якого аналізується її зміст та вносяться пропозиції щодо його покращення та вдосконалення; особливо цінними є зауваження здобувачів освіти та зовнішніх стейкхолдерів (роботодавців). Зокрема, за результатами громадського обговорення в оновленій редакції ОПП «Лабораторна діагностика» було розширено перелік загальних компетенцій та вибіркових освітніх компонент, що сприяло формування її унікальності. Загалом блок вибіркових ОК в оновленій

ОПП становить 14 навчальних дисциплін, які забезпечують формування багатьох загальних та фахових компетентностей.

Реалізація нової редакції ОПП «Лабораторна діагностика» розпочалася у 2023-2024 н.р. як з групами нового набору так і з старшокурсниками та вимагала ґрунтовного оновлення навчальних планів та навчально-методичного забезпечення дисциплін. Слід відмітити, що на кожному етапі реалізації ОПП відбувається систематична співпраця зі стейкхолдерами, що забезпечує перегляд та осучаснення навчально-методичних матеріалів та моніторинг якості надання освітніх послуг шляхом залучення роботодавців до підсумкової атестації випускників.

Підготовка фахівців за будь-якою ОПП (не залежно від галузі знань, форм та змісту) вимагає її систематичного перегляду та оновлення, як адекватної реакції на вимоги ринку праці, стан науки та суспільні виклики. На наше переконання, саме за таких умов успішними будуть і акредитація ОПП, і її реалізація.

Використані джерела

1. Закону України «Про фахову передвищу освіту» від 06.06.2019 р. №2745-VIII.
2. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій" від 23.11.2011 р. № 1341, Національного класифікатора України: Класифікатор професій ДК 003:2010.
3. Постанова Кабінету Міністрів України «Про особливості запровадження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» від 29.04.2015р. №266.
4. Постанова Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р. № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» (зі змінами).
5. Методичних рекомендацій «Розроблення освітньо-професійної програми та навчального плану підготовки здобувачів фахової передвищої освіти» МОН, ДСЯО (2022 р.).

Розділ 4. Особливості підготовки фахового молодшого бакалавра у ЗФПО в умовах воєнного сьогодення (із досвіду роботи)

Бабіна Світлана, викладач
КЗ СОР «Сумський фаховий
медичний коледж»

ЯК МОТИВУВАТИ СТУДЕНТІВ ДО ВИКОРИСТАННЯ ЗДОРОВИХ ЗВИЧОК

Якщо у вас горить вогонь знань, запаліть ним інших.

Маргарет Фуллер

Тематика цієї стаття вибрана не випадково. Вона є нестандартною, але важливою для навчання студентів медичного спрямування.

Спостерігаючи за станом здоров'я пацієнтів, медичних працівників, студентів, я прийшла до висновку, що основу їхнього лікування складає медикаментозне лікування. Між циклами медикаментозної терапії відсутні будь-які дії по покращенню здоров'я. На питання: «Чому ви нічого не робите?», відповідь була однаковою: «Ми не знаємо, що можна робити». Прохання скласти програму по оздоровленню, яка складається з правильних звичок приводило медичних працівників у шоковий стан, бо вони не уявляють які звички для даного захворювання є правильними, а які шкідливими.

Повернемося до наших студентів. Можливо вони більш прогресивні у даних питаннях. Проводячи курацію пацієнтів, ми виявили, що у студентів виникають певні труднощі. Вони не можуть правильно задати питання, тому що не розуміють, які звички можуть бути провокуючим фактором для даного захворювання. Пояснюючи, як змінити спосіб життя пацієнту при різних захворюваннях, виникають знову труднощі. Чому так виходить? Бо студенти самі не знають, які звички є правильними, а які ні.

Задаємо питання знову: «Чому?». Пройшовши навчання у садочку, школі медичні працівники (садочка, школи) не провели цикл навчання по правильним звичкам для батьків та учнів. А не провели, бо самі не знали. Виникає замкнуте коло. Хто повинен навчити і, на мою думку, це повинен бути медичний заклад освіти, бо мало назвати правильну звичку, необхідно розказати механізм дії на організм та методику проведення.

Всю роботу по впровадженню правильних звичок можна розбити на два періоди: планування та практичне застосування. Планування – це теоретична частина. Вона включає: назву звички, механізм дії, методику проведення. Практичне застосування – це практична частина і реалізація її набагато складніша, і для виконання її ми проводимо науково-дослідницьку студентську роботу. Кінцевою метою дослідницької роботи є поліпшення самопочуття студентів. Метод дослідження: збір корисних звичок, аналіз впливу на організм, розробка методики проведення звичок та практичне втілення їх у життя.

Студенти повинні пропустити через себе корисну звичку та відчути на собі вплив її на свій стан здоров'я. Можливо вони в подальшому замінять свої звички на корисні, розроблять свою методику втілення цих звичок, але я впевнена, що процент здорових звичок у їхньому житті значно збільшиться. Тільки тоді, коли вони усвідомлять різницю між існуючою та корисною звичкою, вони зможуть відкрито демонструвати та радити їх іншим.

Можливо тоді з лексикону медичних працівників зникнуть такі фрази: «Не хвилюйтеся, все буде добре, подивіться на мене, я вже багато років хворію на це захворювання». Давайте оцінимо стан здоров'я медичних працівників очима пацієнтів: паління біля лікарень, надлишкова вага працівників, проблеми із суглобами, загострення хронічних хвороб, нездоровий зовнішній вигляд. А чи є сьогодні медичні працівники прикладом для пацієнтів? Відповідь очевидна.

Давайте почнемо з початку. Народилася дитина. Хто навчить дитину – батьки. А хто навчить батьків – медичний працівник. А хто навчить медичного працівника – медичний заклад освіти. На мою думку, доцільно було б ввести вибіркову дисципліну «Правильні життєві звички».

Свідоме покращення свого здоров'я – це те, чого прагнуть батьки та їх діти, коли вони вступили на навчання до медичного коледжу. Студент-медик, який використовує у своєму житті здорові звички, є тим центром знань, від якого будуть розходитися хвилі правильної інформації. Чим більше інформації про здорові звички будуть отримувати звичайні люди, тим менше у медичних працівників буде «сізіфової праці».

Медичні працівники часто радять вести здоровий спосіб життя (ЗСЖ), а ЗСЖ – це набір здорових звичок. Програма по лікуванню захворювання підбирається індивідуально і складається з набору здорових звичок відповідно до діагнозу. Будь-який медичний працівник повинен вміти скласти програму

свого оздоровлення та реалізувати її. Можливо після цього ми не побачимо курців біля лікарень, а працівники з надлишковою масою тіла зможуть скласти для себе індивідуальний набір здорових звичок, які нормалізують їх вагу без шкоди для здоров'я.

Можливо мої судження ідеалістичні, але я впевнена, що іншого шляху для зміни стану нашого здоров'я просто не існує.

Висновок:

1. Здоровий спосіб життя складається зі здорових звичок.
2. Правильні звички треба вивчати, аналізувати та пропускати через себе.
3. Найкраща мотивація впровадження здорових звичок – це самодослідження впливу звичок та позитивних змін стану здоров'я.
4. Незалежні сестринські втручання складаються зі правильних звичок відповідно до захворювання пацієнта.

Використані джерела:

1. Браян Джефрі Фогг. Крихітні звички, які змінюють життя: Київ: BOOKCHEF, 2021. – 462 с.
2. Бретт Блюменталь. Одна звичка на тиждень. Харків: Моноліт Bizz, 2021. – 311 с.

Ельтек Іван, викладач
Рілов Олександр
КЗ «Прилуцький фаховий медичний коледж»

ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ СТУДЕНТІВ ЗФПО ЗАСОБАМИ ФУТБОЛУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СЬОГОДЕННЯ

Сучасна системи освіти полягає в пошуку оптимальних шляхів підготовки студентів ЗФПО. З огляду на це, студенти повинні адаптуватись до нових умов освітнього процесу, вдосконалюючи власні знання та фізичну підготовленість, розвиваючи розумову та фізичну працездатність, фізичне здоров'я. Молодь - це та частина населення, що є майбутньою інтелігенцією суспільства, інтелектуальним потенціалом України, який багато в чому буде визначати зразки поведінки, життєдіяльності, впливати на формування ціннісних орієнтацій у суспільстві. Навчання у ЗФПО характеризується хронічним емоційним та інтелектуальним напруженням, викликаним ускладненням навчальних програм на фоні воєнних дій. Викликана потреба в систематичних заняттях фізичними вправами та залучення молоді до занять рухливими іграми та компенсації браку рухової активності наштовхує на універсальний засобів вирішення цих завдань,

з нашої точки зору, є використання футболу на заняттях фізичного виховання навчальних закладів ЗФПО та за його межами. Ця гра не вибаглива, футбол можна проводити на баскетбольних і гандбольних майданчиках, в спортивних залах, на футбольному полі (поперек поля з його половин), а також на будь-якій, місцевості, при необхідності за спрощеними правилами. Розміри майданчика можна вибирати виходячи з того, що є в наявності з матеріальної бази, а також з кількості тих хто займається. При проведенні спортивних змагань найпопулярнішим видом у молоді є футбол, тож за футболом - велике майбутнє.

Футбол - це відмінна форма фізичної активності, яка сприяє розвитку м'язів, збільшенню витривалості та поліпшенню координації рухів студентів. Постійний біг, розвиток силових показників та швидкості допомагають підтримувати здоровий стан тіла, також сприяє поліпшенню серцево-судинної системи та підвищенню обсягу легеневого дихання. Гра в команді, спілкування з партнерами по команді та вирішення спільних завдань допомагають розвивати соціальні навички. Гра вчить співпраці, розумінню інших, а також розбудові довіри та підтримці в командному середовищі. Студенти навчаються приймати рішення в стресових ситуаціях, розвивають лідерські якості та навички комунікації. Футбол сприяє психологічному розвитку, допомагаючи зміцнювати самодисципліну, впевненість у собі та вміння керувати емоціями. Він також навчає гравців управляти стресом, розвивати концентрацію та підвищувати стійкість до випробувань. Гра в футбол допомагає формувати позитивне мислення, виховувати цілеспрямованість та досягнення результатів, також дає можливість виразити себе через гру, розвиваючи індивідуальні навички та творчий підхід до неї. Гра у футбол має безліч переваг для фізичного та психологічного розвитку різних верств населення. Вона сприяє здоров'ю, розвитку соціальних навичок, підвищенню самодисципліни, лідерських якостей та психологічній стійкості. Крім того, футбол надає можливість для самовираження та творчості. Заняття, що проводяться зі студентами ,як на свіжому повітрі, так і в умовах спортивного залу, забезпечують оздоровчий вплив, що сприяє зміцненню нервової системи, розвитку рухового апарату, покращенню роботи серцево-судинної і дихальної системи, покращенню обміну речовин в організмі. Отже, використання футболу характеризує його як один з найбільш ефективних засобів фізичної підготовки студентів в умовах воєнного сьогодення. Застосування методики фізичної підготовки засобами футболу

доводить її ефективність. У студентів підвищуються показники фізичної підготовленості, рухової активності, зростає стресостійкість, що позитивно впливає на їхній спосіб життя. В процесі занять футболом формується ряд важливих морально-вольових якостей: колективізм, цілеспрямованість, витримка, дисциплінованість, сміливість. Футбол може широко використовуватись як засіб професійно-прикладної фізичної підготовки різних спеціальностей. Підводячи підсумки, можна відзначити, що футбол для молоді є грою захоплюючою, цікавою і необхідною для зміцнення їхнього здоров'я.

Використані джерела

1. С.П. Дудіцька, А.М. Медвідь, А.П. Царик Рухливі ігри та естафети з методикою викладання : навч.-метод. посібник, Чернівці : Чернівецький нац.. ун-т, 2020. 217 с.
2. Теоретико-методичні основи управління процесом підготовки спортсменів різної кваліфікації: колективна монографія / за заг. ред. В.М. Костюкевича. Вінниця: ТОВ «Планер», 2018. 418 с.
3. Кошура А.В. Теорія і методика спортивних тренувань : навч. посібник. Чернівці: Чернівец. Нац. ун-т ім. Ю Федьковича, 2021. 112 с.
4. А. Лексаков, В. Губа. Теорія і методика футболу. Підручник, 2018.
5. Лісенчук Г.А. Спортивні ігри та методика викладання (Футбол) : навчально-методичні рекомендації. Миколаїв : Іліон, 2020. 51 с.

Марчик Валентина, к.б.н., доцент
КЗ «Криворізький фаховий
медичний коледж» ДОР

ЗНАЧЕННЯ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ У ФОРМУВАННІ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Фізичне виховання відіграє важливу роль у формуванні гармонійно розвиненої особистості, яка володіє не лише професійними знаннями, а й культурою здорового способу життя. У сучасному суспільстві, де інтелектуальні та фізичні навантаження постійно зростають, особливо важливою є роль фізичного виховання у формуванні загальної культури особистості та збереженні здоров'я. Це набуває ще більшого значення у фаховому медичному коледжі, адже майбутні медичні фахівці повинні не лише володіти знаннями про здоров'я, але й бути прикладом для інших.

Здоров'язбережувальну компетентність розглядаємо як активну свідому діяльність людини, що віддзеркалює комплекс знань, умінь, норм поведінки та цінностей, які спрямовані на збереження й зміцнення здоров'я. У медичному

коледжі, де навчання пов’язане з вивченням біології, анатомії та медицини, формування здоров’язбережувальної компетентності стає однією з головних завдань. У цьому контексті фізичне виховання виконує кілька важливих функцій, серед них: пропаганда здорового способу життя, профілактика захворювань, підтримка фізичної форми, оскільки робота медичних фахівців часто вимагає відмінної фізичної підготовки, особливо у випадках, коли мова йде про екстрені медичні ситуації, де необхідно швидко та якісно виконувати свої професійні обов’язки.

Дослідження впливу фізичного виховання на формування здоров’язбережувальної компетенції у здобувачів освіти сприятиме пошуку ефективних шляхів у підвищенні якості освітнього процесу.

Олександр Рожков зазначає здоров’язбережувальну компетентність студентської молоді динамічною та інтегральною особистісною характеристикою, що виявляється у різних аспектах, таких як рівень знань про здоров’я, ціннісні установки та потреби, мотивація до здорового способу життя, здатність реалізовувати та зберігати здоров’язбережувальні позиції, володіння компетентностями щодо збереження та відновлення здоров’я. Ця компетентність проявляється у вмінні регулювати професійну діяльність та організовувати здоровий спосіб життя [2, с. 113].

Олександр Митчик підкреслює, що до основних педагогічних умов формування у студентів здоров’язбережувальної компетенції належать систематичність, неперервність занять фізичними вправами, реалізація особистісно-діяльнісного підходу, орієнтація на самовиховання та саморозвиток, міждисциплінарна інтеграція навчальних дисциплін та створення атмосфери співпраці [1, с. 957].

У Криворізькому фазовому медичному коледжі з метою виявлення значимості фізичного виховання у формуванні здоров’язбережувальної компетентності у жовтні 2024 року проведено анонімне анкетування серед здобувачів освіти 1 курсу (35 осіб) і 2 курсу (36 осіб) на базі 9 класів. Спортивна база в коледжі є однією із найкращих в місті серед навчальних закладів професійної освіти. Так, вона налічує міні-стадіон, дві тренажерних зали, ігровий зал і зал для акробатики з наявністю якісного інвентарю та обладнання.

Аналіз отриманих результатів показав, що на питання «Як часто ви відвідуєте заняття з фізичної культури», всі респонденти 1 курсу відповіли

«завжди присутній(ня)», а на 2 курсі − 20% респондентів зазначили «пропускаю рідко». Свою фізичну активність поза заняттями у коледжі оцінили як «дуже/помірно активний(на)» на 1 курсі 85% респондентів, на 2 курсі − 93% (рис. 1).

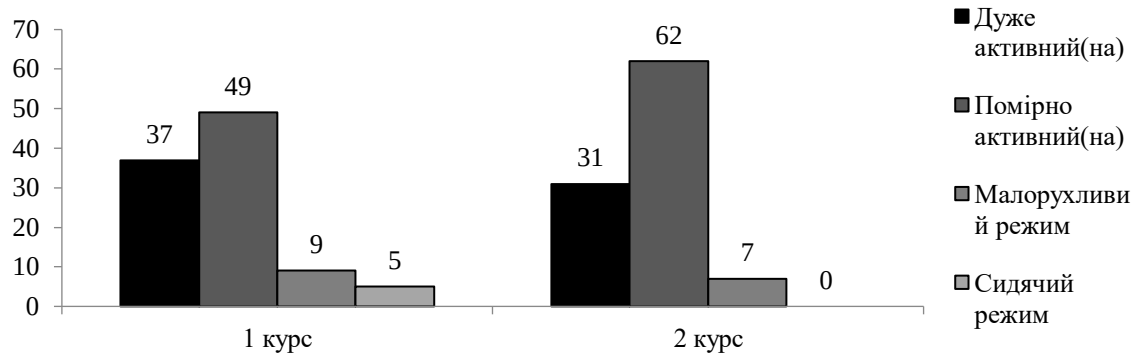

Рис. 1. Оцінювання фізичної активності поза заняттями у коледжі.

Несподівані результати отримали на питання «Чи сприяють поліпшенню здоров'я заняття з фізичної культури», оскільки від здобувачів освіти 2 курсу очікували більш вагомі відповіді. Так, на 1 курсі «Безумовно, так» зазначили 75% респондентів, на 2 курсі таких виявилось 52%. На 2 курсі спостерігаємо більше респондентів з відповіддю «Скоріше так» (42% проти 25% на 1 курсі), а також є поодинокі відповіді «Скоріше ні». Це питання потребує більш глибокого вивчення, можна сформулювати гіпотезу, за якою можуть бути такі пояснення, як: підвищення рівня відповідальності здобувачів освіти 2 курсу до якості успішності навчання; збільшення об'єму знань про причини виникнення різних захворювань; вікові зміни ціннісних орієнтацій тощо.

Аналогічні результати описані в роботі Григорія Пустовіта і Дмитра Саранчука, в якій висвітлюється аналіз теорії і практики професійної підготовки майбутніх фармацевтів у закладах вищої медичної освіти та показано, що в останні роки спостерігається тенденція до зниження обсягу їхньої рухової активності та рівня фізичної підготовки, що суттєво впливає на рівень їхнього здоров'я. Автори акцентують увагу на недостатньому рівні формування у майбутніх фармацевтів компетентності здоров'язбереження [3, с. 17].

Висновки. Фізичне виховання у Криворізькому фаховому медичному коледжі є не просто навчальною дисципліною, а важливим елементом формування здоров'язбережувальної компетентності. Завдяки систематичним

заняттям фізичними вправами студенти не лише зміцнюють своє здоров'я, але й отримують необхідні знання та навички, які допоможуть їм стати фахівцями, що пропагують здоровий спосіб життя. З метою пропагування ролі рухової активності у формуванні здоров'язбережувальної компетентності рекомендовано ознайомити здобувачів освіти з президентською програмою «Активні парки-Кривий Ріг» та залучити їх до участі у тренуванні. Для підвищення рівня фізичної активності та інтересу до спортивно-масових заходів студентів 2 курсу прийнято рішення включити для плану проведення змагань з фітнес-аеробіки.

Використані джерела:

1. Митчик О. П. Здоров'язбережувальна компетентність студентів / Інформаційні технології: наука, техніка, технологія, освіта, здоров'я : тези допов. XXXI міжн. наук.-прак. конф. (м. Харків, 17-20 травня 2023 р. / за ред. проф. Сокола Є.І. Харків : НТУ «ХПІ», 2023. С. 957.
2. Рожков О. Формування здоров'язбережувальної компетентності студентської молоді: актуальність, сутність та шляхи реалізації / Технологічна і професійна освіта: проблеми і перспективи : матер. IV Міжн наук.-прак. конф. (м. Глухів, 9 травня 2024 р.). Глухів : Глухівський НПУ ім. О. Довженка, 2024. С. 112−114.
3. Пустовіт Г. Саранчук Д. Формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх фармацевтів у процесі фахової підготовки: теоретичні концепти. Педагогічна наука і освіта XXI століття: електронний науково-методичний журнал. 2024, №2. С. 5−18.

Нестеренко Інна, викладач
КЗ СОР «Сумський фаховий медичний коледж»

ВІД МІЖДИСЦИПЛІНАРНИХ ЗВ'ЯЗКІВ В ПЕДАГОГІЦІ – ДО МУЛЬТИДИСЦИПЛІНАРНИХ КОМАНД В МЕДИЧНІЙ РЕАБІЛІТАЦІЇ

В сучасній педагогіці існують різні форми організації навчального процесу. Кожна із них використовується для реалізації певного змісту навчання в певних умовах. Хочу згадати одну із них – це міждисциплінарні зв'язки, які забезпечують інтеграцію навчальних дисциплін, та становить собою тенденцію до більш тісних взаємозв'язків суміжних медичних наук в процесі навчання.

Ідея міждисциплінарних зав'язків у педагогіці не нова, активність її впровадження припала на 2000 роки. Маю особистий досвід вивчення та використання цього методу: проведення відкритих уроків, методичні розробки, статті в методичних збірниках. Впевнена, що всі педагоги користуються та

вдосконалюють такий підхід у навчанні, адже ефективність та важливість його значення давно обґрунтована. Але в останні роки, в світлі завдань всебічного розвитку особистості студентів, удосконалення різних форм навчальної роботи, вона набула принципово важливого значення, переросла в проблему інтегрованого пізнання. У процесі інтегрованого навчання створюється цілісна система наукових знань, яким притаманний високий ступінь усвідомлення, мобільності та міцності, вони закладають в собі потенційні можливості інтелектуального розвитку студентів, дають змогу ефективно використати навчальний час, можливість заглибитись у суть матеріалу з усіх сторін та усвідомити його практичне значення. Всі галузі медичної науки тісно зв'язані між собою, тому і навчальні дисципліни не можуть бути ізольованими один від одного.

Міждисциплінарні зв'язки не тільки не втрачають актуальності, але й займають одне з ключових місць у системі професійної освіти. Звичайно, важливим етапом становлення фахівця є не тільки засвоєння майбутніми медсестрами змісту клінічних дисциплін та їх взаємозв'язок, а також така професія потребує знань етики, деонтології, психології та ін. Тому міждисциплінарна інтеграція, на думку науковців, має особливе значення у професійно-практичній підготовці медичного персоналу середньої ланки. Особливістю роботи медичної сестри є тісні зв'язки і з пацієнтами, і з персоналом, тому терапевтичні контакти та психологічні сфери спілкування визначають, власне, їх стиль роботи.

Адже медсестринство – це не тільки зцілення, а й співчуття, турбота, повага до пацієнта, що також має не тільки лікувальний, а і реабілітаційний ефект. Такі професійні якості медичної сестри дуже необхідні при роботі в мультидисциплінарних реабілітаційних командах, які розуміють та якісно виконують призначення лікарів в реабілітаційних програмах для пацієнтів різних профілів.

Повномасштабне російське військове вторгнення та регулярні масовані обстріли цивільної інфраструктури України стали значним викликом для всієї медичної системи. Кількість людей, які після стабілізації стану та лікування потребують реабілітації, збільшується чи не щодня, тож повернення постраждалих до повноцінного активного життя - один із головних пріоритетів Міністерства охорони здоров'я. В умовах військового стану, реабілітаційна

допомога значно змістила свої акценти в бік фізичної реабілітації, коли відновлення втрачених функцій після бойових травм, відбувається фізичними навантаженнями. Не тільки в Україні, а і в багатьох країнах світу, саме фізична реабілітація виступає в якості одного із провідних напрямків комплексного відновлення здоров'я та працездатності хворих. Крім фізичної реабілітації проводиться багато і інших засобів реабілітації, які визначаються індивідуально, кожному пацієнту, в залежності від його стану. Проводиться саме комплексне відновлення, тому для проведення реабілітаційних програм потрібна ціла команда фахівців. Такий формат надання допомоги передбачає роботу, так званої, мультидисциплінарної реабілітаційної команди.

І це не новація української медичної системи – так працює реабілітація в усіх розвинених країнах, які дотримуються рекомендацій ВООЗ.

До складу такої команди входять крім лікарів різних спеціалізацій, медичні сестри: з стаціонару, з фізіотерапії, з лікувальної фізкультури, з масажу.

Функціональні обов'язки медичних сестер в таких командах – це виконання призначень лікарів, щодо реалізації програм реабілітації, при цьому вони враховують клінічні рекомендації, а також вікові, індивідуальні фізіологічні та психологічні особливості пацієнта. Медичні сестри з реабілітації, їх знання, професійні навички, вміння працювати в колективі – надзвичайно важливі в складі мультидисциплінарних реабілітаційних команд.

Основне завдання такої команди – максимальне відновлення фізичних та психічних функції людини. Спочатку мультидисциплінарна команда їх аналізує з різних кутів, а потім опрацьовує на максимальному рівні своїх професійних можливостей.

Злагоджена робота між членами мультидисциплінарної реабілітаційної команди та розуміння спільних професійних задач і починає формуватися у студентів ще під час навчання з використанням міждисциплінарних зв'язків.

Викладачами Сумського фахового медичного коледжу ведеться постійна методична робота з вивчення та вдосконалення методу міжпредметних та міждисциплінарних зв'язків, адже це не тільки адаптує студентів до командної роботи, а і забезпечує їм здатність встановлювати й засвоювати цей зв'язок в процесі перенесення й узагальнення знань і вмінь з суміжних дисциплін.

Такі мультидисциплінарні команди з'являються в роботі не тільки реабілітаційних, а інших медичних відділеннях і студенти не просто розуміють

ефективність такої форми роботи, а і готові до неї. Адже мультидисциплінарні команди сприяють обміну інформацією, ідеями та досвідом, що дає більш комплексне розуміння проблем пацієнта та розроблення ефективних реабілітаційних програм.

Використання командної співпраці може бути ефективною, коли члени команди розуміють свої ролі, обов'язки, компетенції та поважають інших членів команди, що створює атмосферу, яка сприяє оцінці, плануванню та наданню оптимальної медичної допомоги.

Висновки. Міждисциплінарні зв'язки, як ефективна форми навчання, є важливим і актуальним методом у підготовці медичних спеціалістів до майбутньої командної роботи.

Використані джерела:

1. Андреєва Н.Б. Міжпредметні зв'язки у викладанні загальноосвітніх дисциплін та професійній підготовці вчителя - Луганск:Альма-матер.2008-96с.
2. Абдуліна О.О. Загально педагогічна підготовка вчителя в системі вищої педагогічної освіти/-М. просвіта,1990-141с.
3. Звєрєв, І.Д. Міжпредметні зв'язки у зв'язку в сучасній школі / І.Д. Звєрєв, В.М. Максимова. 2-е вид. - М.: Педагогіка. - 2006. - 195 с.
4. Андрейчин М.А., Івахів О.Л. Медсестринство при інфекційних хворобах: підручник. — Тернопіль: Укрмедкнига, 2002.

Пономаренко Людмила, викладач
КЗ КОР «Білоцерківський
медичний фаховий коледж»

ОРГАНІЗАЦІЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ТА ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО ПІДХОДУ ДО ВИКЛАДАННЯ ПРИРОДНИЧО-НАУКОВИХ ДИСЦИПЛІН

У кожного з нас свої спосіб і стиль навчання, темп і мотивація. Обсяг і зміст навчального матеріалу повинні відповідати рівню розумового розвитку здобувача освіти та запасу їх знань, вмінь і навичок та бути під силу кожному. Але слід відмітити, що спрощений зміст навчання знижує його розвивальні і виховні можливості. Тому потрібно, щоб зміст завдань для здобувачів освіти знаходився в зоні їх найближчого розвитку.

Суть індивідуального підходу до здобувачів освіти тісно пов'язана з диференційованим підходом у навчанні. І якщо під індивідуалізацією слід розуміти організацію процесу навчання на основі врахування індивідуальних

особливостей здобувачів освіти, то диференціація – це організація процесу навчання за декількома різними навчальними планами, програмами, завданнями в формі окремих груп, створених на основі врахування будь-яких узагальнених індивідуальних особливостей здобувача освіти.

Для організації диференційованого підходу в групі виділяється 3 підгрупи здобувачів освіти: перша - найбільш слабкі, що мають задовільний рівень досягнень, друга – здобувачі освіти, що мають достатній рівень досягнень і третя - здобувачів освіти, які потребують завдань підвищеного рівня складності та мають високий рівень досягнень.

Здобувачам освіти першої підгрупи важко розв'язувати навіть найбільш прості задачі, тому від них спочатку можна вимагати тільки роботу за зразком, по аналогії з попередньою задачею.

Для другої підгрупи здобувачів освіти навпаки розв'язувати однотипні задачі може виявитись нудно, тому можна складати пари здобувачів освіти з першої та другої підгруп як варіант. Здобувач освіти першої підгрупи буде виділяти, наприклад, основні величини, які дано в задачі та що необхідно знайти. Можливо здобувач освіти першої підгрупи визначить про яке явище або процес йде мова в задачі, використовуючи лише базові знання. А здобувач освіти другої підгрупи пояснить своєму партнеру хід та метод рішення. Також для здобувача освіти другої підгрупи можна ускладнити завдання, доповнивши його несподіваним запитанням, що дасть йому змогу підійти до завдання творчо.

Для третьої підгрупи здобувачів освіти задачі слід підбирати таким чином, щоб вони змогли виявити творчій підхід до їх розв'язання, можна дати завдання різними способами розв'язання, а потім виявити самостійно, який з них більш раціональний і чому, придумати і описати найменш раціональний спосіб для даної задачі. При цьому можлива допомога здобувачам освіти при розв'язанні важких задач з використанням «підказок» – допоміжних питань і задач. Заздалегідь оформлена «підказка» дозволяє організувати самостійну роботу сильних здобувачів освіти без викладача, який в цей час має можливість займатися з іншими підгрупами здобувачів освіти.

Наприкінці вивчення теми можна дати всім здобувачам освіти завдання придумати максимально складну задачу по даній темі і розв'язати її. Це дозволить не тільки систематизувати знання по даній темі але і творчо підійти до завдання навіть самим слабким здобувачам освіти.

Мал. 1

На оцінювання здобувачів освіти, в ідеалі, не повинно впливати те, якого рівня складності завдання він робив. В першу чергу оцінювати потрібно кількість зусиль, що приклав здобувач освіти для рішення свого завдання, на те, як старанно він працював, орієнтуватись на те, чи пізнав або використав він щось нове для себе. Такий підхід викладача добре передає малюнок 1.

Висновки. Диференційний підхід в навчанні – це засіб реалізації індивідуального підходу. Орієнтація навчання, наприклад, на здобувача освіти з достатнім рівнем знань себе не виправдовує, оскільки при цьому по різному використовується потенціал слабких і сильних здобувачів освіти. Останній надається сам собі, чим пояснюється втрата інтересу до навчання.

Освітній процес повинен не просто пристосовуватись, підбудовуватись під власний рівень знань і умінь здобувачів освіти, змінюючи зміст і методи, а орієнтуватись на досягнення максимально важливих результатів кожним здобувачем освіти і, що не менш важливе, на розвиток мислення, пізнавальних можливостей, інтересів.

Використані джерела:

1. Марущак А. О. Індивідуалізація навчально-виховного процесу шляхом диференціації навчання: методичні основи використання різнорівневих завдань: урок технології / А. О. Марущак // Трудове навчання в школі. – 2013. – № 17. – С.21–29.
2. Хмеляр І., Лукащук М. Методичні підходи диференціації та індивідуалізації навчання на заняттях хімії та біології. Методика навчання природничо-математичних дисциплін. Наукові записки. Серія: Педагогіка. 2009. Вип. 1. С. 121–125.
3. Юзбашева Г. Диференційоване навчання – запорука успіху. Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. 2012. Вип. 109. С. 159–167.

Слухай Світлана, викладач
КЗ СОР «Сумський фаховий
медичний коледж»

РОЗВИТОК МОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ НА ДИСЦИПЛІНАХ ЗУБОТЕХНІЧНОГО ЦИКЛУ

У сучасних умовах підготовки фахівців зуботехнічного профілю виникає потреба у формуванні не лише професійних навичок, але й розвитку мовної компетентності. Успішна професійна діяльність зубних техніків передбачає ефективну комунікацію з колегами, лікарями-стоматологами та пацієнтами. Це вимагає високого рівня володіння як фаховою, так і загальнонаціональною мовою. Особливу увагу слід приділити правильності використання термінів, оскільки неправильний переклад може впливати на розуміння змісту технологічних процесів і роботу всієї стоматологічної команди. Так у перекладних словниках можна знайти безліч неточностей та розбіжностей, оскільки утвердження україномовної термінології у цьому розділі медицини потребує кваліфікованого погляду філолога.

Викладачі зуботехнічних дисциплін - це ті люди, які можуть спрямувати знання здобувача освіти не тільки на набуття практичних навичок, а й на посилення його мовного досвіду. Процес формування знань у контексті зуботехнічного циклу включає кілька важливих складових:

1. Фахова термінологія. Студенти повинні оволодіти професійними термінами, що стосуються матеріалів, інструментів та процесів, пов’язаних із виготовленням зуботехнічних конструкцій. Важливим аспектом є точність перекладу професійної термінології на українську мову, що, нерідко, стає проблемою. Наприклад, термін «усадка литва» часто використовується неправильно. Українською мовою коректним є термін «зіступ литва», що точніше відображає процес технологічного зменшення розміру металу при охолодженні. Іменник «ясна» повинен вживатися лише у формі множини, а утворений від нього прикметник має лише одну коректну форму – «ясенний». Також в українській мові немає термінів «спайка» та «відбіл», їх буде коректно замінити на відповідники «паяння» та «відбілювач». На жаль ці, та низка інших помилок зустрічаються часто [4].

2. Подвійні або співзвучні терміни. У професійній сфері також поширені подвійні форми для окремих понять, що ускладнюють навчання. Наприклад, терміни «штифтові» або «шпеникові» зуби часто використовуються як взаємозамінні, хоча необхідно стандартизувати використання одного терміну для уникнення непорозумінь у професійному середовищі. Ще одним прикладом є терміни «флюс» і «плавен», що описують один і той самий матеріал для паяння, але також можуть бути паралельне вживання [4]. Окрім цього, назви хвороб мають закінчення -у: пародонтиту, періодонтиту, але ці ж терміни на позначення анатомічних утворень у родовому відмінку мають закінчення -а («парадонта», «періодонта») [3, 63]
3. Комунікативні навички. Окрім опанування термінів, важливо навчити студентів правильно спілкуватися як в усному, так і в писемному мовленні: починаючи з оформлення документації до взаємодії з лікарями-стоматологами.
4. Міжкультурна комунікація. Враховуючи, що багато сучасних стоматологічних технологій розробляються за кордоном, важливо надати студентам можливість вивчати фахову літературу іноземними мовами, насамперед англійською.

Роль дисциплін зуботехнічного циклу

Навчальні дисципліни зуботехнічного циклу – це не лише підґрунтя для формування професійних знань, але й важлива платформа для розвитку мовної компетентності. Включення фахової термінології в навчальні матеріали має бути спрямоване на забезпечення точності перекладу та уникнення двохзначностей.

1. Лекційні заняття (із дисциплін «Зуботехнічне матеріалознавство» або «Анатомія та фізіологія з елементами біомеханіки щелепно-лицевої ділянки») мають включати як україномовну, так і іноземну термінологію. Важливо приділяти увагу не лише перекладу, а й стандартам використання професійних термінів. У випадку двохзначності необхідно пояснювати студентам походження термінів та правильність їх застосування. Наприклад, велика кількість термінів німецького походження: синерезис, грат, флюс, бюгельний протез.
2. Практичні заняття допомагають студентам опановувати не тільки терміни, а й формулювати робочі інструкції та пояснювати технологічні процеси. Наприклад, під час опису виготовлення конструкцій важливо

використовувати точні терміни, такі як зубний штифт, брекет-система, інсерт-імплантація, сандвіч (сендвіч)-техніка, фінір-бор, уникаючи некоректних або архаїчних варіантів.

Підходи до розвитку мовної компетентності

Для ефективного розвитку мовної компетентності на дисциплінах зуботехнічного циклу рекомендується застосовувати такі методики:

1. Інтеграція мовної та професійної підготовки. Викладачі мають використовувати сучасні стандарти термінології в навчальних матеріалах і підручниках. Важливо проводити роботу зі стандартами перекладу термінів і пояснювати різницю між архаїчними або некоректними варіантами та сучасними.
2. Ситуаційні завдання та рольові ігри. Моделювання реальних ситуацій, коли студент має пояснити процес виготовлення протезів або працювати над презентаціями спільно з одногрупниками, дозволяє не тільки мати комунікативну практику, а й розвивати вміння правильно використовувати фахову термінологію.
3. Розробка словників фахових термінів. Для уникнення непорозумінь і стандартного використання термінів у навчальному процесі можна створювати глосарії, з метою уникнення помилок при перекладі [5].

Висновки. Розвиток мовної компетентності є важливою складовою підготовки фахівців зуботехнічного профілю. Однак для досягнення високих стандартів у цій сфері важливо звертати увагу на правильність перекладу фахових термінів, уникати подвійних або архаїчних форм та забезпечувати стандартизацію професійної термінології. Це сприятиме підвищенню якості освіти, професійної комунікації та зменшить кількість непорозумінь під час навчального процесу.

Використані джерела:

1. Новий тлумачний словник українсько і мови: у 3-х т.- К.: Аконіт, 2001.
2. Орфографічний словник української мови.- К.: Довіра,: :1994-864 с.
3. ДИДИК-МЕУШ, Г.: Описовість денотата як необхідне явище української медичної термінології періоду становлення. In: Українська термінологія і сучасність. Київ, НАН України, 1998, с. 62-64
4. СЛОВОПЕДІЯ. Доступно на: http://slovopedia.org.ua/
5. МІСНИК, Н. – СИМОНЕНКО, Л.: Про «стан здоров'я» мови медицини (термінологічний аспект). Доступно на: https://science.lpnu.ua/terminology/all-volumes-and-issues/visnik-no-453-2002/pro-stan-zdorovya-movi-medicini

Столярчук Валентина, викладач
Ржищівський фаховий коледж
будівництва та економіки

РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З ФІЗИКИ ЗА ДОПОМОГОЮ ІННОВАЦІЙНИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ

Взаємозв'язок методів навчання на уроці проявляється в тому, що вони поєднуються не механічно, а, будучи адекватними за змістом, взаємно продовжують, доповнюють і розвивають один одного (А.М. Алексюк).

Вступ. У статті розглядається проблема формування та розвитку творчого мислення на заняттях з фізики. Виокремлюються сучасні освітні технології та наводяться приклади технологій, які сприяють розвитку творчого мислення студентів коледжу на заняттях з фізики.

Постановка проблеми. Відповідно до вимог, що пред'являються до сучасної освіти, навчальний процес повинен орієнтуватися на розвиток творчої особистості, здатної самостійно набувати нових знань, застосовувати їх в умовах навколишньої дійсності. У зв'язку з цим проблема розвитку творчих здібностей студентів коледжу за допомогою сучасних освітніх технологій є однією з найбільш актуальних.

Метою роботи є визначення педагогічних умов формування творчої особистості студента коледжу та фактів, що сприяють розвитку творчого мислення студентів коледжу на заняттях з фізики.

За роки незалежності в Україні визначено пріоритетні напрями розвитку освіти, створено сучасну її нормативно – правову базу, здійснюється практичне реформування з орієнтацією на найкращі світові та європейські освітні традиції і стандарти, на гуманістичну філософію освіти. Водночас темпи і глибина цих перетворень не задовольняють потреб суспільства, держави та особистості. В Україні мають забезпечуватися прискорений, випереджувальний інноваційний розвиток освіти, а також умови для всебічного розвитку, самоствердження і самореалізації особистості протягом усього життя.

Як зазначає відомий вчений – педагог С. Ніколаєнко, нам потрібно подбати про якість вищої освіти не лише з позицій нормативних установок, а й з позицій людської гідності та майстерності викладача вищої школи, який передає своїм вихованцям не лише інформацію, а формує в них сучасне ставлення до професії, високу професійну культуру, вчить добросовісно виконувати професійні обов'язки [4].

Сучасна освіта ставить перед собою багато завдань, головним із яких є підготувати кваліфікованих фахівців, професіоналів, мотивованих, цілеспрямованих і здатних швидко адаптуватися до запитів ринку, постійно зростаючих вимог споживачів, які реалізують себе у професійній сфері.

Для цього доцільним буде застосування активних та інтерактивних методів навчання, які будуть відображати суть майбутньої професії, формувати професійні якості фахівців. В сучасних умовах важливою вимогою суспільства до особистості вже виступає не енциклопедичність знань, а набуття певних вмінь та навичок, що сприяють розвитку та

самореалізації особистості. Це завдання, значною мірою, вирішується через впровадження інноваційних технологій, серед яких важливу роль відіграють інтерактивні методи навчання [1, с. 58]. Застосування методів інтерактивного навчання почалося достатньо давно. Деякі види інтерактиву використовували ще Конфуцій, Сократ, Руссо та інші. Пізніше деякі елементи інтерактивного навчання у своїй практиці використовували такі педагоги: В.П. Вахтьоров, Н.А Добролюбов, К.Д. Ушинський, Н.Г. Чернишевський .

На межі XX і XIX ст. розробку елементів інтерактивного навчання можна знайти у роботах вчителів - новаторів: Ш. Амонашвілі, Є. Ільїна, С. Лисенкова, Б. Кричевський, А. Мудрик [2, с. 5]. Останнім часом інтерактивне навчання спрямоване на реалізацію основних принципів гуманістичної педагогіки та розробку освітніх технологій особистісно-діяльнісного спрямування (О. Пометун), групові технології, колективний спосіб навчання (В. Дяченко), технології дидактичного конструювання, технології школи життєтворчості (І. Єрмаков, Д. Пузіков), проектні технології (В. Гузєєв), ігрові технології навчання (Й. Гензерг), технології індивідуалізації навчання (І. Унт, А. Границька, В. Шандриков), проблемне навчання (Г. Вернер, А. Матюшкін, М. Махмутов), технологія програмного навчання (В. Безпалько), технологія «Дебати» (розроблена Міжнародним інститутом «Відкрите суспільство»), технології диференційованого навчання за інтересами (І. Закатова), технологія ділових ігор (Г. Щедровицький), технологія евристичного навчання (А. Хуторський), технологія інтенсивного навчання на основі схемних і знакових моделей навчального матеріалу (В. Шаталов, О. Шевченко), технологія рівневої диференціації (Н. Гузик, Г. Парамонов, В. Фірсов), технологія ТРІЗ (теорія рішень інноваційних завдань (Ф. Хазанкін)), тренінгові технології (В. Гузеєв, А. Прученков), технологія колективного творчого виховання (І. Іванов), комп'ютерні (інноваційні) технології (А. Єршов) [3]. Деякі аспекти застосування інноваційних педагогічних технологій, зокрема, інтерактивних технологій у професійній освіті зустрічаються у дослідженнях українських педагогів Н. Елек, Н. Зубар [4], Ф. Левченко.

Виклад основного матеріалу. Для успішного навчання у сучасному навчальному закладі студенту коледжу потрібно бути активним і готовим до напруженої розумової діяльності. Для отримання стійких і усвідомлених знань самих пояснень і демонстрацій буде замало. Пошук умов, які б активізували пізнавальну діяльність на рівні інновацій, що стосуються організації, форм і методів навчання, можна сказати, закономірно призводить до впровадження у навчально-виховний процес інтерактивних методів навчання. У процесі пошуку визначення, яке б відображало новий зміст навчальних взаємодій, з'явився термін «інтерактивне навчання». Інтерактив - це спеціальна форма організації пізнавальної діяльності, одним із завдань якої є створення комфортних умов навчання, за яких кожен учасник процесу відчуває свою інтелектуальну спроможність. «Інтерактивний» означає здатність взаємодіяти у процесі бесіди, діалогу з чимось (комп'ютером) або кимось (людиною) [7]. Отже, інтерактивне навчання - це насамперед діалогове навчання, у ході якого здійснюється взаємодія педагога та студента. Потрібно надавати перевагу тим методам, що передбачають залучення студентів до активного здобування знань. Дослід чи проблемне

навчання не можна протиставляти інформаційним методам або репродуктивному засвоєнню знань. Тільки вміле їх поєднання дає можливість підвищити ефективність навчання.

Актуальним сьогодні є впровадження у навчальний процес таких засобів активізації, як системи пізнавальних і творчих завдань, застосування різних прийомів співробітництва і навчального діалогу, групової та індивідуальної роботи, що сприяє зміцненню інтересів студентів коледжу. З метою відпрацьовування професійних навичок майбутніх фахівців крім практичних, лабораторних занять та практик необхідним є створення умов, наближених до реальних виробничих. Цього можна досягти застосовуючи у навчальному процесі ігрові форми навчання, методи ситуативного моделювання.

Організація інтерактивного навчання передбачає, що студент коледжу і викладач будуть рівноправними суб'єктами навчання. При такому навчанні моделюються життєві ситуації, застосовуються рольові ігри, загальне розв'язання вирішення проблем на підставі аналізу обставин і ситуації. Зрозуміло, що структура інтерактивного заняття буде відрізнятись від структури звичайної лекції, семінару чи практичного заняття, що також вимагає професіоналізму і досвіду викладача. В структуру такого заняття можна включати різноманітні елементи інтерактивної моделі навчання - інтерактивні технології, тобто, такі конкретні прийоми й методи, які дозволяють зробити заняття незвичним, насиченішим і цікавішим. Можна проводити і повністю інтерактивні заняття. Дослідник Е. Голант (1960-ті роки) залежно від участі слухачів у навчальній діяльності поділив типи та методи навчання на активні і пасивні. Він розглядав «пасивність», як ознаку низького рівня активності тих, хто навчається, використання переважно репродуктивної діяльності за майже цілковитої відсутності самостійності й творчості. При пасивному навчанні в ролі «об'єкта» виступає студент коледжу, він має засвоїти і відтворити переданий викладачем матеріал. До таких методів навчання відносяться: лекція - монолог, читання, пояснення, демонстрація і відтворювальне опитування студентів.

При активному навчанні передбачається застосовувати методи, які стимулюють пізнавальну активність і самостійність студентів коледжу. «Суб'єктом» навчання виступає студент коледжу, який виконує творчі завдання, вступає у діалог з викладачем. Основними методами цього навчання є: самостійна робота, проблемні і творчі завдання, обмін запитаннями між студентами та викладачами, які розвивають творче мислення. Дослідники О. Пометун та І. Пироженко у своїх працях доповнили ідеї Е. Голанта, вони розглядали інтерактивне навчання як різновид активного, яке має свої закономірні особливості: інтерактивна модель навчання (inter - взаємний; act - діяти), за якої відбувається полілог, тобто діалоги не лише між викладачем та учнем чи студентом, але й між всіма учасниками процесу пізнання (рольові ігри, завдання в групах) [7, с. 7].

О. Коберник та Г. Терещук у своїх працях погоджуються із такою структурою моделі навчання. Також зауважують, що за інтерактивної моделі активну участь у процесі пізнання беруть всі без винятку його учасники. Саме у цьому розумінні інтерактив визначається як практичне навчання. Практика полягає в тому, що студенти коледжу, які знаходяться в

інтерактивному середовищі вже не можуть залишатися пасивними спостерігачами навчального процесу, а навпаки, стають його співучасниками. Тому перед викладачем постають нові завдання на відміну від традиційних [5, с. 58-59]. Інтерактивні методи навчання можна класифікувати за декількома ознаками. Наприклад, в основу класифікації дослідника М. Кларина був покладений принцип активності. Так, прикладами фізичної активності є зміна робочого місця, запис, малювання. Учасники включені в соціальну активність тоді, коли ставлять питання, відповідають. ***Прикладами пізнавальної активності можуть бути:***

- доповнення учасниками викладеного матеріалу;

- виступ як джерело власного досвіду;

- самостійний пошук розв'язання проблеми.

Усі три види активності взаємозалежні. ***О. Пометун та І. Пироженко розподіляють інтерактивні технології навчання на чотири групи залежно від мети уроку та форм організації навчальної діяльності тих, хто навчається*** [7, с. 27]:

- інтерактивні технології кооперативного навчання (робота в парах, ротаційні (змінювані) трійки, «Два-чотири - всі разом» або «Сніжний ком», робота в малих групах);

- інтерактивні технології колективно-групового навчання («Мозковий штурм», «Навчаючи-учусь», «Ажурна пилка»);

- технології ситуативного моделювання (рольова гра, інсценізація);

- технології опрацювання дискусійних питань («Метод пресс», «Займи позицію», дискусія, дебати).

В залежності від залучення студентів, усі інтерактивні технології навчання можна згрупувати таким чином:

- **індивідуальна (навчальна робота проводиться з кожним окремим студентом або організовується самостійна робота студента);**
- **фронтальна (викладач навчає одночасно малу групу студентів або увесь колектив, одночасне виконання всіма студентами одного й того самого завдання під керівництвом викладача);**
- **групова: кооперативна, диференційовано-групова;**
- **парна (усі студенти, працюючи парами, активно навчають один одного).**

Поряд із цим у методичній літературі можна зустріти й класифікації інтерактивних методів навчання за іншими критеріями. Наприклад, виділяють групи інтерактивних методів для проведення занять: методи висловлення думок та вибору позицій («Мозковий штурм», «Займи позицію», «Мікрофон», «Шкала думок», «Метод ПРЕС»); організації обговорень та дискусій («Акваріум», «Інтерактивна дискусія», «Чотири кути»); роботи з текстами («Ажурна пилка», «Снігова куля»); проведення досліджень та реалізації проектів («Міні-дослідження», «Проект»); проведення аналізу та рефлексії («Сінквейн» (Сенкан)); методи аналізу, систематизації й планування («SWOT-аналіз», «Діамант 9», «Діаграма Венна», «Метаплан», «Письмова дискусія»); методи організації зворотнього зв'язку («Конверти» або «Плюси, мінуси, запитання», «Незавершені фрази») [3]. Наприкінці XX ст. інтерактивні технології

набули поширення у теорії та практиці американської школи, де їх використовують при викладанні різноманітних предметів. Дослідження, що провели американські вчені у 1980 - х рр. показують, що інтерактивне навчання дозволяє різко збільшити процент засвоєння матеріалу, оскільки впливає не лише на свідомість того, хто навчається, а й на їх почуття, волю (дії, практику). Результати цих досліджень були відображені у схемі, що отримала назву **«Піраміда навчання».**

Під час проведення лекцій засвоюється 5 % навчального матеріалу, читання - 10 %,
роботи із відео/аудіо матеріалами - 20 %,
демонстрації - 30 %,
роботи у дискусійних групах - 50 %,
практики через дію - 75 %,
навчання інших, застосування отриманих знань одразу ж - 90% засвоєння навчального матеріалу [7, с. 8-9].

Для ефективного застосування інтерактивних технологій педагог повинен старанно спланувати свою роботу, щоб: дати завдання студентам коледжу для попередньої підготовки; прочитати, продумати, виконати самостійні підготовчі завдання; відібрати для заняття такі інтерактивні вправи, які б дали студентам «ключ» до опанування теми; під час інтерактивних вправ дати час подумати над завданням, щоб студенти коледжу сприйняли його серйозно, а не механічно або «граючись» виконали його; на одному занятті можна використовувати одну (максимум - дві) інтерактивні вправи, а не їх калейдоскоп. Рефлексія заняття - педагогові необхідно заздалегідь підібрати питання, які б допомогли студентам коледжу висловити своє ставлення до обговорюваної проблеми. Ефективність цього етапу залежить від готовності студентів до самоаналізу [2]. Отже, застосування інтерактивного навчання у коледжі - це насамперед діалогове навчання, в ході якого здійснюється взаємодія викладача та студента, а не домінування педагога над студентом. У ході діалогового спілкування студенти учаться критично мислити, вирішувати складні проблеми на основі аналізу обставин і відповідної інформації, зважувати альтернативні думки, приймати продумані рішення, брати участь у дискусіях, спілкуватися з іншими людьми. Для цього організовується індивідуальна, парна й групова робота, застосовуються дослідницькі проекти, рольові ігри, іде робота з документами й різними джерелами інформації, використовуються творчі роботи. Сутність інтерактивного навчання полягає у тому, що викладач організовує пізнавально-навчальну діяльність студентів таким чином, що вони самостійно розв’язують певні ситуації, проблеми, спираючись на свої потенційні можливості і вже набуті знання у процесі взаємодії

«студент - інформація», «студент - ситуація», «студент - знання»,
«студент - проблема», «студент - студент», «студент - група».

У групі інтерактивного навчання реалізуються дві основні функції: розв’язання поставлених завдань та надання підтримки членам групи під час спільної роботи. Студенти формують групи по 3-4 чоловіка та отримують різні завдання. Для порівняння інформації можна застосувати методику «Діаграма Вена». Вона використовується під час вивчення

матеріалу, де є відмінні і спільні риси. Діаграма Вена, що структурує матеріал, сприяє збереженню часу. Методика навчає студентів знаходити, аналізувати, порівнювати інформацію, заносити дані до таблиць, схем.

Технологія роботи: ставимо питання про спільні та відмінні ознаки, далі будуємо діаграму та заносимо дані до таблиць [1]. По завершенні завдання групи презентують свою роботу, обмінюючись результатами які отримали. Також у кінці заняття проводимо рефлексію. На етапі перевірки знань студентів із фізики застосуємо метод «Гронування». У залежності від мети «гронування» може носити асоціативний чи інформаційний характер. Інформаційний характер методу доцільно застосовувати при виявленні компетентності студентів із теми. «Гроно» може будуватися однорівневим або багаторівневим. В однорівневому гроні усі зв'язки при побудові відбуваються на одному рівні, а у багаторівневому - кожне слово наступного рівня стає опорним для добору інформації.

Висновок. Застосування інтерактивних форм та ігрових технологій навчання під час навчального процесу студентів у коледжі є важливою складовою підготовки майбутніх фахівців, оскільки сприяє кращому засвоєнню навчального матеріалу, розвитку критичного мислення, творчому розвитку студентів, допомагає відпрацьовувати професійні навички, виконання виробничих функцій в умовах, наближених до реальних.

Отже, вищі навчальні заклади повинні створювати умови для якісної підготовки фахівців, запроваджувати нові педагогічні методи, технології, інтерактивні методи навчання, спрямовані на розвиток практичних навичок, творчих сил, здібностей та нахилів особистості.

Використані джерела:

1. Клебча О.А., Колесникова Н.М. "Використання інноваційних технологій для формування ключових компетентностей учнів". Краматорськ, 2022.
2. Орлов І.П. Використання сучасних інноваційних технологій навчання як засіб формування творчої особистості учня. 2019.
3. Петрова Л.В. Інноваційні методи навчання в сучасній школі. Київ, 2021.
4. Сидоренко М.М. Технології дистанційного навчання: виклики та перспективи. Харків, 2020.
5. Інноваційні педагогічні технології у трудовому навчанні/ [Заг. ред. О.М. Коберника, Г.В. Терещука]. - Умань: СПД Жовтий, 2008. - 212 с.

Філіна Ірина, викладач,
к. філос. н.,
Чемісова Тетяна, заступник директора з виховної роботи,
к. психол. н.
Полтавський базовий медичний фаховий коледж

ДІАПАЗОН КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ФАХІВЦЯ ЯК ОСОБИСТОСТІ

Компетентність в історико-філософському аспекті завжди виступала своєрідним маркером ступені зрілості суспільних відносин, людського розвитку, соціуму взагалі. Під компетентністю, як правило, розуміють обізнаність у певній

науковій, професійній чи практичній сфері. До того ж мається на увазі, що ця обізнаність має відповідати конкретному часу, суспільству, посаді, віку, соціальній ролі. Компетентність в широкому сенсі – це загальна характеристика особистості, що включає набір різноманітних знань, умінь, навичок, уявлень, котрі дають змогу виконувати належні функції при розв'язанні проблем та досягати бажаних результатів у певному виді діяльності.

Занурення в етимологію будь-якого терміну відкриває додаткові нюанси для більш глибокого розуміння не лише самого якогось поняття, а й – шляхів набуття ним своєї змістовності та сенсу Спорідненими для «компетентності» поняттями є також «компетенція» та «компендіум». Compendium у перекладі з латини означає «збереження», «вигода». А от слово competentia має доволі великий діапазон значень. Найбільшу увагу привертають тлумачення цього терміну давньоримських класиків. За Авлом Гелієм, competentia – це узгодженість частин, співрозмірність, симетрія; за Макробієм, competentia – це поєднання, зв'язок. Competentia також перекладається як «приналежність за правом» і означає коло повноважень деякого органу чи посадової особи. У свою чергу, терміном «компетентний» (competens, competentis – належний, спроможний) характеризується людина, яка є обізнаною та досвідченою в певній галузі [3, С. 177].

Умови, що спричинили вимагання від особистості високого рівня компетентності, найбільш помітно проявилися з епохи Промислової революції та доби Просвітництва XVIII століття. Відтоді розподіл праці, спеціалізація функцій всередині багатьох галузей, концентрація зусиль на обмежену конкретну сферу тощо зумовили зростання попиту на «нових» фахівців: інженерів, менеджерів, фінансистів, управлінців, перевізників, товарознавців зі «спеціалізованими» знаннями та компетентностями.

Сентенція Френсіса Бекона «Знання – сила» не втрачає свого сенсу і донині. Сучасне «суспільство знань» характеризується тим, що знання становлять найголовніший компонент будь-якої людської діяльності, а будь-які дії (економічні, політичні, соціальні, культурні тощо) стають залежними від знань та інформації, які вже отримують статус головної креативної сили. Для людини XXI століття головною компетентністю постає здатність не лише засвоювати знання та оперувати ними, а вміти відфільтровувати інформацію від

дезінформації та втілювати у практичну площину за принципами блага, а не зла [2, С. 86].

Компетентність в сучасному світі не може вичерпуватися лише суто професійним виміром. З одного боку, ринок праці визначає конкурентоспроможність фахівця, котра завжди буде залежати від його здатності набувати нові знання й розвивати навички, які можуть успішно реалізовуватися і трансформуватися відповідно до професійних ситуацій. А з іншого боку, професійна компетентність не може обходитися без соціальної складової як вміння успішно контактувати з різними суспільними групами, взагалі як здатність до інтеграції в громадянське суспільство. Компетентність особистості передбачає й відповідну сукупність різноманітних знань про суспільство, політику, культуру, історію тощо, які дозволяють орієнтуватися у соціально-політичних ситуаціях, у зростаючих потоках інформації (та дезінформації), у колі професійних і міжособистісних відносин.

Нинішнє важке сьогодення вимагає усвідомлення базових цінностей громадянського суспільства, підвищення рівня відповідальності людини не тільки як фахівця, а й як особистості, коли суттєво розширюється простір соціальної взаємодії. Український контекст *громадянської компетентності* значною мірою детермінується нині «пульсацією» національної ідеї як захисту суверенітету країни, збереження національної ідентичності, формування патріотичного покоління молоді тощо.

Громадянська компетентність, в свою чергу, передбачає в якості складової *історичну компетентність*. Сучасна воєнна ситуація постає як актуалізація проблеми сенсу історії, що потребує нині не тільки розуміння причинно-наслідкових зв’язків у ході історичних подій. Історичні знання, цінності і смисли формують історичну пам'ять як потужний компонент духовної культури. І коли ця історична пам'ять виринає із її глибин як історичне переживання більшості громадян, тоді головною домінантою і регулятивом історичної свідомості стає чинник історичної справедливості та визначення шляхів її забезпечення та відновлення.

Історична та соціальна справедливість має свій вимір у правовій культурі, тому *правова компетентність* також повинна мати належне місце у діапазоні інших компетентностей людини (і як громадянина, і як фахівця).

Розуміння та дотримання принципу верховенства права, правомірна поведінка, засвоєння моральних і правових цінностей складають зміст правової компетентності. Метою сучасної правової освіти має бути не формування чергової моделі людини-«гвинтика» соціальної системи, а – духовно вільної, законослухняної, моральної особистості з розвинутою правосвідомістю та мотиваціями до захисту прав і свобод громадянського суспільства.

Життя, як соціальна практика та простір спілкування, потребує також і *психологічної компетентності*, від якої залежать і професіоналізм, і толерантність, і самовладання. Психологічні компетентності формуються на основі самоосвіти, врахуванні власних помилок, самовдосконаленні, вихованні витримки, досвіді подолання кризових ситуацій тощо.

Психологічна компетентність фахівця в умовах військового стану є важливим аспектом його професійної діяльності, що визначає здатність ефективно діяти в складних і стресових ситуаціях. У сучасних реаліях життя, як соціальної практики та простору спілкування, саме психологічна компетентність забезпечує професіоналізм, толерантність, самовладання та вміння будувати якісну взаємодію з іншими.

Ця компетентність формується через самоосвіту, аналіз власного досвіду, врахування помилок, постійне самовдосконалення та виховання витримки. Особливо важливими є здатність керувати власними емоціями, зберігати внутрішню стійкість і виявляти емпатію до інших людей. Фахівець має бути готовим підтримувати тих, хто переживає кризу чи травматичний досвід, і водночас залишатися зібраним і професійним [1, С. 137].

Розвиток психологічної компетентності базується на досвіді подолання кризових ситуацій, практичній роботі та рефлексії. Опанування сучасних методик саморегуляції, таких як дихальні вправи, техніки релаксації чи медитація, допомагає підтримувати працездатність та зберігати ефективність навіть у складних обставинах. Не менш важливим є вдосконалення знань через участь у тренінгах, семінарах і професійних дискусіях, що сприяє підвищенню рівня підготовки та саморозвитку.

Невід'ємним компонентом самореалізації та підвищення ефективності будь-якою професійної діяльності є *комунікативна компетентність* як дотримання належних параметрів у спілкуванні з людьми будь-якого соціального статусу, а саме – ввічливості, коректності, тактовності, делікатності,

пунктуальності. Дотримання своєрідної «абетки етикету» завжди забезпечить не тільки високий рівень пристойності у відносинах, а й успіх у вирішенні професійних, громадських, колегіальних та інших проблем.

Сучасний світ переплетений тотальними інформаційними, економічними, фінансовими, політичними зв'язками. Він давно «переріс» «спеціалізацію» кордонів, культур, мов. Щодо професійної спеціалізації, від якої неможливо відмовитися, то в цій справі на першому плані, як і завжди, залишається суто *фахова компетентність*. Проте, якість сучасного фахівця визначається не тільки спеціалізованими знаннями чи досконалими професійними навичками, а й багатьма соціально-значущими складовими.

Повертаючись до початкового змісту компетентності як співрозмірності, симетрії складових та узгодженості частин, слід зазначити, що саме дотримання міри у поєднанні цих складових і має забезпечувати оптимальний формат загальної обізнаності та фахової підготовки спеціалістів. Все має своє значення: якість загальної та фахової освіти, можливість працевлаштування, концепції організації трудової діяльності, творчі здібності особи, інформаційний «клімат», політична ситуація в країні тощо. Компетентність особистості в сучасних умовах обов'язково повинна містити в собі освітні, моральні, правові, політичні та інші складові.

Використані джерела:

1. Бакаленко О.А. Психологічна компетентність як ключова компетентність сучасного фахівця / О.А. Бакаленко// Вісник ХНУ ім. В.Н. Каразіна.. Серія «Теорія культури і філософія науки». Випуск 58, 2018. – С. 132-138.
2. Куцепал С.В. Компетентна особистість у континуумі «суспільства знань» / С.В. Куцепал // Компетентність особистості в контексті сучасних соціальних трансформацій. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції 28 лютого 2014 р. – Полтава: ТОВ «Фірма «Техносервіс», 2014. – С. 85–91.
3. Філіна І.О. Компетентна особистість у континуумі «суспільства знань» / І. О. Філіна // Компетентність особистості як мета і проблема сучасної освіти. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції 28 лютого 2014 р. – Полтава: ТОВ «Фірма «Техносервіс», 2014. – С. 177–182.

Розділ 4.1. Пріоритетні завдання профорієнтаційної роботи ЗФПО як невід'ємної складової функціонування закладу освіти

Агашкова Оксана, викладач
Федоренко Сергій, викладач
ВСП «Оріхівський коледж ТДАТУ»

ПРОФОРІЄНТАЦІЯ: ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ

Сучасний світ можемо охарактеризувати швидким технологічним прогресом, глобалізацією та трансформаціями на ринку праці. У таких умовах визначення професійного шляху стає дедалі складнішим завданням, особливо через динамічність світу професій, появу нових спеціальностей та зміну вимог до кваліфікації. До цих викликів додаються глобальні й національні кризи, як-от повномасштабна війна, що суттєво впливають на освітній і професійний вибір молоді.

Одним із ключових **викликів є повномасштабне вторгнення росії в Україну.** Війна суттєво ускладнює доступ до освіти, через бойові дії відбувається руйнація інфраструктури, а пріоритети суспільства та потреби ринку праці змінюються докорінно.

Молодь з регіонів, які постраждали від бойових дій, часто втрачає можливість отримати якісну профорієнтацію, зіштовхується з необхідністю адаптуватися до нових умов або змінювати свої плани на майбутнє. Тож важливо створювати доступні програми профорієнтації, які враховують виклики, пов'язані з війною, і пропонують варіанти віддаленого навчання та кар'єрного розвитку.

ВСП «Оріхівський коледж ТДАТУ» заклад освіти, який вже третій рік проводить профорієнтаційну і вступну кампанію не в рідних стінах. Переміщення до обласного центру, конкуренція з іншими закладами освіти, низька популяризація змушує застосовувати нові інформаційно-комунікаційні форми роботи (реклама закладу освіти, онлайн-зустрічі з аудиторією, інтерактивні квести та інше).

Серед основних рекламних заходів, що проводяться, можна виділити такі, як: розробка та розповсюдження інформаційно-рекламних матеріалів (буклетів, електронних презентацій, афіш, оголошень, відеороликів) в соціальних мережах, таких популярних на сьогоднішній день у молодіжному середовищі.

Використання цих ресурсів допомагає молодим людям та їхнім батькам визначитися з вибором майбутньої професії. Для випускників шкіл проводяться онлайн – зустрічі у формі тестування та презентацій спеціальностей. Таке спілкування дає можливість випускникам в ігровій формі (тестування) визначити свої професійні вподобання.

Другий **виклик — швидка змінюваність професій.** Дослідження «Людський капітал 2030. Глобальні навички майбутнього» Національного агентства кваліфікацій свідчить, що більшість професій, які будуть актуальні в найближчому майбутньому, сьогодні ще не існують. Водночас автоматизація процесів і розвиток штучного інтелекту зменшують потребу в традиційних професіях. Це змушує молодь бути гнучкою, готовою до перенавчання та постійного розвитку.

Третій **виклик — цифрова трансформація профорієнтації**. Завдяки розвитку технологій з'явилися онлайн-платформи для тестування, консультацій і тренінгів. Проте ці інструменти не завжди враховують індивідуальні потреби особистості. Кваліфіковані профконсультанти залишаються важливими для оцінки психоемоційних, соціальних і інтелектуальних особливостей кожної дитини.

Соціальні та культурні фактори також створюють значні бар'єри. Тиск батьків, стереотипи про «престижні» професії чи регіональні обмеження у доступі до якісної освіти можуть завадити молоді зробити свідомий вибір професії. У цьому контексті важливо змінювати підходи до інформування молоді про можливості, враховуючи реалії сучасного світу.

Для кращого розуміння себе, своїх професійних інтересів, ключових навичок психологиня нашого коледжу разом із агітаційною командою запрошують майбутніх вступників на інтерактивні тренінги. Учасникам зустрічі пропонуються вправи різного характеру. Аби визначитися, що точно подобається, можна вдатися до простих вправ «на уяву». Психологиня радить подумати над такими ситуаціями:

якби ти мав/-ла на рахунку мільйон доларів і рік вільного часу, чим би займався/-лась?

якби тобі вживили чіп з усіма потрібними знаннями та навичками, ким би працював/-ла?

якби ти мав/-ла нагоду скласти будь-який навчальний план на рік, що б ти вивчав/-ла?

Відповіді на ці запитання дозволять краще зорієнтуватися у власних цінностях і розпізнати ту саму глибинну мрію, за якою захочеться йти.

Щоб подолати ці виклики, профорієнтація має стати комплексною та інноваційною. Необхідно впроваджувати інтерактивні методи, зокрема симуляції, тренінги з розвитку soft skills і менторські програми.

Таким чином, профорієнтація сьогодні — це не лише вибір професії, а й формування гнучкого підходу до професійного розвитку в умовах глобальної нестабільності та соціальних змін.

Використані джерела:

1. Москалик Г. Особливості професійної орієнтації та самовизначення особистості в системі ринкових трансформацій / Г. Москалик // Вища освіта України. – 2008.- №3. – С.101-106.
2. ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ 2030. ГЛОБАЛЬНІ НАВИЧКИ МАЙБУТНЬОГО

Войцехівська Ірина, заступник директора з виховної роботи,
Ільєва Олена, голова циклової комісії кураторів
ВСП «Могилів-Подільський технолого-економічний фаховий коледж ВНАУ»

ПРОФОРІЄНТАЦІЯ ЯК ВАЖЛИВИЙ ІНСТРУМЕНТ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДО РИНКУ ПРАЦІ

Сучасні заклади фахової передвищої освіти мають на меті не лише надати студентам якісну фахову підготовку, але й допомагають їм у виборі професійного шляху. У цьому контексті профорієнтаційна робота є єдиною з ключових складових, що сприяє як усвідомленому вибору майбутньої професії, так і підвищує конкурентоспроможність випускників на ринку праці.

Вибір професії сьогодні все міцніше пов’язується з таким поняттям, як «профорієнтація». За довідником, профорієнтація - це науково-практична система підготовки особистості до вільного та свідомого вибору професії. Метою профорієнтаційної роботи є допомога учневі у виборі сфери діяльності, а в ній професії, яка б відповідала його здібностям і можливостям, сприяла розвитку професійних нахилів та інтересів [3].

Одним із пріоритетів профорієнтаційної роботи є створення та підтримка позитивного іміджу спеціальностей, за якими проводиться підготовка в коледжі. Це включає організацію днів відкритих дверей, профорієнтаційних лекцій, майстер-класів, зустрічей з успішними випускниками, екскурсій на виробництво тощо. Такі заходи сприяють формуванню довіри до навчального закладу та впевненості у правильності вибору професійного напряму, дозволяють учням не тільки бачити реальні переваги обраної професії, а й переконаються в її важливості, соціальній значущості та перспективності.

Важливо, щоб студенти відчували підтримку з боку викладачів та бачили успішний досвід випускників, що мотивує їх на досягнення власних цілей. Таким чином, позитивний імідж спеціальностей є компонентом профорієнтаційної роботи, оскільки він покращує залучення мотивованих студентів, формує престижність професії, а також забезпечує високий рівень підготовки фахівців, які будуть готові до викликів професійного середовища.

Профорієнтаційна діяльність повинна бути нерозривно пов'язана з реальними запитами ринку праці. Важливо налагодити тісну співпрацю з підприємствами, організаціями, установами, які є ефективними роботодавцями для випускників. Така співпраця дозволяє краще розуміти потреби ринку, отримувати актуальну інформацію про затребувані професії, організувати виробничу практику, стажування, а також покращити якість підготовки фахівців, адаптуючи освітній процес до потреб конкретних галузей.

Позивним є залучення стейкхолдерів до освітнього процесу, адже студенти отримують практичні вміння, які необхідні на сучасному підприємстві. Це дає можливість випускникам більш усвідомлено ставитися до майбутніх обов’язків та готовність працювати в динамічних умовах ринку праці. Завдяки дуальній освіті студенти отримують не лише необхідний практичний досвід, а й мають можливість отримати перше робоче місце ще до завершення навчання, адже роботодавці цінують підготовлених фахівців, які вже знайомі з виробничими процесами та мають навички, адаптовані до специфіки їхніх підприємств.

Таким чином, інтеграція профорієнтаційної діяльності з реальними умовами праці сприяє формуванню професійної впевненості студентів, дозволяє своєчасно розвинути рівень компетенції та реалізувати свої шанси на успішне працевлаштування. Це не лише досягнення конкурентоспроможності

випускників, але й зміцнення репутації коледжу як місця, що дає кваліфікованих, перспективних фахівців.

Сучасний ринок праці вимагає не лише глибоких знань у певній сфері, а й уміння адаптуватися до різних умов, здатності до самопрезентації та пошуку роботи. Тому профорієнтаційна робота повинна включати тренінги з розвитку «м'яких навичок» (soft skills) - комунікації, самопрезентації, вміння працювати в команді, вирішення конфліктів. Навчання техніками написання резюме, підготовка до співбесіди, обслуговування вимог роботодавців допомагають випускникам краще орієнтуватися в процесі пошуку роботи та значно підвищують їхні шанси на успіх при працевлаштуванні.

Такі заходи, зокрема тренінги з написання резюме та мотиваційних листів, не тільки формують у студентів базові навички документального супроводу для пошуку роботи, а й допомагають усвідомити, як правильно позиціонувати себе як кандидата, виділяти його сильні сторони та досягнення. Під час тренінгів і практичних занять студенти опановують навички поведінки на співбесіді: розбирають типові питання від роботодавців, тренуються у відповідях на складні питання та вчаться демонструвати свою цінність для роботодавця.

Важливою частиною підготовки є розвиток навичок самопрезентації та публічних виступів, які є надзвичайно корисними не тільки на співбесіді, але й у подальшій кар’єрі. Уміння ефективно презентувати свої ідеї, працювати з іншими в команді, висловлювати свої думки й розв’язувати конфлікти - це навички, які допомагають фахівцю залишатися конкурентоспроможним, незалежно від сфери професійної діяльності.

Крім того, профорієнтаційна робота повинна акцентувати увагу на навичках адаптації, зміні швидкої орієнтації в нових умовах та готовності до безперервного навчання. Це особливо важливо, оскільки багато сучасних професій швидко змінюються, а ринок праці вимагає від спеціалістів гнучкості та мобільності. Профорієнтаційні програми, що включають елементи наставництва, коучингу та практичні кейси, сприяють формуванню у студентів навичок до самоорганізації та постійного розвитку, що є запорукою їхньої успішної інтеграції на ринок.

Роль закладу передвищої освіти не обмежується лише наданням базової підготовки. Важливо також надати студентам інформацію про можливості подальшого професійного розвитку, зокрема навчання в університетах, участь у

професійних конкурсах, семінарах, тренінгах, а також можливості для кар'єрного зростання в межах обраної професії.

Профорієнтація є динамічною діяльністю, що потребує постійного вдосконалення та моніторингу результатів. Важливо проводити регулярні дослідження для визначення ефективності заходів, які здійснюються. Використання сучасних цифрових технологій, таких як онлайн-платформи для професійного консультування, тестування, віртуальні екскурсії, вебінари та відеоконференції з представниками різних професій, мобільні додатки для діагностики інтересів, дозволяють проводити індивідуальну роботу зі студентами, що забезпечує ефективність профорієнтації.

Профорієнтація в коледжі - це комплексний процес, спрямований на допомогу молоді у виборі професії та підготовці до сучасного ринку праці. Правильно організована профорієнтаційна робота забезпечує рівень професійної підготовки студентів, формує готовність до викликів та вимог роботодавців, а також забезпечує розвиток гнучких навичок та адаптивності.

Такий системний підхід сприяє не тільки особистісному та професійному розвитку студентів, але й підвищує престиж коледжу, який готує висококваліфікованих, конкурентоспроможних фахівців, здатних ефективно функціонувати в сучасному професійному середовищі.

Використані джерела:

1. Липова Л. Вибір профілю навчання – важливий крок до професійного самовизначення / Л. Липова, В. Малишев, П.Замаскіна // Практика управління закладом освіти. - 2011. - №4. - С. 36-46.
2. Ситнікова, Г.О. Обираємо професію - обираємо життя / Г. О. Ситнікова, Н. П. Біличенко // Класному керівнику. Усе для роботи. – 2012. – №12. – С. 18-20.
3. Пазюченко Т.М. Індивідуалізація профорієнтаційної роботи зі старшокласниками та її психолого-педагогічна модель / Т. М. Пазюченко // Психологія: Зб. наук. пр. - Київ. - 2000. - Випуск 1 (8). – С.118-126

Гудкова Ірина, заступник директора
Лисичанський гірничо-індустріальний
фаховий коледж

ВСТУПНА КАМПАНІЯ 2024, ІЗ ДОСВІДУ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ РОБОТИ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

В даній статті представлено аналіз напрямків профорієнтаційної роботи на основі вступної кампанії 2024 за досвідом Лисичанського гірничо-індустріального фахового коледжу.

Одним із найважливіших кроків у житті людини є вибір професії. Адже займатися тим, що цікавить, приносить радість – одна з умов відчуття життєвої повноцінності. Прагнення «знайти себе», стати «самим собою», індивідуальністю – неодмінна ознака юності. Вибір професії – чи не найголовніший чинник того, як складеться подальше життя Адже всім хочеться не лише заробляти гроші, але й реалізувати свій потенціал та отримувати справжнє. Профорієнтаційна робота – це важлива ланка діяльності Лисичанського гірничо-індустріального фахового коледжу Протягом навчального року цій роботі треба приділяти багато уваги з боку усіх підрозділів закладу освіти:

- адміністрації;
- методичного об'єднання класних керівників;
- працівників коледжу
- студентської ради;
- батьківського комітету.

Згідно вимогам часу форми і методи профорієнтаційної роботи постійно треба поновлювати. Такі форми, як розклеювання об'яв по місту, вже давно застарілі. Тепер є соціальні мережі, де можна розміщувати пости, запрошуючи учнів шкіл, професійних ліцеїв, випускників минулих років на навчання в коледж.

Наш заклад освіти має великий досвід в організації профорієнтаційної роботи. Особливо цей досвід поповнився за 2022-2024 рр. Ми вимушено перемістилися з Лисичанська Луганської області в Черкаси. Тепер у нас немає змоги запрошувати абітурієнтів до коледжу, демонструвати навчальні аудиторії, комп'ютерні, спортивні зали, музеї, бібліотеку, майстерні, тощо.. Нічого цього в нас тепер немає. Ми зареєструвались на базі Черкаського політехнічного коледжу. Але нашому закладу освіти не належать приміщення цього коледжу. Ми заняття проводимо онлайн в Google класі в дистанційному форматі. Наші студенти і викладачі розкидані по всій Україні. Найбільше число здобувачів освіти в Днвпропетровській області – 31 особа Також розміщені ще в 11 областях. України. Є студенти за кордоном і на окупованих територіях.

В січні 2024 року директором коледжу було створено наказ з профорієнтаційної роботи, в якому прописані основні заходи з профорієнтації:

– онлайн-дні відчинених дверей зі школами міста Лисичанська;

– онлайн-зустрічі з працівниками і учнями професійних ліцеїв міста Лисичанська;

– організація і запис здобувачами освіти відеороликів зі зверненнями і запрошенням на навчання учнів шкіл, професійних ліцеїв, іншої молоді;

– розробка і оформлення рекламних оголошень, розміщення їх в соціальних мережах;

– залучення учнів шкіл , професійних ліцеїв до заходів в коледжі.

Починаючи з кінця січня по червень 2024р. було проведено близько 30 онлайн зустрічей з учнями лисичанських шкіл і професійних ліцеїв. Алгоритм підготовки такої зустрічі наступний:

– відповідальний з профорієнтаційну роботу зв'язується з адміністрацією закладу освіти. домовляється про зустріч;

– до онлайн зустрічі готуємо конкретних осіб: викладачів, студентів;

– в назначений день і час проводимо зустріч: розповідаємо про наш заклад освіти, спеціальності, особливості вступу тощо;

– надаємо посилання на анкету вступника на зустрічі для подальшого контакту з абітурієнтом і його батьками.

Після зустрічі обробляємо анкету вступника, складаємо списки абітурієнтів за спеціальностями і потім вже індивідуально працюємо зі вступниками і їх батьками, зв'язуючись в телефонному режимі. Особливо ретельна робота ведеться з батьками тих абітурієнтів, які вступають на базі 9 класів. Це зумовлено рядом обставин:

– неповнолітні діти самостійно не можуть орієнтуватися у складному сучасному просторі;

– батьки неповнолітніх учнів шкіл вирішують долю своїх дітей виходячи з сучасних умов і свого життєвого досвіду.

Ця кропітка робота при вступі у 2024 році дала свої позитивні результати. Ми виконали регіональне замовлення та набрали ще одну групу на контрактній основі.

Інтенсивною була робота приймальної комісії у період з 1 липня по 22 липня, коли йшла активна реєстрація електронних кабінетів, завантаження документів абітурієнтами. Члени приймальної комісії були на постійному зв'язку з вступниками і їх батьками. У другій половині липня проходили вступні випробування, спочатку для абітурієнтів, які вступали на основі базової

загальної середньої освіти, а потім – повної загальної середньої освіти. Вступні випробування були з математики і української мови. Ці заходи проходили в режимі відео конференції за допомогою Google Meet. Для успішного проведення вступних випробувань теж була необхідна ретельна підготовка:

- повідомлення абітурієнтів про час проведення випробувань;
- попередження абітурієнтів про необхідність мати на пристрої додатку Google Meet;
- кожному абітурієнту треба було приєднатись в назначений час, приєднання здійснював викладач комп'ютерних технологій;
- акаунт вступника повинен бути названий за його прізвищем, щоб викладач зрозумів . хто приєднався до співбесіди;
- вступник на початку зустрічі повинен продемонструвати свій паспорт, а ми робимо відео фіксацію його документу, що посвідчує особу.

У подальшій роботі плануємо створити блог, в якому регулярно розповідати учням шкіл, ліцеїв, їх батькам про особливості вступу, реєстрації електронних кабінетів, подачі документів, виконання умов до зарахування тощо. Спілкуючись з абітурієнтами, їх батьками, родичами під час вступної кампанії я зрозуміла, що абітурієнтам потрібна додаткова інформація. На короткій зустрічі під час дня відчинених дверей неможливо торкнутися усіх нагальних питань. Цей блог допоможе не тільки для вступу в наш заклад освіти, а він посприяє учням шкіл розібратися у складних питаннях вступної кампанії у всі заклади освіти України. Під час спілкування батьки скаржились на брак необхідної інформації. Можливо не всі можуть швидко орієнтуватися у великому потоці інформації і знаходити ту інформацію. Яка потрібна.

Ми живе у складний час. Йде війна. Кожного дня ми чуємо про руйнування і загибель, поранення людей. Але ми не можемо залишити молодь напризволяще… Тому викладачі залишаються на своєму посту: навчають, допомагають, консультують, радять, пропонують, підказують. тощо.

Висновок. Таким чином, вже закінчилась приймальна кампанія 2024, будемо готуватися до наступної кампанії 2025 і сподіваємось організувати і провести її на достойному рівні згідно з вимогами часу.

Використані джерела

1. Гончарова Н.О. Основи професійної орієнтації, навч. Посібник.- К.: Слово, 2010. – 166с.
2. Зулунова Г. В. Профорієнтаційна робота у школі / Навчальна школа. – 2011. – № 5. – С. 31-34.

3. Матвієнко О. Розвиток систем середньої освіти в країнах Європейського Союзу: порівняльний аналіз : монографія / О.В. Матвієнко. – К. : Ленвіт, 2005. – 381 с
4. http://surl.li/sebkpg
5. https://nubip.edu.ua/node/88049

Довгорук Лариса, викладач
КЗ «Новгород-Сіверський
фаховий медичний коледж» ЧОР

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ РОБОТИ У ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ

Стаття розкриває організацію та проведення профорієнтаційної роботи викладачами та студентами КЗ «Новгород-Сіверський фаховий медичний коледж» ЧОР серед учнівської молоді у період воєнного стану. Описує завдання та заходи профорієнтаційної діяльності, що сприяють підвищення інтересу в учнів до вступу до навчального закладу.

«Бути медиком в наш час – це почесно, це круто! Це дуже потрібно Україні!»

Саме таким гаслом зараз керуються викладачі клінічних дисциплін при проведенні профорієнтаційної роботи, адже медицина посідає особливе місце в розвитку людства – в його охороні, збереженні та відтворенні. Професія медичного працівника дуже потрібна людям, особливо в цей складний час.

Наше життя змінилось. Ми – в умовах війни. Змінилась і наша медицина. Вона стала більш екстремальною, більш зорієнтованою на невідкладну допомогу. Вона потрібна всім: і на полі бою і в тилу. Це більше стосується хірургічних спеціальностей, але соматичні захворювання також дуже загострюються під час війни. Зростає смертність від серцево-судинних захворювань, інфарктів та інсультів. В зимовий період на фронті збільшується кількість інфекційно-запальних захворювань, а влітку – від інших різних інфекційних хвороб. Терапевтична допомога є необхідною та важливою. Люди в білих халатах, вдень і вночі, без вихідних, ризикуючи власним життям, виконують свій професійний обов’язок, який є найблагороднішим і найпочеснішим: вони оберігають і рятують найбільшу цінність – життя і здоров’я громадян. Видатний давньогрецький лікар Гіппократ говорив:

«Omnium profecto artium medicina nobilissima» (з усіх наук, безумовно, медицина є найблагороднішою) [1;5].

Саме цю думку про важливість професії медичного працівника в наш час доносять учням шкіл та їх батькам викладачі та студенти КЗ «Новгород-Сіверський фаховий медичний коледж» ЧОР в рамках проведення профорієнтаційної роботи в школах Чернігівської області.

Наші пріоритетні завдання при проведенні профорієнтаційної діяльності:

1) зорієнтувати учнів у світі професії фахової передвищої освіти;
2) допомогти учням з вибором професії, одного з найскладніших і найвідповідальніших кроків в житті;
3) формування позитивного ставлення до праці, усвідомлення того, що праця є обов'язком кожної людини;
4) виявлення певних професійних інтересів, формування правильної самооцінки, знання своїх здібностей в учнів;
5) максимально наблизити інформацію про наш навчальний заклад до абітурієнтів міста та області, з подальшим залучанням їх до навчання за спеціальностями, які пропонує коледж;
6) формування позитивного іміджу коледжу та підвищення конкурентоспроможності нашого навчального закладу на ринку освітніх послуг;
7) підготовка висококваліфікованих кадрів [2;4].

Для досягнення продуктивних результатів профорієнтаційної роботи з учнями організовуємо та проводимо певні заходи як в коледжі, так і поза навчальним закладом, що забезпечують ефективне професійне самовизначення учнів з урахуванням їхніх індивідуальних особливостей, бажань і можливостей та попиту ринку праці у фахівцях. Серед них виділяємо наступні:

1) підготовлені цікава рекламна продукція та мультимедійні презентації про життя та діяльність КЗ «Новгород-Сіверський фаховий медичний коледж» ЧОР;
2) представлення та поширення інформації про спеціальності, їх зміст, статус на ринку праці, умови утворення і терміни навчання, перспективи працевлаштування, можливості продовження навчання на сайті коледжу, в соціальних мережах «Instagram», «Facebook», де можна ознайомитися з усіма новинами, подіями, що відбуваються в коледжі;

3) викладачами профорієнтаційної комісії розроблені актуальні практичні навички зі студентами для виступів у школах, котрі користуються.

великою популярністю серед учнів. Це такі навички, як: «Серцево-легенева реанімація», «Накладання турнікету», «Накладання шини Крамера»; пов'язки «Шапка Гіппократа», «Дезо», косоподібна пов'язка на передпліччя, розбіжна черепашача пов'язка на колінний суглоб;

4) організація та проведення майстер-класів для учнів шкіл з теми «Заходи першої медичної допомоги та їх роль в нашому житті»;
5) проведення відеоконференцій з учнями шкіл, що працюють в офлайн форматі, використовуючи програми Zoom та Google сервіси;
6) організація тренінгів з учнями шкіл з психологічної допомоги за Всеукраїнською програмою ментального здоров'я за ініціативою Олени Зеленської «Ти як?»
7) проведення профорієнтаційних бесід з батьками учнів 9-11 х класів про професію медичного працівника та особливості навчання в КЗ «Новгород-Сіверський фаховий медичний коледж» ЧОР. У ході консультацій визначаються шляхи отримання освіти за обраними напрямами підготовки, терміни навчання, перспективи професійного зростання, попит фахівців на ринку праці тощо;
8) запрошення бажаючих учнів та їх батьків на Дні відкритих дверей або День кар'єри до коледжу. Під час вказаних заходів присутнім надається детальна інформація щодо умов вступу до навчального закладу, напрямів підготовки та спеціальностей, їх ознайомлюють з матеріально-технічною базою КЗ «Новгород-Сіверський фаховий медичний коледж» ЧОР: відвідування навчальних кабінетів та аудиторій [3].

Висновки. Оскільки період воєнного стану може тривати невизначений час, профорієнтаційні заходи повинні бути адаптованими до змінних умов. Таким чином, профорієнтації у період воєнного стану приділяється велика увага. Вона дозволяє абітурієнтам зробити свідомий вибір професії, що відповідає їхнім здібностям та інтересам, а також забезпечує можливість пристосування до змінних умов життя на ринку праці. Від правильного вибору професії виграє як суспільство, що одержує цілеспрямованого суспільно корисного громадянина, так і особистість, яка відчуває задоволення від роботи і має широкі можливості

для самореалізації. Ми віримо в силу та мужність Збройних Сил України, а також впевнені у нашій перемозі!

Використані джерела:

1. Всеукраїнський вебінар на тему «Профорієнтація у період воєнного стану» [Електронний ресурс] – Режим доступа до ресурсу: https://nvvpu.ptu.in.ua/news/15-55-21-22-05-2023/
2. Гончарова Н.О. Основи професійної орієнтації: [навчальний посібник] / Н.О. Гончарова; [за ред. В.Ф. Моргуна]. — К. : Видавничий Дім «Слово», 2010. — С. 107-110.
3. Професійна орієнтація : підручник [для студентів] / Єгорова Є. В., Ігнатович О. М., Кобченко В.В., Литвинова Н.І., Марченко І.Б., Мерзлякова О.Л., Синявський В.В., Татаурова-Осика Г.П., Шевенко А.М. ; [за ред. О.М. Ігнатович]. — Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. — 240 с. ISBN 978-966-189-333-6
4. Професійна орієнтація в сучасній школі: кращі методичні розробки практичних психологів і соціальних педагогів малокомплектних загальноосвітніх навчальних закладів, навчально-виховних об'єднань, навчально-виховних комплексів : методичні рекомендації [Електронні дані] / авт. кол. за наук. ред. І. І. Ткачук. - К. : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2017. - 115 с. - 1 електрон. опт. диск (CD-ROM); 12 см
5. Що таке профорієнтація і як вона працює. [Електронний ресурс] – Режим доступа до ресурсу: https://www.moye-maybutne.com.ua/post/shcho-take-proforiyentatsia-i-yak-vona-pratsiuje

Котляр Тетяна, директор
Прилуцький фаховий
медичний коледж

НАПРЯМКИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ РОБОТИ У МЕДИЧНОМУ КОЛЕДЖІ (З ДОСВІДУ РОБОТИ)

Третій навчальний рік для українських студентів розпочався у воєнних реаліях, під звуки повітряних тривог, а щоденна загроза життю через російські ракетні обстріли – це все негативно впливає на освітній процес та його організацію, тому перед фаховими коледжами стоїть завдання на підвищення якості профорієнтаційної роботи.

Профорієнтаційна робота в коледжі – це комплексна, систематична робота кожного члена колективу, всіх структурних підрозділів навчального закладу, яка спрямована на підвищення рівня поінформованості вступників, їх батьків про особливості та переваги навчання у медичному коледжі, де створені умови для професійного самовизначення, розкриття здібностей особистості.

До профорієнтаційної роботи також залучені і студенти, координує всю роботу комісія, яка призначається на початку навчального року, має чіткий план роботи на весь навчальний рік. Відповідальним за проведення профорієнтаційної роботи є голова профорієнтаційної комісії.

Залучаються до участі в профорієнтаційній роботі і студенти коледжу. У програми виробничої та переддипломної практики включалися завдання з профорієнтаційної роботи. Проводяться індивідуальні бесіди з абітурієнтами та їх батьками. У коледжі регулярно проводяться «Дні відкритих дверей», під час яких майбутні абітурієнти знайомляться з організацією освітнього процесу, сучасною матеріально-технічною базою та соціальним умовами навчального закладу, естетичною привабливістю закладу, крім цього для відвідувачів, проводяться різні майстер-класи: по наданню першої долікарської допомоги при переломах, кровотечах, опіках, демонструються елементи серцево-легеневої реанімації, для відвідувачів працює фітобар з цілющими чаями, проводяться анкетування, розіграші безпрограшної лотереї, також надається детальна інформація щодо умов вступу до навчального закладу, напрямів підготовки та спеціальностей, терміни навчання, перспективи професійного зростання, працевлаштування, можливості продовження навчання та самореалізації особистості.

Досліджуючи громадську думку, ми систематично інформуємо населення про діяльність коледжу через соціальні сторінки мережі Інтернет (це Фейсбук, Інстаграм, ютуб, тік-ток), телебачення, традиційні відвідування ЗОШ по місту та районах, співпрацюємо з громадськими організаціями, беремо участь у різних заходах міста та району.

Крім цього, протягом року висвітлюєтья діяльність коледжу на місцевому телебаченні, станціях FM. Для рекламної кампанії на ТБ Прилуки, ТКТІМ демонструються рекламні відеоролики, на радіо: ТІМ- FM, «РадіоХіт-FM». «Люкс-FM», «Байрактар» також виходили рекламні ролики. Постійно друкуються рекламні оголошення, буклети, «флаєри», які розповсюджуються по місту та району викладачами та студентами. Коледж також співпрацює з міським центром зайнятості населення.

В реаліях сьогодення діти змушені жити не лише з відчуттям небезпеки та нестабільності, а й з високим психологічним та емоційним навантаженням, тому коли ми говоримо про свій заклад, приділяємо увагу висвітленню не тільки організації освітнього процесу у закладі, а і організації виховного процесу де створюються умови для усвідомленого самовизнання та розкриття здібностей особистості, розвитку творчих здібностей, організації позааудиторної роботи, формування громадянина патріота через комплекс виховних заходів, тематичних

вечорів, конкурсів, роботи у волонтерському хабі «Прилукиколеджмед», що є також невід'ємною частиною функціонування навчального закладу та виховання громадянина -патріота.

В умовах війни навчальний заклад має адаптуватися до війни, задовольнити потреби вступників, освіта повинна бути доступною для всіх, незалежно від соціального статусу, національності, релігійної належності, або місця перебування, тому робота з ВПО при вступі у заклад є надзвичайно важливою.

Враховуючи сьогодення, ми наголошуємо, що першочергове завдання – це забезпечення безпеки всіх учасників освітнього процесу, тому навчання у коледжі може проходити в змішаному режимі, в залежності від безпекової ситуації, крім цього наголошуємо, що якість освітнього процесу та подолання освітніх втрат – також наш пріоритет у роботі, на профорієнтаційних бесідах наголошуємо, що у коледжі проводяться додаткові заняття та консультації, що сприяє якості підготовки студентів коледжу.

Також, важливе місце в організації профорієнтаційної роботи займають підготовчі курси для вступників, які дають можливість абітурієнтам не тільки якісно підготуватись до вступної співбесіди але одночасно ознайомитись з матеріально-технічною базою коледжу, поспілкуватись зі студентами та викладачами.

Вся профорієнтаційна робота в коледжі спрямована на те, щоб не тільки поінформувати абітурієнтів, а й зацікавити, допомогти обрати ту спеціальність яка буде для вступника у подальшому корисною, з якою він зможе працевлаштуватись та стати затребуваним на ринку праці.

При подачі інформації про наш заклад, ми зосереджуємо увагу на свій потенціал, успіхи, освітні послуги які в подальшому будуть сприяти формуванню особистості медичного фахівця, та його конкурентноспроможності на ринку праці. В профорієнтаційних бесідах обов'язково наголошуємо на перспективах, які мають наші студенти після закінчення коледжу (професійна мобільність, договори про співпрацю з ВНЗ III-IV р.а, можливість займатися приватною діяльністю і т.д.). До профорієнтаційної роботи охоче долучаються студенти, тому що студентство як найбільш інтелектуальна, творчо розвинена і прогресивна, соціально активна частина молоді, може своїм власним прикладом говорити про особливості навчання у коледжі, про обрану професію гуманізму

та милосердя. Тобто, позитивна мотивація є також вагомим пріоритетом та важелем у виборі майбутньої професії.

Робота з профорієнтації охоплює такі етапи:

Інформаційний (профосвіта), діагностичний, консультування, трудових спроб, співбесіди.

Наші пріоритетні завдання:

- організація роз'яснювальної роботи в загальноосвітніх навчальних закладах, з обов'язковою участю студентів коледжу;
- проведення Днів відкритих дверей, інших масових заходів;
- мотивація на вибір професії;
- створення позитивного іміджу навчального закладу;
- організація підготовчих курсів в офлайн та онлайн режимах;
- співпраця з загальноосвітніми закладами, громадськими організаціями, установами;
- активна участь у громадському житті міста;
- висвітлення діяльності коледжу у соціальних мережах;
- створення відеороликів та ін., та їх розповсюдження;
- презентації навчального закладу у загальноосвітніх закладах на батьківських зборах;
- фахові школи для старшокласників;
- проведення майстер-класів, тренінгів за участю студентів;
- просвітницька робота серед населення;
- участі у різноманітних загальноміських, обласних заходах, акціях, олімпіадах змаганнях, конкурсах;
- висвітлення діяльності навчального закладу на місцевих телеканалах, залучення FM радіостанцій.

Вболіваючи за майбутнє освітнього закладу, колектив Прилуцького фахового медичного коледжу розуміє важливість профорієнтаційної роботи, тому сьогодні колектив коледжу – це колектив однодумців зі своїми педагогічними, професійними, інтелектуальними здібностями, який працює над створенням підґрунтя, привабливості, позитивного іміджу закладу, що в цілому буде сприяти прийняттю рішення вступником по вибору нашого навчального закладу для отримання професії медичного працівника.

Козак Христина, завідувач відділення «Сестринська справа», к.п.н
Старик Марія, методист курсів підвищення кваліфікації
Чортківський медичний фаховий коледж

ПРОФОРІЄНТАЦІЙНА РОБОТА - НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА ЕФЕКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГА В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ СЬОГОДЕННЯ

Вибір професії один із головних життєвих виборів, що здійснюється людиною в юнацькому віці. Не так вже і просто визначитись із власним майбутнім. Вибір професії – справа нелегка. Але робити цей вибір доводиться кожному без винятку. Сьогодні ми з впевненістю можемо говорити, що існує потужна система, яка займається підготовкою конкурентноспроможного працівника – це наша фахова передвища освіта [1].

Сучасний підхід у профорієнтації – особистісно-орієнтований – передбачає своєчасну підтримку та розвиток тих особливостей та характеристик особистості, які будуть передумовою майбутньої успішної професійної діяльності, сприяють пізнанню навколишнього світу, самопізнанню, самореалізації особистості, усвідомленню власної ролі у виборі професії, прийняття відповідальності за нього [2].

Робота з професійної орієнтації - це усвідомлена необхідність в діяльності нашого освітнього закладу, співробітники якого взяли основне правило: профорієнтаційна робота не завершується ніколи, вона є частиною життя нашого колективу, яка постійно висвітлюється і впливає на успішно проведений набір студентів в майбутньому.

Профорієнтаційна робота у коледжі спрямована на вирішення наступних завдань:

1. Підвищення рівня поінформованості школярів про відділення коледжу
2. Формування позитивного іміджу освітнього закладу;
3. Створення умов для усвідомленого професійного самовизначення і розкриття здібностей особистості;
4. Підготовка кваліфікованих кадрів;
5. Підвищення конкурентоспроможності нашого закладу на ринку освітніх послуг.

До роботи залучаються всі викладачі коледжу та кращі студенти. Відповідальними за проведення профорієнтації визначені голови циклових комісій, члени приймальної комісії та адміністрація коледжу.

Організована тісна співпраця із відділом освіти. Постійно проводиться профорієнтаційна робота у школах, де студенти та викладачі нашого закладу презентують відділення, на яких навчаються, виконуючи медичні маніпуляції із невідкладних станів та запрошують випускників шкіл на Дні відкритих дверей.

Протягом року майже всі студенти, спілкуючись із своїми однолітками, рідними, а також місцевими, мають змогу розповсюджувати студентську газету «У ритмі життя….» (де розповідається про заходи, які відбуваються у коледжі: виховні, інформаційно-просвітницькі години, тижні циклових комісій, конкурси і багато іншого…), інформаційні матеріали щодо відділень коледжу та правил прийому.

Щороку студентами коледжу проводяться вимірювання артеріального тиску, пульсу, рівня глюкози в крові громадянам та гостям міста на центральній площі «Героїв Євромайдану» до тематичних днів (наприклад Дня серця, боротьби з інсультом…) наукові пікніки та багато іншого щодо інформування населення з метою профілактики та популяризації закладу.

Викладачами та студентами Чортківського медичного фахового коледжу було проведено тренінги та майстер класи з надання домедичної допомоги в рамках щорічних навчально-польових зборів для учнівської молоді Чортківської громади до Дня цивільного захисту. У цих навчаннях мали змогу взяти участь як учні, так і вчителі навчальних закладів. Це вкрай потрібно, адже кожен з нас в час, коли в Україні війна, має знати симптоми критичних станів, що загрожують життю постраждалого та оволодіти найпростішими методом надання домедичної допомоги. Навіть у цивільному житті кожен з нас може стати свідком раптової смерті в громадському транспорті, супермаркеті, у парку чи де інде, і здебільшого, мало просто викликати екстрену медичну допомогу, треба діяти негайно!

Також кожного року студенти відділення «Стоматологія ортопедична» мають змогу захистити свої знання на практиці. Під керівництвом викладачів стоматологів та за сприянням директора коледжу проводять протезування людей із числа внутрішньопереміщених осіб, військових, людей, які проживають у

благодійному домі «Карітас» та «Домі милосердя». А таких за роки назбиралось уже не один десяток.

Щороку відбувається День відкритих дверей. Чортківський медичний фаховий коледж гостинно зустрічає майбутніх вступників та їх батьків. У вщент заповненій актовій залі усіх присутніх вітає директор коледжу, який знайомить з історією освітнього закладу, традиціями, сьогоденням та яким цікавим і насиченим життям живе студентство.

Весь колектив коледжу дбає про те, щоб гості максимально корисно провели свій час та ознайомилися з освітнім закладом, його навчальною базою, кабінетами, лабораторіями, музеєм, відвідали презентації усіх відділень на «Ярмарку професій». Художні колективи коледжу презентують свою роботу.

Актуальності набуває інтегрування розроблених інформаційних буклетів, відео, дописів, сторіз, рілз у простір інтернет-технологій, створення відповідних груп та сторінок в соціальних мережах «Facebook», «Instagram», «Telegram». Ведення особистого каналу освітнього закладу в YouTube. На телефон приймальної комісії встановлено Viber, для зручного спілкування з вступниками. На сайті коледжу представлено максимум відомостей про відділення, їх зміст, статус на ринку праці, умови утворення і терміни навчання, перспективи працевлаштування, можливості продовження навчання.

Розвиток молодої особистості багатогранний, тому нашим колективом формуються не лише хороші, якісні професійні компетентності студентів, а й проводиться робота, щодо розкриття здібностей та талантів особистості, формування активних життєвих позицій у них.

У справі профорієнтації існує своя «класика», однак через те, що у коледжі працюють зацікавлені, творчі, креативні люди в нашому навчальному закладі з'являються нові, сучасні, цікаві форми профорієнтаційної роботи. Узагальнюючи наведений комплекс напрямків здійснення профорієнтаційної роботи, зрозуміло, що це довготривала, цілеспрямована та злагоджена діяльність вищого керівництва і усього педагогічного колективу нашого закладу. Реалії життя сьогодення, змінюються дуже швидко, час не стоїть на місці ні в одній із галузей [3]. Тому щоб подати нові, модернізовані знання, а на виході отримати справжнього професійного студента, усі викладачі нашого закладу проходять курси підвищення кваліфікації у різних напрямках, кожного року.

Отже, вибір професії – це наша життєдіяльність. Від правильного вибору професії виграє як суспільство, що одержує цілеспрямованого суспільно корисного громадянина, так і особистість, яка відчуває задоволення від роботи і має широкі можливості для самореалізації.

Використані джерела:

1. Бруєнко М.О. Особливості профорієнтаційної роботи психолога із старшокласниками загальноосвітньої школи / М.О. Бруєнко // Молодий вчений. Психологічні науки. – 2016. – №3 (30).
2. Дунець Л.М. Форми і методи профорієнтаційної роботи у вищому навчальному закладі / Л.М. Дунець // Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна». – 2013. – №1 (7).
3. Корнещук В.В. Профорієнтація і профвідбір як передумова підготовки конкурентоспроможних фахівців / В.В. Корнещук // Український соціум. – 2016. – №2 (57).

Максімова Ірина, к. техн. н.,
Галущак Лілія, викладач
ВСП «Могилів-Подільський технолого-економічний фаховий коледж ВНАУ»

ПРІОРИТЕТНІ ЗАВДАННЯ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ РОБОТИ
(із досвіду роботи)

В умовах воєнного стану, що виник внаслідок агресії проти України, система освіти зазнає суттєвих викликів. Це стосується не лише безпеки навчального процесу, але й перебудови багатьох аспектів підготовки фахівців. [1] У такому контексті ключове значення має профорієнтаційна робота, яка в сучасних умовах є не просто допоміжною діяльністю, а невід'ємною складовою функціонування закладів фахової передвищої освіти. Адже одним із головних завдань таких закладів є не лише надання якісної професійної підготовки, а й забезпечення здобувачам освіти можливостей для адаптації до змін ринку праці.

Метою цієї статті є аналіз особливостей підготовки фахового молодшого бакалавра у закладах фахової передвищої освіти, зокрема пріоритетів у профорієнтаційній роботі в умовах воєнного сьогодення.

Вплив воєнних умов на освітній процес. Воєнний стан в Україні, що триває з 2022 року, створив нові виклики для закладів фахової передвищої освіти (ЗФПО). Однією з головних проблем стало забезпечення безперервності навчального процесу та адаптація до нових реалій. [2] Багато закладів були

вимушені перейти на дистанційне навчання або змішану форму, що вимагає перегляду підходів до підготовки фахового молодшого бакалавра.

Підготовка майбутніх фахівців відбувається в умовах підвищеної психологічної напруги, що є наслідком не лише безпосередньої небезпеки, але й економічних труднощів, переміщення населення, втрати роботи серед студентів та їхніх родин. Ці фактори впливають на мотивацію до навчання, формування професійних навичок та вибір професії [3. с.18].

Адаптація навчальних програм та методів викладання. Зміни в умовах навчання вимагали швидкої адаптації навчальних програм. Заклади ФПО зосередили увагу на таких напрямках:

- Акцент на практичних навичках, що дозволяють здобувачам освіти швидко інтегруватися в робочий процес після завершення навчання.
- Впровадження дистанційних технологій навчання, що дозволяють забезпечити безперервність освітнього процесу, навіть у зонах активних бойових дій.

Пріоритети профорієнтаційної роботи в умовах воєнного сьогодення. Профорієнтаційна робота в закладах ФПО завжди була важливою частиною діяльності, але в умовах війни вона набула нових рис [4, с.62]. Основні завдання профорієнтаційної роботи сьогодні можна окреслити так:

1. **Адаптація до нових вимог ринку праці.** Війна створила нові реалії на ринку праці, зокрема підвищений попит на фахівців у сфері оборони, медицини, логістики, інформаційних технологій та психології. Відповідно, профорієнтаційна робота має орієнтувати здобувачів освіти на професії, що відповідають актуальним потребам держави та суспільства.

2. **Інформування про нові форми працевлаштування.** Через переміщення значної кількості населення багато здобувачів освіти потребують інформації про можливості дистанційної роботи, фріланс або інші альтернативні форми працевлаштування, що стають актуальними в умовах воєнних дій.

3. **Психологічна підтримка здобувачів освіти у виборі професії.** В умовах воєнного стану багато студентів стикаються з важкими емоційними станами, що ускладнює прийняття рішень щодо майбутньої професії. Профорієнтаційна робота має включати елементи психологічної підтримки, що допомагає студентам впоратися зі стресом і правильно оцінити свої можливості.

4. **Пошук та підтримка талантів.** У сучасних умовах особливого значення набуває індивідуальний підхід до кожного здобувача освіти, що дозволяє виявити і розвинути його таланти та потенціал. Профорієнтаційна робота має на меті підтримку студентів у виборі професії, що відповідає їхнім здібностям та інтересам.

5. **Партнерство з роботодавцями.** Важливою складовою профорієнтаційної роботи є налагодження партнерських відносин з підприємствами та установами, що допомагає здобувачам освіти отримати практичні навички та можливість працевлаштування після закінчення навчання. У воєнний час ці зв'язки стають критично важливими, адже дають змогу студентам мати чітке розуміння вимог ринку.

Впровадження інноваційних технологій у профорієнтаційну роботу

Одним із ефективних інструментів профорієнтаційної роботи стало використання інноваційних технологій, зокрема:

- Віртуальні та очні екскурсії на підприємства. Це дає можливість здобувачам освіти ознайомитися з робочими місцями безпосередньо, навіть якщо вони фізично не можуть їх відвідати.
- Онлайн-консультації з роботодавцями та фахівцями різних галузей. Завдяки сучасним платформам для відеоконференцій, студенти мають змогу спілкуватися з представниками компаній та обговорювати можливості працевлаштування.
- Цифрові портфоліо студентів. Використання електронних портфоліо дозволяє здобувачам освіти презентувати свої досягнення, навички та кваліфікації для потенційних роботодавців.

Для підтримки студентів у визначенні професійних шляхів в нашому коледжі студентською радою створені професійні клуби, де молодь може обмінюватися досвідом, брати участь у професійних дебатах, обговорювати новітні тенденції та перспективи галузі. А також викладачами спеціальних дисциплін розроблені тести з профорієнтації, які аналізують інтереси та навички студентів і дають рекомендації щодо можливих напрямків подальшої професійної діяльності. Студенти мають можливість пройти тестування і отримати персональні консультації з викладачами щодо вибору спеціалізації, що відповідала їхнім інтересам та здібностям. Ці приклади показують, як наш

колектив намагається адаптувати свою профорієнтаційну роботу до нових викликів і сприяти професійному розвитку студентів в умовах воєнного часу.

Висновки. Підготовка фахового молодшого бакалавра у закладах фахової передвищої освіти в умовах воєнного сьогодення вимагає кардинального перегляду підходів до організації навчального процесу. Особливо важливою стає профорієнтаційна робота, яка допомагає студентам орієнтуватися в умовах мінливого ринку праці та швидко адаптуватися до нових викликів. Успішна реалізація таких завдань можлива завдяки активній взаємодії закладів освіти з роботодавцями, використанню інноваційних технологій та наданню психологічної підтримки здобувачам освіти.

Заклади ФПО продовжують відігравати важливу роль у підготовці кадрів для відновлення та розвитку держави, і їхня профорієнтаційна робота є ключовою складовою цього процесу.

Використані джерела:

1. Закон України «Про фахову передвищу освіту». https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19#Text
2. Аналітичні звіти Міністерства освіти і науки України щодо функціонування закладів освіти в умовах воєнного стану. https://mon.gov.ua/nauka/nauka-2/informatsiyno-analitichni-materiali
3. Вітковська О.І. Професійне самовизначення особистості і практичні аспекти професійної консультації: [монографія] / О. І. Вітковська. — К.: Науковий світ, 2001. — 91 с.
4. Синявський В. В. Психологічні основи професійної консультації безробітних: [навч.-метод. посіб.] / Синявський В. В. — К.: ІПК ДСЗУ, 2011. — 90 с.

Скиба Денис, викладач Комунальний заклад «Прилуцький фаховий медичний коледж» Чернігівської обласної ради

ЯК ЗАЦІКАВИТИ МОЛОДЬ У МЕДИЧНІЙ ПРОФЕСІЇ. КЛЮЧОВІ КРОКИ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Профорієнтаційна робота для медичного коледжу може включати в себе навчальні курси, тренінги та семінари з орієнтування на медичну кар’єру. Також можуть бути проведені консультації з вибору спеціальності, ознайомлення з основними аспектами роботи в медичній галузі, а також практичні заняття з медичними навичками. Це допоможе молоді отримати більше інформації про свої можливості і підготуватися до майбутньої професії.

Існує кілька способів, які можна застосувати для зацікавлення старшокласників до навчання в медичному коледжі:

1. Організуйте заходи та презентації, що демонструють реальний світ медичної практики та можливості, які можуть відкритися після отримання освіти.

2. Залучайте фахівців, проводьте екскурсії у медичні заклади та надайте можливість спілкування з професіоналами з цієї сфери.

3. Організуйте майстер-класи та тренінги, що дозволять учням самостійно випробувати різні аспекти медичної практики /наприклад тренінги із надання першої долікарської допомоги/.

4. Проведіть інтерактивні уроки, де учні зможуть взяти участь у рольових іграх або дискусіях з приводу актуальних медичних проблем.

5. Надайте можливість учням побачити успіхи колишніх випускників медичного коледжу та їх досягнення у медичній сфері. Заохочуйте старшокласників не лише отримувати знання, а й застосовувати їх на практиці для позитивних змін у житті інших людей.

Профорієнтаційна робота зі старшокласниками - це важливий аспект їхнього навчання, що спрямований на допомогу у виборі майбутньої професії. Це може включати консультації з кар'єрним радником, тестування на професійні уподобання, огляд можливих варіантів професійного розвитку та інші методи. Важливо планувати профорієнтаційну роботу, щоб допомогти старшокласникам зробити обдумані рішення щодо своєї майбутньої кар'єри.

Профорієнтація через радіо FM може бути цікавим та нестандартним способом отримати корисну інформацію про професії медичної галузі та кар'єрні можливості. Радіостанції час від часу можуть запрошувати гостей, які розповідають про свою професію, свої досягнення та діляться корисними порадами для тих, хто шукає своє покликання. Такий підхід може бути корисним для тих, хто віддає перевагу аудіотекстам і має обмежений час для самостійного пошуку інформації.

Профорієнтація через соцмережі - це процес використання соціальних мереж для пошуку інформації про можливі кар'єрні шляхи, навчальні програми, вакансії тощо. Це може включати взаємодію з професіоналами у вибраній галузі, участь у спеціалізованих групах та спільнотах, отримання рекомендацій та порад від людей, які вже працюють у відповідній сфері. Соцмережі можуть бути корисним інструментом для отримання корисної інформації про вибір професії та розвиток кар'єри. Не забудьте перевірити достовірність інформації та

консультуватися з акредитованими джерелами, щоб зробити обґрунтований вибір.

Профорієнтація в медичний коледж через відвідування шкіл може бути дуже корисною для учнів, які цікавляться медичною сферою. Це може включати організацію інформаційних семінарів, відвідування випускниками медколеджу шкіл для розповіді про свій досвід, а також надання консультацій щодо вступу в медичний коледж. Такий підхід допомагає учням краще орієнтуватися в професійних можливостях і зробити свідомий вибір щодо майбутньої кар'єри в медицині.

Профорієнтація в медичному коледжі під час днів відкритих дверей - це чудова можливість для майбутніх студентів докладніше дізнатися про спеціалізації та можливості навчання в цьому закладі. Під час таких заходів можна організувати зустріч із викладачами та студентами, відвідати лекції та майстер-класи, оглянути навчальні кабінети та лабораторії. Також старшокласники зможуть отримати відповіді на всі запитання щодо вступу, навчання та кар'єрних можливостей після закінчення навчання. Це допоможе їм зробити більш обдуманий вибір щодо своєї майбутньої професії в медицині.

Потрібно донести інформацію до старшокласників, що навчання в медичному коледжі та здобуття освіти фахового молодшого бакалавра відкриває широкі можливості для майбутньої кар'єри в галузі медицини – а саме можливість стати медсестрою, фармацевтом, лаборантом чи іншим фахівцем у галузі охорони здоров'я. Важливо донести всі можливі варіанти та дати зрозуміти, яка саме спеціальність цікавить найбільше, щоб обрати ідеальний шлях для навчання молодої людини у медичному коледжі.

Навчання в медичному коледжі має багато переваг. По-перше, фаховий молодший бакалавр отримує спеціалізовану освіту в медичній сфері, що дозволяє йому стати в майбутньому лікарем, медсестрою чи іншим фахівцем у галузі охорони здоров'я. Крім того, медичні коледжі зазвичай мають добре обладнані лабораторії та клінічні бази для навчання на практиці. Також, студенти отримують можливість спілкуватися та навчатися разом з іншими здобувачами освіти, які мають бажання працювати у медичній галузі. Це може збагатити їх досвід та сприяти спільному розвитку. Навчання в медичному коледжі також надає можливість взяти участь у практичній стажуванні та робочих програмах,

що допомагають розвивати навички та підготувати до робочого життя у галузі медицини.

Висновки. Профорієнтаційна робота для медичного коледжу є важливою складовою у підготовці молоді до майбутньої кар'єри в галузі медицини. Широкий спектр заходів, таких як тренінги, семінари, консультації з вибору спеціальності, а також інтерактивні уроки та практичні заняття, допомагають глибше зрозуміти особливості медичних професій, усвідомити власні можливості та зробити обґрунтований вибір майбутньої спеціальності. Використання нестандартних підходів, таких як профорієнтація через соціальні мережі, радіо чи організацію днів відкритих дверей, дозволяє охопити більше учнів та зацікавити їх у майбутній медичній кар'єрі.

Використані джерела:

1. Гладкова В.М. Профорієнтація : навч.посіб./ В.М. Гладкова. – Львів : Новий-Світ, 2007.
2. Кожан Т.О. Професійна орієнтація. Навч. посібник. – К.: КНЕУ імені Вадима Гетьмана, 2009. – 255 с.
3. Путівник профорієнтації: наук. - практ. реком. / Н.Г. Джинчарадзе, Л.И. Літвінчук, Н.В. Савченко, Н.В. Ортікова, Н.В. Балашова, О.В. Грамма, М.В. Богуслав. – К. : ІПК ДСЗУ, 2018. – 43 с.

Соляр Людмила, методист коледжу ВСП «Могилів-Подільський технолого-економічний фаховий коледж ВНАУ»

ПРІОРИТЕТНІ ЗАВДАННЯ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ РОБОТИ ЯК НЕВІД'ЄМНОЇ СКЛАДОВОЇ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

Швидкі темпи розвитку суспільства гостро поставили питання поліпшення якісного рівня роботи навчальних закладів. Це стосується всіх напрямків роботи навчального закладу, в тому числі профорієнтаційної роботи.

Освіті належить пріоритетне значення і кадровому забезпеченні державних програм реформування економіки, впровадження механізмів правового та економічного базису України.

Профорієнтаційна робота – дієвий засіб надання учням шкіл вичерпної інформації про навчальний заклад, спеціальності, які він готує. Володіння такою інформацією дасть можливість молоді зробити свій вибір, обрати професію і знайти достойне місце у суспільстві.

Колектив ВСП «Могилів-Подільський технолого-економічний фаховий коледжу ВНАУ» проводить профорієнтаційну роботу, застосовуючи різноманітні форми і методи. Профорієнтація і набір абітурієнтів стали системною, серйозною, кропіткою, цілорічною роботою всього колективу

коледжу, в тому числі студентів. Залучення студентів до профорієнтаційної роботи, активна робота в системі Internet вселяє надію на прихід творчих,

Щорічний аналіз результатів профорієнтаційної роботи в коледжі, загострення ситуації на ринку освітніх послуг привів до пошуків нових напрямів, форм і методів профорієнтаційної роботи, до більш широкого залучення до профорієнтаційної роботи студентів коледжу.

Основними напрямками профорієнтаційної роботи, до якої залучені студенти коледжу є: співпраця зі школами, де навчались студенти; підтримка тісних зв'язків з випускниками коледжу; співпраця з базовими підприємствами, де проходять практику студенти всіх спеціальностей, що готує коледж; залучення студентів до створення рекламних роликів та рекламної агітації; участь студентської молоді в організації і проведенні днів «відкритих дверей»; підвищення ролі студентського самоврядування у профорієнтаційній роботі.

Основні завдання профорієнтаційної роботи, яка проводиться студентами в коледжі: ознайомлення учнів шкіл з інформаційним матеріалом про навчальний заклад, спеціальностях, які готує коледж; інформація про умови оволодіння професіями, дисциплінами, строки навчання, перспективи розвитку; формування в учнів позитивного ставлення до різних видів професійної діяльності; формування стійких професійних інтересів; формування впевненої позиції щодо позитивної ролі освіти на розвиток інтелектуальних здібностей молоді; залучення якомога більшої кількості абітурієнтів з метою підвищення якості набору.

Робота студентів з професійної інформації проводиться в такий спосіб, щоб інформаційний матеріал був цікавим, узагальненим, ілюстрованим, давав необхідні знання про професію в такій мірі, щоб учень міг Цикловими комісіями разом з кураторами груп нового набору на початку навчального року проводиться аналіз місць проживання студентів нового набору. Таким чином відбираються області, райони, населені пункти, абітурієнти з яких вступили до коледжу. З ними одразу ж починається кропітка робота по проведенню профорієнтаційної роботи у школі, де навчався студент та інших школах населеного пункту (при наявності таких).

Заняття зі студентами-агітаторами проводять студенти старших курсів, члени комісії по самоврядуванню, куратори, голови циклових комісій.

Студентів готують відповідно програми і плану, за якими складену «Презентацію навчального закладу». Секретарем приймальної комісії складається графік виїзду студентів у школи за місцем проживання.

Студенти, використовуючи матеріали «Презентації навчального закладу» проводять виступи перед учнями у класах; індивідуальні бесіди, відвідуючи шкільні заходи, в тому числі урочисті. Студенти розповсюджують рекламну агітацію, буклети як у школах, так і за її межами.

Особлива увага приділяється створенню «Інформаційного вісника» для профорієнтаційної роботи, на сторінках якого поряд з інформацією про професійну підготовку спеціалістів даються матеріали цікавих заходів, конкурсів професійної майстерності, спортивних змагань, олімпіад, вечорів, тощо, які проводяться в коледжі. Через студентів «Інформаційні вісники» потрапляють до рук школярів, учнів та їх батьків, які додатково інформуються не тільки про навчання, а також цікаве студентське життя в коледжі.

Проводяться дні відкритих дверей**,** у програмі яких зустрічі з керівництвом, ознайомлення з матеріально-технічною базою коледжу, виступи агітбригади та учасників художньої самодіяльності.

Члени агітбригади презентують коледж у віршованій формі, з музичним оформленням. Завжди виступи супроводжуються жартами, танцями, веселою музикою.

Студенти старших курсів, які мають відповідні професійні вміння і навики на засіданнях гуртків створюють рекламні ролики по спеціальностях, виступають з ними на конкурсах професійної майстерності.

Робота на базових підприємствах здійснюється під час проходження студентами навчальної, технологічної і переддипломної практик. Студенти у виробничих умовах виконують науково-дослідницькі роботи, з якими виступають як у коледжі так і за його межами, на конференціях і семінарах різного рівня.

У коледжі підтримується тісний зв’язок з випускниками різних спеціальностей. Зустрічі з ними в коледжі, на підприємствах дають можливість студентам отримати додаткову інформацію про професію, її можливості на сучасному етапі розвитку економіки.

Молодь широко застосовує для спілкування комп’ютерну мережу Internet. Створено сайт коледжу, де подано повну інформацію про навчальний заклад.

Висновок. Системний підхід до проведення профорієнтаційної роботи, залучення до цієї роботи студентської молоді, органів студентського самоврядування, урізноманітнення її форм і методів, розширення інформаційного простору в системі Internet зміцнюють співпрацю між коледжем

та школами, ліцеями, виробничими підприємствами окремих галузей промисловості та сільського господарства.

Моніторинг – одна з активних форм роботи при здійсненні профорієнтаційної роботи. Аналіз підсумків, виявлення прогалин дасть можливість своєчасно застосувати заходи щодо покращення профорієнтаційної роботи.

Таким чином, якісно проведена профорієнтаційна робота забезпечує конкурсний набір абітурієнтів, дає можливість залучити більш творчу молодь, яка прагне отримати достойну професію.

Використані джерела:

1. Професійне самовизначення старшокласників: метод. посіб./ за ред. Д. О. Закатнова. -К.: Шкіл. Світ, 2006. С. 128
2. Синявський В. Психотехнологія профконсультаційної бесіди / В. Синявський, В. Копченко // Профорієнтаційна робота психолога. – К.: Шкільний світ, 2007. С. 67 – 92
3. https://vseosvita.ua/library/embed/01002upo-38ff.docx.html

Тригуб Тетяна, заступник директора з виховної роботи
Лисенко Сергій, керівник фізичного виховання
комунальний заклад «Ніжинський фаховий медичний коледж»
Чернігівської обласної ради

ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМКИ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ РОБОТИ НІЖИНСЬКОГО ФАХОВОГО МЕДИЧНОГО КОЛЕДЖУ

(із досвіду роботи)

Обери собі роботу до душі, і тобі
не доведеться працювати
жодного дня у своєму житті
Конфуцій

Цей мотивуючий вислів Конфуція найкраще підходить для проведення профорієнтаційної роботи з молоддю. Улюблена робота може бути джерелом щастя, тоді як праця, яка не приносить задоволення, стає щоденним тягарем. Коли майбутня професія є мрією, поєднується з хобі, відповідає здібностям, коли оволодіння нею приносить радість, – це все складові щастя. Саме тому вибір професії – надзвичайно важливий і водночас складний крок, який обов'язково має зробити кожна людина. Важливо не помилитися у виборі свого професійного шляху. Саме профорієнтаційна робота, у всіх її багатогранних проявах,

допомагає молоді прийняти зважене рішення, адже вона має володіти інформацією та вміти нею оперувати.

Професійна орієнтація – це наукова дисципліна, яка допомагає людині обрати свою майбутню професію з урахуванням всіх її здібностей, потреб і бажань [1]. Вона значно полегшує процес професійного самовизначення учнів випускних класів загальноосвітніх закладів.

У Ніжинському фаховому медичному коледжі профорієнтаційна робота є частиною навчально-виховного процесу і здійснюється напередодні вступної кампанії та протягом року в період навчання. До неї залучаються викладачі та студенти. На початку навчального року створюється Рада з профорієнтаційної роботи, яка організовує, спрямовує і координує роботу. Адміністрація закладу систематично аналізує якість, ефективність та доцільність профорієнтаційних заходів. Поряд із традиційними методами профорієнтаційної роботи впроваджуються нові, що відповідають викликам сучасності.

Якщо ще декілька років тому значну роль у розповсюдженні інформації про медичний коледж відігравали публікації статей, висвітлення подій у періодичних виданнях, то сьогодні цей метод малоефективний. Його витіснили соціальні мережі, у яких молодь проводить багато часу. Тому доцільно максимально популяризувати свій навчальний заклад у соцмережах. Ніжинський фаховий медичний коледж активно представлений у Facebook, Telegram. Студентська рада веде сторінку в TikTok. Саме молодь знає, який контент краще сприймається тінейджерами. Студенти створюють відеоролики про навчальний заклад, його життя, успіхи та досягнення, формуючи позитивний імідж і популяризуючи медичну професію. Значна увага приділяється сайту коледжу, де регулярно висвітлюються новини, що також є важливою частиною профорієнтаційної роботи.

На сьогодні профорієнтаційна робота включає широкий спектр різноманітних заходів. Важливе значення в профінформуванні майбутніх абітурієнтів займають Дні відкритих дверей.

Дні відкритих дверей у коледжі – це не лише зустріч майбутніх абітурієнтів та їхніх батьків із адміністрацією, викладачами, членами приймальної комісії, але й цікавий, насичений різноманітними активностями загальноколеджевий захід. У ході якого відбуваються майстер-класи, демонстрація практичних навичок із надання першої медичної допомоги, екскурсії лабораторіями та кабінетами, відвідування Музею історії коледжу. Представники Студентської ради розповідають про студентське життя, а гостям демонструється відеофільм

про навчальний заклад, про відділення та освітньо-професійні програми, за якими здійснюється підготовка фахових молодших бакалаврів. Серед гостей навчального закладу проводиться анкетування, яке дозволяє з'ясувати джерела інформації про заклад та їхні очікування, що допомагає краще планувати профорієнтаційну роботу.

Велика увага приділяється проведенню профорієнтаційної роботи серед учнів 9-х, 11-х класів закладів загальної середньої освіти Чернігівської області та, зокрема, Ніжина. Під час зустрічей викладачі та студенти медичного коледжу розповідають про профілактику захворювань, демонструють навички першої допомоги, поширюють інформаційні матеріали про коледж. Важливу роль у таких зустрічах відіграє залучення випускників шкіл, які навчаються в коледжі. Вони можуть стати прикладом для учнів і мотивувати їх до вибору професії медичного працівника. Неабияке значення має постать представника від закладу, його вміння зацікавити, переконати та викликати довіру слухача.

Сьогодні, в умовах війни, надзвичайно затребуваними є медичні працівники, які героїчно, поряд із військовими ЗСУ, виконують свій професійний обов’язок.

Аналізуючи мотиваційні листи сьогоднішніх вступників, можна зробити висновок, що саме бажання рятувати життя військовим і цивільним стало основною рушійною силою у виборі майбутньої професії. А задля того, щоб вступники обрали саме наш коледж, проводиться робота по створенню позитивного іміджу навчального закладу. Адже обирають найкращий той, де є можливість професійного та особистісного росту здобувачів освіти, які в подальшому стануть конкурентоспроможними фахівцями, затребуваними на ринку праці, та будуть здатними зробити свій внесок у збереження життя і здоров'я людей.

Висновок. Вміло спланована і проведена профорієнтаційна робота сприяє професійному самовизначенню школярів, здійсненню усвідомленого вибору майбутньої професії з урахуванням здібностей та уподобань. А результатом її якісного та ефективного проведення є виконання плану набору здобувачів освіти.

Використані джерела:
1.Вікіпедія
https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D1%80%D0%BE%D1%84%D0%B5%D1%81%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B0_%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%94%D0%BD%D1%82%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F

Тунік Наталія, голова циклової комісії викладачів фізичної культури і виховання з методикою навчання, Коростишівський педагогічний фаховий коледж імені І.Я. Франка

ПРОФОРІЄНТАЦІЙНА РОБОТА В КОЛЕДЖІ ВИКЛАДАЧАМИ ЦИКЛОВОЇ КОМІСІЇ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І ВИХОВАННЯ З МЕТОДИКОЮ НАВЧАННЯ

В сучасних умовах особливого значення набуває діяльність системи профорієнтаційної орієнтації населення України.

Адже у житті кожного є момент, коли необхідно прийняти для себе одне з найважливіших рішень - вибрати справу до душі, за покликанням, тобто професію. Вибір професії, вступ до самостійного трудового життя часто недаремно називають другим народженням.

Профорієнтація - система заходів, метою яких є допомога молодій людини у виборі майбутньої професії, спираючись на її можливості, здібності і таланти, та з урахуванням потреб сучасного суспільства.

Основне завдання профорієнтаційної роботи - допомогти сформувати у старшокласників ефективне рішення, яке вплине на вибір професії та буде віддзеркалювати як індивідуальні, так і суспільні потреби. Вибір професії - це процес, що складається з ряду етапів, тривалість яких залежить від зовнішніх умов та індивідуальних особливостей суб'єкта вибору професії.

Школа покликана допомогти випускникам бути конкурентоздатними у 21-му столітті, стати цілісними особистостями, котрі вміють робити свідомий вибір, у тому числі вибір свого подальшого освітнього та професійного шляху. Саме тому професійна орієнтація в школі буде базуватися на ключових компетентностях НУШ.

Профорієнтація, яка розвиває в дітях сучасні знання та дає віру в себе і свої сили, має бути в Новій українській школі [1, с. 9].

Велика увага звертається на необхідність наукового обґрунтування проблем професійної орієнтації і професійного самовизначення. У цьому аспекті вартісними є дослідження таких вітчизняних та закордонних вчених, як

Т.Буякас, Л.Виготський, І.Дубровіна, І.Кондаков, Дж.Крайтс, І.Кулагіна, А.Леонтьєв, Л.Мітіна, Є.Павлютенков, Н.Подлєснова, А.Реан, С.Рубінштейн, А.Сазонов, В.Сахаров, Д.С'юпер, С.Чистякова, В.Ярошенко та ін. Вчені доводять, що науково обґрунтований і усвідомлений вибір громадянами професії створює передумови для отримання максимальних результатів від трудової діяльності. Підготовка до вибору професії важлива ще й тому, що вона є невід'ємною частиною всебічного й гармонічного розвитку особистості, і її варто розглядати в єдності й взаємодії з моральним, трудовим, інтелектуальним, політичним, естетичним і фізичним вдосконаленням особистості, тобто з усією системою навчально-виховного процесу.

Із метою залучення абітурієнтів до вступу на перший курс Коростишівського педагогічного фахового коледжу імені І.Я. Франка 01 Освіта / Педагогіка 014 Середня освіта (Фізична культура) викладачами циклової комісії фізичної культури і виховання з методикою навчання проводиться планомірна профорієнтаційна робота протягом усього навчального року і включає в себе ряд заходів з урахуванням віку, вподобань та нахилів школярів.

1. Підготовка та розповсюдження агітаційних матеріалів, буклетів про навчальний заклад, спеціальності, додаткові кваліфікації, форму та терміни навчання.

2. День відкритих дверей - метою якого є залучити абітурієнтів до навчального закладу. На завершення заходу кожен із гостей має можливість поставити запитання та отримати вичерпні відповіді, а також на згадку про зустріч отримав рекламні матеріали про наш заклад.

3. Популяризація Коростишівського педагогічного коледжу, циклової комісії викладачів фізичної культури і виховання з методикою навчання в інформаційному віснику «Науково-методичного центру вищої та фахової передвищої освіти» «Освітня траєкторія», науково-методичному журналі «Фізичне виховання в рідній школі», Всеукраїнських конференціях, де друкуються матеріали викладачів.

4. Профорієнтація через засоби масової інформації - районні («Коростишівська газета») та обласні («Житомирщина»).

5. Міжнародний день студентського спорту, де присутні були представники Міністерства освіти і науки України, Комітету з фізичного виховання та спорту, адміністрації міста Коростишева. Матеріали заходу розміщувалися на сайтах.

6. Запрошуємо на навчання! Товариські і матчеві зустрічі зі спортивних ігор, де учнів ознайомлюють зі специфікою спеціальності 01 Освіта / Педагогіка 014 Середня освіта (Фізична культура).

7. Майстер-класи з різних видів спорту, які проходили за участю президента Федерації чирлідингу та чирспорту України, інструкторів Всеукраїнської федерації скандинавської ходьби міста Житомира…

8. Участь спортивної колони здобувачів коледжу до Дня міста Коростишева, під час якої глядачі вражені чудовим видовищем, витонченими, граціозними рухами дівчат та хлопців.

9. Профорієнтаційна робота за місцем проходження педагогічної практики здобувачами освіти, де студенти дають інформацію про заклад освіти, їх програми й умови навчання, а також про ринок праці та можливі шляхи розвитку кар'єри.

10. Відеопрезентації закладу світи.

11.Постійно діюча Інтернет-сторінка на сайті коледжу, де висвічуються заходи циклової комісії.

12. Фейсбук знайомить з навчально-виховною та спортивно-масовою роботою коледжу.

Профорієнтаційна робота – безперервний процес, тому не закінчується підготовкою до вступу у коледж, а продовжується зі студентами в період їх навчання та за межами закладу. Вдале поєднання роботи приймальної комісії та керівництва коледжу забезпечують успіх навчального закладу, високий рейтинг та його популярність серед абітурієнтів.

Важливо розуміти, що професійна орієнтація — це системний та комплексний процес, який має враховувати запити учасників освітнього процесу, потреби громади, ринку праці, та базуватися на залученні всіх зацікавлених сторін [1, 13].

Отже, профорієнтація викладачами циклової комісії фізичної культури та виховання з методикою навчання проводиться із врахуванням вікових особливостей розвитку та потреб дітей і надає можливість подолати розбіжності у їхніх досягненнях.

Використані джерела:

1. Професійна орієнтація у Новій українській школі. Нова Українська школа. "EU4Skills", 2020. - 33 с.
2. http://korpk.org.ua/f%ef%bf%bd%ef%bf%bdzichno%ef%bf%bd%ef%bf%bd-kulturi-ta-vihovannya-z-metodikoyu-navchannya/

Розділ 4.2. Заходи адаптації студентів перших курсів та збереження контингенту студентів старших курсів у ЗФПО

Борщ Андрій, викладач
Совтус Ірина, викладач
Ковельський фаховий
медичний коледж
Волинської обласної ради

ЗАХОДИ АДАПТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ПЕРШИХ КУРСІВ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ КОНТИНГЕНТУ СТАРШОКУРСНИКІВ У ЗФПО

Зважаючи на сьогодення війни та враховуючи складний попередній період, що був обумовлений тривалими карантинними заходами, приорітетним завданням кожного викладача та нашого колективу в цілому, є створення оптимальних умов, їх втілення через адаптаційні механізми, як в першокурсників так і здобувачів освіти старших курсів, які певною мірою піддаються негативному впливу військового стану, з метою адаптації, подальшого розкриття та реалізації потенційних можливостей кожного в обраній майбутній професії медика.

Перейшовши поріг школи та вступивши до коледжу, першокурсники, як показує наш досвід, стикаються із рядом проблем, що в першу чергу обумовлено долученням до новоствореного колективу – з одного боку, а з іншого – специфікою освітнього закладу та певними умовами освітнього процесу.

Проблема адаптації здобувачів освіти до навчання повязана з набуттям нового соціального статусу, звиканням до нових умов і ритму життя та навчання, виробленням нових умінь і навичок, здобуттям нового досвіду, формуванням нових особистісних якостей, як окремого індивіда, так і в ролі члена нового соціуму: студенти, викладачі, сусіди у гуртожитку, тощо. Отже, адаптація до нових умов навчання є складним багатофакторним процесом, який передбачає підвищення освітнього рівня, вміння встановлювати контакт із ровесниками та педагогами [2].

Як правило, на початкових етапах навчання виникають труднощі в певних напрямках адаптації, що обумовлені низкою особливостей, таких як: різниця у рівні загальноосвітньої підготовки, різні градації навчальної активності та відповідальності, інтелектуального і пізнавального потенціалу. Все це в кінцевому результаті так чи інакше впливатиме на «науковий сегмент» адаптації

першокурсника, який доповнює особистісні адаптаційні моменти в соціумі одногрупників та студентському товаристві в цілому.

Важливим аспектом в умовах сьогоденних реалій війни є питання якісного навчання, збереження контингенту здобувачів освіти старших курсів, адже частина з них навчаються дистанційно і за таких умов частково втрачається мотивація, якість навчання. Окремі студенти намагаються покинути межі країни, перепрофілюватися відповідно до ситуації, місцезнаходження / перебування, переорієнтуватися, виходячи з особистих міркувань та життєвих потреб. Більша частина старшокурсників продовжують навчання, але певний відсоток з них, на фоні підвищеної тривожності, постійних, тривалих повітряних тривог, відсутності інтернету, частково втрачають мотивацію, дещо стають інертними, а подекуди – апатичними до свого саморозвитку.

Тому, враховуючи дану проблематику, свої заняття оптимізуємо за рахунок поєднання традиційних методів викладання з інтерактивними з метою активізації пізнавальної діяльності здобувачів освіти [3; 5].

Паралельно, у співпраці з керівником групи, викладачами, психолог проводить тренінги, надає психологічну підтримку, яка сприяє формуванню стресостійкості.

Позитивний результат та підвищений інтерес до навчання відзначаємо у студентів при проведені інтерактивних занять на базах клінічних лікувальних установ міста, де практичні навички та маніпуляції можна провести безпосередньо «біля ліжка хворого» [1].

Обов'язково в рамках адаптаційного періоду проводимо відповідні анкетування та тестування, що допомагають з'ясувати індивідуальні особливості студентів, їх нахили і уподобання. Питання анкет складаються таким чином, щоб була можливість проаналізувати різні фактори адаптації. Активно співпрацюємо з батьками з метою оптимізації певних спрямувань та вияснення індивідуальності підлітка. Проводимо аналіз звернень «скриньки довіри».

Керівник групи, викладачі, адміністрація коледжу, психолог співпрацюють, систематично проводять моніторинг міжособистісних стосунків у групі, формують повноцінного фахівця з урахуванням рівня його благополуччя, особистісного комфорту, ціннісного ставлення до себе і обраної спеціальності, аналізують рівень засвоєння нових фахових компетентностей [4], скеровують процес адаптації в кількох напрямках, зокрема:

- соціально-виховна робота (сприяти розкриттю індивідуальних особливостей кожного члена групи з подальшим скороченням дистанції в спілкуванні між ними, сформувати почуття згуртованості групи і т.д.);

- індивідуальна робота (проводимо систематично та при потребі відповідно до виникнення певної проблеми, спонукаємо формуванню особистих якостей, цінностей обумовлених новою соціальною ситуацією);

- групові заходи (створюємо позитивний психоемоційний комфорт в середовищі академічної групи);

- методична робота (залучаємо до гурткової роботи, проводимо виховно-патріотичні заходи, організовуємо волонтерську діяльність);

- соціально-культурна робота (участь в походах, екскурсіях, спортивних заходах, проведення творчих вечорів, тематичні флешмоби і т.д.).

Для прискорення процесу адаптації створюються необхідні умови для активізації, інтеграції кожного учасника колективу, організовуються і проводяться заплановані різноманітні заходи, які сприяють формуванню мікроклімату в групі, гармонізації позитивних, дружніх стосунків, адаптації здобувачів освіти перших курсів та збереження контингенту старшокурсників у закладі фахової передвищої освіти.

Використані джерела:

1. Sovtus I. Practical training is an integral part of the educational process in the preparation of a professional junior bachelor of nursing. Wydawnictwo Wyższej Szkoły Agrobiznesu w Łomży. Nauki medyczne i nauki o zdrowiu. Seria: Zeszyty Naukowe. Łomża, 2021. №83. P. 24-33. URL: https://zeszyty-naukowe.wsa.edu.pl/download/ZN-83-3_2021.pdf
2. Першина А. Адаптація студентів до навчання у вищих навчальних закладах. Український науковий журнал «Освіта регіону. Політологія психологія комунікації». №3, 2011. URL: https://social-science.uu.edu.ua/article/590
3. Совтус І.М. Використання технології дебрифінгу при викладанні основ медсестринства / І.М. Совтус // Фахова передвища і професійна освіта: теорія, методика, практика: збірник тез Всеукраїнської наукової конференції, 18 червня 2020 р., м. Київ. – Київ: Науково-методичний центр ВФПО, 2020. – С. 181-196. // [Електронний ресурс]. – URL: http://surl.li/xejbuq
4. Совтус І.М. Діагностика та формування самоосвітньої компетентності студентів на заняттях з основ медсестринства / І.М. Совтус // Навчально-методичний журнал «Фахова передвища освіта». – К.: Вид-во науково-методичного центру – Вип. 3, 2020. – С. 42-48. (всього 188 с.) // [Електронний ресурс]. – URL: https://nmc-vfpo.com/zhurnal-fahova-peredvyshha-osvita/
5. Совтус І.М. Розвиток клінічного мислення у студентів медичного коледжу: ефективні методичні прийоми / І.М. Совтус, М.І. Головчак, Х.О. Новак-Мазепа // Інноваційні трансформації в сучасній освіті: виклики, реалії, стратегії: зб. матер. V Всеукр. відкр. наук.-практ. онлайн-форуму, Київ, 20 вер. 2023 р. / за заг. ред. І. М. Савченко, В. В. Ємець. – Київ: Національний центр «Мала академія наук України», 2023. С. 82-84. URL: http://surl.li/uxozux

Глазунова Анжела, викладач
ВСП «Фаховий коледж мистецтв
та дизайну Київського
національного університету
технологій та дизайну»

РОЗВИТОК ТВОРЧОГО МИСЛЕННЯ, ЯК ФАКТОР УСПІХУ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ТА КЛЮЧОВЕ ЗАВДАННЯ У ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Перехід від школи до коледжу дизайну – це не просто зміна навчального закладу, а й початок нового етапу в житті молодого творця. Студенти дизайну, як правило, мають високі творчі амбіції та прагнуть реалізувати свій потенціал. Однак, адаптація до нових умов навчання, високих вимог та конкуренції може бути складною. Збереження контингенту студентів старших курсів також є важливим завданням для коледжів дизайну, оскільки саме вони є майбутніми фахівцями.

У сучасному динамічному світі, який постійно змінюється, вимоги до фахівців значно зросли. Більше, ніж будь-коли раніше, роботодавці шукають не просто знавців своєї справи, а креативних мислителів, здатних генерувати нові ідеї та знаходити нестандартні рішення. Саме тому розвиток творчого мислення стає одним із ключових завдань фахової передвищої освіти.

Творче мислення – це здатність людини генерувати нові ідеї, знаходити нестандартні рішення, бачити зв'язки між різними поняттями та об'єктами. Воно відрізняється від звичайного мислення своєю гнучкістю та оригінальністю. Творче мислення є важливим фактором успіху в навчанні, оскільки сприяє глибшому розумінню матеріалу. Коли студент шукає нестандартні підходи до вивчення теми, він краще запам'ятовує інформацію та встановлює між нею нові зв'язки.

Студенти коледжу спеціальності «Графічний дизайн» часто мають завищені очікування щодо себе та своєї творчості. Важливо допомогти їм реалістично оцінити свої можливості та зрозуміти, що досягнення успіху вимагає наполегливої праці та постійного розвитку.

Сфера дизайну є висококонкурентною, тому студенти з перших днів навчання відчувають тиск. Необхідно створити атмосферу взаємодопомоги та підтримки, щоб студенти могли розвиватися, не побоюючись конкуренції.

Ще одним з важливих факторів у досягнені успіху є мотивація до навчання. Мотивація студентів коледжу мистецтва та дизайну – це багатогранне явище, яке залежить від цілого ряду факторів. Для того, щоб підтримувати високий рівень мотивації, необхідно створювати сприятливе навчальне середовище, заохочувати творчість та індивідуальність студентів, а також надавати їм можливість реалізувати свій потенціал.

Для студентів дизайну також важливо мати можливість реалізовувати свої творчі ідеї. Коледж повинен надавати студентам достатньо можливостей для творчої самореалізації, організовувати конкурси, виставки та інші заходи, де студенти можуть представити свої роботи.

Світ дизайну – це безмежний простір для творчої самореалізації. Для студентів графічного дизайну, які тільки починають свій шлях у цій захоплюючій професії, особливо важливо мати можливість випробувати свої сили, представити свої роботи широкій аудиторії та отримати зворотний зв'язок від досвідчених фахівців. Саме з цією метою в коледжі мистецтв та дизайну КНУТД проводяться різноманітні конкурси та виставки. Одним з таких заходів є щорічний конкурс молодих дизайнерів «ARTCXОДИ», який надає студентам унікальну платформу для демонстрації свого таланту.

«ARTCXОДИ» – це масштабний конкурс, який об'єднує молодих талантів з різних спеціальностей. Учасники змагаються в різних номінаціях: від цифрової та книжкової ілюстрації до робіт виконаних у різних техніках авторського друку, а також, колажі, текстильні вироби, анімовані кліпи. Конкурс є не лише платформою для демонстрації творчих досягнень, а й можливістю для студентів отримати цінні поради від досвідчених дизайнерів, завести корисні знайомства та надихнутися новими ідеями.

Виникає питання чому конкурс «ARTCXОДИ» важливий для студентів графічного дизайну? Конкурс – це ідеальна площадка для того, щоб студенти могли показати свій унікальний стиль, експериментувати з різними техніками та матеріалами.

Участь у конкурсі стимулює студентів до пошуку нових ідей, досконалого володіння графічними редакторами та іншими інструментами дизайнера. Переможці та учасники конкурсу отримують можливість додати свої роботи до портфоліо, що значно підвищує їхні шанси на працевлаштування після закінчення навчання в коледжі.

Конкурс «ARTСХОДИ» – це не просто змагання, а справжнє свято творчості та таланту. Участь у такому заході допомагає студентам графічного дизайну не лише продемонструвати свої досягнення, а й отримати безцінний досвід, який стане в пригоді їм у майбутній професійній діяльності. «ARTСХОДИ» – це місце, де народжуються нові ідеї, зароджуються міцні творчі зв'язки і формуються майбутні зірки дизайну.

Завжди проведення конкурсів, майстер-класів, воркшопів, зустрічей з практикуючими дизайнерами допомагає студентам краще зрозуміти специфіку професії та адаптуватися до нових вимог. Тому залучення студентів до спільних проєктів сприяє розвитку командної роботи та навичок комунікації. Спостерігаючи за успіхами інших авторів, студенти розуміють, що їхні власні досягнення також важливі і заслуговують на увагу. Це підвищує їхню самооцінку і мотивує до подальшого розвитку.

У сучасному світі, де візуальна інформація оточує нас звідусіль, розвиток естетичного смаку та знань про дизайн стає все більш актуальним. Цей процес не обмежується лише вивченням теорії в аудиторії, а потребує безпосереднього занурення в світ мистецтва та дизайну. Саме тому організація виставок, конкурсів, відвідування музеїв та галерей відіграє ключову роль у формуванні естетичних уподобань і професійних навичок дизайнерів.

Виставки дозволяють побачити роботи різних авторів, виконані в різних техніках і стилях. Це допомагає розширити кругозір і зрозуміти, що дизайн – це не лише графіка, а ще і візуалізація креативних рішень та нестандартних підходів. Спостерігаючи за роботами інших авторів, студенти отримують потужний імпульс для створення власних проєктів, розвивають асоціативне мислення та вчаться бачити світ під іншим кутом, можна знайти нові ідеї для власних проєктів, розвинути власний стиль.

Аналізуючи отриману інформацію студенти вчаться формувати власну думку і критично оцінювати роботи інших дизайнерів. Виставки дозволяють познайомитися з різноманітними стилями, техніками та напрямками в мистецтві та дизайні. Це сприяє розширенню світогляду та розумінню того, що дизайн – це безмежний простір для творчості.

Відвідування виставок, музеїв та галерей – це невід'ємна частина навчання дизайну. Ці заходи дозволяють студентам не тільки отримати теоретичні знання,

але й розвинути практичні навички, сформувати власний стиль та критичне мислення, розширити професійні контакти і стати успішними дизайнерами.

Відвідування виставок – це не просто розвага, а потужний інструмент для розвитку творчого потенціалу студентів, зокрема тих, хто навчається за спеціальностями, пов'язаними з дизайном та мистецтвом. Такий досвід має значний вплив на їхню мотивацію та формування професійних навичок.

Забезпечення сприятливих умов для навчання, творчої самореалізації та професійного зростання студентів – це запорука успіху будь-якого коледжу дизайну.

Використані джерела:

1. Шон Адамс. Як дизайн спонукає нас думати, Київ. ArtHuss 2022.-256 с.
2. Еллен Лаптон, Дженніфер Коул Філліпс. Графічний дизайн. Нові основи. Київ. ArtHuss 2020.-264с.
3. Рюбен Патер. Політика дизайну, Київ. ArtHuss. 2021.-192 с.

Гуцаленко Оксана, викладач ВСП «Світловодський політехнічний фаховий коледж ЦНТУ»

ЕЛЕМЕНТИ СИМУЛЯЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ПРОГРАМІСТІВ

Освітня система України нині перебуває в умовах складних викликів, зумовлених воєнним станом. Ці обставини вимагають від закладів освіти, зокрема і передвищої, пошуку інноваційних підходів, що забезпечать якість навчання, адаптованого до нових реалій. Одним із таких інструментів є симуляційне навчання, яке дозволяє студентам не лише здобувати знання, але й розвивати практичні навички в безпечному і контрольованому середовищі.

Сучасні технологічні інновації відкривають нові горизонти для вдосконалення методів викладання. Однією з таких інновацій є симуляційне навчання, яке набуває популярності у галузях, де практичне застосування знань має ключове значення.

Зокрема цей метод є цінним для підготовки студентів спеціальності «Інженерія програмного забезпечення», які повинні навчитися приймати рішення в умовах невизначеності, співпрацювати в команді та вирішувати складні задачі.

У час, коли традиційні методи навчання стикаються з обмеженнями, симуляції стають незамінним інструментом, який перетворює пасивне засвоєння знань на активне дослідження.

Високотехнологічний ринок праці потребує фахівців, які вміють швидко навчатися, адаптуватися до змін та ефективно працювати в команді. Саме такі компетенції ми формуємо у наших студентів за допомогою симуляційного навчання.

У контексті навчання програмуванню симуляційне навчання є потужним інструментом, який дозволяє студентам розвивати навички вирішення завдань, покращувати практичний досвід та готуватися до вирішення реальних задач у професійній діяльності.

Симуляційне навчання передбачає створення віртуальних середовищ або сценаріїв, де студенти можуть практикуватися, експериментувати та вдосконалювати свої навички у безпечному й контрольованому форматі. Симуляції дають студентам відчути себе справжніми IT-фахівцями, дозволяючи їм експериментувати, робити помилки і навчатися на них. Це не просто навчання, це захоплююча подорож у світ програмної інженерії.

Викладачі циклової комісії комп'ютерних дисциплін коледжу, які займаються підготовкою студентів спеціальності 121 «Інженерія програмного забезпечення», розуміють, що для успішної роботи в IT важливо не лише знати теорію, а й мати практичні навички. Тому вони активно використовують проектне навчання та симуляції, щоб студенти могли застосувати свої знання на реальних проектах та відточити свої вміння.

Активно використовуються гейміфіковані симуляції, симуляції з розробки веб-інтерфейсів CSS Battle(гра для тренування CSS здібностей у форматі мікрозавдань); AWS Cloud Quest **(**Інтерактивний рольовий симулятор для відпрацювання хмарних навичок у віртуальному середовищі AWS); Android Studio Emulator(Симулятор для тестування розробки Android-застосунків); Trello Project Simulator(Відпрацювання навичок управління командними проєктами за допомогою інструмента Trello); LeetCode (Платформа для тренування алгоритмічних задач і підготовки до технічних співбесід у великих компаніях); **Fiddler(**Тренування навичок роботи з мережевими запитами та аналізу API); **SQLZoo**(Інтерактивна платформа для тренування роботи з SQL-запитами у різних базах даних) та цілий ряд інших. Студенти, не виходячи з

аудиторії, можуть побудувати свою власну хмарну інфраструктуру, налаштувати мережу або створити мобільний додаток. Саме такі можливості відкривають перед нами симуляції. Це безпечний полігон, де можна експериментувати, помилятися і вчитися на своїх помилках. Обов'язковим є процес аналізу результатів симуляцій та фідбек від викладача для подальшого вдосконалення результатів. Завдання оцінюються за якістю реалізації, ефективністю рішень і відповідністю поставленим вимогам.

Наші викладачі працюють над впровадженням актуальних тем у навчальні програми, а також над адаптацією до вимог ринку та поточного стану країни . Намагаються використовувати різні сертифікаційні програми.

Бюджетні обмеження не дозволяють забезпечити придбання необхідного програмного забезпечення, і тут часто на допомогу приходять інтерактивні платформи.

Для того щоб забезпечити інтерактивне навчання, відомі професійні компанії пропонують власні інтерактивні платформи з курсами які можна інтегрувати у навчальні програми. Зокрема, використання Всеукраїнських освітніх курсів на інтерактивній платформі Strum з використанням симуляційного стажування в IT компанії, від Genesis, дозволяє нам проводити заняття в змішаному форматі – як онлайн, так і офлайн. В рамках симуляції студенти виконують визначені ролі (роль стажера в компанії). Інтерактивні елементи, такі як відеоуроки, тести та проєкти, сприяють залученню студентів і підвищують ефективність такого навчання. Симуляційне навчання, яке використовується на цій платформі, є різновидом навчання, створеного для відображення реальних ситуацій. Симуляції – це безпечний простір, де студенти можуть експериментувати та розвивати свої навички вирішення проблем, стикаючись з різноманітними сценаріями, які можуть виникнути в реальній роботі.

В симуляціях на основі сценаріїв студенти повинні орієнтуватися в реальних ситуаціях, приймати відповідні рішення. Завдяки інтерактивному характеру навчання захоплює та утримує увагу студентів. У межах курсів розглядається багато стекових інструментів та підходів. Деякі з них потребують наочної візуалізації, щоб зрозуміти, як це працює на практиці. Саме під такі моменти курсу експерти підготували контент у форматі скрінкастів. Замість пасивного запам'ятовування теоретичних знань, студенти активно беруть участь

у процесі, що підвищує їхню мотивацію та зацікавленість. За допомогою симуляцій моделюються процеси роботи в команді.

Викладачі циклової комісії регулярно проходять підвищення кваліфікації та отримують від авторів право використання та інтеграції цих курсів у навчальні програми предметів комп'ютерного циклу. Це також допомагає вдосконалювати і методику викладання дисциплін.

У сучасних умовах, особливо в умовах війни, важливо забезпечити мобільність освітнього процесу. Ці курси є своєрідним мікронавчанням, яке включає короткі модулі з конкретних тем. Такий підхід допомагає утримувати увагу студентів та підвищує ефективність сприйняття матеріалу. Зокрема і наші викладачі записують власні серії коротких навчальних відео.

Симуляційне навчання є ефективним інструментом для підготовки студентів до реальних професійних викликів. Такий підхід сприяє розвитку критичного мислення, підвищенню зацікавленості студентів та формуванню готовності до роботи у високотехнологічних галузях.

Не можна навчити усіх технологій, не можна познайомити з усіма інструментами галузі, але ми можем навчити вчитися та адаптуватися. І сподіваємося, що ця одна навичка, ймовірно, принесе найбільше дивідендів.

Використані джерела:

1. Simulations. What are simulations? URL: https://www.teaching.unsw.edu.au/simulations (дата звернення: 20.11.2024)
2. URL: https://www.genesis-for-univ.com/courses-for-uni (дата звернення: 20.11.2024)

Русаловська Ірина, соціальний педагог ВП «Дубенський фаховий медичний коледж» КЗВО «Рівненська медична академія» РОР

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ СУПРОВІД АДАПТАЦІЇ СТУДЕНТІВ НОВОГО НАБОРУ

Проблема адаптації особистості до нових умов життя є надзвичайно актуальною.

Ось і у ВП «Дубенський фаховий медичний коледж» студенти першого курсу проходять цей процес. Минуло два місяці навчання. Кожен студент реагує по різному. Хтось знайшов друзів, а дехто ще придивляється.

З досвіду роботи відомо, що вступаючи до освітнього закладу, студенти зустрічаються з рядом проблем, що пов'язані з недостатньою психологічною готовністю до нових умов навчання, з руйнуванням роками вироблених установок, навичок, звичок, ціннісних орієнтацій здобувачів освіти закладу загальної середньої освіти. Перші кроки вчорашнього учня вимагають від нього не тільки старання та загальної підготовки, але й значних якісних змін.

Одним із основних способів і необхідною умовою соціалізації особистості розглядається соціально-психологічна адаптація. Чим вищий рівень соціальної та психологічної адаптації, тим результативніший рівень навчання, ініціативності та самостійності студентів. Безумовно, процес адаптації залежить також від особистих якостей першокурсників, типу їх характеру, темпераменту, самооцінки.

Робота соціального педагога по покращенню процесу адаптації проходить наступним чином:

1. Вивчення умов проживання студентів нового набору в гуртожитку, проведення індивідуальних бесід із студентами на теми «Молодь і шкідливі звички», «Культура поведінки», «Твій вільний час», «Про дружбу», «Вирішення конфліктів».

2. Проведення анкетування першокурсників з метою зібрання анкетних даних студентів та їх батьків, відомостей про соціальний статус.

3. Вивчення індивідуально-психологічних особливостей здобувачів освіти. На цьому етапі були проведені діагностичні обстеження студентів-першокурсників:

3.1. Проективна методика «Дерево з чоловічками». Цей цікавий тест допомагає зрозуміти рівень самооцінки дитини, визначити її сьогодення та емоційний стан, усвідомити становище в колективі.

3.2. Методика дослідження соціальної адаптованості П. Кузнєцова. У дослідженні взяли участь 73 студенти груп АЛ-109, БЛ-109, АА-111, АЛ-111. Результати дослідження показали, що у 27,4% опитаних – висока соціальна адаптованість, 43,8% мають середню адаптованість, низька соціальна адаптованість – у 30,1% респондентів, дезадаптованих студентів немає. Ця методика показала, що потрібно працювати над покращенням процесу адаптації та спільними зусиллями підвищувати рівень розвитку особистісних якостей першокурсників.

4. Анкетування «Я і моя група». Результатами проведеного анкетування показали наступне: 58,9% респондентів вважають, що група більш згуртована, ніж не згуртована. 96 % студентів мають в групі друга, 71,2% проводять з одногрупниками вільний час. 83,3% опитаних стверджують, що вміють уважно вислуховувати один одного. 78,1% здобувачів освіти не мають з одногрупниками конфліктних ситуацій. 81,9% студентів сказали про те, що не мають у групах ще сформованих традицій. На запитання «Чи є у вашій групі мікрогрупи?» 71,2% опитаних дали ствердну відповідь. 90,4% здобувачів освіти відповіли, що можуть розраховувати на допомогу одногрупників у навчанні.

Отже, за даними дослідження можна зробити висновок про достатній рівень групової згуртованості, але керівникам академічних груп та психологічній службі потрібно працювати над подальшим зростанням рівня згуртованості колективу та підтримкою комфортного психологічного клімату. З цією метою практичним психологом та соціальним педагогом проведено адаптаційне тренінгове заняття «Ми – одна команда!».

5. Надання практичних рекомендацій керівникам академічних груп, викладачам, адміністрації для адаптації студентів-першокурсників.

У роботі зі студентами-першокурсниками дуже важливо:

- під час проведення занять використовувати інтерактивні методи навчання, мультимедійний супровід; доцільно добирати такі завдання, в яких студенти могли б проявити себе творчо, розкрити свій інтелектуальний потенціал; створити такі навчальні ситуації, в яких першокурсники могли б на свій розсуд обирати теми для більш детального розгляду дисципліни, вільно висловлювали б свою точку зору (це зробить заняття більш цікавим, актуалізує особистісну потребу глибоко зануритись у вивчення змісту дисципліни);
- давати студентам домашні завдання поступово і наперед, чітко встановлювати час, реальний для їхнього виконання;
- застосовувати спеціальні психолого-педагогічні прийоми для психоемоційного розвантаження;
- організовувати цікаві заходи для студентів, адже яскраві позитивні емоції допоможуть відволіктися від рутинності освітнього процесу;

- звертати особливу увагу на прояви байдужості до навчання, відокремлення студента від групи, занурення у свій внутрішній світ, загальну пасивність;
- дотримуватися етичних норм, поважати гідність студента, зважати на його точку зору, не залишатися байдужим до питань, які хвилюють першокурсника;
- виявляти спрямованість особистості студента;
- з метою включення студентів нового набору у колектив проводити з ними групові та індивідуальні бесіди;
- кураторам та завідувачу відділеннями – встановлювати тісний зв'язок з батьками студентів.

6. Допомога в адаптації студентам пільгових категорій. З цією метою складений банк даних студентів пільгових категорій. Для адаптації студентів даних категорій проводяться індивідуальні бесіди та консультації щодо забезпечення їх правового та соціального захисту, надано соціально-педагогічний супровід щодо отримання соціальної стипендії. В коледжі діти з інвалідністю продовжують звичайний спосіб життя, їх не виділяють як окрему групу, а ставляться до них як до звичайних студентів, вони беруть активну участь в усіх сферах життя коледжу.

Підсумовуючи сказане можна зробити висновок, що адаптація носить колективний характер. Це безперервний процес, який не припиняється ні на один день. Успішна адаптація першокурсників до життя та навчання у коледжі є підґрунтям подальшого розвитку кожного студента як особистості, майбутнього фахівця.

На даному етапі більшість дітей адаптувалися до життя в коледжі. Адаптаційний період триває. Результати тестування показали, що у всіх дітей сформувалося позитивне ставлення до вступу та перебування в коледжі.

Використані джерела:

1. Бойко І.І. Соціально-психологічна адаптація підлітка до нових умов навчання: автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата психологічних наук за спеціальністю 19.00.07 - педагогічна та вікова психологія. -Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, Київ, 2002. 22с.
2. Виступ на педраді на тему "Адаптація студентів нового набору до умов навчання". URL: https://kipt.sumdu.edu.ua/uk/studentam/sotsialno-psykholohichna-sluzhba/item/2464-vystup-na-pedradi-na-temu-adaptatsiia-studentiv-novoho-naboru-do-umov-navchannia (дата звернення: 31.10.2024).

3. Іленко Н.М., Бойченко О.М., Іленко-Лобач Н.В. Соціально-психологічна адаптація здобувачів вищої освіти Полтавського державного медичного університету в умовах воєнного стану. Медична освіта. 2023. № 2. С.31-36
4. Левченко М. Особливості соціальної адаптації здобувачів вищої освіти до освітнього процесу в умовах воєнного стану / М. Левченко, С. Феденько, Ф. Форостян // Актуальні питання гуманітарних наук. – 2022. – Вип. 52, т. 2. – С. 185–192.

Сітнікова Ніна, викладач
ВСП «Могилів-Подільський технолого-економічний фаховий коледж Вінницького національного аграрного університету»

АДАПТАЦІЯ ПЕРШОКУРСНИКІВ ДО УМОВ НАВЧАННЯ

Кожна людина упродовж всього життя адаптується до різних ситуацій. Студенти-першокурсники переступивши поріг нашого навчального закладу адаптуються до нових умов навчання, самостійного життя. Викладачі коледжу та особливо куратори груп докладають значних зусиль, щоб адаптація першокурсників до життя і правил розпорядку в коледжі пройшла успішно та ефективно. Адже цей процес впливає на їхній подальший успіх, є запорукою розвитку кожного студента, як людини так і майбутнього фахівця.

Першокурсники стикаються з необхідністю інтеграції у нове середовище, де вони взаємодіють з викладачами та одногрупниками. Більшість студентів, які вступили на перший курс, як правило мають зіткнутися з цілою низкою проблем, серед яких перше місце посідає проблема психологічної адаптації, яка виникає внаслідок зміни діяльності людини і її соціального оточення. З першого дня навчання студент потрапляє до навчальної групи, де зібрані колишні школярі з різними характерами, амбіціями, цілями, самооцінкою тощо. Зміна оточення та відсутність звичного кола підтримки може призводити до стресу. Першокурсники часто відчувають тривогу, невпевненість та емоційне напруження через нові вимоги та обсяг завдань.

Виявлення своєї особистості, адаптація до нового режиму дня, до нових знайомств не у всіх відбувається легко і одразу, як правило це важкий і тривалий період у розвитку колективу. Важливу роль у цьому процесі відіграють такі фактори:

– *Розвиток навичок самоорганізації*: Студенти повинні навчитися ефективно планувати свій час, що допомагає зменшити рівень стресу та підвищити продуктивність.

– *Підтримка емоційного здоров'я:* Використання технік релаксації, медитації та фізичної активності може сприяти збереженню психологічної рівноваги.

– *Системи підтримки:* Залучення до студентських груп, звернення за допомогою до коледжанських психологічних служб та участь у соціальних заходах допомагають зміцнити емоційний стан.

– *Адаптація до невдач:* Студенти повинні розуміти, що невдачі є частиною процесу навчання. Вміння приймати помилки і вчитися на них розвиває стійкість і впевненість у собі.

Підтримка з боку викладачів та старших студентів може значно полегшити цей період. Також важливо, щоб першокурсники не соромилися звертатися по допомогу та висловлювати свої переживання.

Соціальна адаптація передбачає формування нових дружніх зв’язків, пристосування до нових умов життя та навчання. Студенти мають навчитися ефективно спілкуватися, будувати стосунки та працювати в команді, що сприяє створенню комфортного навчального середовища.

Також на процес адаптації впливають переживання, пов’язані з перехідним віком, недостатня психологічна підготовка до самостійного життя, нові умови діяльності студента, пошук оптимального режиму праці та відпочинку, налагодження побуту і самообслуговування, особливо при проживанні в гуртожитку, відсутність навичок самостійної роботи та ін.

Вступ до коледжу супроводжується переходом до нових методів навчання, які значно відрізняються від шкільних. Студенти стикаються з великою кількістю самостійної роботи, необхідністю критично мислити та аналізувати інформацію. Викладачі повинні допомагати першокурсникам звикати до цих змін, організовуючи навчальні семінари та консультації.

Першокурсники часто стикаються з труднощами через незнання адміністративних процесів, розкладів, правил та вимог закладу. Орієнтаційні програми, які включають екскурсії, зустрічі з кураторами та лекції про правила внутрішнього розпорядку коледжу, проживання в гуртожитку, допомагають зменшити цей бар'єр. Досить важливо, щоб куратор налаштував студентів бути

оптимістами. Позитивний погляд на світ допомагає подолати страх, зберегти мотивацію та досягти успіху.

Висновок. Адаптація першокурсників — це багатогранний процес, який потребує підтримки з боку навчального закладу та активності самих студентів. Належна увага до соціальних, психологічних та навчальних аспектів дозволяє новачкам легше влитися у студентське життя та досягти успіху в навчанні.

Використані джерела:

1. Васянович Григорій Петрович Психолого-педагогічні основи професійної адаптації майбутніх фахівців: монографія / Григорій Петрович Васянович (ред.). – Л.: СПОЛОМ, 2008. – 464 с.
2. Гура С.О. Організаційно-педагогічні умови адаптації майбутніх інженерів-педагогів: дис. кандидата пед. наук: 13.00.04 / Гура Світлана Олександрівна. – Харків, 2003. – 237с.
3. Дябел Л.І. Соціалізація студентів-першокурсників в умовах педагогічного університету: дис. канд. пед. наук: 13.00.05 / Дябел Лариса Іванівна. – Київ, 2008. – 244 с.

Розділ 4.3. Освітній процес з елементами дистанційного навчання, змішане навчання під час підготовки фахового молодшого бакалавра

Амєліна Світлана, викладач
Криворізький фаховий коледж
Державного некомерційного
підприємства «Державний
університет «Київський
авіаційний інститут»

ЗМІШАНЕ НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА В УМОВАХ ВОЄННОГО СЬОГОДЕННЯ

Дистанційне навчання давно стало невід'ємною частиною освіти України, але свого особливого значення набуло під час пандемії COVID-19 і російсько - української війни. Із початку повномасштабного вторгнення онлайн формат має великий вплив на спосіб отримання знань у багатьох сферах життя. Володіння ним є необхідністю у сучасних реаліях повсякденності. Більше того - вміння працювати в онлайн форматі стало запорукою успіху та кар'єрного розвитку.

Розвиток комп'ютерних технологій став одним з перспективних напрямів для розвитку сучасної системи дистанційної освіти, електронного навчання (e-learning), мобільного навчання (m-learning), які ефективно використовуються для різноманітних форм навчання. Вимушене дистанційне навчання в умовах COVID-19 стало викликом для закладів фахової передвищої (ЗФПО) та вищої освіти (ЗВО). Виявилося, що організувати навчання на базі цифрових інструментів, знаходити засоби мотивування студентів, розв'язувати технічні проблеми успішно вдається не всім. Дистанційне навчання почало набувати нового формату, в якому традиційні технології відійшли на другий план, і широко почали застосовувати blended learning (змішане навчання) [1, с. 101].

Сьогодні термін «змішане навчання» переважно використовується для позначення процесу поєднання різних форм і методів організації навчального процесу з інформаційно-комунікативними технологіями. Відтак у сучасних дослідженнях на позначення процесу змішаного навчання використовуються також поняття «інтегроване навчання», «гібридне навчання», «комбіноване навчання», «мультиметодичне навчання», «відкрите навчання». Це підкреслює багатовимірність означеного педагогічного явища [1, с. 102].

Аналіз питань, пов'язаних зі змішаним навчанням, свідчить, що в процесі навчання студентам слід розв'язати такі проблеми: неефективний тайм-менеджмент; низький рівень самодисципліни; проблеми технічного характеру;

робота в команді; знайомство з новим інтерфейсом платформ для навчання; викладачі ж потребують підготовки до роботи в умовах змішаного формату (методичний аспект) і час, щоб адаптувати матеріал і розмістити його в хмарному середовищі [1, с. 103-104].

Середовище Google Classroom дає змогу реалізувати ефективну комунікацію між учасниками освітнього процесу ЗФПО та ЗВО, інформувати слухачів про події; розміщувати матеріали, які слід переглянути; формувати завдання, які слід виконати на оцінку; проводити опитування, анкетування й тестування; працювати зі шаблонами для організації колективної та індивідуальної роботи; вести журнал оцінювання. Усі здані слухачами файли зберігаються на Google Диску викладача у відповідній папці. Це дозволяє у будь-який момент часу мати під руками результати роботи кожного студента й мати до них доступ з будь-якого гаджету, підключеного до мережі Інтернет. Є можливість різних видів коментування: коментар до вправи (бачать усі слухачі курсу); приватний коментар (реалізується анонімність бесіди); вкладений коментар (на зданих роботах можна робити примітки чи інші позначки).

Надзвичайно ефективним інструментом роботи зі слухачами є організація колективної та індивідуальної роботи зі шаблонами, що дає змогу викладачеві отримати один файл, який містить результати роботи усіх слухачів. Це завдання доцільно виконувати в синхронному режимі під час онлайн зустрічі, коли слухачі мають змогу одразу бачити не лише свої результати. Такі завдання можуть навіть не оцінюватися. У такий спосіб викладач отримує звіт про роботу слухачів під час очної зустрічі. У результаті виконання індивідуальної роботи викладач отримає від кожного учасника окремий файл, який відповідає створеному шаблону. Такі завдання доцільно створювати для реалізації асинхронного режиму навчання, коли кожен виконує завдання у зручний для нього час. З отриманих файлів можна створювати колекції чи портфоліо на задану тему. Перевагою означеного способу є те, що слухачам не треба гаяти час на створення самого шаблону витративши натомість на виконання завдання. Як показала практика навчання під час карантину, значно дієвішими за текстові інструкції для студентів та викладачів є навчальні відео (скринкасти), які можна розмістити на YouTube і надати доступ до їх перегляду.

Перехід на формат онлайн-навчання зумовив потребу використання спеціальних програмних засобів (ПЗ) з функціями чатів та конференцій, оскільки комунікація є невід'ємним складником освітнього середовища і від рівня взаємодії між студентами та викладачами залежить ефективність процесу

навчання. Найчастіше в ЗФПО та ЗВО використовуються ZOOM та Google Meet, рідше– Microsoft Teams. Ми рекомендуємо такі моделі використання: один студент – один викладач, один викладач – одна група, один викладач – потік, кілька викладачів – одна група (потік) [1, с. 104].

Навчання у змішаному режимі може бути таким само ефективним, як і навчання в аудиторії. Власне, існують методи, які добре зарекомендували себе у кожній із форм навчання. Можна зробити висновок, що за ефективного планування навчального процесу з обґрунтованим добором засобів, змішане навчання дає студентові більше шансів здобувати якісні знання.

Використані джерела:

1. Стечкевич О. Особливості організації змішаного та дистанційного навчання у закладах фахової передвищої та вищої освіти. Щомісячний науково - педагогічний журнал «Молодь і ринок». Дрогобич, 2022. №1 (199). - С. 101-106. - URL: http://mir.dspu.edu.ua/issue/view/15255/8409.pdf. (дата звернення: 21.11.2024).
2. Міністерство освіти і науки України. Рекомендації щодо впровадження змішаного навчання у закладах фахової передвищої та вищої освіти. URL: https://mon.gov.ua/osvita-2/vishcha-osvita-ta-osvita-doroslikh/rekomendatsii-shchodo-vprovadzhennya-zmishanogo-navchannya-u-zakladakh-fakhovoi-peredvishchoi-ta-vishchoi-osviti. (дата звернення: 21.11.2024).
3. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України. URL: https://sqe.gov.ua/zmishane-navchannya-yak-organizuvati-yaki/ (дата звернення: 21.11.2024).

Антонюк Тетяна, викладач
Чернівецький індустріальний
фаховий коледж
Стрижаковська Ольга, викладач
Чернівецький медичний
фаховий коледж

ПІДГОТОВКА ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА НА ЗАНЯТТЯХ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ ПІД ЧАС ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ

У статті розглянуто особливості підготовки фахового молодшого бакалавра на заняттях з української мови за професійним спрямуванням у закладах фахової передвищої освіти (ЗФПО) під час змішаного навчання. Звернено увагу на використання цифрових технологій, інтерактивних методів та інноваційних підходів до професійного мовленнєвого розвитку здобувачів освіти. Розкрито перспективи впровадження змішаних моделей навчання, які поєднують традиційні форми роботи з інтерактивними інструментами.

Ключові слова: українська мова, професійне спрямування, змішане навчання, цифрові технології, ЗФПО.

Забезпечення високої якості підготовки здобувачів освіти на заняттях з української мови за професійним спрямуванням в умовах змішаного навчання є актуальним завданням сучасної освітньої системи. Поєднання традиційних підходів із цифровими технологіями відкриває нові можливості для розвитку мовних компетентностей студентів, зокрема їхньої здатності ефективно використовувати державну мову у професійній діяльності.

Метою цієї роботи є аналіз специфіки організації занять з української мови за професійним спрямуванням у ЗФПО під час змішаного навчання, а також визначення перспективних напрямів удосконалення такого освітнього процесу.

Змішане навчання передбачає поєднання авдиторної роботи з використанням онлайн-ресурсів. Такий підхід дозволяє індивідуалізувати навчання. Адже кожен студент має можливість працювати у власному темпі, приділяючи більше уваги складним для нього темам. Підвищити мотивацію (використання інтерактивних платформ, таких як Moodle, Google Classroom, сприяє зацікавленню студентів). Розвивати цифрові компетентності (вміння користуватися сучасними технологіями стає невід'ємною складовою професійної підготовки).

На заняттях використовуємо такі методичні підходи до професійного спрямування: інтеграція професійної лексики (зміст занять адаптуємо до спеціалізації здобувачів освіти, зокрема через включення до завдань тематичних текстів, термінології та кейсів); проєктне навчання (робота над груповими або індивідуальними проєктами, які відображають реальні професійні ситуації); практична орієнтація (використання рольових ігор, моделювання професійних діалогів чи презентацій).

У процесі змішаного навчання особливо важливим є застосування цифрових інструментів, таких як: платформи для онлайн-навчання: Moodle, Edmodo; інтерактивні інструменти для перевірки знань та ресурси для спільної роботи Padlet (для виконання групових завдань).

Змішане навчання має низку переваг, серед яких гнучкість, можливість доступу до навчальних матеріалів у будь-який час, розвиток самоорганізації. Однак є й виклики: потреба в технічному забезпеченні, проблема з постачанням електроенергії в умовах воєнного стану, підвищені вимоги до викладачів щодо

володіння цифровими технологіями, необхідність мотивації студентів до самостійної роботи.

Таким чином, підготовка студентів на заняттях з української мови за професійним спрямуванням під час змішаного навчання є перспективним напрямом удосконалення освітнього процесу в ЗФПО. Поєднання традиційних і сучасних методик дозволяє забезпечити якісний мовленнєвий розвиток здобувачів освіти, необхідний для їхньої професійної реалізації. Впровадження інтерактивних технологій і змішаних форм навчання відкриває широкі можливості для підвищення ефективності освітнього процесу.

Використані джерела:

1. Василенко, О. С. Сучасні методики викладання української мови у професійній освіті. – Київ: Освіта, 2020.
2. Гончаренко, С. М. Змішане навчання: перспективи впровадження у ЗФПО. – Харків: Наука і освіта, 2021.
3. Кравченко, Л. В. Використання цифрових технологій у мовній підготовці студентів. – Одеса: Світ знань, 2019.
4. Петренко, І. А. Інтерактивні підходи у викладанні української мови. – Львів: Новий світ, 2022.

Апенько Надія, викладач
КЗ СОР «Шосткинський
фаховий медичний коледж»

ВИКОРИСТАННЯ ОНЛАЙН-РЕСУРСІВ У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

У наш час вивченню іноземних мов приділяється більше уваги, адже саме іноземні мови – це ключ до успіху, нових можливостей та конкурентоспроможності спеціалістів.

В процесі навчання студентів іноземної мови Інтернет-ресурси допомагають викладачеві формувати продуктивні уміння та навички в іншомовному мовленні, тим самим забезпечуючи дійсну зацікавленість тих, хто навчається, в результатах навчання [3].

Онлайн-сервіси пропонують безліч переваг, які роблять процес навчання більш ефективним, цікавим та доступним для здобувачів освіти, а саме:

– гнучкість та індивідуальний підхід, що дозволяє вибирати час та темп навчання, фокусуючись на тих аспектах мови, які викликають найбільші труднощі;

- різноманітність матеріалів та інтерактивних вправ, включаючи відеоуроки, аудіозаписи, тексти, ігри та тести;
- зручність доступу до інформації, яку можна знайти в словниках, граматичних правилах та прикладах використання мови;
- можливість спілкування з носіями мови, що дозволяє практикувати розмовну мову та покращувати вимову;
- можливість відстежувати свій прогрес, що дозволяє здобувачам освіти бачити свої досягнення та визначати слабкі місця;
- розвиток різних навичок: читання, письмо, говоріння, аудіювання.
- Існує безліч онлайн-платформ для вивчення англійської мови, таких як: Duolingo, Memrise, LinguaLeo, BBC Learning English, Quizlet, Kahoot, YouTube тощо. Ці платформи дають можливість:
- «вичерпувати» з Інтернету безмежну кількість автентичних аудіо та відео матеріалів, які можуть використовуватися як навчальні, тобто добирати в Інтернеті автентичний зміст навчання (мовленнєві матеріали);
- розробляти власні комплекси ресурсних матеріалів на основі якісно нових навчальних завдань [2].

Найчастіше в своїй професійній діяльності я використовую Quizlet та Kahoot, які можуть значно урізноманітнити та покращити процес вивчення англійської мови. Обидва сервіси дозволяють створювати інтерактивні вправи, що сприяють запам'ятовуванню нової лексики, граматичних конструкцій та закріпленню пройденого матеріалу.

Quizlet – це універсальний інструмент для вивчення лексики, за допомогою якого можна створюювати набори карток з новими словами, фразами або граматичними правилами. До кожної картки можна додавати аудіозаписи, зображення та навіть власні приклади речень. На платформі Quizlet мною створені 110 навчальних модулів з англійської мови, англійської мови за професійним спрямуванням, латинської мови для здобувачів освіти I-IV курсів [1].

Платформа Quizlet має декілька режимів навчання, таких як:

oLearn: класичний режим для вивчення нових слів;

oWrite: написання слів або фраз;

oTest: тестування знань у форматі тестів;

oMatch: з'єднання слів з їхніми перекладами або визначеннями;

oSpell: перевірка знання написання слів;

oGravity: гра, в якій потрібно ловити падаючі слова.

Це дає можливість використовувати платформу на різних етапах заняття, для самостійної роботи студентів.

Наприклад, на платформі Quizlet створюється набір карток з новою лексикою перед вивченням теми. Спочатку я використовую режим «Learn» для вивчення слів, а потім режим «Test» для перевірки знань.

Платформа Kahoot є зручною для створення інтерактивних вікторин та ігор з будь-якої теми з різними типами питань: вірно/невірно, множинний вибір, відкриті питання. Вона дає можливість проводити змагання, перетворюючи вивчення англійської мови на захопливу гру. Студенти змагатимуться між собою, відповідаючи на питання якомога швидше і правильніше. Також, є можливість отримувати миттєвий зворотний зв'язок про рівень знань здобувачів освіти.

Наприклад, на платформі Kahoot я створюю вікторину з пройденого матеріалу, потім розділяю групу на команди і організовую змагання. Переможці можуть отримати додаткові бали або невеликі призи.

Платформа Kahoot приваблює мене:

- інтерактивністю, оскільки формат вікторин робить навчання динамічним та цікавим;
- елементом змагання, який мотивує студентів досягати кращих результатів;
- миттєвим зворотнім зв'язком, тому що учасники одразу бачать правильні відповіді, що допомагає закріпити матеріал;
- різноманітністю форматів завдань;
- гнучкістю, бо може використовуватися як в аудиторії, так і дистанційно;
- можливістю підготовки до контрольних робіт (симуляція тестових завдань).

Таким чином, онлайн-сервіси є потужним інструментом для вивчення англійської мови. Вони дозволяють зробити процес навчання більш цікавим, ефективним та доступним для здобувачів освіти. При правильному використанні вони допоможуть здобувачам освіти краще запам'ятовувати новий матеріал, розвивати навички спілкування та підвищити мотивацію до навчання.

Однак, важливо пам'ятати, що онлайн-навчання не може повністю замінити живого спілкування з викладачем та одногрупниками. Найкращі результати досягаються при поєднанні традиційних методів навчання з онлайн-ресурсами.

Використані джерела:

1. Офіційний сайт сервісу Quizlet, особиста сторінка – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://quizlet.com/user/quizlette1317936/classes (дата звернення 02.11.2024).
2. Тарнопольський О. Б. Використання Інтернеттехнологій у навчанні англійської мови для професійного спілкування студентів немовних спеціальностей / О. Б. Тарнопольський // ВІСНИК Житомирського державного університету імені Івана Франка (53), (2010). – С. 47-51.
3. Щокіна Т.М. Використання інноваційних технологій у формуванні іншомовної компетентності студентів немовних ЗВО – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://dspace.nlu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/17759/1/Shokina_199-202.pdf (дата звернення 11.11.2024).

Бабій Віктор, викладач
КЗОЗ «Харківський обласний
медичний фаховий коледж» ХОР

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ФІЗИКИ ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Дистанційне навчання стало невід'ємною частиною сучасної освіти, і фізика, як один із ключових природничих дисциплін, також зазнала значних змін у методах викладання. Перехід на дистанційний формат поставив нові виклики як перед викладачами, так і перед здобувачами освіти. Водночас цей формат відкрив можливості для застосування нових технологій і методів, які можуть зробити процес навчання більш гнучким та інтерактивним.

Однією з головних особливостей дистанційного навчання є широка інтеграція цифрових технологій у процес викладання. Викладачі фізики отримали можливість використовувати численні платформи для онлайн-занять, такі як Zoom, Google Meet, Microsoft Teams. Ці платформи забезпечують не лише можливість відеозв'язку, але й інструменти для спільної роботи, демонстрації презентацій і відео, інтерактивних тестів і опитувань.

Важливим компонентом є використання спеціалізованих програм і симуляторів для демонстрації фізичних явищ. Наприклад, програми типу PhET (Physics Education Technology) дозволяють студентам моделювати та взаємодіяти з різними фізичними процесами та експериментами, які були б складними або неможливими для проведення в домашніх умовах. Такі інструменти

допомагають візуалізувати складні теми, зробити їх зрозумілішими та доступнішими.

Одна з найбільших проблем дистанційного навчання фізики полягає у відсутності можливості проведення традиційних лабораторних робіт у лабораторіях закладів освіти. Фізика — це наука, заснована на експерименті, тому викладання цієї дисципліни без практичних занять вимагає пошуку альтернативних рішень. Однак сучасні технології дозволяють частково компенсувати цю втрату. Як згадувалося вище, симуляції фізичних процесів можуть виконувати роль лабораторних робіт, але також важливо залучати студентів до самостійного проведення простих експериментів у домашніх умовах із доступних матеріалів.

Викладачі можуть надавати завдання, які не вимагають складного обладнання, але дозволяють студентам отримати практичний досвід. Наприклад, вимірювання швидкості об'єкта, використання маятника для вивчення коливань або спостереження за оптичними явищами (відбиття світла, рефракція) можуть бути організовані з використанням підручних засобів.

Дистанційне навчання фізики дає більше можливостей для індивідуальної роботи зі студентами. У традиційній аудиторії викладач обмежений часом заняття та кількістю студентів, що не завжди дозволяє приділити увагу кожному окремо. В дистанційному форматі з'являються інструменти, які дозволяють організувати індивідуальні консультації, перевірку домашніх завдань онлайн або організацію додаткових вебінарів для окремих груп студентів, які потребують більшої підтримки.

Крім того, платформи для дистанційного навчання часто мають вбудовані системи відстеження успішності та прогресу студентів. Це дає змогу викладачу швидше і точніше реагувати на проблеми з розумінням теми або недоліки у знаннях окремих студентів. Викладач може гнучкіше планувати додаткові завдання або консультації для тих, хто відстає, або надавати більш складні завдання для тих, хто випереджає програму.

Дистанційне навчання вимагає від студентів значної самоорганізації та самодисципліни, що може стати серйозним викликом для багатьох. Фізика, будучи предметом, що вимагає глибокого розуміння і логічного мислення, потребує регулярної практики і виконання завдань. Однак, через відсутність

фізичної присутності викладача, багато студентів можуть втрачати мотивацію та не приділяти достатньо часу самостійному вивченню матеріалу.

Для підтримки мотивації та залучення студентів до активної роботи, викладачі використовують інтерактивні методи, такі як вікторини, онлайн-тести, інтерактивні симуляції та віртуальні лабораторії. Ці інструменти можуть зробити освітній процес цікавішим і допомогти студентам відчути себе активними учасниками освітнього процесу, а не пасивними слухачами.

Відсутність безпосереднього контакту зі студентами є ще однією особливістю дистанційного навчання, яка впливає на процес викладання фізики. Щоб подолати цей бар'єр, викладачі активно використовують різні форми комунікації, зокрема месенджери, електронну пошту, форуми на освітніх платформах. Це дозволяє швидко реагувати на питання студентів, пояснювати незрозумілі моменти та давати додаткові пояснення.

Також важливо підтримувати зв'язок із батьками, адже саме вони можуть допомогти студентам організувати свій робочий простір і час для навчання. Регулярна комунікація з батьками дозволяє викладачам тримати їх у курсі успішності їхніх дітей та можливих труднощів, з якими вони стикаються.

Дистанційне навчання фізики має свої переваги та недоліки. Воно відкриває нові можливості для використання цифрових інструментів та індивідуалізації навчального процесу, але в той же час вимагає від студентів вищого рівня самоорганізації та самодисципліни. Викладачам важливо адаптувати методи викладання, використовуючи сучасні технології, інтерактивні симуляції та забезпечуючи постійну підтримку студентів для досягнення успіху в навчанні.

Башук Ганна, викладач, к.е.н.
Криворізький фаховий
медичний коледж

ВПРОВАДЖЕННЯ ЦИФРОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ ПРИ ДИСТАНЦІЙНОМУ ТА ЗМІШАНОМУ НАВЧАННІ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА

В статті розглядаються особливості впровадження цифрових інструментів при дистанційному та змішаному навчанні здобувачів фахової передвищої освіти в умовах сьогоденних реалій. Зокрема організації процесу запровадження

новітніх та різноманітних цифрових інструментів, з використанням різних форм навчання.

Цифровізація, внесла свої корективи та вплинула на сучасну сферу освіти фахового молодшого бакалавра як у питаннях організації освітнього процесу, комунікації, оцінювання навчальних досягнень, так і щодо створення й використання цифрового освітнього контенту.

Фаховий молодший бакалавр – це освітньо-професійний ступінь передвищої освіти, що здобувається переважно у фахових коледжах.

Отримання фахової передвищої освіти спрямоване на формування та розвиток кваліфікації, що підтверджує здатність здобувача до виконання спеціалізованих завдань у певній галузі.

Ці завдання можуть бути пов’язані з виконанням робіт підвищеної складності та здійсненням особливих функцій, що характеризуються певною ситуацією.

Мобільність та цифровізація, глобалізація та розвиток освіти та суспільства, є важливою складовою потреб суспільства у постійному розвитку та оновленні знань і навичок. Отримання нових компетентностей відіграє важливу роль в цій ситуації [4, с.118].

Цифрова революція внесла корективи в усі аспекти нашого життя, щодо обміну, створення, обробки та збереження інформації.

Цифрові технології є важливою складовою для оновлення знань та навичок при підготовці фахівців фахового молодшого бакалавра та набуття ними відповідних компетентностей.

Забезпечити неперервний професійний розвиток великої кількості фахівців різних спеціальностей неможливо без використання цифрових технологій.

Актуальність хмарної інфраструктури і створення відкритого контенту надає нові можливості для постачальників послуг на ринку. Зростання кількості користувачів гаджетами та підключення до Інтернету, що розвиваються, є рушійною силою для підвищення якості фахівців у відповідних галузях [3, с.82].

Впровадження технологічного навчання, є запорукою зростання глобального ринку електронного навчання, яке має забезпечити безперервну освіту, що відповідає вимогам сьогодення. Використання мобільних пристроїв

означає інтеграцію електронного навчання: доступність е-ресурсів незалежно від часу і простору.

Розвиток цифрових технологій, нових професій та вимог суспільства до цифровізації певної галузі, сприяє розвитку нових стандартів цифрової компетентності, особливо у викладачів [2, с.43].

Цифрові технології присутні в кожному аспекті життя. На сьогодні більшість інформації щодо аналізу даних обробляється за допомогою програмного забезпечення. Нові навчальні середовища мають потенціал для сприяння навчання, яке ґрунтується на внутрішніх цінностях особистості у мережевому суспільстві. Сучасні пристрої та технології сприяють розвитку персоналізованого та адаптивного навчання.

Висновки. На сьогодні, основне завдання фахової передвищої освіти – це гарантування безпеки та захисту здобувачів, викладачів, персоналу в умовах надзвичайних ситуацій та дотримання безперервного освітнього процесу.

Актуальними залишаються також проблеми ефективного застосування цифрових інструментів в освітньому процесі, зокрема відсутність чітких критеріїв та порядок відбору цифрових інструментів для навчання здобувачів освіти. Недостатній рівень цифрової компетентності викладачів впливає на ефективність застосування цифрових інструментів під час навчання здобувачів освіти.

Цифровізація у підготовці фахового молодшого бакалавра є пріоритетними умовами, які сприяють запровадженню нових підходів до професійного розвитку працівників.

Використані джерела

1. Закон України «Про фахову передвищу освіту». 2019. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19
2. Дистанційне та змішане навчання як засіб реалізації індивідуальної траєкторії професійного зростання педагога : монографія / за наук. ред. І.П. Воротникової. — Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2022.-256с.
3. Биков В.Ю. Дистанційна освіта: актуальність, особливості і принципи побудови, шляхи розвитку та сфера застосування // Інформаційне забезпечення навчально-виховного процесу: інноваційні засоби і технології: колективна монографія. — К.: Атіка, 2005. — 252 с.
4. Концепції сучасного природознавства: підручник / Я.С. Карпов та ін. — Київ: Професіонал, 2004. — 496 с.

Бездєнєжних Марина, викладач
Лисичанський гірничо-
індустріальний фаховий коледж

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ – СПОСІБ РЕАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Фахова передвища освіта — освіта, розроблена для формування та розвитку певних освітніх кваліфікацій, що підтверджують здатність особи виконувати спеціалізовані завдання у певній галузі професійної діяльності.

Сьогодні в сучасних умовах набирають популярність в освіті інтерактивні дистанційні методи навчання. Підвищення якості навчання освітніх послуг неможливе без впровадження сучасних інноваційних методів традиційного інтерактивного навчання за допомогою новітніх методів і різних аудіо візуальних програм. Зростає роль і місце дистанційної форми навчання та використання сучасних інформаційних та інноваційних технологій у закладах фахової передвищої освіти.

Для ефективної організації навчання здобувачів освіти у закладах фахової передвищої освіти в умовах обмеження освітнього процесу використовуються форми дистанційного навчання. Дистанційне навчання здійснюється за двома режимами: синхронний – режим реального часу і асинхронний – опрацювання матеріалу виконується без участі викладача, в довільному порядку.

Найбільш використовується синхронний режим. Засоби викладу матеріалу в синхронному режимі можуть носити різний характер використання. Все залежить від того, для чого вони потрібні. Освітяни використовують різні засоби, які можна поділити на групи: відеоконференції, відповідно конференції можна проводити в Zoom, Google-Meet, Discord. Робота в месенджері – онлайн спілкування та використання чатів спільнот, такі як: Viber, Telegram можна використовувати не лише для інформування домашнього завдання, їх можна також використовувати для консультування здобувачів освіти в режимі реального часу або проводити опитування. Крім того, можна використовувати тести в Google Forms, а також в програмах На урок, Всеосвіта. Більш детально про асинхронний режим. В цьому режимі можна використовувати такі засоби: інструменти Google, відеозаняття, онлайн тестування. Але, корпорація Google дає для дистанційного навчання досить багато цікавих інструментів, серед них

можна виділити такі: найпоширеніший Google Classroom - це онлайн-клас, який допомагає викладачеві керувати навчанням та створювати інтерактивні заняття, допомагаючи здобувачам освіти розширювати навчання за допомогою інструментів, доступних в Інтернеті. Послуга також дозволяє створювати різні класи, розподіляти завдання, надсилати, отримувати нотатки та зворотній зв'язок. Google-Sites – це платформа для створення власної веб-розробки, створення сайту наповнення його інформацією. Google Forms – інструмент для створення тестування з дисциплін, визначених освітньою програмою. Google Disk – інструмент для накопичення навчальних матеріалів (текстових документів, презентацій тощо). Сервіз Youtube – створений для публікації відео занять, створених на основі презентацій, слайд-шоу.

Забезпечення дистанційного навчання в закладах фахової передвищої освіти вимагає використання певного системотехнічного забезпечення, яке включає: апаратні засоби (персональні комп'ютери, мережеве обладнання); інформаційно-комунікаційне забезпечення із пропускною здатністю каналів, що надає всім суб'єктам дистанційного навчання освітнього закладу цілодобовий доступ до веб-ресурсів і веб-сервісів для реалізації освітнього процесу в синхронному та асинхронному режимах; програмне забезпечення загального та спеціального призначення, яке має бути ліцензійним або побудованим на програмних продуктах з відкритими кодами. Я користуюся соціальними мережами: Viber, Telegream, Whats App, вебсервісом Google Classroom, хмарним сховищем даних Google Disk, платформами для проведення онлайн-занять та відео конференцій Zoom та Google Meet, електронною поштою.

Крім того, використовуються чати – спілкування користувачів мережі в режимі реального часу, засіб оперативного спілкування людей через Інтернет. Відеоконференція – це конференція реального часу в online режимі. Вона проводиться у визначений день і в призначений час. Для якісного проведення відео-конференції необхідна її чітка підготовка: створення програм (цим займається мережевий викладач). Як вже було сказано вище, про соціальні мережі, Viber, Telegream, WhatsApp - вони дозволяють створювати закриті групи, чати, обговорення тем, завдань, проблем, інформації.

Безперервність освіти знаходиться в динамічному зв'язку з соціалізацією особистості. У ході соціалізації людина опановує знаннями про ті моделі поведінки або акти поведінки, які прийняті в даній культурній системі.

Інтернет-навчання для мене, як основа безперервної освіти, яке націлене на оволодіння навичок самостійної освітньої роботи, на формування ключових компетентностей.

Але, специфіка Інтернет-навчання, а саме дистанційні форми, які застосовуються у фаховій передвищій освіті, що базуються на телекомунікаційних технологіях, Інтернет-ресурсах і послугах, впливає на способи відбору і структуризації змісту, способи реалізації тих чи інших методів і організаційних форм навчання, що суттєво впливає на функціонування всієї системи. Але, ми аналізуємо, відбираємо й оброблюємо інформацію, висуваємо гіпотези, приймаємо рішення, спираючись на власні роздуми, власне бачення проблеми.

Використані джерела:

1. Бацуровська І.В. Технології дистанційного навчання у вищий освіті [Електронний ресурс] / І.В.Бацуровська, О.М.Самойленко. - Режим доступу: http://www.confcontact.com/20110225/pe4_samojl.htm
2. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні [Електронний ресурс] . –Режим доступу: http://194.44.29.29/Files/PublicItems/FldDoc/7/Distance.doc
3. Кухаренко В.М. Дистанційне навчання та умови застосування / В.М.Кухаренко, О.В.Рибалко, Н.Г. Сиротенко . – Харків. 2002. – 320с.

Беркар Валентина, викладач
ОКУ «Подільський медичний
фаховий коледж
ім. В.О. Жуковського»

РОЗВИТОК КЛІНІЧНОГО МИСЛЕННЯ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ АКУШЕРСТВА ТА ГІНЕКОЛОГІЇ В УМОВАХ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА

Медична освіта є ключовим елементом у підготовці висококваліфікованих фахівців охорони здоров'я. Особливе місце в цьому процесі займає розвиток клінічного мислення, зокрема в галузі акушерства та гінекології. Розвиток клінічного мислення є необхідною складовою професійної підготовки студента вищого медичного навчального закладу. Клінічне мислення розвивається завдяки знанням клінічних особливостей та патогенетичних процесів патологій.

Клінічне мислення є фундаментальною складовою медичної практики та освіти. воно представляє собою когнітивний процес, який використовують

медичні працівники для збору та аналізу інформації про пацієнта, формулювання діагнозу, прийняття рішень щодо лікування та оцінки результатів. Це комплексний підхід, який поєднує наукові знання, практичний досвід та критичне мислення.

Системний розвиток клінічного мислення передбачає комплексний підхід до формування професійних знань і навичок, активне застосування проблемних методів навчання на лекціях, практичних заняттях та під час самостійної роботи студентів-медиків [1].

Для здобувачів освіти медичного коледжу формування навичок критичного аналізу, прийняття рішень та комплексного підходу до діагностики і лікування є невід'ємною частиною їхнього професійного становлення.

Важливими частинами клінічного мислення є вміння ефективно збирати анамнез, проводити об’єктивне обстеження, планувати лабораторні і інші методи обстеження та інтерпретувати результати досліджень. Необхідно вміти об'єднувати різноманітну інформацію в цілісну картину стану пацієнтки з встановленням попереднього діагнозу та проведення диференційної діагностики з іншими патологіями та вибрати оптимальний план діагностики та лікування. Студенти мають навчитися аналізувати власні рішення та їх результати і це досить великий обсяг роботи. Велика кількість інформації та неможливість її опрацювати одночасно приводить до поверхневого і часткового розуміння будь-якого процесу, сприйняття інформації образами, а не логічно-послідовним мисленням. Такий підхід недопустимий тому що організм – це єдине ціле, де всі механізми пов’язані один з одним [2].

В акушерстві та гінекології клінічне мислення має особливе значення через складність фізіологічних процесів, пов'язаних з вагітністю та репродуктивною системою, також необхідність швидкого прийняття рішень у критичних ситуаціях (наприклад, під час пологів, при невідкладних станах). Важливим є врахування психосоціальних факторів у лікуванні жінок.

Формування клінічного мислення під час вивчення акушерства та гінекології - це тривалий процес, який включає глибоке розуміння та аналіз реальних або модельованих ситуацій для розвитку аналітичних навичок. Використання муляжів та віртуальних пацієнток для відпрацювання навичок проводиться без ризику для реальних людей і набуття професіоналізму до рівня

автоматизму. Під час навчання відбувається інтеграція знань з різних освітніх компонентів та регулярне оновлення знань з вивченням нових методик досліджень. Все це допомагає формувати цілісне розуміння про стан здоров'я пацієнтки.

Підхід для забезпечення якісної медичної допомоги вагітним жінкам та новонародженим має бути обґрунтований, логічний та послідовний. Тому під час проведення занять потрібно звертати увагу на необхідність проводити детальне опитування пацієнтки щодо перебігу вагітності, врахувати результати попередніх вагітностей та пологів, оцінювати супутні захворювання та їх вплив на перебіг вагітності, планувати послідовне обстеження. В разі необхідності аргументувати необхідність додаткових методів дослідження. Аналізувати отримані дані з виявленням факторів ризику та оцінкою стану матері та плоду.

Поставивши попередній діагноз визначенням терміну вагітності та виявленням можливих ускладнень необхідно спланувати ведення вагітності та пологів та визначення оптимального способу розродження. Якщо клінічна ситуація ускладнилась невідкладним станом, то необхідно прийняти рішення в критичній ситуації, швидко оцінити стан пацієнтки з вибором найбільш безпечної тактики в разі необхідності проводити корекцію плану ведення даної пацієнтки. Такий підхід допоможе здобувачам освіти ефективно аналізувати складні клінічні ситуації, приймати обґрунтовані рішення та забезпечувати найкращий можливий результат.

На кожному практичному занятті потрібно пропонувати різні клінічні ситуації, що будуть включати в себе тактику на до госпітальному етапі, тактику в приймальному відділенні та в пологовому стаціонарі. Студентам необхідно на до госпітальному етапі пояснити тактику та надання допомоги.

Наприклад, в запропонованих клінічних ситуаціях необхідно обґрунтовано визначитися з тактикою в приймальному відділенні, враховуючи стан пацієнток. Здобувачі освіти можуть вирішувати клінічні ситуації як самостійно так і методом малих груп, потім обговоривши разом. Такі групові обговорення, рольові ігри та дебати вносять вагомий вклад до розвитку клінічного мислення. Важливим є вміння доносити думку до співрозмовника, аргументувати недоліки та переваги кожного рішення. Зі збільшенням обсягу вивченого матеріалу збільшується кількість інформації, розширюється попередній діагноз та планується тактика більш детально.

Не слід забувати, що є ряд викликів у розвитку клінічного мислення таких, як необхідність обробляти великі обсяги медичної інформації, подолання особистих переконань та стереотипів, які можуть впливати на прийняття рішень, швидке, але ефективне прийняття рішень в умовах обмеженого часу.

Отже, розвиток клінічного мислення у здобувачів освіти медичного коледжу є ключовим аспектом їхньої професійної підготовки, особливо в галузі акушерства та гінекології. Цей процес має вирішальне значення для формування компетентних медичних фахівців, здатних ефективно діагностувати, лікувати та надавати якісну допомогу пацієнткам.

Під час вивчення акушерства та гінекології студенти набувають не лише теоретичних знань, але й вчяться застосовувати їх на практиці, розвиваючи навички аналітичного та критичного мислення. Це досягається шляхом вирішення клінічних задач та розбору реальних випадків, відпрацюванням алгоритмів практичних навичок. обговорення складних клінічних ситуацій у групах. вивчення найновіших методів досліджень, наказів МОЗ та протоколів надання медичної допомоги.

В практичній діяльності розвинене клінічне мислення дозволить майбутнім фахівцям швидко та точно оцінювати стан пацієнтки, приймати обґрунтовані рішення в умовах обмеженого часу. ефективно комунікувати з пацієнтками та колегами та постійно вдосконалювати свої професійні навички.

Важливо зазначити, що розвиток клінічного мислення - це безперервний процес, який не закінчується з отриманням диплому. Він вимагає постійного навчання, рефлексії та практики протягом усієї професійної кар'єри і є фундаментальним для підготовки компетентних, впевнених та ефективних медичних працівників, здатних надавати високоякісну допомогу в цій важливій галузі охорони здоров'я.

Використані джерела:

1. Денисюк В.І. Проблеми підготовки лікарів і покращення навчання студентів 6-го курсу шляхом розвитку творчості та удосконалення клінічного мислення з внутрішньої медицини. Новини медицина та фармації. 2013. №. 5. С. 16-16.
2. Гуцаленко О.О., Кострікова Ю.А. Розвиток професійного клінічного мислення студентів при вивченні внутрішньої медицини. *Актуальні проблеми сучасної вищої медичної освіти в Україні* : матеріали навч.-наук. конф. з міжнар. участю, м. Полтава, 21 березня 2019 р. 2019. С. 55–57.

Білоконь Ірина, викладач,
КЗ СОР «Сумський
фаховий медичний коледж»

ВПЛИВ РОЗВИТКУ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА АКАДЕМІЧНУ УСПІШНІСТЬ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНОГО КОЛЕДЖУ

У сучасному світі, де інформація доступна в необмеженій кількості, а конкуренція на ринку праці висока, успіх людини все більше залежить не тільки від інтелектуальних здібностей, а й від її емоційного інтелекту. Цей термін охоплює здатність людини усвідомлювати свої емоції та емоції інших, керувати ними та використовувати їх для досягнення своїх цілей. Розвиток емоційного інтелекту студентів – це інвестиція не тільки в їхнє особистісне зростання, а й у їхню академічну успішність. Такі студенти мають вищу самооцінку та менш схильні до стресу.

Емоційний інтелект – це комплексний набір навичок, який включає в себе:

- самоусвідомлення: здатність розпізнавати та розуміти свої емоції, сильні та слабкі сторони;
- саморегуляцію: здатність контролювати свої емоції, імпульси та мотивацію;
- соціальну свідомість: здатність розуміти емоції та перспективи інших людей;
- соціальні навички: здатність ефективно взаємодіяти з іншими людьми.

Для студентів розвинений емоційний інтелект є ключем до успішного навчання. Він допомагає їм краще справлятися зі стресом. Студентське життя пов’язане з багатьма стресовими ситуаціями – іспити, дедлайни, соціальні взаємодії. Студенти з високим рівнем емоційного інтелекту вміють ефективніше управляти стресом, що дозволяє їм зосередитися на навчанні.

Здатність встановлювати цілі та досягати їх, а також долати труднощі – це важливі компоненти емоційного інтелекту. Студенти з розвиненим відчуттям самоконтролю більш мотивовані до навчання і досягають кращих результатів.

Здатність розуміти та співпереживати іншим людям допомагає студентам будувати міцні стосунки з однокурсниками, викладачами та іншими людьми, що оточують їх.

Студенти з високим рівнем емоційного інтелекту більш уважні, краще запам’ятовують інформацію та вміють застосовувати її на практиці.

Існує багато способів розвитку у студентів емоційного інтелекту. В комунальному закладі Сумської обласної ради «Сумський фаховий медичний коледж» створено сприятливе навчальне середовище, атмосфера довіри та взаєморозуміння, де студенти почуваються комфортно і можуть відкрито виражати свої думки та почуття.

При викладанні дисципліни «Основи медсестринства» у навчальний план включено теми, пов'язані з емоціями: «Спілкування та навчання пацієнтів», «Догляд за тяжкохворими», «Паліативна і хоспісна допомога», «Втрата, смерть, горе». Обговорення реальних життєвих ситуацій, які викликають різні емоції, вміння спілкуватись на складні теми дозволяють моделювати комунікативні діалоги та відпрацьовувати певні стратегії поведінки в різних ситуаціях.

Викладачі клінічних дисциплін організовують групові дискусії та дебати з метою обговорення складних етичних питань, реальних кейсів з медичної практики, які викликають емоційну реакцію. Це допомагає студентам розвивати навички критичного мислення та прийняття рішень в складних ситуаціях. Дебати на актуальні медичні теми дозволяють студентам відстоювати свою точку зору, слухати аргументи опонента і розвивати навички переконання.

В процесі навчання широко застосовуються рольові ігри та симуляції, наприклад сценарії «пацієнт-медична сестра». Створення реалістичних ситуацій, де студенти відіграють роль медсестри, а інші студенти – роль пацієнта з різними емоційними станами, допомагають відпрацювати навички спілкування, емпатії та управління конфліктами.

Серед методик розвитку емоційного інтелекту у студентів-медиків запроваджено т**ренінги з комунікативних навичок. Опанування невербальної комунікації (в**ивчення мови тіла, міміки та жестів) дозволяє краще розуміти емоційний стан пацієнта. Навчання навичкам уважного слухання дає можливість студентам краще розуміти потреби пацієнта. Розвиток навичок конструктивної критики та надання зворотного зв'язку розвиває ефективну взаємодію з колегами.

Найважливішою частиною **розвитку емоційного інтелекту для студентів є навчальні та виробничі практики** в закладах охорони здоров'я Сумської області. **Безпосередня взаємодія зі справжніми пацієнтами дозволяє студентам застосовувати на практиці отримані знання і навички. Аналіз поведінки медичного персоналу під час спілкування з пацієнтами і**

наслідування ефективних стратегій взаємодії - це надзвичайно цінний досвід для студентів-медиків. Вони усвідомлюють, що спілкування з пацієнтом – це не просто обмін інформацією, а складний процес, який вимагає емпатії, активного слухання та вміння встановлювати довіру. Спостерігаючи за різними стилями спілкування, студенти можуть вибрати ті аспекти, які найбільше їм імпонують і ефективні в конкретних ситуаціях, та сформувати свій власний, унікальний стиль. Усвідомлюючи важливість допомоги людям, вони відчувають задоволення від свого майбутнього вибору і мотивуються до подальшого навчання та досягнення успіху в особистому та професійному житті.

Отже, розвиток емоційного інтелекту – це інвестиція в майбутнє студентів. Студенти з високим рівнем емоційного інтелекту не тільки успішніше навчаються, але й краще адаптуються до змін, будують міцні стосунки і досягають своїх цілей. Розвиток емоційного інтелекту – це тривалий процес, який вимагає систематичної роботи. Залучаючи різноманітні стратегії та методики, викладачі можуть створити навчальне середовище, яке сприяє емоційному зростанню студентів.

Використані джерела:

1. Гоулман Д. Емоційний інтелект / пер. з англ. С.Л. Гумецької. Харків: Віват, 2018. 512 с.
2. Жмай О. В. Формування емоційного інтелекту як необхідна складова процесу розвитку soft skills. Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління. 2018. № 17.С. 119–132.
3. Носенко Е. Л. Емоційний інтелект як соціально значуща інтегральна властивість особистості. Психологія і суспільство. 2004. № 4. С. 95–109

Білокура Наталія, методист
Львівський фаховий коледж будівництва, архітектури та дизайну

ВЕБІНСТРУМЕНТАРІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПІДТРИМКИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ (на основі використання платформи «Всеосвіта. Спільнота активних освітян»)

У статті проаналізовано тести як ефективний засіб контролю в навчанні української мови, *розкрито можливості тестового контролю на заняттях української мови та літератури в ЗФПО.* Презентовано використання

конструктора тестів платформи «Всеосвіта. Спільнота активних освітян», розглянуто використання тестування під час проведення підсумкового контролю. Зроблено акцент на перевагах даного методу порівняно з традиційними методами контролю. Проаналізовано питання педагогічного тестування як способу виміру оцінювання успішності і навчання.

Ключові слова: тестування, конструктор тестів платформи «Всеосвіта. Спільнота активних освітян», методи контролю знань.

The article analyzes tests as an effective means of control in teaching the Ukrainian language, reveals the possibilities of test control in Ukrainian language classes in the institutions of professional pre-higher education. The use of the test designer of the platform "Vseosvita. Community of Active Educators" is presented. The use of testing during final control is considered. The emphasis is placed on the advantages of this method in comparison with traditional methods of control. The issues of pedagogical testing as a way of measuring the assessment of performance and learning are analyzed.

Keywords: testing, test designer of the platform "Vseosvita. Community of Active Educators" platform, methods of knowledge control.

Забезпечення рівного доступу всіх громадян до вищої освіти - одна з проблем сучасного українського суспільства. З метою вирішення цього питання в Україні створена система оцінювання освіти, складовою якої є ЗНО/НМТ для охочих вступити до закладів вищої освіти.

На сучасному етапі розвитку освіти особливе місце посідає пошук ефективних методів визначення рівня навчальних досягнень здобувачів освіти. Найбільш ефективним методом, як на мене, є тестові технології, бо він передбачає об’єктивність оцінювання знань, умінь і навичок у процесі практичної діяльності. Сьогодні роль тестування як універсального інструмента контролю знань здобувачів освіти швидко зростає, відбувається активне впровадження тестів у навчальний процес і створюються всі передумови для розвитку системи управління якістю освіти. Тестування дає змогу мобільно перевірити, як студенти засвоїли той чи інший матеріал, оцінити рівень засвоєного та скоригувати прогалини в знаннях.

Досвід проведення ЗНО показує, що протягом навчального року викладачі-словесники повинні постійно готувати студентів до особливої форми контролю

- тестування. Для сучасного педагога важливо використовувати різноманітні тестові завдання під час проведення різних видів оцінювання, практикувати навички виконання тестових завдань диференційних форм і ступеня складності.

Досить актуальним є використання тестів під час занять української мови та літератури, адже такий метод педагогічної діяльності підсумовує досягнення студентів в опануванні відповідної теми, готує їх ЗНО/НМТ. Розпочинати роботу над мовним матеріалом треба з опрацювання теорії. Наступний крок - застосування знань на практиці, а саме під час виконання тестових завдань.

Проблему розробки тестів у різні часи опрацьовувало багато науковців. Серед них – В. Аванесов, А. Анастазі, М. Бернштейн, Н. Гронланд, П. Клайн, О. Майоров, М. Челишкова та інші. В Україні цю проблему досліджують І. Булах, А. Гривко, Ю. Жук, Ю. Ковальчук, В. Леонський, Г. Леонська, О. Ляшенко, С. Науменко, Л. Паращенко та інші.

На сьогодні є безліч визначень педагогічних тестів. За визначенням В.С. Аванесова, «педагогічний тест – це система паралельних завдань зростаючої складності, специфічної форми, що дає змогу якісно й ефективно оцінювати рівень та структуру підготовленості учнів». За визначенням В.С. Кіма, «педагогічний тест-це система тестових завдань різної складності, яка дає змогу якісно й ефективно вимірювати рівень та структуру підготовленості випробуваних».

Людина, яка складає тести, мусить посильно та глибоко вивчити всі навчальні програми, підручники, посібники, чітко уявляти мету та завдання навчання. Ефективне застосування тестів вимагає від викладача ознайомлення з типами тестових завдань, загальними підходами до їх створення та особливостями оцінювання.

Протягом 4-х років я прихильниця та користувач сучасної платформи «Всеосвіта. Спільнота активних освітян». Функціонал «Тести» дозволяє зареєстрованим викладачам у будь-який зручний час створювати власні тести для проведення самостійних і модульних контрольних робіт. Розділ пропонує і диференційовану систему оцінювання, яку викладач може обрати самостійно, і багато функцій для організації тестування. Окрім можливості створення восьми типів запитань, налаштування тестування за своїми параметрами, перегляду детальної статистики відповідей, на цій платформі реалізували принцип, що унеможливлює списування правильних варіантів. Тести на «Всеосвіті»

користуються популярністю серед учасників освітнього процесу, адже саме здобувачі освіти можуть безперервно отримувати нові знання, а педагоги перевіряти рівень засвоєного матеріалу і створювати різноманітні завдання. Для проведення тестування всеосвітяни постійно оновлюють функціонал, створюють нові опції, які відкривають для нас, педагогів, безліч можливостей у використанні. У період дистанційного навчання я почала розробляти власні тести на «Всеосвіті». Під час складання тестів з української мови я керуюся такими критеріями:

а) тести повинні охоплювати важливі питання теми;

б) вони мають бути правильними – виключати можливість формулювання багатозначних відповідей;

в) тести повинні бути однозначними – не допускати подвійного тлумачення;

г) вони мають бути дієвими стосовно тих знань, які потрібно перевірити;

ґ) тестові завдання треба формулювати стисло, чітко.

Зараз у моїй бібліотеці 130 тестів закритої форми з української мови та літератури: орфографія, фразеологія, морфологія, синтаксис, культура мови, пунктуація, фонетика, будова слова; цитати з творів, паспорт творів (тема/ідея/ключові слова, географія, жанр, історія написання), автори творів, вчинки героїв, літературні родини, присвяти та епіграфи до творів, теорія літератури, угрупування, напрями. Є також і тести формату ЗНО/НМТ.

Систематичне тестування стимулює здобувачів освіти працювати самостійно, підвищує їхній рівень підготовки. Отже, є якісним і об’єктивним засобом оцінювання навчальних досягнень студентів на заняттях української мови та літератури і підготовки до ЗНО/НМТ.

Тестові завдання зменшують час очікування студентами результату. Тому в наш час тестування - це спосіб ефективної перевірки результатів навчання та рівня готовності до тієї чи іншої діяльності.

Неабияке значення в освоєнні здобувачами освіти тестових технологій має оволодіння ними алгоритмів виконання тестових завдань різних типів, рівня складності, неодмінне здійснення аналізу результатів тестування, з’ясування типових помилок та визначення шляхів їх усунення.

Викладач має пам’ятати, що на виконання завдань з вибором однієї правильної відповіді треба відводити орієнтовно одну хвилину, а кількох правильних відповідей або встановлення відповідності – півтори хвилини.

Тестування є більш об'єктивною формою оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти. За допомогою тестування викладач може швидко відстежувати якість засвоєння кожним студентом навчального матеріалу, особливо з допомогою онлайн перевірки. Тестові завдання можна використовувати для поточного, тематичного та підсумкового контролю, особливо у форматі ЗНО/НМТ. Контроль та оцінка знань, умінь та навичок здобувачів освіти є важливим елементом освітнього процесу. Сучасний викладач мусить так організувати навчальний процес, щоб контроль навчання був обов'язковим елементом його. Також тестування забезпечує рівні умови під час контролю за формуванням у здобувачів освіти знань, умінь і навичок, виключає суб'єктивізм в оцінюванні результатів перевірки, допомагає одержати інформацію про успішність кожного здобувача освіти. Якщо за результатами тестування систематично вести облік виконання завдань кожним студентом, то можна зрозуміти рівень навчальних досягнень окремих здобувачів освіти і групи в цілому. За результатами тестування (попереднього, тематичного, підсумкового та ін.) викладач може будувати матрицю навчальних досягнень студентів, відслідковувати їхню індивідуальну структуру знань і вмінь, а також власні недопрацювання. Це забезпечить індивідуалізацію навчального процесу для кожного.

Уважаю, що тестові завдання мають значні переваги над іншими формами контролю: вони дозволяють за короткий час перевірити великий обсяг вивченого матеріалу, швидко діагностувати оволодіння студентами основного рівня підготовки і з окремих тем, і курсу в цілому.

Застосування сучасних тестових технологій поруч із традиційними формами контролю на заняттях української мови та літератури забезпечує якісну підготовку здобувачів освіти до ЗНО/НМТ.

Використані джерела:

1. Якимець Н., Мирончук Н.М. Тестування як метод оцінювання знань, умінь, навичок студентів // Модернізація вищої освіти в Україні та за кордоном : збірник наукових праць / за заг. ред. д.п.н., проф. С. С. Вітвицької, к.п.н., доц. Н. М. Мирончук. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. – С. 160-162.
2. Короткий тестологічний словник-довідник. Київ : Грамота, 2008. 160 с.
3. Тестові технології оцінювання ключових і предметних компетентностей учнів основної і старшої школи : монографія / за ред. Ляшенка О. І., Жука Ю. О. Київ : Педагогічна думка, 2014. 200 с.__
4. Олександр Виноградов. Тести як соціальна інновація в Україні. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: www. fulbrifht.org.ua
5. Махомед М.Х. Тестові технології оцінювання якості освіти школярів/ Педагогічний пошук. Журнал/ Методичні публікації/№1 (81), 2014, ISSN 2073-624X

6. Л.С. Смолінчук. Тестування як метод оцінювання навчальних досягнень студентів/УДК 371.212.1(045) / http://www.bim-bad.ru
7. І.О. Петухова. Тестування в освіті України крізь призму розвитку психолого педагогічної науки. Монографія. Ірпінь. 2014 / http://www.asta.edu.ua

Білявська Людмила, викладач
Коростишівський педагогічний фаховий коледж Житомирської області

СУЧАСНИЙ СТАН ПІДГОТОВКИ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА З МУЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ В ПЕДАГОГІЧНОМУ КОЛЕДЖІ З ЕЛЕМЕНТАМИ ДИСТАНЦІЙНОГО ТА ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ

Актуальним завданням сьогодення в проведенні занять музичного мистецтва в педагогічному коледжі з елементами дистанційного та змішаного навчання є використання освітніх інноваційних технологій навчання, спрямованих на розкриття та розвиток творчого потенціалу особистості здобувача освіти. Професійна майстерність майбутнього вчителя музичного мистецтва здійснюється за роки навчання та проявляється у процесі практичної діяльності - у єдності сенсорних, рухових, мовних, інтелектуальних, виконавських навичок, навичок колективної діяльності і спілкування.

А саме, застосування набули інноваційні інформаційно-комунікативні освітні технології. Свою ефективність показали змішане навчання, яке поділяється на очне і дистанційне навчання, які активізували інтерактивні методи навчання на заняттях музичного мистецтва.

У педагогічній діяльності на заняттях музичного мистецтва популярність набули нестандартні інноваційні методи, які дозволили урізноманітнити навчальну діяльність, сприяють підвищенню музичної діяльності здобувачів освіти. До нестандартних методів відносимо: дебати, дискусії, усний журнал, телепередача, подорож, екскурсія, круглий стіл, методична преса, карусель, займи позицію, ділова гра та ін.

Під час проведення лекції-концерт «Музичні діячі Полісся», для висвітлення діяльності видатних митців Полісся, була використана мультимедійна презентація в у програмі Power Point, також один із головних принципів створення сучасного заняття принцип привабливості - відео, звук,

імітація, в якому брали участь всі здобувачі освіти. Такий метод дає змогу долучити до високохудожніх музичних цінностей усіх здобувачів освіти.

Успіх підготовки фахівців залежить від багатьох чинників, одним з яких є самостійна робота здобувача освіти в позаурочний час. Самостійна робота повинна бути забезпечена навчально-методичними засобами навчання. На допомогу здобувачам освіти викладачами комісії було розроблено: методичні рекомендації практичної та лабораторної роботи; план-схема практичної роботи здобувача освіти з групою для вивчення пісень шкільного репертуару; плани написання анотацій для здобувачів освіти третіх. четвертих курсів; репертуарні збірники пісень шкільного репертуару.

Одним із чинників якісної підготовки висококваліфікованих спеціалістів є науково-дослідна робота здобувачів освіти як один із напрямів їхньої самостійної роботи. Це складова професійної підготовки, що передбачає навчання здобувачів освіти методології і методиці дослідження, а також систематичну участь у дослідницькій діяльності, озброєння технологіями і вміннями творчого підходу до дослідження певних наукових проблем [2].

Науково-дослідна робота здобувачів освіти у навчальному процесі сприяє поглибленому засвоєнню ними навчальних дисциплін, виявленню індивідуальності, формуванню власної думки. Здобувач освіти розвиває такі важливі для майбутнього педагога якості, як інтуїція, креативне та творче мислення, відповідальність і уміння відстоювати власний погляд.

Важливу роль у формуванні творчої особистості майбутнього педагога, підвищенні рівня його музичної освіти, вихованні любові до обраної професії відіграють відкриті заходи, які готують викладачі комісії для здобувачів освіти. Це «Брейн-ринг» з практичної роботи з групою, святкові, тематичні та звітні концерти із здобувачами освіти, колективів, різноманітні конкурси.

Пріоритетним завданням сьогодення під час дистанційного навчання є організація віртуального освітнього середовища та використання мережі інтернет, застосування на заняттях музичного мистецтва процесів блогів, веб-квестів, технологій Вікі-Вікі [1].

На заняттях музичного мистецтва з метою реалізації особистісно орієнтованого підходу є використання методу «Мікрофон». Це вміння швидко відповідати на запитання вчителя в уявний мікрофон. Також активного застосування набули навчальні кросворди. Які впливають на мотивацію

навчання та отримують багато додаткової пізнавальної інформації. А також кросворди допомагають краще оцінити здібності і знання здобувачів освіти, спонукають перевірки ерудиції майбутніх вчителів, розвивають музичні здібності, пам'ять, навички, увагу.

Щоб оцінити результати музичного навчання потрібно залучати здобувачів освіти до створення портфоліо. В якому здобувач освіти показує вміння роботи з освітніми технологіями, сприяє самостійної навчальної діяльності та підвищенню пізнавального інтересу, відображає зміни в його музичному розвитку і в особистих досягнень. Здобувачі освіти і викладач можуть оцінити і проаналізувати музичний розвиток та досягнення фахового молодшого бакалавра протягом навчання.

Часто практикуємо на заняттях музичного мистецтва такий ігровий метод навчання, як «веб-квест», «квест-турнір». Тобто, здобувачі освіти на кожній станції виконують певні інтелектуальні, творчі, виконавські завдання, співають, вгадують мелодію, дають відповіді на запитання. Відповіді потім оцінюють організатори квесту. На заняттях музичного мистецтва з метою розвитку та формування музичних, творчих здібностей доцільно застосовувати проведення рольові ігри, в якому здобувачі освіти виконують імітацію жестів диригента, композитора, оркестранта під час проведення рольові ігри «Диригент», «Композитор», «Виконавці оркестру».

Звернемо увагу на практичну роботу ефективного застосування платформи Google Classroom. Така платформа є безкоштовним освітнім сервісом розроблена компанією Google, дана платформа є зручним сервісом Google Apps.

Отже, із питання дослідження сучасного стану підготовки фахового молодшого бакалавра з музичного мистецтва в педагогічному коледжі з елементами дистанційного та змішаного навчання, в контексті сучасних проблем у галузі музичної педагогіки потрібно зазначити, що викладання музичного мистецтва в педагогічному коледжі характеризується якісно новими змінами, які поступово впроваджуються в практику. Значне поліпшення навчально-методичного забезпечення, індивідуальна творчість та ініціатива викладачів сприяють втіленню ініціативних процесів у практику дистанційного та мішаного навчання. Однак, залишається низка проблемних питань, вирішення яких не в компетенції викладача музичного мистецтва а тому потребують уваги з боку державних представників середньої освіти.

Використані джерела:
1. Успенська О.Ю. Напрями модернізації мистецької освіти в європейському контексті культурного розвитку [Електронний ресурс] \\Ольга Юріївна Успенська\\ – 2015- Режим доступу.
2. Мешко Г.М. Курс «Вступ до педагогічної професії» в системі підготовки майбутніх вчителів \\Г.М. Мешко [Електронний ресурс] \\ Педагогічний альманах. – 2014. – Вип. 21. С. 80-85. Режим доступу http: \\nbuv. gov. ua \ULRN\pedalm 2014 21 14.

Бугайова Юлія, викладач
КЗ СОР «Сумський фаховий медичний коледж»

СУЧАСНИЙ ПЕДАГОГ – УСПІШНИЙ ЗДОБУВАЧ ОСВІТИ

У статті розповідається про власний досвід викладача у створенні інтелектуального продукту нової формації «MEDIA CASE з елементами віртуального тренінгу «Невідкладна допомога» (BLS, стабільне бічне положення, вдавлення, кровотечі)», який є одним з кроків у формуванні успішного здобувача освіти, а в майбутньому - професіонала-медика.

«Omnia fluit, omnia mutantur» - «Все тече, все змінюється»…Так, ще задовго до нашої ери, говорив давньогрецький філософ Геракліт. Але й у наш час, у XXI столітті цей античний фразеологізм є досить актуальним, бо змінюються природа, покоління, життя на землі… змінюємось ми!

Змінюються стандарти надання освітніх послуг. Змінюються «студент» на «здобувача освіти», а «викладач» - на «надавача освітніх послуг». Змінюються способи подачі інформації, які більш сприйнятливі для здобувача освіти. Юному поколінню, колись дієві товстезні навчальні видання, посібники, підручники… вже нецікаві, для них вони нудні, сірі та неяскраві. Їх все більше і більше захоплюють Reels та відео контент у всесвітньому павутинні на сторінках відеохостингу YouTube, Instagram, TikTok тощо. Їх приваблює те, що в один клік можна переглянути у гаджеті, будь де та будь коли, що буде яскраве, чітке, конкретне, сучасне, що буде тішити зір та слух, з нотками гумору, життєвими прикладами, креативною та творчою подачею, де можна спостерігати за грою «актора-викладача».

Саме таким було створено інтелектуальний продукт нової формації у сучасній подачі «MEDIA CASE з елементами віртуального тренінгу «Невідкладна допомога» (BLS, стабільне бічне положення, вдавлення,

Рисунок 1. «MEDIA CASE з елементами віртуального тренінгу «Невідкладна допомога» (BLS, стабільне бічне положення, вдавлення, кровотечі)»

кровотечі)» [1] (рис.1), який є одним з векторів сучасного підходу компетентнісно орієнтованого навчання, як засіб формування ключових компетентностей та є особливо актуальним та затребуваним у освітньому процесі за повністю дистанційною формою навчання, у якій опинились здобувачі освіти Сумського регіону, зважаючи на ситуацію воєнного конфлікту у державі.

Даний MEDIA CASE буде корисним широкій аудиторії: здобувачам освіти ЗФПО, працівникам закладів охорони здоров'я, слухачам курсів ПК відділення післядипломної освіти, учням ЗОШ, викладачам та кожному, хто цікавиться тематикою кейсу, яка є вкрай необхідною не лише для медичних працівників, а й для пересічних громадян.

Глибокий тематичний зміст інтелектуального продукту є досить актуальним, так як у неспокійний для України час, у період війни, на перший план виходить питання збереження життя. Часто рахунок іде на хвилини. Швидкість та якість надання потрібної допомоги людині у невідкладному стані грає ключову роль у питанні продовження життя на землі для потерпілого. Від вправних дій медика, у разі позитивного результату від реанімаційних заходів, залежить також подальша якість життя потерпілого та найближчого його оточення. Тому медики досконало повинні володіти правилами надання допомоги при різних станах, а також повинні поставити собі за мету навчати пацієнтів, їх родичів, громадськість. MEDIA CASE містить компетентності, які рятують життя!

Цінність даного продукту полягає в його компактності та легкості (це один аркуш формату А4) і в той самий момент об'ємності цінної інформації; сучасній та нестандартній подачі навчального матеріалу та безперешкодному її

сприйняттю; містить життєво необхідну інформацію щодо збереження однієї з найбільших цінностей - людського життя.

MEDIA CASE має свою логічну структуру. Перше – це майстер клас [2], який здобувачі освіти повинні напередодні заняття переглянути, що є так званим «випереджаючим навчанням». Майстер клас являє собою розігрування симуляційного сценарію та алгоритму його вирішення. Вирішуються питання надання допомоги потерпілому без свідомості та дихання з використанням AED, забезпечення стабільного бічного положення потерпілому, допомога при частковому та повному вдавленні.

Друге – це лекція з елементами віртуального тренінгу «Невідкладна допомога» (BLS, стабільне бічне положення, вдавлення, кровотечі)» [3]. Лекція тривалістю 4 академічні години. Може бути використана, як теоретичне заняття з обміну досвідом для інших педагогів.

Відбувається інтеграція з такими дисциплінами, як анатомія та фізіологія, анестезіологія та реанімація, біофізика, математика, хірургія. Для кращого та ефективного сприйняття навчального матеріалу застосовується показ коротких відео сюжетів.

Реалізація лекції відбувається на основі розбору клінічних сценаріїв та протоколів надання допомоги при різних станах. Сформульований педагогом сценарій дає змогу досить яскраво опанувати тематику лекції. Часто викладач виступає в ролі стандартизованого пацієнта та імітує деякі стани (наприклад патологічний тип дихання, алкогольне сп’яніння, вдавлення тощо). Приклади з життя, з практичної роботи в закладах охорони здоров’я робить спілкування викладача зі слухачами невимушеним, відкритим, дружнім та легким.

Наявні у педагога девайси для надання допомоги, такі як маски клапани, мішок Амбу для штучної вентиляції легень, джгут типу Tourniquet, лялька - дають можливість показати у віртуальних умовах практичний тренінг щодо їх застосування.

В ході лекції викладач залучає слухачів до активної комунікації та рефлексії. Проводиться нейрогімнастика, музична релаксація, хвилинка сміху під час перегляду короткого Reels з соціальної мережі Instagram, що дає можливість слухачам дещо відпочити і разом з тим є невід’ємними елементами кращого сприйняття навчального матеріалу (наприклад, одночасна робота двома руками, які одномоментно здійснюють різні рухи – одна імітує рубання, а інша – пиляння

– є доказом того, що без попередньої підготовки важко або зовсім неможливо виконувати дві різні дії одночасно, такі, як наприклад – одномоментне виконання компресій грудної клітки та надиктовування інформації про потерпілого диспетчеру екстреної медичної допомоги; заслуховування музичних треків дає можливість забезпечення правильного ритму компресій для підтримання її частоти в межах 100-120 компресій за хвилину та ін.).

Також відбувається зв'язок із сучасним станом подій в нашій країні та окреслюється роль медичного працівника під час військових дій. Тонкою ниткою прослідковується національно-патріотичне виховання та згадки про студентів, які загинули під час виконання ними завдань з порятунку життя побратимів.

Третє у структурі MEDIA CASE є сценарії симуляції та чек-листи і алгоритми до них. Вони слугують як матеріал для самоперевірки здобувачем освіти отриманих знань та є невід'ємною складовою освітнього процесу у ЗФПО.

Рисунок 2. Padlet дошка «MEDIA CASE з елементами віртуального тренінгу «Невідкладна допомога» (BLS, стабільне бічне положення, вдавлення, кровотечі)».

Четверте – Padlet дошка [5] (рис.2), де висвітлений медіа кейс в повному обсязі з усіма його розділами, а також відомостями про педагога – укладача даного комплексу методичного забезпечення нового покоління та результатів його освіти в питанні теми кейсу. Також розміщені світлини навчальних тренінгів, де відбувалось навчання, передавання досвіду педагогам дошкільних закладів, учням та вчителям шкіл, журналістам, військовим, колегам Сумського фахового медичного коледжу, студентам та багатьом іншим, а також профорієнтаційна діяльність – показ тренінгів та залучення до них абітурієнтів на днях відкритих дверей в освітньому закладі.

П'яте – це корисні посилання, на завершальному етапі формування кейсу, які дають змогу здобувачу освіти більш глибоко самостійно опанувати тему.

Висновки. Отже, можемо з впевненістю стверджувати, що сучасні педагоги повинні бути досить мобільними до змін у суспільстві, повинні враховувати

вимоги сьогодення, твердо стояти перед викликами, вміло долати перепони в освітньому середовищі, бути креативними та творчими, повинні відчувати потреби здобувача освіти та добре знатися на особливостях юного покоління альфа та на освіті дорослих. Вкрай необхідне створення інтелектуальних напрацювань нового формату, що є важливим для зрощення нових громадян у державі та професіоналів у медичній галузі.

Використані джерела:

1. Бугайова Ю. MEDIA CASE з елементами віртуального тренінгу «Невідкладна допомога» (BLS, стабільне бічне положення, вдавлення, кровотечі), 2024.
2. YouTube канал Teachers of Medicine. Домедична допомога та реанімація (BLS, стабільне бічне положення, вдавлення). URL: https://www.youtube.com/watch?v=KESplYG3a2k&list=PLdTVe3mzNIC2bpsVAuGTxTh_0TctM54Dg&t=13s (дата звернення 27.11.2024)
3. YouTube канал Teachers of Medicine. Бугайова Ю. Лекція з елементами віртуального тренінгу «Невідкладна допомога» (BLS, стабільне бічне положення, вдавлення, кровотечі)». URL: https://youtu.be/WfzMhnu7Uf4 (дата звернення 27.11.2024).
4. Бугайова Ю. Сценарії симуляції та чек-листи. URL: https://docs.google.com/document/d/1oDs6eKHJApFBRx3gZeCo_NL_vH5bVw1BBGa4mg3jp8E/edit?usp=sharing (дата звернення 27.11.2024).
5. Бугайова Ю. Padlet дошка «MEDIA CASE з елементами віртуального тренінгу «Невідкладна допомога» (BLS, стабільне бічне положення, вдавлення, кровотечі)». URL: https://padlet.com/yubuhajova/media-case-bls-j4k7jjmlsxmdwpws (дата звернення 27.11.2024).

Бурико Олена, викладачка,
голова ЦК
КЗ «Новгород-Сіверський
фаховий медичний
коледж» ЧОР

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ОСВІТИ + ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ ВИКЛАДАЧА = СФОРМОВАНА ОСОБИСТІСТЬ СТУДЕНТА, ПІДГОТОВЛЕНОГО ДО ЖИТТЯ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

Саме над такою методичною проблемою працювали викладачі природничо-наукових, гуманітарних та соціально-економічних дисциплін нашого коледжу протягом останніх 5 років.

Ще на початку 2020 року мабуть, ніхто із освітян фахової передвищої освіти (ФПВО)і уявити не міг, в яких умовах розпочнеться навчання із середини березня у зв’язку із поширенням світової пандемії COVID-19, а з 24 лютого 2022 року із повномаштабним вторгненням військ РФ в Україну. Але… - це стало реаліями нашого життя і викладачам потрібно було залучати сучасні технології

в процес освіти і завдяки своїй педагогічній майстерності сприяти формуванню особистості студента, підготовленого до життя в екстремальних умовах сьогодення.

Через світову пандемію COVID-19 заклади освіти вже мали досвід навчання онлайн, але під час військових дій постала проблема із світлом, зв'язком, питаннями безпеки здобувачів освіти та викладачів. Для того, щоб забезпечити можливість навчання кожного студента – подати матеріал та отримати зворотній зв'язок, або контроль знань, саме тоді, коли у кого є для цього можливість - педагогу потрібно працювати 24/7. Якщо при проведенні занять офлайн всі етапи навчання відбуваються в аудиторії в якій є все для цього необхідне, і є всі студенти, які отримують знання та можна перевірити зразу їх рівень знань, то при дистанційному навчанні або гібридному – це розтягується в часі і практично стає майже індивідуальним. Щоб навчальний процес залишався ефективним, викладачам потрібно було опановувати нові освітні платформи (Google Classroom, Google Диск, Google Meet, Zoom, Viber, Telegram, You Tube, Wordwall, StudyStack, Prezi, LearningApps, iLearn, Google Translate, Wikipedia, Gmail, Classtime, Grammarway, Miro,«На Урок», «Quizizz», «Prometheus», EdEra, «УМІТИ», «Всеосвіта», «EdCamp Ukraine», CEO- центру електронної освіти), віртуальні лабораторії, робити записи своїх лекцій на You Tube каналі, або знаходити вже створений якісний освітній матеріал, розробляти матеріали контролю знань. Завдяки педагогічній майстерності викладачів, освітній процес став можливий навіть при таких умовах, коли частина студентів залишилася на територіях, які постійно обстрілюють, частина виїхала в інші регіони або закордон.

Приєднання навчального закладу до хмарного сервісу платформи G Suite for Education надало можливість активного впровадження змішаного та гібридного навчання, що було вкрай необхідно для фахового медичного коледжу.

Заняття проводилися, використовуючи сервіси ZOOM, MEET.

Гібридне навчання та змішане навчання іноді використовуються як взаємозамінні. Однак між цими двома моделями навчання є різниця. Гібридне навчання – це освітній підхід, коли одні студенти відвідують заняття особисто, а інші беруть участь віртуально. Тут педагоги навчають обидві групи студентів одночасно, але також можуть бути деякі асинхронні елементи навчання, такі як попередньо записані відео. Змішане навчання – це дещо інша концепція. За

допомогою змішаного навчання викладачі, поєднують різноманітні особисті інструкції з навчальними заходами онлайн. В обох цих методах навчання є поєднання особистих і онлайн-навчань. Однак різниця між ними полягає в тому, що при змішаному навчанні одні й ті самі люди навчаються як особисто, так і онлайн. При гібридному навчанні студенти, які навчаються особисто, відрізняються від тих, хто навчається онлайн [1, с.84].

Для забезпечення якісного навчання групи, що займалися очно та дистанційно, постійно змінювалися в залежності від безпекової ситуація, щоб при повітряних тривогах була можливість всіх здобувачів освіти та співробітників забезпечити надійним укриттям. Тому головне завдання сьогодення – зберегти покоління, яке надалі формуватиме майбутнє України.

В такому режимі навчальний заклад працює і на сьогоднішній день.

Використані джерела:

1. Горіховський М., Оганесян В. ВИКОРИСТАННЯ РІЗНИХ ВИДІВ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВІЙНИ, ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА //Український педагогічний журнал . -2022.- № 3.- с.77-89. https://uej.undip.org.ua/index.php/journal/article/view/613

Бурмаченко Вікторія, викладач
КЗ ХОР «Куп'янський медичний
фаховий коледж»

КОМПЛЕКС МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІН «ВНУТРІШНЯ МЕДИЦИНА», «МЕДСЕСТРИНСТВО У ВНУТРІШНІЙ МЕДИЦИНІ»

Матеріали статті знайомлять з досвітом роботи Бурмаченко В.М. над створенням комплексу методичного забезпеченням занять з дисциплін «Внутрішня медицина» та «Медсестринство у внутрішній медицині».

Суспільству потрібен фахівець «нового типу», тобто соціально та професійно мобільний, який має глибокі знання зі свого фаху і володіє знаннями інших галузей, який буде конкурентоспроможним.

Сучасний середній медичний працівник повинен навчатися відповідно до складових галузевих стандартів спеціальної професійної освіти з застосування інтерактивних методів навчання.

Заняття з дисциплін «Внутрішня медицина» та «Медсестринство у внутрішній медицині» проводяться відповідно навчальної програми,

затвердженої у 2011 році. Програма включає проведення теоретичних, практичних занять та самостійну роботу студентів.

Всі лекційні заняття проводяться як інтерактивні комп'ютерні лекції (лекції-презентації, лекції). Лекція складається: з плану навчального матеріалу; з візуальної актуальності теми (статистичні дані захворюваності, смертності, інвалідизації, що подані у вигляді діаграм); з міждисциплінарної інтеграції; з внутрішньопредметного зв'язку; з основної та додаткової літератури з теми. До матеріалу лекції-презентації викладачі додають:

– графіки, діаграми, ілюстрації (фото ілюстрації) проявів хвороби, малюнки або схеми до патогенезу, діагностики, клініки, принципів лікування та профілактики;

– слайди з ілюстрацією додаткових методів обстеження: інструментальних (КТГ, рентгенограми, УЗ-сканограми, радіоізотопні сканограми, фото ендоскопії та інше), лабораторних (електронної мікроскопії та інше), функціональних (ЕКГ, ФКГ, спірограми);

– аудіозаписи (дихальні шуми при аускультації легень, аускультація серця), відеофільми (студійні, навчальні- зняті студентами), фільми з мережі INTERNET.

Для того, щоб не відволікати студента від сприйняття інформації використовують методичний посібник-практикум. В склад якого входять тези лекцій, алгоритми невідкладної допомоги, література та інше (можливе використання студентами даних посібників в електронному вигляді). Студент не відволікається на написання конспекту, а залучається до процесу навчання та обмірковування інформації, яка надається за допомогою вчасно поставлених викладачем питань. Інтерактивна лекція актуальна при великому обсягу інформації, дозволяє виділити головне, повідомити нові знання.

Практичні заняття з дисциплін проводяться згідно з робочою програмою і передбачають контроль засвоєння студентами лекційного матеріалу, самостійної роботи, відпрацювання практичних навичок. Для контролю знань на практичних заняттях використовуються різноманітні методи: фронтальне та індивідуальне усне або письмове опитування, бліц опитування, тести, ситуаційні задачі, проблемні задачі, задачі з елементами сестринського догляду (для медичних сестер), фото задачі, відеозадачі. При підготовці до практичних занять студенти

користуються методичним посібником – практикумом. В склад якого входять інструкції до практичного заняття, тези лекцій, алгоритми практичних навичок, алгоритми надання невідкладної допомоги (згідно протоколам надання медичної допомоги), тести для підготовки (з програми «Крок –М»), методичні рекомендації до самостійної поза аудиторної роботи, задачі. Для об'ємних тяжких тем складено електронний практикум. Електронний практикум, що використовується на практичних заняттях в кабінетах до клінічної практики містить наступні складові: інструкції до практичного заняття (знати, вміти, алгоритми виконання практичних навичок, література, теми самостійної роботи студентів); тести; ілюстрації по міждисциплінарній інтеграції з анатомії та фізіології; нові накази МОЗ України (протоколи лікування, сучасна класифікація, діагностичні критерії); ілюстрації до клінічної картини (за відсутністю хворого); слайди додаткових методів обстеження; аудіо та відео з даної теми (патогенез, медичні маніпуляції, додаткові методи обстеження); фото задачі для визначення кінцевого рівня знань; алгоритми деяких практичних навичок.

При відпрацюванні навичок студенти користуються алгоритмами виконання, навички відпрацьовуються індивідуально або малими групами, в діловій грі. Частина занять проводиться у навчальних кабінетах на базі кардіологічного та терапевтичного відділень. Студенти проводять обстеження пацієнтів, саносвітню роботу. Залучення реального пацієнта дозволяє якісно оцінити знання та навички студента. Кожен вид роботи студента на занятті оцінюється окремо, в журнал виставляється середня оцінка.

До тем, які виносяться на самостійне вивчення складені методичні розробки (входять у практикум), мультимедійні презентації з теми, аудіо та відео матеріали, тести, задачі, фото задачі. Методичні матеріали сприяють кращому сприйняттю більшої кількості інформації та поглибленню знань користувача.

При проведенні модульного контролю застосовуються різноманітні форми перевірки та оцінки знань студентів, які дозволяють об'єктивно оцінити знання: тестовий, виконання практичних навичок, вирішення задач, письмова перевірка знань алгоритмів невідкладної допомоги пацієнтам.

В своїй роботі активно використовую методи дистанційного навчання: онлайн комунікації (відео конференція, форум, чат, електронна пошта), соціальні мережі, мобільні за стосунки (Viber), вебресурси (Google Classroom, Zoom).

Застосування різноманітних методів викладання матеріалу дозволяє забезпечити засвоєння студентами програмного матеріалу та об'єктивно оцінити якість навчання.

Використані джерела:

1. Галузевий стандарт вищої освіти України, Освітньо-кваліфікаційна характеристика «Молодший спеціаліст» за спеціальністю 5.120102 «Сестринська справа». - Міністерство освіти та науки України. - Київ, 2011.
2. Шегедин М.Б., Окс Н.Л. Навчальному процесу - нові форми організації. Досвід застосування традиційних і активних форм навчання у Львівському державному медичному коледжі імені Андрея Крупинського// Медсестринство. - 2013. - №1. - С. 31-34.
3. Бабіч Н.Н. Аспекти сучасної лекції // Інформаційні технології навчання. 2011.- №1(25).- 53-56 с.

Василіна Олена, викладач,
Хоменко Ольга, викладач
КЗОЗ «Харківський обласний медичний фаховий коледж» ХОР

ЗАСТОСУВАННЯ МЕДІАОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Ми живемо в умовах лавиноподібного збільшення обсягів виробленої й споживаної інформації. Сьогоднішнє покоління студентів є технічно більш передовим, ніж студенти їхнього віку десятки років тому. Прогресивний розвиток інформаційно-комунікаційних технологій та система мас-медіа нагально потребують цілеспрямованої підготовки особистості до вмілого й безпечного користування ними. Особливого значення сьогодні набуває залучення особистості до медіакультури, організація медіаосвіти в студентському середовищі в контексті підготовки молоді до взаємодії зі складним інформаційним світом.

Щоб стати медичним працівником XXI століття, сучасному здобувачу освіти необхідно не лише оволодіти базовими комп'ютерними навичками, але й навчитися накопичувати, обробляти та аналізувати інформацію, синтезувати нові знання, ефективно співпрацювати з людьми різних сфер діяльності. Тому найважливішим завданням цифровізації освітнього простору у медичному коледжі є активізація викладачів і студентів із метою формування в них інформаційно-комунікаційних компетенцій, практичних навичок використання

інтерактивних програмних засобів нового покоління, можливостей швидкісної мережі Інтернет, у результаті чого студенти не тільки здобувають комп'ютерні навички, а також відбувається цілеспрямований розвиток навичок, пов'язаних із успішною адаптацією в суспільстві. Викладачі нашого коледжу використовують програмні педагогічні засоби, власні презентації, електронні проекти, забезпечуючи мультимедійний супровід на заняттях з дисциплін, що формують загальні та спеціальні компетентності.

Для того аби обґрунтувати необхідність використання медіатехніки в освітньому процесі, насамперед необхідно визначитись із поняттям мультимедіа. Мультимедіа – це система комплексної взаємодії візуальних і аудіоефектів під керуванням інтерактивного програмного забезпечення з використанням сучасних технічних і програмних засобів, які об'єднують текст, звук, графіку, фото, відео тощо в одному цифровому відтворенні.

Згідно Закону України «Про фахову передвищу освіту» викладачам надано право вільного вибору форм і засобів навчання, у тому числі технологій дистанційного навчання. Викладачі коледжу мають досконало оволодіти інструментами, які допоможуть ефективно проводити навчальні заняття, налагодити зворотній зв'язок (фідбек), оцінювати рівень навчальних досягнень студентів. Викладачі і студенти нашого коледжу на нинішній день є активними учасниками онлайн-платформ. Педагоги та здобувачі освіти працюють над виконанням навчального плану, використовуючи різні засоби та технології дистанційного навчання: Google Meet, Zoom, Youtube, Skype, Viber, Messenger, GoogleDuo, Classroom, Moodle, g-mail, Telegram та інші, використовуючи відео, текстову та графічну інформацію, різні додатки Google.

У практичну діяльність педагогічного колективу коледжу як під час очного, так і дистанційного навчання активно увійшли такі методики:

- проєктні технології, що забезпечують інтеграцію предметних знань і вмінь із різних предметів і видів діяльності;
- ігрові технології, що формують навички розв'язувати ситуаційні задачі на основі вибору альтернативних варіантів;
- технології особистісно-орієнтованого, диференційованого навчання;
- інтерактивні технології (кластер, прийом «Фішбоун», кубик запитань, «Ромашка питань», сінквейн, «Квітка лотоса» та «Дерево передбачень (рішень)».

На заняттях шляхом інтеграції вказаних вище технологій прагнемо розвивати критичне мислення студентів. Формування критичного мислення у студентів-медиків – одне з найголовніших завдань, яке стоїть перед викладацьким складом медичного закладу фахової передвищої освіти.

Отже, застосування медіатехнологій в освітньому процесі надає викладачеві можливість урізноманітнювати завдання та форми подання інформації, використовувати комп'ютерні програми, які включають різноманітний набір вправ: навчальних (для презентації матеріалу), тренувальних (для відпрацювання навичок і вмінь), текстуальних (для перевірки знань). Вони дають можливість моделювати ситуації, які максимально наближені до умов професійної діяльності; активізувати навчальну діяльність студентів, посилювати їх самостійну роботу (можливість обирати інформацію, що безпосередньо стосується їхньої професійної діяльності, працювати у темпі, відповідно до рівня знань студента); розвивати критичне мислення здобувачів освіти.

Використані джерела:

1. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні. URL: https://ms.detector. media/mediaosvita/post/16501/2016-04-27-kontseptsiya vprovadzhennyamediaosvity-v-ukraini-nova-redaktsiya
2. Концепція якості освіти. URL: https://ru.osvita.ua/school/method/1342

Возович Антоніна, викладач,
к. психол. н.
Кам'янець-Подільський
медичний фаховий коледж

СУЧАСНІ МЕТОДИ ТА ФОРМИ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ ПРИ ВИКЛАДАННІ БАЗОВИХ ТА ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН В ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Освіта здавна була невід'ємною частиною історії розвитку людства. Вона є рушійною силою світового прогресу і однією з найвищих цінностей особистості. Процес здобуття освіти з плином часу зазнав чимало змін, а однією з найзначніших стала поява різних форм та методів навчання. Це значно розширило можливості здобувачів освіти, і навчання стало доступним для всіх груп людей, незалежно від індивідуальних особливостей людини та за будь-яких життєвих обставин.

Однак новий час приніс нові виклики освітній системі. Так, у зв'язку із епідемією COVID-19, воєнними діями на території України, весь світ, був змушений прийняти певні зміни та обмеження задля збереження життя і здоров'я людей. Пандемія та введення жорсткого карантину не пройшли безслідно для сфери освіти: навчальні заклади були змушені шукати альтернативу очній формі здобуття освіти, яка б забезпечила продовження для здобувачів освіти освітнього процесу. І такою альтернативою стала дистанційна освіта. Раніше дистанційне навчання ніколи не розглядалося як основна форма здобуття освіти у фаховій передвищій освіті, тож перехід роботи усіх закладів освіти в онлайн-формат став серйозним випробуванням для учасників освітнього процесу. Зараз у нашій державі введено воєнний стан, тож для продовження освітнього процесу в умовах війни в деяких регіонах країни продовжується дистанційна форма здобуття освіти.

При викладанні дисциплін фундаментального циклу в дистанційній формі виникають складнощі при подачі матеріалу онлайн, зумовлене низьким рівнем обізнаності форм та методів дистанційного навчання. Для кращої комунікації та вчасного і якісного подання матеріалу при вивченні освітніх компонентів даного циклу використовуються форми онлайн-комунікації (відеоконференція, форум, чат, блог, електронна пошта, анкетування, соціальні мережі, служби обміну миттєвими повідомленнями та мобільні застосунки Viber, Telegram, WhatsApp, Facebook Messenger, Google Meet, Google Classroom), використання яких змінило традиційні підходи до навчання здобувачів освіти.

Саме тому метою даної статті стала проблема покращення обізнаності з сучасними формами та методами дистанційного навчання з залученням інтерактивних форм навчання та здобувачів освіти до єдиного онлайн середовища**.**

Сучасні методи та форми дистанційного навчання кардинально змінюють підходи до теперішнього здобувача освіти, адже навчаючи сучасну молодь викладачі самі пізнають багато нового, що вимагає безперервно займатись самоосвітою.

Під час впровадження сучасних методів та форм дистанційної освіти при викладанні базових та фундаментальних дисциплін в закладах фахової передвищої освіти полягає у тому, що він має підібрати оптимальну платформу для проведення заняття, яка б була зручна та проста у використанні, де здобувачі

освіти могли б легко та безперервно комунікувати та отримувати знання та результати оцінювання, при цьому знаходитись в безпечному середовищі. Зобов'язання здобувача освіти полягає у своєчасній присутності на занятті та виконанні і здачі відповідних завдань.

Використання дистанційних форм та методів є однією з важливих основ для розвитку викладача та закладу освіти в сучасних умовах. Такі технології сприяють не лише підвищенню якості освітнього процесу, а й є незмінною вимогою новизни в роботі сучасного викладача забезпечуючи гідний рівень роботи із студентами під час дистанційного навчання.

Дистанційне навчання грає все більшу роль у модернізації освіти. Дистанційне навчання, що здійснюється за допомогою комп'ютерних телекомунікацій, має наступні форми занять: чат-заняття, веб-заняття, телеконференції, форум, блог, електронна пошта, анкетування, відеоконференція.

Формування теоретичних і практичних навичок досягається в процесі систематичного вивчення матеріалів і прослуховування й повторення за викладачем матеріалу розміщеного для вивчення.

Поняття «інновація» означає нововведення, новизну, зміну; інновація як засіб і процес припускає введення чого-небудь нового. Стосовно до педагогічного процесу в освіті інновація означає введення нового в мету, зміст, методи і форми навчання, організацію спільної діяльності викладачів і здобувачів освіти.

Дистанційне навчання – сукупність технологій, що забезпечують доставку здобувачам освіти основного обсягу навчального матеріалу, інтерактивна взаємодія студентів і викладачів у процесі навчання, надання студентам можливості самостійної роботи з навчальними матеріалами, а також у процесі навчання.

Сьогодення можна назвати ерою інформатики та телекомунікацій. Це ера спілкування, трансферу інформації та знань. Навчання і робота, сьогодні ці два слова стали синонімами: професійні знання старіють дуже швидко, тому необхідне їхнє постійне вдосконалення. Світова телекомунікаційна інфраструктура дає сьогодні можливість створення систем масового безперервного самонавчання, загального обміну інформацією, незалежно від тимчасових і просторових поясів. Дистанційне навчання ввійшло в XXI століття

як найефективніша система підготовки і безперервної підтримки високого кваліфікаційного рівня фахівців.

Для контролю знань та оцінювання студентів досить ефективно застосовується онлайн тестування на Національній освітній платформі Всеосвіта, Google Форм, Google Classroom за допомогою надсилання завдань та різнорівневих тестових завдань. Здобувачі освіти виконують різні форми тестових завдань:

−відкрита форма – без зазначення відповіді;

−закрита форма, яка передбачає:

−вибір однієї або декількох правильних відповідей;

−вибір альтернативної відповіді;

−вставлення відповідності;

−встановлення правильної послідовності.

Студент, постійно виконуючи практичні завдання, здобуває стійкі автоматизовані навички. Теоретичні знання засвоюються без додаткових зусиль, органічно вплітаючись у тренувальні вправи. Формування теоретичних і практичних навичок досягається в процесі систематичного вивчення матеріалів і прослуховування й повторення за викладачем вправ на аудіо й відеоносіях розміщених на Google Drive, Cloud.net.ua та інших.

Освітнє суспільство має потребу в особистості, яка здатна до самоосвіти. Забезпечення безперервності освіти є соціальним замовленням суспільства. Дистанційні форми та методи навчання здатні забезпечити постійний освітній ріст особистості. Дистанційне навчання, по суті, являє собою особисто-орієнтовану форму навчання. Воно надає можливість вибору викладача, можливість підбору навчального матеріалу залежно від інформаційної потреби здобувачів освіти. На відміну від заочної форми засоби зв'язку в дистанційному навчанні максимально оперативні, навчальні програми й курси гнучкі й індивідуальні.

Дистанційні форми і методи навчання відкривають здобувачам освіти доступ до нетрадиційних джерел інформації, підвищує ефективність самостійної роботи, дає зовсім нові можливості для творчості, знаходження і закріплення різних професійних навичок, а викладачам дозволяє реалізовувати принципово

нові форми і методи навчання із застосуванням концептуального і математичного моделювання явищ і процесів.

Система дистанційної освіти може і повинна зайняти своє місце в системі освіти, оскільки при грамотній її організації вона може забезпечити якісну освіту, що відповідає вимогам сучасного суспільства сьогодні.

Жодний розумний електронний засіб не може замінити викладача-людину. Проте сучасні педагоги мають бути готовими до форс-мажорних обставин і володіти методикою дистанційного навчання та постійно займатись самовдосконаленням.

Використані джерела

1. О.Г. Корбут Дистанційне навчання: моделі, технології, перспективи. Науково-практична конференція «НОВІТНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ» URL: http://confesp.fl.kpi.ua/ru/node/1123 (Дата звернення 17 листопада 2024).
2. Відділ освіти, молоді та спорту виконавчого комітету Михайлівської сільської ради. Форми онлайн-комунікації URL: https://myhaylivka.osv.org.ua/formi-onlajnkomunikacii-11-34-46-08-02-2021/ (Дата звернення 17 листопада 2024).
3. Л.А. Цитрак Дистанційна освіта в сучасній школі: з досвіду роботи по впровадженню форм дистанційної роботи стаття на Освітньому порталі УРОК-UA. URL: https://urok-ua.com/distantsiyna-osvita-v-suchasniy-shkoli-z-dosvidu-roboti-po-vprovadzhennyu-form-distantsiynoyi-roboti/ (Дата звернення 17 листопада 2024).
4. Ж.Т. Пройдакова Виступ на засіданні педагогічної ради «Переваги та недоліки дистанційного навчання». Публікація на Освітньому порталі На Урок, 2021 рік. URL: https://naurok.com.ua/perevagi-ta-nedoliki-distanciynogo-navchannya-255316.html (Дата звернення 17 листопада 2024).
5. Логінова Н. І. Використання технологій дистанційного навчання в традиційному навчальному процесі / Н. І. Логінова // Наука і освіта: Науково-практичний журнал Південного наукового центру АПН України. – Одеса, 2004. – № 4–5. – С. 181–185. URL: http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/2070/Loginova%20Vikoristannya.pdf?sequence=1&isAllowed=y (Дата звернення 17 листопада 2024).

Гаврилюк Сергій, викладач
Володимир-Волинський
фаховий коледж

ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС З ЕЛЕМЕНТАМИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ, ЗМІШАНЕ НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА

Освітній процес з елементами дистанційного навчання та змішаного навчання під час підготовки фахового молодшого бакалавра набуває все більшої популярності в сучасному світі. Це зумовлено швидким розвитком технологій, які дозволяють забезпечити доступ до навчальних матеріалів та комунікацію між викладачами та студентами незалежно від їхнього місцезнаходження.

Дистанційне навчання передбачає використання різноманітних електронних ресурсів, таких як відеолекції, інтерактивні завдання, онлайн-тести та форуми для обговорення. Це дозволяє студентам самостійно планувати свій навчальний процес, що є особливо важливим для тих, хто поєднує навчання з роботою або іншими обов'язками. Водночас, дистанційне навчання вимагає високого рівня самодисципліни та мотивації, оскільки студенти повинні самостійно організовувати свій час та виконувати завдання без постійного контролю з боку викладачів.

Змішане навчання, або blended learning, поєднує в собі традиційні методи навчання в аудиторії з елементами дистанційного навчання. Це дозволяє забезпечити більш гнучкий підхід до навчального процесу, враховуючи індивідуальні потреби та можливості кожного студента. Наприклад, лекції можуть проводитися в аудиторії, а практичні завдання та тести – онлайн. Такий підхід дозволяє студентам отримувати необхідні знання та навички як під час безпосереднього спілкування з викладачем, так і самостійно, використовуючи електронні ресурси.

Підготовка фахового молодшого бакалавра за допомогою змішаного навчання має ряд переваг. По-перше, це дозволяє забезпечити більш індивідуалізований підхід до навчання, враховуючи різні рівні підготовки та темпи засвоєння матеріалу студентами. По-друге, змішане навчання сприяє розвитку навичок самостійної роботи та самоорганізації, що є важливими для майбутніх фахівців. По-третє, використання сучасних технологій дозволяє зробити навчальний процес більш цікавим та інтерактивним, що підвищує мотивацію студентів до навчання.

Однак, впровадження елементів дистанційного та змішаного навчання в освітній процес вимагає певних зусиль як з боку викладачів, так і з боку студентів. Викладачі повинні володіти необхідними навичками для роботи з електронними ресурсами та вміти організовувати навчальний процес таким чином, щоб забезпечити ефективне засвоєння матеріалу. Студенти, в свою чергу, повинні бути готові до самостійної роботи та відповідально ставитися до виконання завдань.

Таким чином, освітній процес з елементами дистанційного навчання та змішаного навчання під час підготовки фахового молодшого бакалавра є перспективним напрямком розвитку сучасної освіти. Він дозволяє забезпечити

більш гнучкий та індивідуалізований підхід до навчання, сприяє розвитку важливих навичок та підвищує мотивацію студентів. Водночас, для його успішного впровадження необхідно забезпечити відповідну підготовку викладачів та студентів, а також створити необхідні умови для ефективного використання сучасних технологій в освітньому процесі.

Важливим аспектом впровадження змішаного навчання є розробка та використання якісних навчальних матеріалів. Це можуть бути електронні підручники, інтерактивні презентації, відеоуроки та інші ресурси, які допомагають студентам краще засвоювати матеріал. Викладачі повинні мати можливість створювати та адаптувати ці матеріали відповідно до потреб своїх студентів, а також використовувати готові ресурси, які відповідають сучасним стандартам освіти.

Крім того, важливою складовою змішаного навчання є зворотний зв'язок між викладачами та студентами. Викладачі повинні регулярно оцінювати успішність студентів, надавати їм рекомендації та допомагати у вирішенні проблем, які можуть виникати під час навчання. Це може здійснюватися через онлайн-консультації, форуми для обговорення, електронну пошту та інші засоби комунікації.

Не менш важливим є питання технічного забезпечення. Для ефективного впровадження змішаного навчання необхідно забезпечити доступ до сучасних комп'ютерів, планшетів, смартфонів та інших пристроїв, а також до швидкісного інтернету. Це дозволить студентам безперешкодно користуватися електронними ресурсами та брати участь у дистанційних заняттях. Важливо також забезпечити технічну підтримку, яка допоможе вирішувати можливі проблеми з обладнанням та програмним забезпеченням.

Психологічна підтримка студентів також є важливою складовою змішаного навчання. Дистанційне навчання може бути викликом для багатьох студентів, особливо тих, хто звик до традиційних методів навчання. Викладачі та адміністрація навчальних закладів повинні забезпечити психологічну підтримку, допомагати студентам адаптуватися до нових умов навчання та мотивувати їх до досягнення успіхів.

Змішане навчання також сприяє розвитку цифрової грамотності студентів. Вони вчаться користуватися різноманітними електронними ресурсами, програмами та додатками, що є важливими навичками в сучасному світі. Це

допомагає їм бути більш конкурентоспроможними на ринку праці та готовими до викликів, які можуть виникати в їхній професійній діяльності.

Таким чином, освітній процес з елементами дистанційного навчання та змішаного навчання під час підготовки фахового молодшого бакалавра має багато переваг та перспектив. Він дозволяє забезпечити більш гнучкий та індивідуалізований підхід до навчання, сприяє розвитку важливих навичок та підвищує мотивацію студентів. Водночас, для його успішного впровадження необхідно забезпечити відповідну підготовку викладачів та студентів, створити якісні навчальні матеріали, забезпечити технічне та психологічне забезпечення, а також сприяти розвитку цифрової грамотності студентів.

Для успішного впровадження змішаного навчання необхідно забезпечити належне технічне оснащення як для викладачів, так і для студентів. Це включає наявність комп'ютерів, планшетів, стабільного інтернет-з'єднання та спеціалізованого програмного забезпечення для проведення онлайн-занять та тестування. Важливо також забезпечити технічну підтримку, яка допоможе вирішувати можливі проблеми з обладнанням та програмами.

Ще одним важливим аспектом є підготовка викладачів до роботи в умовах змішаного навчання. Вони повинні володіти навичками використання сучасних технологій, знати методики дистанційного навчання та вміти адаптувати свої курси до нових умов. Для цього можуть проводитися спеціальні тренінги та семінари, які допоможуть викладачам освоїти нові інструменти та методи роботи.

Студенти також повинні бути підготовлені до змішаного навчання. Вони повинні вміти самостійно організовувати свій навчальний процес, використовувати електронні ресурси та ефективно взаємодіяти з викладачами та одногрупниками в онлайн-середовищі. Для цього можуть проводитися вступні курси та інструктажі, які допоможуть студентам адаптуватися до нових умов навчання.

Змішане навчання також вимагає розробки нових підходів до оцінювання знань студентів. Традиційні методи оцінювання можуть бути доповнені онлайн-тестами, проектними роботами та іншими формами контролю, які дозволяють більш об'єктивно оцінити знання та навички студентів. Важливо також забезпечити прозорість та об'єктивність оцінювання, щоб студенти могли отримувати зворотний зв'язок та розуміти свої сильні та слабкі сторони.

Таким чином, впровадження змішаного навчання в освітній процес підготовки фахового молодшого бакалавра є складним, але перспективним завданням. Воно вимагає комплексного підходу, який включає технічне забезпечення, підготовку викладачів та студентів, розробку нових методик навчання та оцінювання. Проте, завдяки цьому можна забезпечити більш гнучкий, індивідуалізований та ефективний навчальний процес, який відповідає сучасним вимогам та потребам студентів.

Висновки з даної статті свідчать, що освітній процес з використанням елементів дистанційного та змішаного навчання при підготовці фахового молодшого бакалавра має численні переваги та перспективи. Такий підхід сприяє індивідуалізації навчання, дозволяючи студентам самостійно керувати своїм часом і навантаженням, що особливо важливо для тих, хто поєднує навчання з роботою. Водночас впровадження змішаного навчання вимагає від викладачів високого рівня підготовки та володіння сучасними технологіями, а від студентів — самодисципліни та відповідального ставлення до навчання. Технічне забезпечення, включаючи наявність пристроїв і стабільного інтернету, є критично важливим для успішного застосування дистанційних технологій. Крім того, важливими складовими є створення якісних навчальних матеріалів, зворотний зв'язок між викладачами та студентами, а також психологічна підтримка, яка допомагає студентам адаптуватися до нових умов навчання. Впровадження змішаного навчання також сприяє розвитку цифрової грамотності, що робить студентів більш конкурентоспроможними на ринку праці. В цілому, для ефективного впровадження змішаного навчання необхідно створити комплексну систему підтримки та розвитку, яка включає технічну, методичну, психологічну та організаційну складові.

Використані джерела:

1. Pedagogical Sciences: Theory and Practice. № 3 (47), 2023. Lib.iitta.gov.ua.
2. Gunter, K. (2023). «Blended Learning Integration in Higher Education». Dspace.uzhnu.edu.ua.
3. Ван Дер Кальк, Дж., Майєр, Т. (2021). *Blended Learning: A Modern Educational Paradigm*. Journal of Educational Technology.
4. Пінгаторе, Л. (2022). *The Role of AI and Virtual Reality in Enhancing Hybrid Learning*. Educational Innovations Journal.
5. Чернявська, О. (2023). *Технології змішаного навчання в підготовці фахівців*. Український журнал освіти і технологій.
6. О'Ніл, Д., МакКіган, С. (2022). *The Future of Work and Learning: Digital Skills for Tomorrow's Workforce*. London: Academic Press.

Гвоздецька Галина, завідувачка сестринським відділенням, фаховий медичний коледж Івано-Франківського національного медичного університету,
Глов'як Віталій, директор фахового медичного коледжу Івано-Франківського національного медичного університету,
Дуб Наталія, декан факультету № 2 КЗВО ЛОР «Львівська медична академія імені Андрея Крупинського», кандидат державного управління,
Біцька Ірина, доцент кафедри травматології, ортопедії і невідкладної військової хірургії, к.мед.наук, доцент, Івано-Франківський національний медичний університет

РОЛЬ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ У ПОКРАЩЕННІ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МЕДИЧНИХ СЕСТЕР У ФАХОВОМУ МЕДИЧНОМУ КОЛЕДЖІ ІФНМУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Сучасна підготовка фахових молодших бакалаврів має забезпечити потреби системи охорони здоров'я у висококваліфікованих, конкурентноспроможних спеціалістах [1, с. 87-88]. Відповідно, професійне становлення можливе не тільки за умови наявності глибоких теоретичних знань, а й необхідне ґрунтовне засвоєння та володіння практичними навичками та вміннями. Згідно вимог сучасності, кількість практичних навичок і вмінь, якими повинна володіти медичні сестри, фельдшери, акушерки, стрімко зростає, а при здійсненні освітнього процесу для відпрацювання практичних навичок не завжди є можливим забезпечити студентів тематичними пацієнтами [2, с. 56]. Окрім цього, у зв’язку з наближенням до запровадження страхової медицини права пацієнта вимагають їхньої згоди на виконання тих чи інших дій, з точки зору освітнього процесу, з кожним роком все більш актуальними стають правові аспекти навчання студентів біля ліжка хворого тактичних навичок. Викладання клінічних дисциплін повинно бути, перш за все, практично орієнтованим, тобто будуватися на основі інтерактивного професійно-орієнтованого навчання . Це означає, що студенти з початку вивчення дисциплін повинні освоїти не тільки теоретичний матеріал, а і вчитися правильно інтерпретувати наведену інформацію, застосовувати її на практиці. Для цього викладачі використовують

матеріал, що надається тренінговими та симуляційними центрами, де студенти відпрацьовують практичні навички та удосконалюють свої вміння. В Університеті відкриті та працюють сучасні тренінгові центри на більшості клінічних кафедр, симуляційний центр, центр ОСКІ [3, с. 67-74]. Для забезпечення ефективного впровадження нових технологій відкриті інтернет-сторінки кафедр, викладачів, де розміщені всі методичні матеріали, календарні плани лекцій і практичних занять, мультимедійні презентації лекцій та інша інформація.

Метою роботи було оцінити ефективність двох моделей навчання (пасивної та інтерактивної) при викладанні дисциплін акушерсько – гінекологічного та педіатричного профілів студентам III курсу фахового медичного коледжу ІФНМУ у VI семестрі 2022-2023 навчального року. У дослідженні взяло участь 52 студентів III курсу денної форми навчання спеціальності 223 Медсестринство ОПП «Сестринська справа» та ОПП «Лікувальна справа». (2 групи по 26 студентів). Під час викладання дисциплін акушерсько - гінекологічного та педіатричного профілів для студентів першої групи (контрольна група) викладачі використовували пасивну модель навчання, а студенти другої групи (основна група) навчались із використанням рольових ігор під час проведення практичних занять. Студенти об'єднувались у групи по двоє чоловік, де один студент виконував роль медсестри (фельдшера), інший - пацієнта. Кожній групі пропонувалася певна клінічна ситуація та обмежений час для її демонстрації. Студенти при цьому, окрім знань і здібностей, повинні вміти самостійно мислити, аналізувати причинно-наслідкові зв’язки для правильного виявлення проблеми пацієнта, постановки попереднього діагнозу, складання плану догляду за ним та надання невідкладної допомоги. Інколи рішення задач здається елементарним, але необхідно опрацювати великий об’єм інформації, зробити попередні висновки, щоб прийти до кінцевого висновку про причину подібного стану. Це і сприяє розвитку клінічного мислення, так необхідного в майбутній професії медика. Аналіз ефективності засвоєння матеріалу визначається шляхом проведення тестування вхідного та вихідного рівня знань. Результати вхідного рівня були приблизно однаковими для обох груп, кількість правильних відповідей складала 48-49%. Під час порівняння результатів вихідного рівня знань, відсоток правильних відповідей суттєво відрізнявся і складав 60–63 % і 88–90% відповідно для контрольної і основної груп відповідно. При аналізі

підсумкових зрізів, які проводились після декількох занять, результати в основної групи також були вищими на 35% у порівнянні з контрольною групою.

На нашу думку, успіх використання такого алгоритму практичного заняття можна пояснити тим, що значно скорочується дистанція між викладачем і студентами. Це дозволяє викладачу виявити питання, які потребують більш детального розбору, а студенту – бути активним учасником даного процесу, що значно підвищує його зацікавленість, активізує розумову діяльність, дозволяє не тільки поглибити теоретичні знання, а й удосконалити практичні навички та вміння.

Отже, оптимальною альтернативною технологією навчання майбутніх медичних сестер, фельдшерів, акушерок є інтерактивні методи, що спонукають студентів до взаємодіяльності, діалогу з іншими суб'єктами освітнього процесу. Суть інтерактивного навчання полягає в організації освітнього процесу, де кожен студент має конкретне завдання, за виконання якого він повинен публічно відзвітувати, або від його діяльності залежить якість виконання поставленого перед групою завдання. Разом з тим, інтерактивний метод, як і будь-яка інша педагогічна технологія, орієнтована не тільки на засвоєння знань, але й на розуміння, аналіз, синтез та оцінювання.

Використані джерела:

1. Модернізація організації навчального процесу в університеті: сучасні принципи викладання на європейських засадах / Н.К. Гребень, Л.І. Остапюк, М.Р. Мруга, О.В. Стеченко // Реалізація Закону України «Про вищу освіту» у вищій медичній та фармацевтичній освіті України : тези доп. Всеукр. навч.-наук. конф. – Тернопіль : ТДМУ, 2020 – С. 87–88.
2. Створення симуляційного центру: засади та керівні настанови. Досвід програми «Здоров’я матері та дитини»: посібник. – К.: Вістка, 2018. – 56 с.
3. Артьоменко С.С. Симуляційне навчання в медицині: міжнародний та вітчизняний досвід / В.В. Артьоменко, С.С. Семченко, О.С. Єгоренко [та ін.] // Одеський медичний журнал. – 2015. – № 6. – С. 67–74.

Глотова Людмила, викладач
Медичний фаховий коледж ХНМУ

ОРГАНІЗАЦІЯ ОНЛАЙН ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ З МЕДИЧНОЮ ТЕРМІНОЛОГІЄЮ» В МЕДИЧНОМУ КОЛЕДЖІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СЬОГОДЕННЯ

В умовах воєнного конфлікту в Україні, медичні заклади освіти зіштовхуються з новими викликами, зокрема в організації освітнього процесу.

Латинська мова, як основа медичної термінології, залишається важливою складовою підготовки фахівців.

Правильна організація онлайн-занять з дисципліни в медичному коледжі стає надзвичайно важливим завданням.

Для ефективного проведення дистанційних занять необхідно обрати зручні онлайн платформи. Наприклад, Zoom або Microsoft Teams забезпечують можливість проведення відеозанять, а Google Classroom дозволяє організувати навчальний контент, спілкування і зворотний зв'язок, що сприяє активному навчальному процесу, навіть на відстані.

Використання інтерактивних методів, таких як вікторини, групові проєкти та обговорення, дозволяє підтримувати інтерес здобувачів освіти. Наприклад, для проведення вікторин з термінології використовую онлайн-інструменти, такі як Kahoot! Це дозволяє здобувачам освіти змагатися один з одним у знаннях медичної термінології.

Створення інтерактивних навчальних матеріалів, таких як електронні підручники, презентації та відеоуроки, може суттєво полегшити навчання. Власний досід у створенні відео з поясненнями граматичних правил або медичної термінології доводить ефективність цього методу в процесі навчання.

Регулярна оцінка знань здобувачів освіти через онлайн-тести або контрольні роботи дозволяє моніторити їхній прогрес. Важливо надавати конструктивний зворотний зв’язок, щоб здобувачі освіти знали, на чому їм потрібно зосередитися. Для цього створюю тести на платформі Google Forms, що дозволяє легко збирати та надавати індивідуальний зворотний зв'язок.

У важких умовах війни важливо підтримувати психологічний стан здобувачів освіти, підтримувати їх морально, надавати можливість ділитися своїми переживаннями. Створення атмосфери підтримки допоможе їм відчути себе впевненіше.

Дуже важливо в цей час мотивувати здобувачів освіти до вивчення латини та зробити цей процес цікавим.

Перш ніж почати вивчення, важливо продемонструвати, як латина застосовується в медичній професії.

Пояснення значень медичних термінів (анатомічних, клінічних) викликає особливий інтерес у здобувачів освіти.

Кросворди, ребуси не лише підвищать інтерес, а й дозволять здобувачам освіти легше запом'ятовувати терміни. Крім того, залучення латини до інших медичних дисциплін може показати її значущість. Наприклад, під час вивчення анатомії здобувачі освіти можуть досліджувати латинські назви органів і систем, що дозволить їм побачити практичний аспект мови. На заняттях з латинської мови проводиться демонстрація презентацій, створених здобувачами освіти, про різні органи та системи організму з використанням латинських термінів.

Впровадження творчих завдань - один із методів підвищення мотивації. Пропонується створювати проєкти, що пов'язані з латинською термінологією. Це можуть бути плакати, буклети або навіть короткі відео, що ілюструють вивчений матеріал. Проводяться конкурси в групах на найкращий відеоролик, в якому пояснюються значення термінів.

Довгаль Наталія, викладач
Комунальний заклад
«Ніжинський фаховий
медичний коледж»
Чернігівської обласної ради

ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ПЕРІОД ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Останні кілька років відзначилися швидким розвитком дистанційної освіти. Спершу цей формат набув особливої актуальності під час пандемії COVID-19 і викладачі по всій країні тільки опановували його особливості. Сьогодні, під час повномаштабного вторгнення, не всі навчальні заклади, на жаль, можуть постійно працювати в очному форматі. Саме змішане або повністю дистанційне навчання залишається одним із найдієвіших способів підтримання зв’язку зі студентами, опанування знаннями з різних дисциплін та предметів. Перехід на дистанційне навчання змінив підходи як до навчання в цілому, так і до опанування мов, а також створив як нові можливості, так і певні труднощі для студентів та викладачів.

Успіх дистанційного викладання залежить від здатності викладача використовувати інтерактивні методи та ефективно організовувати процес. Викладання іноземної мови в період дистанційного навчання передбачає адаптацію методів навчання до нових умов, використання цифрових технологій

та онлайн-ресурсів. Сьогодні в мережі Інтернет з'явилося безліч освітніх платформ та різноманітних засобів для онлайн-навчання. Викладачі активно користуються сервісами Google Meet та Zoom для проведення онлайн занять, різноманітні освітні сайти допомагають їм ефективно провести онлайн-тестування студентів. Серед сервісів, які можна порадити саме викладачам іноземних мов, – Всеосвіта, На Урок, Kahoot, Bamboozle, Wordwall, Slido, Genially, LearningApps, Jeopardylabs та інші. На допомогу викладачам та студентам може також стати British Council Learn English. Це найбільш змістовно наповнений ресурс для вивчення англійської мови від британських рад, що займаються поширенням британської культури. Британська Рада має численні безкоштовні онлайн-ресурси, що допомагають дорослим, підліткам та дітям вивчати англійську. Серед ресурсів є відео, мобільні додатки, ігри, оповідання, вправи з аудіювання та граматики. Тут студентам легко можна вивчити граматику, лексику, покращити навички з письма та вимови.

Вивчення мов - це насамперед живе спілкування, яке, як вважають деякі, не можливе без безпосередньої присутності студента в аудиторії, але завдяки Інтернету це, виявляється, можливо. Під час проведення онлайн занять викладачі можуть використовувати інтерактивні платформи, додатки для тренування лексики, аудіо та відеоматеріали, студенти зараз навіть мають можливість безпосередньо спілкуватися з носіями мови з різних куточків світу. Це сприяє кращому зануренню в мовне середовище та допомагає розвивати розмовні навички, що є важливою складовою у вивченні мови Ці сервіси також полегшують студентам підготовку до занять, студенти можуть опановувати матеріал у власному темпі, шукаючи потрібну інформацію в Інтернеті, звертаючи більше уваги на складні теми. Серед таких можна виділити Film-English, Tune into English, Loyal books та інші.

Водночас перед викладачами виникають виклики, такі як: підтримання мотивації студентів, технічні проблеми та обмеження живої взаємодії, що ускладнюють процес навчання. Один із найбільших викликів дистанційного навчання – це підтримання мотивації у вивченні мови. Попри всі можливості онлайн-комунікацій, відсутність живої взаємодії з викладачем та одногрупниками може бути серйозною перешкодою для успішного вивчення мови. Для ефективного вивчення іноземної мови важливо активно залучати студентів до діалогу, рольових ігор, дискусій. Це стає складнішим у форматі

онлайн-уроків, особливо якщо група велика, а викладач не має змоги взаємодіяти з кожним студентом особисто. Невмотивованим студентам складніше зберігати концентрацію вдома, вони можуть бути не активними під час онлайн заняття, відволікатися на зовнішні подразники, що призводить до зниження успішності засвоєння знань.

Також вивчення мови онлайн потребує стабільного доступу до інтернету, сучасних пристроїв та програмного забезпечення. Не всі студенти мають рівний доступ до цих ресурсів, що може створювати перешкоди в навчанні. До того ж технічні збої, такі як: проблеми зі зв'язком на тлі відключення електрики або некоректна робота програм можуть ускладнювати проведення занять. Усі нюанси, як – от: інтонація, міміка чи жести, що допомагають у розумінні мови, можуть бути частково втрачені в онлайн середовища.

Як же зробити вивчення іноземної мови онлайн ефективнішим?

По-перше, це постановка чітких цілей. Студенти повинні мати чітко визначені короткострокові та довгострокові цілі. Це допоможе зосередитися на конкретних аспектах мови та уникнути втрати мотивації.

По-друге, для успішного вивчення мови необхідна регулярна практика не лише під час онлайн-занять. Наразі в більшості студентів є можливість отримати доступ до величезної кількості ресурсів незалежно від місця проживання - це і є перевагою дистанційного навчання для студентів. Важливо також залучення студентів до мовного середовища. Поєднання текстових, аудіо- та відео-матеріалів дозволяє краще засвоювати інформацію. Викладачі можуть використовувати різноманітні ресурси, щоб підтримувати інтерес студентів та стимулювати їхню активність. Також студенти можуть покращити свої знання, слухаючи подкасти, дивлячись фільми чи серіали мовою, яку вони вивчають, а також спілкуючись із носіями мови через різні онлайн-платформи під керівництвом викладача.

Отже, сьогодні бачення освіти повинно мати на меті формування мотиваційного середовища для здобувачів освіти в ході вивчення іноземних мов. Вивчення іноземної мови в період дистанційного навчання має як переваги, так і виклики. Успіх значною мірою залежить від самодисципліни студентів, технічної підтримки та здатності викладачів адаптувати свої методики до нового формату. З одного боку онлайн-навчання розширює доступ до ресурсів та

міжнародного спілкування, а з іншого – потребує більше самостійності від студентів.

Використані джерела:

1. Биков В. Ю., Овчарук О. В., Іванюк І. В., Пінчук О. П., Гальпєріна В. О. Сучасний стан використання цифрових засобів для організації дистанційного навчання в закладах загальної середньої освіти: результати опитування 2022. *Інформаційні технології і засоби навчання.* 2022. № 4. - С. 1-18.
2. Великий Європейський університет. Особливості дистанційного навчання під час пандемії. URL: https://www.eu-edu.org/distance-learning (дата звернення: 17 вересня 2024 року).
3. Щодо окремих питань організації освітнього процесу в умовах воєнного стану. Лист МОН № 1/17310-23 від 03.11.23 року. URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/90390/

Єфименко Наталія, методист
Лук'яненко Марина, викладач
Кирнос Олена, викладач
Полтавський базовий медичний фаховий коледж

ОЦІНКА ВПЛИВУ МЕТОДИКИ CLIL НА МОТИВАЦІЮ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ТА ЇХ АКАДЕМІЧНУ УСПІШНІСТЬ

Методика предметно-мовного інтегрованого навчання (CLIL) набирає все більшої популярності в сучасній освіті. Вона обіцяє не лише покращити рівень володіння іноземною мовою, але й поглибити знання з предметних дисциплін. CLIL є ефективним інструментом для підвищення мотивації здобувачів освіти та їхньої академічної успішності.

CLIL передбачає одночасне вивчення змісту навчальної дисципліни та іноземної мови. Цей підхід базується на припущенні, що мова є не лише засобом спілкування, а й інструментом для пізнання світу. Аналізуючи це питання, ми дійшли висновку, що методика CLIL має ряд переваг, а саме:

- Збільшує мотивацію: здобувачам освіти цікавіше вивчати предмет, якщо вони одночасно вдосконалюють свої мовні навички.

- Покращує розуміння предмету: використання іноземної мови сприяє глибшому засвоєнню матеріалу.

- Розвиває когнітивні навички: CLIL вимагає від здобувачів освіти аналізувати інформацію, синтезувати знання та вирішувати проблеми.

Число досліджень, присвячених ефективності CLIL, постійно зростає. Більшість з них свідчать про позитивний вплив цього підходу на мотивацію здобувачів освіти та їхню академічну успішність, а саме:

- Збільшення мотивації: здобувачі освіти, які навчаються за програмами CLIL, як правило, демонструють більшу зацікавленість у навчанні, вищу активність на заняттях та більш позитивне ставлення до вивчення іноземної мови.
- Покращення академічної успішності: дослідження показують, що здобувачі освіти, які навчаються за програмами CLIL, мають кращі результати з предметних дисциплін та іноземної мови порівняно зі своїми однолітками, які навчаються традиційними методами.
- Розвиток комунікативних навичок**:** CLIL сприяє розвитку навичок усного та письмового мовлення, що є важливим для подальшої професійної діяльності.

Ефективність CLIL залежить від багатьох факторів, серед яких:

- Рівень підготовки викладача: викладач повинен володіти як предметними знаннями, так і достатнім рівнем іноземної мови.
- Якість навчальних матеріалів: матеріали повинні бути адаптовані до рівня підготовки здобувачів освіти та відповідати вимогам CLIL.
- Тип навчальної дисципліни: деякі дисципліни краще підходять для використання CLIL, ніж інші.
- Мотивація здобувачів освіти: важливо створити в аудиторії атмосферу, яка сприяє активному засвоєнню матеріалу.

Незважаючи на позитивні результати досліджень, впровадження CLIL пов'язане з певними труднощами:

- Недостатня кількість підготовлених викладачів: Не всі викладачі готові до використання CLIL.
- Відсутність відповідних навчальних матеріалів: Часто відсутні підручники та посібники, адаптовані для використання в рамках CLIL.
- Різний рівень підготовки здобувачів освіти**:** У групі можуть бути здобувачі освіти з різним рівнем володіння іноземною мовою.

Незважаючи на ці труднощі, перспективи розвитку CLIL є дуже позитивними. З розвитком технологій з'являються нові можливості для створення інтерактивних навчальних матеріалів та організації онлайн-навчання.

Крім того, все більше викладачів зацікавлені у впровадженні інноваційних методик у свою роботу.

Висновки. Отже, можемо зробити висновок, що CLIL є ефективним інструментом для підвищення мотивації здобувачів освіти та їхньої академічної успішності. Однак, для досягнення позитивних результатів необхідно створити відповідні умови: підготувати викладачів, розробити якісні навчальні матеріали, забезпечити мотивацію здобувачів освіти.

Використані джерела:

1. Руднік Ю. Впровадження методики предметно-мовного інтегрованого навчання : за і проти (світовий досвід) [Електронний ресурс]: http://elibrary.kubg.edu.ua/2896/1/Y_Rudnik_VOU_13_IMMN_PI.pdf
2. Ходаковська О. Особливості методики предметномовного інтегрованого навчання. URL: https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/11/63.pdf

Єфименко Наталія, базовий методист
Серажим Світлана, викладач
Редченко Людмила, завідувач відділення
Полтавський базовий медичний
фаховий коледж

ВИКОРИСТАННЯ ДИДЖИТАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У ПРАКТИЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА

У сучасному мультифункціональному світі викладач зобов’язаний уміти працювати із новітніми засобами і технологіями навчання з метою забезпечення здобувачів освіти правом на якісну освіту. Викладач, що використовує комп’ютер, мультимедійний проектор та електронну дошку має значну перевагу професійної майстерності у порівнянні із колегами, що використовують «крейдяні технології».

Запровадження мультимедійних технологій в освітній процес має наступні конструктивні переваги у порівнянні з традиційними методами навчання:

1) активізація пізнавальної діяльності здобувачів освіти через посилення наочності ;

2) розвиток творчості та самостійності здобувачів освіти, що виникає внаслідок перетворення їх в активних суб’єктів педагогічного процесу;

3) забезпечення інтерактивності навчального процесу;

4) урізноманітнення форм подачі інформації;

5) гнучкість та мобільність навчального процесу, постійне його динамічне оновлення;

6) стимуляція мотивації до навчання за рахунок використання сучасних методів обробки аудіовізуальної інформації.

Використання мультимедійних засобів навчання у навчальному закладі медичного профілю дає можливість моделювання умов освітньої діяльності та її реалізацію у різноманітних тренувальних вправах ситуативного характеру. Також, застосування комп'ютеру забезпечує не лише перегляд відеоматеріалів, що характеризують фізіологічні та патологічні процеси людського організму, а й надає можливість здобувачу освіти повторного їх перегляду та проведення тестування його знань. В цьому полягає одна із головних переваг мультимедійних технологій перед іншими засобами навчання.

Застосування електронної пошти у якості сучасного джерела інформації є черговою перевагою мультимедійних засобів навчання. Викладач, оформивши підписку на безкоштовні електронні журнали, має можливість отримувати сучасні нові інформаційні матеріали з дисципліни та ділитися ними із здобувачами освіти, не витрачаючи зайвого часу на пошуки та їх розповсюдження. Здобувачі освіти ж, знаючи електронну адресу викладача, легко можуть спілкуватися з ним у консультативному режимі.

Використання електронних підручників під час занять дозволяє досягнути оптимального темпу роботи майбутніх фахівців медичної галузі, активного перетворення їх на суб'єктів навчання, пом'якшити протиріччя між зростаючими обсягами інформації та рутинними методами її передачі, зберігання та обробки. Що є значною перевагою у порівнянні із паперовими варіантами.

Основною задачею медичного працівника середньої ланки є догляд за хворими, який здійснюється шляхом виконання певних практичних навичок. Формування та закріплення нових практичних навичок є невід'ємною частиною освітнього процесу у навчальному закладі медичного профілю. Успішність реалізації даної задачі визначається характером взаємодії викладача зі здобувачами освіти. Демонстрація викладачем практичної навички здобувачам освіти на початковому етапі заняття є основною формою його організації, що забезпечує наочність. Це зобов'язує викладача професійно чітко і грамотно демонструвати алгоритми виконання практичної навички. Для дотримання цілей освітнього процесу та підвищення результативності навчання необхідно надавати перевагу тим педагогічним технологіям, які мають меншу залежність результатів навчання від рівня кваліфікації викладача, максимальну точність і правильність демонстрації. Тому, оптимізувати навчальний процес дозволяє використання мультимедійних засобів, які містять демонстраційні елементи у

виконанні висококваліфікованих спеціалістів. Крім того, здобувач освіти має можливість в будь-який час повторно переглянути алгоритм виконання практичних навичок з мультимедійних засобів, закріплюючи у пам'яті послідовність дій, незалежно від наявності чи відсутності поряд викладача. Отже, мультимедійні технології виступають не у ролі заміни викладача, а як новітній додатковий інструмент навчального процесу, що приходить на допомогу сучасному викладачу для реалізації якісного освітнього процесу.

Створений викладачем мультимедійний комплекс забезпечення дисципліни можна швидко редагувати в електронному вигляді, застосовуючи його для здобувачів освіти різних спеціалізацій та форм навчання.

Отже, впровадження мультимедійних технологій у навчальних закладах медичного профілю в умовах сучасного мультифункціонального світу забезпечує підвищення мотивації до навчання, сприяє розвитку клінічного мислення, формує вміння приймати правильні рішення, чинити варіативно, а значить - сприяє покращенню ефективності освітнього процесу та забезпечує сприятливі передумови щодо формування висококваліфікованого та конкурентноспроможного майбутнього фахівця медичної галузі.

Використані джерела:

1. Міщенко О.А. Види мультимедійних засобів навчання/Педагогічні науки/Стратегічні напрями реформи системи освіти. Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, Україна.
2. Основи нових інформаційних технологій навчання: Посібник для вчителів/ Авторська колегія за ред. Ю.І. Машбиця.- К.:ІЗМН, 2010.-217с.
3. Петухова Л.Є. Розширення можливостей навчального процесу в умовах інформаційно-комунікаційного педагогічного середовища /Л.Є. Петухова //Збірник наукових праць.- Херсон: Видавництво ХДУ, 2010.-№6.- с.32-37.

Жигилій Зінаїда, викладач
Красноградський медичний
фаховий коледж

ЗМІШАНЕ НАВЧАННЯ У ПІДГОТОВЦІ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА

Фаховий молодший бакалавр-це освітньо-професійний ступінь, що здобувається на рівні фахової передвищої освіти і присвоюється закладом освіти в результаті успішного виконання здобувачем фахової передвищої освіти освітньо-професійної програми [1].

Красноградський медичний фаховий коледж є закладом освіти, що здійснює освітню діяльність за галуззю знань 22 Охорона здоров'я спеціальність 223

Медсестринство кваліфікація фаховий молодший бакалавр за освітньо-професійною програмою «Лікувальна справа» та «Сестринська справа».

Викладаючи в навчальному закладі Внутрішню медицину на відділенні «Лікувальна справа», зазначу, що це провідна клінічна дисципліна, яка допомагає робити важливі кроки до професії фельдшера з широким діапазоном клінічного мислення, умінням відокремлювати найголовніші, найбільш небезпечні для життя людини хвороби та синдроми, надавати кваліфіковану медичну допомогу і скеровувати пацієнта в медичні заклади чи установи для отримання якісного спеціалізованого лікування [2, с.3]. Особливу увагу приділяємо вивченню теоретичної частини дисципліни, яка в умовах адаптації до безпекової ситуації в регіоні під час воєнного стану проводиться за дистанційною формою навчання. Онлайн-заняття проводяться згідно розкладу, в режимі реального часу, з синхронним спілкуванням з викладачем і одногрупниками. Лекційні заняття та консультації організовуються за допомогою сервісу Google Meet, Zoom, освітньої платформи «Prosvita.ua», що дає можливість створити відеозустрічі, онлайн-конференції, демонструвати матеріали до заняття, презентації та ін.. За необхідності використовуємо соціальні мережи Viber, Telegram, де можна розмістити сповіщення, завдання з відео та аудіо-супроводом пояснення матеріалу [3].

Практичні заняття проводяться переважно в очному форматі, що дає змогу студентам не обмежувати соціальне спілкування, засвоєння та відпрацювання згідно з тематичним планом практичних навичок, як в кабінетах доклінічної практики, так і в лікувально-профілактичному закладі міста. На базі медичного коледжу активно працює симуляційний центр, де студенти відпрацьовують і вдосконалюють свої знання та вміння. Центр забезпечений методичними матеріалами, обладнаннями, манекенами, фантомами, муляжами для ін’єкцій , засобами іммобілізації, перев’язувальними матеріалами та багато іншим. Головне для підготовки фахового молодшого бакалавра є поєднання теоретичної та практичної підготовки [4].

Для самостійного опрацювання і вивчення матеріалу з дисципліни Внутрішня медицина, студенти активно використовують інтернет-ресурси, працюють над науковою літературою в бібліотеці коледжу, відпрацьовують практичні навички в тренажерному кабінеті.

Отже, в умовах сьогодення, які склалися , не зважаючи на труднощі, вплив тривоги на психологічний стан викладачів коледжу і студентів, ми стараємося плідно працювати, надавати якісну професійну освіту в підготовці фахового молодшого бакалавра.

Працюємо тут і зараз, за будь-яких умов, з вірою у святу перемогу і нашу рідну Україну! [5]

Використані джерела:

1. https://enic.in.ua.>attachmants (дата звернення : 12.10.24)
2. Н.М. Середюк «Внутрішня медицина» К: видавництво «Медицина», 2007р.-3 с.
3. https://content.hneu.edu.ua (дата звернення : 10.10.24)
4. https://krasnograd_med.com.ua (дата звернення : 18.10.24)
5. https://naurok.com.ua (дата звернення : 19.10.24)

Зайцева Людмила, викладач
КЗ СОР «Шосткинський фаховий медичний коледж»

ВІЗУАЛІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ НА ЗАНЯТТЯХ ІСТОРІЇ

Пошук і розробка діючих засобів підвищення ефективності освітньої діяльності на заняттях історії є актуальною та своєчасною. Однією з умов для реалізації цього завдання є використання візуалізації з урахуванням постійного збільшення кількості інформації, в якій стає все важче орієнтуватися. Сучасні способи візуалізації інформації, навчального матеріалу допомагають систематизувати історичну інформацію, висловлювати власну точку зору та її відстоювати [3].

Всім нам добре відомо, що покоління XXI ст. унікальне, тим, що народилося у цифровому світі, де краще сприймається образ. Достатня інформаційна обізнаність викладачів дає можливість кожному в роботі користуватися різними інструментами для візуалазації.

Під активними засобами візуалізації ми розуміємо не просто ілюстративний матеріал, а систему передачі візуальної інформації, яка адекватно реагує на дії суб'єкта навчального процесу і дозволяє йому здійснювати управління цією інформацією.

В умовах воєнного стану і дистанційного формату навчання відбувається постійний пошук оптимальних інструментів для організації ефективної візуалізації навчальних матеріалів і навчально-виховного процесу. Ключовим

чинником підвищення ефективності освітнього процесу виступає використання візуалізації, що дає змогу вирішити комплекс педагогічних проблем: сформувати ключові та предметні компетенції, зробити зняття змістовним, цікавим, насиченим.

Візуалізацію можна використовувати на всіх етапах заняття: під час сприйняття та усвідомлення нового матеріалу, повторення, закріплення, узагальнення та систематизації знань, роботи з текстом, самостійної роботи, створення проектів, як форму домашнього завдання та ін. Даний вид роботи сприяє формуванню інформаційної компетентності.

Одним із способів візуалізації інформації на історії є творення ментальних карт. Суть ментальних карт полягає в пов'язуванні окремих елементів головним чином асоціативними зв'язками, найбільш звичними саме для людського мислення і пам'яті. Інтелект-карта є комбінованим методом навчання, який поєднує пізнавальну, художньо-продуктивну, мовленнєву, навіть рухову чи театралізовану діяльність. Робота над її створенням розвиває творчість, уміння критично мислити, навчає здобувачів освіти знаходити інформацію з різних джерел, систематизувати її. Наприклад, на заняттях історії України на етапі актуалізації знань, вивчаючи Кревську, Люблінську і Берестейську унії, «виростають гілки» з датами, змістом, наслідками. Таким чином, здобувачі освіти вчаться виокремлювати найголовніші поняття серед великого обсягу інформації та вкладають їх у ментальну структуру. Зараз існує багато різноманітних онлайн–сервісів, які допоможуть створити ментальні карти, ефективно оформити і презентувати. Найпопулярніші з них: Draw.io, WiseMapping, Loopy [4]. Вони мають низку переваг, таких як: інтерактивність карт (елементи між блоками можуть переміщуватися), що робить їх дуже зрозумілими та зручними для відображення динамічних процесів. Така динаміка надає інтелект-картам особливого шарму та унікальності, виокремлюючи їх серед інших інструментів. Вони можуть бути інтегровані на сайт, що дозволить відвідувачам взаємодіяти з картами прямо на сторінці, роблячи їх зміст більш цікавим та зрозумілим. З можливостей — додавання емодзі, посилань і заміток. Можна поміняти стиль блоків, колір фону і кордонів, стиль і колір тексту.

Отже, інтелектуальні карти є дієвим навчальним методом, оскільки вони не лише використовують візуальні образи, вони самі є візуальними образами.

Формування хронологічної компетентності є важливою складовою сучасної історичної освіти. Здобувачам освіти складно запам'ятовувати дати, оскільки для них це всього-на-всього, величезна кількість нічим не пов'язаних цифр. Допоможуть їм в цьому різного роду завдання, зокрема, створення хроногологічної стрічки часу або time line. Можно виконувати такі завдання в зошиті. Однак, у наш час існує дуже потужний інструментарій, як у прикладних компютерних програмах, так і серед веб-сервісів, за допомогою яких можна, не витрачаючи багато часу та зусиль створити цікаву, авторську time line й використовувати її як у навчальній, так і позакласній роботі. Вони дають можливість «оживити» події, додати на стрічку фото, відео та посилання на додаткові джерела.

Візуалізація історичних процесів та подій на карті з датами та ілюстративним матеріалом дозволяє одночасно представити усі три виміри історії: де, коли, і як. Цей засіб наочного навчання дає змогу формувати уявлення про лінійність, незворотність часу, різні категорії часу (століття, тисячоліття, еру) за допомогою графічних образів. Він дозволяє проілюструвати поняття послідовності та тривалості історичних подій і процесів конкретними графічними зображеннями. Створення time line можна використовувати як під час засвоєння нової теми, так і для перевірки знань [2].

Для створення стрічок часу можна використовувати такі онлайн-інструменти: Timeline JS, Timetoast, Dipity, Tiki-Toki .

Сучасним та інноваційним інструментом для подання візуальної інформації є інфографіка. Інфографіка (інформаційна графіка) – це візуальне подання інформаційних даних, форма передавання знань. Основною метою є інформування через графічні елементи: карти, схеми, ілюстративні інструкції, піктограми, діаграми, інтерактивні плакати, тощо. Основною особливістю інфографіки є її мінімалізм, за якого все несуттєве має бути вилучено, а сама інформація передана максимально точно. Використання інфографічних матеріалів в освітньому процесі є доцільним, щоб: зацікавити учнів; подати багато інформації в компактному вигляді; швидко передати матеріал за допомогою зображень; використати менше тексту; залучити здобувачів освіти до роздумів над темою; дослідити кожну частину інфографіки; зробити висновки [1]. Для створення інфографіки можна використати низку сучасних онлайн-інструментів: Canva (https://www.canva.com), Genially

(https://app.genial.ly/),Piktochart (https://piktochart.com/), Easelly (https://www.easel.ly/), Visually (https://visual.ly/), Infogram (https://infogram.com/)

В практиці застосовую інші форми візуалізації освітніх матеріалів, такі як - скрайбінг, інтерактивні презентації, створення інтерактивних навчальних матеріалів з використанням сервісу Book Creator. Book Creator. дозволяє створювати інтерактивні навчальні матеріали, в яких є можливість розмістити навчальну інформацію з додатковими візуальними інтегрованими додатками - Canva, Giphy, Emoji, тощо.

Відтак, можна констатувати, що використання візуалізації на заняттях історії є ефективним засобом активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти, що сприяє кращому усвідомленню матеріалу, підвищенню ефективності самостійної роботи, формуванню предметних компетентностей роботи з різнорівневою інформацією.

Використані джерела:

1. Гладун в. Візуалізація на уроках історії україни з теми «Наш край» засобами онлайн-сервісів.-[Електронний ресурс].- Режим доступу: https://september.moippo.mk.ua/index.php/sept/article/view/237/245 (дата звернення 28.11.2024).
2. Горпинко О.С. Роль візуалізації інформації у формуванні історичного мислення учнів // Науково-методичний журнал Історія та правознавство №10-12 (578-580). - С. 17-20
3. Любченко В.В. Візуалізація інформації на уроках історії.- [Електронний ресурс].- Режим доступу : https://genezum.org/library/vizualizaciya-informacii-na-urokah-istorii (дата звернення 28.11.2024).
4. Зробіть свої ідеї впорядкованими - [Електронний ресурс].- Режим доступу: https://webpromoexperts.net/ua/blog/6-bezkoshtovnih-servisiv-dlya-stvorennya-intelekt-mapi/ (дата звернення 28.11.2024).

Запорожець Олена, викладач
КЗ «Бериславський медичний
фаховий коледж» ХОР

ВИКОРИСТАННЯ ПОДКАСТІВ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Сьогодні наш звичний спосіб життя зазнає кардинальних змін під впливом сучасних технологій. Не винятком є й освітній процес. В реаліях стрімкого накопичення інформації триває пошук способів ефективного та зручного навчання. Так, як інформація втрачає кордони, а більшість книг, наукових статей, інтернет-контенту, новин та інноваційних технологій створюються англійською мовою, вона стала мовою глобальної інформації. Знання англійської мови

дозволяє студентам стати частиною міжнародного інформаційного простору та впливає на його конкурентоспроможність в обраній сфері. Крім того, вивчення англійської мови сприяє розвитку критичного мислення, адаптивності і здатності до взаємодії в полікультурному суспільстві.

Якісна мовна підготовка студентів не можлива без використання сучасних комунікаційних технологій. Тому важливо сформувати у студентів навики використання інтернет-ресурсів у своїй професійній підготовці та формування майбутньої іншомовної комунікативної діяльності за фахом.

Бурхливий розвиток технологій пропонує сьогодні викладачеві англійської мови великий арсенал технічних засобів навчання [1]. Одним з них є подкаст.

Подкаст (від англ. iPod (один з найбільш популярних портативних MP3 програвачів) та broadcast) – це цифровий аудіофайл, зазвичай у форматі MP3, розміщений у мережі Інтернет і вільний для користувачів, які можуть прослуховувати його за допомогою портативного програвача MP3, персонального комп'ютера, телефона тощо [2].

У процесі вивчення англійської мови можна максимально повно розкрити можливості цієї технології. Використання подкастів підвищує мотивацію до вивчення англійської мови, сприяє розширенню словникового запасу студентів та вдосконаленню такого виду мовленнєвої діяльності, як аудіювання тощо.

Подкасти записуються носіями мови, тому студенти знайомляться з природнім темпом мовлення, розмовними конструкціями, ідіомами. Це може допомогти подолати «мовний бар'ер» і звикнути до різних акцентів, таких як британський, австралійський американський.

Слід зазначити також про зручність використання подкастів. Адже їх можна слухати у зручний час та зручному місці. Вони дієві як для інтерактивного навчання, так і для пасивного сприйняття, коли слухач просто занурюється в англомовне середовище.

Сьогодні існують подкасти для всіх рівнів знань — від початкового до просунутого. Деякі з них спеціально адаптовані для тих, хто вивчає англійську, із поясненням граматики чи нових слів. Це сприяє індивідуалізації навчання.

Подкасти охоплюють широкий спектр тем від побутових до професійних. Це дозволяє обирати матеріали за інтересами та сприяти формуванню у студентів мотивації до навчання та розвитку їх пізнавального інтересу.

У практиці навчання англійської мови можна виокремити декілька типів подкастів [3].

Автентичні подкасти, які не створювалися спеціально під освітні потреби. Аудіофайли записані носіями мови. Як правило більшість з них підходить лише для навчання студентів з високим рівнем володіння мовою, які здатні сприймати оригінальне мовлення на слух.

Викладацькі подкасти – записані викладачами, як правило для своїх студентів. метою яких допомогти студентам в опануванні мов.

Студентські подкасти – записані студентами в ході виконання групових, творчих, проєктних завдань. Користь від них як і студентам, які створюють їх, адже вони здійснюють вмотивовану мовленнєву діяльність, так і тим, хто їх прослуховує.

Поряд з перевагами є й ряд недоліків використання подкастів в процесі вивчення англійської мови.

По перше, це відсутність зворотного зв'язку. На відміну від інтерактивного навчання студенти не мають змоги одразу обговорити не зрозумілі моменти та отримати пояснення викладача.

По друге, це ризик пасивного сприйняття. Адже слухання подкастів під час виконання інших справ перетворює процес слухання на пасивну діяльність, що може зменшити ефективність навчання через розсіяння уваги.

По третє, залежність від рівня володіння мовою студента. Якщо подкаст надто складний: швидкий темп мовлення, багато незрозумілої лексики тощо, слухач може втратити інтерес до нього. І, навпаки, надто прості подкасти можуть не сприяти прогресу.

Ще до недоліків можна віднести обмежене зосередження на граматиці, адже більшість подкастів сфокусовано на розмовній мові, а для ґрунтовного розуміння граматики слід звертатися до інших джерел.

І, на останок, це відсутність візуалізації та можливість технічних ускладнень (відсутність доступу до Інтернету та наявність пристроїв для прослуховування).

У цілому, технологія роботи з подкастом збігається з технологією роботи з навчальним аудіотекстом і має чітку послідовність у діях викладача та студентів: попередній інструктаж та попереднє завдання - процес сприйняття та осмислення змісту подкасту – завдання, що перевіряють розуміння почутого.

Для вдалої інтеграції подкастів в процес навчання слід обирати ті, які відповідають рівню студентів; вчити здобувачів освіти робити нотатки незрозумілих слів, конструкцій тощо, прослуховувати епізоди, які викликали складність по кілька раз та практикувати вимову, повторюючи окремі фрази за диктором.

Сьогодні існує безліч англомовних подкастів, які можна використати в навчальних цілях та покращення рівня володіння англійською мовою, наприклад:

BBC Learning English, British Council – включають серії, присвячені граматиці, фразам і культурі англомовних країн;

The English We Speak –різнорівневий подкаст від Radio BBC, на якому двоє ведучих розігрують невелику сценку (2-4 хвилини) та в процесі пояснюють значення нового слова або фрази;

Six Minute English – ще один подкаст від BBC, на якому протягом 6 хвилинних аудіо двоє ведучих обговорюють важливі соціальні проблеми;

Better at English - різнорівневий подкаст, який містить 80 серій, у яких ведучі спілкуються з різними людьми на щоденні теми.

This American Life – подкаст, який слухають щотижня слухають 2,2 мільйони слухачів на понад 500 громадських радіостанціях США, презентує історії відомих люди, смішні моменти, великі почуття, дивовижні сюжетні повороти, цікаві ідеї тощо;

Stuff You Should Know - подкаст розрахований на допитливих людей, які хочуть дізнатись більше про світ і те, як він працює;

All Ears English - розмовний подкаст, який допомагає поліпшити розуміння повсякденної мови.

Висновок. Як бачимо, подкасти – це сучасний та захопливий спосіб опановувати англійську мову. Вони сприяють збагаченню словникового матеріалу, вдосконаленню навиків сприйняття мови на слух та знайомлять з культурою англомовного світу. Для компенсації певних недоліків у роботі з подкастами можна використовувати інтерактивні завдання, пов’язані із змістом почутого, тренувальні граматичні вправи, спілкування з носіями мови тощо. Використання подкастів робить навчання більш ефективним та цікавим, а автентичність матеріалу є чудовим ресурсом для опанування мови.

Використані джерела:
1. Бецько О.С. Дидактичні та методичні засади інтеграції подкастів в процес навчання іноземної мови у вищій школі. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://confesp.fl.kpi.ua/node/1074
2. Podcasting for ELT [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.teachingenglish.org.uk/professional-development/teachers/integrating-ict/articles/podcasting-elt
3. Балтіна О.Б. Подкасти як спосіб вивчення та викладання англійської мови. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://ea.donntu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/1702/1/Baltina%20Olena%20-%20Podkasty%20jak%20zasib%20vyvchennia%20ta%20vykladannia%20anglijskoii%20movy.pdf

Запорожець Роман, в.о. директора
КЗ «Бериславський медичний фаховий коледж» ХОР

ІНТЕГРАЦІЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИКЛАДАННІ СУСПІЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

Інтеграція цифрових технологій не тільки вдосконалює освітній процес, але й відкриває нові можливості для розвитку компетентностей, необхідних у XXI столітті. Цілі таких умінь окреслені в Законі України «Про освіту», «Про фахову передвищу освіту» та Концепції цифрової трансформації освіти і науки на період до 2026 року [1].

Використання цифрових технологій в процесі підготовки молодших спеціалістів будь- якої сфери професійної діяльності відкриває нові горизонти для освітнього процесу при всіх формах навчання. Це дозволяє створювати більш ефективне та різноманітне освітнє середовище, що відповідає потребам сучасних здобувачів освіти: розвиток вміння здобувати знання в інформаційну епоху, де викладач вже не є основним джерелом інформації, а виступає, як фасилітатор, який направляє студента в об’ємному потоці інформації; формування навиків критичного мислення, пізнавального інтересу; сприяти глибокому засвоєнню студентами програмового матеріалу: вдосконалювати їх психічні процеси (увагу, пам'ять, мислення, уяву) здобувачів освіти.

Викладачі суспільних дисциплін також потребують адаптації до нових умов.

Цифрові технології дозволяють: візуалізувати складні поняття і процеси (інтерактивні карти, історичні анімовані реконструкції тощо); підвищити

мотивацію студентів (відео, інтерактивні платформи та гейміфікація); розвивати медіаграмотність; організувати дослідницьку діяльність (робота першоджерелами , віртуальні подорожі, доступ до віртуальних бібліотек тощо).

Цифрові технології відкривають доступ до унікальних навчальних матеріалів, спрощують комунікацію між учасниками навчального процесу й урізноманітнюють методи викладання.

Великої популярності у викладачів суспільних дисциплін набувають інтерактивні дошки (Miro, Twiddla, Pudlet та інші), які дозволяють вирішити ряд питань одночасно: ведення записів, візуалізація навчального матеріалу, виконання інтерактивних тестів, налагодження миттєвої взаємодії та організація самостійної роботи студентів в процесі вивчення теми тощо. Та слід пам'ятати, що надмірна інтерактивність може відволікати учнів від суті теми.

Використання відеоматеріалів на заняттях суспільного направлення є потужним інструментом візуалізації навчального матеріалу та робить урок динамічнішим [2]. Це можуть бути: документальні фільми, які дозволяють показати унікальні архівні кадри; інтерв'ю зі свідками подій або суспільними діячами; ігрові фільми, щоб продемонструвати атмосферу епохи; короткі навчальні відео створені спеціально під освітні потреби студентів; відео з каналів YouTube; з платформи TED talks, які висвітлюють суспільна проблеми (так, як платформа англомовна, це мотивуватиме студентів до оволодіння мовою, поки вони переглядатимуть лекції із субтитрами); аналітичні програми з аналізом новин або розкриттям фейків у пропагандистських відео; анімовані чи графічні відео з реконструкціє подій тощо. При роботі з відеоматеріалами викладач постійно повинен перевірити його заздалегідь на вікову відповідність студентів, використовувати відео як доповнення, а не заміну пояснень викладача, супроводжувати перегляд завданнями та обговоренням.

Ще одним прикладом інтеграції інтерактивних технологій при викладанні суспільних дисциплін є подкасти. Вони дозволяють студентам поглибити свої знання, розвивати критичне мислення та навики аналізу суспільних явищ через слухання експертних думок, інтерв'ю та екскурсій. Адже вони виступають джерелом додаткової інформації, яка відсутня в підручнику. Після прослуховування подкастів студентам можна запропонувати групове обговорення або дискусію. Вони також допомагають здійснювати міжпредметні зв'язки при вивченні тем, що розглядаються під час вивчення інших предметів:

аналіз історичних подій через їх вплив на суспільство, теми прав людини, законів та їх вплив на соціум тощо. Подкасти можна запропонувати для індивідуальної роботи студентів – студенти слухають подкаст в дома, а на занятті відбувається обговорення чи дискусія; групової роботи – студенти об'єднуються в невеликі групи, кожен слухає свою частину і в групі презентує основну ідею почутого; як творче завдання – студенти записують свої дискусії чи інтерв'ю на суспільно важливу тему – це розвиває їх креативність і навички комунікації. Викладачу слід звернути увагу на вікову відповідність подкастів та врахувати, щоб матеріали були нейтральними , без політичної чи ідеологічної упередженості [3].

Зробити навчання інтерактивним, яскравим та максимально наближеним до реальних умов можливо через використання онлайн-екскурсій. Вони дозволяють студентам робити дослідження навіть в тих місцях, які відвідати фізично не можливо (бібліотека віртуальних турів Google Arts & Culture, відеоекскурсії створені музеями чи організаціями на YouTube, панорамні огляли міст і об'єктів 360Cities, офіційні віртуальні екскурсії від музеїв: Лувр, Британський музей, Національний музей історії України та інші, віртуальні платформи міжнародних організацій: вебсайти ООН, ЄС чи Світового банку з інтерактивними можливостями.

Важливим завданням викладача є мотивація студентів до навчання і в цьому можуть допомогти елементи геміфікації на заняттях. Це створення вікторин, квізів, інтерактивних завдань та ігор.

Поряд із вказаними вище перевагами використання інтерактивних технологій в освітньому процесі, можна виокремити і ряд викликів, з якими може зіткнутися педагог:

- необхідність технічного оснащення – не всі навчальні заклади мають доступ до сучасної техніки та швидкого Інтернету, особливо зараз в реаліях війни та блекаутів;

- підготовка викладачів – використання цифрових інструментів вимагає додаткових знань і навичок, які не завжди доступні педагогам через брак часу і дороговартість окремих курсів;

- ризики перевантаження інформацією - занадто інтенсивне використання технологій може знижувати інтерес студентів.

Висновок. Інтеграція цифрових технологій у викладання суспільних дисциплін відкриває нові горизонти для освітнього процесу. Вони дозволяють

зробити навчання більш інтерактивним, цікавим і корисним. Проте, успіх цієї інтеграції залежить від готовності викладачів, студентів і адміністрацій до змін. Важливо також зберігати баланс між цифровими та традиційними методами, щоб забезпечити гармонійний розвиток студентів.

Використані джерела:

1. Проєкт «Концепції цифрової трансформації освіти і науки на період до 2026 року» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/732700/1/document.pdf
2. Генслєр Г.Є. Методика використання відео на уроках історії. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://innovation.ivet.edu.ua/2024/03/09/406-2/
3. Н.Герцовська, К. Мельникова. Подкаст як альтернативний інструмент для забезпечення навчальної та виховної функції. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://dspace-s.msu.edu.ua:8080/handle/123456789/9244

Зубченко Юліана, викладач ЗФПО
Вонсович Юлія, викладач
Вишневецький Іван, викладач
ЗФПО Фаховий медико-фармацевтичний коледж ПДМУ

ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ У ДИСТАНЦІЙНІЙ ФОРМІ НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ОСОБЛИВОГО ПЕРІОДУ В КРАЇНІ, ВИМАГАЄ НОВИХ ПІДХОДІВ І СТРАТЕГІЙ

Основні особливості, які варто врахувати:

Правильний підхід до дистанційного навчання, можна досягти успішних результатів і підвищити якість освіти навіть у складних умовах.

Проведення змішаного навчання в закладах фахової передвищої освіти є ефективним підходом, що поєднує традиційні методи навчання з онлайн-інструментами. Викладачі повинні адаптувати свої методи навчання, поєднуючи традиційні та сучасні підходи, щоб забезпечити якість змішаного навчання.

Змішане навчання передбачає наявність технічної підтримки та платформ для онлайн – освіти, що забезпечують доступ до ресурсів та можливість взаємодії між здобувача освіти та викладачами [1].

З урахуванням, що не всі студенти можуть мати однаковий рівень доступу до технологій, тому пропонувати альтернативи для тих, хто має труднощі.

Важливо обрати надійну платформу для проведення занять, яка підтримує відеозв`язок, обмін файлами та мультимедійними презентаціями.

У цьому контексті необхідно враховувати ряд особливостей:

Розроблення детального плану заняття, де будуть зазначені цілі, завдання та методи оцінювання [2].

Пріоритетність даного навчального процесу є:

Гнучкість. Змішане навчання дозволяє студентам обирати формат, що підходить їм найкраще — відвідування очних занять або участь в онлайн-парах. Це підвищує мотивацію та активність студентів.

Важливо підтримувати мотивацію студентів. З урахуванням навчального матеріалу разом, створюючи сприятливу атмосферу.

Бажано використовувати різноманітні навчальні матеріали — відео, статті, презентації, електронні вправи,— що дозволяє задовольнити потреби на різних етапах навчання. Проекти– робота над груповими проектами дозволяє студентам працювати разом, досліджуючи складні питання з різних перспектив.

Застосування інтерактивних елементів, таких як обговорення в групах, форуми, онлайн-опитування – дає можливість студентам активно залучатися до процесу навчання. Залучення студентів до участі через опитування, групові обговорення, використання віртуальних дошок сприяють результативності вивченого матеріалу.

Включаючи в заняття практичних завдань, які студенти можуть виконати в домашніх умовах з подальшим обговоренням результатів [3].

Забезпечення можливості отримання зворотного зв’язку, щоб студенти могли задавати питання та отримувати додаткову інформацію. У дискусіях та дебатах– активно обговорювати різні точки зору, які сприяють розвитку аналітичних навичок.

Проводиться регулярне оцінювання знань і навичок здобувачі освіти через тести чи проекти, щоб зрозуміти їхній прогрес. Досвід показує, що за оцінювання критичного мислення у здобувачів освіти в закладах фахової передвищої освіти є важливим аспектом навчального процесу. Це навичка, яка дозволяє студентам аналізувати, оцінювати та синтезувати інформацію, приймати обґрунтовані рішення та вирішувати проблеми.

Впровадження різних форм оцінювання, зокрема самостійних робіт, проектів, тестів, дозволяє не тільки моніторити успішність студентів, але й оцінювати їх прогрес [4].

1. Тести з відкритими запитаннями - дозволяють студентам висловити свої думки та аргументи на певні теми.

2. Кейс-стаді– аналіз реальних ситуацій, який допомагає студентам практично застосувати свої знання.

3. Самооцінка та взаємооцінка– студенти можуть аналізувати свої власні роботи та роботи одногрупників, що допомагає розвивати навички саморефлексії.

Важливо, щоб оцінювання критичного мислення було системним і інтегрованим у навчальний процес, що дозволить отримати більш точну картину розвитку цих навичок у здобувачів освіти [2].

Висновок. Навчання при змішаній формі дозволяє підтримувати контекст навчання незалежно від обставин, що у випадку змін (наприклад, особливого періоду) допомагає забезпечити неперервність освіти.

Змішане навчання в закладах фахової передвищої освіти відкриває нові горизонти для студентів і викладачів, роблячи навчальний процес більш доступним, інтерактивним і адаптивним до сучасних викликів.

Використана література:

1. Биков В.Ю., Носенко Ю.Г. «Технології змішаного навчання.» Київ: Науковий світ, 2020.
2. Закон України «Про освіту». [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua.
3. Міністерство освіти і науки України. Рекомендації щодо організації змішаного навчання. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://mon.gov.ua.
4. Petrova, O., Ivanov, V. "Blended Learning in Ukrainian Universities: Challenges and Opportunities". *Journal of Modern Education*, 2021.

Зубчик Леся, викладач
Приймачук Олеся, викладач
ВСП «Ковельський промислово-економічний фаховий коледж ЛНТУ»

КОМП'ЮТЕРНІ ТЕСТИ ЯК ЕЛЕМЕНТ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ПІДГОТОВЦІ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА

Комп'ютерні тести стали важливим елементом дистанційного навчання, особливо у підготовці фахових молодших бакалаврів. Вони надають здобувачам можливість навчатися в зручний для себе час і з будь-якого місця, що є особливо актуальним в умовах сучасних викликів. Автоматизація оцінювання, яку забезпечують комп'ютерні тести, значно знижує навантаження на викладачів і дозволяє забезпечити швидкий зворотний зв'язок для здобувачів освіти.

Аналіз попередніх досліджень та публікацій. Питання застосування тестових технологій для оцінювання знань здобувачів є важливою темою досліджень у середній та вищій школі. Українські вчені активно вивчають можливості та переваги тестових технологій, а також їх вплив на якість освіти. Відомі вітчизняні дослідники, такі як В. Биков, Ю. Спірін, Ю. Болотін, О. Кухаренко, Н. Ткаченко, Л. Кухар, В. Сергієнко та інші зробили значний внесок у розвиток та впровадження тестових технологій в освітній процес [3]. Проблеми формування інформаційно-комунікаційної компетентності здобувачів освіти різних спеціальностей розглядали О.М. Гончарова, Л.А. Карташова, А.П. Кудін, О.В. Овчарук, К.П. Осадча та ін. У роботах В.Ю. Бикова, Л.Л. Ляхоцької, В.В. Олійника, Є.С. Полат, Н.Т. Тверезовської, Б.І. Шуневича, обґрунтовано доцільність та можливість використання технологій дистанційного навчання як у закладах вищої, так і загальної середньої освіти [1].

Сучасні комп'ютерні технології, доступність до мережі Інтернет дає змогу викладачам застосовувати комп'ютерне тестування для визначення навчальних досягнень здобувачів освіти на якісно новому рівні. Комп'ютерне тестування більш цікаве у порівнянні з традиційними формами опитування, що створює позитивну мотивацію у здобувачів та спонукає їх до саморозвитку. Тестування із використанням ІТ-технологій дозволяє здійснювати контроль великого за обсягом навчального матеріалу, зменшує затрати часу до 50% на відміну від традиційного опитування, дозволяє швидко отримувати результати та звільняє викладача від трудомісткості роботи з обробки результатів тестування.

Важливою перевагою комп'ютерних тестів є можливість повторного проходження, що надає здобувачам шанс краще засвоїти матеріал і підготуватися до екзаменів. Викладачі також можуть відстежувати прогрес здобувачів освіти через результати тестів, що дозволяє виявити проблемні області та надати необхідну підтримку.

В умовах дистанційної та змішаної форм навчання в Україні використовуються безкоштовні онлайн-платформи, які допомагають створювати тести та інші завдання у різних форматах, а саме: Майстер-Тест, LearningApps, Online Test Pad, ClassMarket, Classroom, Quizizz, Kahoot та інші [2].

Перераховані онлайн-платформи адаптовані до рівня знань здобувачів, пропонуючи більш складні або прості запитання в залежності від їхніх

відповідей. Різноманітність формату запитань, таких як вибір з кількох варіантів, відкриті запитання чи завдання на відповідність, дозволяє краще оцінити знання здобувачів та їхню здатність до аналітичного мислення. Вибір варіанту з декількох – не єдина можливість веб-сервісів: в опитування можна вставляти картинки та відео, змінювати формати завдання майже до безкінечності, створювати кросворди, вікторини, логічні ігри. Саме такий формат проведення контролю знань має позитивний стимулюючий вплив на пізнавальну діяльність здобувачів.

У процесі вивчення майбутніми фахівцями освітніх компонентів професійного спрямування для контролю їх знань використовуємо систему комп'ютерного тестування за допомогою онлайн-платформ Google Форми та Online Test Pad, інтерфейс яких представлений українською мовою. Дані веб-сервіси дозволяють отримувати відповіді від здобувачів відразу після виконання завдань з уже виставленими оцінками за відповідними шкалами оцінювання. Результати оцінювання надходять у вигляді статистичних звітів.

Google Форми є одним з найпростіших і найзручніших сервісів. Користуватися ними може будь-хто, але для цього потрібно мати обліковий запис Gmail (якщо здобувач не користується електронною поштою Google, то для проходження тестування її потрібно зареєструвати). Даний веб-сервіс є одним з найшвидших і простих способів створити свій тест: формулюємо завдання, вибираємо тип відповіді (вибір з кількох варіантів, написання власного, прапорці, вибір зі списку, текст) задаємо критерії оцінювання і надсилаємо здобувачам для виконання.

Комп'ютерне тестування за допомогою Google Форми доцільно використовувати для поточного контролю знань здобувачів за певною темою. Адже дана онлайн-платформа не має можливості створення різнорівневих завдань, які передбачає підсумковий контроль.

Для створення різних навчальних матеріалів та видів завдань, проведення тестування використовується багатофункціональний сервіс Online Test Pad, який дозволяє створювати не тільки тестові завдання у різних варіантах: одна чи декілька правильних відповідей, встановлення послідовності та відповідності, послідовне виключення, інтерактивний диктант, а й проводити опитування за допомогою кросвордів різних видів. Крім того, даний онлайн-ресурс дозволяє створювати розмовні ситуації з віртуальними співбесідниками різного ступеня

складності [2]. Online Test Pad дозволяє встановлювати індивідуальні параметри тестування (кількість запитань, час виконання тощо), з великої кількості тестів за темою вибирає для кожного здобувача різні завдання.

У розділі «Комплексні завдання» можна поєднати різні типи завдань: від тестових, кросвордів та логічних пар до розв'язування практичних задач. Такий формат оцінювання рівня знань здобувачів найкраще застосовувати для проведення як поточного, так і підсумкового контролю у вигляді контрольних робіт, а також екзаменів.

Висновки. Отже, комп'ютерні тести є не тільки ефективним інструментом оцінювання, а й важливим елементом у забезпеченні якості навчання фахових молодших бакалаврів у дистанційній та змішаній формах здобуття освіти. Вони сприяють інтерактивності навчального процесу та підвищують рівень залученості здобувачів у навчання.

Використані джерела:

1. М. Андрос Тестування як елемент ефективності проведення дистанційного навчання. URL: http://umo.edu.ua/images/content/nashi_vydanya/pislya_dyplom_osvina/2_2017/%D0%9F%D0%9E_2_2017_%D0%90%D0%BD%D0%B4%D1%80%D0%BE%D1%81.pdf (дата звернення 17.11.2024 р.).
2. Наталія К. 7 сервісів для створення навчальних тестів та завдань онлайн //BUKI / Новини освіти // URL: https://buki.com.ua/news/7-servisiv-dlya-stvorennya-navchalnykh-testiv-ta-zavdan-onlayn/ (дата звернення 16.11.2024 р.).
3. Сікора О.В., Кобильник Т.П. Комп'ютерне тестування – інноваційний метод контролю знань // Журнал «Наукові інновації та передові технології» №8 (36) 2024. // URL : http://perspectives.pp.ua/index.php/nauka/article/view/13860/13926 (дата звернення 19.11.2024).

Ілляшенко Лариса, викладач
КЗ СОР «Сумський фаховий
Медичний коледж»

ПІЗНАВАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ СТУДЕНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ МАТЕМАТИКИ, ЗОКРЕМА В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Проблема урізноманітнення навчального процесу, активізації пізнавальної діяльності студентів, розширення сфери їх інтересів залишається важливою для педагогічної теорії та практики. Сучасним студентам доступні найрізноманітніші джерела інформації, але часто саме наявність готової інформації сприяє розвитку пасивності. Зникає прагнення до пошуку, пізнання,

творчості, тобто діяльності. Отже, хочу зупинитися на питаннях активізації пізнавальної діяльності студентів в умовах змішаного навчання, зокрема на заняттях математики.

Що ж можна розуміти під активністю? Активність є дійовий стан студента, який характеризується прагненням до навчання, напругою і проявом волі в процесі оволодіння знаннями. Тому активність студентів і називають пізнавальною активністю. В освітньому процесі активність студентів проявляється не лише в роботі думки, а й у практичній діяльності, позанавчальній роботі, в напруженні волі, а також в емоційних переживаннях.

Розумова активність студента у процесі навчання математики має особливе значення в формуванні понять, осмисленні їх, практичному застосуванні й, особливо, в умінні самостійно оперувати цими поняттями. Тому я розгляну методи й форми роботи викладачів математики коледжу для реалізації цих цілей.

В освітньому процесі в коледжі застосовуються різноманітні методи, технології та педагогічні прийоми стимулювання пізнавальної діяльності студентів. Зокрема, традиційні та інноваційні, пасивні, активні та інтерактивні методи. Враховуючи переважно дистанційний формат освітнього процесу, тривалі повітряні тривоги в нашому регіоні, на викладача покладається велика задача донесення інформації до відома студентів. Це відбувається в класрумі, де викладачі забезпечують кожне заняття відеоуроками, презентаціями, завданнями з розв’язками, посиланнями на сайт «Для всіх, хто хоче знати математику», типовими завданнями НМТ, кросвордами тощо.

Розумова активність студентів у процесі навчання математики має особливе значення в формуванні понять, осмисленні їх, практичному застосуванні й, особливо, в умінні самостійно оперувати цими поняттями. Тому доцільно розглянути методи й форми роботи викладачів коледжу для реалізації цілей.

Підготовча робота до вивчення нового матеріалу. Студентам пропонується опрацювати попередньо параграф у підручнику, відеоурок чи презентацію з теми та дати відповідь на прості запитання, що можна заохотити певною кількістю балів. Створити невелику презентацію, скласти питання до групи. В умовах дистанційного навчання така робота сприяє розвитку вміння самостійно мислити.

Будь-який вид роботи студента має бути оцінений, але в умовах дистанційного навчання виставити оцінку згідно критерію часто важко, тому я

за активність на занятті, виконання завдань, створення самостійного продукту заохочую студента одним чи декількома балами, які потім додаю до результату самостійної роботи. Такий метод дозволяє зацікавити студентів, підвищує їх пізнавальну активність.

Серед методів навчання, які спрямовані на активізацію діяльності студентів, важлива роль належить самостійній роботі.

Практикую короткочасні самостійні роботи з наступним розв'язуванням студентами вправ на дошці (екрані) й аналізом допущених помилок, напівписьмові роботи з використанням дидактичних матеріалів, математичні диктанти, розв’язування завдань із ЗНО чи НМТ, самостійні роботи за підручником.

Ефективним є використання на заняттях елементів історизму, зацікавленості (уроки-казки, уроки-подорожі, уроки-кросворди і т.д.). Так, є заняття, де поєднується тема «Логарифмічні рівняння» та роман І. Ільфа та Є. Петрова «12 стільців», тема «Показникова функція» та творчість Г. Сковороди, тема «Тіла обертання» та Сім чудес світу, «Похідна функції та Сім чудес України та інші.

Однією з форм, що активно запроваджується викладачами математики в освітній процес, є нетрадиційні заняття. Нетрадиційний заняття – це передусім творчість, самобутність і навіть мистецтво викладача. Таке заняття може максимально стимулювати пізнавальну самостійність, творчу активність та ініціативу студентів, їх інтерес до навчання. При очній формі навчання студентам подобаються заняття «Робота в малих групах», заняття-екскурсії. Дуже цікавим виявилося онлайн-заняття з елементами гостьової лекції, яке провела викладач Тутова Н.О. з «Конотопським індустріально-педагогічним фаховим коледжем СумДУ».

Розвиток пізнавального інтересу студентів у процесі навчання математики за допомогою мобільних технологій. Сучасне освітнє середовище, особливо в умовах дистанційного навчання, потребує оновлення дидактичного інструментарію, який би сприяв забезпеченню якісної освіти її здобувачам. У цьому контексті використання ІКТ на заняттях математики приділяється особлива увага. Наразі найбільший інтерес у молоді викликають сучасні девайси, функціональні можливості яких кожен день розширюються. Можна зацікавити студентів у позаурочний час або під час подорожі завданням, яке б звучало так:

сфотографуйте різні просторові геометричні фігури, які вас оточують, та назвіть їх властивості. Це може бути будь-що, навіть багатоповерховий будинок у формі призми, піраміди або казкові дитячі будиночки у вигляді конуса тощо. Якщо в студента немає змоги фотографувати, то можна запропонувати знайти за допомогою інтернет-джерел різноманітні фото геометричних фігур, які трапляються в житті.

Популярним методом на моїх очних заняттях є проведення на його початку «Дуелі», коли до дошки виходять два студента-дуелянта, які обмінюються «пострілами» (запитаннями з теми), а секундантами є решта студентів. Задати питання, згадати всі поняття з теми часто більш складно, ніж просто відповісти.

Позанавчальна робота є невід'ємною частиною процесу активізації розумової та пізнавальної діяльності студентів під час навчання математики, складного процесу впливу на свідомість і поведінку студентів, поглиблення та розширення їхніх знань і вмінь.

У минулому навчальному році було створено в коледжі три команди, які взяли участь в інтелектуальному змаганні Quiz «FEMMI». Змагання проводилося в онлайн-форматі протягом двох місяців серед 32 команд Сумської області, де ми посіли 1, 5 та 12 місце. Студенти виявили зацікавленість, розумову активність.

Отже, найважливішою умовою активізації навчально-пізнавальної діяльності є забезпечення мотивації навчання, яка підвищує інтерес студентів до знань, викликає наполегливість, сприяє засвоєнню нових знань, прагненню досягти поставленої мети. Завдання викладача навчитися будувати освітній процес так, щоб викликати й підтримувати інтерес до навчального матеріалу, активізувати творчі здібності студентів, давати їм змогу відчути радість від зроблених «відкриттів», подолання перешкод, виховувати бажання активно, власними силами здобувати знання. Активізація навчально-пізнавальної діяльності студентів та їх зацікавленість процесом і результатами навчальної праці забезпечується не окремими фрагментарними заходами, а якісною організацією всіх компонентів освітнього процесу: цільового, мотиваційно-стимулюючого, змістового та оцінювально-результативного.

Використані джерела:

1. Аніпонова М. Активізація творчої діяльності учнів на уроках математики. // Математика. – 2009. – Червень. № 23. – С. 3-6.
2. Демиденко В.К. Виховання інтересу в учнів до навчання. – К.: Знання, 1978. – 183 с.

3. Розвиток пізнавальної активності на уроках математики URL: http://surl.li/rpnjas
4. Активізація пізнавальної діяльності учнів на уроках математики, як засіб підвищення результативності навчання URL: http://surl.li/mhzpqk

Ільченко Тетяна, викладач
КЗ СОР «Сумський фаховий
медичний коледж»

ВПРОВАДЖЕННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ З ДИСЦИПЛІН МОРФОЛОГІЧНОГО ЦИКЛУ

Стаття присвячена сучасним аспектам викладання дисциплін морфологічного циклу в умовах збройної агресії РФ проти України, зокрема впровадженню цифрових технологій, інструментів, їх можливостям та перспективам.

КЗ СОР «Сумський фаховий медичний коледж» у зв'язку із загостренням безпекової ситуації на сьогодні здійснює освітній процес виключно за дистанційною формою навчання, заради збереження життя та здоров'я всіх учасників освітнього процесу. Відтак постає питання впровадження сучасних технологій та інструментів у навчальний процес з метою підвищення мотивації до навчання серед здобувачів освіти в надскладних умовах воєнного часу.

Використання сучасних цифрових технологій та інструментів у навчальному процесі надає нові можливості у вивченні будови органів та тканин в нормі та за умов розвитку патологічного процесу, завдяки їх можливості створювати інтерактивні, тривимірні моделі анатомічних структур та симуляції складних фізіологічних процесів [2].

Ключові слова: воєнний стан, безпекова ситуація, дистанційна форма навчання, цифрові інструменти, імерсивні технології.

Сучасна система підготовки фахових молодших бакалаврів повинна реалізовуватись на основі стандартів фахової передвищої освіти, які передбачають засвоєння фундаментальних дисциплін з компонентами професійної спрямованості. Одними із таких дисциплін є «Анатомія людини», «Фізіологія», «Патоморфологія та патофізіологія». Це комплекс наук, які вивчають будову організму людини, його функціональні можливості та основні патологічні процеси в органах та системах органів і є запорукою успішного засвоєння клінічних дисциплін у майбутньому навчанні [4].

Надскладні умови сьогодення та загострення безпекової ситуації внесли свої корективи у навчальний процес, що змусило викладачів дисциплін морфологічного циклу відійти від традиційних методик викладання, а саме від демонстрації вологих препаратів в умовах навчальної лабораторії, розгляду трупного матеріалу в секційній залі та впроваджувати використання оптимальних освітніх технологій та сучасних інструментів навчання, здатних забезпечити безперервність, якість та безпечність освітнього середовища. Серед таких методів увагу привернули цифрові технології навчання [1].

З метою реалізації освітнього процесу на належному рівні із застосуванням цифрових технологій на сьогоднішній день використовуються сучасні навчальні платформи, які є доступними, забезпечують безперешкодне підключення до відео занять та дозволяють своєчасно виконувати навчальні завдання [2].

Відтак викладання лекційного матеріалу відбувається із застосуванням електронних платформ Google Classroom, Google Meet, Microsoft Teams, Zoom із демонстрацією тематичних відеоматеріалів в YouTube, використанням анатомічних 3-D атласів тощо. Вони дозволяють в повному обсязі надавати теоретичний матеріал, створювати стаціонарні посилання на відео зустрічі, проводити тестування та розміщувати методичні матеріали до занять. Зокрема платформи Google Meet, Microsoft Teams, Zoom забезпечують візуальний контакт зі студентами, одночасну можливість демонструвати засоби наочності та індивідуально працювати з невстигаючими студентами, надсилати студентам контрольні роботи та приймати відповіді на них в чітко зазначений термін [1]. Мобільні застосунки Viber, Telegram та WhatsApp дозволяють постійно підтримувати зв'язок зі студентами у разі виникнення труднощів при вивченні матеріалу[4].

Інноваційним методом при проведенні практичних занять з дисциплін морфологічного циклу є впровадження імерсивних технологій навчання [2]. Термін «імерсійні технології навчання» об’єднує різні види «занурення», що використовуються у навчальному процесі: повне – віртуальна реальність (VR), часткове – доповнена реальність (AR) та змішане – міксована реальність (VR + AR = MR). При вивченні морфологічних дисциплін перевага надається VR програмам з вивчення анатомії та фізіології людини, зокрема Anatomyou - 3D-занурювальний (імерсивний) додаток, VR Anatomy; 3D Organon VR Anatomy, Anatomy Explorer. У разі відсутності інтернет-з’єднання альтернативно

використовуються 3D атласи, доступні для завантаження на смартфон, планшет або настільний комп'ютер, гіф-анімації, які дозволяють досліджувати розташування та будову внутрішніх органів людини у 3D-режимі. При цьому зацікавлення викликає специфіка моделювання навчального процесу із частковим залученням імерсії з метою вивчення анатомо-фізіологічних аспектів будови органів та систем [2,3].

Імерсивні технології віртуальної і доповненої реальності не можуть в повній мірі замінити інші види викладання, проте їх поєднання із класичними педагогічними підходами значно покращує успішність студентів, що забезпечує як урізноманітнення візуалізації анатомічних об'єктів, так і підвищує зацікавленість студентів навчальним процесом.

Впровадження імерсивних технологій в навчальному процесі не потребує значних фінансових витрат, а за умови розробки ефективних симуляцій дозволяє присвятити більше часу напрацюванню практичних навичок, набуттю компетентностей. Фактично, використання імерсивних технологій в освітньому процесі – це альтернатива очному вивченню різних тем з певної морфологічної дисципліни, якісна заміна таблиць, муляжів, трупного матеріалу. Процеси навчання з отриманням нових знань та компетенцій на основі імерсивних технологій мотивують і організовують [2].

Ці засоби принципово змінили характер навчальної діяльності студентів, підвищили ефективність навчання, відкрили практично безмежні можливості для доступу до інформації, її візуалізації. При їх впровадженні відзначаються висока активність та підвищений інтерес студентів до навчального матеріалу за рахунок інтерактивності, що дозволяє оптимізувати процес засвоєння навчального матеріалу, розширює можливості роботи з анатомічними моделями [4]. Цифрова компетентність усіх учасників освітнього процесу при цьому допомагає знаходити, аналізувати, оцінювати та використовувати на практиці різноманітний (в тому числі і об'ємний) цифровий контент. Творче використання цифрових технологій керує процесом самовдосконалення та розвитку [3,5].

Висновки. В цілому організація дистанційної форми навчання у КЗ СОР «Сумський фаховий медичний коледж» для здобувачів освіти реалізується за допомогою використання різноманітних технологій та цифрових інструментів дистанційного навчання і є сучасною формою здобуття професійних знань. Використання сучасних цифрових технологій дозволяє

оптимізувати навчальний процес, надаючи занурювальний та інтерактивний досвід, зробити процес навчання більш цікавим, ефективним та результативним як для студентів, так і для викладачів [5].

Отже, сучасні навчальні цифрові технології можуть запропонувати безпечну та ефективну альтернативу традиційним методикам саме завдяки впровадженню віртуальної і доповненої реальності, що дозволяє реалізувати навчальний процес в повній мірі, незалежно від безпекової ситуації, якісно та в безпечних умовах.

Використані джерела:

1. Бойчук Т.М. Застосування інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі Буковинського державного медичного університету / Т.М. Бойчук, І.В. Геруш, В.М. Ходоровський // Медична освіта. — 2014. — № 2. — С. 75—78.
2. «Імерсивні технології в освіті»: збірник матеріалів І Науково-практичної конференції з міжнародною участю. / упоряд.: Н.В. Сороко, О.П. Пінчук, С.Г. Литвинова. Київ : ІІТЗН НАПН України, 2021. 169 с.
3. Терещенко С. П., Гафіатуліна І. В. Візуалізація навчального процесу як шлях активізації пізнавальної діяльності слухачів / С. П. Терещенко, І. В. Гафіатуліна // Вісник Науково-методичного центру навчальних закладів сфери цивільного захисту. – 2017. - № 27. – С. 51-53.
4. Сисоєва С. Цифровізація освіти: педагогічні пріоритети. Освіта і суспільство. 2021. №10/11. С. 8–9.
5. Толочко С.В. Цифрова компетентність педагогів в умовах цифровізації закладів освіти та дистанційного навчання. Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка. Серія: Педагогічні науки. 2021. № 13. С. 28–35.

Кіріафіді Наталія, викладач
Редько Олена, викладач
КЗОЗ «Харківський обласний медичний фаховий коледж» ХОР

АДАПТАЦІЯ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ: ВИКЛИКИ, РІШЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Воєнний стан в Україні поставив перед системою освіти безпрецедентні виклики. Особливо це стосується медичної освіти, де важливим є не лише теоретичне навчання, але й практичні навички, необхідні для рятування життя. Складні обставини вимагають термінових рішень та гнучкої адаптації. Попри всі труднощі, сучасні технології та інноваційні підходи допомогли забезпечити безперервність навчального процесу та підвищити ефективність підготовки майбутніх медичних фахівців.

Освітній процес під час воєнного стану суттєво ускладнений через постійні обстріли, тимчасову окупацію окремих територій, обмежену доступність до медичних установ та примусове переміщення населення. Ситуація вимагає термінової реорганізації та переналаштування всіх рівнів навчання, особливо з огляду на потребу підготувати кадри, здатні швидко реагувати на кризові ситуації, зокрема надання допомоги постраждалим у зонах бойових дій.

Одним із головних викликів стало забезпечення практичної підготовки здобувачів освіти. Традиційні методи навчання, такі як робота з пацієнтами в лікарнях, тренінги в симуляційних центрах або надання допомоги в реальних медичних ситуаціях, стали менш доступними через небезпеку або неможливість фізичного доступу до навчальних баз. Однак, нові методики, такі як симуляційне навчання, використання віртуальних платформ і ситуаційних кейсів, частково компенсували цю проблему.

Воєнний стан, як і попередня пандемія COVID-19, примусив заклади освіти шукати альтернативні шляхи для забезпечення безперервного навчання. Одним із головних рішень стало широке використання дистанційних технологій. Медичні заклади освіти України активно впроваджують онлайн-платформи, такі як Zoom, Google Meet, Microsoft Teams, Moodle та інші, які дозволяють проводити лекції, семінари та навіть практичні заняття в режимі реального часу.

Однією з важливих переваг таких платформ є можливість організовувати інтерактивні заняття, під час яких студенти можуть не лише слухати лекції, а й активно брати участь у дискусіях, аналізувати клінічні випадки, вирішувати ситуаційні задачі та навіть демонструвати свої знання та навички під час рольових ігор. Застосування мультимедійних засобів дозволяє наочно представити матеріал, що полегшує його засвоєння, особливо в умовах, коли можливість проведення очних занять обмежена.

Особливої важливості набуло використання симуляційних тренажерів і віртуальних лабораторій. В умовах, коли доступ до клінічних баз обмежений або неможливий, ці технології дозволяють відтворювати реальні клінічні ситуації та відпрацьовувати необхідні навички на муляжах або віртуальних пацієнтах. Важливо, що такі методи навчання дозволяють студентам зберігати практичну підготовку на високому рівні, навіть у віддаленому форматі.

Воєнний стан вимагає швидкої реакції та мобілізації всіх медичних ресурсів. Військові конфлікти супроводжуються великою кількістю поранених, зокрема й

цивільних осіб, тому медичні знання стають надзвичайно актуальними. Підготовка майбутніх медсестер, фельдшерів та інших медичних фахівців у таких умовах набуває критичного значення. Студенти мають не лише вивчати теорію, але й розуміти, як застосувати ці знання в умовах надзвичайних ситуацій.

Навчання під час війни вимагає розвитку в здобувачів освіти таких навичок, як стресостійкість, швидкість реакції, здатність працювати в екстремальних умовах та швидко приймати рішення. Важливо, щоб навчальні заклади враховували ці потреби і адаптували освітні програми відповідно до викликів, що постають перед українським суспільством у зв’язку з війною.

Особливий акцент робиться на навчанні наданню екстреної допомоги та догляду за пораненими, що має бути невід'ємною частиною підготовки. Такі знання стають життєво необхідними для студентів-медиків, адже вони можуть бути залучені до реальної медичної практики навіть під час навчання, працюючи як волонтери або надаючи допомогу в польових шпиталях.

У контексті воєнного стану значно зріс інтерес до впровадження новітніх технологій у навчання. Окрім стандартних методів, зокрема використання онлайн-лекцій та семінарів, дедалі більшої популярності набувають сучасні симуляційні технології та віртуальна реальність. Вони дозволяють створювати реалістичні моделі клінічних ситуацій, що допомагає студентам розвивати професійні навички та готуватися до реальних умов.

Технологічні рішення також полегшують процес контролю знань і перевірки практичних навичок. Використання інтерактивних тестів, віртуальних пацієнтів та онлайн-симуляторів дає змогу ефективно контролювати рівень підготовки студентів навіть у віддаленому форматі. Автоматизація процесу оцінювання дозволяє викладачам оперативно реагувати на прогалини в знаннях студентів і вчасно вносити корективи в освітній процес.

Окрім технічних та організаційних аспектів, важливим елементом під час навчання в умовах війни є психологічна підтримка як студентів, так і викладачів. Воєнні дії та пов'язані з ними небезпеки значно підвищують рівень стресу, що може негативно вплинути на здатність студентів ефективно засвоювати матеріал та зберігати увагу під час навчання.

Освітні заклади мають впроваджувати програми психологічної підтримки, організовувати консультації з фахівцями та створювати безпечний простір для студентів, де вони можуть отримати допомогу у подоланні стресу та тривоги.

Викладачам також варто бути уважними до психоемоційного стану студентів і створювати атмосферу підтримки та взаємодопомоги.

Важливим напрямком є також посилення співпраці з міжнародними освітніми установами та організаціями, що допомагає запозичувати досвід і впроваджувати найкращі світові практики в українську медичну освіту. Це дозволить майбутнім фельдшерам і медичним сестрам бути готовими до викликів сучасної медицини та успішно виконувати свою місію навіть у найскладніших умовах.

Незважаючи на всі труднощі, викликані війною, медична освіта в Україні має значний потенціал для розвитку. Інноваційні підходи до навчання, впровадження новітніх технологій, адаптація програм до актуальних потреб системи охорони здоров'я – все це сприяє підготовці висококваліфікованих спеціалістів, здатних працювати в екстремальних умовах.

Косачова Людмила, викладач
КЗ «Новгород-Сіверський фаховий медичний коледж» ЧОР

БІНАРНІ ЗАНЯТТЯ ЯК ІННОВАЦІЙНА ФОРМА ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Головним завданням сучасного закладу фахової передвищої освіти Міністерства охорони здоров'я України є забезпечення високого рівня освітнього процесу, спрямованого на підготовку кваліфікованих майбутніх працівників. Для виконання цього завдання важливо розробляти та вдосконалювати методичне забезпечення освітнього процесу, впроваджувати нові освітні технології, інтерактивні методи та засоби навчання (дистанційного та змішаного), використовувати практичний досвід викладачів, а також організовувати роботу щодо підвищення професійної майстерності педагогічних працівників. Важливим аспектом є раціональний підхід до вибору форм і методів навчання, як традиційних, так і інноваційних. Однією з таких інноваційних форм є проведення бінарних занять.

Бінарне заняття — це навчальне заняття, яке об'єднує зміст двох навчальних дисциплін і є формою інтеграції міждисциплінарних зв'язків. Такі заняття дозволяють інтегрувати знання з різних дисциплін для вирішення однієї

проблеми, що сприяє кращому засвоєнню теоретичних знань і їхньому застосуванню на практиці. Метою бінарного заняття є узагальнення та систематизація наявних знань, формування цілісного сприйняття матеріалу. Інтеграція полягає в об'єднанні для отримання якісно нових результатів, які відрізняються від окремого застосування методів і прийомів кожної дисципліни.

У освітньому процесі інтеграція передбачає поєднання матеріалів окремих дисциплін та зусиль викладачів різних циклових комісій в межах одного заняття. Бінарними можуть бути лекційні, семінарські та практичні заняття. Такі заняття підвищують пізнавальний інтерес студентів, сприяють розвитку пізнавальної мотивації до навчання та майбутньої професії через створення проблемних ситуацій, демонстрацію конкуруючих точок зору, розв'язання ситуаційних задач і обговорення наукових поглядів на одну проблему.

Організація бінарних занять може відбуватися на різних етапах навчального процесу: на початкових етапах для постановки проблеми, на проміжних — для мотивації, або як підсумковий етап для узагальнення та систематизації матеріалу. Для закріплення вмінь і навичок доцільно використовувати метод конкретних ситуацій.

Підготовка до бінарного заняття вимагає спільної роботи викладачів, які розробляють форми і методи навчання як для себе, так і для студентів. Важливо, щоб викладачі погоджували свої дії та працювали узгоджено.

Основні етапи підготовки бінарного заняття:

– Педагогічна та методична підготовка (підбір методів, прийомів, технологій).

– Опрацювання літературних джерел для врахування нових психолого-педагогічних досліджень.

– Організаційна підготовка (узгодження розкладу, аудиторії).

– Розробка плану заняття.

Під час проведення бінарного заняття важливо створити нестандартну атмосферу, щоб підготувати студентів до активної навчально-пізнавальної діяльності. Необхідно залучати максимальну кількість студентів через інтерактивні методи, такі як робота в малих групах чи ділові ігри. Це допомагає створити атмосферу психологічної підтримки.

Оцінювання результативності бінарного заняття може здійснюватися за такими критеріями:

– Рівень застосування теоретичних знань під час розв'язання ситуаційних задач.

– Активність та зацікавленість студентів.

– Обсяг і динаміка засвоєння нового матеріалу.

Прикладом впровадження бінарних занять в КЗ «Новгород – Сіверський фаховий медичний коледж» ЧОР — це лекційні заняття з анатомії, фізіології людини та догляду за хворими, які провели викладачі Косачова Л.М. та Бурико О.М. Вони активно застосовували інтерактивні методи навчання: «Мозковий штурм», «Мікрофон», «Метод проектів», «Незакінчені речення», «Аналіз проблеми». Ці заняття проводились на платформі Google Meet, де студенти брали активну участь у дискусіях, вирішували ситуаційні задачі, виконували тестові завдання та працювали з графологічними структурами онлайн.

Таким чином, **бінарні заняття** готують студентів до реальних ситуацій у професійній діяльності, де знання різних дисциплін поєднуються для надання кваліфікованої медичної допомоги. Вони сприяють інтеграції наукових знань та практичного досвіду, допомагаючи студентам сприймати медицину як комплексну дисципліну.

Висновок. Перспективним напрямком підвищення ефективності підготовки майбутніх медичних працівників є розробка та вдосконалення методичних матеріалів для бінарних занять. Ці заняття сприяють систематизації знань і формуванню цілісного сприйняття навчального матеріалу, що дозволяє ефективно застосовувати його у професійній діяльності.

Використані джерела:

1. Квасилівський ЗДО. http://leleka.rv.ua/integrovane-zanyattya-yak-osnovna-forma-integrovanoyi-navchal-no-piznaval-noyi-diyal-nosti-v-dnz.html
2. Інтегровані заняття — Галицький фаховий коледж імені В’ячеслава Чорновола. https://gi.edu.ua/en/news/item/1338-intehrovani-zaniattia

Костигова Ольга, викладач
Харківський радіотехнічний
фаховий коледж

ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ ТЕХНІЧНИХ ДИСЦИПЛІН В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ

Питання цифрової трансформації освіти набуло актуальності в результаті вимушеного переходу на дистанційну та змішану форму навчання. Спочатку

через пандемію COVID-19, а потім введенням військового стану в Україні. Під час пандемії були виявлені недоліки та збої функціонування системи освіти. Постало питання про необхідність диджиталізації освіти на всіх її рівнях. А це потребувало змін як методів, форм освітньої діяльності, так і управління освітою. Викладачам треба було адаптувати свої методи навчання до цифрового середовища, впроваджувати нові технології викладання та забезпечувати якісну підтримку здобувачам освіти у цьому процесі.

Значення цифрових технологій в нашому житті постійно зростає. І це відкриває нові можливості для трансформації освіти. Переосмислюється методика викладання, навчання в закладах освіти, впроваджуються нові ідеї, оновлюється інфраструктура навчальних закладів.

Цифровізація вищої освіти – процес багаторівневий, складний і неоднозначний. На думку українських дослідників, цей процес має зворотний бік. Вчені звертають увагу на те, що в умовах відкритого та мережевого навчання знижується статус дипломів. Також, у зв'язку з цифровізацією освіти, фактично зростає навантаження на викладачів, проте це навантаження поки що не враховане у системі нормування оплати праці. Крім того, функція соціалізації студентів нівелюється: вони здебільшого втрачають зв'язок із соціумом закладу вищої освіти і стають індивідуалізованими в цифровому середовищі [1, с.2].

На вищих навчальних закладах та закладах фахової передвищої освіти, які готують майбутніх фахівців, зокрема для машинобудівної галузі, лежить висока відповідальність. Необхідно забезпечити підготовку нового покоління фахівців, здатних конкурувати на сучасному ринку праці, здатних діяти в нестандартних ситуаціях та адаптуватися. до сьогоднішніх умов. І при викладанні технічних дисциплін ми зустрічаємось з певними труднощами.

Підготовка фахівців для машинобудівної галузі має свої особливості. Слід враховувати, першочергово, специфіку самої галузі, її основні характеристики, до яких належать інноваційність, технологічність, інтеграція в усі галузі економіки, залежність від кваліфікації робітників.

Технічна освіта має свої особливості, що вимагає не тільки теоретичних знань, а й практичних навичок. Викладання технічних дисциплін у дистанційному форматі має певні труднощі, які варто розглянути для підвищення ефективності такого навчання.

1. Обмежені можливості для практичної роботи

Однією з головних проблем є складність у реалізації практичних занять, які є невід’ємною частиною технічної освіти. Студенти зазвичай мають працювати з обладнанням, інструментами або технічними пристроями, які складно інтегрувати у віддаленому режимі. Для вирішення цієї проблеми часто застосовуються цифрові симулятори та віртуальні лабораторії, проте вони не завжди можуть повністю відтворити реальний досвід роботи з обладнанням, що обмежує можливості для розвитку практичних навичок.

2. Високі вимоги до технічного забезпечення

Для якісного викладання технічних дисциплін дистанційно необхідне відповідне технічне забезпечення як у викладача, так і у студентів. Для роботи з графічними програмами, симуляторами або інженерними програмами потрібні комп'ютери високої потужності, стабільне підключення до Інтернету, а також доступ до спеціального програмного забезпечення, яке не завжди є доступним.

3. Недостатня інтерактивність та комунікація

У процесі навчання технічним дисциплінам студентам важливо не тільки отримувати теоретичні знання, а й мати можливість ставити запитання, обговорювати роботу з викладачем і взаємодіяти з одногрупниками.

4. Проблеми з мотивацією студентів

Дистанційне навчання часто супроводжується зниженням мотивації студентів через відсутність навчальної атмосфери, до якої вони звикли у класичному форматі. В онлайн-середовищі студенти можуть відчувати себе відірваними від колективу та втрачають стимул до навчання. Це особливо критично для технічних дисциплін, що вимагають високої залученості та значних зусиль для досягнення успіху.

5. Складність оцінювання знань і навичок

Оцінювання в технічних дисциплінах часто ґрунтується не лише на теоретичних знаннях, але й на практичних вміннях. У дистанційному форматі складно об'єктивно оцінити рівень володіння студентами практичними навичками, оскільки немає можливості безпосередньо контролювати їхню роботу з обладнанням.

6. Потреба в підвищенні кваліфікації викладачів

Для ефективного проведення технічних дисциплін онлайн викладачам необхідно мати не лише глибокі знання предмета, а й володіти сучасними цифровими технологіями. Це вимагає додаткового часу та ресурсів для

підвищення кваліфікації, адаптації навчальних матеріалів до онлайн-формату та освоєння нових підходів до викладання, таких як використання віртуальних лабораторій чи симуляторів.

7. Психологічні та соціальні проблеми

Онлайн-навчання може викликати відчуття ізольованості та впливати на психологічний стан як студентів, так і викладачів. У технічних дисциплінах, де колективна робота та взаємодія з іншими є важливими компонентами процесу навчання, така ізоляція може негативно позначитися на загальній мотивації та залученості до навчання.

Висновки. Попри всі складнощі, ефективність дистанційного навчання технічних дисциплін можна підвищити шляхом розробки інноваційних рішень та інтеграції нових технологій. Ось кілька можливих кроків:

– Використання віртуальних лабораторій та симуляторів, що дозволяють імітувати роботу з обладнанням.

– Забезпечення доступу до необхідного програмного забезпечення та технічного обладнання.

– Проведення додаткових тренінгів для викладачів для освоєння новітніх методів та цифрових інструментів.

– Організація менторських програм для підтримки комунікації між студентами та викладачами.

Онлайн-навчання технічним дисциплінам є складним процесом, проте за умови врахування зазначених проблем та впровадження гнучких рішень воно може стати ефективним і перспективним методом підготовки фахівців нової цифрової епохи.

Використані джерела

1. Арешонков В.Ю. Цифровізація вищої освіти: виклики та відповіді: Наукова доповідь на методологічному семінарі НАПН України «Шляхи і механізми підвищення конкурентоспроможності університетів України» 19 листопада 2020 р. Вісник Національної академії педагогічних наук України, 2020, No2 (2). С. 1–6.
2. Бабаєв,В.М., Стадник,Г.В., & Момот,Т.В. (2019). Цифрова трансформація в сфері вищої освіти в умовах глобалізації. Комунальне господарство міст. Економічні науки, (2), 2-9. http://nbuv.gov.ua/UJRN/kgm_econ_2019_2_3
3. Генсерук Г.Р., Бойко М.М. Цифрові технології як засіб підвищення якості освітнього процесу закладу вищої освіти. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання: досвід, тенденції, перспективи: матеріали V Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Тернопіль, 30 квітня, 2020). Тернопіль: ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2020. С. 110–111.

4. Кіндратець, О. (2019). Проблеми цифрової трансформації освіти. Освіта як чинник формування креативних компетентностей в умовах цифрового суспільства : збірка тез міжнародної науково-практичної конференції, 27-28 листопада 2019р. (с.59-60). Запоріжжя: ЗНУ. https://web.znu.edu.ua/NIS//2019/zbirka-tez.pd

Кравченко Євгеній, заступник директора з навчально-методичної роботи
Комунальний заклад «Прилуцький фаховий медичний коледж» Чернігівської обласної ради

ТЕСТУВАННЯ ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Дистанційне навчання – це спосіб отримання освіти із використанням комп'ютерних та сучасних інформаційних технологій, що надає студентам змогу навчатися на відстані, без відриву від роботи та виїзду за кордон. Серед інших назв дистанційного навчання використовуються і такі, як «відкрита освіта», «електронна освіта», «віртуальне навчання» тощо. На відміну від заочного навчання, з яким часто порівнюють дистанційну форму, остання передбачає не лише постійну самоосвіту та роботу з засвоєння знань, а і постійний контакт як із викладачами, так і з іншими студентами, в той час як заочна форма освіти передбачає спілкування з викладачем лише декілька разів на рік [1].

Дистанційна форма навчання має ряд беззаперечних переваг. Зокрема, здобувач вищої освіти може навчатися у зручний для нього час, звичному оточення та у відносно автономному темпі. [2]. Проте, система дистанційного навчання має і недоліки. По-перше, для успішної корекції навчання та адекватного оцінювання важливо мати безпосередній контакт із здобувачем. Крім того, неможливо точно перевірити, чи саме та людина працює, виконує завдання чи це робить хтось інший. Тому остаточний контроль якості знань все ж таки проводиться на очній сесії. Крім того, не у всіх населених пунктах є можливість доступу до мережі Інтернет-звязку. І найголовніше, при дистанційному навчанні втрачається безпосередній контакт між викладачем та студентом [3]. При тривалому дистанційному навчанні студент перестає правильно формулювати свої думки, висловлюватись та проводити дискусійне обговорення.

Досвід використання дистанційної форми навчання виявив іще одну особливість, а саме – велике навантаження на зір у зв’язку з необхідністю тривалий час перебувати за комп’ютером. Сучасні проблеми пов’язані з епідеміологічною ситуацією вимагають від викладачів все більшого стимулювання до вдосконалення системи об’єктивної оцінки якості знань. У зв'язку з цим постає питання трансформації методики підсумкового та тестового контролю на використання більш ефективніших, цікавіших засобів, а це — on-line тестування та контролю знань, що нам дають новітні технології.

У вищих закладах всього світу, відповідно до систем освітнього процесу, оцінювання навчальних досягнень студентів проводиться за допомогою електронних тестів. Це доводить актуальність даного питання у зв’язку із певними фактами, які мало досліджені та потребують вдосконалення, так як даний інструмент є продуктивним у навчальному процесі підготовки фахівців різних спеціальностей та форм навчання. Метою статті є аналіз, вдосконалення існуючих інструментів підсумкового та тестового контролю знань, призначених для діагностики якості засвоєння інформації, що набувають здобувачі аудиторно чи самостійно в процесі навчання.

Модернізація контролю навчального процесу потребує сучасної комп'ютерної техніки та засобів комунікації, що не є перешкодою у його активному використанні. Проведення on-line електронного контролю знань є основою отримання об'єктивної незалежної оцінки рівня навчальних досягнень здобувачів (знань, інтелектуальних умінь і практичних навичок).

Електронне тестування - це процедура атестації, встановлення відповідності особистісної моделі знань, нової необхідної стандартизованої моделі. Стає зрозумілим, що контроль - це сама процедура управління навчанням і є невід'ємним елементом самого процесу, а тестування це є процедура встановлення факту: володіє здобувач матеріалом чине володіє. Необхідно зазначити, що саме для викладачів електронний контроль має суттєвий перелік переваг перед традиційною формою контролю якості знань: надає можливість оперативної перевірки знань великої кількості здобувачів одночасно; звільняє викладача від виконання рутинної роботи та організації масового контролю, що додає більше часу на вдосконалення своєї професійної діяльності, на розробку та використання новітніх засобів; збільшується можливість реалізації індивідуальної роботи із здобувачами, яка в новій системі освіти є однією із

основних компонентів, так як здобувач отримує третину знань самостійно. Електронний контроль має також перелік недоліків, а саме: зменшення мовного контакту здобувача із викладачем; стандартизоване мислення, де нехтується рівень розвитку особистості; трудомісткість процесу – на розробку комплексу завдань потрібно багато часу. Ефективність методу тестування полягає в наступному: здобувача, який пройшов on-line електронне опитування, можна оцінити, отримавши час виконання завдання і кількість вірно виконаних питань. Слід відзначити, що система забезпечує ефективну перевірку та моніторинг навчальної діяльності як окремого здобувача, так і цілої групи, що ефективно використовувати для самостійної роботи та нової дистанційної форми навчання [4].

Результати досліджень показують, що використання онлайнового електронного опитування покращує якість перевірки знань, формує позитивне ставлення до предмету навчання та об'єктивно і оперативно здійснює контроль викладачем. Зокрема якісно можна здіснити online тестування на платформі Vseosvita та за допомогою сервісів Google, які дозволяють зробити тест закритим, що дає змогу приховати питання від студентів. Перспективою подальшого дослідження, вважаю розробку нових форм електронного контролю знань з усіх дисциплін, так як вони полегшують роботу викладача та якісніші при зрізі знань і є актуальними в європейській системі. Висновки. Отож, розробка і використання on-line електронного опитування знань здобувачів є необхідною в умовах кредитно-модульної системи у вищих навчальних закладах I-II рівнів акредитації, так як сприяє підвищенню якості знань здобувачів та ефективності контролю в процесі навчання а також економії часу на заняттях, формуванню незалежної самооцінки здобувачів.

Використані джерела:

1. Що таке дистанційна освіта: як вона працює? [Електронний ресурс] // Режим доступу : http://www.vsemisto.info/osvita/2355-sho-take-vysha-osvitajak-vona-prazjuje.
2. Биков В.Ю. Дистанційне навчання в країнах Європи та США і перспективи для України / В.Ю. Биков // Інформаційне забезпечення навчально- виховного процесу: інноваційні засоби і технології : кол. Монографія / В.Ю. Биков, О.О. Гриценчук, Ю.О. Жук та ін. / Академія педагогічних наук України, Інститут засобів навчання. – К. : Атіка, 2015. – С. 77–140.
3. Клокар Н. Методологічні основи запровадження дистанційного навчання в системі підвищення кваліфікації / Н. Клокар // Шлях освіти. – 2012. – № 4 (46). – С. 38-41.
4. Сидорчук Л.А. Впровадження інформаційних технологій в навчальний процес вищих шкіл / Л.А. Сидорчук // Проблеми педагогічних технологій : збірник наукових праць. – Луцьк : ЛІРоЛ, 2010. – Вип. 1. – С. 280-286.

Костюк Оксана, викладач
Сторожинецький лісовий
фаховий коледж

ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС З ЕЛЕМЕНТАМИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ, ЗМІШАНЕ НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА У СТОРОЖИНЕЦЬКОМУ ЛІСОВОМУ ФАХОВОМУ КОЛЕДЖІ

Сфера освіти, як і всі сфери життя суспільства, зазнала сильних змін в умовах пандемії та воєнного стану. Перехід на дистанційне навчання, зумовлений карантинними обмеженнями, став неочікуваним та доволі серйозним випробуванням для всіх учасників освітнього процесу – освітян, студентів та їхніх батьків. Війна внесла значні зміни в наше повсякденне життя, але всі ми вчилися та продовжуємо вчитися жити в цих нових умовах: хтось – продовжувати здобувати освіту, а хтось – працювати.

Частина учасників освітнього процесу внаслідок загрози життю, бойових дій та тимчасову окупацію окремих територій вимушено перемістилася в межах України або за кордон. Багато педагогів та здобувачів освіти все ще залишаються на тимчасово окупованих територіях та потребують особливої підтримки держави. Деякі заклади освіти були фізично зруйновані. Переміщені за кордон батьки та здобувачі освіти потребували та все ще потребують державної й міжнародної підтримки для забезпечення можливості для продовження навчання дітей.

Після тривалої розгубленості всім довелось прийняти цей виклик та поступово адаптуватись до реалій сьогодення, розпочинати процес навчання у закладах в умовах воєнного стану. Навчальні заклади фахової передвищої освіти зіткнулися з різними проблемами та питаннями, що стосуються організації навчально-виховного процесу, а саме наявність укриттів, можливість та необхідність залучення до освітнього процесу всіх учасників та використання змішаної форми навчання.

Сьогоднішній день, в умовах воєнного стану, ставить якісно нові вимоги до освітнього рівня молодшого бакалавра, серед яких варто виокремити: знання законодавчої бази для прийняття правильних рішень; володіння

автоматизованими обліковими системами для більш ефективної роботи; практичними навиками для конкурентоспроможності на ринку праці.

У Сторожинецькому лісовому фаховому коледжі при підготовці студентів за спеціальностями: «Лісове господарство», «Облік і оподаткування», «Геодезія та землеустрій» значна увага приділяється практичному навчанню, що є важливою складовою освітнього процесу, його метою є закріплення та поглиблення знань, отриманих в процесі теоретичної підготовки та формування у студентів необхідних умінь й навичок з обраної спеціальності.

При змішаній формі навчання, враховуючи сьогоденні умови, в яких відбувається навчальний процес, викладачі коледжу активно використовують інтерактивні методи викладання та індивідуальних підхід до кожного студента. Теоретичний матеріал, практичні, лабораторні роботи, тестові завдання з навчальних дисциплін розміщені на платформі Moodle, при онлайн викладанні лекцій користуємося Сервісами Google. Викладачі коледжу постійно підвищують ділову, професійну та цифрову компетентність, проходять курси по підвищенню кваліфікації у Науково-методичному центрі вищої та фахової передвищої освіти, Полтавському університеті економіки і торгівлі, ТОВ «Академія цифрового розвитку», Prometheus, використовують матеріали вебінарів, тренінгів, курсів, он-лайн уроків, відео трансляцій, що проводять платформи Я-бухгалтер, 7eminar.com та багато інших. Активно беруть участь у всеукраїнських та міжнародних науково-практичних конференціях .

Використання новітніх інформаційних технологій при підготовці фахівців забезпечить виконання одночасно декілька функцій: візуалізацію навчального матеріалу, економію навчального часу, забезпечення доступності і якості знань, сприяння виробленню умінь і навичок, які дозволяють швидко і своєчасно контролювати процес навчання, тим самим зростає конкурентоспроможність випускників на ринку праці. При цьому інформаційно-технічні засоби навчання виступають невід'ємною складовою частиною навчального процесу вузу і дозволяють чітко та оперативно вирішувати завдання підготовки висококваліфікованих фахівців.

Дистанційне навчання – сукупність наступних заходів:

засоби надання навчального матеріалу студенту;

засоби контролю успішності студента;

засоби консультації студента програмою-викладачем;

засоби інтерактивної співпраці викладача і студента;

можливість швидкого доповнення курсу новою інформацією, коригування помилок.

Для забезпечення повноцінного освітнього навчального процесу на відстані, окрім технічного інструментарію, викладачу необхідно володіти низкою професійних та особистих компетентностей, які дозволять зацікавити, організувати студентів на початковому етапі та втримати їхню увагу аж до завершального.

Втім, цього також недостатньо: в умовах дистанційного навчання стрімко зросла роль батьків, оскільки від дітей, особливо молодшого віку, важко вимагати абсолютної дисципліни та концентрації.

Переваги дистанційних курсів:

- гнучкість – можливість викладення матеріалу курсу з урахуванням підготовки, здібностей студентів. Це досягається створенням альтернативних сайтів для одержання більш детальної або додаткової інформації з незрозумілих тем, а також низки питань –підказок тощо;

- актуальність – можливість упровадження новітніх педагогічних, психологічних, методичних розробок;

- зручність – можливість навчання у зручний час, у певному місці, здобуття освіти без відриву від основної роботи, відсутність обмежень у часі для засвоєння матеріалу;

- модульність – розбиття матеріалу на окремі функціонально завершені теми, які вивчаються у міру засвоєння і відповідають здібностям окремого студента або групи загалом;

- можливість одночасного використання великого обсягу навчальної інформації будь-якою кількістю студентів;

- інтерактивність – активне спілкування між студентами групи і викладачем, що значно посилює мотивацію до навчання, поліпшує засвоєння матеріалу;

- більші можливості контролю якості навчання, які передбачають проведення дискусій, чатів, використання самоконтролю, відсутність психологічних бар’єрів;

- відсутність географічних кордонів для здобуття освіти.

Переважна більшість освітян організацію дистанційного навчання зрозуміли, як трансляцію учням та студентам з допомогою Viber, Telegramm,

Messenger, e-mail домашніх завдань з паперових підручників та їхню перевірку, або надання доступу до створених презентацій та pdf-файлів, які несуть навчальне навантаження.

Викладачі Сторожинецького лісового фахового коледжу здійснюють системну організацію дистанційного навчання з допомогою Google-сервісів та освітньої платформи Moodle. Google сервіси дають змогу проводити відеозаняття, демонструвати презентації, показувати відео в онлайн режимі та застосовувати безліч цифрових інструментів, що дозволяють викладачу повноцінно проводити заняття. На платформі Moodle по кожній навчальній дисципліні розміщений весь теоретичний матеріал та інструкції до практичних і лабораторних робіт. Студенти мають змогу закріпити свої знання, виконуючи тести по темах та підсумкові контрольні роботи. Індивідуальне спілкування з студентами відбувається Viber, Telegramm та Messenger чатах.

Звичайно, всі засоби дистанційного навчання ефективні лише в тому випадку, коли є взаємодія викладача та студента. Підтвердженням є цитата Василя Сухомлинського – педагога світового значення «Хоча б над тобою було сто вчителів – вони будуть безсилі, якщо ти не зможеш сам змусити себе до праці і сам вимагати її від себе».

Технічні засоби теж відіграють значну роль в освітньому процесі: безперебійне електропостачання, наявність інтернету є факторами впливу на навчання.

Висновки. У організації дистанційного навчання в системі загальної та фахової освіти є три проблеми.

Перша - це готовність, уміння та бажання педагога здійснювати дистанційне навчання.

Друга проблема - це готовність, уміння та бажання студентів оволодівати знаннями дистанційно.

Третя проблема - контент навчального матеріалу для дистанційного навчання.

І хоча дистанційне навчання не є заміною очного та живого спілкування, ніколи не планувалось на довгострокову перспективу, воно може стати ефективним інструментом не тільки під час карантину та воєнного стану.

Використані джерела:
1. Алла Веремчук. Проблеми і перспективи дистанційного навчання у ВНЗ./ Проблеми підготовки сучасного вчителя : збірникнаукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини / [ред. кол. : Безлюдний О. І.(гол. ред.) та ін.]. – Умань : ФОП Жовтий О. О., 2013. – Випуск 7. –С. 319-325.
2. Мурасова Г.Є. Особливості професійної підготовки майбутніх фахівців в умовах дистанційного навчання – Електронний ресурс. – [Режим доступу] http://www.confcontact.com/2012_10_04/pe2_muraso va.htm.
3. Проблеми розроблення навчально-методичного забезпечення освітнього процесу вищої школи: зб. тез Всеукраїнської наук.-практ. конф., травень 2018 р., Дніпро / М-во освіти і науки України, Нац. гірн. ун-т, Науково-методичний центр. – Дніпро : НГУ, 2018. – 161 с.

Ленець Олена, викладач
Комунального закладу
«Прилуцький фаховий
медичний коледж»
Чернігівської обласної ради

ІННОВАЦІЇ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ: ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ДИСТАНЦІЙНОГО ТА ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ У ПІДГОТОВКУ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА

Сучасний освітній процес в умовах глобалізації, розвитку цифрових технологій та непередбачуваних суспільних викликів сприяє актуалізації дистанційного навчання та змішаних форм освіти. Підготовка фахового молодшого бакалавра вимагає не лише надання студентам професійних знань, але й розвитку практичних навичок та соціальних компетентностей. Використання елементів дистанційного і змішаного навчання в цьому контексті дає можливість підвищити якість освіти, адаптуючи її до нових викликів і вимог сучасного світу.

1. Теоретичні основи дистанційного та змішаного навчання

Дистанційне навчання є формою здобуття освіти, за студенти й викладачі взаємодіють в онлайн-середовищі, використовуючи цифрові платформи для навчання. Водночас, змішане навчання поєднує традиційні очні форми викладання з дистанційними технологіями, створюючи гнучкішу модель освітнього процесу. Згідно з дослідженнями, використання змішаного підходу сприяє кращому засвоєнню матеріалу студентами та дозволяє забезпечити індивідуальний підхід до навчання.

2. Практика впровадження дистанційного та змішаного навчання у підготовку фахових молодших бакалаврів

В умовах підготовки фахових молодших бакалаврів дистанційне навчання може включати:

- Лекційні заняття з використанням відеоконференцій, таких як Zoom, Microsoft Teams або Google Meet, що забезпечує студентам доступ до освітніх матеріалів і лекцій у зручний час.

- Практичні заняття з інтерактивними інструментами та тренажерами, що дозволяють моделювати професійні ситуації та вирішувати завдання в дистанційному форматі.

- Контроль знань через тести та опитування в режимі реального часу або у вигляді домашніх завдань, що дозволяє ефективніше контролювати засвоєння матеріалу.

3. Переваги та виклики змішаного навчання

Впровадження змішаного навчання в процес підготовки фахового молодшого бакалавра дає наступні переваги:

- Гнучкість навчання – студенти мають змогу навчатися у зручний для них час, що знижує рівень стресу та підвищує мотивацію до навчання.

- Ефективність використання часу – викладачі та студенти отримують можливість організувати робочий час ефективніше, присвячуючи час практичним заняттям в аудиторії та опрацьовуючи теоретичний матеріал дистанційно.

- Індивідуалізація підходу – завдяки використанню індивідуальних планів навчання, студенти мають можливість засвоювати матеріал у зручному для себе темпі.

Разом з тим, існують певні виклики:

- Технічне забезпечення – не всі студенти та навчальні заклади мають доступ до якісного технічного обладнання.

- Проблеми мотивації – деякі студенти можуть мати труднощі з самоорганізацією та дисципліною в умовах дистанційного навчання.

- Соціальна ізоляція – недостатня взаємодія з однолітками та викладачами може впливати на розвиток соціальних навичок.

4. Практичні результати та аналіз ефективності

Згідно з аналізом впровадження змішаного навчання в освітній процес, студенти, які мають змогу навчатися за такою системою, демонструють вищі академічні показники, зокрема в оволодінні професійними компетентностями та

самостійності в роботі з матеріалом. Дослідження, проведені в освітніх закладах, показали, що більшість студентів високо оцінюють можливість вчитися дистанційно з елементами змішаного навчання.

Висновок. Елементи дистанційного та змішаного навчання є важливими компонентами сучасної освіти, особливо у підготовці фахових молодших бакалаврів. Вони дозволяють підвищити рівень професійної компетентності, адаптуючи освітній процес до вимог і можливостей студентів. Проте, успішне впровадження таких технологій потребує не лише інвестицій у технічне забезпечення, а й розробки педагогічних стратегій, що дозволять ефективно керувати навчальним процесом у нових умовах.

Використані джерела:

1. Андрєєва В.О. Організація змішаного навчання в закладах освіти: методологічні аспекти та практичний досвід. К.: Інститут педагогічної освіти та освіти дорослих НАПН України. 2022.
2. Биков В.Ю., та Жук Ю.О. Цифровізація освіти: інтеграція технологій у навчальний процес. Журнал педагогічних інновацій, 12(3), 2021, 45-56.
3. Горбунова Л.М. Моделі дистанційного та змішаного навчання: порівняльний аналіз. Освітні технології та цифрове навчання, 10(1), 2022, с.17-24.
4. Положій В.А. Використання дистанційних технологій у підготовці молодших бакалаврів: огляд моделей та технологій, 2023. – 128 с.
5. Ужгородський національний університет Інноваційні підходи до організації змішаного навчання у вищих навчальних закладах. Вісник університету, 8(4), 2021, 42-50.

Лисенко Алла, викладач,
к.пед.н., доцент
Фаховий медико-фармацевтичний коледж ПДМУ

ЦИФРОВІ ОСВІТНІ РЕСУРСИ В СИСТЕМІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Сьогодні дистанційне навчання є невід’ємним складником функціонування сучасного соціуму й ґрунтується не стільки на використанні раніше набутих знань, скільки на їх трансформації, генеруванні нових ідей у процесі навчання й виховання.

Особливістю дистанційного навчання є те, що всі учасники освітнього процесу мають певний обсяг особистого, а почасти й професійного досвіду роботи із залученням електронних ресурсів, а отже, й навички самоорганізації, самодисципліни, самомотивації, самоосвіти, певний рівень сформованості

ціннісно-мотиваційної, знаннєвої (інтелектуальної), функціонально-діяльнісної сфер.

Тому саме дистанційне навчання, на наш погляд, уможливлює більшу ефективність процесу навчання, дає змогу підвищувати й удосконалювати освітній рівень протягом усього життя, тобто тяжіє до сучасної концепції освітнього простору: не освіта на все життя, а освіта протягом усього життя.

Під час дистанційного навчання є широкі можливості використання інтернет-ресурсів та хмарних технологій, які замінюють традиційні форми організації навчального процесу.

Дистанційне навчання, засноване на телекомунікаційних технологіях, ресурсах інтернету й відповідних сервісах, впливає на методи вибору й структурування освітнього контенту, а також на методи й організаційні форми навчання, що суттєво впливає на функціонування всієї системи навчання. Як підкреслює Н. Гуц, «цифрові освітні ресурси – інформаційні освітні ресурси, що зберігаються і передаються в цифровій формі, найбільш загальне поняття, що належить до інформаційного об'єкта, призначеного для використання в освіті» [1, С. 2]. Цифрові ресурси для дистанційного навчання охоплюють широкий спектр інструментів і платформ, які спрямовано на забезпечення якісної освіти через використання інтернет-технологій. Серед них можна виокремити такі цифрові ресурси як Moodle – «безкоштовна відкрита система управління дистанційним навчанням, яка дає змогу використовувати широкий 150 набір інструментів для освітньої взаємодії викладача й студентів» [2, С. 22].

Система надає змогу використовувати різні формати навчального матеріалу й здійснювати оцінювання, зокрема має інструменти моніторингу активності здобувачів освіти в освітньому процесі.

З метою активізації здобувачів освіти до навчання, поглиблення знань та реалізації освітніх завдань доречно використовувати різні сайти для створення інтерактивних плакатів та ігор, ментальних карт та хмаринок слів, ребусів та QR-кодів. Робота у додатку Google Classroom – це одна з форм дистанційного навчання. Google Клас допомагає економити час, ефективно спілкуватися. Основною функціональністю цієї платформи є можливість завантажувати, зберігати й обмінюватися різними видами навчального матеріалу, як-от тексти, аудіо-, відеоматеріали, презентації тощо. Сучасні онлайн-сервіси дозволяють дуже швидко провести опитування та отримати миттєві результати у вигляді

таблиць або діаграм. Такі сервіси створюють атмосферу гри, вікторини й дозволяють не тільки перевірити знання учнів, а й організувати будь-яке опитування чи голосування з різноманітних питань. Одним із таких онлайн-сервісів є Classflow, який пропонує різні режими роботи: інтерактивна дошка, робота з підручником, швидке опитування, ігрові завдання та тестування. Платформа Zoom – інноваційний цифровий освітній ресурс, який став необхідною складовою сучасної освітньої парадигми, дає змогу здійснювати віддалену взаємодію незалежно від місцеперебування здобувачів освіти. За допомогою Zoom учасники освітнього процесу можуть обмінюватися знаннями, використовуючи інтерактивні інструменти, що сприяє розвитку сучасного цифрового навчання й підвищує доступність освіти.

Одним із засобів активізації пізнавальної діяльності здобувачів освіти у процесі дистанційного навчання є створення ментальних карт – це спосіб зображення процесу мислення за допомогою схем. Карти пам'яті можна використовувати для візуалізації матеріалу, що передбачає кращому запам'ятовуванню навчального матеріалу. Карта пам'яті реалізується у вигляді схеми, на якій зображено слова, ідеї, завдання або інші поняття.

Під час дистанційного навчання можна активно застосовувати на всіх етапах QR–коди: домашнє завдання; індивідуальні, парні, групові форми роботи. QR-код об'єднує реальні параметри з віртуальними й може використовуватися не тільки в електронному вигляді, але й у форматі роздаткового матеріалу.

Сучасна молодь не уявляють себе без Інтернету з його соціальним спілкуванням та інформаційними ресурсами. Сьогодні росте покоління візуалів, для яких головним джерелом інформації є зоровий ряд. Все це пояснює необхідність використання нових інформаційних розробок в освітній діяльності.

Ми вважаємо, що завдяки систематичній і системній роботі з дистанційним освітнім ресурсом формується низка компетенцій, що є фахово значимими для майбутніх фахівців, а цифрові ресурси стають важливим інструментом для сучасної освіти, що сприяє її доступності, інтерактивності й індивідуалізації. Усвідомлення значущості й постійне дослідження цифрових ресурсів у сфері освіти є важливими кроками на шляху до вдосконалення навчальних практик і забезпечення якісної освіти.

Отже, дистанційне навчання уможливлює досягнення основоположних цілей навчання – вчить вчитися й ефективно взаємодіяти як у процесі викладання та навчання, так і в процесі виробничої діяльності, «сформувати здатність цілеспрямовано оволодівати професійними навичками, знаходити необхідну інформацію, розвивати вміння співпрацювати в колективі, формувати цілісний світогляд і світосприйняття, мати активну життєву позицію, прагнути до духовної і фізичної гармонії». З огляду на викладене вище стверджуємо, що дистанційне навчання базується на ідеї філософії конструктивізму [3], яка прагне формувати творче й водночас критичне мислення, спираючись на активну діяльність, самоорганізованість, самомотивованість здобувача освіти.

Використані джерела:

1. Гуц Н.А., Ячменик М.М., Руда О.Ю. Дистанційні платформи для навчання і саморозвитку здобувачів вищої освіти в умовах воєнного часу. Академічні візії, 2023. № 16. С. 1–8. URL : https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/156/
2. Звиняцьківська З., Коберник І. Організація дистанційного навчання в школі: методичні рекомендації. за ред. Звиняцківської З. Київ : ГО «Смарт освіта», 2020. 71 с.
3. Piaget J. (1954). The construction of reality in the child. New York: Basic Books.

Любецька Владислава, викладач
КЗ «Криворізький фаховий
медичний коледж»ДОР»

ПІДГОТОВКА МЕДИЧНИХ ФАХІВЦІВ У ДИСТАНЦІЙНОМУ ТА ЗМІШАНОМУ ФОРМАТІ: АДАПТАЦІЯ МЕТОДІВ І ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ

Сучасний світ вимагає постійного вдосконалення методів і підходів до професійної освіти. Пандемія COVID-19, умови воєнного стану в країні та активна цифровізація освітнього процесу зумовили перехід багатьох навчальних закладів на дистанційні форми навчання. Особливість підготовки студентів медичних спеціальностей полягає не тільки в наданні ґрунтовних теоретичних знань, а й великої уваги потребують навички, які формуються під час проведення практичних занять з клінічних дисциплін. У зв’язку з цим перед медичними закладами освіти постає важлива проблема щодо адаптації методів та засобів підготовки медичних фахівців до нових викликів, зберігаючи при цьому високу якість медичної освіти [1, с. 22].

Метою цієї статті є дослідження особливостей впровадження дистанційного та змішаного навчання в професійній освіті медичних фахівців.

Дистанційне навчання розвивається як форма організації освітнього процесу, що базується на використанні цифрових технологій для передачі знань на відстані. Вище вказана модель набула особливої актуальності під час пандемії, коли великі освітні заклади перейшли на дистанційний режим роботи. Гнучкість даної форми дозволяє студентам самостійно регулювати час і місце навчання, що є особливо важливим для тих, хто не має можливості відвідувати заклад фізично.

Змішане навчання, у свою чергу, має елементи традиційних методів освіти та дистанційного навчання. Цей підхід дозволяє зберегти ефективність особистісної взаємодії між викладачем та студентом під час практичних занять, але й використовує технології для забезпечення гнучкості та індивідуалізації навчального процесу [3, с. 33].

Підготовка студентів медичних спеціальностей у контексті змішаного та дистанційного навчання має свої специфічні завдання. Одним із головних аспектів є формування практичних навичок, які потребують звичайної роботи з пацієнтами та медичним обладнанням. Використання лише дистанційних технологій у таких умовах є недостатнім, тому змішане навчання стає оптимальним рішенням [4, с. 40].

Впровадження змішаного навчання в медичних закладах освіти потребує відповідної технічної бази, підготовки викладацького складу та наявності сучасних методичних матеріалів [5, с. 112]. До прикладу, викладачі клінічних дисциплін Криворізького фахового медичного коледжу для успішної реалізації змішаного навчання використовують освітню платформу Google Classroom, яка надає доступ до різноманітних методичних матеріалів відповідної клінічної дисципліни, а також очна форма навчання, де студенти мають можливість взаємодіяти з викладачем та між собою, та формувати професійні компетенції, які стануть у нагоді в їхній професійній діяльності.

Зокрема, теоретичний матеріал, тобто лекції, викладається тільки в дистанційному форматі. Так, викладачі хірургічних дисциплін для ефективного засвоєння матеріалу здобувачами освіти застосовують засоби візуалізації за допомогою Google Meet у вигляді мультимедійних та інтерактивних презентацій, а також використовуються інтерактивні дошки такі, як Jamboard, Padlet та ін..Теоретичний матеріал викладається у формі лекції-візуалізації, лекції-бесіди, лекції-консультації тощо, які дають можливість отримувати постійний зворотній зв'язок. Все частіше викладачі використовуть міні-лекції у практичні заняття,

щоб підвищити ефективність навчання. Для активізації студентів під час лекції викладачі користуються різними методами рефлексії. Наприклад, під час вивчення теми «Термічні ушкодження» зі студентами 3 курсу освітньо-професійної програми «Акушерська справа» використовується інтерактивна платформа Interacty, за допомогою якої створюються фліп-карточки та Метч-ігри на відповідність. Таким чином, рефлексія за допомогою інтерактивних платформ сприяє глибшому розумінню навчального матеріалу і дозволяє здобувачам постійно розвиватися, вдосконалюватися та сприяє значній активності, та мотивації студентів на занятті.

Для відпрацювання практичних навичок студенти медичного коледжу відвідують практичні заняття в очному режимі. Усі необхідні знання практичного спрямування вони отримують на базі коледжу в кабінетах доклінічної практики або на базах лікарень, де мають чудову можливість проводити різноманітні маніпуляції, працювати з медичним обладнанням, взаємодіяти з пацієнтами та медичним персоналом.

В кабінетах доклінічної практики, які мають відповідне оснащення, використовуються елементи симуляційного навчання, як важливої частини підготовки медичних фахівців [2, с. 90]. Такий вид навчання передбачає створення певного моделювання ситуації та робить акцент на придбанні конкретних знань та навичок у майбутніх фахівців.

Зокрема, викладачі хірургічних дисциплін, для реалізації симуляційного навчання дотримуються певних етапів підготовки:

- створення ситуаційних завдань, ознайомлення здобувачів з поданими ситуаціями, регламентом, завданнями, що стоять перед студентом, розподіляються ролі. Учасники симуляції на момент її проведення повинні мати достатній рівень знань;

- проводиться брифінг, на якому студенти відповідають на проблемні питання (елемент проблемного навчання);

- моделюються ситуації учасниками згідно заданих ролей (демонстрація практичної навички, діючи при цьому самостійно або в команді);

- проводиться дебрифінг – обговорення вірних чи невірних дій учасників симуляції, оцінюється рівень знань студентів, їх вмінь та навичок.

Такий вид навчання може застосовуватися при вивченні будь-якої теми клінічних дисциплін серед студентів 4 курсу освітньо-професійних програм «Акушерська справа», «Сестринська справа» та «Лікувальна справа».

Висновки. Освітній процес підготовки здобувачів освіти у сфері медицини зазнав істотних змін внаслідок активного впровадження елементів дистанційного та змішаного навчання. Змішана модель навчання показала свою ефективність, оскільки дозволяє поєднати переваги онлайн-освіти та практичного навчання. Однак для успішної реалізації цієї моделі потрібні інвестиції в технологічну базу, підготовку кадрів і розробку сучасних освітніх програм. Подальші дослідження в цій галузі мають бути спрямовані на покращення методик навчання та забезпечення доступу до сучасних технологій для всіх учасників освітнього процесу.

Використані джерела:

1. Гриньова В.М. Сучасні підходи до змішаного навчання у вищих навчальних закладах України: монографія. – Харків: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2023. – 278 с.
2. Петрова Л.М., Іваненко О.В. Використання симуляційних технологій у підготовці медичних кадрів: досвід і перспективи // Освіта та медична практика. – 2023. – № 3. – С. 89-97.
3. Петрова Л.М., Іваненко О.В. Використання мультимедійних технологій у професійній освіті: досвід і перспективи // Освіта і професія. – 2023. – № 3. – С. 33-45.
4. Ткаченко Р.Л. Змішане навчання як нова парадигма медичної освіти // Інноваційні технології в освіті. – 2023. – № 4. – С. 40-49.
5. Сидоренко Ю.М. Переваги та недоліки використання елементів дистанційного навчання під час підготовки молодших медичних спеціалістів // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2022. – № 3. – С. 112-120.

Мазур Наталія, викладач
Довгань Наталія, викладач
КЗ ФПО «Уманський медичний фаховий коледж»

СТОРІТЕЛІНГ ЯК ОДИН З ЕФЕКТИВНИХ МЕТОДІВ ВИКЛАДАННЯ

Словесна творчість – це могутній засіб розумового розвитку людини,
перед якою відкривається світ. З того часу, як слово стає для дитини
інструментом, за допомогою якого твориться нова краса,
дитина піднімається на нову сходинку бачення світу,
досягає якісно нового етапу у своєму, духовному розвитку.
Їй хочеться у слові виразити своє захоплення, свій подив перед красою світу.
В. Сухомлинський

Пріоритетним напрямком модернізації освіти є виховання особистості, яка прагне до максимальної реалізації своїх можливостей, відкритої для сприйняття

нового досвіду, здатної на усвідомлений та відповідальний вибір у різних життєвих ситуаціях.

Оскільки сучасні студенти багато часу проводять онлайн, реальне спілкування стає предметом розкоші, таким собі мистецтвом, якому треба знову навчатися і педагогам і студентам, і до якого необхідно повертатися. Без заперечно, навчальний матеріал поданий у вигляді цікавої захоплюючої історії краще запам'ятовується. Усі люди полюбляють слухати цікаві історії, а що це означає? Що правильно побудувавши розповідь, можна зачепити не розум і логіку, а саме емоції.

Сторітеллінг (story – історія; telling – розповідати) – це ефективний метод донесення інформації до аудиторії шляхом розповідання смішних, зворушливих або повчальних історій з реальними або вигаданими персонажами. Він поєднує в собі психологічні, управлінські та інші аспекти, дозволяє не лише ефективно донести інформацію до аудиторії, а й мотивувати її на певні вчинки і отримати максимально високі результати.

Сторітеллінгом зацікавлені педагоги та психологи у всьому світі, оскільки пояснення матеріалу у формі розповіді історій розвиває у студентів уяву, логіку та підвищує рівень культурної освіти. Сторітеллінг може бути застосований у будь якому місці та у будь який час. Історії дозволяють розповісти про те, як приймаються рішення та будуються стосунки. Через обмін історіями, вибудовуючи емоційні зв’язки, викладачі і студенти створюють правильні й більш якісні взаємостосунки.

Незважаючи на те, що це далеко не новий спосіб, вперше широкій аудиторії представив його керівник корпорації з США Armstrong International - Девід Армстронг. Він використовував сторітеллінг для того, щоб покращити показники роботи своєї компанії і швидше навчити новачків. Сутність її проста: «Найкращий спосіб презентувати власну ідею чи себе, передати знання чи мотивувати на діяльність – розповісти історію».

Під час розробки свого методу Девід Армстронг врахував той психологічний фактор, що історії більш виразні, захоплюючі, цікаві і легше асоціюються з особистим досвідом, ніж правила або директиви. Вони краще запам'ятовуються, їм надають більше значення і їх вплив на поведінку людей сильніший. Сьогодні сторітеллінг використовується не лише в бізнесі, а й в інших сферах діяльності людини: маркетингу, коучингу, ораторській майстерності та освіті.

У педагогіці метод сторітеллінгу відомий ще з 90х років XX століття. В Україні дослідженням методу сторітеллінгу почали займатися нещодавно і на сьогодні цей метод вважається інновацією в освіті. З вітчизняних праць можна знайти статті О.В. Караманова та М.С. Василишиної, К.О. Симоненко, Е.В. Ерднієвої, Н. Гущиної.

Сторітеллінг використовується у навчальному процесі під час вивчення різних дисциплін, але доцільно використовувати цей метод на заняттях із клінічних дисциплін, адже моделювання різних ситуацій сприяє розвитку клінічного мислення.

Яким буває сторітелінг?

Розповідати захоплюючі історії може викладач (наприклад, на початку вивчення теми – для того, аби вмотивувати студентів чи допомогти запам'ятати складну інформацію). Студенти його пасивно слухають, а тому такий сторітелінг називають пасивним. Активний сторітелінг – це самостійне розповідання історій яке викладач може практикувати або впродовж вивчення теми або наприкінці її, аби закріпити набуті знання.

З чого почати? Для того, щоб створити історію, яка захоплюватиме студентів, перш за все необхідно придумати цікавий сюжет, вигадати героя (їв), додати цікаві події, які підведуть до потрібних висновків.

Вид історії, що використовується у сторітелінгу залежить, як правило, від того, для якої саме аудиторії вона призначена. Так, наприклад, одній аудиторії більше до вподоби емоційні історії-казки, іншій — детективні історії, третій — повчальні байки тощо. Проте в історії будь-якого виду є кілька ключових принципів, які відрізняють її від простого викладу фактів:

- наявність персонажа;
- наявність інтриги (це ключовий момент в історіях для сторітелінгу!);
- наявність сюжету.

Персонаж в історії має бути якомога ближчим до аудиторії, адже інакше слухачі не будуть співпереживати йому, не зможуть «приміряти» образ цього персонажа на себе. А це якраз одне з основних завдань сторітеллінгу — зробити слухача безпосереднім учасником історії.

Інтрига в історії дозволяє утримати увагу аудиторії, вона змушує послухати всю історію, з нетерпінням чекаючи, чим все скінчиться. Втім, занадто затягнутою інтрига бути не повинна, інакше уваги аудиторії не вистачить, щоб дослухати історію до кінця.

Сюжет в історії потрібен обов'язково. Він зазвичай буває класичним, тобто побудованим у вигляді «ланцюжка» з зав'язки, розвитку, кульмінації і розв'язки.

Історія допомагає інформувати, порівняти, візуалізувати, та деталізувати той матеріал, який подається. Основними складовими успіху сторітелінгу можна назвати чесність історії, яку розповідають, її детальність, конкретність. Також історія для сторітелінгу повинна бути показовою і добре запам'ятовуватися. В іншому випадку історія просто не викличе довіри аудиторії, а отже і враження ніякого не справить.

При вивченні основних клінічних дисциплін сторітелінг можна застосувати майже на кожному занятті. Якщо основний навчальний матеріал поєднати з історіями, то студенти запам'ятовують більше ситуацій. У такий спосіб подачі інформації запам'ятати матеріал студентам набагато легше, тому що ця історія реальна і «пережита». Головна особливість сторітелінгу в тому, що історії нічого не нав'язують і не пропонують: послухавши «правильну» історію, аудиторія сама зробить потрібний висновок і збереже у пам'яті набагато більше інформації.

Історії, які можна використати у навчальному процесі, поділяємо на:

1. Історія, написана викладачем (оратором). Викладач для розповіді сам вигадує усі ключові елементи історії. Важливо, щоб історія булла цікавою та життєвою.

2. Історія, написана аудиторією (студентами). Такий спосіб побудови розповіді дозволяє викладачу використовувати діалог з аудиторією (інтерактив) у своїх цілях. Історію нібито придумує аудиторія (студенти), але викладач має контролювати процес, щоб історія вийшла такою, як йому треба. Цей спосіб можна використати лише в тих випадках, коли історія будується за законами логіки і включає послідовність дій. Важливим елементом тут є інтрига, до якої потрібно неодноразово повертатися протягом «написання» історії.

«Розповідаючи» таку історію, студенти, по-перше, активізують свою увагу та уяву, по-друге об’єднуються для спільної мети, по-третє швидше запам’ятовують матеріал.

При викладанні клінічних дисциплін сторітелінг може використовуватись і як метод навчання, і як метод переконання.

Метод сторітелінгу сприяє формуванню у студентів орієнтовної основи поведінки в клінічних ситуаціях, ознайомлює студентів з варіантами дій, умінь їх комбінувати і знаходити нові рішення. Виробляється впевненість у володінні прийомами, заснованими на особистому досвіді; створюється досвід вираження

своєї особистісної позиції в спілкуванні, адекватної самооцінки «продуктів спілкування», вміння презентувати себе.

Чому сторітелінг є ефективним методом навчання студентів?

–Студенти люблять слухати історії більше, ніж доповіді, описи чи визначення, тому що вони легше сприймаються (задіяна не лише раціональна сторона сприйняття інформації, а й образна). Отже, реалізується принцип доступності навчання.

–Історія динамічна. Сучасні студенти з кліповим мисленням краще сприйматимуть історію, ніж текст іншого виду. Історія впливає на почуття студента, а це підвищує рівень концентрації уваги. Тому всі уважно слухають навчальний матеріал, сприймають його, а потім з легкістю можуть відтворити. Правда теж у формі історії. Отже, реалізується принцип міцності знань та емоційного навчання.

Використання такої методики дає можливість описати свої вчинки та почуття, проаналізувати власні дії, оцінити наслідки та зробити висновки на майбутнє.

За допомогою сторітелінгу можна отримати два важливі результати:

– пожвавлення атмосфери в аудиторії, зняття напруженості, створення невимушеної обстановки;

– він є одним із найбільш простих та швидких шляхів встановлення контакту між викладачем та студентами, засобом привернення та утримання їх уваги.

Створенню історій сприяють: демонстрація відеоматеріалів з відключеним звуком; самостійний відбір фрагментів фільмів для розповіді на занятті; демонстрація знайомого фільму, з продовженням та поясненням; самостійне порівняння матеріалу підручника зі змістом фільму та висловлення своєї точки зору; самостійне написання творчої роботи за відеоматеріалом тощо.

Види сторітелінгу: *Культурний, соціальний, міфи, легенди, незрозумілий (jumpstory),сімейний, дружній, особистий.*

Сторітелінг є хорошим способом мотивації, переконання студентів, який дає змогу надихнути їх на прояв ініціативи в освітньому процес.

Мистецтво сторітелінгу – це один із найприродніших і водночас найефективніших способів надати освітньому процесу особливої якості.

Основні функції сторітелінга в освітньому процесі

– Пропагандистська.
– Об’єднуюча.
– Комунікативна.

– Інструмент впливу.

– Утилітарна.

Висновки. Отже, сторітелінг – це спосіб передачі інформації через розповідання історій. Дослідження ролі сторітелінгу показує, що варто заохочувати та поширювати цей метод викладання, тому що він допомагає не тільки запам'ятати матеріал, а й збагатити усне мовлення. У сучасній освітній ситуації такий метод є варіантом неформального навчання і використовується як додатковий до академічного. Основним фактором успішності сторітелінгу є підібрані і вчасно розказані історії.

Використані джерела:

1. Бакунин М. Сторителлинг: главные правила и основные ошибки [Електронний ресурс]. URL: https://bakunin.com/storytelling/ (дата обращения: 19.10.2018).
2. Доуиз Р. Утраченное искусство красноречия [Електронний ресурс]. URL: http://loveread.ec/read_book.php?id=65988&p=1 (дата обращения: 10.07.2018).
3. Макки Р. История на миллион долларов: Мастер-класс для сценаристов, писателей и не только [Електронний ресурс]. URL: https://mybook.ru/author/robert-makki/istoriya-na-million-dollarov-master-klass-dlyasce/read/ (дата обращения: 10.08.2018).
4. Симмонс А. Сторителлинг. Как использовать силу историй. Москва : Манн, Иванов и Фербер, 2013. 272 с.
5. Ткаченко А. Как написать сторителлинг [Електронний ресурс]. URL: https://www.lf-digital.com/blog/sales-technologis/kak-napisat-storitellingposhagovyj-plan/ (дата обращения: 20.09.2018).

Мелещук Людмила, викладач
ВСП «Ковельський промислово-економічний фаховий коледж ЛНТУ»

ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ІНСТРУМЕНТАРІЇВ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

Світ, у якому ми живемо, важко уявити без інформаційних технологій, які все більше впливають на сучасне суспільство. Утворюючи глобальний інформаційний простір, такі технології проникають у всі сфери людської діяльності, відтак стають і невід’ємною частиною освітнього процесу. Сучасна освіта, особливо в умовах військового стану, базується на інформатизації освітнього простору здобувачів освіти.

Підвищити ефективність системи освіти можна завдяки впровадженні інноваційних технологій у практику. В сучасних умовах інновацію слід розглядати як ефективне та результативне нововведення у змісті, засобах, методах, і формах навчання та виховання особистості, в управлінні системою

освіти, в організації освітнього процесу та в структурі закладів фахової передвищої світи.

З огляду на вищезазначене, можу стверджувати, що інновації у підготовці здобувачів у закладах фахової передвищої освіти мають бути спрямовані на професійну мобільність та навички саморозвитку, що вимагає використання інноваційних освітніх засобів:

- використання інтерактивних технологій (мультимедіа, електронні навчальні посібники, вебсайти, вебінари, онлайн-курси тощо);
- застосування науково-дослідницької та проєктної діяльності здобувачів освіти;
- комплекс ігрових технологій, які допомагають активізувати пізнавальну діяльність здобувачів освіти та мотивувати їх до навчання.

А оскільки відповіді на питання: «Як найближчим часом буде змінюватись ситуація в освітній галузі в Україні?», – поки немає, освітяни мають бути готовими до організації такого навчання. Майбутнє – за змішаним навчанням, яке дуже легко перемикати в різні режими: збільшувати чи зменшувати офлайн- або онлайн- компоненти, обирати різні організаційні моделі та стратегії відповідно до можливостей, потреб і викликів.

Загалом, кожен викладач, отримавши педагогічну свободу у виборі методів, використовує найзручніші для себе онлайн-інструменти, попередньо переконавшись, що більшість здобувачів освіти також має до них доступ, може налагодити зручний формат освітнього процесу на відстані.

Розглянемо корисні для викладачів цифрові інструменти, наведу приклади застосування окремих для організації освітнього простору, якими користуємося на базі нашого коледжу і опишу про їхні можливості з огляду на освітню діяльність.

Педагогічні працівники нашого коледжу у процесі підготовки до проведенні навчальних занять використовують передові освітні технології у своїй професійній діяльності. Найчастіше, звичайно, це Google-інструменти.

Мета Google – організувати інформацію, зробивши її доступною та зручною для використання. Переваги сервісів та інструментів Google – наявність централізованого сховища даних і продуманий інтерфейс. Популярні сервіси

Google (Google+, Gmail, Календар Google, Google Перекладач, Диск Google, Карти Google, Сайти Google, персональний пошук тощо.

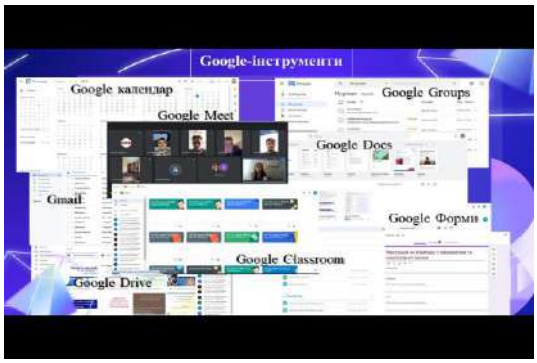

Вікторини та тести допомагають зацікавити здобувачів темою, полегшити її сприйняття, засвоєння й перевірити знання. Створені матеріали педагоги можуть додавати у свій сайт.

Електронне опитування виступає однією із інноваційних форм контролю якості знань здобувачів освіти, для спільної взаємодії використовуються сервіси Хмара слів ідеально підходить для збагачення і активізації словникового запасу студентів, сприяє швидкому запам’ятовуванню навчального матеріалу. Сервісом для створення хмар слів є Mentimeter. інструмент миттєвого зворотного зв’язку.

Для створення кросингу, презентацій, карти уроку, плакати, резюме, мапи думок, фотоколаж, генератор анаграм, кросвордів, головоломок та генератор ребусів використовую онлайнінструмент графічного дизайну Canva – тут можна створювати, крім інфографіки, ще й яскраві діаграми, які обов’язково сподобаються студентам та допоможуть їм легше сприймати велику кількість інформації.

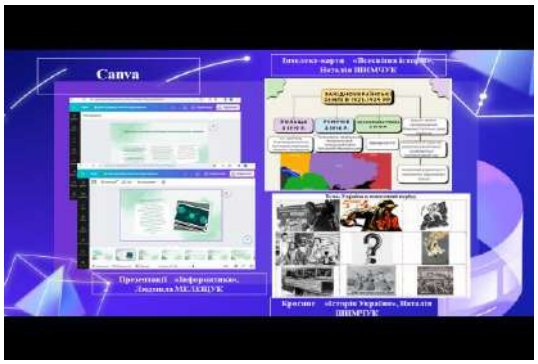

Сучасні технології пропонують багато можливостей для модернізації освітнього процесу. Наприклад, на базі ВСП «КПЕФК ЛНТУ» викладачами було розроблено ряд електронних навчальних посібників, а також профілі викладачів.

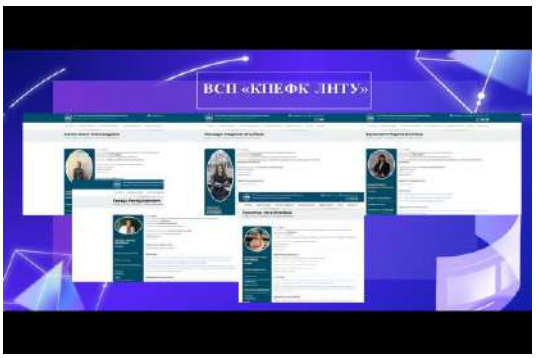

Одним з інноваційних видів діяльності є використання персонального вебсайту викладача, який є ефективним засобом комунікації зі здобувачами. Вебсайт – це своєрідний навчальний «міні-простір», до якого здобувач освіти отримує доступ у будь-який час.

Мій вебсайт, як викладача комп'ютерних дисциплін, створений з використанням бібліотеки мови програмування Phyton, Djanqo. На сайті розміщені навчально-методичні комплекси з освітніх компонентів «Інформатика», «Операційні системи», «Web-технології та web-дизайн».

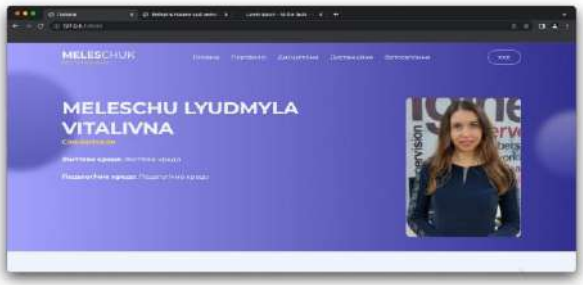

Сучасному викладачу не обов'язково досконало володіти цифровими технологіями. Потрібно знати їх можливості. Тоді ви зможете правильно поставити завдання своїм здобувачам, підказати за допомогою яких цифрових інструментів, це завдання можна вирішити.

В сучасній освіті ключова роль належить викладачу, якому довірено розвиток студентів, розкриття їхнього потенціалу та формування успішної людини. Впровадження сучасних інструментаріїв – це не лише використання нових онлайн інструментів, це створення середовища існування, яке відкриває нові можливості для навчання в будь який час, як для педагогів, так і для студентів, це безперервна освіта, проєктування індивідуальних освітніх маршрутів, розробка та поширення власних освітніх продуктів. Тому, є необхідність у розвитку та удосконаленні рівня володіння цифровою компетентністю педагога, сформованість якої дозволяє йому використовувати

електронні освітні ресурси, онлайн інструменти з метою пошуку, логічного відбору, систематизації, використання навчального матеріалу та організації результативного освітнього процесу для підвищення якості освіти.

Я вважаю, виклики сучасної цивілізації змушують змінювати систему освіти та наближати її до потреб конкретної особистості, яка прагне реалізувати своє право на виживання та конкуренцію в сучасному інформаційному суспільстві.

На мою думку, викладачі повинні володіти значним спектром інноваційних та інформаційних технологій на професійному рівні, а також глибоким розумінням, впровадженням, використанням і демонстрацією педагогічної мудрості та майстерність у застосуванні конкретних підходів при підготовці здобувачів фахової передвищої освіти, це є важливим кроком у покращенні освітнього процесу.

Використані джерела:

1. Близнюк Т. Цифрові інструменти для онлайн і офлайн навчання: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2021. – 64 с.
2. Педагогічна майстерність: Підручник / І.А. Зязюн, Л.В. Крамущенко, І.Ф. Кривонос та ін.; За ред. І.А. Зязюна.-2-ге вид., допов і переробл.-К.:Вища шк.,- 422 с.
3. https://medialiteracy.org.ua/
4. https://protocol.ua/ua/innovatsiyni_tehnologii_navchannya_u_suchasniy_shko

Мисік Лариса, викладач
КЗОЗ «Харківський обласний
медичний фаховий коледж» ХОР

ОСОБЛИВОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ З ДИСЦИПЛІНИ «ХІМІЯ» В ДИСТАНЦІЙНОМУ ФОРМАТІ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Освітній процес у дистанційному форматі під час воєнного стану має особливості, які необхідно враховувати при викладанні дисципліни «Хімія». Важливо забезпечити психологічну підтримку здобувачів освіти, дотримуватися виконання навчальної програми з хімії, а також формувати й розвивати ключові компетентності та предметні знання.

На початку занять я проводжу коротку бесіду або психологічну релаксацію, щоб зняти напруження та стрес, розслабити здобувачів освіти перед початком навчання (посилаючись на сайт Міністерства освіти і науки України: «Дистанційні платформи для навчання, саморозвитку та отримання допомоги й перевіреної інформації»).

Для виконання навчальної програми з хімії у дистанційному форматі використовую платформу «Всеукраїнська школа онлайн», яка містить відеоуроки, конспекти, тестові завдання з кожної теми, а також кабінет викладача. Цей кабінет дозволяє організовувати віртуальні класи, контролювати успішність і забезпечувати зворотний зв'язок.

Окрім цього, я використовую матеріали з різних сайтів і пілотних проєктів для організації та проведення освітнього процесу з хімії, зокрема:

– складання опорних конспектів з теоретичних тем;

– тестові завдання (дидактичні матеріали для визначення рівня засвоєння знань);

– відеоматеріали демонстраційних дослідів з хімії для візуалізації хімічних процесів;

– посилання для організації дистанційного навчання.

Для підвищення ефективності навчання я застосовую педагогічні інновації. Вважаю, що навчання має бути цікавим, невимушеним і змістовним, а також сприяти формуванню таких якостей майбутніх фахівців, як володіння сучасними інформаційними технологіями, здатність до саморозвитку, мобільність тощо.

Впровадження в педагогічну діяльність сучасних інновацій, таких як інтерактивні технології навчання та інформаційно-комунікаційні технології, підвищує інтерес до вивчення дисципліни. Якщо здобувач освіти навчатиметься із зацікавленістю, завжди матиме мету і йтиме до її досягнення, то й якість його знань суттєво покращиться.

У своїй педагогічній діяльності для підвищення ефективності навчання я використовую інтерактивні методи: метод дискусії для відпрацювання дискусійних питань, метод ситуативного моделювання (тренінг), метод колективно-групового навчання «мікрофон», а також надаю перевагу роботі в парах і малих групах.

Водночас, володіння та використання здобувачами освіти нових інформаційних технологій відкриває доступ до багатьох джерел інформації, що підвищує ефективність виконання самостійної роботи, сприяє творчому розвитку та закріпленню професійних навичок.

Розвиток і формування ключових компетентностей відбувається під час опанування навчального матеріалу, зокрема й при опрацюванні правил надання домедичної допомоги у разі отруєння хімічними речовинами, що є особливо актуальним в умовах воєнного стану.

Особливу увагу слід приділити діям, які потрібно виконувати для нейтралізації отруйних речовин при отруєнні амоніаком, чадним газом або хлором. Разом зі здобувачами освіти слід повторити правила надання першої допомоги при ураженні лугами, неорганічними кислотами, білим фосфором, а також розглянути варіанти захисту щитоподібної залози від радіоактивного зараження. Для профілактики йододефіциту рекомендовано вживати морепродукти, особливо морську капусту.

Отже, особливості навчання в умовах воєнного часу включають застосування методів встановлення емоційного зв'язку зі здобувачами освіти, чергування різних видів діяльності, фізичні, зорові та дихальні вправи й руханки.

Новік Тетяна, голова циклової комісії,
Рашевський Микола, викладач
КРФК КАІ (Криворізький авіа коледж)

ПРО ДИСТАНЦІЙНЕ ВИВЧЕННЯ ФІЗИКО-МАТЕМАТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН У КОЛЕДЖАХ

Викладання фізико-математичних дисциплін завжди було в центрі уваги науковців, методистів, учителів-практиків, особливо стосовно технічних та технологічних спеціальностей закладів освіти. Зниження рівня математичної підготовки як учнів, так і студентів коледжів, вишів, в тому числі й педагогічних, є досить серйозною проблемою чи не для кожної країни.

На початку нинішнього століття введення дистанційної форми навчання не мало масового поширення в Україні (практикувалося у ряді столичних і харківських вишів здебільшого для зручності здобувачів освіти), а вже через півтора десятиліття змішана форма навчання стала принциповою необхідністю. Часто забезпечити доступ здобувачів освіти до освітніх послуг реально лише у дистанційному форматі. Змішане навчання нині практикується кожним закладом освіти. Останнє також здебільшого негативно впливає на якість вивчення більшості дисциплін. Зниження фізико-математичної підготовки пов'язане і з освітніми втратами внаслідок воєнних дій. Рекомендації щодо процесу організації змішаного навчання у вказаній ситуації даються, наприклад, у праці [2]. У праці [3] відзначається, що має місце «..зниження рівнів навчальних досягнень учнів в умовах дистанційного навчання, порушення систематичності та повнофункціональності контрольно-оцінювальної діяльності педагогів…», досліджується проблема освітніх втрат, та дано певні рекомендації щодо шляхів вирішення сформульованих проблем.

Коли йдеться саме про коледж, то і проблеми освітніх втрат, і інші проблеми навчального процесу мало відрізняються від проблем вишів та закладів середньої освіти. Хоча, на відміну від вишів, до коледжів здебільшого вступає контингент із відчутно нижчим рівнем фізико-математичної підготовки. Так, на перших двох курсах, де здобувачі освіти вивчають програмний матеріал 10-11 класу, досить велика кількість відчуває проблеми із арифметичними обчисленнями, зокрема, з додаванням дробових чисел. Невисокий рівень володіння технікою обчислень стає серйозною перешкодою на шляху подальшого вивчення програмного матеріалу.

Згадані проблеми стали об'єктом дослідження і в [1], де пропонується їхнє вирішення шляхом впровадження ІКТ та формування цифрової компетентності педагогів та здобувачів освіти. Згідно з [1], «…СКМ треба розглядати як потужний інструмент у руках педагогів, учнів, студентів, інженерів, науковців. Ефективність і методична цінність такого інструменту цілком залежить від вміння застосовувати його викладачем, студентом і т.д.», і з цим важко не погодитися. Цифрова компетентність учнів і педагогів, звичайно ж, є необхідною умовою успішного навчального процесу в дистанційному форматі. Але навіть майстерне використання комп'ютерних технологій не дуже сприяє формуванню математичної компетентності. Наприклад, виконуючи завдання «Знайти область визначення функції $y = \frac{x^2+1}{x^2-1}$», здобувачі освіти (навіть маючи зразок виконаного варіанту) нерідко записують «розв'язання»: $\frac{d}{dx}\left(\frac{x^2+1}{x^2-1}\right) = \ldots$, відшукуючи замість області визначення екстремуми або проміжки монотонності. Пояснення символів *tan, cot, sqr* тощо, які з'являються у «розв'язаннях» інших прикладів також є надто складною задачею для користувача. Наведені приклади свідчать про невміле використання СКМ. Тому тут необхідне узгодження курсів інформатики і алгебри стосовно вивчення математичного матеріалу і паралельне використання СКМ в математичних питаннях. Перш, ніж «дати завдання комп'ютеру», здобувач освіти має усвідомлювати, якою може або якою не може бути отримана відповідь.

На думку авторів, найбільшою перешкодою у вивченні фізико-математичних дисциплін є зниження мотивації до них. Причини цього можуть бути різні, в тому числі і психологічний стан здобувача освіти, що є наслідком війни, але ще і в довоєнний час мотивація до вивчення природничих дисциплін була невисокою. Для збільшення згаданої мотивації корисним є як вже згадане

узгодження програм курсів, що викладаються випусковими цикловими комісіями (кафедрами) із курсами природничих дисциплін. Досить дієвим засобом у підвищенні мотивації та ефективності вивчення дисциплін фізико-математичного циклу є максимальна орієнтація позакласної роботи на ліквідацію прогалин у тому програмному матеріалі, який є необхідним для вивчення спеціальних дисциплін. Зокрема, по можливості бажано демонструвати процес формалізації ситуацій, що виникають у практичних завданнях майбутньої спеціальності.

Висновки. Співробітництво загальноосвітніх та випускових циклових комісій (кафедр) щодо узгодження вивчення природничих дисциплін, відбір безпосередньо необхідного матеріалу має бути першочерговою задачею викладача для збільшення мотивації навчання здобувачів освіти. Позакласну роботу із предмета необхідно максимально націлювати на програмний матеріал.

Використані джерела:

1. Бакланова М. Л. Проблеми вивчення математичних дисциплін у коледжах та шляхи їх подолання на основі НІТ [Електронний ресурс] / М. Л. Бакланова, Ю. В. Триус – Режим доступу: http://www.ii.npu.edu.ua/files/Zbirnik_KOSN/6/13.pdf
2. Бурда М. І, Васильєва Д. В. Особливості навчання математики в умовах воєнного стану (методичні рекомендації). *Математика в рідній школі*. 2022. 4–5, С. 6–15. URL: https://lib.iitta.gov.ua/731956/.
3. Топузов, О. М., Головко, М. В., Локшина, О. І. Освітні втрати в період воєнного стану: проблеми діагностики та компенсації. *Український Педагогічний журнал*, 2023. 1, 5–13. https://doi.org/10.32405/2411-1317-2023-1-5-13.

Омелько Мар'яна, викладач
Байлюк Людмила, викладач
ВСП «Могилів-Подільський технолого-економічний фаховий коледж Вінницького НАУ»

ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНИХ ЗАСОБІВ ДІАГНОСТИКИ ФАХОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ У ПРОЦЕСІ ОЧНОГО ТА ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

В статті висвітлено особливості застосування різних форм і методів роботи під час здійснення контролю навчальних досягнень, сформованих компетентностей здобувачами освіти, подано практичні приклади.

Завдяки використанню сучасних засобів діагностики навчальних знань та вмінь студентів відкриваються великі можливості для вдосконалення процесу традиційного очного та дистанційного навчання, оскільки перевірка як дієвий засіб боротьби за міцні й усвідомлені знання студентів дає змогу краще вивчити

їхні індивідуальні особливості. Найбільш точно і якісно оцінювати знання студентів дає можливість різноманітність видів і форм контролю, застосування певних освітніх платформ.

Серед сучасних методів перевірки теоретичних знань при викладанні обліково-економічних та спеціальних дисциплін, занять навчальних та виробничої практик застосовуємо усні форми контролю, зокрема: усне опитування, співбесіда, розгляд філворду, захист практичної роботи, ситуаційні завдання з презентацією резюме, залік, іспит. Серед письмових форм контролю найчастіше застосовуємо: фахові інтегровані завдання, тестування, контрольна робота, практичні роботи за індивідуальними варіантами, курсова робота, виконання наскрізних завдань під час проходження навчальних практик.

Основними завданнями технології оцінювання навчальних досягнень у системі професійної підготовки майбутніх фахівців відділення обліку та харчової продукції стали визначення якості засвоєння навчального матеріалу, ступеня відповідності сформованих умінь та навичок цілям та завданням навчальної дисципліни, встановлення адекватності обраних методів та засобів викладання.

Педагогічний контроль здійснюють по послідовному ланцюжку етапів навчання: попередній (вхідний) – поточний – тематичний – рубіжний контроль за циклами дисциплін (проміжна атестація) – підсумковий – заключний контроль (курсова робота, державний іспит). Все це дає змогу оцінити як ступінь готовності випускника до професійної діяльності на всіх етапах навчання, так і основні прогалини та упущення в процесі професійної підготовки.

Мета діагностики знань і вмінь визначає вибір методу. Кожен метод має свої переваги і недоліки, жоден з них не може бути визнаний єдиним, здатним діагностувати всі аспекти процесу навчання. Тільки комплексне їх застосування

дозволяє об'єктивно виявляти динаміку формування системи знань і умінь студентів, тільки правильне і педагогічно доцільне поєднання всіх методів сприяє підвищенню якості навчального процесу.

На сьогоднішній день варто застосовувати такі форми контролю та самоконтролю, які орієнтували б студента на вміння самостійно здобувати знання та застосовувати їх на практиці. Доцільність нових технологій контролю за навчальною діяльністю студентів визначається: філософією індивідуального вільного вибору людиною свого життєвого шляху; ціннісною орієнтацією на вільне самовизначення особистості, в якому освітня діяльність займає одне з провідних місць і є важливим засобом розвитку особистості; ідеєю варіативності предметно-змістового наповнення освіти, принциповою установкою на

багатоманітність освітніх потреб особистості, шляхів, способів і засобів включення особистості в освітній процес.

Яскравим прикладом таких сучасних форм діагностики переважно практичних вмінь студентів є організація рольових чи ділових ігор під час окремого етапу практичного заняття або при проведенні заняття навчальної практики. Із застосуванням форм дистанційного навчання також вдало проводимо ділові ігри під час виконання обов'язків на робочому місці бухгалтера. Саме під час ділової (рольової) гри можна оцінити вміння студента:
- працювати в команді;
- застосовувати отримані знання для вирішення конкретних виробничих завдань;
- знаходити вихід з неординарних ситуацій;
- аналізувати ситуацію, що склалася з різних позицій;
- враховувати думку інших співробітників, колег;
- знаходити кілька варіантів рішень.

Висновки. Таким чином, сучасні засоби діагностики навчальних знань і вмінь здобувачів освіти повинні стати своєрідним продовженням методик навчання, даючи змогу студенту чіткіше усвідомлювати його досягнення і недоліки, коригувати власну активність, а викладачеві – спрямовувати діяльність того, хто навчається, в необхідне русло.

Використані джерела:

1. Жевакіна Н.В. Технологія дистанційного навчання: сутність та особливості. Вісник Луган. держ. пед. ун-ту імені Тараса Шевченка. № 4. 2003. С. 68-373.
2. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні (затверджено Постановою МОН України В.Г. Кременем 20 грудня 2000 р.).
3. Кухаренко В.М. Дистанційне навчання: умови застосування. Дистанційний курс: навч.посіб. / за ред. В.М. Кухаренка. 3-тє вид. Харків: НТУ«ПІ», «Торсінг», 2002. 320 с.

Орлова Вероніка, викладач
Вінницький медичний фаховий
коледж ім. акад. Д.К. Заболотного

ЗМІШАНЕ НАВЧАННЯ ЯК ВИМОГА ЧАСУ

Один із секретів педагогічної творчості полягає у тому, щоб пробудити в учителів інтерес до пошуку, аналізу власної роботи.
В.О. Сухомлинський

Впродовж останнього десятиліття в усьому світі спостерігається активна тенденція до впровадження змішаного навчання як передової освітньої технології, яка має великий потенціал для подальшого розвитку. Швидкий розвиток цифрових технологій, поширення коронавірусної інфекції і введення

воєнного стану призвели до кардинальних змін у всіх сферах життя, включаючи освіту. Ці зміни змусили освітні заклади в Україні перейти на дистанційне навчання та на змішану форму навчання [1].

Ситуація в Україні, обумовлена воєнним станом, вимагає вивчення нових методів організації освітнього процесу. У цьому контексті стає важливим розробити ефективні підходи до поєднання традиційних та дистанційних методів навчання, щоб забезпечити якісну освіту в умовах воєнного стану. Сьогодні в Україні освітній процес здійснюється в різних формах, залежно від обставин: онлайн (з використанням інформаційних технологій та дистанційного доступу на територіях, близьких до зон бойових дій, здобувачів освіти які перебувають закордоном), офлайн (на віддалених від районів бойових дій територіях) і в режимі змішаного навчання (виходячи із умов та обставин безпекової ситуації). Ця гнучкість в організації освітнього процесу дозволяє адаптувати навчання до різних умов і забезпечувати доступ до освіти незважаючи на виклики, пов'язані зі збройною агресією росії проти України і воєнним станом [1].

Термін «змішане навчання» має кілька визначень і використовується під різними назвами, такими як гібридне навчання (hybridlearning), комбіноване навчання (mixed-modelearning) або інтегроване навчання (webenhanced learning). Ч. Дзюбан, Дж. Гартмен і П. Москал розглядають змішане навчання як підхід, який успішно поєднує активну роботу в аудиторії з можливостями, які надає всесвітня мережа Інтернет.

У загальному розумінні змішане навчання — це таке навчання, за якого частина пізнавальної діяльності здобувачів освіти відбувається на заняття під безпосереднім керівництвом педагога, а інша — у самостійній роботі з електронними ресурсами. Є кілька варіантів «змішування»:

– поєднання очної форми з дистанційною;

– поєднання різних форматів навчання в межах однієї академічної групи (основне очне навчання з використанням технологій дистанційного навчання та різних форм роботи з електронними ресурсами, онлайн-курсами тощо);

– поєднання самостійного навчання та роботи в аудиторії;

– змішування основного навчального контенту (підручників та навчальних матеріалів) із зовнішніми матеріалами (електронними ресурсами) [2].

Змішане навчання має ряд переваг перед традиційною формою в сучасних умовах: гнучкість дає можливість навчатися в синхронному та асинхронному режимі; персоналізація/індивідуалізація за рахунок використання цифрових ресурсів є можливість вибору останніх, темпу навчання, часових меж, варіативність та надлишковість навчального контенту, коли педагог перестає бути єдиним джерелом інформації, доступ до неї є варіативним за рахунок її

розміщення на електронних носіях або в онлайн-середовищі, надлишковість інформації дає змогу сформувати навички роботи з нею, інтерактивність досягається за рахунок використання мультимедіа, підкастів, форумів тощо; чіткість освітньої траєкторії, можливість спостерігати за кожним, корегувати й адаптувати навчальну діяльність; створення умов для розвитку навичок творчої та пошукової діяльності; підвищення мотивації та активності здобувачів освіти, рівня їхньої самостійності та самоконтролю тощо.

Проте варто наголосити та пам'ятати, що змішане навчання має свої недоліки, особливо коли ми стикаємося із проблемами, такими як обмежений доступ до Інтернету, застаріле обладнання та програмне забезпечення, низька комп'ютерна грамотність педагогів та здобувачів освіти; відсутність електроенергії через складну безпекову ситуацію та обстріли нашої енергетичної інфраструктури. Важливим компонентом організації змішаного навчання є підлатування навчальних програм під особливості форми організації освітнього процесу, в яких буде врахований особистісний та професійний компонент, що забезпечить реалізацію одного із головних завдань – виховати високоосвічену, професійну особистість.

Найбільш популярною в Україні наразі є поєднання очної форми з дистанційною, яка на маю думку є більш ефективно, коли за рахунок поєднання різних форм діяльності вдається розпланувати свою роботу і досягнути поставлених освітніх цілей.

Я у своїй практиці найчастіше використовую саме поєднання очної та дистанційної форми організації освітнього процесу. Вона дає можливість як організувати роботу студентів поза аудиторією, приділити більше уваги індивідуальним заняттям, налагодити науково-дослідницьку роботу. Так і розпланувати та зреалізувати аудиторну діяльність, що у якісній взаємодії забезпечує реалізацію поставлених цілей. Така модель роботи дає нам безліч переваг і можливостей більш якісної і продуктивної взаємодії зі здобувачами освіти.

Головною платформою на якій ми у своєму навчальному закладі організовуємо навчальний онлайн простір є Google Workspace. Google Workspace — це набір сервісів від Google для організації дистанційного навчання. Сервіс розроблений для освітніх закладів, інтегрований з Google Drive (Google Диск), Google Docs (Google Документи), Gmail (Google Пошта) та іншими, він дозволяє педагогам облаштувати стандартний освітній процес через Інтернет. Це чудовий інструмент в умовах змішаної форми навчання.

Ці сервіси дають можливість проводити заняття в онлайн режимі, розміщувати навчальні матеріали в класах, публікувати та перевіряти домашні

завдання, створювати тести, презентації, працювати на віртуальній дошці, загалом використовувати різноманітних спектр додатків які доступні для якісної роботи. Також стають у нагоді онлайн сервіси та платформи. Зокрема у своїй роботі я використовую можливості: Miro, LearningApps, Canva, ChatGPT Wordwall, Online Test Pad, На Урок, Всеосвіта та інші, що дає можливість урізноманітнити процес навчання, створити цікаві презентації, кросворди, конструктори, ігри; використати наявні матеріали для перевірки знань, організувати участь студентів у конкурсах та олімпіадах тощо.

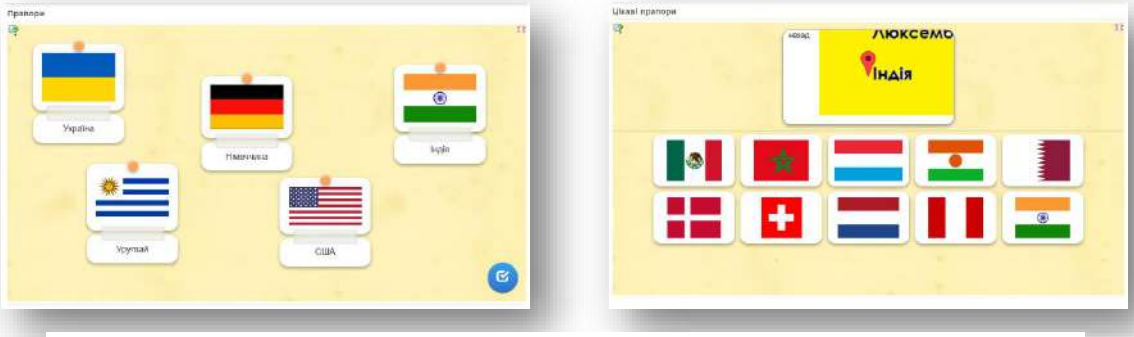

*Рисунок SEQ Рисунок * ARABIC 1. Застосування онлайн-сервісу LearningApps.org*

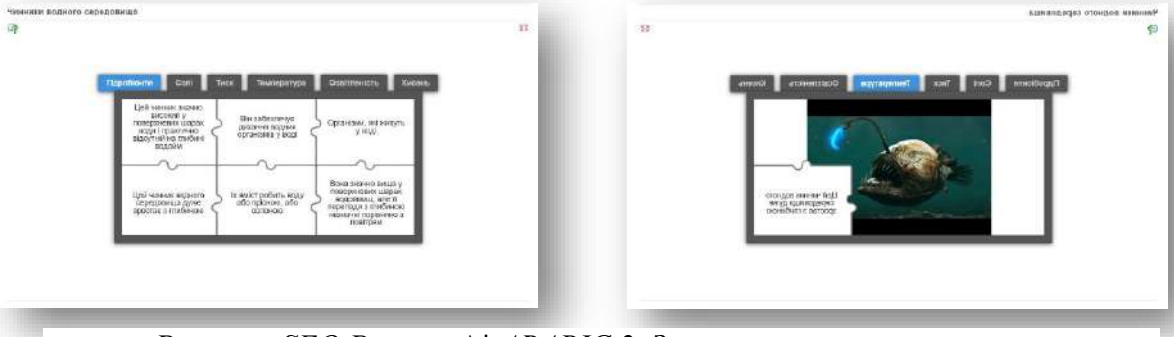

*Рисунок SEQ Рисунок * ARABIC 2. Застосування онлайн-сервісу LearningApps.org*

Рисунок 3. Wordwall. Гра "Пам'ятки світової спадщини ЮНЕСКО"

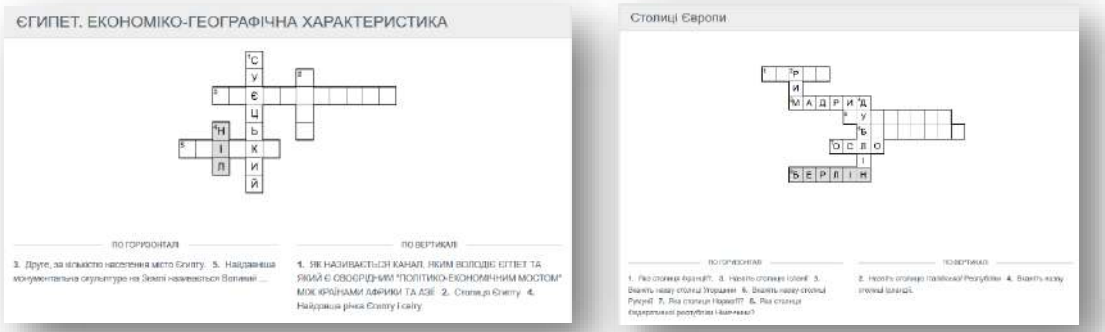

Рисунок 4. Online Test Pad. Розв'язування кросвордів.

Система освіти в таких умовах реагує на виклик шляхом активного пошуку нових підходів до навчання, впровадження інноваційних форм організації освітнього процесу та застосування ефективних педагогічних та інформаційних технологій. Безумовно, змішане навчання стало важливим завданням для всіх учасників освітнього процесу. Сьогодні в цей складний період освіта намагається адаптуватись до нових умов і забезпечувати доступ до навчання незважаючи на складні обставини.

Використані джерела:

1. Солодчук А. СИСТЕМА ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ [Електронний ресурс] / Альона Солодчук. – 2023. – Режим доступу до ресурсу: http://www.aphn-journal.in.ua/archive/68_2023/part_2/39.pdf.
2. Змішане навчання: як організувати якісний освітній процес в умовах війни [Електронний ресурс] // НУШ. – 2022. – Режим доступу до ресурсу: https://nus.org.ua/articles/zmishane-navchannya-yak-organizuvaty-yakisnyj-osvitnij-protses-v-umovah-vijny/.

Петрунів Ольга, викладач
Жабіцька Ольга, викладач
Чортківський медичний фаховий коледж

ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ДИСТАНЦІЙНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЧОРТКІВСЬКОГО МЕДИЧНОГО ФАХОВОГО КОЛЕДЖУ

Дистанційна освіта стала справжньою новацією XXI століття. Дистанційне навчання - це індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу у спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій.

Як свідчать практика й низка досліджень, тенденція навчання чітко розвивається у напрямі заочно - дистанційного або змішаного навчання. Змішане навчання є відносно новим підходом у світі вищої освіти нашої країни. Цей формат забезпечує гнучкість у порівнянні з традиційним навчанням, а також надає можливість освітнім закладам пропонувати навчання у різних умовах доставки навчального матеріалу.

Формат змішаного навчання – це різні варіанти поєднання методів електронного і очного навчання. До складу програм змішаного навчання може входити величезна різноманітність навчальних технік і підходів, наприклад, електронні курси, практичне навчання, робота над конкретними проектами, службова ротація, електронні книги, мобільне навчання, коучинг, очні курси, виїзне навчання, навчальні ігри та симуляції, формальне навчання з сертифікаціями, і багато іншого. Змішане навчання поєднує різні види навчальних заходів, включаючи очне навчання, онлайн електронне навчання і самонавчання на робочому місці. Це використання двох або більше різних методів навчання. Наприклад, чергування очних занять з онлайн-навчанням, мікс онлайн-навчання з періодичним виходом на тренера або викладача для консультацій, комбінація навчання на робочому місці з неофіційними консультаціями у колег або тренера.

Отже, як навчаються студенти-медики сьогодні? Дуже по-різному, як свідчить аналіз внутрішньоколеджних документів та спілкування з викладачами. З одного боку, у Чортківському медичному фаховому коледжі (ЧМФК) система дистанційної освіти працює не перший рік. Наприклад, Moodle - платформа для дистанційного навчання, де відбуваються онлайн засідання циклових комісій, адміністрація ж моніторить і координує роботу підрозділів. Але, що важливіше, викладачі мають, як ніколи, активно розуміти місце своїх занять у межах усієї освітньої програми, співвідносити завдання цих занять із завданнями інших та координувати навантаження на студентів.

За умов дистанційного навчання викладачі ЧМФК процес викладання втілюють за допомогою групової роботи у Viber, відео конференціях ZOOM, а також зручного сервісу Google Meet, який дозволяє здійснювати зворотній зв’язок зі студентами. Через використання платформи Moodle можливий і контроль засвоєння знань та оцінювання майбутніх медичних працівників. Завдання з тестами дозволяє викладачу створити власну базу тестових завдань

відповідно до викладеного матеріалу та вимог програми. Задаючи критерії перевірки, система в автоматичному режимі здійснює перевірку виконаного завдання, а результати оформляються у спеціальні таблиці.

Нам треба бути готовими йти в ногу з часом, щоб не повторювати помилок, на яких ми мали б навчитися. Дистанційне навчання робить освіту більш доступною, але, обираючи його, ми не повинні обирати між доступністю і якістю. Карантин, війна - це кризовий стан для суспільства, зокрема й для освіти. Як відомо, під час кризи люди не піднімаються до вершин своїх очікувань, а опускаються до рівня своїх компетенцій. Досвід дистанційної освіти у навчальних закладах довів, що рівень цих компетенцій дуже різний, і якщо ми, як суспільство, прагнемо кращої вищої освіти - то повинні бути готовими до подібних викликів.

Використані джерела:

1. Міністерство освіти і науки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.mon.gov.ua/ua/news/40722-likvidovano-institut-innovatsiynih-tehnologiy-i-zmistu-osviti-mon-ukrayini-dopovneno. – Назва з екрану.
2. Наказ міністерства освіти і науки України № 466 від 25.04.2013 «Про затвердження Положення про дистанційне навчання» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada. gov.ua/laws/show/z0703-13. – Назва з екрану.
3. Рафальска О.О. Технологія змішаного навчання як інновація дистанційної освіти / О.О. Рафальска //Комп'ютерно-інтегровані технології: освіта, наука, виробництво. – Луцьк, 2013. – Вип. № 11. – С.128 – 133.

Подуфалов Павло, викладач
ВСП «Могилів-Подільський
технолого-економічний
фаховий коледж ВНАУ»

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ – ВИД ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Здійснено спробу викласти розуміння місця дистанційного навчання в процесі сучасної підготовки майбутніх фахівців.

Ключові слова: сучасні технології, освіта, методи викладання, дистанційне навчання, інтенсивний розвиток.

Надзвичайно актуальним для сучасної освіти є пошук нових педагогічних можливостей, що пов'язано насамперед з викликами сьогодення, якими бореться весь світ та відмовою від традиційного навчання та виховання, з ідеєю цілісності педагогічного процесу як системи, що спирається на теорії загальнолюдських

цінностей, гуманізації, особистісно-орієнтовного підходу. Освіта розглядається як одна з основних цінностей, без яких неможливий подальший розвиток суспільства.

Фахова передвища освіта – освіта, розроблена для формування та розвитку певних освітніх кваліфікацій, що підтверджують здатність особи виконувати спеціалізовані завдання у певній галузі професійної діяльності.

Сьогодні у сучасних умовах набирають популярність в освіті інтерактивні дистанційні методи навчання. Підвищення якості навчання освітніх послуг неможливе без впровадження сучасних інноваційних методів традиційного інтерактивного навчання за допомогою новітніх методів і різних аудіовізуальних програм [2, с. 4]. Зростає роль і місце дистанційної форми навчання та використання сучасних інформаційних й інноваційних технологій у закладах фахової передвищої освіти. Використання таких технологій аудіовізуального спілкування знімає питання відсутності живого спілкування між викладачами і здобувачами освіти. Дистанційна форма – є однією з нових реальностей сучасної освіти. Її можна розглядати, як простір самоактуалізації, особливості майбутнього фахівця. Для ефективної організації навчання здобувачів освіти у закладах фахової передвищої освіти в умовах обмеження освітнього процесу використовуються форми дистанційного навчання.

Дистанційне навчання здійснюється за двома режимами: синхронний – режим реального часу і асинхронний – опрацювання матеріалу виконується без участі викладача, в довільному порядку. Найбільш використовується синхронний режим. Засоби викладу матеріалу в синхронному режимі можуть носити різний характер використання. Освітяни використовують різні засоби, які можна поділити на групи: відеоконференції, відповідно конференції можна проводити в Zoom, Google-Meet, Discord. Робота у месенджері – онлайн-спілкування та використання чатів-спільнот, такі як: Viber, Telegram можна використовувати не лише для інформування домашнього завдання, їх можна також використовувати для консультування здобувачів освіти в режимі реального часу або проводити опитування. Крім того, можна використовувати тести в Google Forms, а також в програмах «На урок», «Всеосвіта».

В асинхронному режимі можна використовувати такі засоби: інструменти Google, відеозаняття, онлайн-тестування. Але, корпорація Google дає для дистанційного навчання досить багато цікавих інструментів, серед них можна

виділити такі: найпоширеніший Google Classroom – це онлайн-клас, який допомагає викладачеві керувати навчанням та створювати інтерактивні заняття, допомагаючи здобувачам освіти розширювати навчання за допомогою інструментів, доступних в мережі «Інтернет». Послуга також дозволяє створювати різні класи, розподіляти завдання, надсилати, отримувати нотатки та зворотній зв'язок. Google-Sites – це платформа для створення власної веброзробки, створення сайту, наповнення його інформацією. Google Forms – інструмент для створення тестування з дисциплін, визначених освітньою програмою. Google Disk – інструмент для накопичення навчальних матеріалів (текстових документів, презентацій тощо). Сервіз Youtube – створений для публікації відеозанять, створених на основі презентацій, слайд-шоу.

Забезпечення дистанційного навчання у закладах фахової передвищої освіти вимагає використання певного системотехнічного забезпечення, яке включає: апаратні засоби (персональні комп'ютери, мережеве обладнання); інформаційно-комунікаційне забезпечення із пропускною здатністю каналів, що надає всім суб'єктам дистанційного навчання освітнього закладу цілодобовий доступ до вебресурсів і вебсервісів для реалізації освітнього процесу в синхронному та асинхронному режимах; програмне забезпечення загального та спеціального призначення, яке має бути ліцензійним або побудованим на програмних продуктах з відкритими кодами [3, с. 7]. В процесі роботи, користуюся соціальними мережами: Viber, Telegream, Whats App, вебсервісом Google Classroom, хмарним сховищем даних Google Disk, платформами для проведення онлайн-занять та відеоконференцій Zoom та Google Meet, електронною поштою. Крім того, використовуються чати – спілкування користувачів мережі в режимі реального часу, засіб оперативного спілкування людей через мережу «Інтернет». Відеоконференція – це конференція реального часу в онлайн.режимі. Вона проводиться у визначений день і в призначений час. Для якісного проведення відеоконференції необхідна її чітка підготовка: створення програм (цим займається мережевий викладач). Варто зазначити, що соціальні мережі Viber, Telegream, WhatsApp дозволяють створювати закриті групи, чати, обговорення тем, завдань, проблем, інформації. Платформа Google Classroom – це безкоштовна онлайн платформа від Google, для всіх користувачів, включаючи викладачів та здобувачів освіти, до нього можна отримати доступ та

увійти з ПК (через вебверсію) або з мобільного телефону, за допомогою додатків для Android та iPhone (iOS).

Висновки. Безперервність освіти знаходиться в динамічному зв'язку з соціалізацією особистості. Під час соціалізації людина опановує знаннями про ті моделі поведінки або акти поведінки, які прийняті у даній культурній системі. Інтернет-навчання як основа безперервної освіти, яке націлене на оволодіння навичок самостійної освітньої роботи, на формування ключових компетентностей. Але, специфіка інтернет-навчання, а саме дистанційні форми, які застосовуються у фаховій передвищій освіті, що базуються на телекомунікаційних технологіях, інтернет-ресурсах і послугах, впливає на способи відбору і структуризації змісту, способи реалізації тих чи інших методів і організаційних форм навчання, що суттєво впливає на функціонування всієї системи. Але, ми аналізуємо, відбираємо й оброблюємо інформацію, висуваємо гіпотези, приймаємо рішення, спираючись на власні роздуми, власне бачення проблеми.

Використані джерела:

1. Гончар О. В. Соціально-гуманітарні вектори педагогіки вищої школи: матеріали II Міжнародної наукової конференції. 15-16 квітня 2010 р. // ред. кол.: В. Г. Кремінь (гол. ред.)[та ін.]. — Харків 2010. — С.143-145;
2. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: практикум: навч. посіб. – Київ : Слово, 2013. – 352 с.
3. Дистанційне навчання як сучасна освітня технологія. – [Електронний ресурс] : матеріали міжвузівського вебінару (м. Вінниця, 31 березня 2017 р.) / відп. ред. Л.Б. Ліщинська. – Вінниця : ВТЕІ КНТЕУ, 2017. – 102 с.
4. Кухаренко В.М. Дистанційне навчання та умови застосування / В. М. Кухаренко, О. В. Рибалко, Н. Г. Сиротенко. Харків. 2002. 320с.

Пономаренко Тетяна, викладач КЗ СОР «Сумський фаховий медичний коледж»

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПІД ЧАС ВИКЛАДАННЯ ОСНОВ ОХОРОНИ ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

Головним завданням влади, бізнесу, усього громадського суспільства України, як і усіх держав, де сповідуються європейські цінності, є збереження людини, її життя і здоров'я, Проблема безпеки праці та цивільного захисту є загальносвітовою, над нею працюють усі члени міжнародної спільноти. За

даними Міжнародної організації праці у світі щороку реєструється 270 млн випадків виробничого травматизму та 160 млн випадків професійних захворювань. У зв'язку з виробничою діяльністю за рік помирають близько 2 млн осіб. В Україні кожні 8 хвилин травмується один працівник, а кожні 5 годин внаслідок виробничих травм помирає одна людина. В середньому на 100 тис. працівників щороку припадає близько 6 нещасних випадків зі смертельними наслідками. І зменшити ці показники неможливо без належної уваги до вивчення безпекових дисциплін.

Вивчення дисциплін з охорони праці і її складових передбачено Законом України «Про охорону праці» та нормативними актами України: Кодексом цивільного захисту України та іншими документами.

У КЗ СОР «Сумський фаховий медичний коледж» дисципліна «Основи охорони праці» викладалась в усіх групах на випускних курсах, У зв'язку зі збройною агресією рф та зростанням ризиків застосування ворогом зброї масового ураження, зокрема, хімічної зброї, необхідністю стає набуття знань та навичок дії в надзвичайних ситуаціях та використання їх при навчанні студентів, з 2022/2023 навчальному році для груп нового набору введено викладання дисципліни «Основи охорони праці та безпека життєдіяльності» на І курсі.

Ще з початку пандемії, потім під час воєнного стану в Україні виникла потреба активного впровадження інформаційних технологій, зокрема під час викладання основ охорони праці. Актуальними є питання, від яких значною мірою залежить загальне уявлення про можливості цих технологій, у тому числі і їхнього місця, ролі та функцій під час вивчення дисципліни «Основи охорони праці та безпека життєдіяльності». Проблема забезпечення тісного зв'язку між життям і навчанням є актуальною і потребує від викладача цієї дисципліни пошуку інноваційних методів і засобів навчання на основі реальних життєвих ситуацій.

Все більш зростаючі вимоги до підготовки майбутнього медичного працівника та необхідність наблизити його підготовку до сучасних вимог потребує застосування інформаційних технологій у методичній системі викладання освітнього компоненту «Основи охорони праці та безпека життєдіяльності».

Термін «інформаційно-комунікаційні технології» (ІКТ, від англ. Information and communications technology, ICT) часто використовується як синонім до

інформаційних технологій (ІТ), хоча ІКТ – це загальніший термін, який підкреслює роль уніфікованих технологій та інтеграцію телекомунікацій (телефонних ліній та бездротових з'єднань), комп'ютерів, підпрограмного, програмного забезпечення, накопичувальних та аудіовізуальних систем, які дозволяють користувачам створювати, одержувати доступ, зберігати, передавати та змінювати інформацію.

Педагогічні працівники коледжу освітній процес з елементами дистанційних технологій проводять у хмарному середовищі Google Workspace for Education, із використанням продуктів Google Chrome: Google Клас, Google Meet, Google Форми, Google Таблиці, You Tube тощо, а також сервиси: «На Урок!», «Всеосвіта», Learning Apps, інші.

У результаті вивчення освітнього компонента здобувачі освіти серед іншого повинні отримати знання й уміння реалізовувати:

- основні позиції міжнародних норм (Євросоюзу, Міжнародної організації праці) та особливостей міжнародного співробітництва в галузі охорони праці;
- особливості соціального партнерства / соціального діалогу в охороні праці;
- вимоги до забезпечення охорони праці в структурі соціальної відповідальності;
- основні законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці в галузі професійної діяльності;
- розподіл функціональних обов'язків з охорони праці керівників і співробітників (установи, організації) у галузі професійної діяльності;
- специфіку охорони праці в галузі професійної діяльності;
- особливості планування заходів та контролю стану охорони праці;
- основні складові інтегрованої системи менеджменту з питань охорони праці;
- особливості порядку державного нагляду і громадського контролю за станом охорони праці;
- аналіз умов праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу;
- основні заходи пожежної профілактики на галузевих об'єктах;
- особливості забезпечення безпечної евакуації персоналу;
- засоби гасіння пожеж;

- причинно-наслідкові зв’язки травматизму та професійних захворювань в галузі професійної діяльності;

- порядок розслідування нещасних випадків, розслідування та обліку хронічних професійних захворювань і отруєнь на виробництві, розслідування та обліку аварій, нещасних випадків невиробничого характеру;

- особливості спеціального розслідування нещасних випадків, розслідування інцидентів та невідповідностей;

- основні технічні та організаційні заходи щодо профілактики травматизму та професійної захворюваності в галузі професійної діяльності;

- принципи соціального страхування від нещасного випадку та професійного захворювання на виробництві, виходячи з понять страхового ризику і страхового випадку;

- особливості необхідних умов праці і процедур їх забезпечення;

- актуальні питання охорони праці в наукових дослідженнях.

Під час викладання дисципліни «Основи охорони праці та безпека життєдіяльності» із застосуванням хмарного середовища Google Workspace for Education, перш за все формуються гугл-класи (окремо на усію групу для лекційних занять та окремо на кожну підгрупу – для практичних занять) (рис. 1).

Рисунок 1. Формування гугл-класів для кожної групи/підгрупи

У лекційних гугл-класах у розділі «Стрічка» студентам повідомляється про оновлення матеріалів, оголошується форма проведення майбутнього заняття тощо (рис. 2).

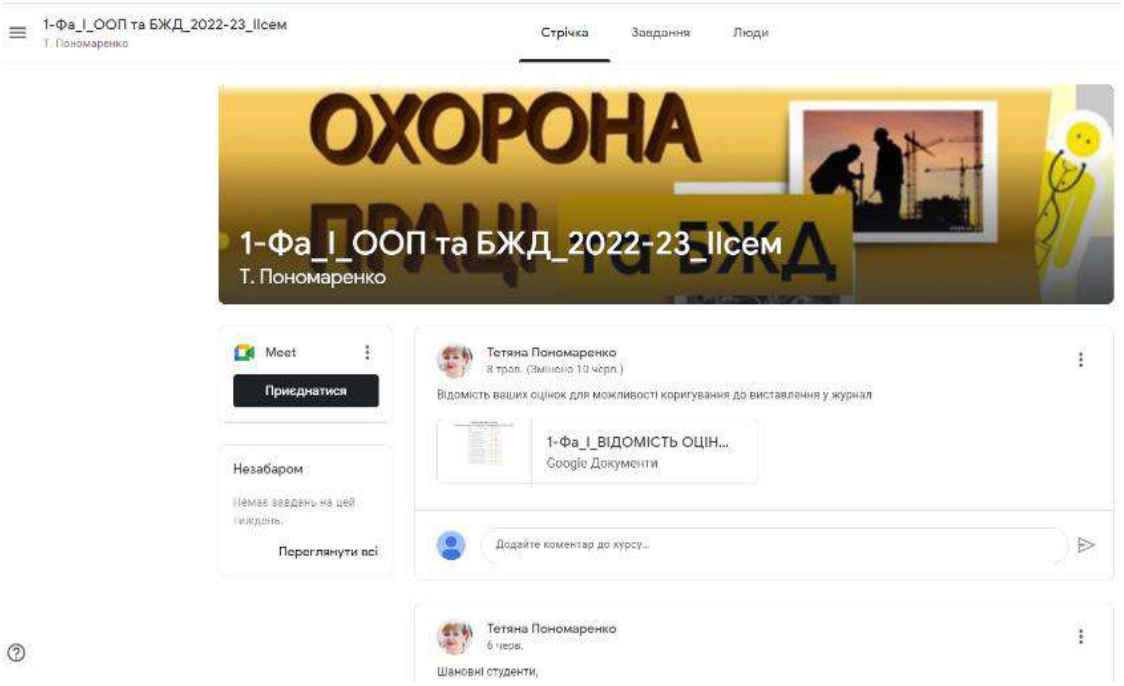

Рисунок 2. Оформлення розділу «Стрічка»

Також обов'язково надається відеопояснення принципів вивчення освітнього компоненту «Основи охорони праці та безпека життєдіяльності» (рис. 3).

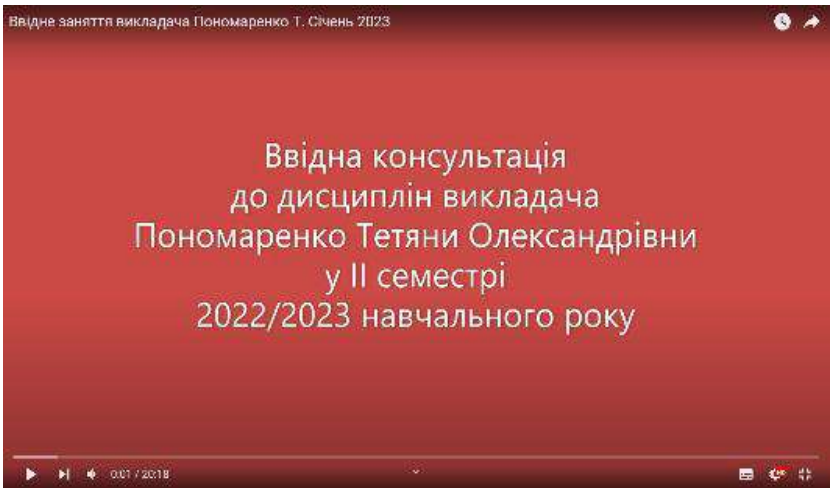

.

Рисунок 3. Ввідне заняття із інструктажем виконання завдань

У гугл-класах для проведення практичних занять є поділ за темами занять із нумерацією, із завданнями, що входять у розділи, які мають нумерацію із підпунктами (рис. 4).

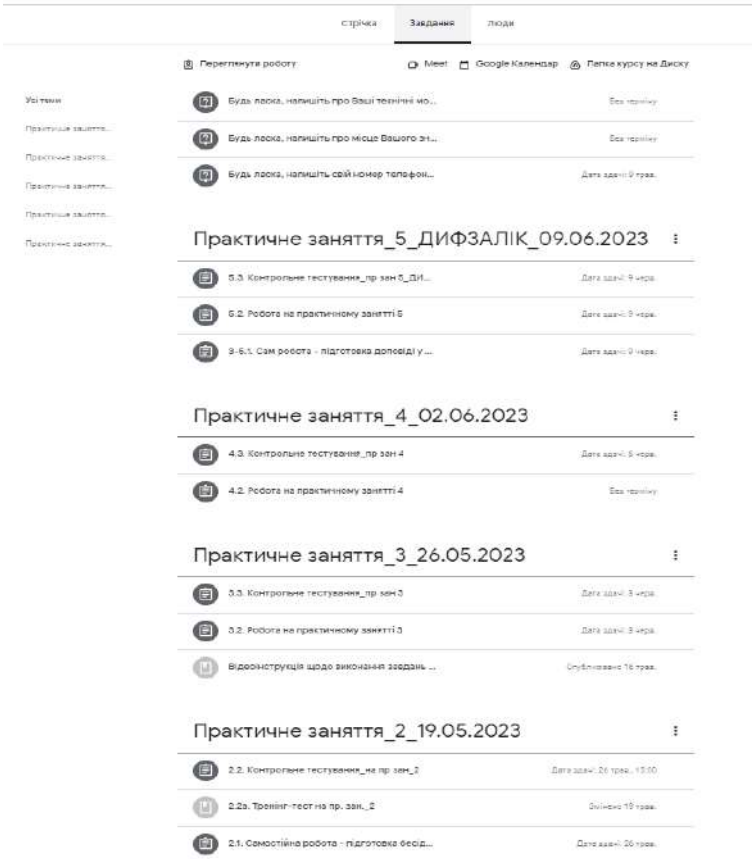

Рисунок 4. Поділ розділу «Завдання» на теми

Серед завдань є виконання «Роботи у онлайн-зошиті» через Google Документи (рис. 5).

Практичне заняття 3
Засвоєння законодавчих, організаційних та нормативно-правових актів з охорони праці медичних працівників

Практичні завдання:

І. Ознайомитися з інструктивними матеріалами і виконайте завдання у цьому шаблоні

1.Оберіть у лівому стовпчику визначення законодавства України з охорони праці та основні його складники, що відповідають тексту у правому стовпчику (таблиця):

Термін	Визначення
Охорона …	- це система правових, соціально-економічних, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних і лікувально-профілактичних заходів та засобів, спрямованих на збереження життя, здоров'я і працездатності людини у процесі трудової діяльності
Законода…	- система взаємопов'язаних нормативно-правових актів, що регулюють відносини в галузі охорони праці
Система у…	організовується таким чином, щоб ефективно керувати професійними ризиками виробничої діяльності з метою запобігання можливим наслідкам

Рисунок 5. Завдання в онлайн-зошиті

Підготовка доповідей із використанням Google Презентацій та створення на їхній основі відеороликів за допомогою сервісу Loom (рис. 6, рис. 7).

Рисунок 6. Створення презентацій Рисунок 7.Створення відеороликів за темою презентації

Контроль рівня знань проводиться на платформі «На Урок!» та через інтерактивні вправи - Learning Apps (рис. 8, рис. 9).

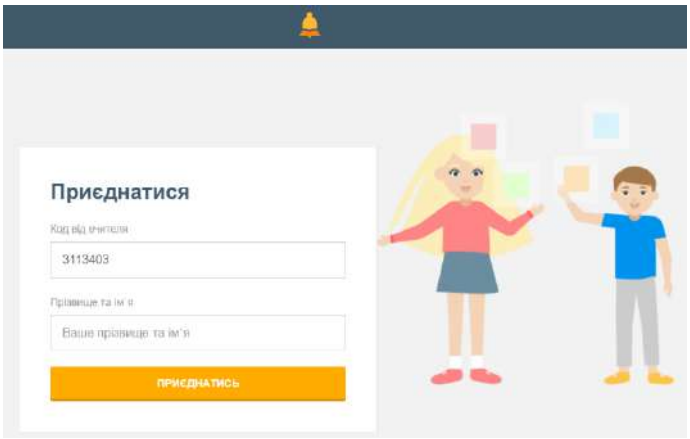

Рисунок 8. Підсумковий тест на платформі «На Урок!»

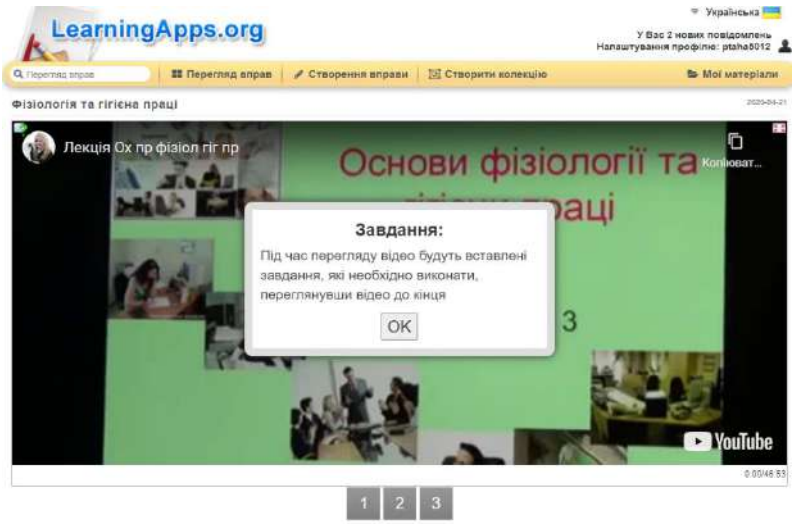

Рисунок 9. Приклад інтерактивної вправи для контролю знань студентів на сервісі Learning Apps.

Усі заняття під час проведення освітнього процесу з елементами дистанційного навчання відбувалися у Meet-конференціях, вівся відеозапис, окремо були зняті відеоконсультації щодо виконання тих чи інших завдань.

Таким чином, вивчення освітнього компонента «Основи охорони праці та безпека життєдіяльності» здобувачами освіти у медичному коледжі повинно забезпечити досягнення, зокрема, таких результатів освітнього процесу, як: аналіз суспільних явищ і процесів на рівні, необхідному для професійної діяльності, знання нормативно-правових засад забезпечення охорони праці, питань нормативного регулювання забезпечення заходів у сфері охорони праці та техногенної безпеки; застосування отриманих знань правових основ охорони праці у практичній професійній діяльності; розробка та використання відповідної документації, зокрема з використанням сучасних інформаційних технологій. Відповідними компетентностями з опанування даного освітнього компонента виступають здатності: застосовувати законодавчі та інші нормативно-правові акти з охорони праці та організовувати контроль за додержанням передбачених ними вимог; обґрунтовувати необхідність та розробляти заходи із забезпечення безпечних і здорових умов праці, запобігання нещасних випадків і професійних захворювань; аналізувати ефективність діяльності служби охорони праці та особливості організації системи управління охороною праці підприємства (установи, організації).

Запровадження інформаційно-комунікаційних технологій у процесі викладання дисципліни «Основи охорони праці та безпека життєдіяльності» сприяє ґрунтовному засвоєнню майбутніми медиками теоретичних знань, формуванню у них загальних системних уявлень, практичних навичок щодо ефективного управління безпечною діяльністю в соціальній та фаховій сферах. У процесі впровадження інформаційно-комунікаційних технологій під час викладання дисципліни «Основи охорони праці та безпека життєдіяльності» під час підготовки фахівця медичної галузі визначено роль комп’ютерних технологій у підвищенні мотивації, інтересу та результативності студентів у здобуванні освіти. Безперечною є необхідність використання ІКТ під час лекцій, практичних робіт, контролю та самоконтролю з дисципліни «Основи охорони праці та безпека життєдіяльності». Перевагами та можливостями навчання з використанням ІКТ слід відзначити інтерактивність та активне залучення студентів до процесу здобування освіти, візуалізацію та можливість впливу

одразу на декілька каналів сприйняття інформації, збільшення можливості мимовільного запам’ятовування матеріалу, індивідуалізацію навчання, широкі можливості для повторення матеріалу та контролю знань, зростання темпу засвоєння навчального матеріалу, можливість використання електронних підручників та відеозанять; ефективність інформаційно-комунікаційних технологій багато в чому залежить від вміння викладача застосовувати їх на заняттях з дисципліни «Основи охорони праці та безпека життєдіяльності» для досягнення певної педагогічної мети, раціонально поєднуючи з традиційними засобами навчання; застосування новітніх технологій ставить нові завдання, які, передусім, полягають у вдосконаленні програмно-методичного забезпечення освітнього процесу, створенні власних хмарних навчальних комплексів, що безумовно потребує серйозної роботи з метою розробки алгоритму та методик для їх ефективного застосування. Таким чином, використання ІКТ у поєднанні зі знаннями та вміннями у сфері охорони праці дозволяє підвищити ефективність засвоєння студентами необхідних знань та набуття життєво необхідних навичок. На всіх етапах освітнього процесу засоби інформаційно-комунікаційних технологій стимулюють розвиток розумової діяльності, створюють і підсилюють мотивацію, розширюють можливості подачі інформації та відкривають додаткові можливості самоаналізу.

Використані джерела:

1. http://surl.li/vavgzx

Прищенко Костянтин, завідувач
навчально-виробничої практики
ВСП «Оріхівський коледж ТДАТУ»

ЗВ'ЯЗОК ПРАКТИЧНОГО НАВЧАННЯ З ВИРОБНИЦТВОМ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ

Зв’язок практичного навчання з виробництвом в умовах військового стану є важливим аспектом, який потребує особливої уваги. В умовах війни чи військового стану підприємства та освітні заклади стикаються з рядом викликів, але водночас можуть використовувати ці обставини для вдосконалення практичного навчання.

В освітньому закладі повинні бути адаптовані програми практичної підготовки до нових реалій, при умові організації співпраці з виробничими базами практики де будуть проводитись практичні заняття.

Військовий стан може прискорити впровадження нових технологій, які можуть бути використані в навчанні. Наприклад дистанційне навчання на виробничій базі, симуляції технологічних процесів, використання віртуальної реальності, використання змішаних форм навчання, відеодемонстрація виробничих процесів безпосередньо з виробництва в онлайн режимі чи в запису.

В умовах війни важливо зберігати кадровий педагогічний потенціал. Навчальні заклади можуть готувати фахівців, які будуть потрібні для відновлення та розвитку економіки після закінчення конфлікту.

Налагодження зв'язків між освітнім закладом та виробничими базами має велике значення для підготовки висококваліфікованих спеціалістів, які можуть одразу після випуску приступити до роботи. Така співпраця вигідна для обох сторін: навчальні заклади отримують можливість надавати здобувачам освіти практичний досвід, а виробничім базам — доступ до молодих фахівців, які знають сучасні підходи й можуть швидко інтегруватися в робочий процес.

Для початку потрібно провести аналіз потреб підприємств, які спеціальності та компетенції потрібні підприємствам у конкретному регіоні чи галузі. Це дозволить освітнім закладам створювати програми практичної підготовки, що відповідають актуальним потребам сьогодення.

Організувати спільну розробку навчальних програм забезпечуючи, щоб знання й навички, які отримують здобувачі освіти, відповідали реальним потребам на виробництві. Також важливо залучати виробничників із підприємств до викладання практичних занять.

Надаючи здобувачам освіти можливість проходити практичні заняття, підприємства забезпечують їх практичними навичками, а також допомагають закласти фундамент майбутніх трудових відносин.

Однією з моделей навчання є впровадження дуальної освіти де навчання здобувачів освіти і в закладі, і на підприємстві одночасно, що дозволяє отримувати професійний досвід на всіх етапах навчання. Це сприяє кращій підготовці студентів і спрощує їх адаптацію до майбутніх виробничих умов.

Підприємства при налагодженні співпраці з освітніми навчальними закладами можуть інвестувати в обладнання навчальних кабінетів, лабораторій, майстерень. Це дасть можливість студентам практикуватися на сучасному обладнанні, аналогічному до того, що використовується у виробництві.

Освітні навчальні заклади та виробничі бази можуть працювати над спільними проєктами, зокрема у сферах досліджень і розробок. Це забезпечить

обмін знаннями й сприятиме створенню інноваційних рішень, які можуть бути корисними для обох сторін.

Підприємства можуть організовувати навчальні програми для випускників, а також надавати кар'єрні консультації для кращої адаптації студентів у колективі.

Трудові відносини і правовий статус здобувачів освіти залежно від формату практичної підготовки (уроки на виробництві, навчальні практики, стажування, виробничі практики), між освітнім навчальним закладом та підприємством повинно бути укладено договір про співпрацю чи договір для проходження конкретного виду практичної підготовки. Це визначить обсяг обов’язків підприємства перед здобувачами освіти, освітніми закладами освіти та встановить їх правовий статус.

Підприємство зобов’язане проводити відповідні інструктажі з охорони праці та техніки безпеки, зокрема з урахуванням можливих ризиків військового стану. Це стосується як загальної охорони праці, так і спеціальних інструктажів залежно від специфіки виробництва. Підприємства повинні забезпечити здобувачів освіти засобами індивідуального захисту відповідно до робочих умов практичних занять.

Під час військового стану можуть діяти спеціальні правила охорони праці, зокрема щодо евакуаційних заходів або дій у випадку повітряної тривоги.

Для здобувачів освіти, які проходять практичні заняття на виробництві в зонах підвищеного ризику або біля зон бойових дій, підприємства можуть організовувати психологічну допомогу як своїм працівникам так і здобувачам освіти та педагогічним працівникам.

Підприємства та освітні заклади повинні мати план дій у разі надзвичайних ситуацій, таких як повітряні тривоги або інші загрози.

Виробничі бази зобов'язані забезпечити доступ здобувачам освіти та педагогічним працівникам до укриттів та інших безпечних місць. Підприємство також повинно визначити відповідальних осіб, які будуть координувати дії під час евакуації.

У разі виникнення загрози життю чи здоров’ю здобувач освіти та керівники практики мають право перервати практичні заняття. Законодавство повинно передбачати можливість дострокового завершення практичних занять в небезпечних умовах, а також гарантії відновлення практики після стабілізації ситуації.

Між навчальним закладом і підприємством в договорі про співпрацю, повинні регламентуватись умови проведення практики, зокрема питання відповідальності за безпеку здобувачів освіти та педагогічних працівників, зобов'язання сторін та інші важливі аспекти. Договір має містити положення про додаткові заходи безпеки під час військового стану, обсяг та характер завдань здобувачів освіти.

Висновок. Зв'язок практичного навчання з виробництвом в умовах військового стану є важливим інструментом для забезпечення розвитку економіки, підготовки кваліфікованих кадрів та впровадження нових технологій. Це вимагає гнучкості, адаптації та співпраці між різними секторами суспільства. Налагодження тісних зв'язків між навчальними закладами та виробничими базами є стратегічно важливим кроком для формування конкурентоспроможного, компетентного й готового до роботи персоналу.

Організація практичного навчання на виробництві в умовах військового стану має низку юридичних аспектів, які необхідно враховувати для забезпечення прав здобувачів освіти, безпеки на виробництві, а також дотримання вимог законодавства. Спільні зусилля навчальних закладів, підприємств та державних органів дозволяють забезпечити належні умови для практичного навчання навіть у складних умовах.

Використані джерела:

1. Капустіна О. І. Сучасні аспекти практичної підготовки у закладі вищої освіти / Олена Ігорівна Капустіна, Тетяна Костянтинівна Бакуменко // Вісник Луганського Нац. ун-ту імені Тараса Шевченка Педагогічні науки. – 2021. – №8 (346) листопад Ч. ІІ. – С. 265-272
2. Рекомендації щодо впровадження змішаного навчання у закладах фахової передвищої та вищої освіти. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishchaosvita/2020/zmyshene%20navchanny/zmishanenavchannia-bookletspreads-2.pdf (дата звернення: 18.05.2022)

Прищенко Юлія, голова циклової комісії
ВСП «Оріхівський коледж ТДАТУ»

ВИКОРИСТАННЯ ПРОГРАМНИХ ПРОДУКТІВ ПІД ЧАС ВИКЛАДАННЯ ОБЛІКОВО-ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

BAS Бухгалтерія — це українське програмне забезпечення, розроблене для автоматизації бухгалтерського та податкового обліку. Завдяки інтеграції цієї програми в навчальний процес, здобувачі освіти можуть ознайомитися з реальними завданнями, які виникають у роботі фахівця з обліку і оподаткування. BAS Бухгалтерія — це навчальна програма, яка стала важливим інструментом

для викладачів коледжу та здобувачів освіти у сфері бухгалтерського обліку, особливо під час дистанційного навчання. Програма забезпечує доступ до актуальних даних, дозволяє автоматизувати облік та спростити процеси навчання.

Однією із переваг BAS Бухгалтерії під час дистанційного навчання є її доступність. Програма може використовуватися в будь-якому місці, що особливо важливо в умовах війни, коли доступ до навчальних закладів може бути обмеженим. Завдяки можливостям онлайн-формату, студенти можуть отримувати знання дистанційно, що допомагає підтримувати освітній процес. Програма регулярно оновлюється, що дозволяє викладачам і студентам бути в курсі змін у законодавстві та практиці бухгалтерського обліку.

BAS Бухгалтерія пропонує можливість практичного навчання, що допомагає студентам здобувати необхідні навички для роботи в реальних умовах.

Програма надає ресурси та інструменти, які полегшують викладання і допомагають у підготовці до занять.

BAS Бухгалтерія стає важливим ресурсом у часи кризи, надаючи можливість навчатися і працювати, не зважаючи на зовнішні обставини.

Використання навчальних програм, таких як BAS Бухгалтерія, під час викладання обліково-економічних дисциплін є важливим інструментом для розвитку практичних навичок студентів.

Основними перевагами використання BAS Бухгалтерія у навчанні є:

1. Практичне засвоєння облікових процедур

Здобувачі освіти мають змогу застосовувати теоретичні знання на практиці, виконуючи основні операції обліку в реальному середовищі. Вони вчяться вести документообіг, облік господарських операцій, розрахунок заробітної плати, облік податків та складання звітності, що є важливими навичками для майбутніх фахівців.

2. Аналіз та побудова звітності

Програма надає можливість формувати різні види фінансових звітів, що важливо для розуміння студентами процесу складання звітності. Звітність у BAS Бухгалтерія відповідає українським стандартам і вимогам податкового законодавства, що дозволяє ознайомити студентів з реальною практикою.

3. Автоматизація облікових процесів

BAS Бухгалтерія допомагає зрозуміти, як автоматизація прискорює виконання рутинних облікових завдань, знижує ризик помилок та підвищує

точність обліку. Студенти розуміють, як облікова програма може підтримувати процеси управління та прийняття рішень на підприємстві.

4. Знайомство з сучасними IT-технологіями

Сучасні обліково-економічні дисципліни потребують знань інформаційних технологій, і використання BAS Бухгалтерія дозволяє студентам отримати початковий досвід роботи з IT-продуктами для бухгалтерії, що стане перевагою на ринку праці.

5. Інтегроване навчання

З BAS Бухгалтерія можна створювати симуляції реальних виробничих ситуацій, які сприяють розвитку критичного мислення та навичок вирішення проблем. Викладачі можуть давати студентам завдання, що відображають реальні бізнес-кейси, інтегруючи економічні й фінансові аспекти у навчання.

Для впровадження BAS Бухгалтерія у навчальний процес важливо, щоб викладачі пройшли попередню підготовку і мали навички роботи з програмою. Це дозволить ефективніше адаптувати навчальний матеріал і підвищити якість викладання облікових дисциплін.

Завдяки використанню BAS Бухгалтерія студенти здобувають знання та навички, які відповідають вимогам сучасного ринку праці, що робить їх більш конкурентоспроможними після закінчення навчання.

Висновок: Узагальнюючи, впровадження програми BAS Бухгалтерія в коледжі є ефективним рішенням для покращення якості навчання, підготовки студентів до професійної діяльності та адаптації до змінюваних умов. Це сприяє розвитку майбутніх фахівців у сфері бухгалтерії, що особливо важливо в сучасних умовах.

Використані джерела:

1. Чабанюк О.М., Лобода Н.О., Кузьмінська К.І. Бухгалтерський облік та прикладні програмні рішення. BAS Бухгалтерія : нав. посіб. Київ : Алерта, 2024. 234с.

Пугачова Оксана, викладач
Харківський радіотехнічний
фаховий коледж

НЕОБХІДНІСТЬ ПРОВЕДЕННЯ ОНЛАЙН-ОЛІМПІАД В УМОВАХ СУЧАСНИХ РЕАЛІЙ УКРАЇНИ

На тлі воєнного стану та особливих умов, у яких наразі перебувають студенти Харківщини та інших регіонів України, освітні установи змушені адаптувати свої методи роботи для забезпечення безпеки та безперервності

навчального процесу. У 2024 році, в умовах постійних загроз для життя, онлайн-олімпіади стають надзвичайно актуальними, оскільки вони дозволяють студентам продовжувати освітній розвиток, не піддаючись ризикам.

Попри всі труднощі воєнного стану, 2 березня 2024 року Обласним методичним об'єднанням викладачів іноземних мов закладів фахової передвищої освіти Харківської області було проведено онлайн-олімпіаду серед студентів технікумів і коледжів Харкова та області. Організація цього заходу продемонструвала, що навіть у прифронтовій зоні можна створити безпечні умови для інтелектуальної активності студентів за допомогою цифрових технологій. Перший етап олімпіади проходив у режимі онлайн через платформу Kahoot, що дозволило учасникам брати участь у змаганні без потреби залишати місця тимчасового перебування, а журі забезпечило прозорість оцінювання завдяки використанню автоматизованої системи підрахунку балів.

Другий етап був спрямований на більш глибоке оцінювання комунікативних та аналітичних навичок учасників, які мали можливість особисто поспілкуватися з журі онлайн. Це не тільки дозволило виявити знання та вміння, а й дало студентам змогу висловити власні думки в умовах психологічного тиску воєнного часу.

Студенти, які брали участь у цій онлайн-олімпіаді, залишили позитивні відгуки про досвід. Вони відзначили, що формат, який включав елементи тестування через Kahoot та індивідуальне спілкування з журі, сприяв їхній активній залученості та підвищенню мотивації. Учасники зазначали, що олімпіада допомогла їм не тільки вдосконалити знання, а й розвинути навички ефективного спілкування, що є особливо важливим у сучасних умовах дистанційного навчання та роботи.

Враховуючи нестабільність ситуації та небезпеку пересування, онлайн-олімпіади стали оптимальним форматом освітніх заходів, який забезпечує рівні умови для всіх учасників. Як зазначає один із організаторів, «участь студентів в онлайн-олімпіаді дала можливість зберегти їхній інтерес до навчання навіть в умовах воєнного стану» [1, с. 3]. Це сприяє не тільки освітньому розвитку, але й психологічній підтримці молоді, яка потребує мотивації та можливості брати участь у позанавчальних заходах.

Також важливо відзначити, що онлайн-формат виключає небезпеку фізичного пересування, яка є критичною для студентів прифронтових зон. Як

підкреслено в доповіді, «проведення таких заходів дистанційно дозволяє забезпечити безпеку учасників, оскільки вони можуть залишатися в безпечному місці» [2, с. 5].

Онлайн-олімпіади є не лише зручним форматом у сучасних умовах, але й необхідним заходом для забезпечення якості навчання в Україні в умовах воєнного стану. Завдяки цим заходам студенти мають можливість продовжувати освітній розвиток, не піддаючись фізичному ризику, і отримувати необхідний досвід та навички, що стануть їм у пригоді у мирний час.

Використані джерела

1. Постанова Кабінету Міністрів України № XXX "Про організацію освітнього процесу в умовах воєнного стану".
2. UNESCO. Distance Learning in Conflict Zones : Report / UNESCO, 2023.
3. Іваненко Т. В. Дистанційна освіта в умовах воєнного стану: переваги та виклики // Психологія освіти. 2023. № 5. С. 45-57.
4. Бойко О. М. Використання платформи Kahoot для забезпечення інтерактивного навчання в умовах дистанційного формату // Інформаційні технології в освіті. 2022. № 3. С. 60-68.
5. Міністерство освіти і науки України. Методичні рекомендації щодо проведення олімпіад у дистанційному форматі. Київ, 2023.

Редько Олена, викладач
Тратнікова Ольга, викладач
КЗОЗ «Харківський обласний медичний фаховий коледж» ХОР

ВАЖЛИВІСТЬ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН МАТЕМАТИЧНОГО ЦИКЛУ ПРИ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ МЕДИЧНИХ СЕСТЕР ТА ФЕЛЬДШЕРІВ

Математика та інформатика відіграють важливу роль у навчанні медичних сестер і фельдшерів, забезпечуючи базові знання та навички, необхідні для професійної діяльності в сучасних умовах. Незважаючи на те, що ці дисципліни можуть здатися віддаленими від медицини, їх важливість стає очевидною при глибшому розумінні того, як вони сприяють розвитку аналітичного мислення, точності, використанню медичних технологій та інформаційних систем.

Математика є основою багатьох медичних процесів. Майбутні медичні сестри та фельдшери регулярно стикаються з необхідністю точних розрахунків у своїй професійній діяльності. Математичні знання дозволяють медичним працівникам правильно дозувати лікарські засоби, що є ключовим аспектом у забезпеченні безпеки пацієнтів. Наприклад, правильний розрахунок дози ліків залежить від ваги пацієнта, концентрації препарату, віку тощо. Навички роботи

з математичними формулами та обчисленнями допомагають медичним працівникам уникати помилок, які можуть мати серйозні наслідки.

Крім того, математика є важливою для проведення діагностичних тестів і аналізу їх результатів. Медичні сестри та фельдшери повинні вміти інтерпретувати результати аналізів крові, рівня глюкози, тиску та інших показників. Для цього необхідно володіти основами статистики та розуміти, як порівнювати отримані дані з нормами для правильного визначення стану пацієнта.

Математичні дисципліни також сприяють розвитку критичного мислення, яке є невід'ємною складовою медичної професії. Розв'язування математичних задач формує навички логічного аналізу та прийняття рішень на основі чітких даних. Це допомагає медичним працівникам ефективно оцінювати ситуації та приймати правильні рішення у стресових умовах, коли від точності дій залежить життя пацієнта.

Критичне мислення, розвинене під час вивчення математики, дозволяє медичним працівникам швидко реагувати на зміни стану пацієнта, аналізувати симптоми та застосовувати адекватні методи лікування. Завдяки вмінню аналізувати дані та робити висновки, медичні сестри та фельдшери здатні працювати в умовах невизначеності та швидко приймати рішення, які зможуть врятувати життя.

Інформатика стала невід'ємною частиною сучасної медицини. Вивчення цієї дисципліни важливе для майбутніх медичних сестер та фельдшерів, оскільки цифрові технології відіграють ключову роль у сучасній системі охорони здоров'я. Медичні інформаційні системи використовуються для зберігання даних про пацієнтів, ведення електронних медичних карт, контролю лікування та моніторингу стану здоров'я та інше.

Медичні працівники повинні вміти працювати з такими системами для ефективного управління даними пацієнтів, аналізу їхньої медичної історії, діагностичних показників та призначень. Крім того, інформатика допомагає автоматизувати рутинні процеси, такі як складання графіків роботи, контроль за запасами медикаментів, облік пацієнтів, що значно спрощує роботу медичного персоналу.

Розвиток телемедицини, особливо в умовах воєнного стану та пандемій, робить знання інформатики ще більш актуальними для медичних сестер та фельдшерів. Вони мають вміти використовувати сучасні комунікаційні платформи для дистанційного консультування, передачі медичних даних та

координації з лікарями. Це дозволяє надавати медичну допомогу в умовах, коли фізичний доступ до лікаря є обмеженим, що надзвичайно важливо в умовах бойових дій або під час пандемій.

Окрім того, інформатика сприяє розвитку нових медичних технологій, таких як електронні стетоскопи, мобільні діагностичні пристрої та інші інновації. Медичні працівники повинні бути готові до роботи з цими технологіями, що робить вивчення основ інформатики важливим елементом їхньої підготовки.

Знання математики та інформатики мають прямий вплив на безпеку пацієнтів. Наприклад, вміння правильно обробляти дані та аналізувати медичну інформацію допомагає уникнути помилок під час постановки діагнозу або призначення лікування. Інформаційна грамотність дозволяє медичним працівникам працювати з великими обсягами даних та точно інтерпретувати результати обстежень, що є критичним для надання якісної медичної допомоги.

Також важливою є роль цих дисциплін у забезпеченні захисту конфіденційної інформації про пацієнтів. Медичні працівники повинні знати, як безпечно обробляти дані, дотримуватися принципів конфіденційності та захищати інформацію від несанкціонованого доступу.

Вивчення дисциплін математичного циклу, зокрема математики та інформатики, є ключовим елементом підготовки майбутніх медичних сестер і фельдшерів. Ці знання сприяють розвитку аналітичного мислення, здатності працювати з медичними даними, а також допомагають використовувати сучасні технології у професійній діяльності. В умовах швидкого розвитку медицини та цифрових технологій математична та інформаційна грамотність стають невід'ємними для надання якісної та безпечної медичної допомоги.

Сакевич Валентина, викладач,
Єфименко Наталія, методист,
Дворнік Світлана, викладач
Полтавський базовий медичний
фаховий коледж

ВИКОРИСТАННЯ ОПОРНИХ КОНСПЕКТІВ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА

Одним із інноваційних підходів до викладання навчальних дисциплін природничо-наукового циклу є використання опорних конспектів, які несуть базову інформацію, спираючись на яку можна відтворити і деякі пов’язані з нею речі, які реально не присутні в опорному носії. Цю властивість опорного сигналу

як стимул для розкриття суті всього матеріалу ми використовуємо для організації навчальної діяльності здобувачів освіти.

Метод опорних конспектів має ряд переваг у порівнянні з традиційним викладом матеріалу, а саме:

- дозволи скоротити час на вивчення теми;
- дозволяє сконцентрувати великий обсяг теоретичного матеріалу в єдину чітку і лаконічну системи (що вкрай важливо для здобувачів освіти);
- в результаті багаторазового повторення забезпечує максимальне запам'ятовування навчальної інформації;
- активізує зорову і слухову пам'ять;
- створює позитивну психологічну атмосферу на занятті;
- розширює поле внутрішньої свободи здобувачів освіти.

Нами був підготовлений збірник опорних конспектів з анатомії і фізіології в основі яких лежать структурно-логічні схеми програмованого матеріалу, які несуть базову інформацію, спираючись на яку можна відтворити і засвоїти матеріал.

Як відомо, що запис навчального матеріалу в структурно-логічній формі має ряд переваг:

- по-перше, лінійна побудова текстової інформації часто ускладнює можливість визначення структури досліджуваного явища, суттєвих зв'язків між його компонентами. Це утруднення може бути подолано заміною словесного опису схемно-знаковою візуалізацією;
- по-друге, структурування і схематизація текстової інформації є найважливішими компонентами лінемічної дії, що становить основу процесу запам'ятовування (невелика кількість великих одиниць інформації запам'ятовується значно швидше і міцніше, що відповідає психологічним законам короткочасної пам'яті);
- по-третє, структурування матеріалу за допомогою великих блоків допомагає швидше сформулювати цілісну картину. Ці великі блоки цілісної картини виконують роль своєрідних «центрів кристалізації», після засвоєння яких легше сприймаються дрібні деталі, завдання яких-поглиблення розуміння суті предмета.

На наступних етапах навчання рівень як деталізації, так і абстракції буде зростати.

На початкових етапах роботи з опорними конспектами ми пропонуємо здобувачам освіти готові схеми, які вони опрацьовують. В процесі роботи виділяємо головне, а потім звертаємо увагу на деталі. На наступному етапі під час вивчення нового матеріалу пропонуємо здобувачам освіти складання опорних схем колективно або у парах. Найвищою сходинкою, яка підвищує ефективність навчання через розвиток пізнавальної активності, прагнення до самостійного набуття знань - це самостійне створення опорних конспектів.

При створенні яких необхідно пам’ятати основні принципи їх складання: наочність, лаконічність, доступність.

Крім того, структурність конспектів полягає і в об’єднанні опорних сигналів у логічно пов’язані смислові блоки. Логічно побудований матеріал легше запам’ятовується і швидше відтворюється, що особливо важливо при вивченні великого за обсягом матеріалу.

При складанні опорних конспектів ми акцентуємо увагу здобувачів освіти на алгоритм їх побудови. Доцільно, на нашу думку, може бути така послідовність навчальних дій:

1 - аналіз (прочитати текст, розділити його на змістові частини, виділити головне та другорядне);

2 - синтез (дати назву кожній частині, скласти поширений план);

3 - встановлення зв’язків;

4 - згрупування елементів у блоки, формування загальні картини змісту, що вивчається;

5 - наочна презентація (фіксація змісту за допомогою системи умовних значків- малюнки, символи, слова).

Таким чином, при проведенні занять, ми формуємо у здобувачів освіти уміння використовувати опорні конспекти з різною дидактичною метою. Вони вчаться застосовувати опорні конспекти не лише на етапі формування нових знань, але й на етапі осмислення вивченого матеріалу, узагальненню, організації домашнього завдання, його перевірки, при підготовці перед заліком, екзаменом, тощо.

Отже, використання опорних конспектів забезпечує логічну послідовність, вивчення навчального матеріалу, полегшує самостійну підготовку здобувачів освіти, додає впевненості у власних знаннях, розвиває тверде мислення, формуванню природно-наукової компетентності.

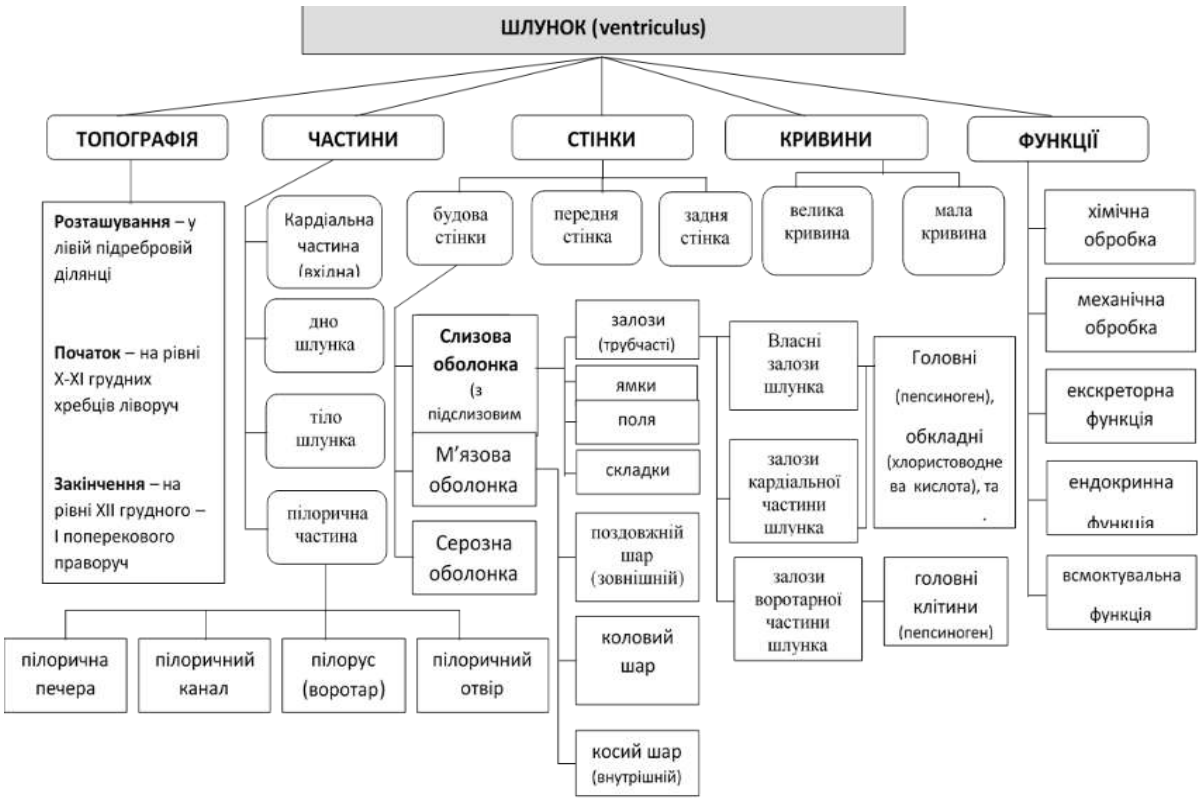

Приклад опорного конспекту з теми: «Анатомія травної системи»

Використана література:

1. Вакуленко М.С. Педагогічні вимоги до схемографічних засобів навчання /М.С. Вакуленко//Вісник Львівського університету, серія педагогічна.2009-Вип.25.-с.201-207
2. Зінченко Л.Ф. Розробка опорних конспектів і структурно-логічних схем з біології//Біологія-2006-№4 с.17-23
3. Павлюченко О.В, Шевчук О.В. Використання структурованих конспектів при вивченні дисциплін біологічного циклу//Матеріали V наук.-практич. конф.-Софія: Бял.Град-БГ»ООД,2012-т.19-с.53-54

Самусенко Тетяна, викладач
КЗ «Новгород-Сіверський
фаховий медичний коледж» ЧОР

ВИКОРИСТАННЯ МІЖПРЕДМЕТНИХ ЗВ'ЯЗКІВ НА ЗАНЯТТЯХ З МЕДИЧНОЇ ХІМІЇ

Теоретичні та експериментальні підходи питання міжпредметних зв'язків були розроблені ще в 60-70-ті роки минулого століття. Їх основи запроваджено у наступні роки як удосконалені навчальні програми. В них були дані вказівки які міжпредметні зв'язки необхідно здійснювати при засвоєнні студентами навчальних теорій, понять і уявлень під час навчання з урахуванням особливостей викладаємих предметів.

Різносторонній вплив міжпредметних зв'язків пояснюється їхньою сутнісною специфікою, оскільки вони володіють трьома функціональними аспектами – навчальним, розвиваючим та виховуючим. При правильній методичній підготовці процесу навчання забезпечується ефективна та послідовна реалізація всіх трьох аспектів міжпредметних зв'язків, як у навчальній діяльності викладачів, так і у процесі навчальної пізнавальної діяльності студентів.

Міжпредметні зв'язки найчастіше виникають у результаті засвоєння студентами теоретичного матеріалу (теорії, закони, поняття, факти, наукові методи), набуття умінь та навичок (інтелектуальних та загальноосвітніх) тощо.

На сьогоднішній день у системі освіти досить швидко зростає роль міжпредметних зв’язків при вивченні медичної хімії у коледжі. Вони відіграють велике значення у практичній підготовці студентів. За допомогою міжпредметних зв’язків можна закласти фундамент для вирішення проблем які постають перед нами у повсякденному житті. Використовуючи міжпредметні зв’язки в навчальному процесі ми формуємо в студентів вміння використовувати набуті знання в одній сфері і застосовувати в інших сферах діяльності. Тим самим виховувати компетентного і всебічного розвинутого фахівця.

Метою доповіді є розкриття теоретичних основ міжпредметних зв’язків, та застосування їх на заняттях з медичної хімії.

На сучасному етапі навчального процесу існує класифікаційна невизначеність та дидактична розмитість у класифікації міжпредметних зв’язків.

В навчальному процесі найчастіше застосовують три типи міжпредметних зв’язків:

1) змістово-інформаційні (встановлення подібності фактів, процесів, спільності понять, теорій, методів наук);

2) операційно-діяльнісні (способи діяльності, вміння, навички, розумові операції);

3) організаційно-методичні (використання спільних методів і прийомів; форм організації навчально-виховного процесу).

Існує класифікація міжпредметних зв’язків за складом, на напрямами, за спрямованістю.

1. **За складом:**

- Змістовні: за фактами, поняттями, законами, теоріями, методами наук.
- Операційні: за уміннями, навичками та розумовими операціями, що формуються.
- Методичні: за використовуваними педагогічними методами та прийомами.

- Організаційні: за формами і способами організації освітнього процесу.

2. **За напрямом:**

- Прямі (односторонні).
- Обернені (двосторонні).
- Відновлювальні (багатосторонні).

3. **За спрямованістю (часовий чинник):**

- Хронологічні (попередні, синхронні, перспективні).
- Хронометричні (локальні, середньодіючі, довгодіючі).

При викладанні медичної хімії на кожному занятті необхідно:

1. Проводити аналіз джерел на предмет дослідження здійснення міжпредметних зв’язків.

2. Узагальнювати та представляти шляхи та засоби застосування міжпредметних зв’язків.

3. Розглядаюти такі аспекти міжпредметних зв’язків: врегулювання понятійних зв’язків; міжпредметні зв’язки як засіб активізації і поглиблення знань, отриманих у курсі суміжного навчального предмета; узгодженість структурно - логічної побудови предметних курсів.

Отже, процес навчання слід вбачати не у вивчені окремих предметів самих по собі, а у пізнанні оточуючого нас світу з різних боків за допомогою багатьох предметів. Саме у такій організації навчального процесу слід шукати ключ до ефективних та якісних знань. Досягти такої організації допоможе реалізація міжпредметних зв'язків при проведенні практичних та лекційних занять.

Медична хімія посідає чільне місце серед навчальних предметів медичного коледжу. Знання про речовини, їх структуру, властивості, біологічні функції, знаходження у природі та взаємоперетворення є базовим для формування природничих та клінічних знань.

Студенти медичного коледжу одночасно вивчають більше десяти навчальних предметів. Часто на заняттях з медичної хімії студенти вивчають такі поняття і процеси, відомості про які вони вже отримали, коли проходили інші предмети – біологію, фізику, географію, клінічні дисципліни та інші. Тому використання міжпредметних зв'язків – одне з найбільш складних методичних завдань викладача медичної хімії. Адже, воно потребує знань змісту програм і підручників інших предметів. Планування міжпредметних зв'язків – суттєва умова їх ефективного використання в навчальному процесі. Воно дає змогу врахувати основні вимоги програми, компенсувати недоліки підручників, сприяти поглибленню та розширенню знань студентів, активізувати їхню навчальну діяльність. Завдання

викладача – систематично спиратися на знання студентів, здобуті під час вивчення ними інших предметів, вчити дітей робити міжпредметне перенесення знань. Реалізація міжпредметних зв'язків потребує співпраці викладача медичної хімії з іншими викладачами біології, фізики, географії, математики, клінічних дисциплін та інших предметів, взаємовідвідування і обговорення відкритих уроків, взаємних консультацій, спільного планування роботи, взаємодопомоги при підготовці комплексних семінарів, екскурсій, конференцій по міжпредметній тематиці.

Використання міжпредметних зв'язків на заняттях медичної хімії потребує спеціальної організації викладання та навчально-пізнавальної діяльності студентів. Виділяють два види занять з використанням міжпредметних зв'язків:

1. фрагментарні (розкриваються лише окремі питання змісту з використанням знань кількох предметів), тобто лише окремий фрагмент, етап уроку, потребує встановлення зв'язків з іншими предметами;
2. вузлові (опора на знання з інших предметів складає необхідну частину засвоєння всього нового матеріалу або його узагальнення в кінці вивчення навчальної теми).

Слід мати на увазі, що заняття, на яких встановлюються міжпредметні зв'язки, розв'язують завдання лише одного навчального предмету.

Для успішного засвоєння міжпредметних зв'язків у кожному конкретному випадку викладач повинен чітко усвідомлювати, з якою метою встановлюється зв'язок і в якій формі це буде зроблено. Зокрема міжпредметні зв'язки можуть встановлюватися з метою глибокого розуміння медичної хімії під час вивчення інших навчальних предметів, сприяти формуванню у студентів світоглядних висновків, клінічного мислення, розвитку в студентів інтересу до вивчення клінічних дисциплін. У процесі встановлення міжпредметних зв'язків на занятті викладач може організувати різні форми роботи, зокрема, використовувати інтегровані тексти, розв'язувати міжпредметні задачі, працювати з кількома підручниками, комплексними таблицями та схемами, зачитувати повідомлення та реферати міжпредметного змісту тощо.

Зв’язок медичної хімії з математикою. Розв’язати хімічну задачу, рівняння можна тільки за допомогою математичних навичок, логічних прийомів. При цьому необхідно дотримуватись певних правил, працювати за алгоритмами, виконувати математичні обчислення. Математичні знання необхідні при складанні формул речовин за валентностями, складанні хімічних рівнянь (підбір коефіцієнтів), обчисленні відносної молекулярної маси речовини за її формулою; виконанні розрахунків за хімічними формулами, хімічними рівняннями, ознайомленні з

формою та орієнтацією орбіталей, формою кристалічних граток речовини; вираженні складу розчинів, встановленні зв'язку між розчинністю, масовою часткою і молярною концентрацією, розрахунках виходу продукту реакції від теоретично можливого (розв'язуванні задач за алгоритмом) («Розчини»); побудові структурних формул органічних речовин, складанні їхніх найпростіших формул, утворенні зв'язків в молекулі спирту, формальдегіду, розв'язуванні типових задач (розділ медичної хімії: «Біоорганічна хімія»).

Зв'язок медичної хімії з фізикою. Медична хімія та фізика часто доповнюють один одного, оскільки одні і ті ж процеси, явища розглядають із різних сторін. Загальними для цих предметів є найважливіші поняття: речовина, вага, маса, енергія, закони збереження і перетворення енергії, електричних зарядів та поля; теорії: молекулярно-кинетична, електронна теорія будови атома, атомно-молекулярна будова речовини. Прикладами використання міжпредметних зв'язків є інтегрування за змістом на всіх заняттях розділу медичної хімії «Фізична та колоїдна хімія».

Зв'язку між медичною хімією та фізикою сприяють розв' язування фізико-хімічних задач, проведення міжпредметних екскурсій, вечорів цікавої хімії та фізики, навички поводження з лабораторним обладнанням, вимірювань, виконання розрахунків.

Зв'язок медичної хімії з біологією та екологією. Міжпредметні зв'язки між медичною хімією та біологією можна розглянути на прикладі вивчення тем біонеорганічної, біоорганічної хімії і біології.

При вивченні медичної хімії студенти отримують знання, необхідні для засвоєння теми курсу біології «Хімічний склад клітини та біологічні молекули», знайомляться з поняттями мікро- і макроелементи, катіони, аніони, хімічні зв'язки, властивості речовин, процеси розчинення, окиснення, відновлення, швидкість хімічних реакцій.

Знання і вміння, набуті ними під час вивчення теми «Білки, їхня структурна організація і біологічні функції» (про різноманітність, будову, біологічну роль функції білків, амінокислоти, пептиди, дипептиди) (біологія), стають базовими для засвоєння теми «Дослідження хімічних властивостей протеїногенних амінокислот. Дослідження будови пептидів та структурної організації білків» (Біоорганічна хімія). На заняттях медичної хімії студенти вдосконалюють вміння проводити кольорові реакції білків, пояснювати процеси денатурації, ренатурації, деструкції білків, обґрунтовують їхню біологічну роль.

Зв’язок хімії з екологією простежується протягом всього курсу. Студенти знайомляться з екологічними проблемами, пов’язаними з дотриманням чистоти води і повітря, фізичними і хімічними властивостями сполук, вплив їх на довкілля і живі організми, кислотними дощами, стійкими органічними забруднювачами оточуючого середовища, усвідомлюють можливість розв’язування цих проблем засобами хімії, навчаються екологічно виважено поводитися в довкіллі.

Зв’язок медичної хімії з історією. Кожна подія має свою дату. Знайомлячись з видатним вченим, його життєвим шляхом, науковими відкриттями, студенти немовби подорожують в часі, повертаються в минуле, дізнаються про основні події того чи іншого періоду життя видатної особистості. Прикладом може слугувати Міжнародний з’їзд хіміків у м. Карлсруе в 1860 р. Відбулось накопичення фактів, обговорення; прийняття певних положень призвело до затвердження атомно-молекулярного вчення.

Зв’язок медичної хімії з фармакологією та іншими клінічними дисциплінами. Під час вивчення медичної хімії студенти знайомляться зі складом, будовою, фізіологічною дією багатьох лікарських засобів. Ці знання дають студентам можливість зрозуміти механізм дії лікарських препаратів та шляхи їх застосування на заняттях фармакології, педіатрії, терапії, хірургії та інших клінічних дисциплін.

Висновки. Використання міжпредметних зв’язків - найбільш цікаве і водночас складне методичне завдання викладача медичної хімії. Воно дає можливість врахувати зміст програм декількох суміжних предметів, компенсувати недоліки підручників, розширити і поглибити знання студентів, активізувати їхню пізнавальну діяльність. Застосування міжпредметних зв’язків на заняттях:

- сприяє набуттю студентами системних знань з різних предметів, розкриттю питань міжпредметного змісту;

- підвищує мотивацію студентів;

- сприяє розвитку інтересу до предмету, інтелекту, творчих здібностей, активізації мислення, створенню умов для дослідницько - пошукової роботи, формуванню ключових та предметних компетентностей, свідомих, міцних, системних знань.

Використані джерела

1. Буяло Т.Є. Міжпредметні зв’язки як засіб формування інтегрованих знань про природу. // Т.Є. Буяло, Т.М. Третьякова, О.І. Іванова // Теорія і практика сучасного природознавства: Збірник наукових праць. - Херсон: ПП Вишемирський В.С., 2007. – С. 110-113.
2. Єресько О.В., Лошевська Г.А., Титаренко Н.В. Методичні рекомендації щодо вивчення хімії // Біологія і хімія в школі. -2006 -№4
3. Самойленко П.В. Методика навчання хімії. - Ч.: Десна Поліграф, 2020.-320.

4. Томіліна Л. Математика сприяє засвоєнню хімії. // Біологія і хімія в школі. -2000 -№3.
5. Турішева Л.В. Міжпредметні зв'язки у навчанні хімії. Х:, 2004.

Солод Любов, методист
ВСП «Донбаський аграрний
фаховий коледж
Східноукраїнського
національного університету
імені Володимира Даля»

ФОРМУВАННЯ «SOFT SKILLS» (ГНУЧКИХ НАВИЧОК) У ВИКЛАДАЧІВ І ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В ПРОЦЕСІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СЬОГОДЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ У МАЙБУТНЬОМУ

Зміни, що відбуваються в сучасному освітньому середовищі України, впливають і на систему підготовки фахових молодших бакалаврів. В умовах воєнного сьогодення частина коледжів вимушені були переміститися до більш безпечних місць, перейти на дистанційний формат освіти. Змінився контингент здобувачів освіти, зріс віковий розрив між студентами в групах, разом навчаються вчорашні школярі і ті, хто отримують другу освіту, щоб мати змогу працевлаштуватися на новому місці після переїзду в інші регіони країни. Поточна ситуація вимагає нових підходів до освітнього процесу, передбачає вміння викладачів організувати ефективну комунікацію, володіти навичками самоорганізації, адаптації до можливих змін, керувати емоційними станами тощо.

Такі навички в освітній практиці розглядаються як гнучкі («soft skills»), які доповнюють жорсткі («hard skills») – технічні або професійні навички. Традиційно підготовка фахових молодших бакалаврів орієнтувалася саме на формування професійних компетентностей, але зміни в освітньому процесі зробили гнучкі навички не менш важливими як для викладачів, так і здобувачів освіти.

Гнучкі навички (або soft skills) сприяють ефективній адаптації учасників освітнього процесу до нових форматів навчання та взаємодії. Важливо враховувати, що процес формування інтегративних гнучких навичок наскрізний, не можна виокремити одну із навичок і працювати конкретно над її розвитком. Рух на шляху розвитку гнучких навичок двосторонній. Змінюються як викладачі, так і здобувачі освіти, а якість освіти зростає.

Пріоритетною серед ключових гнучких навичок, над якими працює педагогічний колектив коледжу, є адаптивність - вміння швидко адаптуватись до змін, таких як переходи між формами навчання (дистанційне, змішане навчання) і новими навчальними технологіями. Формування навички адаптивності у викладачів є складним і багатогранним процесом, який потребує стратегічного підходу. В коледжі використовуються наступні методи, що сприяють розвитку цієї важливої навички. По-перше, постійне навчання. Викладачі активно беруть участь у курсах підвищення кваліфікації, які фокусуються на нових методах навчання, технологіях та інноваціях у освіті. Переважна більшість педагогів коледжу опанували курс «Цифрові інструменти Google для освіти», розроблений ТОВ «Академія цифрового розвитку». На методичних об’єднаннях регулярно проводяться тренінги з метою удосконалення навичок роботи на порталі дистанційного навчання ВСП ДАФК СНУ, адміністратори порталу створили серію відеоуроків, що дозволяє користувачам постійно оновлювати та покращувати дистанційні курси з кожної дисципліни.

По-друге, використання різноманітних інструментів дистанційного навчання, експерименти з різними форматами і методиками допомагають краще адаптуватися до потреб студентів. По-третє, портал дистанційного навчання ВСП ДАФК СНУ передбачає різні канали для зворотного зв'язку, що дозволяє викладачам своєчасно вносити зміни та адаптувати свої методи. Формування адаптивності — це безперервний процес, який потребує постійного вдосконалення і готовності до змін, але без цього сучасний освітній процес неможливий.

Ще одна пріоритетна гнучка навичка – комунікаційна. Здатність ефективно спілкуватись онлайн, використовувати різні канали комунікації (відеозв’язок, чати, форуми), а також активно слухати та висловлювати свої думки дозволяє підвищити ефективність дистанційного навчання. Для студентів коледжу розроблена вибіркова дисципліна «Мистецтво успішної комунікації та гнучкі навички сучасного фахівця», викладачі проходять відповідні тренінги, в результаті в коледжі формується сприятлива комунікаційна атмосфера.

Серед інших гнучких навичок, формуванню яких приділяється значна увага в коледжі, можна виділити критичне мислення, командну роботу і тайм-менеджмент. Аналіз інформації, фільтрування джерел і здатність критично оцінювати матеріали, особливо в умовах масового поширення недостовірної інформації, необхідно кожному як для успішної фахової діяльності, так і поза

професією. Для розвитку навички критичного мислення студентам пропонується курс «Основи медіаграмотності».

Навичка командної роботи, тобто здатність працювати в групах, навіть у віртуальному форматі, зберігати хороший моральний дух команди та підтримувати зв'язок – важлива складова як для ефективної роботи педагогічного колективу, так і для майбутніх фахівців. Вимогу вміти працювати в команді разом з навичками комунікації висувають практично всі роботодавці до кандидатів на самі різні посади, тому важливо під час навчання, навіть дистанційного, використовувати різноманітні підходи та методи, які можуть допомогти в розвитку цих навичок. В коледжі для формування навички командної роботи застосовуються такі форми роботи, як групові проєкти, спільні завдання на семінарах, командна робота під час практичних занять, залучення до волонтерської діяльності тощо.

Тайм-менеджмент або вміння ефективно планувати свій час, робити пріоритети і дотримуватись строків виконання завдань є особливо актуальною навичкою як для викладачів, так і для студентів при дистанційному навчанні та в умовах нестабільності.

Висновки. В умовах воєнного сьогодення та дистанційного формату навчання у коледжі одним із напрямів роботи по удосконаленню освітнього процесу є формування гнучких навичок (soft skills) як у здобувачів освіти, так і у викладачів. Серед пріоритетів – навички адаптивності, комунікаційності, критичного мислення, командної роботи і тайм-менеджменту. Розвиток цих навичок є складним процесом, що включає постійне підвищення кваліфікації, використання різноманітних інструментів дистанційної освіти, сучасних технологій навчання та зворотного зв'язку. Це сприяє створенню сприятливої навчальної атмосфери, підвищує ефективність освітнього процесу та готовить студентів до викликів на ринку праці в майбутньому.

Використані джерела:

1. Ваколя З.М., Попадич Б. Т. Вибір технологій навчання для розвитку soft skills у студентів закладів вищої освіти під час воєнного стану. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова.* 2023. Вип. 91. С. 42-47. URL: https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/41495/Vakolia-042-048.pdf?sequence=1&isAllowed=y (дата звернення 06.09.2024 р.)
2. Котельникова Ю.М., Касьмін Д.С. Важливість розвитку soft skills в умовах сучасного ринку праці. *Economy methods of solving complex problems in science.* 2023. С. 117-120. URL: http://repository.hneu.edu.ua/bitstream (дата звернення 10.09.2024 р.)
3. Пирожок Г.Ю. Значущість soft skills для формування особистості здобувача передвищої освіти в умовах військового стану. Педагогічні науки. 2022. Вип. 100. С. 28-33. URL: https://ps.journal.kspu.edu › article › download (дата звернення 15.09.2024 р.)
4. Смагіна Т.М., Шуневич О.М. Умови розвитку гнучких навичок (soft skills) педагогів у процесі навчання на курсах підвищення кваліфікації. *Український педагогічний журнал*. 2019. № 2. С. 73–80. URL: https://uej.undip.org.ua/index.php/journal/article/view/426/358 (дата звернення 12.09.2024р.)

Солод Людмила, викладач
Відокремлений структурний підрозділ
«Донбаський аграрний фаховий коледж
Східноукраїнського національного
університету ім. В. Даля»,
м. Слов'янськ, Україна

ЗМІШАНЕ НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА

У цій статті досліджено питання використання сучасних інформаційних технологій у процесі викладання облікових дисциплін. Дослідження підкреслює важливість інтеграції сучасних технологій в освіту з метою підвищення ефективності навчання та підготовки майбутніх фахівців у галузі обліку.

Ключові слова: інформаційні технології, навчальний процес, викладання, облікові дисципліни.

Abstract. This article explores the use of modern information technologies in the teaching of accounting disciplines. The study emphasizes the importance of integrating modern technologies into education in order to increase the effectiveness of training and training of future accounting specialists.

Keywords: information technologies, educational process, teaching, accounting disciplines.

Актуальність теми дослідження полягає в тому, що в сучасному освітньому середовищі використання інформаційних технологій є необхідним елементом для успішного викладання облікових дисциплін. Інтеграція сучасних технологій у навчальний процес сприяє підвищенню інтерактивності, зрозумілості та ефективності засвоєння матеріалу здобувачами.

Мета статті – дослідити вплив використання сучасних інформаційних технологій у процесі викладання облікових дисциплін.

Результати дослідження. Сучасні інформаційні технології мають значний вплив на всі сфери нашого життя, включаючи освіту. Використання цих технологій у навчанні стає все більш поширеним і важливим.

Бухгалтерський облік є обов'язковою складовою будь-якої організації, незалежно від її масштабу і галузі діяльності. Саме тому відповідне навчання в цій області є важливим завданням для майбутніх фахівців. Але традиційні методи викладання можуть бути обмеженими в своїх можливостях для ефективного передавання знань та практичних навичок.

Варто додати, що ринок праці висуває високі вимоги до спеціалістів у сфері обліку і оподаткування. Такі фахівці повинні володіти високими практично-

професійними навичками, мати розвинені комунікативні якості, високий рівень емоційного контролю, бути чесними, самостійними, відповідальними, активними, творчо підходити до вирішення завдань, уміти вирішувати проблемні ситуації.

Питання впливу використання інформаційних технологій досліджувалось у наукових працях таких вчених як, Н. Наволокова, О. Когут, С. Сисоєва, А. Матюшкін, Є. Машбиць, О. Тихомиров, В. Глушков, В. Монахов та інші.

У публікаціях спостерігається розмаїття думок щодо визначення поняття «інформаційні технології». Так, на думку Г. Поппель, який визначив інформаційні технології практичні як використання обчислювальної техніки та систем зв'язку для створення, збору, передачі, зберігання, обробки інформації для всіх сфер суспільного життя [1].

Інформаційна технологія – це представлене в проектній формі (тобто у формалізованому вигляді, придатному для практичного використання) концентроване вираження наукових знань і практичного досвіду, що дозволяє раціональним чином організувати той чи інший досить часто повторюваний процес [2].

До сучасних інформаційних технологій слід віднести: комп'ютерні програми, електронні платформи та онлайн-ресурси, які відкривають нові можливості для викладання облікових дисциплін. Вони допомагають студентам краще розуміти складні концепції, набувати практичні навички та готуватися до реальних викликів, з якими вони зіткнуться в майбутній професійній діяльності.

Ці технології забезпечують доступ до великої кількості навчальних матеріалів, які можна використовувати як для самостійного навчання, так і для виконання практичних завдань. Вони стимулюють активну участь студентів в навчальному процесі, надаючи можливість для інтерактивного спілкування, обміну думками та спільної роботи над проектами.

Крім того, використання сучасних інформаційних технологій викладання облікових дисциплін сприяє підготовці студентів до сучасного ринку праці. Знання та навички використання облікових програм, аналітичних інструментів та електронних систем є важливими для багатьох професійних областей, і викладання цих навичок у контексті облікових дисциплін допомагає студентам бути конкурентоспроможними на ринку праці.

Один із способів використання сучасних інформаційних технологій у викладанні облікових дисциплін – це використання електронних платформ та програм для обліку. Наприклад, такі програми як QuickBooks, Excel або SAP можуть бути використані для навчання студентів основам обліку, аналізу фінансової звітності та практичного використання облікових інструментів. Ці

програми надають студентам можливість відтворювати реальні облікові ситуації та набувати практичних навичок у використанні облікових програм.

Ще одним способом є використання електронних ресурсів та онлайн-курсів. Інтернет надає безліч ресурсів, які можуть бути використані викладачами облікових дисциплін для підтримки навчання. Відеоуроки, онлайн-курси, електронні підручники та статті – все це може бути доступно студентам для самостійного навчання та більш глибокого розуміння облікових концепцій. Крім того, використання онлайн-курсів дозволяє студентам вчитися у власному темпі та зручний для них час, забезпечуючи гнучкість навчання.

Використання віртуальних лабораторій є ще одним ефективним методом використання сучасних інформаційних технологій у викладанні облікових дисциплін. Ці віртуальні середовища дозволяють студентам відтворювати реальні ситуації і проводити облікові розрахунки, аналізувати фінансову звітність та робити стратегічні рішення. Використання віртуальних лабораторій дозволяє студентам отримати практичний досвід без необхідності доступу до реальних облікових систем.

Таким чином встановлено, що використання сучасних інформаційних технологій у викладанні облікових дисциплін відкриває нові можливості в плані розвитку практичних навичок та підготовки студентів до сучасного ринку праці. Із використанням цих технологій, студенти можуть отримати більш глибоке розуміння облікових концепцій, практикувати у використанні облікових програм та аналітичних інструментів, що стане основою для їх успішної кар'єри в обліковій сфері.

Виокремимо деякі переваги та недоліки використання інформаційних технологій при викладанні облікових дисциплін.

Використання сучасних інформаційних технологій при викладанні облікових дисциплін має ряд переваг, що сприяє покращенню якості освіти, а саме:

1. Покращена доступність. Використання сучасних технологій дозволяє студентам мати доступ до навчального матеріалу та ресурсів у будь-який час і з будь-якого місця. Це особливо корисно для студентів, які мають обмежений доступ до університетських ресурсів або навчаються на віддаленому навчанні.

2. Збагачений навчальний досвід. Використання відеоуроків, інтерактивних завдань, симуляцій та інших мультимедійних матеріалів допомагає студентам краще розуміти складні концепції та процеси обліку. Це дозволяє студентам отримати більш глибоке і збагачене навчання.

3. Практична підготовка. Використання спеціалізованих облікових програм та інструментів дозволяє студентам отримати практичні навички та досвід

роботи з реальними обліковими завданнями. Це робить навчання більш практичним та сприяє легшому переходу від навчального середовища до робочого місця.

4. Колективне навчання. Використання комунікаційних платформ, таких як форуми та чати, сприяє активному обміну знаннями та досвідом між студентами та викладачами. Це стимулює колективне навчання, сприяє взаємодопомозі та збільшує залученість студентів до навчального процесу.

5. Покращення оцінювання. Використання інтерактивних тестів та завдань допомагає студентам перевірити свої знання та отримати зворотний зв'язок щодо свого прогресу. Використання аналітичних програм та інструментів також дозволяє викладачам більш об'єктивно оцінювати та аналізувати роботу студентів.

6. Підготовка до сучасного ринку праці. Використання інформаційних технологій у викладанні облікових дисциплін допомагає студентам розвивати цифрову грамотність та підготовку до сучасного ринку праці.

Загалом, використання сучасних інформаційних технологій при викладанні облікових дисциплін допомагає покращити навчальний процес, забезпечити більш глибоке розуміння матеріалу, розвинути практичні навички та підготувати студентів до сучасного ринку праці.

Поряд з перевагами, використання сучасних інформаційних технологій при викладанні облікових дисциплін має свої недоліки, основними з яких є:

1. Виникнення технічних проблем.

2. Відволікання студентів від основного навчального процесу. Наявність Інтернету та доступ до соціальних мереж можуть змушувати студентів відволікатися від навчання та витрачати час на непродуктивні дії.

3. Відсутність особистого контакту між викладачем та студентами. Відсутність безпосередньої взаємодії може ускладнити процес засвоєння матеріалу, особливо для студентів, які потребують додаткового пояснення або підтримки.

4. Відсутність індивідуалізації. Не всі студенти мають однаковий рівень знань та навичок, тому використання сучасних інформаційних технологій може ускладнити забезпечення індивідуального навчання та підтримки студентів.

Висновки. Таким чином, в ході проведеного дослідження можна зробити висновок, що використання сучасних інформаційних технологій у викладанні облікових дисциплін відкриває нові можливості для покращення якісного рівня навчання, розвитку практичних навичок та підготовки студентів до сучасного ринку праці. Із використанням цих технологій, студенти можуть отримати більш глибоке розуміння облікових концепцій, практикувати у використанні облікові

програми та аналітичні інструменти, що стане основою для їх успішної кар'єри в обліковій сфері.

Незважаючи на деякі недоліки, правильне використання сучасних інформаційних технологій може забезпечити значні переваги викладання облікових дисциплін. Важливо знати про ці недоліки та знаходити способи їх подолання для максимальної ефективності навчального процесу.

Використані джерела:

1. Осталецький В.Б. Ефективна Теоретичні підходи до класифікації інформаційних систем управління підприємством. Економічний вісник За НТУУ «КПІ» : збірник наукових праць. 2015. Вип. 12. С. 294–299.
2. Юрчук Н.П. Інформаційні системи в управлінні діяльністю підприємства. ХНЕУ Агросвіт. 2015. №19. С. 53–58.

Тесленко Наталія, викладач
ВСП «Житлово-комунальний
фаховий коледж Харківського
національного університету
міського господарства
Імені О.М. Бекетова»

ВАЖЛИВІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС

Викладач у сучасних умовах повинен навчати здобувачів освіти працювати самостійно. Для цього, у першу чергу, потрібно показати, як отримувати знання самотужки та використовувати їх у будь-якій неочікуваній ситуації. Усе це потребує впровадження в освітній процес елементів дистанційного навчання.

Під дистанційним навчанням розуміється така форма навчання за якої інтерактивна взаємодія усіх учасників освітнього процесу відбувається за рахунок використання комп’ютерних і телекомунікаційних технологій [1]. Саме така взаємодія викладачів і здобувачів освіти покращує отримання та засвоєння нового матеріалу.

Дистанційне навчання надає кожній людині можливість здобути освіту в будь-якому віці, зважаючи на інтереси, потреби та фізичні можливості кожного. Саме виникнення мережі Інтернет, активний розвиток комп’ютерних технологій стали поштовхом для впровадження елементів дистанційного навчання в освітній процес.

Більшість освітніх компонентів є великими за обсягом, тому неможливо детально розглянути весь матеріал тільки на аудиторних заняттях. Для поглибленого вивчення матеріалу здобувачам освіти доводиться більше

працювати самостійно. Саме тому необхідно вводити елементи дистанційного навчання для покращення ефективності освітнього процесу. Вдале поєднання традиційних елементів навчання з дистанційними – запорука підвищення якості освітнього процесу.

Дистанційне навчання надає здобувачам освіти багато плюсів, бо вони мають можливість навчатися у зручному для себе режимі, опрацьовувати прийнятний обсяг матеріалу.

Переваги навчання із застосуванням дистанційних освітніх технологій [2]:

- вільний графік навчання в зручний для студента час впродовж зазначеного терміну навчання;
- можливість навчання з будь-якої точки України та зарубіжжя;
- заміна конспектів електронними ресурсами та новітніми методами навчання;
- можливість консультацій з викладачем в режимі on-line;
- можливість отримати вищу освіту без відриву від професійної діяльності;
- можливість дистанційно отримувати знання людям з особливими потребами.

Елементи дистанційного навчання можуть застосовуватися для викладання лекцій, практичних і семінарських занять, проведення контролю знань. Дуже зручно використовувати електронні лекції, які одразу містять текст, додатковий та демонстраційний матеріал. Розвиток інформаційно-комунікаційних технологій дозволяє якісно проводити контроль знань і вмінь під час дистанційного навчання.

Дистанційне навчання є доволі складним для викладачів, бо потребує більше часу на підготовку, розробку навчальних матеріалів. Тому ми й говоримо про впровадження елементів дистанційного навчання, оскільки саме за змішаною формою навчання майбутнє. Змішана форма дозволяє обирати різні режими навчання, організаційні моделі в залежності від потреб.

Звісно, впровадження елементів дистанційного навчання в освітній процес потребує покращення вмінь у викладачів для ефективного їх використання. Їм потрібно адаптуватися до нових вимог і викликів, але з часом і набутим досвідом викладачі зможуть надавати здобувачам освіти якісніші знання. Тільки викладач здатний організувати злагоджену ефективну роботу під час навчального процесу в якій би формі він не відбувався.

Використані джерела:

1. Вища освіта. Дистанційна освіта. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: http://vnz.org.ua/dystantsijna-osvita/pro
2. Дистанційне навчання: плюси і мінуси: [Електронний ресурс]/Майя Заховайко//Режим доступу до статті: http://kpi.ua/805-9

Телефус Наталія, викладач
Комунальний заклад «Ніжинський фаховий медичний коледж» Чернігівської обласної ради

З ДОСВІДУ РОБОТИ ВИКЛАДАЧА ОСНОВ МЕДСЕСТРИНСТВА

Сучасний фахівець потребує знань та вмінь, які відповідають вимогам часу. Виклики перед освітою: війна, епідемія Covid-19 - не знімають питання отримання якісної освіти.

На сьогодні в нашій країні бракує сучасних підручників з основ медсестринства і догляду за хворими. Чому їх немає? Стрімкий розвиток реформ, зміни в законодавстві - все це тягне за собою неактуальність і застарілість інформації в друкованому підручнику. Як вийти з цієї ситуації? В комунальному закладі «Ніжинський фаховий медичний коледж» Чернігівської обласної ради викладачі щороку оновлюють створені методичні рекомендації з дисциплін основи медсестринства та догляд за хворими. Студенти постійно ними користуються на практичних заняттях з клінічних дисциплін. У викладачів коледжу створені сайти, де зміст матеріалу постійно оновлюється.

Освітній процес щодня ставить виклики перед студентом та викладачем. Як змотивувати здобувачів освіти, як зацікавити дисципліною, як дати не лише теоретичні знання, а насамперед багаж практичних вмінь, які дозволять майбутньому фахівцю бути впевненим і успішним?

Основи медсестринства - це базова клінічна дисципліна, яку опановують майбутні медичні сестри. Робоча програма передбачає проведення лекцій, практичних занять та самостійну роботу студентів. При проведенні лекцій використовую мультимедійний супровід та ставлю перед слухачами проблему, яку вони зможуть вирішити наприкінці лекції. Це мотивує до розуміння де майбутня медична сестра зможе використати ці знання та для чого це потрібно. Метод «Квиток на вихід» наприкінці лекції допомагає мені, як викладачу, зрозуміти наскільки студенти зрозуміли матеріал і скоригувати свою подальшу викладацьку діяльність.

Під час підготовки лекцій з дисципліни існує проблема дефіциту сучасних підручників. Найновіший з яких виданий у 2018 році. Інформація, яка є в ньому вже не актуальна з окремих тем. Як же забезпечити студентів сучасними матеріалами для підготовки? Цифровізація освіти дає нам нові інструменти серед них: сайт Центру громадського здоров'я України, на якому розміщено багато сучасної та актуальної інформації, нормативно-правова база Міністерства

охорони здоров'я України, Facebook канал «Я – медсестра», інтернет-ресурси європейських країн та інші.

Так часто у своїй роботі користуюсь сайтом: Nurseslabs. Студентам рекомендую на ноутбук чи ПК встановити розширення Google перекладач, який автоматично робить переклад сторінки українською. Це дає можливість студенту користуватись сучасними фаховими знаннями з питань медсестринського процесу, сестринської діагностики, стандартних планів сестринських втручань.

Для роботи на практичних заняттях в коледжі створено методичні рекомендації виконання маніпуляцій, які щороку оновлюються. Крім того, створюються відеоалгоритми, які розміщені на YouTube каналі - це дозволяє студенту в умовах змішаного навчання готуватися до практичних занять, відпрацьовувати практичні навички в тренажерному кабінеті, дивитися алгоритм маніпуляцій безліч разів, з різною швидкістю (хтось потребує швидше, а хтось повільніше) і в будь-який зручний для студента час.

На практичних заняттях з основ медсестринства для опанування практичними навичками використовую метод «Трьох кроків». Перший крок - викладач без пояснення демонструє маніпуляцію, при цьому спілкується лише з пацієнтом (манекеном). Студенти мовчки спостерігають і розуміють, як це має відбуватись в реальному житті з пацієнтом. Другий крок - демонструється та ж сама маніпуляція повторно з детальним поясненням, при цьому студенти можуть ставити запитання викладачу. Третій крок - один зі студентів читає алгоритм виконання маніпуляції, а інший виконує практичну навичку, потім вони міняються місцями.

Широко використовую у роботі симуляційне навчання, де кожен студент може продемонструвати свої навички, вміння працювати в команді та навички спілкування, які не менш важливі у роботі медичної сестри.

Для активації знань студентів використовую інтерактивні методи роботи на заняттях, такі, як квест «Репроцесинг інструментів», карткову гру «Клізми» та «Після ін'єкційні ускладнення».

Ще одна методична проблема - це змотивувати студента до самоосвіти. З цією метою розроблені та сплановані різні види самостійної роботи. Серед них складання ментальних карт, створення фотозадач, перегляд відео із подальшим тестуванням, проходження майстер-класів, створення студентами відеокліпів, виправлення помилок в облікових формах, виконання вправ у застосунку Learning Apps, проходження курсу навчання з гігієни рук та тестування з подальшим отриманням сертифіката та інші.

Проблема осучаснення змісту освіти надзвичайно актуальна в усіх галузях освіти. Медична освіта не виключення. Сучасний студент прагне володіти актуальними навичками, які дозволять йому фахово виконувати свої професійні обов'язки, а працедавець хоче отримати сучасного вмілого фахівця. Викладачі коледжу намагаються використовувати сучасні та різноманітні методи у своїй діяльності. Чи завжди це вдається, звичайно, що ні. Проблема якісного опанування студентами практичними навичками, формування фахових компетенцій на сучасному рівні вона є. Як показує досвід майбутнє за співпрацею зі стейкхолдерами збільшенням годин на симуляційне навчання та виробничу практику, впровадження дуального навчання.

Використані джерела:

1. Центр громадського здоров'я
2. https://nurseslabs.com/nursing-diagnosis/

Ткаченко Тетяна, викладач
Панібратцева Світлана, викладач
Гетманенко Світлана, викладач
КЗОЗ «Харківський обласний медичний фаховий коледж» ХОР

ОСОБЛИВОСТИ ДИСТАНЦІЙНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СЬОГОДЕННЯ

Сьогодні, коли за вікном безперервні сирени та вибухи, під час війни, найчастішою проблемою у здобувачів освіти є відсутність мотивації, зниження концентрації уваги, пасивне сприйняття інформації та загальне зниження інтересу до навчання. Виникає питання: навіщо навчатися?

Форма навчання онлайн з одного боку показує брак соціалізації, вміння комунікувати, а з іншого боку, потребує від викладача нових сучасних та ефективних підходів до освітнього процесу. Складно уявити сучасну лекцію або практичне заняття без презентації або інших інтерактивних сервісів: https://app.wizer.me/, https://www.canva.com/, https://padlet.com/, https://wordart.com/, https://www.renderforest.com/, https://learningapps.org/ та ін.

Використання інтерактивних робочих аркушів, віртуальної дошки, ментальних карт, анімацій, коміксів, інфографіки створює творчу атмосферу, сприяє розвитку комунікації, взаємодії та інтересу до дисципліни. Для посилення мотивації, збільшення активності необхідно, щоб студент чітко усвідомлював, що він уміє робити й що необхідно зробити для досягнення бажаного.

Запропонуйте здобувачам освіти колективну рефлексію наприкінці вивчення теми, використовуючи таки цифрові сервіси як, https://www.smartdraw.com/, https://www.mentimeter.com/. Нехай студенти згадають, чому вони навчилися, в яких ситуаціях це можна використовувати, а над чим ще варто попрацювати та де вони почувають себе не дуже впевнено. Це забезпечує реалізацію особистісно-орієнтованого навчання із формуванням різноманітних компетентностей студентів – професійної, інтелектуальної, інформаційної, комунікативної та позитивну мотивацію до навчання.

При викладанні в умовах дистанційного освітнього процесу викладачі зіткнулися із складною психологічною проблемою – організацією комунікації із студентами. Викладач повинен правильно реагувати на психологічні потреби студентів, їх емоційний стан, їх адаптацію у колективі.

В останній час в нашому медичному коледжі навчаються багато дорослих здобувачів освіти, які вже мають студентський досвід, але це студенти, які вже були в складних життєвих ситуаціях. Багато хто з них працює додатково, іноді студенти виконують завдання в асинхронному режимі. До таких студентів потрібен також індивідуальний підхід викладачів.

Висновки. Якість дистанційної освіти буде вдосконалюватися й надалі. У цілому дистанційна освіта має стати більш інтерактивною, захоплюючою і мотивуючою, щоб надавати українським абітурієнтам конкурентні переваги на освітньому просторі.

Використані джерела:

1. Освіта в умовах воєнного стану. URL: https://eo.gov.ua/osvita-vumovakh-voiennoho-stanu/2022/04/11/
2. Шевчук Г.Й. Дистанційне навчання у вищій школі: переваги, недоліки, перспективи. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Київ, 2021. № 79. С. 205–209

Чернюк Анатолій, зав. відділення «Лікувальна справа»,
Чернюк Людмила, викладачка
КЗ ЧОР «Прилуцький фаховий медичний коледж»

ФОРМУВАННЯ ЖИТТЄСТІЙКОСТІ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ ПІД ЧАС ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ ЩОДЕННИХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ

Останні роки кожен українець знаходиться під впливом хронічного стресу. Студенти медичних коледжів під час навчання та проходження практики у

закладах охорони здоров'я часто змушені бути свідками історій людей, яким надають допомогу. Це надає додаткового навантаження на їх загальний емоційний стан та психічне здоров'я. Тому завданням педагогів є не тільки передача професійних знань студентам з обраного ними фаху, а і підвищення стресостійкості майбутніх медиків та сприяння формування навичок самодопомоги та взаємопідтримки, навчання по-іншому розподіляти свої ресурси [4,с.101].

Часті та довгі тривоги, переживання за близьких на фронті, стан надмірної експозиції до жахливих подій, проведення занять в укриттях та особливості дистанційного навчання можуть викликати виснаження і відстороненість, лють і відчуття зрадженості, відчуття страху і безпорадності, а також погіршення здоров'я, втрату відчуття контролю, складнощі емоційної регуляції, проблеми в стосунках [1,с.6]. Згідно з даними ВООЗ стрес-асоційовані розлади, такі як гостра реакція на стрес, посттравматичний стресовий розлад, розлад адаптації, зустрічаються до 13% у молодих людей та підлітків 18-25 років [3,с.13].

Викладачі клініцисти, проводячи заняття на практичних базах коледжу, обов'язково інформують студентів щодо можливості виникнення т.з. вікарної травми, тобто втоми від співчуття. Особливостями її є переживання травматичної події через розповіді людей, які стикнулись із загрозою їх життю та/або їх здоров'ю. Історії цих пацієнтів можуть викликати сильні негативні емоції, спрямовані на кривдників, та глибоке співчуття до постраждалих. Вікарна травма може проявлятися через симптоми, схожі на ті, що виникають у людей, які безпосередньо зазнали психічної травми. Наслідками вікарної травми можуть стати ті ж проблеми особистості, що і від стресу [2,с.28].

Американська психологічна асоціація визначає стресостійкість як «процес вдалої адаптації перед обличчям лиха, травми, трагедії, загроз або навіть значних джерел стресу». Тобто, це здатність впоратися з випробуваннями та відновитися після стресу і пов'язана з посттравматичним зростанням. Формування життєстійкості ґрунтується на попередніх навичках, розбудовою міцних родинних та соціальних зв'язків, віри та переконань, формуванням стійкого лідерства [5,с.4].

Навчально-виховний процес, система керівництва академічною групою передбачає обов'язкові та постійні контакти з родинами студентів, особливо опікуємося дітьми-сиротами та під піклуванням, дітьми ВПО, з багатодітних

сімей, студентам, рідні яких захищають нашу Україну. Практику стійкого лідерства в медичному коледжі формує робота у волонтерському хабі «Прилукимедколедж»: плетіння маскувальних сіток та химер, каверів, патріотичних браслетів, пошиття і передача подушок у шпиталь, заготовка горіхів та трав'яних чаїв, які регулярно відправляються на фронт. Ознайомлювальна сесія зі швейцарським фондом з протимінної діяльності FSD в Україні допомогла студентській молоді підвищити рівень обізнаності щодо ризиків пов'язаних з мінами та вибухонебезпечними залишками війни. Подоланню стресових ситуацій допомагають майстер-класи з плетіння патріотичних браслетів, ляльок, килимків, до яких залучаються випускники коледжу різних років; зустрічі з представниками місцевої ТРО, захисниками України, представниками козацького куреня Івана Сірка; спортивні турніри та «Ігри патріотів», присвячені Дню захисника і захисниць України, участь у загальнонаціональній хвилині пам'яті, благодійні ярмарки «Незламна Україна»; донорство крові та її компонентів тощо. Важливим підґрунтям для життєстійкості студентської молоді є відчуття власної ефективності у соціумі через успішне виконання справ, спостереження за успіхом інших, заохочення та підтримку педагогів та одне одного, вдячність захисникам та ЗСУ.

Подоланню наслідків стресу допомагає участь у проведенні професійних тематичних заходів: до Всесвітнього дня боротьби з раком молочної залози, Всесвітнього дня серця, Дня донора, свято Посвяти Білих халатів, заходах місячників випускаючих циклових комісій спеціальностей, Дні народження коледжу, зйомки відео виконання практичних навичок та ін. Постійні бесіди зі студентами про користь перебування на свіжому повітрі, фізичну активність, наявність хобі, дотримання інформаційної гігієни, організація життя з опорою на турботу про себе також сприяють збільшенню адаптаційних ресурсів студентської молоді, додають стійкості в кризових ситуаціях.

Висновки. З метою формування життєстійкості студентів педагогам, особливо викладачам клінічних дисциплін, необхідно допомагати студентській молоді у розвитку клінічного мислення, рішучості, самоконтролю, оптимізму, комунікабельності. Ці якості допомагають підвищенню рівня власної ефективності під час війни, виробленню психологічної гнучкості та адекватного прийняття невдач.

Використані джерела:

1. Методичні рекомендації «Перша психологічна допомога. Алгоритм дій, надані листом МОН від 04.04.2022 №1/3872-22»
2. О.С.Чабан.Сучасні перспективи терапії пацієнтів із посттравматичним стресовим розладом.-К., 2023.-69 с.
3. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Том 2.-Київ, 2018.-240 с.
4. Психосоціальна підтримка учасників освітнього процесу. Навчально-методичний посібник./Андрєєнкова В.Л.,Войцях Т.В., Гриців І.П., Мельничук В.О. та ін.-К.,2023.-149 с.
5. С.М.Саутвік, Д.С.Чарні «Резильєнтність: Мистецтво долати найбільші виклики життя», 2022, с.365

Чорна Світлана, викладач
Бартко Жанна, викладач
ВСП «Могилів-Подільський технолого-економічний фаховий коледж Вінницького НАУ»

ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ LEARNING ТЕХНОЛОГІЙ НА ЗАНЯТТЯХ БІОЛОГІЇ ТА ХІМІЇ ПРИ ФОРМУВАННІ ФАХІВЦІВ АГРАРНОГО СЕКТОРУ

Стаття розкриває практичні аспекти використання blended-learning технологій на заняттях хімії та біології в реаліях сьогодення.

Соціально-економічні трансформації в Україні привели до потреби у модернізації професійної підготовки фахівців аграрної галузі, яка відповідали б актуальним вимогам як професійної, так і суспільної діяльності [4]. Тому освіта як засіб визначення орієнтирів реформування галузей економіки, сільського господарства повинна мати випереджуючий характер, внаслідок швидкої зміни нових технологій у всіх сферах виробництва та потреби оволодіння певними комплексними уміннями й навичками [5].

Становлення компетентного фахівця аграрного сектору потребує реалізації функціональної, системно-структурної та екологічної складової змісту освітніх програм з біології і хімії та полягає у формуванні компетентного фахівця. В даних реаліях життя існує проблема фахівців, які інтегрують біологічні, хімічні, економічні, юридичні та інформаційно-комунікативні навички. Тому в контексті сучасного освітнього простору важливе місце займають learning технології навчання у взаємодії з практичними навичками та соціальним досвідом.

До вивчення проблематики використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі вже долучилися науковці Б. Гершунський,

Р. Гуревич, М. Жалдак, І. Малицька, В. Монахов, В. Цонєва та ін. Питання дистанційного та електронного навчання розглядали А. Аханян, А. Андрєєв, М. Бухаркіна, В. Лазарєв, М. Карасьова, Р. Макаров, Н. Ничкало, Т. Семеновських, О. Трякіна, Л. Філіпова [3].

Мета статті: практичний аналіз інноваційної методики, педагогічних аспектів використання learning технологій на заняттях біології і хімії при формуванні фахівців аграрного сектору.

Виклад основного матеріалу. Нові реалії часу змінюють уявлення про те, яким має бути сучасна людина, якими компетенціями має володіти, тому на даному етапі освіта орієнтується на творчість, ініціативність, самостійність і мобільність майбутніх спеціалістів.

Досвід педагогічної діяльності з використанням мережі Інтернет переконує, що значну роль у цьому процесі відіграють технології, спрямовані на створення нових навичок, які перебувають у прямій взаємодії з практичними професійними знаннями та набутим досвідом. Біологія і хімія традиційно займають значне місце у процесі формування професійних компетенцій спеціалістів аграрного сектору: формують стійкі навички статистичного та біохімічного аналізу, наукового та ужиткового дослідження, логічного обґрунтування результатів роботи, прогнозування та моделювання виробничих процесів тощо. Практичне застосування електронного навчання (e-learning), мобільного навчання ми (m-learning), усепроникаючого навчання (u-learning), «перевернутого навчання» (f-learning), що вписуються в традиційну систему навчання на основі змішаної моделі (blended-learning) [1,2] дає можливість здійснити гнучкий освітній процес з широким використанням аудіо-, відеографіки, матеріалів різних освітніх ресурсів та навчальних платформ, формує стійкі навички студентів з мобільного управління навчальним контентом і хмарними ресурсами, що потребують конференцій для візуального спілкування, блогів, чатів тощо…

На думку педагогів навчального закладу, технологія змішаного навчання (blended learning) є найбільш затребуваною та ефективною на сучасному етапі розвитку освіти, оскільки дозволяє продуктивно організувати час викладача і окремо взятого студента, процес пізнання в нових реаліях. Вона поєднує строгі формальні засоби навчання з неформальними (обговорення найважливіших аспектів навчального матеріалу за допомогою електронної пошти та інтернет-конференцій); з іншого боку - комбінує різні способи подання навчального матеріалу з використанням ІКТ.

Переваги змішаного навчання:

- продуктивна організація часу викладача і окремого студента;
- індивідуалізація колективної роботи та можливість реалізації
- особистісного підходу при викладанні дисципліни;
- самостійне навчання, яке здійснюється як в аудиторіях, так і в режимі он-лайн;
- набування навичок майбутніх спеціалістів конструювати віртуальну взаємодію;
- підвищує якість комунікації між викладачем та студентом;
- можливість моделювання соціальної та професійної діяльності;
- вносить різноманіття при виборі форм організації заняття або педагогічних прийомів;
- забезпечує швидку адаптацію майбутніх спеціалістів до європейських
- умов праці [1,2].

Практика викладацької діяльності переконує, що складовими змішаного навчання є навчання при наявності особистого контакту студентів та викладача у формі звичайних традиційних аудиторних занять або онлайн-навчання з використанням засобів дистанційного спілкування через конференції Zoom, Google Meet, Duo та різних видів синхронної та асинхронної діяльності викладача з використанням можливостей Google classroom, YouTube-каналу, освітніх платформ «На Урок», «Всеосвіта», «Мій клас», «Уміти» тощо.

Впровадження blended-learning дозволяє активізувати навчально-виховний процес шляхом модернізації засобів, прийомів та технологій навчання; реалізувати процес проєктування, віртуального моделювання, аналізу інформації; поєднати новітні та традиційні засоби навчання при формуванні фахівців аграрного сектору.

Висновки. Таким чином, практичний досвід переконує, що learning технології відповідають реаліям сьогодення та забезпечують формування мобільного фахівця аграрного сектору економіки, який швидко адаптується до динамічних змін сучасного інформаційного суспільства, самостійно набуває практичного досвіду та розкриває творчі навички.

Використані джерела:

1. Інноваційні форми, методи і технології навчання. [Електронний ресурс]: – Режим доступу: http://invnza.blogspot.com/?view=classic
2. Кадемія М. Ю. Формування професійної компетенції майбутнього фахівця [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://surl.li/btvin
3. Муц Л.Ф. Технології «e-learning» в системі мовної підготовки іноземних громадян. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://pedpsy.duan.edu.ua/images/PDF/2015/2/47.pdf

4. Про затвердження плану заходів щодо реалізації Концепції реформування і розвитку аграрної освіти та науки на період до 2015 року [Електронний ресурс] //Освіта.ua: [сайт]. — Режим доступу: http://www.osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/25076.
5. Професійна підготовка фахівця в контексті потреб сучасного ринку праці. III Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція // Вінницький національний аграрний університет [сайт]. — Режим доступу: http://surl.li/btvgj

Чуйков Артем, заступник директора з навчально-методичної роботи, к. фіз.-мат. наук ВСП «Київський фаховий коледж комп'ютерних технологій та економіки НАУ»

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДІ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА НАКОПИЧУВАЛЬНОЮ СИСТЕМОЮ

Одним із показників якості освітнього процесу є якість результатів навчання здобувачів освіти, вимірювання якої потребує організації системи оцінювання, яка була б прозора і об'єктивна для здобувачів освіти. Впровадження накопичувальної системи оцінювання замість чотирибальної має на меті осучаснення і удосконалення форм і методів оцінювання результатів навчання здобувачів фахової передвищої освіти. Досвід багатьох європейських країн свідчить про переваги такого підходу у порівнянні із чотирибальною шкалою оцінювання.

Основні засади оцінювання знань за накопичувальною стобальною системою досліджувались на прикладі навчальної дисципліни «Диференціальні рівняння», яка належить до блоку обов'язкових освітніх компонентів освітньо-професійної програми «Інженерія програмного забезпечення» за спеціальністю 121 Інженерія програмного забезпечення. Вона є необхідною складовою циклу математичних дисциплін, яка забезпечує формуванню загальних компетентностей у майбутнього програміста. Диференціальні рівняння є фундаментальним розділом математики, який формує науковий світогляд у здобувачів освіти, здатність алгоритмічно і логічно мислити, уміння будувати математичні моделі прикладних задач та розв'язувати їх.

Обсяг дисципліни складає 90 годин (3 кредити ЕКТС), із яких 57 годин аудиторних занять і 33 годин самостійної роботи. Дисципліна викладається у

шостому навчальному семестрі, і спирається на знання з предмету «Математика» з циклу загальноосвітньої підготовки та дисципліни «Математичний аналіз». Знання диференціальних рівнянь складають базу для вивчення дисципліни «Чисельні методи».

Оцінювання знань здобувачів освіти з дисципліни «Диференціальні рівняння» відбувається за накопичувальною системою, яка передбачає сумування отриманих балів за результатами двох модулів (по 40 балів за кожен модуль) та семестрового екзамену (20 балів). По 5 балів у кожному модулі передбачено за опрацювання навчального матеріалу та виконання завдань, які виноситься на самостійну роботу, яка є невід'ємною складовою у процесі вивчення освітнього компонента. Методичне забезпечення самостійної роботи здобувачів освіти містить методичні вказівки до вивчення тем та пакет індивідуальних домашніх завдань. Кожен здобувач освіти отримує власне завдання, варіант якого відповідає номеру по списку у журналі. Деякі завдання передбачають розв'язання задач декількома способами, що забезпечує повне і всебічне заглиблення у тему. Важливою складовою при розв'язанні задач є виконання перевірки, яка дозволяє закріпити набуті знання і уміння.

Поточний та проміжний контроль знань, умінь і набутих компетентностей відбувається методом усного опитування, а також за пакетами тестових завдань, аудиторних самостійних робіт та двох модульних контрольних робіт. Тестові завдання розроблені за допомогою додатку Google Forms, що забезпечує викладачу швидку перевірку результатів та автоматичне їх перенесення у Classroom.

Основним середовищем для здійснення обміну навчальними матеріалами під час дистанційного навчання є Google Classroom, у якому розміщуються: лекційні матеріали та вказівки до виконання практичних завдань; завдання поточного (експрес-тести, аудиторні самостійні роботи), проміжного (модульні контрольні роботи) та підсумкового (екзаменаційні білети) контролю; методичні вказівки до самостійної роботи; перелік літератури й інформаційних джерел; робоча програма та критерії оцінювання знань; електронний журнал; навчальні відеофайли, презентації.

Матеріали до практичних занять з диференціальних рівнянь орієнтовані на розв'язання задач практичного змісту, як-от: інтегрування основних типів диференціальних рівнянь першого та другого порядків, розв'язування

прикладних задач на застосування диференціальних рівнянь, інтегрування систем диференціальних рівнянь тощо.

Стимуляція творчої та науково-дослідної роботи здобувачів освіти відбувається шляхом передбачення додаткової кількості балів (до 10) за участь у наукових конференціях чи конкурсах творчих робіт із тематики дисципліни. Таким чином відбувається індивідуалізація процесу навчання і забезпечення студентоцентрованого підходу, що підвищує інтерес студентів до дисципліни і забезпечує здорову конкуренцію. Наприклад, здобувачам освіти пропонується підготувати виступ із презентацією на студентській математичній конференції, яка щороку відбувається у рамках проведення тижня циклової комісії математичних дисциплін. Студенти готують презентації на теми, пов'язані з використанням диференціальних моделей у медицині, біології, фізиці, психології, економіці тощо.

З таблиці 1 бачимо, що оцінку «відмінно» отримали 13,7% студентів, оцінку «добре» – 28,8%. Оцінку «задовільно» отримали 52,1% студентів, що пояснюється як самим процесом переходу на накопичувальну систему оцінювання, так і іншими чинниками, як-от: складністю дисципліни в цілому і

Сума накопичених балів	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	Кількість студентів	Частка, %
90-100	Відмінно	A	10	13,7
82-89	Добре	B	3	4,1
74-81		C	18	24,7
64-73	Задовільно	D	8	11,0
60-63		E	30	41,1
35-59	Незадовільно	FX	3	4,1
0-34		F	1	1,4

Таблиця 1. Результати оцінювання студентів

низькою внутрішньою мотивацією до навчання. В цілому можна стверджувати, що процес переходу до накопичувальної системи оцінювання супроводжуються значними складнощами, пов'язаними із проблемами адаптації до неї як здобувачів освіти, так і педагогічних працівників.

Якщо кількість балів, накопичених за результатами поточного та модульного контролю, до початку екзаменаційної сесії, складає менше 40 балів, здобувач освіти не допускається до іспиту. Такому студенту викладач може

запропонувати перескласти модульні контрольні роботи або виконати додаткове завдання.

Накопичувальна система має як ряд переваг, так і певні недоліки. Перевагою є те, що студенти отримують можливість контролювати поточну кількість накопичених балів та здійснювати заходи щодо їх збільшення. Прогнозованість своєї підсумкової оцінки створює атмосферу об'єктивності та прозорості. Кожен отриманий бал підкріплений певним виконаним завданням, а у підсумку – сформованою компетентністю. Серед очевидних недоліків накопичувальної системи можна виділити такі: необхідність розробки нових критеріїв оцінювання завдань відповідно до специфіки дисципліни і ознайомлення з ними здобувачів освіти; збільшення часу для підрахунку балів, отриманих студентами протягом семестру; неможливість зміни структури розподілу балів у процесі вивчення дисципліни [1].

Висновки. Таким чином, впровадження накопичувальної системи оцінювання знань дозволяє викладачам більш об'єктивно оцінити рівень набутих знань і умінь здобувачами освіти та прозоро сформувати рейтинг. Здобувачі освіти отримують можливість власного контролю накопичених балів та прогнозування підсумкової оцінки. Коледж рухається у ногу із часом, забезпечуючи інтеграцію до Європейської кредитно-трансферної системи та підготовленість здобувачів освіти до навчання у закладах вищої освіти.

Використані джерела:

1. Боровик, М. В. Оцінювання результатів навчання за накопичувальною бально-рейтинговою системою // Економічний аналіз : зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол.: В. А. Дерій (голов. ред.) та ін. – Тернопіль : Видавничополіграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2014. – Том 15. – № 2. – С. 222-227. – ISSN 1993-0259.

Шевчук Оксана, викладач, к.п.н.,
Дряпак Наталія, викладач,
Демкович Лілія, викладач, к.і.н.,
Телій Галина, викладач
Чортківського медичного
фахового коледжу

ЦИФРОВИЙ ІНСТРЕМЕНТ WORDWALL, ЯК ЕЛЕМЕНТ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ПІД ЧАС ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ

У своїй робі ми використовуємо різноманітні цифрові додатки та інструменти, зокрема Wordwall. Він є багатофункціональним інструментом для

створення як інтерактивних, так і друкованих матеріалів. Вправи відтворюються на будь-якому пристрої, що має доступ до інтернету [1].

Під час вивченні теми «Будова клітини», ми використовуємо вправу «Діаграма з мітками». Студенти зазначають відповідні складові бактеріальної клітини, позначивши мітки, які відповідають певному терміну. Зручно дану вправу використати, поділивши студентів на кілька груп, яка група швидше виконає дане завдання, отримає додатковий бал [2].

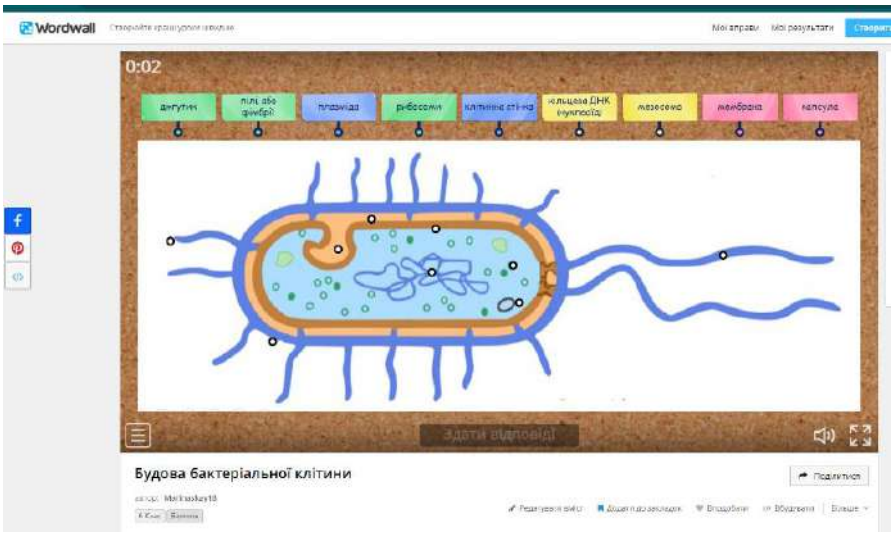

Під час вивчення теми «Генетика», ми застосовуємо вправу «Вікторина». Вона містить запитання та чотири варіанти відповідей, студент має обрати одну правильну відповідь. За кожну правильну відповідь зараховується один бал. Сумарна кількість балів – 12. Можна пропонувати таку праву кільком студентам на швидкість та правильність її виконання [2].

Для підведення підсумків із теми «Фотосинтез», можна використати вправу «Знайди відповідність». Виконуючи завдання, студенти встановлюють відповідність процесам та термінам які їх описують. У розділі «Мої результати», можна перевірити, хто найшвидше та найкраще виконав дане завдання, перша трійка переможців отримують бонус на наступному занятті [2].

При викладанні фізики, ми застосовуємо різні вправи, зокрема «Відповідники». Важливо, при виконанні завдання перетягнути усі ключові слова до своїх відповідників.

Вправа базується на приладах та величинах, які ними вимірюють. Наприклад: температура та термометр, швидкість та спідометр, амперметр та сила струму, та інші… Таку вправу можна використовувати на початку заняття, для перевірки знань та домашнього опрацювання відповідної теми [2].

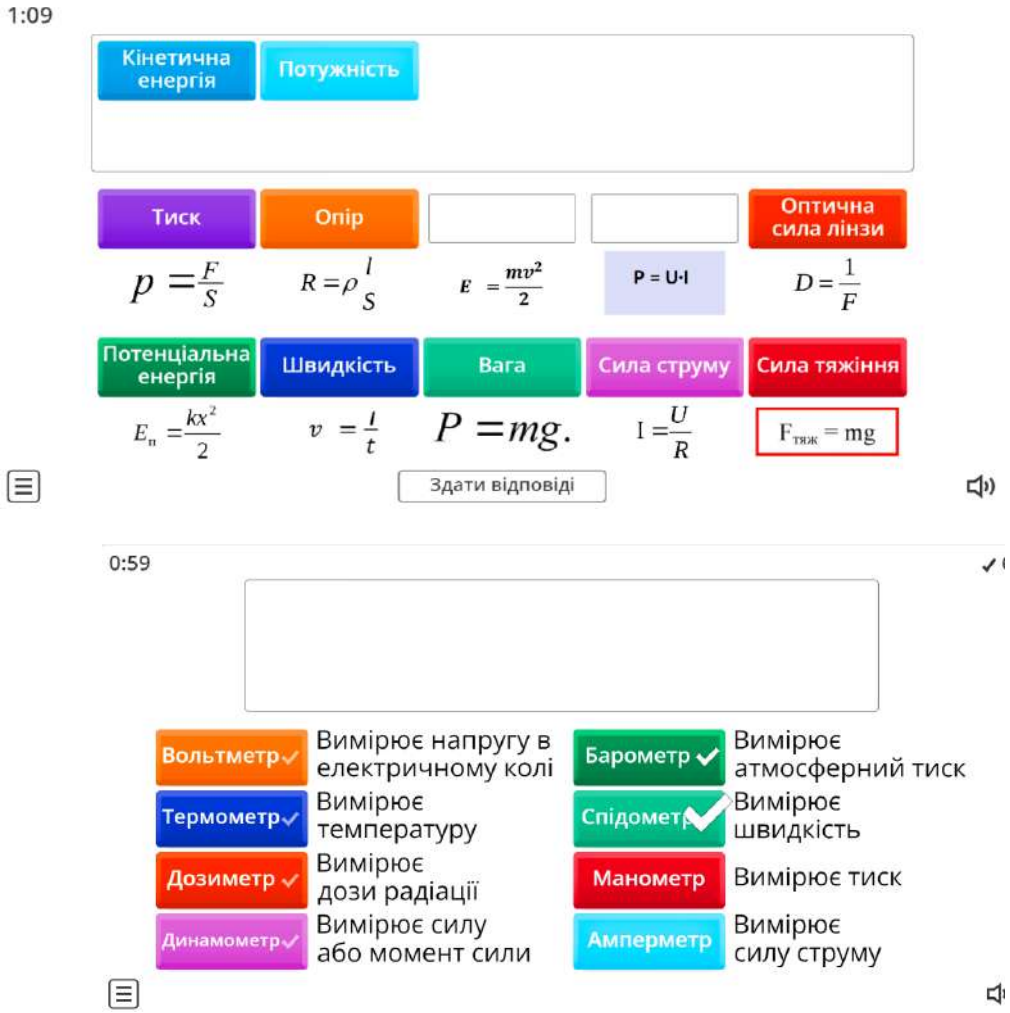

Оскільки на заняттях, молоді люди мають оперувати значною кількістю формул, ми створюємо «відповідник» для формул. Мета вправи – встановлення відповідності між фізичною величиною та формулою для її обчислення [2].

Ще одна вправа під назвою «Флеш карти» теж є однією з улюблених для студентів. Завдання полягає в тому, щоб за допомогою карток із підказками на одній стороні та відповідями на іншій, перевірити свої знання, тобто вказати правильним є визначення чи ні [2].

Отже, щодня з’являються нові хмарні сервіси та різноманітні цифрові інструменти, які дозволяють викладачам покращувати якість освітнього процесу. Студенти мають можливість застосовувати на практиці найсучасніші комп’ютерні технології. Саме Wordwall є таким інструментом, який повсякчас нами використовується.

Використані джерела:

1. https://naurok.com.ua
2. https://wordwall.net/uk

Шкурман Наталія, викладач
КЗ СОР «Шосткинський фаховий
медичний коледж»

ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ЗАНЯТТЯХ ФАРМАКОЛОГІЇ: НОВІ МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ ЕФЕКТИВНОГО НАВЧАННЯ

Сучасне життя розвивається бурхливими темпами, тому відбулися вагомі зміни у системі освіти. Викладач, навіть найталановитіший, уже не може бути єдиним джерелом інформації. Традиційна технологія навчання, є насамперед, авторитарною педагогікою вимог; навчання дуже слабо пов'язане із внутрішнім життям учня, з його різноманітними запитами і потребами, відсутні умови для прояву індивідуальних здібностей, творчих проявів особистості, віддається перевага репродуктивної діяльності над пошуковою, що не відповідає вимогам часу [3].

Тому, одним із пріоритетних напрямів реформування освіти в Україні є використання сучасних цифрових технологій. Це відкриває нові можливості, як для викладачів, так і для здобувачів освіти, та є особливо актуальним при дистанційному форматі навчання.

Під цифровими освітніми технологіями розуміють використання різноманітних електронних засобів та програмного забезпечення з метою покращення якості навчання та забезпечення доступу до знань здобувачам освіти та викладачам [1].

Фармакологія – динамічна наука, яка постійно розвивається. З появою нових лікарських препаратів та поглибленням розуміння біологічних процесів, викладачі фармакології шукають нові способи донесення складної інформації до студентів.

Сучасні цифрові технології пропонують широкий спектр інструментів, які можуть значно покращити процес навчання та зробити його більш цікавим та ефективним.

Освітній процес в нашому закладі освіти організований в Google Classroom у хмарному середовищі Google Workspace. На цій платформі викладач може організовувати ефективне спілкування зі студентами в режимі реального часу в Google Meet, проводити тестування, контролювати, систематизувати та

оцінювати діяльність, переглядати результати виконання завдань, коментувати їх, планувати терміни виконання завдань, застосовувати різні форми оцінювання.

З дисципліни «Фармакологія» створені Google Classroom окремо для лекційних та практичних занять, в яких відбувається вся комунікація зі студентами, а саме: завантажені матеріали до лекційних занять, навчальні відео, додаткова література, завдання для самостійного опрацювання, завдання для практичних занять, завдання для перевірки знань студентів.

Відеолекції з мультимедійним супроводом, індивідуальні консультації проводяться в Google Meet.

Для створення навчальних матеріалів, крім PowerPoint, використовую такі онлайн-сервіси як:

- Canva, що дозволяє створювати презентації, плакати та інші візуальні матеріали;

- Prezi, що дозволяє створювати більш динамічні та цікаві навчальні матеріали;

- Genially, що поєднує в собі можливості Canva та Prezi, дозволяючи створювати інтерактивні презентації, інфографіку та макети.

Для інтерактивної взаємодії зі студентами під час лекційного заняття доцільно використовувати онлайн-сервіси Mentimeter, який дозволяє проводити опитування, збирати думки студентів в реальному часі та Padlet, віртуальної дошки, на якій студенти можуть ділитися своїми ідеями, коментарями, матеріалами тощо.

Основні напрямки роботи викладача на практичному занятті полягають в тому, щоб активізувати і мотивувати творчу роботу студентів, пов’язувати набуті теоретичні знання з практичною діяльністю, добиватися засвоєння студентами основних умінь і навичок теми. На практичних заняттях майбутні фахівці спеціальності «Медсестринство» та «Фармація. промислова фармація» повинні закріпити свої знання лікарських засобів за основними фармакологічними групами; показання та протипоказання до застосування лікарських препаратів, їх побічну дію та заходи щодо запобігання їй; розраховувати дози і концентрації; виписувати рецепти; розв’язувати ситуаційні задачі; знати правила обліку та безпечного зберігання сильнодіючих, отруйних і наркотичних засобів. Для перевірки знань студентів створено робочий зошит в Google документі. За допомогою функції в завданнях Google Classroom «надіслати кожному»,

студенти отримують по варіантам завдання з окремої теми і повертають цей же файл із відповідями у встановлений термін.

Доцільно використовувати на практичних заняттях з фармакології в дистанційному форматі розширення Chrome Breakout Roomes (Роздільні кімнати) для організації групової роботи. Розширення дозволяє працювати кожній групі одночасно в прямому ефірі, не заважаючи одна одній, а викладачу контролювати роботу групи, приєднуючись до кожної по черзі.

Для швидкої перевірки знань студентів, найчастіше використовую Google Forms, які дають можливість створювати тестові завдання різних видів, налаштовувати обмеження в часі, імпортувати оцінки та переглядати статистику по всім надісланим відповідям: загальну, по окремому студенту та по конкретному питанню.

Також, цікавим є застосунок Wordwall, який можна використовувати для створення інтерактивних вправ з елементами гейміфікації. Він містить шаблони різних форматів, такі як вікторина, кросворд, відповідники, випадкові карти, відсутнє слово, флешкарти тощо. Завдання, створені у Wordwall, можна використовувати на лекційних заняттях, як закріплення матеріалу, або на практичних заняттях для актуалізації опорних знань.

Таким чином, використання сучасних технологій на заняттях фармакології відкриває нові можливості для підготовки кваліфікованих медичних (фармацевтичних) фахівців. Вони дозволяють інтенсифікувати освітній процес, стимулюють пізнавальну активність студентів, їхню мотивацію, забезпечують саморозвиток, самовдосконалення студентів, підвищують ефективність навчання [2].

Використані джерела:

1. Гончарова І.П. Цифрові технології в освіті як засіб покращення доступності та ефективності навчання – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/734946/1/Гончарова_тези.pdf (дата звернення 15.11.2024)
2. Мельничук, Л.В.; Римарчук, К.М. Використання інноваційних технологій при викладанні фармакології – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/36857 (дата звернення 17.11.2024)
3. Використання сучасних педагогічних технологій– [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://naurok.com.ua/vikoristannya-suchasnih-pedagogichnih-tehnologiy-na-urokah-matematiki-309414.html (дата звернення 17.11.2024)

Шлаган Олексій, викладач,
Шлаган Людмила, викладач,
Слюсарчук Тетяна, викладач
Комунальний заклад «Ніжинський фаховий медичний коледж»

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ В МЕДИЧНОМУ КОЛЕДЖІ

Для нинішнього, двадцять першого століття, характерним є активне використання розвинених інформаційно-комунікаційних технологій, які забезпечують різні галузі виробництва, культури та освіти, а також розвиток людського капіталу. Значні зміни у суспільному житті кожної країни світу, розповсюдження всесвітньої пандемії COVID-19, активізували проблему знаходження шляхів модифікації різних аспектів життя людини, у тому числі – щодо запровадження специфічного інноваційного навчання у формі дистанційної освіти.

Розвиток дистанційного навчання в Україні відображено у низці державних документів, починаючи з періоду початку нинішнього століття: Законі України «Про Національну програму інформатизації», Постанові Кабінету Міністрів України від 23.09.2003 р. за №1494 «Програми розвитку системи дистанційного навчання на 2004-2006 рр.», Наказі МОН України №802 від 04.12.2003 р. «Про затвердження Заходів щодо реалізації Програми розвитку системи дистанційного навчання на 2004–2006 рр.», Наказі МОН України Положення «Про дистанційне навчання» №40 від 21.01.2004 р [4, с. 381].

У наукових розвідках І. Бацуровської, Ю. Біляй, О. Гнєдкової, О. Задорожної, Т. Калюжної, І. Кобченко, І. Козубай, Є. Коровяка, О. Пащенка, О. Собаєвої, П. Федорука, О. Хари, В. Хоменко, Б. Шуневича та інших українських вчених виокремлено незаперечні переваги дистанційного навчання й наголошено на тому, що дистанційна освіта необхідна вітчизняній освіті на сучасному етапі її розвитку та модернізації.

Як вважає науковиця І. Кобченко, *дистанційна освіта* – це інтегрована, гуманістична та синтетична форма навчання, яка ґрунтується на використанні низки дистанційних технологій [3, с. 65]. У свою чергу, запровадження технологій дистанційної освіти потребує відповідних технічних засобів, специфічної побудови діалогу між педагогом та здобувачами освіти за допомогою освітніх платформ та ресурсів мережі Інтернет.

Основна мета використання потенціалу дистанційного навчання у закладах освіти – забезпечення доступу здобувачів освіти до електронних ресурсів здобуття освіти в цілому та засвоєння ними окремих дисциплін (у тому числі – дисциплін вільного вибору). До переваг дистанційного навчання можна віднести: відсутність часових і просторових обмежень; можливість отримати сучасну освіту із залученням провідних комунікаційних технологій; синхронне та асинхронне спілкування; забезпечення можливості бути сучасною людиною у світі новітніх технологій та ряд інших. Крім вищезгаданих переваг використання в освіті надає більший стимул для реалізації права на здобуття вищої освіти для людей з обмеженими можливостями [2].

Дослідники Є. Коровяка, В. Хоменко, О. Пащенко, Т. Калюжна виокремлюють низку переваг та недоліків організації навчального процесу у форматі дистанційної освіти стосовно тих, хто навчається та самого закладу освіти (аналізується університетське навчання). Стосовно здобувачів освіти, зокрема, виокремлюються наступні *переваги* навчання:

- доступність вмісту курсів опануванню у режимі віддаленого навчання;
- гнучкість щодо пошуку необхідних курсів для здобуття фаху. Також можна говорити про переваги уникнення жорсткої регламентацій, що є наявним на курсах фізичного класу;
- навчання вдома або в зручних для здобувача освіти умовах. Можливість повторного перегляду відеоматеріалу лекцій або рекомендованих педагогом навчальних матеріалів;
- суттєво нижча, у порівнянні з аудиторною формою, вартість навчання.

У той же час, вважають вищезазначені дослідники, можна вказати на окремі недоліки, які спостерігаються стосовно здобувачів освіти у форматі дистанційного навчання. Зокрема, серед таких недоліків можна назвати:

- необхідність здобувачеві освіти мати високий рівень мотивації на вивчення навчальних курсів шляхом дистанційного навчання та самоосвіти;
- розвиненість у здобувача освіти навичок самоконтролю, самодисципліни;
- неможливість для здобувача освіти включитися в реальний контекст лекції або практичного заняття, якщо вони заплановані у дистанційному форматі, задати викладачеві питання, уточнити незрозуміле як тільки з’являться питання тощо [4, с. 378].

Р. Гуревич, Т. Ільніцька здійснили аналіз можливостей використання дистанційного навчання у *професійній підготовці молодших медичних фахівців* в умовах коледжу [1]. Вчені вказують, що дистанційні освітні технології усе

впевненіше входять у практику освітніх закладів. У медичних коледжах активно запроваджується освітній ресурс взаємозв'язку Google Classroom, здобувачі освіти можуть використовувати у зручний для них час об'єкти, розміщені викладачем на Google диску [1, с. 268]. Однак, як вважають Р. Гуревич, Т. Ільніцька, при підготовці фахівців медичного профілю акцент має бути зміщений на практичне відпрацювання клінічних навичок. Теоретичне подання викладачами навчального матеріалу у дистанційному форматі має змінитися на інтерактивне, симуляційне навчання. Важливим визначається проведення тренінгів для формування у майбутніх медичних працівників умінь налагоджування комунікацій з пацієнтом, особливо – у складних суспільних ситуаціях, наявних на сьогодні.

Співзасновник Українського центру охорони здоров'я М. Хренов вказує на те, що для сучасного медичного працівника необхідно сформувати у процесі його професійної підготовки м'які навички (soft skills), які допоможуть фахівцю у створенні міцної мультидисциплінарної команди, нададуть можливості особистісного розвитку та професійного удосконалення.

У Ніжинському фаховому медичному коледжі (НФМК) в останні роки в організації освітнього процесу використовується система змішаного навчання, що дозволяє як забезпечувати якість аудиторної роботи, так і підвищити ефективність організації самостійної роботи здобувачів освіти.

Змішане навчання – це методика, що поєднує дистанційне, звичайне та самостійне навчання. У нашому коледжі частина теоретичних занять проводиться у форматі дистанційних занять за використання платформи Google Classroom. Змішане навчання складається з: дистанційного вивчення, оволодіння практичними навичками під час очних занять та підсумковий контроль. Як визначає власний довгорічний досвід педагогічної роботи у НФМК, для розвитку у майбутнього медичного працівника фахових умінь і навичок потрібне обов'язкове очне спілкування з викладачем, участь здобувача освіти у практичних заняттях з різних практико орієнтовних дисциплін. Саме цим і обумовлюється логіка запровадження змішаної форми навчання у нашому коледжі. До прикладу, гнучка система поточного тестування сприяє систематичності контролю знань здобувачів освіти, а логіка автоматичного тестування звільняє викладача від зайвої витрати часу при перевірці тестів.

Відмітимо також, що організація освітнього процесу у форматі змішаного навчання у НФМК сприяє підвищенню інтересу здобувачів освіти до занять. У такому форматі відбувається природне засвоєння студентами сучасних

комунікаційних засобів, що сприяє формуванню в них інформаційно-комунікаційної компетентності, необхідної для сьогодення.

Усі здобувачі освіти Ніжинського фахового медичного коледжу інтегровані у корпоративне електронне середовище й мають доступ до навчальних засобів, розміщених на сайті навчального закладу. Це, у свою чергу, надає можливість викладачам коледжу обирати ефективні способи взаємодії зі здобувачами освіти, застосовувати нові навчальні інструменти.

Найчастіше у роботі використовуємо наступні можливості сервісу Google: Google Документ; Google Презентація; Google Таблиця; Google Форма Google. Для проведення лекцій використовуємо навчальний ресурс Google Meet, який має певні переваги:

- необмеженість кількості відеоконференцій;
- простоту в організації відеозустрічей;
- можливість спільного доступу до екрану;
- функцію чату для листування;
- попередній перегляд задля налаштування параметрів відеозустрічі.

На наш погляд, основними перевагами використання формату змішаного навчання є: доступність опанування web-ресурсу; підтримка різних структур курсів; доступність повного звіту щодо входження користувача в систему й роботи над різними завданнями; підтримання наповнення сайту; визначення термінів складання, кількості спроб, оцінки для завдань і тестів; автоматичне оцінювання тестів.

Висновки. Підготовка майбутніх медичних працівників, з огляду на її специфіку, потребує постійного удосконалення, пошуку нових ефективних технологій організації навчання як в очному, так і в дистанційному форматі. Означена підготовка характеризується специфічною практикоорієнтованістю медичних спеціальностей, що вимагає вдумливого ставлення викладачів до розробки навчальних курсів у форматі дистанційного навчання у закладах підготовки медичних працівників. Представлений досвід педагогічної роботи у медичному коледжі засвідчує ефективність використання формату змішаного й дистанційного навчання фахівців медичного профілю у сучасних складних суспільних умовах.

Використані джерела:

1. Гуревич Р.С., Ільніцька Т.С. Підготовка молодших медичних фахівців в освітньо-інформаційному середовищі коледжу. The 3 rd International scientific and practical conference “Science, innovations and education: problems and prospects” (October 13-15, 2021). CPN Publishing Group, Tokyo, Japan. 2021. С. 262-271.
2. Задорожна О.М. Дистанційна освіта в Україні: реалії сьогодення. Освітній дискурс: збірник наукових праць. Педагогіка вищої школи. 2020. №24(6). С. 56-67.

3. Кобченко І., Козубай І. Дистанційна освіта: нова парадигма здобуття знань. Матеріали конференцій МЦНД. 2022. Технології, інструменти та стратегії реалізації наукових досліджень. С. 65-66. https://archive.mcnd.org.ua/index.php/conference-proceeding/article/view/289 (дата звернення: 21.09.2024).
4. Коровяка Є., Хоменко В., Пащенко О., Калюжна Т. Дистанційна освіта: позитивні та негативні аспекти. Наукові інновації та передові технології. 2022. №10(12). С. 376-384.
5. Лист МОН України №1/9-173 «Щодо організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти під час карантину» від 23.03.2020. Доступно: https://mon.gov.ua/npa/shodo-organizaciyi-osvitnogo-procesu-v-zakladah-zagalnoyi-serednoyi-osviti-pid-chas-karantinu (дата звернення: 21.09.2024).

Шпаченко Катерина, заступник директора з навчальної роботи ОКУ «Подільський медичний фаховий коледж імені В.О. Жуковського»

ПІДГОТОВКА ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА ПІД ЧАС ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ

Онлайн-навчання — це не наше «велике завтра»,
це наше «велике сьогодні».
Донна Дж. Абернаті

Система фахової передвищої освіти має бути спрямована на те, щоб всі учасники освітнього процесу мали все необхідне для розвитку, виховання і навчання у належних, безпечних і здорових умовах.

Ряд подій, які відбулися в нашій країні, а саме: пандемія коронавірусної інфекції, воєнний стан, цифровізація суспільства - все це спонукало до певних змін в організації освітньо-виховного процесу в навчальному закладі. А саме, перехід до дистанційної, а потім змішаної форми навчання. Такі вимушені зміни сприяли опануванню викладачами різноманітних освітніх платформ, онлайн сервісів, інтрументів тощо.

Дистанційна освіта, безперечно, має свої переваги, та водночас, за результатами дослідження, проведеного Державною службою якості освіти спільно із проєктом «Супровід урядових реформ в Україні» (SURGe), недоліками дистанційки, що впливають на результати навчання, педагоги назвали відсутність живого спілкування та невміння здобувачів освіти самостійно вчитися [3] Тим більше, коли мова йде про підготовку майбутніх медичних працівників. Під час запровадження дистанційної форми навчання відпрацювання практичних навичок є неможливим, що призводить до зниження рівня практичної підготовки здобувачів освіти. У МОН зазначають, що змішаний формат навчання не закріплено в законодавстві як окрема форма здобуття освіти. Водночас він передбачає поєднання очного та дистанційного режиму в різних

формах в залежності від потреб здобувачів освіти, безпекової ситуації та наявних умов у закладі, що визначає коледж в межах автономії. Під час організації змішаного формату навчання керівнику закладу освіти варто [1]:

- врахувати потужності сховища, від якого й залежить кількість здобувачів освіти, яка може перебувати одночасно в коледжі;
- за можливості надати перевагу очному навчанню для студентів, які повинні відпрацьовувати практичні навички;
- стежити за тижневим навантаженням учасників освітнього процесу.

Навчання у закладах фахової передвищої освіти відрізняється від навчання в школі багатьма факторами, зокрема самостійною роботою студентів, на яку відводиться в середньому 40%. Саме використання онлайн платформ дає можливість вільної комунікації зі здобувачами освіти під час виконання самостійної роботи з певної дисципліни. Одним із видів такої роботи може бути санітарно-просвітницька, яка висвітлюється на шпальтах соціальної мережі Фейсбук, з метою профілактики захворювань серед різних верств населення та пропаганди здорового способу життя.

Із початком впровадження технологій дистанційного навчання, наш коледж налогодив первинну комунікацію між учасниками освітнього процесу, створивши групи у Вайбер месенджері. Наступним кроком було створення простору для організації дистанційного навчання із вибором освітньої платформи. Викладачі навчального закладу активно використовують в своїй роботі корпоративний Google Classroom та Moodle для створення, класифікації та поширення завдання безпаперовим шляхом. Застосування даних сервісів дає можливість здобувачам освіти повторно переглядати подану викладачем інформацію, створювати короткі тезисні конспекти, проходити тестування онлайн, скріншоти виконаних робіт прикріплювати до завдань, переглядати журнал оцінок тощо.

Найбільш популярною, за даними ДСЯО, в Україні є практика поєднання очної форми з дистанційною.

Також є такі основні моделі змішаного навчання [**1**]:

- ротаційна – відбувається «ротація» здобувачів освіти в закладі, а також різновидів їхньої діяльності (онлайн і офлайн);
- гнучка – здобувачі освіти працюють за індивідуально налаштованим розкладом переважно онлайн, а викладач координує їхню діяльність та консультує – як очно, так і онлайн;

- особистісно орієнтована – навчання за індивідуальними освітніми траєкторіями (здобувачі освіти навчаються очно, а паралельно працюють із зовнішніми електронними ресурсами, онлайн-курсами);

- модель збагаченого віртуального середовища – основна робота в режимі онлайн за дистанційними курсами. Водночас здобувачі освіти можуть відвідувати певні заняття.

Із відновленням очного навчання коледж періодично (під час тривалого вимкнення електроенергії, спалахів інфекційних захворювань, затяжної повітряної тривоги тощо) застосовує особистісно орієнтовану модель змішаного навчання, яка передбачає організацію освітнього процесу за індивідуальними освітніми траєкторіями (студенти навчаються очно, а паралельно працюють із зовнішніми електронними ресурсами). Організовуючи змішане навчання, коледж може поєднувати моделі, беручи від кожної необхідну складову та формуючи таким чином свою унікальну модель.

У МОН наголошують, що обираючи ту чи ту форму організації освітнього процесу, заклад освіти повинен зважати на те, що вона має дати змогу досягти результатів чинних державних стандартів освіти [2]. Але у будь-якому випадку умови, в яких ми зараз працюємо, вимагають впровадження змішаної форми навчання з метою використання цифрових технологій для неперервного оновлення знань та навичок галузей різних професій і набуття ними спеціальних компетентностей.

Використані джерела:

1. https://op.ua/news/osvita-v-ukraini/zmishaniy-format-navchannya-yaki-modeli-rezhimu-vprovadzhuyut-v-ukrayinskih-shkolah
2. https://rozvytok-osvity.te.ua/zmishane-navchannya-chy-peredbacheno-zako/
3. https://sqe.gov.ua/zmishane-navchannya-yak-organizuvati-yaki/

Шуліка Ольга, викладач
Комунальний заклад «Прилуцький фаховий медичний коледж» Чернігівської обласної ради

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Перед фаховою передвищою освітою постає низка завдань, що вимагають пошуку шляхів удосконалення дистанційного навчального й розробки нових методів і форм взаємодії викладача й студента. Раніше вважалося, що студент

тим більше знатиме, чим тривалішими будуть лекції. Сьогодні перевага надається самостійній роботі під час дистанційного навчання студентів. Передвища освіта відрізняється від середньої не тільки спеціалізацією підготовки, а головним чином методикою навчальної роботи, рівнем самостійності студентів.. Студент, не підготовлений до самостійного здобуття знань, не зможе розвинути в собі ці якості. Викладач лише деякою мірою організовує пізнавальну діяльність студентів, а власне пізнання здійснює сам студент. На мою думку, у процесі підготовки спеціаліста всі інші форми навчальної діяльності є лише допоміжними.

Існує багато трактувань самостійної роботи студентів. Але якщо всі погляди об'єднати й виділити головне, то дістанемо, що *самостійна робота студентів — це основна форма організації дистанційного навчання, яка включає різноманітні види індивідуальної й колективної навчальної діяльності, що здійснюється на аудиторних та поза- аудиторних заняттях з урахуванням індивідуальних особливостей і пізнавальних можливостей студентів під керівництвом викладача або без його безпосередньої участі.*

Можна підкреслити, що лише ті знання й уміння матимуть цінність, які набуті самостійно. «Розум наповнити нічим не можна. Він повинен самостійно все охопити та переробити».

Метою самостійної роботи студентів є формування самостійності як риси особистості, суть полягає у здатності систематизувати, планувати, контролювати й реалізовувати свою діяльність без допомоги й контролю з боку викладача.

Завданнями самостійної роботи можуть бути засвоєння певних умінь, навичок, закріплення й систематизація набутих знань, їх застосування для розв'язання практичних завдань та виконання творчих робіт. Головними вимогами контролі самостійної роботи студентів виступає систематичність і масовість досягнень навчання студентів.

Основними функціями самостійної роботи студентів є пізнавальна, самостійна, прогностичні коригувальна й виховна. Розширення функцій самостійної роботи студента приводить не тільки до збільшення рівня її важливості, а й викликає зміну у взаєминах викладача і студента як рівноправних суб'єктів навчальної діяльності, тобто коригує всі психолого-педагогічні (організаційні, методичні) засоби забезпечення самостійної роботи студентів.

Форми самостійної роботи дистанційного навчання з навчальної дисципліни для студентів різні та визначені чільною навчальною програмою, залежно від мети, завдання та змісту навчальної дисципліни, специфікою

спеціальності.

Можливі види самостійної роботи студентів, форми контролю та звітності

Види та форми самостійної роботи студентів	Форми контролю та звітності
I. Підготовка до поточних аудиторних занять	
1.1. Вивчення обов'язкової та додаткової літератури, текстів лекцій тощо	1.1. Активна участь у різних видах аудиторних занять , онлайн і офлайн.
1.2. Виконання домашніх завдань	1.2. Перевірка правильності виконання завдань
1.3. Підготовка до лабораторних, семінарських, практичних занять	1.3. Активна участь у лабораторних, семінарських, практичних заняттях
1.4. Підготовка до контрольних робіт та інших форм поточного контролю	1.4. Написання контрольної роботи тощо
II. Пошуково-аналітична робота	
2.1. Пошук (підбір) та огляд літературних джерел за заданою проблематикою курсу	2.1. Обговорення підготовлених матеріалів під час аудиторних занять
2.2. Написання реферату за заданою проблематикою	2.2. Обговорення (захист) матеріалів реферату під час аудиторних занять
2.3. Аналіз наукової публікації	2.3. Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять
2.4. Написання курсової роботи	2.4. Захист курсової роботи

Від рівня організації самостійної роботи багато в чому залежить її успішність. У виборі завдань для самостійної роботи доцільно використовувати різні типи самостійних робіт — *репродуктивний, пошуковий, творчий.*

На ефективність самостійної роботи впливає керівництво викладача, яке охоплює:

- планування самостійної роботи студентів;
- формування в них мотивів до активної, творчої самостійної роботи;
- контроль за виконанням навчальних завдань.

Значну роль у формуванні самостійності й активності відіграє навчання студентів дистанційно, загальних прийомів організації своєї діяльності, що дає змогу полегшити їх самостійну роботу, сконцентрувати увагу на змісті завдань.

До прийомів і вмінь належать:

- уміння працювати з книгою, словником, технічними засобами;
- уміння аналізувати завдання, класифікувати, порівнювати, узагальнювати тощо.

Велике значення має опанування методики виконання різних завдань:

уміння реферувати, переказувати текст, писати доповіді тощо.

Під час самостійної роботи студенти мають змогу використати індивідуальні здібності. Вивчаючи літературні джерела, звертаючись до словників, вони розвивають самостійність мислення, що сприяє глибокому осмисленню навчального матеріалу. Трапляються випадки, коли студенти зазнають труднощів під час виконання самостійних завдань (написання інструкційних та технологічних карток, моделювання, підготовка рефератів, контрольних і курсових робіт). Тому доцільними будуть надані викладачем рекомендації, алгоритм дій певного виду самостійної роботи.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО САМОПІДГОТОВКИ

1	Складання плану прочитаного	План — короткий, логічно побудований перелік запитань, який розкриває зміст прочитаного. Щоб скласти план, студент повинен виділити головні думки, встановити зв'язки, співвідношення між ними, чітко й коротко сформулювати висновки
2	Складання тез	Тези (гр. Фезіз — положення, твердження)- коротко сформульовані положення (ідеї) доповіді, статті, лекції тощо. Тези виражають сутність, але не наводять фактів і прикладів. Окремі тези можуть бути виписані у вигляді цитат. Уміло складені тези випливають одна з одної. Щоб не ускладнювати в майбутньому пошук за своїми записами потрібних місць у першоджерелі, корисно у контексті під час складання плану тез давати посилання на сторінки оригіналу. Бажаним завершенням тез є власні висновки студента
3	Конспектування	Це стислий письмовий виклад прочитаного матеріалу, лекції, статті. Конспект містить приклади, доведення, аргументи, власні думки тощо. Конспектування є процесом розумового переосмислення й письмової фіксації прочитаного тексту. Унаслідок конспектування з'являється запис, який допомагає його авторові негайно або через деякий час з необхідною швидкістю відтворити здобуту раніше інформацію. «Хто записує, той читає двічі» — так вважали давні римляни
4	Підготовка реферату	Процес підготовки реферату повинен містити такі етапи: 1. Вибір теми.

		2. Вивчення спеціальної літератури за темою реферату. 3. Складання плану. 4. Добір і вивчення додаткових джерел та інформації з обраної теми. 5. Добір практичного та статистичного матеріалу. 6. Опрацювання зібраного матеріалу. . 7. Безпосереднє написання тексту реферату. 8. Формулювання висновків. 9. Оформлення реферату і списку джерел інформації. 10. Самокритична оцінка змісту й виправлення помилок. 11. Підготовка тез або доповіді до захисту реферату. 12. Захист реферату (під час семінарського заняття, на студентській конференції та ін.)
5	Вибір теми реферату	Тему реферату студент вибирає відповідно до рекомендацій викладача або ж самостійно, враховуючи рівень своєї підготовленості та здібностей, а також маючи на увазі перспективу подальшого використання реферату для написання курсових та підсумкових кваліфікаційних робіт.

Незважаючи на наявність різноманітних сучасних засобів навчання, слід зазначити, що в студентів з лютого 2022 року достатньо сформовані навички самостійної роботи, результати дистанційного навчання це доводять, що процес самоосвіти є успішним.

Отже, необхідно так організовувати процес навчання, щоб студенти, виконуючи завдання, не тільки збагачували свої знання, але шляхом самостійного пошуку опанували методи наукового пізнання, формували вміння займатися самоосвітою, розвивали інтерес до творчого підходу в навчальній роботі.

Обов’язок кожного викладача — продемонструвати, що готовність до постійного пошуку нового, актуального знання, його опрацювання та вміння застосувати на практиці є обов’язковими для майбутніх фахівців.

Використані джерела:

1. Гончаренко С. Методика як наука .Неперервна педагогічна освіта : теорія і практика. К.— 2011.
2. Мороз В.Д. Самостійна навчальна робота студентів : монографія / В. Д. Мороз. —Х.: ХМК, 2003. — 64 с.
3. Науково -дослідницька робота студентів як чинник удосконалення професійної підготовки майбутнього фахівця. Збірник наукових праць. Харків -2022р.
4. Організація самостійної роботи студентів / за ред. В. М. Король, В. П. Мусієнко, Н. Т. Токової. — Черкаси : Вид-во ЧДУ. 2003. — 216 с.

Даниленко Ірина, викладач
Харківський радіотехнічний
фаховий коледж

ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ ДО НМТ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

В умовах воєнного стану в Україні викладачі англійської мови стикаються з новими викликами у підготовці студентів до Національного мультипредметного тесту (НМТ). Тестування з англійської мови є важливим елементом НМТ, і від того, наскільки добре студенти опанують англійську, залежить їх успішність під час вступу до вищих навчальних закладів. Війна та обмеження, що виникають через неї, накладають додаткові труднощі на підготовчий процес: нестабільний доступ до ресурсів, психологічні труднощі, а також обмеження в часі для занять. Проте є ефективні методи, які допоможуть викладачам англійської мови адаптуватися до цих умов і якісно підготувати студентів до НМТ.

1. Виклики для викладачів англійської мови під час підготовки до НМТ

✓ **Нестабільний доступ до інтернету та електрики.** Багато регіонів, де відбуваються активні бойові дії, мають перебої з електропостачанням і доступом до інтернету, що ускладнює дистанційні заняття.

✓ **Психологічний стан студентів.** Через стресові обставини та постійні тривоги студентам важко зосередитися на навчанні, запам’ятовувати новий матеріал, а також вдосконалювати мовні навички, які потребують постійної практики.

✓ **Обмеження навчальних матеріалів.** В умовах нестабільності викладачам може бракувати доступу до нових підручників і матеріалів, а також технічних засобів для проведення онлайн-уроків.

2. Стратегії для викладачів англійської мови у підготовці до НМТ

2.1 Використання цифрових платформ та ресурсів для самостійної підготовки

Один із способів підтримки студентів у навчанні — використання різноманітних онлайн-платформ, таких як *Quizlet, Duolingo, British Council Learn English* та інші. Ці ресурси надають доступ до інтерактивних завдань, аудіо- та відеоматеріалів, що допомагають у покращенні навичок слухання, читання та словникового запасу. Платформи надають можливість учням займатися самостійно, що особливо цінно в умовах нерегулярного доступу до інтернету.

2.2 Гібридний формат занять та гнучкість у розкладі

Гібридний підхід, що поєднує онлайн-заняття з самостійною роботою, дозволяє викладачу ефективно організувати навчальний процес. Оскільки уроки можуть перериватися через повітряні тривоги, викладачу варто забезпечити студентів доступом до навчальних планів, завдань та ресурсів, щоб вони могли продовжувати навчання у зручний для них час.

Розробка коротких відеоуроків або аудіозаписів із поясненням граматики, вимови або лексики може бути корисною альтернативою звичайним урокам і дозволяє студентам опановувати матеріал самостійно.

2.3 Психологічна підтримка та стимулювання мотивації

Для підвищення успішності вивчення англійської мови важливою є психологічна підтримка. Викладачі можуть використовувати методи, що знижують рівень стресу під час навчання, наприклад:

- Використання коротких вправ для релаксації на початку уроку.
- Запровадження мотиваційних бесід, де викладач пояснює, як знання англійської мови допоможе їм у майбутньому.
- Організація розмовних клубів для практики мови в неформальній атмосфері, що сприяє покращенню навичок говоріння та зняттю напруження.

2.4 Приділення уваги практичним навичкам

Для успішного складання НМТ важливо, щоб студенти володіли основними мовними навичками. Викладачі можуть приділити більше уваги наступним аспектам:

- **Читання та розуміння текстів.** Використання коротких текстів з питаннями на розуміння сприятиме розвитку навички швидкого читання та аналізу, що є необхідним для виконання тестових завдань.
- **Лексичні завдання.** Введення нових слів та виразів, які часто зустрічаються на іспитах, допоможе студентам розширити свій словниковий запас. Викладачі можуть рекомендувати студентам вести словники або створювати картки для повторення лексики.
- **Граматичні вправи.** Викладачі можуть скласти набір граматичних завдань з поясненням правил, що охоплюють основні теми, які зазвичай перевіряються на іспитах. Онлайн-платформи, як-от *Grammarly* або *LanguageTool*, можуть стати додатковими інструментами для перевірки письмових робіт.

2.5 Використання мобільних додатків для вивчення англійської мови

Мобільні додатки є доступним засобом для практики англійської мови у будь-який час і навіть без стабільного інтернету. Додатки, як-от *Duolingo*, *Memrise*, *BBC Learning English*, допомагають закріплювати лексику, тренувати вимову та навіть покращувати знання граматики у зручному форматі.

3. Рекомендації щодо підготовки до іспиту

3.1 Тренувальні тести

Проведення тренувальних тестів з використанням попередніх завдань НМТ допомагає студентам адаптуватися до формату іспиту. Викладачі можуть організовувати практичні тестування або рекомендувати учням проходити такі тести самостійно за допомогою онлайн-платформ. Це дозволяє студентам оцінити свій рівень знань, підвищити швидкість виконання завдань та знизити страх перед іспитом.

3.2 Фокус на розвитку стратегії виконання завдань

Викладачі можуть розробляти стратегії для успішного виконання завдань, зокрема розподілення часу, читання інструкцій, правильного відбору відповідей і пропускання складних питань для економії часу. Навчання таким навичкам допомагає студентам почуватися впевненіше під час тестування.

Отже, підготовка до НМТ з англійської мови під час воєнного стану є складним завданням, але за допомогою новітніх технологій, мобільних додатків, гібридних методів навчання та психологічної підтримки можна забезпечити студентам належний рівень підготовки.

Використані джерела:

1. Міністерство освіти і науки України. (2023). Офіційний сайт.
2. British Council Learn English. (2023). Learn English | British Council.
3. Освіторія. (2023). “Як підготуватися до НМТ в умовах війни.” Освіторія, https://osvitoria.media.
4. Duolingo. (2023).

Саварець Ігор, викладач
ВСП «Оріхівський
фаховий коледж ТДАТУ
ім. Дмитра Моторного»

ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ ДО СКЛАДАННЯ ІСПИТІВ З МАТЕМАТИКИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Модернізація системи освіти, інформатизація суспільства та розвиток науково-технічного прогресу визначають якісно нові підходи до організації освітнього процесу. Освітній процес на певних етапах передбачає комплексну

перевірку набутих студентами компетентностей. За час навчання здобувачі освіти проходять комплексні іспити: ДПА, НМТ.

Одним із видів такої перевірки є міжнародне моніторингове дослідження PISA. Воно має на меті створити нову основу для політичного діалогу та співпраці у визначенні та реалізації інноваційними способами освітніх цілей, які відображають судження про навички, що мають відношення до дорослого життя. PISA надає розуміння факторів, які сприяють розвитку компетенцій, і впливу цих факторів у різних країнах, що веде до кращого розуміння причин і наслідків спостережуваної нестачі навичок. Таке дослідження може допомогти підвищити якість освіти та підготовку здобувачів освіти до дорослого життя. Водночас НМТ (ДПА) з математики дає уявлення про якість математичної освіти, допомагає виявити прогалини та намітити шляхи покращення.

Фінальні іспити є засобом об'єктивного контролю якості освіти та ґрунтовної підготовки здобувачів, рівень якої встановлюється опосередковано за допомогою різних за формою та складності завдань. НМТ (ДПА) охоплює як знання теорії, так і її практичне застосування до розв'язування задач, що сприяє моніторингу сформованості відповідних компетентностей. Комплексна підготовка здобувачів має стимулювати їх до системного бачення предмета в цілому, сприяти активізації знань, набутих протягом попередніх років, та морально їх підготувати до проходження тестування: зняття почуття тривоги, стресу, напруженості. Для того, щоб студенти могли впевнено впоратись з іспитом у напруженій обстановці, потрібно готуватися заздалегідь, тому викладачам необхідно посилити роботу з відпрацювання завдань різної форми і різного ступеня складності, практикувати тестування як навчальний прийом і контрольну форму перевірки знань, умінь і навичок. Для того, щоб студент упевнено почував себе під час проходження НМТ (ДПА), йому потрібна спеціальна психологічна підготовка. Основна мета психологічної підготовки до НМТ(ДПА) – це забезпечення оптимальної реалізації психічних можливостей студентів закладів освіти та проявлення у максимальній мірі отриманих знань, умінь та навичок під час тестування. Психологічна допомога під час складання іспитів передбачає, перш за все, профілактику стресів та психологічну підготовку до процедури тестування.

Для систематизації, оновлення та поглиблення знань, системної підготовки до ДПА, НМТ у виданнях (Бевз В.Г., Буковська О.І., 2021; 2018; Гальперіна А.Р.,

2021; Істер О.С., 2021; Капіносов А.М., 2018; Козира В.М., 2022) пропоновано теоретичний матеріал та тренувальні завдання, упорядковані за темами та диференційовані за різними рівнями складності. Низка видань містить лише набір тренувальних вправ. Проте ці матеріали є переважно навчально-тренувального характеру, містять велику кількість завдань різних форм та підібрані набори тематичних і комплексних тестів для досягнення більших можливостей для самопідготовки студентів до іспиту.

Рекомендації з організації діагностичного тестування здобувачів як ефективного засобу дослідження рівня володіння математикою та визначення заходів для поліпшення якості та ефективності освітніх систем показано на прикладі освітньої системи Сардинії (Pensavalle C. A. & Solinas, G., 2013). Автори довели ефективність такого тестування засобами цифрових технологій, що стає підґрунтям упровадження останніх у практику роботи викладача.

На причинах невмотивованості студентів до подолання математичних проблем закцентували та дослідили з двох аспектів: внутрішня і зовнішня мотивація навчання – автори роботи (Yu, C. J. & Fu, H. L., 2017). Уважаємо, що актуальними для освіти є запропоновані навчальні стратегії культивування проблемної свідомості здобувачів під час викладання математики. Перехід навчального процесу на дистанційне / змішане навчання поставив перед освітянами нагальні питання з етапу організації якісної підготовки студентів до фінальних іспитів, особливо за предметами природничо-математичного циклу. Очевидним є той факт, що якісна підготовка з математики не може відбуватися без комунікації з викладачем, організації зворотного зв’язку.

З огляду на вищевикладене стверджуємо, що процес підготовки до фінальних іспитів буде ефективним лише за умови, якщо студент націлений на процес пізнання, зацікавлений у ньому та розуміє його важливість. Процес навчання розглядаємо з двох аспектів: навчальна мотивація та ставлення до навчання. Мотивація навчання має два складники: внутрішній та зовнішній. Внутрішня мотивація, що полягає в наявності емоційного задоволення від процесу навчання, пробудженні інтересу до пошуку та виникненні запитань, викликає відчуття щастя. Отже, однією з причин браку у здобувачів освіти усвідомлення їхніх математичних проблем є недостатність внутрішньої мотивації до вивчення математики. Водночас ставлення до навчання може відображати ініціативність студента, проте наразі здебільшого маємо інертність

і слабку внутрішню мотивацію до навчання, що створює низку проблем у засвоєнні математики в цілому та підготовки до НМТ, ДПА зокрема. Тому для успішного складання іспиту з математики, особливо в сучасних умовах, важливої ролі набуває саме самопідготовка здобувачів та їхня внутрішня мотивація.

Висновки. Проаналізовано наявні традиційні та цифрові ресурси для здійснення комплексної підготовки здобувачів освіти до ДПА, НМТ з математики. Зокрема виділено категорії наявних сучасних цифрових ресурсів для підготовки: навчальні курси, навчальні відео, тренувальні тести, шаблони завдань, готові розв'язки. Увідповіднено теоретичний і практичний зміст занять за ключовими аспектами комплексної підготовки до НМТ (ДПА) з математики. Зосереджено увагу на поєднанні інноваційних технологій навчання з акцентом на розв'язанні практичних питань та етапі рефлексії.

Використані джерела:

1. Бевз В.Г., Буковська О.І. Математика. Комплексне видання для підготовки до ЗНО та ДПА / В. Г. Бевз, О. І. Буковська. – К. : ВД «Освіта», 2021. – 176 с.
2. Істер О.С. ЗНО 2021. Математика. Комплексна підготовка / О. С. Істер. – Генеза, 416 с.
3. Офіційні звіти / Сайт «Український центр оцінювання якості освіти» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://testportal.gov.ua/ofzvit/
4. Pensavalle, C.A. & Solinas, G. The Rasch Model Analysis for Understanding Mathematics Proficiency. – A Case Study: Senior High School Sardinian Students // Creative Education. – 2013. – Vol. 4. – № 12. – P. 767–773. DOI: http://dx.doi.org/10.4236/ ce.2013.412109.

Сворак Любомир, викладач
Івано-Франківський фаховий коледж
Львівського національного університету
природокористування

ПИТАННЯ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ДО ДПА/НМТ: ПОГЛЯД У МАЙБУТНЄ

На сьогодні, усі випускник ЗФПО для здобуття ступеня бакалавра повинні використовувати результати національного мультипредметного тесту (надалі НМТ). Зрозуміло, що, здача НМТ потребує від майбутнього абітурієнта якісної підготовки, оскільки від результату залежить його майбутнє. Отут і виникає дилема, оскільки дані навчальні заклади не орієнтовані на те, щоб цілеспрямовано готувати студентів до здачі НМТ.

Звичайно, можна апелювати до того, що загальноосвітній курс історії України включає в себе вимогу опрацювання всіх тем, які виносяться на НМТ,

однак практика демонструє, що виділеного часу недостатньо. Саме тому, виникає потреба пошуку додаткових варіантів покращення знань студентів, та отримання ними навиків роботи із завданнями НМТ.

Враховуючи, те, що на початковому етапі викладання предмету викладач іще не знає реального рівня знань учнів, доцільним, на наш погляд є проведення пробного тестування із використанням завдань НМТ попередніх років. Це дозволяє визначити індивідуальний рівень студентів, та, в результаті узагальнення середній рівень конкретної групи. Ці данні стають основою для планування подальшої практичної роботи при викладенні предмету.

Розуміючи потреби студентів, виникає потреба коригування викладу матеріалу в кожній групі, що ускладнює роботу викладача, проте, дозволяє отримати максимально можливі в даних умовах результати на НМТ. В чому це проявляється? Банально і просто - розробка індивідуальних завдань для студентів при вивченні матеріалу. Також, цікавим варіантом виступає активізація можливостей самоосвіти студентів.

Як рекомендації подаю своїм студентам набір онлайн ресурсів, які дозволяють не лише отримати навички практичного виконання завдань, але , в комплексі, створюють цілісну систему вивчення предмету. Так, своїм студентам для підготовки до складання тестування з історії України рекомендую використання наступних безкоштовних онлайн платформ:

- ✓ Prometheus (Історія України. Повний курс підготовки до ЗНО);
- ✓ zno.osvita.ua (Завдання за темами з історії України);
- ✓ Львівський регіональний центр оцінювання якості освіти (Тренажер з історії України).

Спробую коротко розглянути переваги та недоліки кожної з них.

Prometheus – дана платформа навчання пропонує для всіх бажаючих курс «Історія України. Повний курс підготовки до ЗНО».

Переваги	Недоліки
можливість навчання будь-де та будь-коли	недостатня кількість спеціалізованих матеріалів, оскільки курс орієнтований на охоплення максимально широкої аудиторії-завдання для перевірки знань легкі.
хороший виклад матеріалу	отримання сертифікату не гарантує якості знань
безкоштовність	

zno.osvita.ua пропонує використати «Завдання за темами з історії України»

Переваги	Недоліки
хороша підбірка тестових завдань;	для отримання пояснень потрібна реєстрація;
поділ матеріалів на рубрики з можливістю вибору теми, яка потребує поглибленого повторення чи вивчення;	доволі тривалий час база завдань не оновлювалась;
	Ресурс орієнтований на проходження ЗНО, та не враховує особливостей НМТ

Львівський регіональний центр оцінювання якості освіти пропонує всім бажаючим цікавий ресурс під назвою Тренажер з історії України.

Переваги	Недоліки
завдання спрямовані на те, щоб в інтерактивній формі сприяти засвоєнню необхідного матеріалу	ресурс працює не завжди коректно
поділ завдань по рубриках та типах	кластерні завдання використовують із ЗНО 2016 року;
наявність окремого напрямку «робота з історичними візуальними джерелами (фотографіями, карикатурами, рекламою, плакатами тощо)»	відносно невелика кількість тестових матеріалів
прописано короткий алгоритм вирішення того чи іншого типу завдань	

Підводячи короткий підсумок, хочеться зазначити, що на даний момент не існує єдиного алгоритму якісної підготовки до здачі НМТ. Парадокс і теперішньої роботи, і змін в майбутньому – все швидше оновлення інформації. Відповідно, для досягнення хороших результатів при роботі з студентами викладачам ЗФПО необхідно постійно відстежувати зміни в навчальних матеріалах та платформах та бути готовим до змін відповідно до потреб та реалій часу.

Використані джерела:

1. Prometheus. Історія України. Повний курс підготовки до ЗНО. URL: https://prometheus.org.ua/prometheus-free/history-ukraine-zno/
2. Львівський регіональний центр оцінювання якості освіти. Тренажер з історії України. URL: https://lv.testportal.gov.ua/traneeHistory/edusite/index.html
3. Історія України: завдання за темами. URL: https://zno.osvita.ua/ukraine-history/tema.html#google_vignette

Стрижаковська Ольга,
заступник директора, к.філол.н.
Авдіковська Людмила
методист коледжу
Чернівецький медичний
фаховий коледж

ПІДГОТОВКА ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ДО НМТ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Стаття присвячена аналізу сучасних підходів до підготовки здобувачів освіти до Національного мультипредметного тесту з української мови. Особливу увагу приділено модерним технологіям і дистанційним формам навчання, які забезпечують ефективність підготовчого процесу. У праці розкрито потенціал використання мультимедійних засобів, тестувань та автоматизованих систем для оцінювання рівня знань. Запропоновано перспективні напрями вдосконалення методик підготовки.

Ключові слова**:** НМТ, українська мова, дистанційне навчання, методи підготовки, цифрові технології.

Національний мультипредметний тест (НМТ) є одним із найважливіших етапів на шляху до вступу у заклади вищої освіти. Українська мова є обов'язковим предметом на цьому тесті, і успішне його складання відіграє ключову роль у визначенні подальшої освіти та кар'єри випускника ЗФПО.

Сучасний розвиток освітньої системи в Україні вимагає нових підходів до організації підготовчих процесів здобувачів освіти до НМТ. Перехід до цифрових технологій, зростання попиту на дистанційне навчання та потреба в адаптації до змін викликають необхідність пошуку ефективних методик, стратегій та засобів підготовки.

Основна мета – дослідити перспективи впровадження інноваційних підходів до підготовки студентів з української мови, а також окреслити шляхи вдосконалення чинних методик.

Сучасні виклики у підготовці до НМТ. Підготовка здобувачів освіти до НМТ має враховувати зміни у форматі тестування**.** Національний мультипредметний тест включає завдання інтегрованого характеру, що потребує глибоких знань з української мови, логіки та аналізу текстів. На жаль, більшість закладів освіти здійснюють освітній процес у дистанційній або змішаній формі. Використання платформ для онлайн-уроків, таких як Zoom, Google Meet, Moodle,

забезпечує доступ до навчання, але потребує якісного методичного наповнення. Виклики у підтримці зацікавленості студентів у дистанційному середовищі ставлять перед викладачами завдання пошуку інтерактивних та інноваційних рішень.

Тому застосовуємо інноваційні підходи до підготовки. Насамперед використовуємо мультимедійні ресурси: відеоуроки на освітніх платформах (наприклад, Всеукраїнська школа онлайн), інтерактивні презентації, навчальні подкасти. Вони сприяють засвоєнню складного матеріалу в зручній формі. Окрім, того Національна платформа з вивчення української мови Міністерства культури та інформаційної політики України пропонує чимало цікавих застосунків, які використовуємо для організації підготовки до НМТ з української мови.

Наприклад, на заняттях (в навчальних аудиторіях чи дистанційних кабінетах) використовуємо «Тренажер з правопису української мови», який поєднує теоретичні положення й практичні завдання. А це сприяє засвоєнню граматики української мови і вдосконаленню правописних навичок. Окрім того, навчальні матеріали додатково містять різноманітну пізнавальну інформацію, що ще більше зацікавлює здобувачів освіти.

На заняттях обов'язковим стало використання до кожної теми корисних порад (лайфхаків), що допомагають опанувати базові теоретичні знання з української мови, виробити навички мовленнєвої комунікації та підготуватися до успішного складання НМТ.

Освітній онлайн-проєкт «Мова – ДНК нації» використовуємо для організації як аудиторної, так і позааудиторної роботи з вдосконалення знань у цікавому форматі. Тут містяться добірки пізнавальних ілюстрованих правил, тестових завдань, заготовок для онлайн-диктантів. Ресурс також передбачає можливість перевірити рівень володіння мовою за допомогою тестових вправ.

Один із найважливіших аспектів успішної підготовки – це регулярні повторення вивченого матеріалу. Постійна практика допомагає закріпити знання та розвиває вміння виконувати завдання різних рівнів складності. А виконання тестів у форматі, що максимально наближує здобувачів освіти до умов виконання НМТ, сприяє формуванню практичних умінь та навичок і, звичайно ж, впевненості.

Для підготовки здобувачів освіти до проходження тестів ЗНО/НМТ використовуємо сайт ЗНО.Освіта.UA та сайт Львівського регіонального центру оцінювання якості освіти. Здобувачі освіти мають можливість виконувати тести за темами на заняттях. Виконання тестів минулих років ЗНО/НМТ чи демонстраційних варіантів (в позааудиторний час) дозволяє здобувачам освіти оцінити свої знання, побачити типові помилки та зрозуміти, на чому варто зосередитися під час повторення матеріалу. Після самостійного виконання таких тестів здобувачі освіти занотовують запитання. Відповідно на заняттях чи консультаціях відбувається аналіз помилок, обговорюються проблемні завдання.

Для проведення контролю рівня знань застосовуємо освітні платформи OnlineTestPad та «На урок», де викладачі за допомогою конструктора тестів створюють власні завдання або використовують запропоновані.

У майбутньому підготовка до НМТ буде ще більше інтегрована з цифровими технологіями. Серед перспективних напрямів можна виділити: використання штучного інтелекту для створення персоналізованих програм навчання, розробку інтерактивних симуляторів тестування та вдосконалення систем автоматичного аналізу письмових завдань.

Таким чином**,** ефективна підготовка здобувачів освіти до НМТ з української мови вимагає постійного вдосконалення методик, впровадження новітніх технологій і адаптації до потреб сучасного суспільства. Інноваційні підходи, освітні платформи, описані в статті, мають потенціал для суттєвого підвищення якості освітнього процесу.

Використані джерела:

1. Гриньова М. В. Інноваційні технології в освіті: теорія і практика. – Харків: Освіта, 2020.
2. Петренко О. А. Методика дистанційного навчання української мови. – Київ: Наука, 2021.
3. Іваненко С. В. Використання цифрових технологій у підготовці до ЗНО. – Одеса: Світ знань, 2019.
4. Національний мультипредметний тест: аналіз і перспективи. – Міністерство освіти і науки України, 2023.

Морозенко Ольга, викладач
Медичний фаховий коледж ХНМУ

СТВОРЕННЯ ВАЛІДНОГО ТЕСТУ ДЛЯ СКЛАДАННЯ ЄДКІ ЗДОБУВАЧАМИ У МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Сьогодні одним з основних завдань фахової передвищої освіти в медичних коледжах є підготовка компетентного, гнучкого, конкурентоспроможного фахівця, здатного до продуктивної професійної діяльності, швидкої адаптації в умовах науково-технічного прогресу, який володіє умінням використовувати отримані знання при вирішенні в майбутньому професійних завдань чи проблемних ситуацій.

Спеціальні дослідження показали, що використання тестових іспитів дає можливість провести педагогічні виміри з мінімальною похибкою, оскільки під час екзамену усі здобувачі у рівних умовах, єдина процедура проведення і єдині критерії оцінювання. Проте, якою мірою вдасться скоротити кількість похибок і, відповідно, збільшити кількість правильних рішень, прямо залежить від якості тесту. Отже, фахівці пропонують використовувати тест як інструмент вимірювання набутих знань здобувача, за допомогою якого можна як об'єктивно виявити якість навчання, так і оптимально керувати навчальним процесом. Питання виникає, що саме тестове завдання робить адекватним інструментом вимірювання рівня знань. Таким чином, можна констатувати, що в цьому плані необхідні певні рекомендації.

Існує міфічна думка про те, що для складання тестового інструменту не потрібні спеціальні знання. Доказом цього є величезна кількість посібників із методичними рекомендаціями, щодо проєктування тестових завдань, більшість яких є поза всякою критикою. Відомо, що тільки правильно складений тест дає можливість повністю оцінити ступінь готовності випускника за спеціальністю та виконувати всі види професійної діяльності, передбачені стандартами медичної освіти.

Значна частина викладачів має певні труднощі в розробці якісних тестів та їх правильному методичному використанні. У рамках Єдиного державного кваліфікаційного іспиту (ЄДКІ), який є стандартизованою формою здійснення атестації профільних знань майбутніх медичних фахівців, важливим стає

розуміння основних завдань викладачів, які розробляють тестові завдання та оцінюють їх результати, а саме: систематизація роботи викладачів з усіх професійних дисциплін, використання конкретних клінічних випадків для складання ситуаційних задач, де здобувач міг би продемонструвати своє клінічне мислення, практичні та комунікативні навички у різних нестандартних ситуаціях при роботі з пацієнтом.

Аналіз досвіду фахівців серед країн Європи та Америки зі складання тестів та проведенні тестування, вказує на те, що тільки створені спеціальні комісії або організації об'єктивно здатні оцінити здобувачів за різними критеріями та одночасно мати уявлення про якість викладання. Наприклад, у США для коледжів такою організацією є Служба педагогічного тестування - Educational Testing Service або ETS. До того ж у США найпоширеніші тести SAT (Scholastic Achievement Tests) і ACT (American College Test) щороку оновлюються, визначаються переваги та недоліки попереднього тесту [4, с.10].

Слід додати, що фахівці пропонують складати тестові завдання різного рівня складності. Так при розробці тестів доцільно використовувати таксономію знань, запропоновану американським психологом Бенджаміном Блумом, яка нині вважається найвідомішою і найбільш технологічною в теорії педагогічних вимірювань. Таксономія складається з шести послідовних рівнів засвоєння змісту освіти, таких як знання, розуміння, застосування, аналіз, синтез та оцінка результатів [4, с.21].

Як уже зазначалося, одним із завдань для проведення атестації здобувачів медичної освіти є розробка тестових інструментів, які ефективно визначають елементи компетентності, необхідні для практичної діяльності. Педагогічне вимірювання рівнів навчальних досягнень здобувачів ґрунтується на критеріях, що визначають відповідність інструментів і процедур оцінювання встановленим стандартам освіти. Основним критерієм педагогічного тесту, на нашу думку є його валідність. Цей термін походить від англійського «valid» і позначає тест як коректний, дійсний, той, який відповідає вимогам. Саме це стверджує І. Булах: «Валідність – це комплексна характеристика, що визначається як параметрами засобу та процедури вимірювання, так і властивостями досліджуваної ознаки» [2, с.84]. Подібні основні вимоги до валідності тесту у такий спосіб доводить і сучасний англійський психолог Пол Клайн: «Тест називається валідним, якщо він вимірює те, для вимірювання чого він призначений» [3, с.68].

Отже, не валідний тест не здатний виміряти те, що було визначено метою тестування. Це може бути наслідком дії кількох чинників. Наприклад, не валідним може бути той тест, до складу якого входять не перевірені експериментально тестові завдання. Так «не працюють» занадто легкі завдання, це коли правильну відповідь на такі завдання дають більш як 80 % здобувачів або дуже складні завдання, тільки де 20 % правильних відповідей [4, с.31].

У стандартних вимогах до педагогічних тестів їх валідність повинна вміщувати велику кількість інформації про тест. Різні категорії такої інформації та способи її одержання визначаються такими функціональними складниками, як валідність методу (валідність змісту; валідність відповідності; валідність прогнозу) чи то валідність тесту (валідність тестових завдань; валідність процедури тестування; валідність процедури оцінювання) [4, с. 32]. Автори тестів часто обмежуються перевіркою деяких складників валідності. У деяких випадках цілком виправданий підхід. Але для проєктування стандартизованого інструменту вимірювання, результати якого будуть враховувати під час Єдиного державного кваліфікаційного іспиту, дослідження валідності повинно бути комплексним, тобто охоплювати усі її критерії.

Традиційно в теорії валідизації виділяють декілька видів: критеріальна валідність (ступінь відповідності зовнішнім критеріям); поточна валідність (порівняння результатів з відомими на момент тестування результатами); прогностична валідність (тести здібностей або тести відбору); змістовна валідність (порівняння змісту тесту зі змістом тієї галузі яка повинна оцінюватися) [1, с.94].

Зокрема, при проведенні процедури тестування потрібно дотримуватися певних вимог, які ґрунтуються на положеннях психології тестування. Серед цих вимог: об’єктивність; можливість виконувати тестові завдання у будь-якій зручній для здобувача послідовності; відведений час для виконання тесту; забезпечення конфіденційності тестування тощо.

Таким чином, вибір того чи іншого методу вимірювання рівня знань ґрунтується на критеріях, які визначають якість засобу вимірювання. Найвагомішим критерієм якості тесту, на нашу думку є його валідизація. Отже, оскільки визначення валідності вказує чи правильно було підібрано завдання до тесту, необхідно сформулювати завдання так, щоб його зміст ставав об’єктивним інструментом перевірки набутих знань здобувача освіти та базувався на перенесенні знань у нові нестандартні умови.

Використані джерела:
1. Болюбаш Я.Я., Булах І.Є., Мруга М.Р., Філончук І.В. Педагогічне оцінювання і тестування. Правила, стандарти, відповідність. *Наукове видання.* Київ : Майстер-клас, 2007. 272 с.
2. Булах І., Мруга М.Р. Створюємо якісний тест: навч. посіб. Київ : Майстер-клас, 2006. 160 с.
3. Лисенко В. Валідні тести як метод контролю якості професійної підготовки фахівців у ВНЗ. *Вища освіта України.* 2012. № 2. С. 68-74.
4. Лузан П.Г., Лапа О.В., Пащенко Т.М., Мося І.А., Ваніна Н.М., Ямковий О.О. Методичні рекомендації щодо розроблення валідних тестів у закладах фахової передвищої освіти / за ред. П.Г.Лузана. Київ : ІПО НАПН України, 2022. 173 с .
5. Лукіна Т. Педагогічна діагностика, завдання, методи, інструменти : навч.-метод. матеріали. Київ, 2008. 50 с.

Попович Ганна, завідувач медичного відділення, к.мед.н.
Савчук Галина, завідувач медичного відділення
Чернівецький медичний фаховий коледж

ПІДГОТОВКА ТА ПРОВЕДЕННЯ ЄДКІ ТА КРОКУ М У МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

У статті розглядаються організаційні, методичні та практичні аспекти підготовки та проведення Єдиного державного кваліфікаційного іспиту (ЄДКІ) та іспиту «КРОК М» у медичних закладах фахової передвищої освіти. Висвітлено основні етапи підготовки, ключові завдання викладачів та студентів, а також роль інформаційних ресурсів у підвищенні ефективності підготовки. Окрема увага приділена аналізу результатів іспитів як інструменту моніторингу якості освіти.

Єдиний державний кваліфікаційний іспит (ЄДКІ) та іспит «КРОК М» є важливими елементами оцінки рівня підготовки майбутніх медичних фахівців. Вони спрямовані на забезпечення високого рівня професійної компетентності випускників, відповідно до державних стандартів освіти та вимог роботодавців.

Підготовка до іспитів складається з кількох ключових етапів:

Організаційна підготовка:

1. Розробка та затвердження плану заходів з підготовки студентів до ЄДКІ та КРОКу М. Адміністрація закладу освіти складає детальний план, який включає графіки навчання, підготовчі сесії, пробні тестування та консультації. План затверджує педагогічна рада або керівник закладу освіти.

2. Інформування студентів: проведення зустрічей зі студентами, на яких пояснюються структура іспитів, критерії оцінювання, терміни проведення та підготовчі ресурси.

3. Розподіл відповідальних осіб: призначення викладачів-кураторів, які супроводжуватимуть студентів на етапі підготовки та проведення іспитів, а також організаторів для забезпечення технічної та адміністративної підтримки.

4. Підготовка матеріально-технічної бази: забезпечення аудиторій необхідним обладнанням (комп'ютерами, тестовими платформами), створення умов для комфортного проходження іспиту (укриття, освітлення, відеокамери, вентиляція тощо).

5. Співпраця з Центром тестування при МОЗ України: уточнення технічних і процедурних вимог для проведення іспитів, підготовка документів для реєстрації студентів та проведення пробних тестувань через офіційні платформи.

Ці кроки є фундаментальними для якісної підготовки студентів та забезпечення належного рівня організації іспитів.

Використані джерела:

1. Бойчак М. П. та ін. КРОК у медичній освіті: підготовка, проведення, аналіз результатів. Київ: Медична академія, 2020.
2. Міністерство охорони здоров'я України. Наказ № 95 від 19.02.2019 «Про проведення ЄДКІ для студентів медичних закладів освіти».
3. Панькова І. О. Методологія підготовки до ліцензійних іспитів у медичних ВНЗ. Журнал медичної освіти України, 2021, №4, с. 45–50.
4. Сайт Центру тестування при МОЗ України. https://testcentr.org.ua
5. Соколов Д. В. Сучасні технології підготовки до ліцензійних іспитів у медичних коледжах. Наукові записки НПУ, 2022, №2, с. 67–72.

Троц Віта, завідувач навчально-виробничої практики
Калініченко Ольга, заступник директора з навчальної роботи
КЗОЗ «Куп'янський медичний фаховий коледж ім. Марії Шкарлетової» ХОР

ПІДГОТОВКА ДО ПРОВЕДЕННЯ ЄДКІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

З метою встановлення відповідності рівня професійної компетентності випускника закладу освіти медичного профілю у 1999 році, було започатковано іспит з назвою «Крок». Спочатку він був застосований тільки до студентів вищих навчальних закладів з напряму підготовки «Медицина» освітнього рівня

спеціаліст (майбутні лікарі), а згодом, до складання цього іспиту були залучені студенти усіх спеціальностей цього напряму.

Постановою Кабінету Міністрів України від 19.05.2021 № 497 «Про атестацію здобувачів ступеня фахової передвищої освіти та ступенів вищої освіти на першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівнях у формі єдиного державного кваліфікаційного іспиту» затверджено Порядок атестації здобувачів ступеня фахової передвищої освіти та Перелік спеціальностей, за якими атестація здобувачів ступеня фахової передвищої освіти здійснюється у формі єдиного державного кваліфікаційного іспиту (ЄДКІ). Зокрема, зазначеним Переліком визначено проведення ЄДКІ для здобувачів фахової передвищої освіти з усіх освітньо-професійних програм спеціальності 223 Медсестринство галузі знань 22 Охорона здоров'я. На сьогодні єдиний державний кваліфікаційний іспит за спеціальністю 223 Медсестринство для здобувачів фахової передвищої освіти є обов'язковим компонентом атестації. Атестація здобувачів фахової передвищої освіти - встановлення відповідності результатів навчання здобувачів фахової передвищої освіти вимогам освітньо-професійної програми та/або вимогам програми єдиного державного кваліфікаційного іспиту [1]. Метою кваліфікаційного іспиту є оцінити набуття визначених стандартом спеціальних компетентностей здобувачів ступеня фахової передвищої освіти, пов'язаних зі здатністю розв'язувати спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері медсестринства [2].

Для успішного складання кваліфікаційного іспиту майбутній фаховий молодший бакалавр медсестринства має набути компетентностей, відповідно до стандарту фахової передвищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 08.11.2021 року № 1202 «Про затвердження стандарту фахової передвищої освіти зі спеціальності 223 Медсестринство галузі знань 22 Охорона здоров'я освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр»». Особа, яка складає кваліфікаційний іспит, повинна мати достатній рівень набуття спеціальних компетентностей; мати здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання в медичній галузі або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів відповідної науки та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснення контролю інших осіб у визначених ситуаціях [2].

Важливим завданням закладу освіти є формування у студентів-медиків не тільки професійних умінь на навичок, а й здатності до вміння обирати обґрунтовані рішення в стандартних клінічних ситуаціях. Ця компетентність допоможе студенту скласти єдиний державний кваліфікаційний іспит з достатньою кількістю максимально правильних відповідей.

Значну роль в підготовці фахівця до проведення ЄДКІ в умовах воєнного стану мають сучасні інформаційні технології, зокрема, можливості дистанційної теоретичної самопідготовки студентів за допомогою різноманітних онлайн-ресурсів та платформ. Зростаючий рівень науково-технічного прогресу, паралельно з цим психологічні та соціальні аспекти, що виникли в результаті воєнної агресії щодо нашої держави, економічна нестабільність спонукають здобувачів освіти до мотивованого впорядкування свого вільного часу. Використання сучасних технологій дає можливість швидко і необмежено отримувати інформацію з будь-яких куточків світу.

Так як програма ЄДКІ складається з більшості розділів дисциплін професійної підготовки, таких як: інфекційний контроль, методи діагностики, введення ліків, найпростіші методи фізіотерапії, серцево-судинної патології, хвороби дихальної, травної, сечовидільної систем, жіночої репродуктивної системи, патології шкіри і підшкірних тканин та інші, у підготовку до його складання підключаються усі викладачі клінічних дисциплін коледжу.

Для цього кожен викладач циклової комісії професійної підготовки розробляє кейс тестових завдань до кожної теми або розділу навчальної дисципліни, з обов'язковим використанням зразків тестових завдань з попередніх іспитів КРОК та ЄДКІ. Це допомагає студенту розглянути з різних позицій схожі ситуаційні задачі, що покращує засвоєння матеріалу та розвиває клінічне мислення і, з іншого боку, дає можливість визначити стандартну ситуацію. Під час лекційних та практичних занять викладачі проводять тестування для визначення вихідного рівня знань або закріплення матеріалу.

Єдиний державний кваліфікаційний іспит містить 150 тестових завдань. Тривалість складання ЄДКІ становить 2 години 30 хвилин. А це непідготовленій молодій людині може бути психологічно та фізично важко. Ми приділяємо увагу і цьому питанню, проводячи декілька раз тренувальні тести. Студенти вирішують 150 різних тестових завдань, використовуючи не більше 2,5 години.

Специфікою навчання в нашому коледжі, як і загалом в регіоні, є застосування дистанційного формату. Із-за частих обстрілів студенти не мають можливості працювати оф-лайн з викладачем, тим паче що більшість наших студентів знаходяться у Харкові та області, що є зоною підвищеного ризику агресії зі сторони нашого ворога. Для того щоб студенти мали змогу успішно відповідати на тестове завдання необхідно надати їм можливості для додаткової підготовки. Ми вважаємо, що до проведення ЄДКІ студенту потрібно вирішити якомога більше тестів. Для цього ми пропонуємо самостійно попрацювати з минулорічними тестами в гугл-формах, на сайті коледжу, сайті «Центр тестування». Результати такої роботи показують реальний рівень знань, дають можливість проаналізувати свої помилки і те, що потрібно підучити.

Виходячи з досвіду застосування тестових технологій викладачами коледжу, для успішної підготовки до ЄДКІ, основними є наступні компоненти:

- тестування, яке проводять систематично викладачі під час занять;
- самостійне тестування студентів у позанавчальний час;
- наявний банк стандартизованих тестових завдань;
- ознайомлення студентів з процедурою, метою та структурою змісту іспиту;
- аналіз результатів попередніх тестувань.

Важливо зазначити, що проходження ЄДКІ у сфері охорони здоров'я забезпечує єдині вимоги до рівня підготовки медичних фахівців, що є важливим для підвищення якості медичних послуг в Україні. Для нас дуже важливо щоб кожен студент успішно здав ЄДКІ, адже результати іспиту є критерієм для визначення професійної придатності випускника і видачі диплома про освіту.

Використані джерела:

1. Закон України «Про фахову передвищу освіту»
2. Наказ Міністерства охорони здоров’я України від 21 вересня 2023 року № 1664 «Про затвердження Програм єдиного державного кваліфікаційного іспиту зі спеціальностей «Технології медичної діагностики та лікування», «Медсестринство», «Фізична терапія, ерготерапія» на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти та зі спеціальностей «Стоматологія», «Медсестринство», «Фармація, промислова фармація» на рівні фахової передвищої освіти»

Бедик Ніна, завідувачка
навчально-виробничої практики
Вишньовський Іван, завідувач
відділення післядипломної освіти
Чернівецький медичний
фаховий коледж

СИМУЛЯЦІЙНЕ НАВЧАННЯ У МЕДИЧНОМУ КОЛЕДЖІ ЯК НАПРЯМ ДО ЯКІСНИХ ЗМІН В ОСВІТІ

У статті розглядаються особливості впровадження симуляційного навчання у медичних коледжах як одного з перспективних напрямів забезпечення якісної освіти. Аналізуються переваги цього методу для розвитку практичних навичок здобувачів освіти, зокрема його роль у підготовці до роботи в реальних клінічних умовах. Обговорюються можливості використання сучасного обладнання та технологій, а також педагогічні аспекти, що забезпечують ефективність симуляційного підходу.

Ключові слова: симуляційне навчання, медична освіта, практичні навички, якість освіти, інноваційні технології.

Сучасна медична освіта потребує нових підходів, які б забезпечували високий рівень підготовки фахівців у швидкозмінному світі медицини. Симуляційне навчання стає ключовим інструментом, що дозволяє максимально наблизити освітній процес до реальних умов клінічної практики. Використання симуляторів, манекенів та віртуальної реальності сприяє формуванню професійних компетентностей здобувачів освіти, мінімізуючи ризики для пацієнтів під час навчання.

Мета статті – дослідити роль симуляційного навчання у медичному коледжі як одного з ключових факторів підвищення якості освіти.

Симуляційне навчання базується на використанні реалістичних моделей і технологій для імітації медичних процедур, що дозволяє: формувати практичні навички (здобувачі освіти можуть багаторазово відпрацьовувати техніки виконання медичних маніпуляцій); розвивати критичне мислення (завдяки симуляційним сценаріям майбутні медики навчаються приймати рішення в умовах стресу); моделювати реальні клінічні ситуації (відпрацювання сценаріїв, таких як серцево-легенева реанімація чи надання невідкладної допомоги).

Для впровадження симуляційного навчання у медичному коледжі використовують технологічне забезпечення: манекени та тренажери для відпрацювання базових медичних навичок; віртуальні симулятори для моделювання складних клінічних ситуацій; обладнання для практики хірургічних та лабораторних процедур.

Ефективність симуляційного навчання залежить від розробки навчальних сценаріїв (викладач створює реалістичні кейси для імітації клінічної практики). Після кожного симуляційного завдання проводиться детальний розбір виконаних дій (залучення студентів до аналізу помилок). Практичні навички обов'язково базуються на ґрунтовних знаннях (інтеграція з теоретичним матеріалом).

Симуляційне навчання має ряд переваг: підвищення якості освіти (студенти мають можливість отримати практичний досвід ще до початку роботи в реальних умовах); відсутність ризику для пацієнтів при відпрацюванні нових навичок (тобто безпечне середовище для навчання); навички можуть відпрацьовуватися багаторазово до досягнення майстерності (є можливість повторення).

Попри численні переваги, впровадження симуляційного навчання стикається з такими проблемами: не всі заклади освіти мають достатнє фінансування для закупівлі сучасних симуляторів через високу вартість обладнання; викладачі мають бути підготовлені до роботи з новими технологіями (потреба в навчанні педагогів); не всі клінічні ситуації можуть бути змодельовані через обмеженість сценаріїв.

Проте розвиток технологій, зокрема штучного інтелекту, відкриває нові горизонти для симуляційного навчання. У майбутньому можливе створення адаптивних систем, які враховуватимуть індивідуальні потреби кожного здобувача освіти.

Симуляційне навчання є перспективним напрямом у підготовці фахового молодшого бакалавра у медичних коледжах. Воно сприяє формуванню високого рівня професійних компетентностей, забезпечуючи безпечне та ефективне середовище для навчання. Інвестиції в обладнання, підготовку викладачів і розробку сценаріїв стануть основою якісних змін в освітньому процесі.

Використані джерела:

1. Бондаренко В. М. Технології симуляційного навчання в медичній освіті. – Київ: Здоров'я, 2020.

2. Гончарук І. П. Використання симуляторів у підготовці медичних фахівців. – Львів: Освіта, 2021.
3. Коваленко С. О. Інновації в медичній освіті: симуляційний підхід. – Харків: Наука, 2019.
4. Шевченко Л. М. Практичні аспекти симуляційного навчання. – Одеса: Світ медицини, 2022.

Білецька Алла, викладач
Курило Антон, викладач
КЗ СОР «Сумський фаховий медичний коледж»

ПРОБЛЕМИ СИМУЛЯЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У КЗ СОР «СУМСЬКИЙ ФАХОВИЙ МЕДИЧНИЙ КОЛЕДЖ»

Актуальність. У порівнянні з традиційними методами навчання, симуляційні освітні технології мають ряд переваг, у тому числі дають можливість: формувати професійні компетенції в ході рішення комплексних завдань підвищеного рівня складності, максимально наближених до умов реальної професійної діяльності медичних працівників; здійснювати багаторазове виконання практичних навичок; об'єктивно контролювати якість виконання медичних маніпуляцій; освоювати професійні компетенції індивідуально або в команді. Водночас, найскладніші і ті, що можуть становити небезпеку для пацієнта і медичного персоналу, маніпуляції можуть бути виконані у штатний спосіб без будь-яких ризиків. Саме ці наведені аргументи роблять симуляційні методики безальтернативними у системі якісної сучасної підготовки молодих спеціалістів сфери охорони здоров'я.

Мета. Створення відділення симуляційного навчання є невід'ємною складовою забезпечення якісної підготовки медичних кадрів, тому що саме завдяки цьому здобувачі освіти мають змогу набувати практичних навичок в умовах, максимально наближених до реальних.

На базі КЗ СОР «Сумський фаховий медичний коледж» створено відділення симуляційного навчання, метою якого є покращення якості медичної освіти шляхом створення високоефективного освітнього середовища з умовами, максимально наближеними до реального лікувального закладу. Тематично-орієнтовані кабінети відділення симуляційного навчання в повній мірі забезпечені обладнанням відповідно до вимог підготовки спеціалістів з різних дисциплін освітнього плану. На його базі студенти мають змогу опанувати практичні навички з переліку освітньо-професійних програм та освітньо-кваліфікаційних характеристик спеціальностей.

Проблема формування самостійного клінічного мислення студентів медичних закладів має велике значення. Наразі в системі освіти існує безліч різних методик, що сприяють поглибленню і збільшенню обсягу знань, що мотивують до отримання нових знань та умінь. Однак, це не дозволяє в повній мірі забезпечити формування клінічного мислення і навчити вмінню спілкування з пацієнтами. Цим завданням відповідає методика «стандартизований пацієнт», яка дає можливість працювати студенту самостійно.

Наступним рівнем рішення ситуаційних завдань і прикладів послужили спроби їх інсценування із залученням акторів. Зараз цією методикою користуються по всьому світу. Актори розігрують перед студентом одну з типових (стандартних) ситуацій. Саме з цим і пов'язана назва методу – «стандартизований пацієнт».

Стандартизований пацієнт (СП) – є фізичною особою, яка навчена діяти в якості реального пацієнта для того, щоб симулювати набір симптомів або проблем. У процесі навчання за методикою «стандартизований пацієнт» обов'язковим є перегляд і обговорення тактичної поведінки студента в різних клінічних ситуаціях, його спроможність у проведенні диференціальної діагностики, постановці попереднього діагнозу, що, в свою чергу, збільшує обсяг знань і одночасно формує навички роботи в медичному колективі. Також, варто зазначити, що саме методика роботи зі стандартизованим пацієнтом (живою людиною) дає можливість формування у студентів таких «м'яких» навичок, як: ефективне мовне спілкування з метою здобуття найбільш корисної клінічної інформації, використання певних психологічних прийомів впливу на пацієнта з метою зменшення емоційного напруження, хвилювання, страху та мотивування пацієнта до співпраці а також формування у пацієнта стійких установок на одужання та відновлення. Окрім мовної складової, великий вплив на ефективність і якість роботи медичного працівника, безумовно, мають такі невербальні фактори як: міміка, жестикуляція, пози, ритміка та «мова тіла». Зазначені складові також варто формувати і закріплювати ще на ранніх етапах підготовки фахівця саме шляхом практичних повторюваних вправ, поступово модифікуючи та ускладнюючи завдання.

«СП – людина, ретельно підготовлена симулювати реального пацієнта настільки точно, що симуляцію не може помітити навіть досвідчений клініцист».

Цінність методики «стандартизований пацієнт» очевидна: по-перше, здобувач освіти має можливість відпрацювати практичні навички на реальному пацієнтові; по-друге, здобувач освіти вчиться працювати самостійно, один на

один з хворим; по-третє, здобувач освіти звикає працювати в умовах суворо обмеженого часу.

Обмеження. Першим і найбільшим обмеженням використання модельованих пацієнтів може бути їх вартість. Будь-яка діяльність вимагає економічної мотивації, а, особливо, у такій специфічній діяльності як акторська майстерність, яка вимагає великої кількості часового та емоційного ресурсу. У той же час СП залежать від конкретного випадку і можуть оцінити клінічну компетентність тільки в обмеженій області. Для навчання або тестування широкого діапазону може знадобитися кілька зустрічей. Незважаючи на те, що СП досить досвідчені в моделюванні симптомів, емоційних станів і навіть певних результатів обстеження (наприклад, неврологічного обстеження), вони можуть бути не в змозі імітувати деякі інші ознаки, такі як шуми в серці або звуки в легенях. Останні складності можуть бути подолані шляхом поєднання діяльності СП та використанням компонентів муляжування, манекенування, засобів доповненої реальності тощо.

Другою складністю організації симуляційного навчання за допомогою СП, на думку авторів, є формування якісної «фантомної бази» - репозиторію манекенів, оснащення, витратних матеріалів тощо. Все, що використовується під час симуляційних сценаріїв має бути у працездатному охайному стані, а технологічна якість виробів має гармонійно «вписуватись» у загальну картину ситуації. Кожен технічний дефект, анатомічна хиба або функціональна невідповідність у стані приладу негайно зводитимуть нанівець принцип реалізму та можуть спотворювати хід симуляції. Безумовно, первинне формування високоякісної фантомної бази та її подальше поточне технічне обслуговування вимагає чималих фінансових витрат а, інколи, додаткового залучення послуг спеціальних технічних фахівців, що обов’язково слід враховувати при плануванні діяльності підрозділів, що впроваджують симуляційне навчання.

Нарешті, третьою потенційною складністю в організації симуляційного навчання за допомогою СП є безпосередня робота з імплементації немедичного працівника (актор, позорант, статист тощо) в «життя» симуляційних сценаріїв. Захворювання, травма, патологічний стан, проблема пацієнта мають бути «зіграні» із урахуванням безлічі специфічних особливостей і нюансів, відомих лише досвідченим лікарям і педагогам. Слід уникати жодних проявів фальші, неправдоподібності та недостовірності. Принцип усунення описаної складності полягає в потужній та кропіткій взаємодії на рівні «актор-лікар-педагог», що в свою чергу вартує значних часових витрат та якісного людського ресурсу.

Набір СП також може бути важким, трудомістким і більш дорогим, ніж залучення «реальних» пацієнтів.

Висновки. Організація та впровадження симуляційних технологій в систему підготовки медичних працівників є найважливішим і першочерговим завданням системи сучасної якісної професійної медичної освіти.

Симуляційне навчання є доволі складним багаторівневим процесом, що вимагає від організаторів та провайдерів значних, переважно, економічних та організаційних витрат.

У сучасному професійному середовищі, з високим ступенем конкурентності, якість підготовки фахівця є запорукою його ефективності та успіху. Це, безмовно, вимагатиме чітких та поміркованих кроків на шляху розвитку і оптимізації систем освіти та професійної підготовки, особливо у галузі охорони здоров'я. Розвиток і широке запровадження технологій симуляційного навчання, на думку авторів, є безальтернативним і найоптимальнішим рішенням для досягнення цієї мети.

Використані джерела:

1. Сюзанна М. Курц; Джонатан Сильверман; Джульєтта Дрейпер (2005). «Модельовані пацієнти». Викладання і навчання комунікативним навичкам в медицині. Редкліфф Паблішинг. ISBN 978-1-85775-658-6
2. Барроуз, Н (1993). «Огляд використання стандартизованих пацієнтів для навчання і оцінки клінічних навичок». Академічна медицина. 68 (6): 443–453. DOI : 10.1097 / 00001888-199306000-00002 .
3. Спенсер, Дж; Дейлс Дж (2006). «Задоволення потреб моделювання пацієнтів і турбота про людину, що стоїть за ними». Med Educ . 40 (1): 3–5. DOI : 10.1111 / j.1365-2929.2005.02375.x . PMID 16441312 .
4. Елізабет (2015-02-19), Ці медичні моделі вчать власними тілами, дані отримані 7 березня 2017 р.

Бобкова Інна, викладач
Бур'янова Вікторія, викладач
Гончарук Світлана, викладач
Умінська Катерина, викладач, к.ф.н.
Житомирський базовий
фармацевтичний фаховий коледж

СИМУЛЯЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАРМАЦЕВТИЧНИХ КАДРІВ

Симуляційне навчання (від. лат. *simulatio* – імітація, удавання) – метод навчання, в основі якого полягає імітація будь-якого фізичного процесу за допомогою штучної (наприклад, механічної або комп'ютерної) системи [1, с. 67]

Підготовка кваліфікованого фахівця фармації залежить від змісту навчання, методів навчання та організаційних форм навчального процесу, які постійно удосконалюються. Пошуки оптимальних шляхів управління навчанням у процесі викладання, призвели до створення системи алгоритмізації навчання.

Алгоритми розробляють з метою впорядкування отриманих знань і доведення дій виконавця до автоматизму. Тому запропонована система дає змогу: визначати обсяги і коректувати зміст навчального матеріалу; встановлювати поетапний приріст знань і умінь студентів; розвивати професійні уміння; реалізувати індивідуальний підхід до навчання та колективний характер освітнього процесу [2, с. 10].

Алгоритмізацію симуляційного тренінгу використовуємо для доведення до автоматизму виконання певних практичних маніпуляцій. Фактично, симуляційне навчання можна розглядати як важливий сучасний інструмент при підготовці спеціалістів фармації. В лабораторіях коледжу створені умови, наближені до професійного місця роботи майбутнього фахівця. Так, на практичних заняттях з фармакогнозії та фармацевтичної хімії студенти навчаються проводити аналіз лікарської рослинної сировини та лікарських препаратів. В коледжі є декілька навчальних аптек, в яких здобувачів освіти за допомогою симуляційного тренінгу готують до роботи в аптечних установах. Такі тренінги дозволяють з тією або іншою мірою достовірності змоделювати ситуації, процеси та інші аспекти професійної діяльності фармацевтичних працівників. Метою симуляційного навчання є набуття та засвоєння практичних навичок, що формує загальні та професійні компетентності здобувачів освіти.

Симуляцію можна порівняти з технікою, яка дозволяє замістити або збагатити практичний досвід того хто навчається за допомогою штучно створеної ситуації. Звичайно, такі технології не замінюють досвід, який спеціаліст отримує безпосередньо на робочому місці, проте ця методика передбачає відтворення виробничого процесу без супутнього ризику для відвідувача аптеки [4].

Симуляційне навчання має ряд переваг: на відміну від традиційного використання симуляційних технологій дозволяє відпрацьовувати певний алгоритм практичних дій, який в майбутньому здобувач освіти зможе використовувати при роботі в аптечній установі. Використовуючи симуляційні технології, студент має можливість повторювати і доводити відповідну навичку

до автоматизму, що, в свою чергу, вдосконалює його майстерність і підвищує компетентність. Але симуляційне навчання вирішує значно більше завдань, ніж просто доведення практичних навичок до автоматизму. Тут відіграє значну роль і спілкування, тобто комунікативна складова навчання. Адже робота в аптечних закладах пов’язана із спілкуванням з відвідувачем [3, с. 252].

Висновки. Отже, впровадження симуляційного методу навчання сприяє забезпеченню чіткої практичної орієнтації викладання профільних дисциплін, що, в свою чергу, підвищує пізнавальну активність студента та його готовність самостійно виконувати типові задачі професійної діяльності.

Використані джерела:

1. Артьоменко, В.В., et al. "Симуляційне навчання в медицині: міжнародний та вітчизняний досвід." Одеський медичний журнал 6 (2015): 67-74. https://files.odmu.edu.ua/journal/OMJ_2015.06/m156_67.pdf
2. Бобкова І.А., Бур’янова В.В., Умінська К.А., Хранівська В.О. АЛГОРИТМІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОГО ТРЕНІНГУ ДЛЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ З ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН ФАРМАЦЕВТИЧНОГО ПРОФІЛЮ. НАУКОВИЙ ЧАСОПИС НАЦІОНАЛЬНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ М. П. ДРАГОМАНОВА. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. Збірник наукових праць / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова. – Випуск 83. – Київ : Видавничий дім «Гельветика», 2021. – 266 с. С. 9-15 DOI https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2021.83.02 http://www.chasopys.ps.npu.kiev.ua/nc-83
3. ШАПОШНІКОВА, В.М., & ЧЕРЕПАНОВА М.О. (2020). СИМУЛЯЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ЯК ІННОВАЦІЙНА ТЕХНОЛОГІЯ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МЕДИЧНИХ ФАХІВЦІВ. Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького.
 Серія: "Педагогічні науки", (3). https://ped-ejournal.cdu.edu.ua/article/view/3953
4. https://clincasequest.academy/simulation/ (дата звернення 18.09.2024)

Буратинська Оксана, викладач
ПФНЗ «Медичний коледж»

ВИКОРИСТАННЯ СИМУЛЯЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПІДГОТОВЦІ КВАЛІФІКОВАНИХ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Ключовим завданням закладів фахової передвищої освіти є підготовка кваліфікованих медичних працівників, готових працювати в умовах сучасної України, зокрема, і в надзвичайних ситуаціях. Традиційні методи навчання не завжди забезпечують достатню практичну підготовку майбутніх медиків. Обмеження, пов'язані з доступом до пацієнтів та етичними нормами, ускладнюють процес навчання.

Симуляційні технології – це інноваційний підхід в освіті, який дозволяє студентам зануритися в реальні професійні ситуації, розвинути необхідні навички, підвищити мотивацію та відповідальність, а також сформувати стійкий інтерес до обраної професії. [1, с.67].

Переваги використання симуляційних технологій:

- Реальні пацієнти не завжди доступні для спілкування зі студентами. Зміни в системі охорони здоров'я призвели до скорочення часу перебування хворого у лікарні, і більшість свого часу він зайнятий обстеженнями та лікуванням. Симулятор доступний у будь-який зручний для студента час.
- Симуляції забезпечують кожному студенту гарантований і стандартизований клінічний досвід.
- Повторення практичних навичок є ключовим для їх закріплення. Симуляційне навчання дозволяє студентам відпрацьовувати навички до автоматизму завдяки необмеженій кількості повторень.
- Симуляції дозволяють студентам відпрацювати нетипові ситуації та рідкісні клінічні випадки, які не завжди доступні для вивчення через обмежений доступ до таких пацієнтів та етичні обмеження.
- Симуляції дозволяють відпрацювати поведінку в критичних ситуаціях. Це важливо для підготовки до надання допомоги при невідкладних станах.
- Студенти можуть навчатися на симуляторах без ризику для пацієнтів. Це підкреслює, що пацієнт не є засобом для навчання.
- Симуляційне навчання дозволяє студентам набувати практичних навичок у безпечному середовищі. Це мінімізує ризики для здоров'я майбутніх медиків [3, с.26].

Симуляційні технології надають широкий спектр інструментів для навчання медиків. Від простих візуальних моделей до складних інтерактивних систем – вибір симулятора залежить від етапу навчання та поставлених завдань.

Можна імітувати стан реального пацієнта, використовуючи:

- **симульованого пацієнта** – людину, спеціально навчену для виконання ролі хворого;
- **симулятор або манекен** – пристрої або моделі, що представляють роботу тіла або його частини, з якими студенти можуть проводити маніпуляції;
- **віртуального пацієнта** – пацієнта, представленого на екрані симулятора [5, с.263].

Симульований пацієнт – людина, яка пройшла різні рівні підготовки і здатна зіграти роль або імітувати певні фізичні ознаки з метою навчання та оцінки.

Термін «стандартизований пацієнт» використовується, коли людина навчена грати роль пацієнта одноманітно і відповідно до конкретних характеристик, наприклад, симулювати напад стенокардії [3, с.68].

Симулятори (манекени і тренажери).

Останні два десятиліття манекени та тренажери все частіше використовують для імітації реальних пацієнтів з метою навчання клінічним та практичним навичкам. Рівень технічної складності манекенів та тренажерів різниться. З одного боку, прості тренажери можуть використовуватися для навчання нескладним процедурам та відпрацювання базових навичок, наприклад, зашивання ран, катетеризація, техніки ін'єкцій. З іншого боку, існують технологічні моделі, такі як Harvey – симулятор кардіологічного пацієнта в натуральну величину, який може відтворювати аускультативні картини, тактильні та візуальні прояви різних захворювань серцево-судинної системи [5, с.265].

Застосування віртуальних пацієнтів.

Віртуальних пацієнтів можна використовувати у багатьох випадках, наприклад:

- в якості завдання в навчальній програмі проблемно-орієнтованого навчання;
- підтримка самостійного навчання студентів через клінічні сценарії;
- спільне навчання студентів, що працюють в парах або в групах з віртуальним сценарієм.

Переваги використання віртуальних пацієнтів.

- Доступ до віртуальних пацієнтів можна отримати при першій необхідності, простіше, ніж до симульованого пацієнта і манекенів.
- Студенти використовують віртуального пацієнта для широкого спектра клінічних сценаріїв, які можуть зустріти в реальному житті.
- Студент може взаємодіяти з пацієнтом.
- Робота з віртуальним пацієнтом демонструє інтеграцію теорії і практики, а також базових дисциплін з клінічними.

Симуляційне навчання стало невід'ємною частиною сучасної медичної освіти в Україні. Цей метод дозволяє студентам набувати практичних навичок у безпечному середовищі, розвивати клінічне мислення та глибше розуміти теоретичні аспекти медицини. Ефективність симуляційного навчання залежить від чітко визначених цілей, зворотного зв'язку, різноманітності сценаріїв та

професіоналізму викладача. Симуляції є невід'ємною, а не додатковою частиною навчальної програми.

Симуляції в медсестринстві – це ефективний інструмент для відпрацювання практичних навичок, але вони не можуть повністю замінити реальне спілкування з пацієнтом. Симуляції не дозволяють врахувати всі біопсихосоціальні аспекти здоров'я хворого, які важливі для ефективної медсестринської допомоги. Для підвищення реалістичності симуляцій необхідно вдосконалювати обладнання, залучати акторів та готувати викладачів [4, с.175].

Хоча впровадження симуляційних технологій вимагає значних фінансових витрат на придбання та оновлення обладнання, воно є ефективним інструментом для створення навчального середовища, максимально наближеного до реальної клінічної практики [2, с.53].

Використані джерела:

1. Артьоменко В.В. Симуляційне навчання в медицині: міжнародний та вітчизняний досвід. Одеський медичний журнал, 6, 2015 (152), 67–74. http://files.odmu.edu.ua/journal/OMJ_2015.06/m156_67.pdf
2. Бойчук Т. Ефективність симуляційних сценаріїв в оптимізації практичної підготовки студентів у закладі вищої медичної освіти України. Медична освіта. 2018. No2 (50-54). https://ojs.tdmu.edu.ua/index.php/med_osvita/article/view/8965/pdf
3. Запорожан, В., Тарабрін, О. (2018). Симуляційна медицина. Досвід. Здобуття. Перспективи. Суми: ПФ вид-во «Університетська книга» (Zaporozhan, V., Tarabrin, O. (2018). https://dspace.onua.edu.ua/items/ce9b7866-7fc7-465f-8449-13eb34ebdf78
4. Лазько А. Симуляційні технології в освітньому просторі медичного ЗВО. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології, 2023, № 5-6 (129-130). https://pedscience.sspu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/11/%D0%9B%D0%B0%D0%B7%D1%8C%D0%BA%D0%BE.pdf
5. Ronald M. Harden, Jennifer M. Laidlaw, David M. Irby Essential skills for a medical teacher an introduction to teaching and learning in medicine English, 2017, Edition:2nd edition, Publisher: Elsevier, Edinburgh, 2017. https://search.worldcat.org/title/Essential-skills-for-a-medical-teacher-an-introduction-to-teaching-and-learning-in-medicine/oclc/956759529

Васильєва Леся, викладач,
Захарченко Юлія, викладач,
Комунальний заклад освіти
«Полтавський базовий фаховий
медичний коледж»

РОЛЬ СИМУЛЯЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Сучасність висуває нові вимоги до рівня підготовки здобувачів освіти, які включають в себе не тільки глибокі теоретичні знання, а й високий рівень володіння різноманітними медичними маніпуляціями. Виходячи з цього, одним

із головних напрямків у медичній освіті є необхідність значного посилення практичного аспекту підготовки майбутніх медичних сестер. На даний час проблеми із опануванням здобувачами освіти практичних навичок пов'язані з низкою причин, серед яких особливо відокремити необхідно етичні та законодавчі обмеження в спілкуванні здобувачів освіти та пацієнтів, неможливість відтворення багатьох маніпуляцій, відсутність у відділеннях клінічних баз тематичних хворих.

У зв'язку з цим величезного значення набуває впровадження в навчальний процес симуляційних технологій, які дають можливість оволодіння практичними навичками без ризику заподіяти шкоду пацієнтам, багаторазово відпрацьовувати певні вправи і дії при забезпеченні своєчасних, докладних професійних інструкцій з боку викладача в ході роботи, розвитку вміння швидко приймати рішення та виконувати більшість втручань, зниження стресу при перших самостійних маніпуляціях, а також можливість об'єктивної оцінки досягнутого рівня .

Ключовим аспектом будь-якого навчання є його практична спрямованість. Симуляційна освіта є однією з основних методик практичної підготовки медичних фахівців в розвинених країнах.

При симуляційному навчанні основним є отримання практичних і теоретичних знань без нанесення шкоди здоров'ю людини за умов реалістичного моделювання клінічної ситуації. Саме завдяки таким технологіям підготовка майбутніх медичних сестер максимально наближена до їх реальної діяльності [1, с. 10-12].

Видатний психолог та лікар К.К. Платонов писав про особливості навчання фахівців з використанням тренажерів: «Тренажер – це навчальний посібник, що дозволяє формувати навички, необхідні в реальних умовах праці».

Використання симуляційних технологій підвищує інтерес до процесу навчання і є важливою частиною у підвищенні професійної компетенції медичних сестер .

Основні освітні цілі стимуляційного навчання:

– знання (діагностика відповідно до стандартів (настанов, протоколів);

– технічні навички (психомоторна компетенція – виконання правильно та вчасно);

– нетехнічні навички (професійна поведінка із залученням знань та

технічних навичок).

Орієнтовна класифікація типів симуляційних методик, що використовуються у медичній освіті, запропонована Грицун Т.О.:

– комп'ютеризовані манекени, екранні симулятори (дозволяють імітувати відповідну реакцію);

– анатомічні моделі – використовуються для навчання окремим умінням і навичкам;

– фантом – модель людини або його частини в справжню величину, що заміщає оригінал, який зберігає тільки деякі важливі його властивості (сприяє формуванню системи взаємопов'язаних умінь і навичок);

– манекен – фігура, на якій можна формувати систему взаємопов'язаних умінь і навичок;

– тренажер – пристрій для штучного створення (імітації) різних ситуацій або об'єктів, що дозволяє формувати окремі навички та вміння;

– стандартизовані пацієнти;

– система ситуаційних завдань;

– навчальні ігри клінічного типу (дозволяють формувати вміння клінічного мислення);

– навчальні ігри організаційно)діяльнісного типу (сприяють формуванню професійних умінь і навичок організаційного характеру) [2].

Основні форми симуляційного навчання:

– майстер-класи;

– мультидисциплінарні тренінги;

– командні заняття (командні тренінги);

– змагання;

– дискусія;

– рольові та ділові ігри;

– «стандартизований пацієнт».

Таким чином, застосування сучасних педагогічних технологій, таких як навчання в центрі симуляції, ділові ігри, комп'ютерні технології дозволяє підвищити мотивацію і самооцінку тих, хто навчається і надає можливість кожному здобувачу освіти неодноразово відпрацювати практичну навичку або її елемент відповідно до професійного стандарту і порядків надання медичної допомоги в умовах, максимально наближених до реального виробничого

середовища, а також досягнути основної мети професійної сестринської освіти в підготовці кваліфікованого медичного працівника – бути конкурентно здатною на ринку праці, компетентним і відповідальним фахівцем.

Використані джерела:

1. Анчева І.А. Роль віртуальних технологій в якості професійної підготовки медичних працівників / І.А. Анчева // Медична освіта. – 2014. – №. 3. – С. 10–12
2. Грицун Т.О. Роль та використання симуляційних технологій у підви) щенні професійної компетенції лікарів)курсантів та інтернів на кафедрах ДЗ «ЗМАПО МОЗ України» [Електронний ресурс] / Т.О. Грицун. – Режим доступу: http://zmapo.edu.ua/index.php/metod/394)simulation)technology.

Дуда-Мізинчук Ольга, викладач
Цьомик Ольга, виклад
Чортківський медичний
фаховий коледж

ВИКОРИСТАННЯ СИМУЛЯЦІЙНОГО НАВЧАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ З ВНУТРІШНЬОЇ МЕДИЦИНИ З МЕТОЮ ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У МАЙБУТНІХ МЕДИКІВ

У даний час перед медичною освітою стоїть низка проблем, зокрема, необхідність зменшення розриву між теорією і клінічною практикою. Все більше уваги приділяється високому рівню необхідної професійної кваліфікації, відповідальності медичних працівників, безпеці пацієнтів, етичним питанням.

Сьогодення вимагає від молодого спеціаліста не тільки професіоналізму, а і самостійності, вміння швидко приймати рішення, не лякатись особистої відповідальності, творчо підходити до вирішення завдань. Водночас традиційні форми медичної освіти не завжди передбачають підходи для забезпечення ефективної підготовки перед тим, як медичний працівник почне працювати з пацієнтами. Підготувати таку особистість нам допомагають різноманітні інноваційні форми та методи.

Викладачі нашого навчального закладу упроваджують та застосовують в своїй освітній діяльності нові підходи, ідеї, методи та прийоми, технології, спрямовані на оновлення, модернізацію, трансформацію навчального процесу відповідно до вимог часу. Зокрема, на заняттях з внутрішньої медицини ми використовуємо ситуативне моделювання, симуляційне навчання.

У декого виникає хибна думка, що симуляційне навчання – це відпрацювання на тренажерах певних процедур і маніпуляцій. Це дійсно дуже

важлива складова частина навчального процесу, але не єдина. Наприклад, при наданні невідкладної допомоги загальний успіх залежить не тільки від індивідуальних знань, вмінь та навичок, а й від злагодженої і ефективної роботи усієї команди медиків, яка працює. Симуляційна форма навчання є найбільш оптимальною при наданні екстреної медичної допомоги. Саме в цьому випадку можливо більш повно і реалістично моделювати об'єкт у певній ситуації, отримати необхідні теоретичні та практичні знання, відпрацьовувати конкретні навички, не завдаючи шкоди здоров'ю людини.

У стресовому стані значно збільшується кількість помилок, які роблять медичні працівники – навіть у тих процедурах, які вони раніше у спокійній ситуації відпрацьовували на тренажерах. Тому, імітуючи реальну ситуацію, потрібно вчити студентів діяти і в стані нервового напруження. Симуляційне навчання вирішує значно ширше коло завдань, ніж просто відпрацювання на спеціальних тренажерах моторних навичок виконання певних маніпуляцій і процедур. Не менш важливим є розвиток не тільки технічних навичок, а і здатності приймати рішення, лідерських та організаторських якостей, навичок командного спілкування і підтримки.

У процесі симулювання відбувається діалог на професійному рівні, зіткнення думок і позицій, взаємна критика гіпотез і пропозицій, їх обґрунтування, що призводить до появи нових знань, сприяє набуттю досвіду вирішення професійних завдань. Це дає можливість здобувачам освіти реалізувати себе, враховуючи рівень досягнутих знань інтелекту, що створює умови для саморозвитку особистості. Розігрування ситуації імітує реальність і надає можливості діяти «наче насправді». Кожна особа у певній ситуації має чітко усвідомлювати зміст, функції та місце своєї ролі у командній роботі.

Симуляційна модель навчання покликана реалізувати, крім основної дидактичної мети, ще й комплекс цілей, надання студенту можливостей: самовизначення; висловлення своїх думок; формування і розвитку навичок співробітництва в колективі; розвиток творчої уяви. Учасники навчального процесу під час імітації тієї чи іншої ситуації перебувають в інших умовах, ніж у традиційному навчанні. Вони вчаться спілкуватися, бути демократичними, критично мислити, приймати продумані рішення. Здобувачі освіти самі обирають власну роль у ситуації, висуваючи припущення про ймовірний

розвиток подій, створюють проблемну ситуацію, шукають шляхи її розв'язання, беручи на себе відповідальність за обране рішення.

Безумовно, симуляційні технології не зможуть замінити досвід, набутий біля ліжка хворого, проте стимуляційний тренінг надає цілий ряд переваг:

– відсутність ризику для пацієнта завдяки клінічному досвіду, придбаному у віртуальному середовищі;

– об'єктивізація оцінки досягнутого рівня майстерності;

– необмежена кількість повторів для відпрацювання навичок;

– відпрацювання дій при рідкісних патологіях і таких, які загрожують життю;

– зниження стресу під час перших самостійних маніпуляцій;

– тренінг відбувається незалежно від розкладу роботи клініки;

– розвиток індивідуальних умінь і навичок;

– розвиток клінічного мислення;

– розвиток логічного мислення;

– розвиток мислення, заснованого на принципах доказової медицини.

Симуляційні сценарії використовуємо на заняттях з внутрішньої медицини для удосконалення конкретних практичних навичок, а саме: обстеження пацієнта, виконання маніпуляцій, надання невідкладної допомоги, здійснення догляду за пацієнтом.

Надзвичайно важливою і відповідальною частиною симуляційного навчання є дебрифінг, тобто обговорення після виконання сценаріїв. Під час дебрифінгу викладачі разом із студентами аналізують дії команди, звертаючи увагу не лише на техніку виконання, а й на різні моменти, пов'язані з не технічними навичками – комунікацією і взаємодією у команді, процесом прийняття рішень, роллю лідера, розподілом завдань, ефективністю використання усіх членів команди та ін. Усі разом визначають успіхи та позитиви, ключові проблеми й доходять висновку, що саме потрібно змінити, щоб команда працювала краще і ефективніше. У даному обговоренні здобувачі освіти оцінюють свою роботу та роботу своїх колег. Проведення дебрифінгів – це тема, якій потрібно приділяти особливу увагу, ефективні методики яких суттєво підвищують користь від проведеного навчання.

Висновки. Використання симуляційного навчання у медицині - це добрий шлях до підвищення мотивації, зацікавленості здобувачів освіти у навчанні. Ця

модель створює у майбутніх фахівців можливість займати не просто активну, але і ініціативну позицію в навчальному процесі, засвоювати запропонований викладачем матеріал, пізнавати світ, самому шукати відповіді та не зупинятись на знайденому як на остаточній істині. Вона підвищує інтерес студентів до процесу навчання і є важливою частиною в підвищенні професійності майбутніх медиків.

Використані джерела:

1. Ігрове моделювання в діяльності педагога: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / За ред. В. А. Сластенина, І. А. Колесникової. - М .: Академія, 2006. - 368 с.
2. Манолова Є. П. Ділова клінічна гра як спосіб активного засвоєння навичок професійної діяльності майбутнього лікаря / Є. П. Манолова, І. Б. Єршова, М. В. Воронов // Український медичний альманах. – 2004. – Т. 7. – № 3. – С. 84–85.
3. Використання ділової гри як активної методики навчання майбутніх лікарів загальної практики –сімейної медицини / Т.А. Трибрат, Ю.М. Казаков, Н.І Чекаліна [та ін.] // «Реалії, проблеми та перспективи вищої медичної освіти»: матеріали наук. – практ. конф. з міжнар. участю, 25 березня 2021. – Полтава, 2021. – С. 269-271

Жебрацька Аліна, викладач
Ковтун Оксана, викладач
«Чортківський фаховий медичний коледж»

КЕЙС-ТЕХНОЛОГІЯ - ІНТЕРАКТИВНА ТЕХНОЛОГІЯ ДЛЯ НАВЧАННЯ НА ОСНОВІ РЕАЛЬНИХ АБО ВИГАДАНИХ СИТУАЦІЙ

Нині часто доводиться зустрічатися з такими підходами, як метод вивчення ситуацій, ділових історій і просто метод case-study. На сьогоднішній день кейс-стаді переросла рівень методу навчання і вийшла на рівень педагогічної технології.

Науковці в сфері інноваційних технологій вважають, що кейс технологія розглядається нині як:

– специфічний різновид проектно-дослідницької технології, так як включає в себе операції дослідного процесу, аналітичні процедури, які передбачають осмислення проблеми і пошук її шляхів вирішення на підставі кейса, який виступає одночасно в якості технічного завдання та джерела інформації;

– технологія колективного навчання, найважливішими складовими якої виступають робота в групі (або підгрупах) і взаємний обмін інформацією;

– технології розвиваючого навчання, які містять процедури індивідуального, групового і колективного розвитку, що спрямовані на формування різноманітних особистісних якостей учнів;

– технологія, що дає змогу самостійно розібратися в запропонованій проблемі за допомогою відомих їм способів діяльності, визначити ефективність цих способів і, в разі необхідності, освоїти нові .

Досягнення успіху є однією з головних рушійних сил і формує стійку позитивну мотивацію і зростання пізнавальної активності студентів у вищій школі. Використання кейс технологій має певні переваги. Вони допомагають підвищити інтерес до досліджуваної проблеми, розвивають соціальну активність, комунікабельність, вміння слухати і грамотно викладати свої думки.

Акцент навчання переноситься на вироблення знань, умінь і навичок, а не на оволодіння готовими знаннями. Даний метод а дає можливість майбутнім фахівцям не тільки активно включатися в їх розгляд, але і в складання кейсів.

Кейс-технології об'єднують в собі одночасно і симуляційну гру, і метод проектів, і ситуативний аналіз.

У кейс-технології проводиться аналіз реальної ситуації (певних первинних даних) опис якої одночасно відображає не тільки будь-яку практичну проблему, а й актуалізує певний комплекс знань, який необхідно засвоїти при вирішенні даної проблеми. Зазначені технології допомагають підвищити інтерес студентів до досліджуваного предмета, розвивають у майбутніх медичних працівників такі якості, як соціальна активність, емпатія, вміння слухати і грамотно викладати свої думки.

На практичних заняттях з клінічних дисциплін ми часто використовуємо методику кейс-стаді для перевірки засвоєних знань та практичних навичок з теми а також для підведення підсумку заняття.

Так наприклад на занятті «Медсестринський процес при гіпертонічнічних кризах», викладачі пропонують студентам клінічну ситуацію:

Пацієнтка 53 роки скаржиться на сильний головний біль в ділянці потилиці, біль за грудиною, відчуття серцебиття. Стан погіршився раптово, після побутового конфлікту. Виник біль в потиличній ділянці, що супроводжувався серцебитям, болем в ділянці серця, було одноразове блювання, яке дещо покращило стан. Пацієнтка прийняла таблетку бісопрололу 5 мг.

Хворіє на гіпертонічну хворобу протягом останніх 10 років.

Останнє загострення триває близько години. Схожі напади турбують останні пів року, пов'язані як правило з значним фізичним навантаженням або зі стресовими ситуаціями.

Препарати приймає нерегулярно. Останнє планове вживання гіпотензивних – 4 дні тому - Лориста Н (50/12,5). Супутніх захворювань немає. В дитинстві перенесені дитячі інфекції, апендектомія.

Спадковий анамнез – мати пацієнтки хворіє на артеріальну гіпертензію більше 40 років, в анамнезі у неї - перенесений ішемічний інсульт.

Алергологічний анамнез не обтяжений. Шкідливих звичок немає.

Відповідно до умови кейсу студенти, працюючи в малих групах мають розіграти ситуацію з урахуванням діагнозу, провести необхідні обстеження, оцінити їх (дані фізикального обстеження та результати додаткових методів викладачем розроблені заздалегідь).

А – дихальні шляхи прохідні.

В – ЧД 20хв, ритмічне, задовільних властивостей.

С – шкіра обличчя гіперемована, тепла на дотик, пульс на променевій артерії 110 уд/хв. ритмічний, задовільного наповнення та напруження. АТ 180/90 мм.рт.ст. – права рука, ліва рука – 190/100 мм.рт.ст. Верхівковий поштовх в V міжребер'ї на 1 см назовні від лівої середньо ключичної лінії, підсилений. Ліва межа серця розширена вліво на 2см. При аускультації - акцент II тону над аортою.

Д – пацієнтка неспокійна, свідомість збережена, на питання відповідає чітко, порушень свідомості, чутливості, координації немає.

У – шийні вени не набряклі, температура тіла в нормі.

Реєстрація ЕКГ, оцінка ориманих даних (Порушень ритму, ознак ішемії немає).

Попередній діагноз ГХ II ст. Не ускладнений гіпертонічний криз.

Пульсоксиметрія, сатурація 97%.

Контроль тиску 160/90 мм.рт.ст. – права рука, ліва рука – 170/90 мм.рт.ст.

Кінцевим кроком є складання плану лікування чи невідкладної допомоги відповідно до діагнозу та відпрацювання практичних маніпуляцій.

Заспокоїти і пояснити тактику.

Базисна медикаментозна терапія

Каптоприл оцінка через 30 хв після прийому, в разі неефективності…
Ніфедипін оцінка через 30 хв після прийому, в разі неефективності…
Клонідин оцінка через 30 хв після прийому, в разі неефективності…
Пропранолол оцінка через 30 хв після прийому, в разі неефективності..
Фурасемід/торасемід демонстрація введення

Бендазол/дибазол демонстрація введення

Контроль АТ та оцінка відповіді на лікування через 30 хв АТ 140/70 мм.рт.ст. – права рука, ліва рука – 140/85 мм.рт.ст. Узгодити дозу і час наступного прийому антигіпертензивних препаратів

В процесі використання кейс-технологій у студентів відбувається: розвиток інтегральних, загальних та спеціальних компетентностей відповідно до стандартів ФПО; розвиток навичок аналізу та клінічного мислення; об'єднання знань із теорії і практики; демонстрація різних позицій і точок зору; формування навичок оцінки альтернативних варіантів в умовах невизначеності.

Крім того, у процесі застосування викладачем кейс-технологій студенти отримують ефективні презентаційні вміння та комунікативні навички.

Отже, кейс-технологія слугує інтерактивною технологією навчання, що вибудовується на основі реальних чи вигаданих ситуацій й спрямована не стільки на освоєння знань, скільки на формування в майбутніх фахівців нових якостей та умінь.

Використані джерела:

1. Пустовойт Б., Федяй І. Кейс-технологія як один із сучасних методів викладання у закладах вищої освіти для формування компетентності майбутніх фахівців. Наукові записки кафедри педагогіки. 2018. №1(43), С. 422−430. URL : https://periodicals.karazin.ua/pedagogy/article/view/11959
2. Ребуха Л. З. Характеристика засобів інноваційних технологій для фундаменталізації професійної підготовки майбутніх соціальних працівників. Вісник Львівського державного університету безпеки життєдіяльності: зб. наук. праць. Львів, 2018. №17. С. 156−161.
3. Сурмін Ю. П. Кейс-метод: становлення та розвиток в Україні. Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. 2015. №2. С. 19−28. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadu

Кісільова Марина, викладач
КЗ СОР «Сумський фаховий медичний коледж»

ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНОГО ОБЛАДНАННЯ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ КЛІНІЧНИХ ЛАБОРАТОРНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

В останній час спостерігається стрімкий розвиток лабораторної діагностики в Україні, за рахунок використання сучасних технологій під час проведення клінічних лабораторних досліджень. У клініко-діагностичних лабораторіях державного підпорядкування запроваджується у повсякденну практику використання нових методів, перехід на автоматизоване обладнання, що

дозволяє значно підвищити потенціал самої лабораторії та пришвидшити діагностику захворювань.

Наразі виконання практично всіх видів лабораторних досліджень стає можливим завдяки сучасним технологіям та аналізаторам. Комп'ютеризація й автоматизація змінили характер роботи клініко-діагностичних лабораторій.

Арсенал сучасних аналізаторів і технічних засобів для проведення лабораторних досліджень різноманітний: посуд, вакуумні системи забору – вакутейнери, різноманітні дозуючі пристрої, звичайні та програмовані фотометри, високопродуктивні аналізатори тощо.

Не так давно в нашій країні практично всі види аналізів виконувалися вручну працівником лабораторії – лаборантом. Тобто, оснащення лабораторії передбачало використання такого обладнання і технічних засобів, при роботі з яким потрібна безпосередня участь працівника в проведенні будь-яких маніпуляцій з досліджуваним біологічним зразком.

Зважаючи на це виникали складності та проблеми, як:

- порушення технології відбору проб, а також змішування зразків;
- помилки при розрахунку концентрації компонента, що визначається;
- недостатня якість підготовлених препаратів, призначених для цитологічного аналізу;
- необхідність постійного контролю ходу виконання дослідження, реєстрації отриманих даних;
- імовірність зараження або нанесення шкоди здоров'ю лаборанта при роботі з небезпечними зразками, наприклад, інфікованим матеріалом;
- у цілому – низька продуктивність праці.

Сучасне оснащення лабораторії, яка передбачає використання високотехнологічного обладнання та стандартизацію методів дослідження, дає можливість [2, с. 76]:

- мінімізувати ймовірність помилок, що виникають внаслідок «людського фактора». Це особливо важливо при виконанні рутинних операцій;
- поліпшити якість підготовлених проб, значно підвищити точність аналізів;
- домогтися економії дорогих реагентів і біологічних матеріалів;

- звести до мінімуму необхідність у безпосередньому контакті лаборанта з агресивними хімічними речовинами і досліджуваним біологічним матеріалом;
- скоротити часові витрати, необхідні на проведення дослідження, оптимізувати роботу працівників лабораторії;
- провести оцінку отриманих результатів і навіть формування звітності.

Сучасне оснащення лабораторій передбачає використання автоматизованих пристроїв, що мають безліч попередньо встановлених режимів дослідження. За допомогою такої сучасної техніки можливо проводити серійні дослідження в галузі біохімії, імунології, гематології тощо.

Важливо зазначити, що стандарти оснащення лабораторій з роками змінюються і удосконалюються, що пов'язано, у першу чергу, із появою більш сучасних, зручних і високоточних приладів і обладнання.

Так, гематологічний аналізатор входить до переліку обов'язкового оснащення лабораторно-діагностичних центрів. Він активно використовується для точних кількісних досліджень крові. Залежно від ступеня автоматизації процесу роботи, виділяють два види аналізаторів: автоматичний (повністю автоматизований пристрій, здатний обробляти десятки зразків кожну годину, а також тривалий час зберігати в пам'яті отримані результати і роздруковувати їх у разі потреби. Одні можуть працювати з цілісною кров'ю, інші – із розведеною) та напівавтоматичний (має аналогічні характеристики з автоматичним аналогом, однак вимагає обов'язкової присутності оператора. Підготовка біоматеріалу проводиться лаборантом, після чого проба переноситься в апарат) [2, с. 46].

Інший не менш важливий прилад – біохімічний аналізатор – використовується для проведення біохімічних досліджень електролітів, ферментів, гормонів та інших речовин. Такий аналізатор здатний визначити концентрацію і наявність речовин практично у всіх видах біологічного матеріалу [1].

Найбільш ефективними є автоматичні біохімічні аналізатори, вони мають цілий ряд переваг, серед яких: висока продуктивність; мінімальні витрати на витратні матеріали; простота і зручність управління; додатково передбачена система охолодження блоку зберігання реагентів.

Отже, оснащення клініко-діагностичних лабораторій сучасним обладнанням дозволить проводити клінічні лабораторні дослідження та надавати лабораторні послуги якісно, точно, забезпечить надійність та своєчасність виданих результатів.

Використані джерела:

1. Лаборатория Synevo. URL: https://www.synevo.ua/ru/p/about-synevo (дата звернення: 07.11.2024).
2. Шевченко Т.М., Полушкін П.М. Електронний посібник до вивчення курсу «Організація лабораторної справи з системою управління якістю лабораторних досліджень». Дніпропетровськ : ДНУ, 2014. 136 с. URL: http://repository.dnu.dp.ua:1100/upload/753e2847ec21628e5b3a50a2ca0782c2Sistema_uprav linnya_yakistyu_laboratornix.PDF (дата звернення: 07.11.2024).

Оніщенко Наталія, викладач
КЗОЗ «Красноградський
медичний фаховий коледж»
Харківської обласної ради

ІНФОГРАФІКА ЯК ПЕРСПЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ ВИВЧЕННЯ ХІМІЇ У ФАХОВІЙ ПЕРЕДВИЩІЙ ОСВІТІ

Сучасний освітній простір вимагає від викладачів хімії постійного оновлення методичного арсеналу та адаптації до нових викликів. Інтеграція цифрових інструментів (презентації, відео, симуляції, онлайн-платформи) у навчальний процес дозволяє візуалізувати складні хімічні поняття, створити інтерактивні навчальні матеріали та забезпечити доступ до великого обсягу інформації. Інфографіка, як візуальне представлення інформації, набирає все більшої популярності в освітньому процесі, тому що дозволяє подати складні концепції у формі простих і зрозумілих зображень, що значно полегшує процес навчання. За визначенням Вікіпедії, **інфографіка** – це графічне візуальне подання інформації, даних або знань, призначене для швидкого та чіткого відображення складної інформації. Засоби інфографіки надають можливість викладачам, студентам, слухачам представляти візуальні якісно-кількісні моделі процесів та явищ, які вивчаються, розуміти їхній взаємозв’язок, дослідити вплив різноманітних факторів, представляти у наглядному вигляді розвиток досліджуваних явищ та процесів [1]. Це підвищує мотивацію студентів до навчання і робить освітній процес більш захопливим та змістовним.

Інфографіка – це потужний інструмент у вивченні хімії, який не просто передає інформацію, а й стимулює глибоке розуміння складних процесів та явищ. Аналізуючи інфографіки, студенти вчаться встановлювати причинно-наслідкові зв’язки, виявляти закономірності та формувати власну думку. Цей процес розвиває їхню здатність критично мислити, аргументувати свою позицію та приймати обґрунтовані рішення.

За форматом розрізняють статичну та динамічну інфографіку, які можуть бути ефективними у вивчення хімії. Наведемо кілька прикладів їх застосування.

Статичні інфографіки

Періодична система елементів: візуалізація розміщення елементів за групами та періодами, з підсвічуванням важливих властивостей (металічність, неметалічність, радіус атома тощо); додавання іконок для позначення використання елементів у різних галузях (енергетика, медицина, промисловість).

Будова атома: схематичне зображення ядра, електронних оболонок та орбіталей; анімація руху електронів для кращого розуміння квантових моделей.

Хімічні реакції: візуалізація процесу реакції за допомогою стрілок, що показують рух атомів і молекул; використання кольорів для відмінності реагентів і продуктів; додавання анімації для демонстрації енергетичних змін.

Молекулярні структури: детальні 3D-моделі молекул з позначенням типів зв'язків та кутів; порівняння структур різних ізомерів.

Хімічні властивості речовин: таблиця з основними властивостями (температура плавлення, кипіння, розчинність тощо); використання іконок для позначення токсичності, горючості та інших важливих характеристик.

Динамічні інфографіки

Анімації хімічних реакцій: візуалізація руху атомів і молекул у реальному часі; моделювання зіткнень, утворення та розриву зв'язків.

Інтерактивні моделі молекул: можливість обертати молекулу в 3D, змінювати кути огляду; виділення окремих атомів або груп атомів.

Симуляції хімічних процесів: моделювання дифузії, осмосу, електролізу та інших процесів; дозволяють проводити експерименти в віртуальній лабораторії.

Відео-уроки з хімії: поєднання відеозапису з анімацією та інтерактивними елементами; можливість зупинити відео, повернутися до попередніх кадрів.

Аналіз наукових джерел, інтернет-ресурсів та власний досвід показує, що до засобів інфографіки можна віднести широке коло комп’ютерних засобів та

інтернет-ресурсів. В таблиці 1 наведено деякі поширені інструменти інфографіки [2].

Таблиця 1. Деякі поширені інструменти інфографіки

Інструмент	Можливості
Inkscape	Вільне програмне забезпечення для редагування іллюстрацій
Adobe Illustrator	Професійний інструмент для редагування іллюстрацій
Piktochart	Дозволяє користувачам створювати інфографіку, використовуючи 400 безкоштовних шаблонів
Gapminder	Он-лайн і оф-лайн версії програмного забезпечення для інтерактивної візуалізації показників статистики глобального розвитку країн та континентів
Tableau	5 продуктів з візуалізації даних Tableau Desktop, Tableau Server, Tableau Online, Tableau Reader and Tableau Public, два останніх для вільного використання
Wordle	Створення хмарини слів з термінів статті, книги, сайту
Visual.ly	Сайт для переглядів та обміну інфографікою, кращі практики її використання
ResumUp	Представлення резюме як інфографіки

Засобами інфографіки можна представити діаграми, графіки, карти, фотографії та ілюстрації. Наведемо деякі приклади завдань практичного застосування інфографіки на заняттях з хімії.

Приклад перший із застосуванням *Timeline інфографіки.* Створіть інфографіку на тему «Розвиток органічної хімії» простеживши еволюцію органічної хімії від вивчення природних сполук до синтезу складних органічних молекул. Використовуйте елементи відкриття важливих класів органічних сполук (вуглеводнів, спиртів, кислот).

Приклад другий. Інфографіка про процеси та як робити *(Processes and how – to's infographic).* Створіть інфографіку про перегонку нафти. Подайте великі виробничих циклів у вигляді простих блок-схем. Візуалізуйте технологічні схеми продемонструвавши взаємозв'язки між різними установками та апаратами. Поясніть технологічні операції описуючи кожну стадію процесу.

Приклад третій. Інфографіка «Проти» або Порівняння (Versus or Comparison Infographic). Створіть інфографіку порівняння фізичних та хімічних властивостей металів і неметалів (провідність, блиск, реакційна здатність тощо), органічних та неорганічних сполук (склад, будова та застосування), ізомерів (структурних формул та властивостей різних ізомерів однієї сполуки); порівняння хімічних реакцій (екзотермічних та ендотермічних, окисно –

відновних, заміщення та приєднання); порівняння методів аналізу (фізичних та хімічних, хроматографії та спектроскопії); порівняння різних технологій (батч-процес та безперервний процес, каталітичні та некаталітичні процеси, традиційні та «Зелені» технології). Виділіть ключові відмінності, сфокусуйтеся на найважливіших характеристиках, використовуйте візуальні елементи: діаграми, ілюстрації та ікони.

Приклад четвертий. Статистична інфографіка *(Statistical Infographic).* Покажіть залежність виходу продукту реакції від різних факторів (температура, концентрація, каталізатор) за допомогою графіків. Візуалізуйте зміну концентрації речовин з часом за допомогою кінетичних кривих.

Приклад п'ятий. Географічна інфографіка *(Geographic Infographic)*. Створіть карти забруднення повітря, води або ґрунту різними хімічними речовинами. Покажіть розташування промислових підприємств, транспортних шляхів та інших джерел забруднення. Продемонструйте, як забруднення впливає на різні екосистеми.

Використані джерела:

1. Безуглий, Д. Візуалізація як сучасна стратегія навчання // Фізико-математична освіта. Науковий журнал. – Суми : СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2014. – № 1 (2). – С. 5–11. – Режим доступу: http://cyberleninka.ru/article/n/vizualizatsiya-yak-suchasna-strategiyanavchannya#ixzz4B5DUQSRo (дата звернення: 19.10.2024).
2. Панченко, Л.Ф., Разорьонова, М.В. Використання інфографіки в освіті // Наукові записки. – вип.10. Серія: Проблеми методики математичної і технологічної освіти. Ч.2. – Кропивницький: РВВ КДПУ ім. В.Винниченка, 2016. – С.122–126.
3. Інфографіка в школі - засіб навчання та самоосвіти. https://oplatforma.com.ua/article/1303-qqq-17-m5-22-05-2020-suchasniy-zasb-samoosvti-ta-navchannya-nfografka (дата звернення: 19.10.2024).
4. 5 типів інфографіки та випадки коли їх варто використовувати. https://careers.epam.ua/blog/five-types-of-infographics-and-their-use-cases (дата звернення: 19.10.2024).
5. Важливі поради для створення інфографік та візуалізації даних. https://euprostir.org.ua/practices/133543 (дата звернення: 19.10.2024).

Рябіченко Світлана, викладач
КЗ СОР «Сумський фаховий
медичний коледж»

ВИКОРИСТАННЯ СИМУЛЯЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІН «ПЕДІАТРІЯ», «МЕДСЕСТРИНСТВО В ПЕДІАТРІЇ»

Керуючись Законом України від 01.07.2014 р. № 1556-VII «Про вищу освіту» [1, 2], в Україні почали приділяти суттєве значення розвитку

симуляційного навчання як одному зі шляхів створення і впровадження нових конкурентоспроможних технологій для забезпечення інноваційного розвитку суспільства та підготовки фахівців інноваційного типу. Щоб досягти максимально можливого ступеня реалізму при імітації різноманітних клінічних сценаріїв, а також відпрацювання алгоритму дій при окремих діагностичних та лікувальних маніпуляціях, сучасні тенденції медичної освіти пропонують використання методик симуляційного навчання. Безпека і якість надання медичної допомоги визначається рівнем практичної майстерності медичних фахівців, їх комунікативними навичками, умінням працювати в команді, здатністю контролювати лікувальний процес в стресовій ситуації. Наразі, у системі вітчизняної медичної освіти все частіше застосовуються фантоми, моделі, муляжі, тренажери, віртуальні симулятори та інші технічні засоби навчання, що дозволяють з певним ступенем вірогідності моделювати маніпуляції, клінічні ситуації і інші аспекти професійної діяльності медичних працівників [5].

Мета статті – огляд сучасних можливостей та організації проведення симуляційного навчання при вивченні дисциплін «Педіатрія» та «Медсестринство в педіатрії» в умовах симуляційного центру.

«Ігри дають таку практику, яку ніщо інше дати не може»
Р.Г. Грем, К.Ф. Грей.

Дитинство (від народження до вісімнадцяти років) є надзвичайно важливим етапом розвитку людини. Захворювання дітей обумовлені різноманітністю етіологічних форм хвороб, необхідністю проводити диференціальну діагностику з інфекційними захворюваннями, невідкладними станами та вродженими патологіями, враховуючи вікові особливості.

З огляду на труднощі, які є сьогодні при роботі студента біля ліжка хворого в закладах охорони здоров'я, актуальності набувають симуляційні технології навчання з використанням фантомів, віртуальних симуляторів.

Симуляція – це імітація виконання реального процесу або роботи системи протягом певного часу. Використання симуляції як методу для набуття практичних навичок і навчання називають симуляційним навчанням[2].

Симуляція – це освітня методика, яка передбачає інтерактивний вид діяльності «занурення в середовище» шляхом відтворення реальної клінічної картини повністю або частково без супутнього ризику для пацієнта. У даний час

широко використовується класифікація симуляційного навчання, згідно з якою, на основі використовуваних технологій, всі симуляції в медичній освіті розподілено на: вербальні (рольові ігри), стандартизовані пацієнти (актори), тренажери навичок (фізичні або віртуальні моделі), пацієнти на екрані (комп'ютерні технології), електронні пацієнти (манекени в імітованій обстановці лікарні). Тобто симуляції являють собою освоєння і вдосконалення технічних і нетехнічних навичок і умінь за допомогою реалістичних моделей [5]. Симуляційне навчання дозволяє підвищити засвоюваність навчального матеріалу, якість та ефективність навчального процесу, сприяє формуванню мотивації студентів до навчання.

Головні ознаки симуляційного навчання – це можливість використання манекенів або статистів для повноти й реалістичності моделювання об'єкта в певній ситуації; відпрацювання практичних навичок із використанням сучасної апаратури без завдання шкоди здоров'ю людини [2].

Використання симуляторів, манекенів, фантомів дозволяє неодноразово відпрацьовувати певні вправи і дії при забезпеченні своєчасних, докладних професійних інструкцій у ході роботи. Саме симулятори можуть найбільш точно і наближено відтворити важливі клінічні сценарії і можливість адаптувати навчальну ситуацію під кожного студента. Гра, імітація, моделювання, симуляція – це підміна будь-якої частини дійсності (об'єкта, суб'єкта) її моделлю[2,3]. Ці методики дозволяють зрозуміти, засвоїти і закріпити виконання складних професійних дій, навчитися виконанню маніпуляцій, сформувати навички та вміння. Перший рівень засвоєння – це усвідомлення, розуміння технології виконання процесу, маніпуляції (рівень освоєння – «знати»). Потім студент намагається здійснити маніпуляцію самостійно (рівень засвоєння – «вміти»), коли дії ще не впевнені, всі рухи супроводжуються їх попереднім осмисленням. На цьому рівні студент уже може продемонструвати «вміння» – виконати цю маніпуляцію, «показати». При переході на наступний, третій рівень освоєння, дії стають відпрацьованими до автоматизму («навички») [2,4].

Навчальна симуляційна гра найбільш повно відповідає уявленню про контекстний, новий тип навчання, оскільки в ній знаходять своє відображення найбільш характерні його риси. У зв'язку з цим основне завдання навчальної симуляційної гри не тільки імітувати реальні умови професійної діяльності в навчанні, але й забезпечити можливості для імітації або відтворення тих

протиріч, з якими стикається фахівець при роботі з дітьми. Звичайно самостійне опитування, фізикальний огляд студентом завершується колективним обговоренням у групі. Викладач виступає в ролі ведучого гри, поступово додаючи інформацію з історії хвороби у відповіді на питання студентів, за необхідності спрямовуючи розумовий процес аудиторії від простого до складного.

Порівняно з традиційною системою підготовки, значною перевагою симуляційного тренінгу, є можливість багаторазового відпрацювання певних вправ і дій, доведення їх до автоматизму, а також забезпечення об'єктивного контролю якості надання медичної допомоги за результатами виконання тренінгу.

Висновки. Впровадження практично-орієнтованого та симуляційного навчання дозволяє якісно підготувати нового фахівця, який відповідатиме сучасним вимогам стандартів вищої освіти.

Використання симуляційних методів навчання не замінює пацієнта, однак моделювання клінічних ситуацій в умовах, наближених до реальних, дозволяє навчати студентів, підвищуючи рівень безпеки для пацієнтів.

Симуляція має великі переваги, такі, як розширення взаємодії між викладачами та студентами, використання досвіду навчання. Під час симуляції можна оцінити навички, критичне мислення та впевненість у собі.

Симуляційне навчання дозволяє як студентам, так і викладачам виконувати у вигляді гри клінічну практику в безпечному середовищі, сприяючи інтеграції теоретичних знань з дисциплін «Педіатрія» та «Медсестринство в педіатрії» у практичну діяльність. Організація тренінгового навчання в умовах симуляційних центрів, як обов'язковий компонент професійної підготовки, надасть можливість істотно підвищити якість навчального процесу.

Використані джерела:

1. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. – URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18.
2. Використання симуляційних методів навчання у вивченні дисципліни «Акушерство та гінекологія» / Ю.Б. Моцюк, С.О. Остафійчук, І.О. Басюга // ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ. Медична освіта. – 2023 – № 3. С. 73-78.
3. Ефективність симуляційних сценаріїв в оптимізації практичної підготовки студентів у закладі вищої медичної освіти України / Т. М. Бойчук, І. В. Геруш, В. М. Ходоровський [та ін.] / Медична освіта. – 2018. – № 2. – С. 50–55.

4. Симуляційне навчання в медицині: міжнародний та вітчизняний досвід / В.В. Артьоменко, С.С. Семченко, О. С. Єгоренко [та ін.] // Одеський медичний журнал. – 2015. – № 6. – С. 67–74.
5. Впровадження симуляційних технологій в медичну освіту / Ольга Ковальова // Неперервна професійна освіта: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА (серія: педагогічні науки) – 2019 – випуск № 1 (58). – С. 36-41.

Ткачук Сергій, викладач
Володимир-Волинський
фаховий коледж

СИМУЛЯЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ЯК НАПРЯМ ДО ЯКІСНИХ ЗМІН У ОСВІТІ

Симуляційне навчання (або навчання за допомогою симуляцій) є одним із інноваційних підходів у сучасній освіті, що здобуває все більше популярності завдяки своїй ефективності та здатності сприяти розвитку практичних навичок у студентів. Цей метод, заснований на створенні моделей реальних або вигаданих ситуацій, дозволяє учням і студентам в умовах, наближених до реальних, набувати досвіду, аналізувати й вирішувати проблеми, приймати рішення та взаємодіяти з іншими учасниками навчального процесу. Симуляції можуть бути використані в різних сферах: від медицини та інженерії до економіки та педагогіки.

У умовах швидких змін на ринку праці, технологічних інновацій та нових вимог до професійної підготовки, симуляційне навчання виступає важливим інструментом для підготовки фахівців, здатних адаптуватися до нових реалій і ефективно діяти в умовах невизначеності та складних ситуацій.

1. Переваги симуляційного навчання

Симуляційне навчання має низку суттєвих переваг, що роблять його важливим компонентом сучасної освітньої практики.

1. Практична орієнтація: Однією з основних переваг симуляцій є можливість моделювання реальних умов, що дозволяє студентам застосовувати теоретичні знання на практиці. Це особливо важливо в таких сферах, як медицина, право, авіація, інженерія, де відпрацьовувати практичні навички без реальних наслідків для людей або матеріальних ресурсів надзвичайно складно та небезпечно.

2. Безпека і помилки: У симуляціях студенти можуть допускати помилки без шкоди для реального світу. Це дозволяє не тільки розвивати критичне мислення, але й навчатися на власних помилках, що сприяє глибшому засвоєнню матеріалу.

3. Інтерактивність і залученість: Симуляційне навчання стимулює активну участь студентів у процесі, що значно підвищує рівень їхнього залучення і зацікавленості в навчанні. Такий підхід сприяє розвитку навичок комунікації, роботи в команді, управління часом і ресурсами.

4. Можливість адаптації до різних рівнів складності: Симуляції можуть бути налаштовані таким чином, щоб відповідати конкретним освітнім цілям та рівням підготовки студентів, поступово збільшуючи складність завдань. Це дозволяє індивідуалізувати навчальний процес і зробити його більш ефективним.

2. Типи симуляцій і їх застосування

Симуляції в навчальному процесі можуть бути різних типів, в залежності від навчальних цілей та технологій, що використовуються:

- Ігрові симуляції: Цей тип симуляцій зазвичай пов'язаний з відеоігровими технологіями і дозволяє моделювати складні ситуації у вигляді рольових ігор або інтерактивних платформ. Наприклад, у медицині студент може пройти через симуляцію хірургічної операції або діагностики пацієнта.

- Моделювання процесів і систем: Цей вид симуляцій використовує комп'ютерні програми для моделювання складних процесів, таких як економічні чи фінансові системи, виробничі ланцюги або природні явища. Такий підхід широко застосовується в економіці, інженерії, екології та інших науках.

- Віртуальні лабораторії та практикуми: Віртуальні лабораторії дозволяють студентам проводити експерименти та дослідження в умовах, наближених до реальних, без необхідності фізичного присутності в лабораторії. Це особливо важливо в часи, коли доступ до реальних лабораторій або спеціалізованих об'єктів обмежений.

- Сценарні симуляції: Вони включають змодельовані ситуації, в яких студенти повинні приймати рішення, враховуючи різні змінні фактори та обставини. Це може бути корисно для навчання управлінців, військових, поліцейських або інших фахівців, чия робота пов'язана з високим рівнем стресу та швидким прийняттям рішень у складних ситуаціях.

3. Симуляційне навчання і якісні зміни в освіті

Симуляційне навчання відіграє важливу роль у забезпеченні якісних змін у освіті, адже сприяє розвитку навичок, які важко засвоїти через традиційні методи навчання. Зокрема, цей підхід дозволяє:

1. Підвищити якість підготовки фахівців: Навчання в умовах реалістичних симуляцій забезпечує більш глибоке розуміння предмету і дозволяє студентам застосовувати свої знання для вирішення конкретних проблем, що робить їх підготовку більш практично орієнтованою та адаптованою до вимог ринку праці.

2. Покращити інтеграцію знань: Симуляції дозволяють студентам з різних дисциплін (наприклад, економісти, інженери, медики) працювати разом над вирішенням комплексних завдань, що сприяє розвитку міждисциплінарного мислення та інтеграції знань з різних областей.

3. Розвинути критичне мислення та навички вирішення проблем: Студенти не лише отримують готові рішення, але й навчаються формулювати проблеми, шукати оптимальні варіанти рішень, оцінювати їх наслідки і працювати в умовах невизначеності.

4. Підготувати до реальних викликів професії: Симуляції в освіті дають студентам можливість підготуватися до реальних робочих умов, дозволяючи їм розвивати ключові навички, які будуть корисні їм у професійній діяльності.

4. Виклики впровадження симуляційного навчання

Хоча симуляційне навчання має безліч переваг, його впровадження вимагає подолання ряду викликів:

- Висока вартість і ресурси: Створення якісних симуляцій, особливо віртуальних або на базі спеціалізованих програм, може бути дорогим і потребувати значних інвестицій у технології та інфраструктуру.

- Підготовка викладачів: Для ефективного використання симуляційних технологій необхідно, щоб викладачі володіли відповідними навичками роботи з такими методами навчання. Це вимагає додаткових курсів підвищення кваліфікації та змін у підходах до педагогічної практики.

- Інтеграція з традиційними методами навчання: Симуляції не можуть повністю замінити традиційні методи, такі як лекції та семінари. Важливо знайти баланс між інноваційними та класичними підходами для досягнення максимального навчального ефекту.

Висновки. Симуляційне навчання є потужним інструментом для досягнення якісних змін у сучасній освіті. Воно дозволяє студентам отримувати практичний досвід в умовах, наближених до реальних, сприяє розвитку критичного мислення, навичок вирішення проблем та ефективної комунікації. Застосування симуляцій у навчанні відкриває нові можливості для підготовки

висококваліфікованих фахівців, здатних ефективно діяти в умовах швидко змінюваного світу. Проте для повної реалізації потенціалу цього методу необхідно вирішити низку викликів, зокрема щодо фінансування, підготовки педагогів та інтеграції нових технологій у традиційний освітній процес.

Тодорів Марія, викладач
КЗФПО «Коломийський
медичний фаховий коледж
ім. І. Франка» ІФОР

СИМУЛЯЦІЙНЕ НАВЧАННЯ В ПЕДІАТРІЇ – СУЧАСНА ТЕХНОЛОГІЯ ЯКІСНИХ ЗМІН У МЕДИЧНІЙ ОСВІТІ ЗФПО

У статті висвітлено актуальність впровадження симуляційного навчання у ЗФПО у процесі підготовки фахових молодших бакалаврів. Цей підхід використовує реалістичні сценарії та симуляційні манекени для тренування здобувачів освіти, що дає змогу без ризику для пацієнтів відпрацьовувати навички, важливі для надання медичної допомоги дітям.

Симуляційне навчання в медичному ЗФПО спрямоване на розвиток, вдосконалення та формування у здобувачів освіти загальних і фахових компетентностей. Симуляційне навчання стало важливою складовою підготовки медичних фахівців, особливо в умовах екстремальних ситуацій, таких як воєнний стан. У цій статті ми розглянемо, що таке симуляційне навчання в педіатрії, його переваги, приклади використання та перспективи розвитку. В умовах воєнного стану зростає потреба в ефективному навчанні здобувачів освіти, які повинні вміти надавати допомогу дітям у складних умовах.

Симуляційне навчання стає все популярнішим. З'являються нові технології, такі як віртуальна реальність, які дозволяють ще реалістичніше відтворювати медичні ситуації. ЗФПО створюють спеціальні центри, де можна практикуватися. Це допомагає майбутнім фахівцям завжди бути готовими до різних викликів у лікуванні дітей.

Сьогодні надзвичайно швидко змінюється світ у всіх сферах діяльності у зв’язку з технічними досягненнями людства. Сучасні інноваційні технології застосовуються у професійній, соціальній та особистій діяльності людини.

Медична освіта потребує постійного оновлення підготовки студента, здатного швидко діяти в нестандартних ситуаціях, приймати самостійно

рішення, критично мислити, орієнтуватися у великій кількості інформації, працювати в команді.

Для підвищення ефективності освітнього процесу особливу позицію займають проблеми впровадження інноваційних підходів, а саме симуляційне навчання. В умовах зростання інформаційного навантаження на студентів і одночасного зменшення кількості годин, відведених на вивчення клінічних дисциплін, на перший план виступає формування професійних компетентностей.

Теоретичний матеріал буде засвоєний краще, якщо здобувач освіти усвідомлює, що зможе їх застосувати для вирішення певної нестандартної проблемної ситуації. В наш час значна увага приділяється інтерактивним методам навчання, що здійснюються із застосуванням навчальних комп'ютерних програм, які реалізують професійно-компетентнісний, діяльнісний підхід до навчання. Засобами реалізації зазначеного підходу слугують комп'ютер, мобільні додатки, мультимедійний проектор та сенсорна дошка, різноманітні тренажери, манекени, фантоми, віртуальні симулятори, які забезпечують можливість вдосконалення рівня підготовки молодших фахових бакалаврів.

Метою стимуляційного навчання є набуття здобувачами нових професійних навичок та вмінь; опанування нових технологій в професійній сфері діяльності; формування навичок співпраці, роботи в команді; формування навичок критичного та логічного мислення, аналізу проблем; формування впевненості при наданні медичної допомоги; набуття навичок комунікації з дітьми різного віку, батьками, колегами; розвиток клінічного мислення.

При виборі методів проведення занять необхідно ставити перед собою єдину мету, направлену на результати навчання. При цьому викладач враховує: підготовку, темперамент студента, час виділений на заняття (3-4 академічні години), кількість студентів (8-10). При підготовці до занять викладач повинен дотримуватись умов проблемності ситуації, яка вимагає спільного вирішення, командної взаємодії. Викладач є ментором, тьютором, фасилітатором, який управляє формуванням і розвитком індивідуально-психологічних особливостей студента.

У процесі підготовки медичної сестри чи фельдшера необхідно вирішити дві проблеми:

1. Забезпечити засвоєння певної суми медичних знань і відпрацювання необхідних практичних навиків.

2. Створити умови для формування професійної компетентності майбутнього медичного фахівця.

Зупинимось на методі, який використовую – симуляційне навчання. Цей метод, який дає можливість повторення і закріплення раніше пройденого матеріалу, використання інтеграційних зв'язків, використання активних методів контролю, розвиток командної роботи, можливість безпечного тренінгу, вдосконалення клінічних навичок та вмінь з педіатрії. Частина матеріалу подається на лекціях, а частина виноситься на самопідготовку.

Складається план, запитання, сценарій, які будуть винесені на симуляційне заняття, роздаємо їх студентам заздалегідь, а також забезпечуємо необхідними джерелами інформації та літературою.

Щоб досягти максимального засвоєння матеріалу з теми, яка винесена на заняття, створюємо єдиний логічно розвиваючий процес з актуалізації проблемності та активних методів навчання. Також пропонуємо студентам створити самостійно проблемну ситуацію і намітити шляхи її рішення.

Розв'язання клінічних ситуаційних задач будуємо на рішенні багатоетапного алгоритму, що ставить конкретні цілі перед студентами, створює ситуацію пошуку, активізує пізнавальну діяльність і приближує до майбутньої практичної діяльності.

Симуляційні ігри дають можливість відтворити середовище норми поведінки, способи і послідовність логічного мислення, вирішенні проблеми не для «відповіді», а для «життя».

У симуляційних іграх формується відношення між членами команди, відпрацьовуються і закріплюються необхідні професійні уміння і навички.

При розробці симуляційної гри враховуються ряд спільних вимог: чітко визначити мету з врахуванням професійних компетентностей діяльності майбутнього молодшого фахового бакалавра; розробити сценарій для кожної діючої особи; студентів забезпечити джерелами інформації.

У командній симуляційній грі бере участь вся підгрупа. Так, наприклад, в грі на тему «Кір, краснуха», «Дифтерія» або «Менінгококова інфекція», студенти грають роль медсестер сімейної медицини, кабінету профілактичних щеплень, приймального покою, інфекційного кабінету, дитячого садка чи школи. Таким чином розкривається алгоритм в роботі медичних сестер різного профілю, вивчаються їх професійні обов'язки і об'єм роботи.

Симуляційне навчання набуває все більшого значення в медичній освіті, зокрема в педіатрії. Це підхід, який використовує реалістичні сценарії та симуляційні тренажери, манекени, фантоми, для тренування медсестер та

фельдшерів, що дає змогу без ризику для дітей відпрацьовувати навички, важливі для надання медичної допомоги дітям.

Переваги симуляційного навчання в педіатрії

1. Покращення якості догляду та безпечного тренування. Симуляційні тренінги дозволяють здобувачам освіти практикувати складні процедури без ризику для життя дітей та робити помилки без негативних наслідків.

2. Розвиток командної роботи. Робота за симуляційними сценаріями допомагає тренувати взаємодію в команді, що особливо важливо у випадках надання невідкладної допомоги дітям, при гострих та інфекційних захворюваннях. Студенти вчаться спільно ухвалювати рішення, швидко реагувати на зміни стану пацієнта та ефективно спілкуватися між собою.

3. Вдосконалення клінічних навичок. Завдяки реалістичним манекенам і технологіям віртуальної реальності, здобувачі мають можливість відпрацьовувати навички, які рідко зустрічаються в реальній практиці, наприклад, інтубацію новонароджених або лікування коматозних станів у дітей.

Приклади використання симуляційного навчання в педіатрії.

1. Симуляція невідкладних станів. Один із найпоширеніших видів симуляційного навчання в педіатрії — це тренування надання невідкладної допомоги у випадках зупинки дихання або серця у дітей. Завдяки використанню спеціальних манекенів, які можуть імітувати фізіологічні показники, студенти відпрацьовують реанімаційні заходи.

2. Тренінги для комунікації з пацієнтами та їхніми родинами. У педіатрії важливим є не лише лікування, але й вміння спілкуватися з дітьми та їхніми батьками. Симуляційне навчання дозволяє відпрацювати складні ситуації, роз'яснення складних медичних процедур.

3. Підготовка до рідкісних випадків. Студенти не мають можливості часто зустрічатися з рідкісними захворюваннями або ускладненнями, тому симуляції можуть підготувати їх до цих ситуацій. Наприклад, навчання на манекені може імітувати стан новонародженого з дихальною недостатністю або симптомами анафілактичного шоку.

У кінці стимуляційного заняття проводиться детальний розбір (дебрифінг), який є важливою частиною симуляційного навчання, оскільки він дозволяє студентам проаналізувати свої дії, зрозуміти, що було зроблено правильно, що потребує вдосконалення, і отримати зворотний зв'язок.

Можна провести дебрифінг після симуляційного сценарію рольової гри: емоційний відгук, аналіз дій та узагальнення і висновки.

Перспективи розвитку симуляційного навчання в педіатрії.

Сучасні тенденції в медичній освіті свідчать про те, що симуляційне навчання стає невід'ємною частиною підготовки медичних фахівців. У майбутньому можна очікувати такі напрямки розвитку:

1. Віртуальна реальність (VR) та доповнена реальність (AR).
2. Розвиток симуляційних центрів.
3. Інтеграція симуляційного навчання в безперервну освіту.

Висновок. Симуляційне навчання в педіатрії є важливим інструментом для підвищення якості медичної допомоги та підготовки фахівців, дозволяє фельдшерам і медсестрам практикувати складні процедури та симуляційні сценарії в умовах, наближених до реальних, без ризику для життя дітей. Завдяки цьому методу, майбутні фахівці будуть краще підготовленими до надання допомоги дітям у різних ситуаціях, що робить його важливим аспектом сучасної медичної освіти.

Використані джерела:

1. Артьоменко В.В. Симуляційне навчання в медицині: міжнародний та вітчизняний досвід. Одеський медичний журнал, 2015. №6 (152). – С. 67–74.
2. Боярчук О. Особливості симуляційного навчання при вивчені педіатричних дисциплін. Медична освіта, 2016. №4. – С. 20-27.
3. Запорожан В.М., Тарабрін О.О. Симуляційна медицина. Досвід. Здобуття. Перспективи. Суми: ПФ «Видавництво «Університетська книга»», 2018. С 240.
4. Корда М., Гудима А., Шульгай А., Запорожан. Філософія симуляційного навчання в медицині. Медична освіта, 2018. №2. – С. 41-46.

Якуб'як Тарас, викладач
Коломийський медичний
фаховий коледж ім. І. Франка

ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ СИМУЛЯЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ТРЕНІНГІВ ТА КУРСІВ ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ СЕРЕД СТУДЕНТІВ, МЕДИЧНИХ ТА НЕМЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ (ВЛАСНИЙ ДОСВІД)

Реформування та модернізація галузі охорони здоров'я, постійне підвищення вимог до якості надання медичної допомоги населенню потребують від медичних працівників досконало володіти не тільки теоретичною базою, а й мати певний практичний досвід. Забезпечення професійної компетентності майбутнього медичного працівника можливе лише при відповідному засвоєнні ним практичних навичок і вмінь, постійному їх удосконаленні та засвоєнні нових [5]. Впровадження симуляційного методу навчання, як одного з базисних, є новим напрямом у сучасній вітчизняній школі підготовки

висококваліфікованих конкурентоспроможних медичних кадрів за стандартом фахової передвищої освіти. В Україні, зважаючи на сучасні світові тенденції почали приділяти суттєве значення розвитку симуляційного навчання, як одному зі шляхів створення та впровадження нових конкурентоспроможних технологій, для підготовки медичних фахівців інноваційного типу. З початку введення воєнного стану в Україні у населення зросла потреба в підвищенні якості знань та практичних навичок з надання домедичної допомоги. У лютому-квітні 2022 року в центрі стимуляційного навчання Коломийського медичного фахового коледжу ім. І. Франка відбулися навчально-практичні курси з домедичної допомоги для немедичних працівників та мешканців міста Коломиї. Організатором цих курсів був Коломийський медичний коледж ім. І. Франка. Метою цих курсів було навчити немедичних працівників, людей без профільної освіти практичним навичкам у наданні першої домедичної допомоги в надзвичайних ситуаціях. Ці навчально-практичні курси пройшли 2200 немедичних працівників та мешканців міста Коломиї з видачею сертифікатів по завершенню курсів, проте, що вони вміють надати першу медичну допомогу. Учасників (немедичних працівників, медичних працівників та мешканців міста Коломиї) було поділено на групи. Серед них були працівники Пенсійного фонду, Ощадбанку, Приватбанку, працівники заводу LEONI, бібліотечні працівники, працівники райдержадміністрації, працівники дитячих дошкільних закладів та внутрішньо-переміщені особи із східних областей України. Навчально-практичні курси мали такі етапи навчання: брифінг у вигляді презентацій та відеоматеріалів; симуляційне навчання з використанням тренажерів, манекенів, муляжів, додаткових засобів за різними сценаріями; дебрифінг (детальний аналіз роботи групи слухачів згідно з єдиним алгоритмом дій). Під час проведення навчально-практичних курсів учасників було детально ознайомлено з основними методами надання домедичної допомоги, включаючи застосування турнікетів при кровотечах, за методикою D.R.C.A.B.C., тампонування ран та основами штучної вентиляції легень. Важливою частиною навчально-практичних курсів було відпрацювання отриманих під час тренінгів знань на спеціалізованих манекенах та симуляторах, що дозволило учасникам курсів здійснювати віртуальні медичні процедури та ситуативні вправи (огляд травмованого постраждалого за схемою CABC, тимчасова зупинка критичної/некритичної кровотечі, відновлення прохідності дихальних шляхів, транспортування постраждалих). Також, учасникам курсів під час тренінгів була надана інформація про види ран та інфекцій, дію електричного струму, про опіки,

відмороження та першу допомогу при них. Також, слухачам без профільної освіти демонстрували склад індивідуальної аптечки за стандартами НАТО (IFAK), яка є необхідною складовою спорядження будь-якого військовослужбовця. Такі аптечки мають лише одну мету – забезпечити негайну допомогу в перші секунди після поранення, ліквідувати критичні наслідки (наприклад масивну кровотечу) і тим самим збільшити шанси на виживання. У Коломийському медичному фаховому коледжі ім. І. Франка принципи та технології стимуляційної медицини використовуються при вивченні клінічних дисциплін на практичних заняттях, коли проводиться відтворення клінічної ситуації відповідно до теми та мети заняття. У хірургічному кабінеті імітована операційна та передопераційна локації, з можливістю відпрацювання навиків обробки рук медичного персоналу, хірургічної обробки рук, одягання стерильного халату та рукавичок, обробка та обкладання операційного поля, підготовка хірургічних інструментів та хірургічної білизни до стерилізації, згідно стандартних операційних процедур та чинних наказів МОЗ України, щодо інфекційного контролю. Також у кабінеті наявний хірургічний та травматологічний інструментарій, який дозволяє виконувати накладання апарата зовнішньої фіксації. Під час тренінгів з стимуляційного навчання у студентів III-IV-х курсів – використовуються сучасні клінічні протоколи надання екстреної медичної допомоги хворим на до госпітальному етапі згідно наказу МОЗ України №1269 від 05.06.2019р. Особливістю тренінгів з стимуляційного навчання серед студентів–випускників – є максимальна реалістичність випадку робота в режимі реального часу, комунікація і командна взаємодія, командний тренінг [3,4]. Під час тренінгів я використовую такі технології стимуляційного навчання, які охоплюють взаємодію зі всіма учасниками рятувальної місії: медичні працівники ЕМД, медичні працівники приймального відділення лікарні, їх дії при масових випадках різного походження, медичне сортування. Після тренінгу проводиться дебрифінг, на якому студенти разом з викладачем аналізують, надають свої рекомендації і вносять зміни до конкретних клінічних ситуацій, і їхні рекомендації спрямовані як на підвищення рівня професійних вмінь, так і на формування особистої освітньої траєкторії студента. Варто відмітити, що під час тренінгів з використанням технологій стимуляційного навчання – я окрім манекенів, які імітують постраждалих, також долучаю студентів II-х курсів – вони теж імітують постраждалих, і це стає для них своєрідним навчанням. Наприклад, сценарій ситуативної задачі тренінгу передбачав імітування вибуху на вулиці з багатьма постраждалими, деякі з них не могли самостійно

пересуватися. Студенти працювали на таких локаціях: 1) менеджмент критичного дорослого пацієнта та реанімаційні заходи у дорослих;2). менеджмент критичного пацієнта з травмою. Учасники тренінгу самостійно сформували бригаду, яка здійснювала координацію та медичне сортування постраждалих з подальшою їх евакуацією. Використання технологій симуляційного навчання сприяє набуттю спеціальних компетентностей випускника, затверджених стандартом фахової передвищої освіти зі спеціальності 223 Медсестринство, таких як: здатність до застосування професійних стандартів у медичній практиці; здатність до роботи в мультидисциплінарній команді; здатність до застосування принципів надання невідкладної і екстреної медичної допомоги постраждалим, забезпечити власну безпеку в умовах мирного та воєнного часу; здатність працювати у складі бригад і загонів невідкладної та екстреної медичної допомоги в осередках масового ураження організовувати лікувально-евакуаційні заходи [2]. Тобто, впровадження технологій симуляційного навчання забезпечує досягнення, насамперед, методики компетентнісного навчання, досягнення рівня клінічної компетентності, що відображено в Законі України «Про фахову передвищу освіту» та в Стандарті фахової передвищої освіти 223 Медсестринство[1].

Висновки. Метод симуляційного навчання під час проведення навчально-практичних курсів для немедичних працівників, людей без профільної освіти – є ефективним та може використовуватися для швидкого навчання населення з надання домедичної допомоги. З власного досвіду можу констатувати такі факти, що саме симуляційне навчання із застосуванням тренажерів, муляжів, манекенів, стажерів- розширює клінічне мислення студентів, створює необхідні умови для забезпечення глибокої міжпредметної інтеграції та чіткої клінічної орієнтації викладання дисциплін, готовності студентів до командної роботи, командної взаємодії при наданні екстреної домедичної та медичної допомоги; сприяє формуванню у студентів професійної компетенції.

Використані джерела:

1. ЗУ «Про фахову передвищу освіту»https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19#Text
2. Стандарт фахової передвищої освіти зі спеціальності 223 Медсестринство галузі знань 22 Охорона здоров'я, ОПС «фаховий молодший бакалавр»https://mon.gov.ua/staticobjects/mon/sites/1/Fakhova%20peredvyshcha%20osvita/Zatverdzheni.standarty/2021/11/08/223-Medsestrinstvo.pdf
3. Запорожан В.М., Тарабрін О.О. Симуляційна медицина. Досвід. Здобуття. Перспективи. Суми: ПФ видавництво «Університетська книга» 2018р.
4. Повч О. А., Сидоренко В.М Ефективність симуляційного навчання у формуванні професійних навичок майбутніх хірургів в Україні. // журнал «Перспективи та інновації науки» № 6 (40)2024.
5. Бичков С.О., Цівенко О.І (та ін.) Аналіз досвіду симуляційного навчання у формувані готовності майбутніх лікарів до практичної діяльності.// Actualproblemsofmodernmedicine. Issue 9, 2022.

Розділ 4.7. Виховний процес у ЗФПО в умовах воєнного стану: виклики, рішення, реалізація

Бутенко Ірина, викладач
КЗ СОР «Сумський фаховий медичний коледж»

ПРОФЕСІЙНО-ПРИКЛАДНА ФІЗИЧНА ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СЬОГОДЕННЯ

В умовах сучасних викликів, зокрема у воєнний період, професійно-прикладна фізична підготовка студентів набуває особливої актуальності. Сучасна система освіти в медичних закладах повинна враховувати нові вимоги до підготовки фахівців, зокрема в умовах, коли зростає фізичне навантаження і ризики для здоров'я. Основними завданнями професійно-прикладної фізичної підготовки є формування фізичної витривалості, розвиток навичок швидкої реакції, покращення координації та стійкості до стресових ситуацій. У воєнний час ці аспекти стають ще більш важливими, оскільки медичні працівники можуть опинитися в умовах екстремальних ситуацій, де їхня фізична підготовка вплине на ефективність роботи і навіть на життя пацієнтів.

У медичних закладах фахової передвищої освіти в умовах воєнного часу, важливо адаптувати навчальний процес до нових реалій. Фізична підготовка студентів повинна включати елементи, які відображають специфіку військових дій та надзвичайних ситуацій. Це передбачає інтеграцію фізичних навантажень, які стимулюють витривалість, а також вправи на швидкість реакції, точність і координованість рухів.

Одним із ключових аспектів є включення в програму підготовки спеціальних тренувань, що імітують умови реальної роботи в стресових ситуаціях, таких як евакуація постраждалих, надання медичної допомоги в польових умовах тощо. Це допомагає студентам не лише фізично підготуватися, але й морально, що є критично важливим у стресових ситуаціях.

Професійно-прикладна фізична підготовка включає різноманітні методи і форми. До них відносяться:

Спеціальні тренування – вправи, які спрямовані на підвищення специфічних навичок, необхідних для роботи медичних працівників в умовах воєнного часу.

Наприклад, тренування для підвищення витривалості і швидкості, що допомагає в екстремальних умовах:

1. Тренування на швидкість та реакцію: Студенти проходять серію вправ, таких як короткі забіги на 50-100 метрів з різкими змінами напрямку, а також вправи на швидке реагування на різні звукові та світлові сигнали. Це допомагає їм розвивати швидкість реакції, що є критично важливим під час екстрених ситуацій.

2. Навчання правильного переносу постраждалих: Включає навчання технікам швидкого і безпечного переміщення поранених або хворих з одного місця в інше. Це може включати використання нош, імпровізованих засобів для переносу або навіть транспортування постраждалих на спині.

3. Практика медичної допомоги в польових умовах: Студенти вчаться надавати першу медичну допомогу в різних умовах, що імітують бойові або надзвичайні ситуації. Це можуть бути тренування в лісах, на відкритих полях, у будівлях з імітацією завалів тощо.

Тренування на витривалість і силу – включають різні види фізичних навантажень, які розвивають загальну фізичну підготовку та специфічні м'язові групи, що використовуються під час надання медичної допомоги.

1. Комплекс силових тренувань: Включає вправи з вагою власного тіла, такі як віджимання, присідання, підтягування та вправи з гантелями або штангами. Особлива увага приділяється м’язам, що найчастіше використовуються під час фізичної праці медичного персоналу, зокрема спині, плечам і ногам.

2. Кросфіт-заняття: Серії інтенсивних інтервальних тренувань, які поєднують аеробні вправи, вправи на витривалість і силові тренування. Наприклад, комплекс з бігу, стрибків на місці, підйому важких предметів та інших вправ, що покращують загальну фізичну форму та витривалість.

3. Тренування на витривалість серцево-судинної системи: Включає тривалі пробіжки, велотренування, плавання та інші кардіонавантаження, що сприяють покращенню функціонування серця та легенів, підвищуючи загальну витривалість організму.

Стресові тренування – симуляції реальних екстремальних ситуацій, що дозволяють студентам навчитися управляти своїм станом у стресових умовах і приймати ефективні рішення під тиском.

1. Симуляції надзвичайних ситуацій: Створення реалістичних сценаріїв, де студенти повинні діяти швидко і ефективно під тиском. Це можуть бути тренування з евакуації постраждалих під час обстрілів або в умовах природних катастроф.

2. Психологічні тренінги під час фізичних навантажень**:** Проведення вправ, які поєднують фізичні навантаження з психологічними тестами, що імітують стресові умови. Наприклад, виконання складних завдань під час бігу або силових тренувань з одночасним вирішенням математичних задач або прийняттям швидких рішень.

3. Заняття з управління стресом: Навчання технік релаксації та управління стресом, таких як медитація, дихальні вправи та йога, що допомагають студентам зберігати спокій та концентрацію в екстремальних умовах.

Оцінка ефективності професійно-прикладної фізичної підготовки студентів медичних закладів фахової передвищої освіти повинна базуватися на кількох критеріях:

- Фізична витривалість – здатність студентів витримувати тривалі фізичні навантаження, що є важливим для забезпечення їхньої продуктивності в умовах екстремальних ситуацій.
- Швидкість і точність виконання завдань – час, необхідний для виконання конкретних фізичних вправ або завдань, що допомагає визначити рівень їхньої готовності до реальної роботи.
- Моральна стійкість – здатність підтримувати концентрацію та виконувати завдання під стресом, що є критично важливим в умовах воєнного часу.

Отже, в умовах воєнного часу професійно-прикладна фізична підготовка студентів є надзвичайно важливою. Вона повинна бути орієнтована на розвиток фізичної витривалості, швидкості реакції, координації та стійкості до стресу. Впровадження спеціальних тренувань та симуляцій реальних ситуацій є необхідним для підготовки медичних працівників до роботи в екстремальних умовах. З метою покращення якості фізичної підготовки слід постійно оновлювати навчальні програми, адаптуючи їх до нових викликів та потреб. Це дозволить підготувати кваліфікованих спеціалістів, які зможуть ефективно діяти в умовах воєнного часу і забезпечити високий рівень медичної допомоги.

Використані джерела:
1. Дудник О. В., Писаренко М. І. (2021). Фізична підготовка медичних працівників: сучасні виклики та методи. – Київ: Наукова думка.
2. Ларін А. С. (2020). Професійна підготовка медиків в умовах екстремальних ситуацій. – Харків: Прапор.
3. Ковальчук І. В. (2019). Основи фізичної реабілітації в умовах надзвичайних ситуацій. – Львів: Видавництво Львівської політехніки.
4. Мельник Н. О. (2022). Інноваційні підходи до фізичної підготовки медичних працівників. – Одеса: Астропринт.
5. Іванова О. О. (2023). Стратегії професійної фізичної підготовки для медичних закладів в умовах конфлікту. – Запоріжжя: Видавництво ЗНУ.

Бухтєєва Надія, викладач
ВСП «ЖКФК ХНУМГ
імені О.М. Бекетова»

ВИХОВНА РОБОТА У КОЛЕДЖІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

В умовах війни важливе значення має виховна робота. Тому перед класним керівником постає питання: як працювати, на що звернути увагу здобувачів освіти, щоб зацікавити у проведенні виховного заходу.

Ідеалом виховання в нашому суспільстві є гармонійно розвинена, високоосвічена, соціально активна й національно свідома людина, що наділена глибокою громадянською відповідальністю, високими духовними якостями, родинними й патріотичними почуттями, є носієм кращих надбань національної та світової культури, здатна до саморозвитку і самовдосконалення [2, с.138].

У сучасних реаліях на перше місце виходить, поряд з виховною, психологічна підтримка наших здобувачів освіти.

У листі МОН від 29 березня 2022 року «Про забезпечення психологічного супроводу учасників освітнього процесу в умовах воєнного стану в Україні», сказано, що сьогодні всі учасники освітнього процесу більш, ніж будь-коли раніше, потребують психологічної підтримки і допомоги [1]. У непрості часи війни здобувачі переживають стрес і тривогу. Їх відчуття підсилені тим, що вони не завжди розуміють, що відбувається.

Тому викладач повинен не тільки виховувати, але і психологічно підтримувати своїх слухачів, якщо в цьому виникає необхідність, а саме, заспокоїти усіх хто страждає від тривоги.

Залучення здобувачів освіти в активну пізнавальну діяльність, формування впевненості у собі, сприяє опануванню способів навчання, їх ефективному застосуванню у подальшій практичній діяльності та безперервній самоосвіті.

Для підвищення пізнавальної активності та кращому засвоєнню матеріалу здобувачами освіти необхідно застосовувати різноманітність форм роботи, щоб мати можливість реалізації творчого потенціалу, створювати ситуації успішності в процесі навчання.

У нашому коледжі застосовуються різні форми виховної роботи поза рамками навчального процесу. Проводимо заходи до річниць державних свят та нашого коледжу, проводимо зустрічі з лікарями, працівниками фонду зайнятості, правоохоронних установ, різними цікавими людьми, випускниками коледжу. Влаштовуємо тематичні вечори вшанування пам'яті історичних осіб, приймаємо участь у олімпіадах.

Циклова комісія економічних дисциплін використовує нові форми, які враховують інтереси та вподобання сучасної молоді, а саме: проводимо заходи на різні теми: «Вплив засобів інформації на здоров'я людей», «Користь та небезпека соціальних мереж», «Особистий тайм менеджмент: 5 порад планування», «Кращій за професією» та інші.

Залучаємо студентів ХНПУ ім. Г.С. Сковороди для проведення виховних годин на цікаві теми: «Волонтерство», «Гендерна рівність», «Засоби спілкування», «Чим заповнити свій вільний час». Здобувачі освіти охоче приймають участь у підготовці презентацій, доповідей, бесід, дискусій тощо.

Отже, за своєю метою виховання має бути спрямованим на формування всебічно, гармонійно розвиненої особистості, а за змістом – базуватися на національних і загальнолюдських морально-духовних цінностях, поєднувати виховання потреб нації, держави, людської цивілізації й особистості. Сучасне виховання в Україні має забезпечувати прилучення молоді до світової культури й загальнолюдських цінностей, разом із тим, стрижнем усієї системи виховання в Україні є національна ідея, яка відіграє роль об'єднуючого, консолідуючого фактора в суспільному розвиткові, спрямованого на вироблення життєвої позиції людини, становлення її як особистості, як громадянина своєї держави [3, с.111].

Використані джерела:

1. Лист МОН від 29 березня 2022 року «Про забезпечення психологічного супроводу учасників освітнього процесу в умовах воєнного стану в Україні»,
2. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: Підручник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів магістратури. Київ: Центр навчальної літератури, 2006.– 384 с.URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Vitvytska_Svitlana/Osnovy_pedahohiky_vyschoi_shkoly.pdf (дата звернення 28.10.24р.)
3. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник / О.І. Федоренко, В.О. Тюріна, С.П. Гіренко, С.М. Бойко, М.О. Котелюх, П.Д. Червоний, О.В. Медведєва; за заг. ред. О.І. Федоренко. Харків : ФОП Бровін О.В., 2020. 240 с.

Герасименко Тетяна, викладач
Ржищівський фаховий коледж
будівництва та економіки

ВПЛИВ ВИКЛАДАЧА НА ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СЬОГОДЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ У МАЙБУТНЬОМУ

Саме ціннісні орієнтації студентської молоді в сучасних умовах і надалі, є визначальним чинником, який здатний не тільки інтегрувати суспільство, але й впливати на глобалізаційні виклики, які стоять перед молоддю.

Слід констатувати, що проблема цінностей є наскрізною у педагогічних дослідженнях і має чималу традицію свого вивчення.

Для педагогічної науки проблема цінностей – це не тільки погляд на їх нормативний, регулятивний чи інтегративний вплив на систему соціальних дій та вчинків молодої людини, що тісно пов'язано із соціокультурним розвитком та самовдосконаленням особистості, але й проблема морально-етичного характеру.

Постановка проблеми: визначити, теоретично обґрунтувати педагогічні умови ціннісних орієнтацій молоді та розробити програму формування ціннісних орієнтацій студентів у навчально-виховному процесі вищої школи.

Об'єкт дослідження: процес формування ціннісних орієнтирів студентів.

Предмет дослідження: педагогічні умови формування ціннісних орієнтацій студентів у навчально-виховному процесі вищої школи.

Завдання дослідження: 1. На основі теоретичного аналізу вітчизняної та зарубіжної літератури дослідити феномен цінностей та ціннісних орієнтирів. 2. Розкрити сутність ціннісних орієнтацій студентської молоді. 3. Теоретично обґрунтувати педагогічні умови формування ціннісних орієнтацій студентів у навчально-виховному процесі вищої школи. 4. Визначити показники та рівні сформованості ціннісних орієнтацій студентів. 5. Розробити програму формування ціннісних орієнтацій студентів у навчально-виховному процесі вищої школи.

Для розв'язання поставлених завдань використано комплекс методів дослідження: – теоретичні – аналіз філософської, психологічної, педагогічної наукової літератури з метою теоретичного вивчення проблеми формування ціннісних орієнтацій студентів у навчально-виховному процесі вищої школи; – емпіричні – спостереження, бесіди зі студентами (усне опитування), анкета для визначення наявності знань про закономірності, структуру, етапи, формування

ціннісних орієнтацій; методика вивчення ціннісних орієнтацій Д. Лєонтьєва[19-23]; тест смисложиттєвих орієнтацій (Д. Леонтьєв); модифікована методика визначення уявлень студентів щодо значущості ціннісних орієнтацій Барановський В.Ф. [39-52]; анкета на вивчення сформованості практичних цінностей-умінь. Гіпотеза дослідження полягає у тому, що: – формування ціннісних орієнтацій студентів – це неперервний, свідомий та цілеспрямований процес становлення аксіосфери; – у закладах вищої освіти існує необхідність активізації роботи з формування ціннісних орієнтацій студентів.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що: – визначено педагогічні умови формування ціннісних орієнтацій студентів у навчально-виховному процесі вищої школи (формування позитивної мотивації студентів до майбутньої професії; використання активних, інноваційних методів виховання спрямованих на розвиток та удосконалення психічних навичок та особистісних здібностей майбутніх фахівців, необхідних для реалізації навчальної діяльності; використання комплексу індивідуальних і творчих завдань, орієнтованих на розкриття особистості студента); здатність креативно привласнювати реальну дійсність) та рівні (високий, середній, низький) сформованості ціннісних орієнтацій студентів у навчально-виховному процесі вищої школи.

Матеріали роботи можуть бути використані у навчально-виховному процесі закладу вищої освіти.

У формуванні особистості майбутнього фахівця ціннісні орієнтації визначають напрям та рівень його активності, суттєво впливають на професійні якості. Насамперед, важливо підкреслити, що становлення майбутнього фахівця в процесі професійної підготовки відбувається в умовах постійного вибору особистістю значущих професійних цінностей, співвіднесення їх з ідеальним образом професіонала у своїй галузі.

Протягом навчання відбувається певна переоцінка ціннісних орієнтирів, переосмислення та становлення, які зумовлені як особистісним, так і професійним зростанням.

Особа у суспільстві належить до певної соціальної групи і є носієм її цінностей і норм. Проте в ході життєдіяльності люди пересуваються у соціальній структурі суспільства по горизонталі і вертикалі. Соціальна мобільність зумовлює зміну старого образу життя, цінностей, норм, стилю поведінки, мовного коду на прийняті у новій соціальній групі.

Таким чином, зміна положення індивіду у системі соціальних координат робить його новою людиною. Цінності, прийняті у тій чи іншій соціальній групі,

визначають норми поведінки цієї групи, а порушення їх – карається. Людина, яка належить до будь-якої великої або малої соціальної групи, має підкорятись законам, які прийняті в цьому соціумі, не порушувати їх і не наслідувати цінностей інших груп.

В юнацькому віці особливого значення набуває чітко вибудувана система ціннісних орієнтацій особистості. За твердженням Є. Головахи «плануючи майбутнє, намічаючи конкретні події-плани і цілі, людина виходить, насамперед, з певної ієрархії цінностей, представленої в її свідомості» [22, 67].

Несформованість уявлень людини про майбутнє – результат неузгодженості ціннісних орієнтацій, коли людина не може здійснити вибір найбільш значущих сфер життєдіяльності [22, 70]. Коли рівні за значимістю цінності конкурують у свідомості людини, виникає ситуація невизначеності життєвого вибору, людині важко визначити першочергові напрями діяльності.

Дослідники, зокрема Антоненко Т.Л. [5] та Леонтьев Д. А. [13-35], [15-26], вважають, що найважливішою передумовою успішної самореалізації людини в майбутньому є узгоджена, несуперечлива система ціннісних орієнтацій, яка лежить в основі формування змістовно і хронологічно узгоджених життєвих цілей і планів.

Ю. Іванова у своїй роботі визначає цінності, яким сьогодні надається перевага і на основі яких формуються ціннісні орієнтації сучасної молоді в Україні. Авторка стверджує, що у процесі здобуття вищої освіти студенти не лише мають осягнути певні знання та виробити фахові вміння й навички, але і сформувати ціннісні орієнтації, властиві певній професій [32].

Уявлення про порівняно віддалені у майбутньому професійній, сімейній та інших сферах життєдіяльності формуються в особистості вже у 14-15 років. Юнаки і дівчата виявляють реалістичність у життєвих домаганнях, пов'язаних з майбутньою професійною діяльністю і сім'єю. Однак у сфері освіти, соціального просування і матеріального споживання їхні домагання є менш реалістичними. Більш високий рівень домагань в цих сферах не завжди підкріплюється відповідними професійними спрямуваннями.

Студентство визначається як особлива соціальна група, що характеризується спеціально організованим, просторово і тимчасово структурованими буттям, умовами праці, побуту і дозвілля, соціальною поведінкою і психологією, системою ціннісних орієнтацій. За Е. Еріксоном, перебування у закладі вищої освіти є «законодавчо закріпленою відстрочкою» у

прийнятті людиною ролі дорослого, яку він у контексті формування ціннісної системи називає «психосоціальним мораторієм» [81, 45].

Однак, на думку більшості авторів, саме період навчання вважається для людини найбільш важливим у плані того, що відбувається в цей час професійного та особистісного самовизначення, становлення її як особистості.

Проаналізуємо ціннісні орієнтації студентської молоді. Для даної категорії характерна спрямованість на майбутнє, а їх фізичні і розумові здібності, які формують впевненість в собі, що нерідко перетворюється на самовпевненість. Для даного віку молоді характерна переоцінка цінностей, їх моральні погляди тільки складаються і систематизуються. В аналізі складних явищ оточуючої дійсності їм часто не вистачає гнучкості і життєвого досвіду старших поколінь.

Саме тому відсутність необхідного досвіду, юнацький максималізм, велика емоційна збудженість створюють в цей період життя труднощі, проте саме в цей період уточнюються ціннісні орієнтації.

Дослідники зазначають, що основний зміст ідеальної моделі ціннісних орієнтацій сучасних студентів закладів вищої освіти має включати в себе: збереження життя і здоров'я як вищих життєвих цінностей; першорядність духовно-моральних опор, таких як щастя, любов, хороша сім'я, майбутнє дітей, дружба, що особливо важливо в умовах нестабільності та життєвого середовища; освіченість, хороша робота і хороше матеріальне становище; конкурентоспроможність, прагнення до професійної самореалізації, що будується на впевненості в собі, підприємливості, самостійності, завзятості, відповідальності, самовдосконаленні (в умовах появи нових можливостей, жорсткості конкуренції і вимог до професіоналізму); креативність, розвиток своїх здібностей та індивідуальності, збереження духовної незалежності і самоповаги (оскільки в даний час затребувані здатності приймати нестандартні рішення, створювати оригінальні проекти, критично мислити, відстоювати свою позицію і т.д.); активні соціальні контакти і соціальна компетентність, тобто встановлення сприятливих відносин у різних сферах соціальної взаємодії, розширення міжособистісних зв'язків, реалізація своєї соціальної ролі (в даний час затребуване вміння працювати в команді, бачити можливі перспективи кар'єрного росту).

Висновки. Проведений теоретичний аналіз проблеми і результати експериментального дослідження дозволили сформулювати такі висновки: у результаті аналізу з’ясовано, що питання формування ціннісних орієнтацій було актуальним починаючи з давніх часів до сьогодення.

У тезах за основу обрано таке визначення: ціннісні орієнтації – це спрямованість особистості до визначених цінностей, це динамічний аспект ставлення людини до дійсності, до матеріальних і духовних цінностей, у центрі уваги якого оцінка, що визначає характер цього ставлення, мотиви діяльності індивіда, його поведінку, переконання та ідеали.

Встановлено, що формування ціннісних орієнтацій студентів закладів вищої освіти – це неперервний, свідомий, цілеспрямований процес становлення аксіосфери, що ґрунтується на взаємодії внутрішньо-значущих і активно-творчо сприйнятих зовнішніх чинників; визначається певним механізмом та етапами; спрямований на збагачення ціннісних, сутнісних сил особистості, привласнення духовних орієнтирів розвитку та виявляється в принциповій незавершеності ціннісного самозбагачення, що виражається в реальній діяльності з виробництва нових цінностей.

Особливості формування ціннісних орієнтацій студентів полягають у тому, що: студент розглядається як суб'єкт власного ціннісного розвитку; при формуванні ціннісних орієнтацій ураховуються особливості майбутньої професійної діяльності; береться до уваги специфіка процесу виховної роботи у закладі вищої освіти, яка повинна базуватися на гуманістичній парадигмі; ураховується залежність формування ціннісних орієнтацій від аксіологічного виховного простору закладу вищої освіти; на формування ціннісних орієнтацій особистості впливають особливості студентського віку.

Використані джерела:

1. Антоненко Т.Л. Психологічні засади становлення ціннісно-смислової сфери особистості майбутнього фахівця : дис. д-ра психол. наук : 19.00.07 /Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова/. Київ, 2019. [5].
2. Баранівський В. Ф. Ціннісні орієнтації студентської молоді та їх роль в консолідації українського суспільства. Науковий вісник Харківського національного педагогічного університету ім. Г. С. Сковороди. Філософія. 2014. Вип. 43. С. [39-52]
3. Головаха Е. И. Життєва перспектива і професійне самовизначення молоді. Київ : Наукова думка, 1988. 132 с. [22, 67], [22, 70].
4. Эриксон Э. Ідентичність: юність і кризис. Флінта, 2006. 342 с. [81, 45].
5. Іванова Ю. Формування ціннісних орієнтацій студентів – майбутніх соціальних педагогів. Рідна школа. 2011. № 7. С. 14-17. 33. [32].
6. Леонтьєв Д. А. Ціннісні уявлення в індивідуальній і груповій свідомості: види, детермінанти і зміни в часі. Психологічний обзір. 1998. № 1. С. [13-35].
7. Леонтьєв Д.А. Цінність як міждисциплінарне поняття: досвід багатовимірної реконструкції. Питання філософії. 1996. № 4. С. [15-26]

Гончаренко Наталія, викладач,
к. істор. н., доц.
Прокопенко Вікторія, голова
циклової комісії гуманітарної
підготовки, к. філос. н.
Фаховий медико-фармацевтичний коледж
Полтавського державного
медичного університету

ВИКОРИСТАННЯ ВИХОВНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ ВИКЛАДАННЯ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

В сучасних умовах, коли в кровопролитній війні, розв'язаній російськими імперіалістами, Україна доводить своє право на існування і незалежний розвиток, особливо гостро постає питання єдності навчання і виховання в процесі підготовки здобувачів освіти до їхньої майбутньої професійної діяльності. Українське суспільство потребує не лише висококваліфікованих фахівців (це повною мірою стосується і медичних працівників), але й свідомих громадян демократичної держави, патріотів, відданих своїй Вітчизні, готових стати на її захист, всебічно розвинутих особистостей з глибокими гуманістичними переконаннями.

Досягти цієї мети дозволяє така організація навчального процесу, яка базується на принципі виховуючого навчання. Слід зазначити, що ця ідея в світовій та вітчизняній педагогіці не є новою. До неї звертались ще мислителі епохи Відродження та визначні педагоги XVI-XVIII ст. Сучасні українські дослідники також активно займаються розробкою теорії виховуючого навчання, визначаючи його як таке, яке забезпечує «цілеспрямоване формування запланованих педагогом відношень учнів з різноманітними явищами навколишнього життя, з якими учень стикається в процесі навчання» [1, с.225].

Принцип виховуючого навчання не те, що не суперечить, а, навпаки, повністю відповідає сучасній орієнтації освітнього процесу на основі компетентісного підходу. В «Енциклопедії освіти» професійна компетентність визначається як «інтегративна характеристика ділових і особистісних якостей фахівця» [2, с.722]. Отже, компетентність формується у процесі навчання та виховання особистості, а також є наслідком її саморозвитку та набуття життєвого досвіду.

Сучасні освітньо-професійні програми підготовки фахівців встановлюють перелік спеціальних та загальних компетентностей, якими мають оволодіти здобувачі освіти. Серед них чільне місце посідають так звані соціально-комунікативні навички, які забезпечують гармонійну взаємодію особистості з суспільством, колективом, іншими людьми, зокрема такі якості, як активна громадянська позиція, патріотизм, визнання цінності верховенства права, прав і свобод людини тощо.

Шляхи формування таких якостей можуть бути різними. Та все ж, головним чином, це має здійснюватись через зміст навчального матеріалу, оскільки в кожній дисципліні містяться значні виховні можливості. Та особливий виховний потенціал, безумовно, має курс історії України. Саме ця дисципліна покликана передати молодим людям історичну пам’ять попередніх поколінь. Тільки на цій основі можливе формування національної самосвідомості, відчуття себе частиною єдиного народу. Ще більше сотні років тому на цьому наголошував один із визначних творців теорії нації, французький філософ Е.Ренан: «Героїчне минуле, великі люди, слава (але справедлива) – ось головний капітал, на якому ґрунтується національна ідея» [3].

Не знаючи, не розуміючи історії власного народу, не зберігаючи власну історичну пам'ять, можна легко стати об’єктом маніпулювання, насадження ворожих наративів. Це особливо небезпечно в умовах нинішньої російсько-української війни, в якій вирішується доля нашої держави. В ній ворог використовує проти нас не лише ракети, бомби та снаряди, але й зброю пропаганди. Скільки разів особисто кремлівський диктатор заявляв про те, що українці не є нацією, що українці з росіянами один народ, що Україна є штучно створеною державою. Російська шовіністична влада намагається спотворити практично всі сторінки української історії. Тому важливо, аби кожна лекція, кожне семінарське заняття з історії України несли історичну правду, слугували вихованню у юнаків і дівчат патріотизму, любові до рідного краю, гордості за славне минуле українського народу. Бо, як говорив великий український історик, один із фундаторів Української держави М.Грушевський, тільки завдяки історичній пам’яті людина стає особистістю, народ – нацією, країна – державою.

Вивчаючи історію України, молоді люди усвідомлюють, що існування нашої сучасної держави – результат багатовікової боротьби наших пращурів за свободу і суверенний розвиток, що вона ґрунтується на міцному фундаменті своїх попередників – Київській Русі, Запорозькій Січі, Гетьманщині, Українській Народній Республіці. Величезний емоційний вплив на молодіжну аудиторію

мають розповіді про подвиг героїв Крут, боротьбу повстанців Холодного Яру, відчайдушний супротив вояків Української Повстанської Армії, противладні виступи учасників українського дисидентського руху, самопожертву звитяжців Небесної Сотні та воїнів ЗСУ, що боронять нашу Батьківщину. Саме ці емоції й непідробне хвилювання роблять більш дієвим і результативним процес формування у студентів глибоких патріотичних почуттів та переконань.

Викладання історії України надає значні можливості і для розвитку такої важливої життєвої навички, як емпатія, що є особливо необхідною для майбутніх медичних працівників. Розкриття трагічних сторінок вітчизняної історії через долі конкретних людей не може не викликати емоційного відгуку в аудиторії. Робота студентів з історичними документами, свідченнями очевидців посилює сприйняття історичних подій, розуміння емоційної природи людських вчинків, дозволяє поставити себе на місце інших людей, відчути їхній біль і страждання, ніби «проживати» їхнє життя. Перегляд фото- та відеохроніки, що відтворює реальні жахіття Голодомору чи трагедію Бабиного Яру, викликає у молодих людей співпереживання, проникнення у суб'єктивний світ іншої людини.

Таким чином, навчальний курс історії України має справді безмежні можливості через сам зміст предмету формувати у майбутніх фахівців медичної сфери найкращі моральні якості громадянина-патріота Української держави, готового безкорисливо служити її народу, за необхідності стати на її захист, докласти всіх зусиль для її розбудови і процвітання.

Використані джерела:

1. Лозова В.І. Теоретичні основи виховання і навчання: навч. пос. / В.І.Лозова, Г.В.Троцко. – Харків: «ОБВ», 2002. – 400 с.
2. Енциклопедія освіти / Акад. пед.наук України: гол. ред. В.Г.Кремень. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
3. Ренан Е. Що таке нація. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zbruc.eu/node/59455.

Гуменюк Галина, викладач
Данко Тетяна, викладач
Чортківський медичний
фаховий коледж

ВИХОВНА РОБОТА В УМОВАХ ВІЙНИ: ВАЖЛИВІ АСПЕКТИ

Виховна робота у закладах фахової передвищої освіти відіграє важливу роль у формуванні молоді як особистості. Воєнний стан в Україні, викликаний повномасштабним вторгненням росії, змінив реалії навчального процесу.

З’явилися виклики, що потребують нових підходів. Це стосується як безпеки студентів і викладачів, так і ефективності виховних заходів та забезпечення їх відповідності сучасним умовам. Навчання в Чортківському медичному фаховому коледжі відбувається у змішаному форматі. Використання інтерактивних методів виховання, таких як проєктне навчання, ділові ігри та симуляції, допомагають підтримувати інтерес студентів навіть у складних умовах. Такі методи дозволяють не лише розвивати професійні навички, але й сприяти формуванню моральних та етичних принципів.

Воєнний стан висунув на передній план питання національної ідентичності, патріотизму та громадянської відповідальності. У Чортківському медичному фаховому коледжі велика увага приділяється збереженню та примноженню духовних цінностей, формуванню високої патріотичної свідомості, почуття вірності та любові до Батьківщини, бажання працювати задля розквіту держави. Виховний процес у нашому закладі має на меті формування стійких громадянських позицій, розуміння важливості захисту держави. Важливо організовувати заходи, які сприяють підвищенню національної свідомості. Студенти брали участь в презентації поетичної збірки «Вишийте, мамо, бронежилет» прикарпатського поета та освітянина Богдана Томенчука. До 145-річчя від дня народження Олександра Олеся – лірика, талановитого драматурга, перекладача, інтелігента, аристократа духу, захисника національних інтересів України, який довго був за стіною забуття, відбувся мистецький виховний захід «Душа поета промовляє через слово». Щорічно святкуємо Шевченківські дні, у рамках яких проводимо конкурси на кращих читців, квести, вікторини, патріотичні флешмоби, літературно-мистецькі заходи.

Національно-патріотичному вихованню сприяє гурткова робота, яка посідає належне місце в нашому коледжі. Члени гуртків циклової комісії викладачів гуманітарних дисциплін презентують свої дослідницькі роботи на студентських конференціях. Цьогоріч гуртківці візьмуть участь у суспільно-політичних читаннях на тему: «Мова має значення».

Важливо адаптувати виховний компонент до онлайн-формату, включаючи віртуальні зустрічі, дискусії та онлайн-проєкти. Використання цифрових технологій дозволяє зберегти зв’язок між студентами та викладачами навіть у найскладніших умовах воєнного стану, коли значна частина навчального процесу перейшла в онлайн-формат, особливо важливо використовувати

цифрові платформи для реалізації виховних заходів. Студенти коледжу брали участь у зустрічі-бесіді (онлайн-формат) «Сила слова. Поетична творчість Василя Махна» у межах Культурологічної вітальні, організованої Міжпредметним лабораторним комплексом Національного центру «Мала академія наук України» «МАНЛаб» (м.Київ). Гостем вітальні був уродженець Чорткова Василь Махно – поет, прозаїк, есеїст, перекладач, літературознавець, член Національної спілки письменників України, учасник літературного гурту «Західний вітер», кандидат філологічних наук, член міжнародного ПЕН-клубу. Усі присутні мали змогу поспілкуватися про визначальну силу українського слова, українсько-американські літературні зв'язки, дізнатися про цікаві факти з життя нашого земляка, поставити запитання одному з найбільш знаних поетів сучасності у діаспорі та насолодитися поезією автора, яка має своєрідний терапевтичний ефект у цей складний для України час. Такі заходи дозволяють студентам залишатися в соціальному контакті, активно брати участь у громадському житті та взаємодіяти з колегами, незважаючи на фізичну віддаленість.

Одним із головних напрямків виховного процесу є організація психологічної допомоги для студентів і викладачів. Постійне відчуття небезпеки, втрата близьких, страх за своє майбутнє – все це робить навчальний процес складнішим. Молодь може відчувати пригніченість і дезорієнтацію, що ускладнює активну участь у навчанні та соціальній взаємодії. У нашому навчальному закладі навчаються і такі студенти, котрі вимушено евакуювалися з районів активних бойових дій. Тому проводяться регулярні зустрічі з психологом для допомоги у вирішенні психологічних проблем. Нещодавно студенти відвідали простір психосоціальної підтримки «Дбаю про себе» на базі КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги» Чортківської міської ради.

Одним із ефективних методів залучення молоді до активної діяльності є участь у волонтерських проєктах. Це не лише сприяє розвитку громадянської відповідальності, але й допомагає здобувачам освіти відчувати свою важливість у суспільстві, надавати реальну допомогу захисникам та сприяти перемозі.

Студенти нашого закладу беруть участь у благодійних ярмарках, виготовленні окопних свічок, енергетичних батончиків, плетуть маскувальні сітки для військових. Такі заходи не лише розвивають активну громадянську

позицію студентів, але й роблять виховний процес більш практичним та орієнтованим на вирішення актуальних проблем суспільства.

Висновки. Виховний процес у закладах передвищої освіти має на меті підготовку студентів не тільки як фахівців, але й як відповідальних членів суспільства в умовах кризи. Патріотичне виховання в умовах воєнного стану набуває особливого значення.

Головне завдання освітніх закладів – забезпечити підтримку студентам, адаптувати навчальний процес до нових реалій та сприяти формуванню сильних, відповідальних та свідомих громадян. Гнучкість, інноваційні підходи та співпраця з громадськістю допоможуть не лише зберегти виховну роботу на високому рівні, але й зробити її ще ефективнішою.

Використані джерела:

1. Концепція національно-патріотичного виховання. URL: https://nus.org.ua/news/mon-zatverdylo-novukontseptsiyu-patriotychnogo-vyhovannya/
2. Руслан Малиношевський Діяльність Інституту проблем виховання НАПН в умовах воєнного стану. URL: https://visnyk.naps.gov.ua/index.php/journal/article/view/.

Дадашова Таміла, викладач
ВСП «Житлово-комунальний
фаховий коледж ХНУМГ
ім. О. М. Бекетова»

НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ У ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Національно-патріотичне виховання — це діяльність, спрямована на формування національної свідомості особистості, яка проявляється в емоційно-ціннісному ставленні до історичного минулого власного народу, національній ідентифікації й прагненні до етнічного самозбереження. Така діяльність передбачає також формування у студентів поваги та любові до Батьківщини, відданості, готовності її захищати, збагачувати особистою працею, максимально сприяти вивченню та досконалому оволодінню державною мовою. Національна система виховання ґрунтується на засадах родинного виховання, народної педагогіки, наукової педагогічної думки, що ввібрали в себе надбання національної виховної мудрості. Вона охоплює ідейне багатство народу, його морально-естетичні цінності, трансформовані в засобах народної педагогіки, народознавства, принципах, формах і методах організації виховного впливу на

молодь, а також постійну й систематичну виховну діяльність сім'ї, державних і громадських навчально-виховних закладів, осередків [1].

На сучасному етапі результатом патріотичного виховання здобувачів освіти має бути сформованість почуття патріотизму, яке означає прояв особистістю любові до свого народу, поваги до українських традицій, відчуття своєї належності до України, усвідомлення спільності власної долі з долею Батьківщини, досконале володіння українською мовою.

Отже, заклади фахової передвищої освіти мають здійснювати підготовку свідомої національної інтелігенції, сприяти оновленню і збагаченню інтелектуального генофонду нації, вихованню її духовної еліти, примножувати культурний потенціал, який забезпечить високу ефективність діяльності майбутніх спеціалістів.

Використані джерела:

1. Тернопільська В.І. Довідник з виховної роботи зі студентами / В.І. Тернопільська, Т.В. Коломієць, І.О. Піонтківська – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2014. – С. 19-20.

Жежерун Євгенія, викладач,
культорганізатор, керівник гуртка
Комунальний заклад «Прилуцький
фаховий медичний коледж»
Чернігівської обласної ради

НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ В ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ (З ДОСВІДУ РОБОТИ)

Наразі виховання молоді в Україні здійснюється в умовах воєнного стану, що суттєво підвищує роль національно-патріотичного виховання юнацтва. З огляду на це національно-патріотичне виховання студентської молоді наповнюється новим змістом, а його мета полягає у формуванні соціально активної, відповідальної особистості зі сформованою громадянською позицією, стійкою ціннісною системою та особистісними характеристиками, що дають змогу брати участь у творенні держави, захисті її національних інтересів та територіальної цілісності.

Організація національно-патріотичного виховання у закладі освіти має бути зорієнтована на формування в підростаючого покоління національної самоідентифікації. Важливо, щоб заклад освіти став для дитини осередком становлення громадянина – патріота України, готового брати на себе відповідальність, самовіддано розбудовувати країну як суверенну, незалежну,

демократичну, правову, соціальну державу, забезпечувати її національну безпеку, сприяти єдності української політичної нації та встановленню громадянського миру й злагоди в суспільстві.

В умовах розгортання повномасштабної війни на території України та серйозної загрози національний безпеці все гостріше постає потреба у вихованні свідомих громадян - лідерів, патріотів та фахівців своєї справи, які не бояться брати на себе відповідальність та рішуче діяти в надскладних умовах військового стану. Саме тому одним із важливих напрямів діяльності будь - якого освітнього закладу має бути патріотичне виховання, що обґрунтовується на любові до Батьківщини, до свого народу, міста й села, на формуванні національної ідеї та є потужним мотиваційним фактором, що спонукатиме молодих людей до досягнення вагомих успіхів у навчальний діяльності та прояву активної громадянської позиції [4, с. 83]. У зв'язку з цим, виховний процес у сучасному фаховому коледжі повинен бути спрямований на формування у студентів національної ідеї, а на її основі також і лідерської компетенції [3,с.34]. Важливо, щоб виховні моменти мали місце і на навчальних заняттях, і в позааудиторній роботі.

В умовах повномасштабної війни, яку розв’язала рф проти України ми маємо приділити особливу увагу формуванню національної ідентичності студентської молоді. Адже засилля зовнішніх впливів російського походження на свідомість молодого покоління є величезним. Це і російськомовні контенти в соціальних мережах, і фейкова інформація, яку пропагує агресор. Великою проблемою є нав’язана віками меншовартість українців. Запропонований український контент повинен бути якісним, фаховим, правдивим, тому заходи повинні бути позбавлені проявів шароварщини та надмірного пафосу – він надто часто сприймається як нещирість.

Основними напрямками національно-патріотичного виховання в закладі освіти є:

1. Проведення заходів національно-патріотичної спрямованості (військово-патріотичні змагання «Козацький герць» до Дня Захисників і Захисниць України, розважально-пізнавальна гра «Я люблю Україну!», ярмарки для збору коштів на потреби ЗСУ, акція «Синьо-жовтий колір єдності», фотосесія до Дня вишиванки, української хустки, розфарбування паркану закладу в український орнамент, тощо).

2. Волонтерська діяльність. У Прилуцькому фаховому медичному коледжі з початком повномасштабного вторгнення функціонує волонтерський хаб

«Прилукиколеджмед». Студенти і працівники коледжу виготовляють маскувальні сітки, окопні свічки, химери, шиють подушечки і натільну білизну, відправляють посилки з допомогою нашим захисникам на фронт. Важливим для мотивації є зворотній зв'язок із захисниками. Світлини і відео, яке ми отримуємо у відповідь, підкреслюють важливість волонтерської діяльності і надихають на працю заради спільної Перемоги.

3. Пропагування української культури. Це реалізація виховних проєктів, присвячених творам українських письменників і композиторів, відвідування виставок творчих робіт українських художників, театральних вистав. Студенти коледжу мали зустрічі з письменниками Л. Охріменко, О. Печорною, Р.Горовим, поетами Є.Постульгою, Н.Горбань, С.Коробовою та ін.

4. Перегляд українських художніх і документальних фільмів з подальшим обговоренням. Досвід роботи показує, що перед переглядом фільму необхідно обов’язково зробити вступне слово з роз’ясненням історичних подій, політичної ситуації, головних персонажів для кращого розуміння і засвоєння інформації. Практикуємо робити кінопокази в укритті задля безпекової ситуації і кращої якості перегляду фільму. Рекомендовані фільми: «Заборонений» (про В. Стуса), «Червоний», «Крути 1918», «Поводир». Якщо фільмів ще немає в довільному доступі, то можна організувати похід в кінотеатр на прем’єру.

5. Влаштовування акцій пам'яті. Щорічно ініціюємо і проводимо Всеукраїнську акцію «Запали свічку пам’яті», присвячену жертвам Голодомору. Пропонуємо поєднати зроблені світлини у відео і висвітлюємо у соціальних мережах. Така методика дозволяє практично доторкнутися до заходу і відкладається у свідомості. Постійно беремо участь у «живих коридорах», вшановуючи полеглих Героїв, покладання квітів до меморіальних дошок, пам’ятників полеглим захисникам.

6. Проведення годин спілкування, присвячених війні рф проти України («Янголи війни», «Жіноче обличчя війни», «Від козаків до кіборгів», тощо).

7. Організація зустрічей із ветеранами АТО, ООС та війни рф проти України: цикл «Від козаків до кіборгів», «Зустріч із дружинами військових», «Зустріч із дружиною полеглого Героя, випускника коледжу О. Коваленка, Тетяною Коваленко, «Зустріч із бойовими медиками і проведення майстер-класу по наданню першої домедичної допомоги при невідкладних станах.

8. Гурткова робота. Залученість у тематичних гуртках дає можливість молоді у різних аспектах проявити свої здібності, зорієнтувавши їх на формування національної ідентичності. До прикладу: гурток «Мистецькі барви»

сприяє розвитку хореографічних здібностей студентів. Поставлено танці «Клятва Азова», «На Івана Купала», «Гуцулка Ксеня», «Прощальний вальс». На гуртку «Арт-галерея» розписуємо гільзи для волонтерського аукціону, проводимо майстер-клас по плетінню патріотичних браслетів, оздоблюємо окопні свічки, виготовляємо сувеніри до благодійного ярмарку.

Отже, з огляду на вище сказане, можемо зробити висновок, що у сьогоднішніх умовах необхідно звернути увагу на розвиток у молодих громадян України національної ідеї як ідеї боротьби за самостійність і незалежність України та за право українського народу вільно жити й працювати на своїй землі. Адже, національна ідея є фундаментом та одним з основних факторів для формування у студентів лідерської компетентності, яка, своєю чергою, є невіддільною складовою цільної особистості, спрямованої на творчу діяльність [2, с. 31].

Використані джерела:

1. Виховна робота в умовах війни: важливі аспекти. Журнал Виховна година. https://naurok.com.ua/post/vihovna-robota-v-umovah-viyni-vazhlivi-aspekti
2. Жукова Анна РОЛЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕЇ У ВИХОВНОМУУ ПРОЦЕСІ ДЛЯФОРМУВАННЯ ЛІДЕРСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У СТУДЕНТІВФАХОВОГО КОЛЕДЖУ Реалізація освітніх ініціатив в умовах воєнного часу: вітчизняний та зарубіжний досвід. Матеріали Міжнародної науково – практичної конференції 18 - 19 жовтня 2022 року.
3. https://www.researchgate.net/publication/378071514_VIHOVANNA_PSIHOLOGICNOI_STIJKOSTI_STUDENTIV_CEREZ_ZASTOSUVANNA_PSIHO-VIHOVNIH_STRATEGIJ
4. 3.Кутинець С.Г. Формування лідерських якостей особистості – соціальне замовлення часу. Учительський журнал on -line . 2016. №7. С. 34 -38.
5. Мельнікова О.В. Проблеми патріотичного виховання сучасної молоді / О.В. Мельнікова // Духовність особистості: методологія, теорія і практика. - 2012. - Вип. 2. - С. 83-89. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/domtp_2012_2_14.

Каліберда Юрій, викладач, к.і.н.
ВСП «Технічний фаховий коледж Дніпровського державного аграрно-економічного університету»

НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ НА УРОКАХ «ЗАХИСТУ УКРАЇНИ» В ЗАКЛАДАХ ПЕРЕДВИЩОЇ ФАХОВОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ БОРОТЬБИ ЗА ДЕРЖАВНУ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ УКРАЇНИ ПІД ЧАС РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Під час широкомасштабної війни, яку російська федерація розв’язала і веде проти України, виникає нагальна необхідність здійснення системних заходів, спрямованих на посилення національно-патріотичного виховання дітей та

молоді - формування нового українця (професіонала та патріота), що діє на основі національних та європейських цінностей.

Сьогодні Українська держава та її громадяни стають безпосередніми учасниками процесів, які мають надзвичайно велике значення для подальшого визначення, першою чергою, своєї долі, долі своїх сусідів, подальшого світового порядку.

В сучасних важких і болісних ситуаціях викликів та загроз, і водночас, великих перспектив розвитку, кардинальних змін у політиці, економіці, соціальній сфері пріоритетним завданням суспільного поступу, поряд із убезпеченням своєї суверенності й територіальної цілісності, пошуками шляхів для інтегрування в європейське та євроатлантичне співтовариство, є визначення нової стратегії виховання як багатокомпонентної та багатовекторної системи, яка великою мірою формує майбутній розвиток Української держави.

Важливе місце у цих процесах займає національно-патріотичне виховання в закладах освіти України, яке потребує подальшого конструктивного переосмислення історичного минулого українського народу у його споконвічній боротьбі за Українську державність, демократію, права людини, створенні та інтеграції України у новій системі колективної безпеки у світі.

Формування ціннісних орієнтирів і громадянської самосвідомості у дітей та молоді сьогодні повинно здійснюватися на прикладах героїчної боротьби Українського народу за самовизначення і творення власної держави, ідеалів свободи, соборності та державності, зокрема, від княжої доби, українських козаків, Українських Січових Стрільців (УСС), армій Української Народної Республіки (УНР) та Західноукраїнської Народної Республіки (ЗУНР), учасників антибільшовицьких селянських повстань, загонів Карпатської Січі, Української повстанської армії (УПА), українців-повстанців у сталінських концтаборах, учасників дисидентського руху.

Також національно-патріотичне виховання має здійснюватися на прикладах мужності та героїзму учасників революційних подій в Україні у 2004, 2013- 2014 років, Героїв Небесної Сотні, учасників антитерористнчної операції (АТО) та операції об'єднаних сил (ООС) у Донецькій та Луганській областях, спротиву окупації та анексії Автономної Республіки Крим російською федерацією, війни росії проти України. Важливим завданням є розгляд порівняльно-історичних

відомостей про переривання державності в інших європейських країнах, які сьогодні представлені потужними європейськими націями.

Кожний викладач в Україні повинен прикласти багато зусиль щодо подолання посттоталітарних психологічних травм українського народу, викликані преступними діями комуністичного режиму, які проявляються у комплексі меншовартості, незнанні власної історії України та її війська, подоланні наслідків голодоморів, репресій, колективізації та депортацій.

На особливу увагу заслуговує формування та розвиток української політичної культури в часи Речі Посполитої та Австро-Угорщини, нове осмислення ролі Кримського Ханату як держави кримсько-татарського народу, включно з тривалим воєнним протистоянням і плідною військовою та культурною співпрацею.

Національно-патріоти́чне виховання — спрямована на дітей та молодь комплексна системна і цілеспрямована діяльність органів державної влади,

громадських організацій, сім'ї, освітніх закладів, інших соціальних інститутів щодо формування у молодого покоління високої патріотичної свідомості, почуття вірності, любові до Батьківщини, турботи про благо свого народу, готовності до виконання громадянського і конституційного обов'язку із захисту національних інтересів, цілісності, незалежності України, сприяння становленню її як правової, демократичної, соціальної держави [1].

В Україні національно-патріотичне виховання є одним із пріоритетних напрямів діяльності держави та суспільства щодо розвитку національної свідомості на основі суспільно-державних (національних) цінностей (самобутність, воля, соборність, гідність), формування у громадян почуття патріотизму, поваги до Конституції і законів України, соціальної активності та відповідальності за доручені державні та громадські справи, готовності до виконання обов'язку із захисту незалежності та територіальної цілісності України, сповідування європейських цінностей.

Національно-патріотичне виховання є важливим засобом громадянської освіти. Утвердження поваги до державної мови, піднесення її престижу серед громадян є важливим аспектом формування й розвитку особистості та основою національно-патріотичного виховання [2].

Із особистого досвіду хочу додати до сказаного вище, що під час проведення занять з дисципліни «Захист України» в закладах перед вищої освіти пропоную проведення наступних заходів.

До 10-ти хвилин на кожному занятті розбирати події, які відбуваються на фронтах російсько-української війни за минулу добу (втрати ворога у живій силі та озброєнні, ході воєнних операцій).

Виконання під час занять Державного гімну України, повстанських та козацьких пісень, пісень вояків УПА, УСС, маршу «Нової армії», армії УНР «Як упав же він з коня..» та ін.

Популяризувати героїчні вчинки вояків сучасної війни, подвиги жінок та волонтерів. Проводити історичні паралелі з подвигами українських вояків періоду козацтва та інших історичних періодів нашої історії.

Розповідати про військове братерство та співробітництво українців з вояками армій Речі Посполітої, Литви, Білорусі та Молдови. Розбирати битви Визвольної війни під проводом Б. Хмельницького. Розповсюджувати досвід українських миротворців.

Проводити конкурси пісень, віршів та малюнків з військової тематики. Прищеплювати повагу до українських одностроїв, військових нагород, бойових прапорів, військової геральдики. Приділяти увагу історії українського військового флоту.

На конкретних прикладах розбирати зі здобувачами освіти тактику вояків ЗСУ, використання ними зразків новітньої зброї (Байрактаів, Хамерсів та ін.) під час звільненні нашими військами о-ва Зміїного, боях під Києвом, Харковом та Херсоном.

Долучати дітей до акцій «Окопна свічка», допомоги волонтерам у зборі речей, продуктів та грошей для нашої армії.

Розповідати дітям про звірства окупантів, діях колаборантів на тимчасово окупованих росіянами українських територій, знищенні ними інфраструктури українських міст та сіл, розкраданні культурних та історичних цінностей.

Наголошувати на справедливому та визвольному характері війни українського народу з військами рф та вплив перемоги української зброї на долі України та післявоєнного світу уцілому.

Використані джерела:
1. Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України // Додаток до Наказу МОН від 06.06.2022 No 527 «Про деякі питання національно-патріотичного виховання в закладах освіти України та визнання таким, що втратив чинність, наказу Міністерства освіти і науки України від 16.06.2015 No 641». - URL: https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-deyaki-pitannya-nacionalno-patriotichnogo-vihovannya-v zakladah-osviti-ukrayini-ta-viznannya-takim-sho-vtrativ-chinnist-nakazu-ministerstva-osviti-i-nauki-ukrayini-vid-16062015-641.
2. Стратегічні підходи до національно-патріотичного виховання дітей та молоді визначені в Указі Президента України від 18.05.2019 No 286/219 «Про Стратегію національно-патріотичного виховання». - URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/286/2019#Text.

Матвіїшин Лілія, соціальний педагог
Бойчук Ольга, викладач
Чортківський медичний
фаховий коледж

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ СУПРОВІД ТА ПІДТРИМКА УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ВОЄННИХ ДІЙ

Війна принесла нові випробування у наше життя. Утім наш вибір – вистояти, перемогти й відродитися. Для цього нам потрібна психологічна стійкість – індивідуальна і колективна. Це те уміння, яке дозволить пройти крізь усі труднощі, залишаючись людьми світла, правди й любові, зберігаючи, відновлюючи та плекаючи при цьому наше психічне здоров'я, особистісну цілісність і зріст, наші соціальні зв'язки. Отож, робота колективу в плані соціально-психологічного супроводу та підтримки учасників освітнього процесу в умовах воєнних дій є дуже важливою у виховному процесі.

У Чортківському медичному фаховому коледжі навчальний процес відбувається у змішаному форматі, з почерговим залученням академічних груп на онлайн чи офлайн навчання. У закладі облаштовано 5 укриттів з належними умовами для навчання. Адміністрацією коледжу розроблено чіткий алгоритм дій у разі сигналу «Повітряної тривоги». За кожною академічною групою визначено певне місце в сховищі, проведено відповідні інструктажі та бесіди щодо дій під час повітряних тривог, організоване переміщення в укриття та перебування в них. Для мешканців гуртожитку також передбачене безпечне укриття з усіма необхідними зручностями. Для допомоги працівникам гуртожитку з метою організації швидкого переміщення студентів у сховище та забезпечення належного порядку в нічний час складено додаткове чергування викладачів.

Одним із головних завдань закладу освіти є повсякденна психологічна допомога й емоційна підтримка учасників освітнього процесу. Психологічний супровід у коледжі здійснюється практичним психологом, який під час навчання в умовах воєнного стану віч-на-віч або за допомогою різноманітних засобів комунікацій (телефонний зв'язок, соціальні мережі, месенджери, відеоконференції) надає кваліфіковану допомогу всім, хто цього потребує. Він організовує індивідуальну психологічну допомогу та групову роботу зі студентами, проводить профілактичні, освітні, інформаційно-просвітницькі заходи, консультує кураторів щодо роботи в академічних групах з питань психологічної підтримки, залучає викладачів до проведення інтерактивних занять з елементами тренінгу, просвітницьких бесід, годин спілкування, зокрема, яким чином можна підтримати молодь у кризових ситуаціях, що спричиняє війна. Куратори регулярно працюють зі студентами своїх груп для покращення мікроклімату та психологічного стану підопічних.

Наш освітній заклад знаходиться на великій відстані від лінії зіткнення, проте в умовах війни відбувається великий обіг вибухонебезпечних предметів, невідомих пересічним людям. Тому в групах систематично проводяться бесіди з демонстрацією підібраного відеоматеріалу про правила поводження з такими предметами, а також інструктажі студентів щодо їх дій в разі виявлення небезпечних засобів.

Зважаючи на реалії сьогодення, виникає необхідність акцентувати увагу на заходах патріотичного виховання молоді, мета яких формування нового українця з національними та європейськими цінностями. Формування патріотизму та духовної культури у Чортківському медичному фаховому коледжі передбачає використання різних форм, методів і засобів виховного впливу та здійснюється під час проведення навчальних занять, через систему виховних заходів, гурткову роботу, проведення екскурсій, написання науково-дослідницьких робіт. У сучасних умовах воєнного стану в Україні з’явилися нові методи і форми роботи в освітньому закладі: щоденний ритуал пошанування пам’яті загиблих героїв за Україну під час хвилини мовчання о 9:00 та молитва за Україну та її захисників після першої пари; написання листів воїнам зі словами подяки за те, що боронять і захищають нас, із побажаннями здоров’я та щасливого повернення додому. Традиційними для закладу стали благодійні та волонтерські заходи:

- придбання автівок та їхня модернізація; закупівля медикаментів, буржуйок, карематів; виготовлення маскувальних сіток, окопних свічок, енергетичних батончиків;

- «Гостинці для воїнів» – до Дня Святого Миколая, Різдвяних свят, Великодня;

- «Теплі обійми», «Благодійний ярмарок» – збір коштів на теплі речі для захисників;

- «Смілива гривня», «Марафон добрих справ» – на допомогу ЗСУ;

- популяризація та використання новітньої поезії та лірики, музики, пісень військово-патріотичного змісту при проведенні виховних годин.

Актуальними стали інформаційно-просвітницькі години про героїчні вчинки українських військових, волонтерів, які сприяють позитивному ставленню до військовослужбовця як до захисника України та Героя. Прикладом мужності та героїзму для студентів стали випускники коледжу, які загинули захищаючи Україну. Одним з нещодавніх заходів патріотичного спрямування, який проходив у Чортківському медичному фаховому коледжі, був легкоатлетичний забіг «Шаную воїнів, біжу за Героя України». Розвитку інтересу до військової професії та служби в Збройних Силах України сприяють зустрічі студентів-випускників з представниками місцевого районного територіального центру комплектування та соціальної підтримки Міністерства оборони України. Переважна більшість урочистостей в закладі проводиться з використанням національної і державної символіки, українського традиційного одягу – вишиванки, що сприяє пануванню національного духу серед молоді. Провідна роль у вихованні юнацтва належить українській мові як духовному стержню нації. Ми намагаємося формувати національну самосвідомість, зберігаємо і пропагуємо культурну спадщину українського народу. З цією метою в коледжі щороку проходить Шевченківський тиждень, організовуються виховні години, приурочені знаменним датам та подіям певного періоду. Улюбленими та цікавими для студентів є майстер-класи із писанкарства напередодні Великодня тощо.

Ми продовжуємо жити, працювати та належно виконувати свої обов’язки в умовах військового стану. Наші педагоги систематично навчаються та удосконалюються. З метою підготовки до нових викликів необхідно:

- кураторам спостерігати за змінами в емоційному стані студентів закріплених груп, при виявленні проблем вирішувати їх спільно з адміністрацією та медичним працівником;

- продовжувати вести статистику щодо родичів студентів, які долучилися до лав ЗСУ, спостерігати за емоційним станом таких здобувачів освіти;

- організовувати бесіди та тренінги зі студентами академічних груп, спрямовані на вияв доброзичливості, підтримки, співчуття;

- проводити опитування для виявлення проблем у групі.

Як сказав польський письменник Бруно Ясенський: «Не бійся ворогів – у гіршому випадку вони можуть тебе вбити… Не бійся друзів – у гіршому випадку вони можуть тебе зрадити… Бійся байдужих – вони не вбивають і не зраджують, але тільки з їхньої мовчазної згоди існує на землі зрада і вбивство». Отож, робота над подоланням байдужості, як до навчання, так і до того, що відбувається навколо нас, є важливим завданням для педагогів. А виховання у студентів таких моральних феноменів, як патріотизм, обов'язок, совість, милосердя, почуття власної гідності та активної життєвої позиції і надалі залишатимуться пріоритетами в нашому освітньому закладі.

Використані джерела:

1. https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-organizaciyu-20232024-navchalnogo-roku-v-zakladah-zagalnoyi-serednoyi-osviti
2. https://chdmc.org.ua/
3. https://chdmc.org.ua/institucijnij-repozitarij/

Маслакова Любов, викладач,
Слов'янський фаховий коледж
транспортної інфраструктури

ВИХОВНИЙ ПРОЦЕС У ЗФПО В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Воєнний стан в Україні створив безпрецедентні умови для функціонування освітніх закладів, зокрема фахової передвищої освіти. Виховна робота, як важлива складова освітньої діяльності, зазнала значних змін. Вона завжди була невід'ємною складовою освітнього процесу, а зараз, в умовах воєнного стану, її важливість складно переоцінити. Усе, що відбувається зараз – виклик для закладів освіти, викладачів та студентів. Завданням освітніх установ стало не лише забезпечення надання якісної освіти, а й виховання молоді в умовах нестабільності, підвищеного ризику та постійної загрози. Ця стаття присвячена аналізу основних викликів, з якими зіткнулися заклади фахової передвищої

освіти під час воєнного стану, а також рішень та заходів, які були впроваджені для забезпечення ефективного виховного процесу.

Основні виклики виховного процесу в умовах воєнного стану:

1. Психологічний стан студентів. Воєнний стан супроводжується постійними стресовими ситуаціями, що негативно впливають на психоемоційний стан студентів. Багато молодих людей стикаються з втратою близьких, вимушеним переселенням, руйнуванням житла. Все це спричиняє підвищену тривожність, депресивні стани, що ускладнює навчання та виховний процес.
2. Проблеми з доступом до освіти. Через воєнні дії багато студентів опинилися в ситуації, коли вони не мають доступу до навчальних матеріалів, засобів зв'язку, стабільного інтернету. Це ускладнює як освітній, так і виховний процес, оскільки неможливо повноцінно комунікувати та проводити виховні заходи.
3. Зміна пріоритетів та цінностей. У контексті воєнного стану змінюються ціннісні орієнтири як студентів, так і суспільства загалом. Питання патріотизму, національної ідентичності, громадянської відповідальності виходять на перший план. Це вимагає корегування виховного процесу та навчальних програм.
4. Відсутність безпечного середовища Заклади освіти можуть опинитися під загрозою обстрілів або інших військових дій. Це ставить під сумнів фізичну безпеку студентів і викладачів, що є серйозним викликом для продовження будь-якої освітньої діяльності.

Рішення та підходи до реалізації виховного процесу в умовах воєнного стану:

1. Психологічна підтримка та консультування. Заклади фахової передвищої освіти активно залучають психологів для надання підтримки студентам. Створюються гарячі лінії, проводяться індивідуальні та групові консультації, тренінги, наприклад, «Психологічна підтримка себе та близьких», спрямовані на подолання психологічних наслідків війни. Важливою є також робота з викладачами, які повинні володіти навичками психологічної підтримки студентів.
2. Використання дистанційних технологій. Дистанційне навчання стало необхідністю в умовах воєнного стану. Використання онлайн-платформ,

відеоконференцій, чатів, електронних курсів дозволяє не лише забезпечувати навчальний процес, а й проводити виховні заходи, підтримувати комунікацію та взаємодію між студентами та викладачами.

3. Патріотичне виховання. Патріотичне виховання стає ключовим напрямом виховної роботи в умовах воєнного стану. Форма проведення виховних онлайн-заходів у навчальному закладі може бути різноманітна: тематичні лекції, вебінари, круглі столи, конференції, марафони, флешмоби, дискусії, патріотичні вікторини (наприклад: до Дня Соборності України, онлайн-вікторина, «Крути»), конкурси тематичних плакатів, фото-колажів на патріотичну тематику, відеороликів/відеокліпів які спрямовані на формування патріотичної свідомості, поваги до національних символів, розуміння історії та культури України.
4. Інтеграція волонтерської діяльності. Волонтерська діяльність стає важливим аспектом виховного процесу. Студенти активно залучаються до волонтерських ініціатив: допомога вимушеним переселенцям, участь у благодійних акціях, збір коштів на підтримку Збройних Сил України. Це сприяє формуванню соціальної відповідальності та громадянської активності.
5. Забезпечення безпеки освітнього процесу. Забезпечення безпечного середовища для студентів та викладачів стає пріоритетом. Це включає проведення інструктажів: правила безпеки під час війни, правила мінної безпеки, перша домедична допомога під час війни, облаштування укриттів, планування евакуаційних маршрутів та забезпечення постійного моніторингу ситуації.

Реалізація вищезазначених рішень відбувається через адаптацію навчальних програм, перегляд методів і підходів до виховної роботи, активну комунікацію з батьками та залучення студентів до процесу ухвалення рішень. Оцінка ефективності виховного процесу в умовах воєнного стану здійснюється через регулярні опитування студентів та викладачів, моніторинг психологічного стану, проведення тренінгів, аналіз успішності навчання та участі студентів у виховних заходах.

Висновок Воєнний стан вимагає від закладів фахової передвищої освіти швидкого реагування та адаптації до нових умов. Виховний процес, який у мирний час забезпечував формування всебічно розвиненої особистості, в умовах

війни набуває нових пріоритетів. Основні виклики включають психологічну напругу, проблеми з доступом до освіти, зміну ціннісних орієнтирів та необхідність забезпечення фізичної безпеки. Реалізація виховного процесу в таких умовах потребує комплексного підходу, що включає психологічну підтримку, патріотичне виховання, інтеграцію волонтерства та використання дистанційних технологій. Тільки таким чином можна забезпечити ефективність виховного процесу та сприяти формуванню покоління, яке буде готове до викликів майбутнього.

Через війну Україна втратила певний комфорт життя та щоденну стабільність, і компенсувати ми це можемо завдяки освіті!

Використані джерела:

1. Кузь В.Г., Руденко Ю.Д., Сергійчик З.О. Основи національного виховання – К: Центр, 1993.
2. Сухомлинський В.О. Як виховувати справжню Людину // Вибр. твори: В 5-ти. – К: Рад. школа, 1976-Т.2 – с. 416
3. Національна програма «Виховання дітей та учнівської молоді». Проект /Осв. Укр..- 2004.з грудня. Стор. 6-10.
4. Бех І. Д., Чорна К. І. Програма українського патріотичного виховання дітей та учнівської молоді. – Київ, 2014. – 29 с.
5. Оржеховська В. М., Кириченко В. І., Ковганич Г. Г. Взаємодія навчального закладу і сім'ї: стратегії, технології, моделі / Навчальний практико зорієнтований посібник. – Х. : Точка, 2007. – 192 с.

Моркляк Михайло, директор,
Іванюк Ірина, завідувачка
бібліотечно-інформаційним центром
ВСП «Тульчинський фаховий коледж
ветеринарної медицини БНАУ»

НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ТА ФОРМУВАННЯ ЙОГО ЦІННОСТЕЙ – ПРІОРИТЕТНЕ ЗАВДАННЯ ВИХОВНОЇ СИСТЕМИ В ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

У статті розглянуто поняття «патріотизм». Висвітлено основні завдання, напрями, домінанти системи національно-патріотичного виховання в закладах фахової передвищої освіти. Розкрито шляхи та засоби виховного впливу, практичний досвід для формування системи цінностей національно-патріотичного виховання в закладах фахової передвищої освіти на прикладі організації виховної роботи ВСП «Тульчинський фаховий коледж ветеринарної медицини Білоцерківського НАУ».

Патріотизм – це сплав почуття й думки,
осягнення святині – Батьківщини –
не тільки розумом, а й передусім серцем…
Патріотизм починається з любові до людини.
Патріотизм починається з колиски.
В. Сухомлинський

З огляду на суспільно-політичну ситуацію, що склалася в Україні, усе більшої актуальності набуває виховання в молодого покоління почуття патріотизму, відданості загальнодержавній справі зміцнення країни, активної громадянської позиції. У зв'язку з війною в нашій державі організація виховної роботи є пріоритетним завданням у закладах фахової передвищої освіти.

Заклад освіти має стати для кожної молодої людини осередком становлення громадянина-патріота України, готового самовіддано розбудовувати країну як незалежну, суверенну, демократичну, правову, соціальну державу, забезпечувати її національну безпеку, сприяти єднанню українського народу та встановленню громадянського миру й злагоди в суспільстві.

Патріотизм (грец. Πατριώτης–*співвітчизник*, грец. πατρίς та лат. *patria* – *батьківщина*) – любов до батьківщини, відповідальність за її долю і готовність служити її інтересам, а в разі потреби самовіддано боронити здобутки свого народу; соціально-політичний і моральний принцип, що в загальній формі виражає вищеназвані почуття та емоційні стани [1, с. 471].

Соціальні психологи визначають патріотизм як певне моральне ставлення й оцінку особистості елементів Вітчизни. Патріотичне почуття, соціально-моральне у своїй основі, особистість набуває не лише шляхом біологічної спадковості, а неодмінно під впливом соціального середовища, виховання (соціалізації) у широкому розумінні слова.

Основу системи національно-патріотичного виховання покладено ідею розвитку української державності як консолідуючого чинника, розвитку суспільства й нації в цілому. Форми й методи виховання базуються на українських народних традиціях, кращих надбаннях національної та світової педагогіки й психології.

Серед виховних напрямів сьогодні найбільш актуальними виступають громадянсько-патріотичне, духовно-моральне, військово-патріотичне та екологічне виховання як основні складові національно-патріотичного виховання, як стрижневі, основоположні, що відповідають як нагальним

вимогам і викликам сучасності, так і закладають підвалини для формування свідомості нинішніх і прийдешніх поколінь, які розглядатимуть розвиток держави як запоруку власного особистісного розвитку, що спирається на ідеї патріотизму, поваги до культурних цінностей Українського народу, його історико-культурного надбання і традицій, гуманізму, соціального добробуту, демократії, свободи, толерантності, виваженості, відповідальності за природу як за національне багатство, здорового способу життя, готовності до змін та до виконання обов'язку із захисту незалежності та територіальної цілісності України [2].

Заклад фахової передвищої освіти як соціальний інститут має свої особливості формування особистості здобувачів освіти, створює умови для їхньої соціалізації, роблячи акцент на їхньому духовно-моральному становленні, стрижнем якого є громадянськість і патріотизм.

У Відокремленому структурному підрозділі «Тульчинський фаховий коледж ветеринарної медицини Білоцерківського національного аграрного університету» працює гурток з патріотичного виховання. У ньому формуються почуття патріотизму, любові до свого народу, уміння аналізувати зовнішні і внутрішні політичні умови й уміння самостійно та адекватно оцінювати події, що відбуваються в державі і світі. Виховується почуття гордості, глибокої поваги до символів держави, іншої загальнодержавної й регіональної символіки та історичних святинь.

Система патріотичного виховання здобувачів освіти передбачає формування та розвиток соціально значущих цінностей, громадянськості й патріотизму в процесі виховання і навчання, масову патріотичну роботу, спільну діяльність з іншими культурними установами.

В основу системи національно-патріотичного виховання покладено ідею розвитку української державності як консолідуючого чинника, розвитку суспільства й нації в цілому. Форми й методи виховання базуються на українських народних традиціях, кращих надбаннях національної та світової педагогіки й психології.

Національно-патріотичне виховання у закладі освіти формується на:

– історії становлення Української державності, українського козацтва, героїки визвольного руху, досягнень у галузі політики, освіти, науки, культури і спорту;

- запобігання та профілактика негативних проявів поведінки, злочинності, наркоманії, алкоголізму серед дітей та молоді шляхом залучення дітей і молоді до участі в заходах і проектах з національно-патріотичного виховання;
- забезпечення проведення заходів національно-патріотичного спрямування, в тому числі приурочених до державних свят;
- залучення учасників та ветеранів антитерористичної операції та операції Об'єднаних сил до сфери національно-патріотичного виховання [3].

Організація виховної роботи в умовах воєнного стану набула іншого змісту та змінила підходи. Уже стало традицією розпочинати робочі дні та свята в коледжі державним Гімном України. Щоденно проводиться загальнонаціональна хвилина мовчання (онлайн, офлайн).

У коледжі активно функціонує самоврядування здобувачів освіти, яке стало важливою ланкою розвитку демократичних засад та виявлення потенційних лідерів, формуванні майбутньої еліти нашої держави. Дирекція коледжу докладає зусиль щодо успішної діяльності органів самоврядування здобувачів освіти, старостату коледжу.

Разом з відновленням традицій благодійності в Україні активно розвивається волонтерський рух як невід'ємна її складова. Залучення здобувачів освіти до волонтерської діяльності є дуже потужним засобом виховання глибоких патріотичних почуттів у молодої людини.

Важливе місце в національно-патріотичному вихованні молодого покоління відводиться бібліотечно-інформаційному центру коледжу. Бібліотека бере участь в освітньо-виховному процесі, виконуючи освітню, інформаційну та культурну функцію, і свою роботу будує згідно з виховним планом коледжу та визначеними в ньому напрямами.

Завдання вищої школи та обов'язок педагогів – виростити дітей справжніми громадянами та патріотами з почуттям особистої відповідальності, любові до своєї батьківщини, краю, мови, милосердя, співчуття, готовності розділити труднощі. Мета національно-патріотичного виховання переплітається із завданнями соціалізації й індивідуалізації особистості, які полягають у тому, щоби розвивати в молодої людини позитивні загальнолюдські якості, сприяти її адаптації в суспільному житті. Це головні цінності, які повинні бути закладені в

основу освітньо-виховного процесу в закладах фахової передвищої освіти.

Використані джерела:

1. Філософський енциклопедичний словник / гол. ред. В.І. Шинкарук. Київ : Інститут філософії імені Григорія Сковороди НАН України : Абрис, 2002. С. 471.
2. Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України: Затвердж. наказом міністерства освіти і науки України від 06 червня 2022 р. № 527. URL: http:// www.osvita.org.ua. Назва з екрану. Мова укр. (дата звернення: 12.11.2024).
3. Про затвердження Державної цільової соціальної програми національно - патріотичного виховання на період до 2025 року та внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України: постанова кабінету міністрів України від 30 червня 2021 р. №673. URL: https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnoyi-cilovoyi-socialnoyi- programi-nacionalno-patriotichnogo-vihovannya-na-period-do-2025 roku-ta-vnesennya-zmin-do- deyakihi-i300621-673. – Назва з екрану.– Мова укр. (дата звернення: 12.11.2024).
4. Стратегія національно-патріотичного виховання: Указ Президента України від 18 травня 2019 року № 286/2019. URL: https://ips.ligazakon.net/document/U286_19?an=9. Назва з екрану. Мова укр. (дата звернення: 12.11.2024).

Мунтьян Тетяна, заступник директора з виховної роботи ОКУ «Білгород-Дністровський медичний фаховий коледж»

ВИХОВНИЙ ПРОЦЕС - ВИКЛИКИ ТА ПРАКТИКА

Виховна робота завжди була невід'ємною складовою освітнього процесу, а зараз, в умовах військової агресії рф проти України, її важливість не можна переоцінити. Усе, що відбувається зараз – виклик для будь-якої освітньої установи, для педагогів та здобувачів освіти.

Процес виховання - система виховних заходів, спрямованих на формування всебічно і гармонійно розвиненої особистості, адаптованої до реалій сьогодення.

Виховна система – це упорядкована цілісна сукупність компонентів, які сприяють розвитку особистості здобувача освіти, діагностування його розвитку, а в цілому - розвитку молодіжного і педагогічного колективів, через: висування і обґрунтування мети виховного процесу; організацію життєдіяльності співтовариства молоді і дорослих; організацію максимально сприятливих умов для самореалізації учнівської молоді, педагогів і батьків; інтегрування зусиль суб'єктів виховного процесу щодо підвищення його ефективності; створення розвиваючого середовища, морально сприятливого і емоційно насиченого; здійснення науково обґрунтованого аналізу отриманих результатів виховної діяльності.

Наявність конкретної мети робить цей процес систематичним і послідовним, не допускає випадковості, хаотичності у проведенні виховних заходів, спрямованих на формування особистості.

Актуальним у період сьогодення є питання: як саме працювати просто зараз, як розставити та спланувати акценти?

На наш погляд, найважливішими напрямами виховної роботи зараз є наступні: психологічна та емоційна підтримка здобувачів освіти; навчання правил поведінки в умовах воєнного стану (під час повітряних тривог, у найпростішому укритті, поводження з вибухонебезпечними предметами, перша медична допомога, елементи тактичної медицини тощо); адаптація та підтримка здобувачів освіти з числа ВПО, з числа здобувачів освіти, віднесених до соціальної групи; розвиток критичного мислення; національно-патріотичне виховання.

Саме тому система виховної роботи зі здобувачами освіти ОКУ «Білгород-Дністровський медичний фаховий коледж» виступає важливим фактором оволодіння навичками та моральними якостями, пов'язаними з культурно–історичними традиціями, збагаченими загальнолюдським змістом.

На сьогоднішній день в коледжі створена і злагоджено функціонує доволі стрункa система виховної роботи з майбутніми молодшими бакалаврами, яка охоплює співпрацю заступника директора з виховної роботи, завідувачів відділеннями, керівників академічних студентських груп, вихователя гуртожитку, студентського самоврядування та психолога.

Відповідно до Закону України «Про фахову передвищу освіту виховання є невід'ємною складовою освітнього процесу, є наскрізним процесом, охоплює усі сфери студентського життя і має ґрунтуватися на відповідних цінностях.

Виховна діяльність в коледжі є важливою складовою освітнього процесу та спрямована на пошук та впровадження нових ефективних форм роботи для забезпечення всебічного і гармонійного розвитку студентів, з використанням умов змішаного формата організації освітнього процесу.

Основна мета виховної роботи - виховання особистості студента, набуття ним соціального досвіду, успадкування духовних надбань українського народу, формування в нього професійно-наукового світогляду, розвиненої духовності, моральної, естетичної, правової, екологічної та валеологічної культури, навичок здорового способу життя, прищеплення комплексу загальнолюдських, патріотично-національних і культурних норм, цінностей, правил та ідеалів поведінки в професійній діяльності у період військового часу та післявоєнний період.

Основні напрямками виховної роботи - національно-патріотичне виховання, професійне виховання, родинно-сімейне виховання, художньо-

естетичне виховання, фізичне та екологічне виховання, сприяння творчому та всебічному розвитку особистості здобувача освіти

План виховної роботи зі студентами в коледжі носить комплексний характер, охоплює всі сфери життєдіяльності студентів, є складовою частиною освітнього процесу.

Основні розділи плану: організаційна робота; організація періоду адаптації до навчання студентів нового набору; національно-патріотичне виховання; інтелектуальне, духовне виховання; громадянсько-правове виховання; моральне виховання; естетичне виховання; екологічне виховання; трудове виховання; фізичне виховання та утвердження навичок здорового способу життя; сімейно-родинне виховання та робота з батьками.

Враховуючи сучасні умови навчання, насамперед військовий стан, введений в Україні, його тривалий час, визначені пріоритетні напрямки виховної роботи, як-от: єдність навчального та виховного процесів; розвиток гуманістичного мікроклімату, культури взаємовідносин, здорового способу життя; формування творчої атмосфери, креативності; підвищення ефективності інформаційно-просвітницької роботи, превентивних заходів; виховання молоді з патріотичних, гуманістичних позицій; удосконалення індивідуальної, профілактичної, спортивно-оздоровчої роботи зі студентами; організація соціально-психологічної допомоги студентам; розвиток студентського самоврядування; формування власних традицій; забезпечення співпраці з батьками та громадськістю; урахування та правильного сприйняття поточної ситуації військового стану; впровадження Програми ментального здоров’я «Ти як?

Реалізація виховної роботи в коледжі здійснюється за єдиним планом виховної роботи закладу, а також за планами виховної роботи у групах, який розробляється керівниками академічних студентських груп та фіксується в окремому журналі керівника академічної студентської групи. При плануванні та організації виховної роботи враховані різні форми роботи, як масові, групові та індивідуальні.

Той факт, що молодь, на жаль, поступово вимушено звикає до нових реалій, не означає, що вони можуть обійтися без підтримки дорослих. Саме тому у коледжі окрема увага приділяється впровадженню Всеукраїнської програми ментального здоров'я «Ти як?», ініційованої Оленою Зеленською - проведення конференцій не тільки у межах закладу, а й на регіональному рівні (як приклад - конференція у 2023 р. для психологів Одеської області «Як ти?»)

Впевненість, що все буде добре, наша стійкість та віра в перемогу навіть у важкі часи невизначеності мотивують здобувачів освіти на зустрічі з військовими, донати на підтримку ЗСУ, проведення патріотичних івентів, щоденну участь у Загальнонаціональній хвилині мовчання за загиблими.

Саме таке формування впевненості у перемозі, завдяки проведеним психологічним вправам формують у здобувачів освіти правильне сприйняття дійсності, впевненість та стресостійкість. Окрім цього, в коледжі розроблені відповідні програми інструктажів, пам'ятки щодо правил поведінки у період оголошення сигналу «Повітряна тривога», перебування у найпростішому укритті, адже основним є і залишається питання безпеки.

Здобувачі освіти знають: які заборони та обмеження діють під час воєнного стану; що таке «Тривожна валізка», як її зібрати, що туди покласти; як діяти під час повітряних тривог, як поводитися під час обстрілів, що робити у випадку виявлення вибухонебезпечних предметів; як надавати першу домедичну допомогу.

Для розуміння питань, пов'язаних з військовою агресією росії, формування навичок критичного мислення до навчального плану введено предмет «Критичне мислення», бо в умовах війни, ми можемо як ніколи добре бачити всі наслідки активної роботи ворожої пропаганди, яка приймає різні форми, інколи найнеочікуваніші та спрямовані саме на молоде покоління, на яке легше вплинути.

Розбудова українського суспільства детермінує процеси формування в підростаючого покоління таких моральних рис, як гуманність, чесність, працьовитість, діловитість, старанність, конкурентність тощо. Розв'язання цієї проблеми можливе завдяки створенню гнучкої системи виховання дітей та молоді, яка б ураховувала і потреби часу і, водночас, задовольняла запити та інтереси підростаючої особистості.

Відродження національної системи виховання передбачає передачу молодому поколінню соціального досвіду, багатства духовної культури народу, його соціального досвіду, його національної ментальності, своєрідності, світобачення і на цій основі – формування особистих рис громадянина України: духовності, моральної, правової, трудової, екологічної, художньо – естетичної та релігійної культур, розвитку індивідуальних здібностей і талантів молоді.

Сьогодні, в умовах агресії та воєнного стану, виховання громадянина – патріота – цілеспрямований, систематичний, регульований процес, мета якого –

утвердження свідомості нації, народу, етнічної культури, мовної єдності, кращих рис характеру громадянина України.

До основних цілей виховних завдань патріотичного виховання ми віднесли: утвердження в свідомості й почуттях студента патріотичних цінностей, переконань та поваги до культурно-історичного минулого України; виховування поваги до Конституції, законів України, державної символіки; укріплення розуміння взаємозв'язку між індивідуальною свободою, правами людини та її патріотичною відповідальністю; сприяння набуттю здобувачами освіти патріотичного досвіду; готовності взяти на себе відповідальність; культивування кращих рис української ментальності; підвищення престижу військової служби, культивування ставлення до солдата як до захисника Вітчизни, героя; виховування нетерпимості до українофобства, аморальності, сепаратизму, шовінізму, фашизму тощо; забезпечення розуміння наслідків військової агресії.

У плані виховної роботи коледжу обов'язково містяться рекомендації до проведення різних заходів, їх приблизні назви.

Підсумовуючи вищевикладене акцентуємо увагу на тому, що сучасні зміни та процеси, які відбуваються в нашій державі, мають колосальний вплив на кожну галузь, в тому числі - на освіту. Війна змусила переглянути засадничі та світоглядні позиції кожного українця.

Особливістю цього періоду є необхідність поєднання важливих завдань, що тягнуться з минулого та потребують свого логічного завершення, з актуальними завданнями, спричиненими війною, й завданнями, які визначатимуть перспективу подальшого розвитку системи фахової передвищої та вищої освіти.

Нестеренко Алла, викладач
Комунальний заклад
«Прилуцький фаховий
медичний коледж»

ВИКЛАДАЧ І СТУДЕНТ В УМОВАХ ВІЙНИ: ВИХОВНИЙ ПРОЦЕС ТА ЕМОЦІЙНА ПІДТРИМКА

В умовах воєнного стану в Україні система освіти зазнала суттєвих змін, що торкнулися всіх її аспектів. Заклади фахової передвищої освіти, які традиційно ставили акцент на професійну підготовку, тепер зустрілися з новими викликами, що потребують термінової адаптації виховного процесу. Війна стала не лише випробуванням для навчального процесу, але й значним стресом для студентів,

викладачів і всього суспільства. Важливо враховувати психологічний та емоційний стан молоді, а також їхнє бажання активно долучитися до суспільного життя в умовах кризи. Сучасний виховний процес має враховувати не лише академічні знання, але й формування особистісних якостей, патріотичних почуттів, соціальної відповідальності та здатності до колективної роботи.

Виховний процес у закладах фахової передвищої освіти в умовах воєнного стану потребує гнучкості, адаптації та нових підходів. Важливо забезпечити підтримку студентів, створюючи для них безпечне та комфортне середовище для навчання і розвитку, яке сприятиме їхньому психологічному та емоційному благополуччю. Спираючись на свій досвід, в цій статті хотілося б звернути увагу на такі важливі ключові аспекти виховної роботи:

1. Адаптація планів виховної роботи

В умовах війни необхідно обов`язково переглянути та відкорегувати плани виховної роботи, адаптувати їх до нових реалій. Особливу увагу слід звернути на такі важливі теми, які стосуються:

- **Патріотичного виховання**: вивчення історії України, національних традицій, героїв сучасності.
- **Соціальної відповідальності**: волонтерство, участь у благодійних акціях, допомога постраждалим.
- **Психологічної підтримки**: програми, що допомагають студентам справлятися зі стресом, переживаннями та тривожністю.

2. Використання сучасних технологій

Завдяки розвитку інформаційних технологій виховний процес можна проводити в нових форматах:

- **Онлайн-платформи**: використання вебінарів, відеоконференцій для обговорення важливих і актуальних тем.
- **Соціальні мережі**: створення груп та спільнот, де студенти можуть ділитися досвідом, ідеями та підтримувати один одного.

3. Залучення студентів у виховний процес

Активна участь студентів у виховному процесі є ключовою. Вони можуть:

- Брати участь у розробці програм виховання, висловлюючи свої потреби та ідеї.
- Організовувати заходи, спрямовані на підвищення свідомості та активності молоді, такі як акції підтримки ЗСУ або волонтерські проєкти.

4. Психологічна підтримка

Особливо важливо в умовах війни забезпечити психологічну підтримку студентів. Заклади освіти можуть:

- Організовувати психологічні тренінги, групи підтримки, де студенти можуть обговорювати свої переживання.
- Запрошувати фахівців для проведення лекцій та семінарів на теми стресостійкості та управління емоціями.

5. Формування колективу

Виховний процес у закладі освіти повинен також зосереджуватися на формуванні згуртованого колективу. Це можна досягти шляхом:

- Проведення спільних заходів, таких як спортивні змагання, культурні вечори, що сприяють розвитку командного духу.
- Залучення студентів до спільних проєктів, які спрямовані на допомогу людям у складних ситуаціях.

Дуже важливо забезпечити активну участь студентів у виховному процесі, стимулювати їхню ініціативу та творчість. Виховання молоді в умовах війни — це не лише навчання, а й формування нової свідомості, здатної до дій на користь країни. Так, у нашому коледжі студенти активно долучаються до волонтерських роботи. Наприклад, студенти – випускники організували та провели збір гуманітарної допомоги для військових та внутрішньо переміщених осіб. Вони самостійно розробили план збору необхідних речей, рекламували акцію «З теплом у серці» у соціальних мережах та залучили до участі не лише студентів, а й викладачів і місцеву громаду. Це не лише допомогло людям у складній ситуації, а й зміцнило командний дух серед студентства.

Студенти-медики, як ніхто інший, добре розуміють важливість психологічної підтримки і соціальної адаптації. А тому регулярні зустрічі та сесії з психологами, на яких можна відкрито обговорити свої переживання та отримати професійну допомогу є частими у нашому коледжі. Саме такі заходи допомагають молоді справлятися зі стресом і тривогою, що виникли внаслідок війни.

У нашому закладі вже третій рік успішно функціонує «Школа сприяння здоров`ю», часто проводяться семінари, тренінги, присвячені патріотичному вихованню. Студенти разом з керівниками груп, викладачами організовують заходи, на які запрошують ветеранів війни, учасників бойових дій, волонтерів, які діляться своїм досвідом, розповідають про цінності та важливість захисту

Батьківщини. Це сприяє формуванню патріотичного духу серед молоді та розумінню значення свідомого громадянства.

Колектив нашого коледжу налагодив тісну співпрацю із громадою нашого міста, постійно організовує та проводить спільні проєкти. Так, наприклад, студенти разом з місцевими мешканцями створили художній проект, який символізував єдність і підтримку під час війни. Вони організували виставку, на якій презентували свої роботи, що дозволило об'єднати громаду і показати важливість спільної роботи в складні часи.

Висновок. Отже, виховний процес в умовах воєнного стану вимагає не лише адаптації, але й інноваційного підходу, що включає в себе нові методи, технології та формати навчання. Важливо, щоб заклад освіти став не лише центром знань, але й простором підтримки, де студенти можуть отримати психологічну допомогу, поділитися своїми переживаннями та знайти однодумців. Формування патріотичного духу, соціальної відповідальності та здатності до співпраці стане ключем до успішної інтеграції молоді в суспільстві після закінчення війни. Спільними зусиллями можна створити умови, які дозволять молоді не лише пережити цей складний час, а й вирости сильними, відповідальними громадянами, готовими до викликів сучасності.

Використані джерела:

1. Коротка пам′ятка для вчителів, які працюють з дітьми під час війни https://nus.org.ua/articles/korotka-pam-yatka-dlya-vchyteliv-yaki-pratsyuyut-iz-ditmy-pidchas-vijny-9-pravyl/
2. Вплив війни на психічне здоров’я дітей https://warchildhood.org/ua/impact-ofwar-on-childrens-mental-health/
3. https://osvita.ua/school/88943/ Освітній процес в умовах війни: тенденції та висновки

Орел Галина, вихователь гуртожитку
Коростишівський педагогічний
фаховий коледж імені І.Я. Франка
Житомирської обласної ради

ВИХОВНА РОБОТА В УМОВАХ ВІЙНИ: ВАЖЛИВІ АСПЕКТИ

Виховна робота завжди була невід’ємною складовою освітнього процесу, а зараз, в умовах військового стану, повинна стояти на одному з перших місць. Найважливішими напрямами виховної роботи зараз мають стати: психологічна та емоційна підтримка здобувачів освіти; навчання правил поведінки в умовах воєнного стану; адаптація та підтримка підлітків; національно-патріотичне виховання.

Тому, першочергове завдання вихователя гуртожитку коледжу – навчати мешканців правилам безпеки, які допоможуть зберегти життя. Здобувачі освіти мають знати: які заборони та обмеження діють під час воєнного стану; що таке «тривожна валіза», як її зібрати, що туди покласти; як діяти під час повітряних тривог, як поводитися під час обстрілів; що робити у випадку виявлення вибухонебезпечних предметів. У цей складний період надзвичайно важливо проводити заходи національно-патріотичної спрямованості: займатися волонтерською діяльністю, проводити години спілкування та уроки мужності патріотичного спрямування тощо.

Організація виховної роботи у складних умовах воєнного стану має свої особливості.

Головною метою виховної роботи в таких умовах є гарантування безпеки здобувачам освіти, забезпечення її фізичного, психічного, соціального та духовного благополуччя.

Основними аспектами при здійсненні виховного процесу мають стати:

- оволодіння здобувачами освіти базових знань із основ безпеки та формування поведінки правильних безпекових дій, навчити правилам здоров'язбереження та життязбереження власного та оточуючих у разі бойових дій;
- формування почуття патріотизму, моральної стійкості, сили волі та твердості духу;
- виховання віри в перемогу, підтримка власного емоційного ресурсу;
- здатності та вміння протистояти негативним емоціям, стресу, почуттю небезпеки;
- виховання співчуття, милосердя, бажання прийти на допомогу, долучатися до волонтерської роботи;
- надання психологічної підтримки, забезпечення психологічного супроводу емоційно вразливих категорій осіб;
- створення умов для засвоєння загальнолюдських і національних цінностей, виховання ціннісного ставлення особистості до Батьківщини, національних символів, суспільства і держави;
- органічне поєднання організаційно-педагогічної, сімейно-родинної, національно-культурної та просвітницької діяльності педагогів, батьків, здобувачів освіти;
- філософська-світоглядна та правова підготовка здобувачів освіти, допомога їм у визначенні сенсу життя;

•здійснення соціально-психолого-педагогічного супроводу освітнього процесу;

•організація та проведення превентивної правовиховної роботи, спрямованої на зниження рівня злочинності серед молоді;

•робота з батьками, педагогічними працівниками, спрямована на формування навичок психологічної підтримки здобувачів освіти у процесі соціалізації;

•створення найбільш сприятливих умов для емоційної і психологічної захищеності.

Виховна робота у гуртожитку Коростишівського педагогічного фахового коледжу імені І.Я. Франка здійснюється на засадах демократизму, використання виховного потенціалу студентського самоврядування і спрямовується на забезпечення гармонійного, цілісного розвитку особистості, здатної до самостійного мислення. Виховання молоді має бути спрямоване передусім на розвиток патріотизму – любові та поваги перш за все до своєї сім'ї, навчального закладу, міста, держави.

І мета сучасного освітнього процесу – забезпечити всебічний розвиток особистості шляхом навчання та виховання, що ґрунтується на загальнолюдських цінностях формувати громадянина, патріота, духовно і морально зрілу особистість, готову протистояти викликам сучасності [1, с. 547].

Зміст підготовки майбутніх учителів базується на вихованні любові до Батьківщини, на традиціях української держави, що припускає не лише забезпечення молоді відповідними знаннями з історії нашої країни, але й розвиток у них інтересу до минулого, сьогодення та майбутнього України.

Найважливішим засобом патріотичного виховання видатний педагог Василь Сухомлинський вважав рідне слово і зазначав, що «людину ми виховуємо словом і тільки словом. Все інше – вправи, звички, праця – від слова» [2; с.136].

Ми намагаємося у гуртожитку коледжу військово-патріотичне виховання серед студентської молоді здійснювати у формі лекцій, бесід, розповідей, презентацій, зустрічей із ветеранами війни, праці та військової служби, походів місцями бойової слави, пошукової роботи, участі у роботі клубів та гуртків військово-патріотичного спрямування. Тому, національно-патріотичне виховання займає провідну роль у вихованні молодого покоління. Завдання сучасного освітнього процесу – забезпечити всебічний розвиток особистості шляхом навчання та виховання, що ґрунтується на загальнолюдських цінностях формувати громадянина, патріота, духовно і морально зрілу особистість, готову

протистояти викликам сучасності [1, с. 547]. Залучаємо молодь до участі у таких заходах:

- урок мужності «Герої рідного краю»;
- мультимедійна презентація «Ми українці: честь і слава незламним!»;
- відео-лекторій «Молодь має знати своїх героїв»;
- презентація «Захист Вітчизни – конституційний обов‘язок громадян України»;
- година спілкування «Слава козацька не вмре, не поляже» та ін.

Отже, патріотичне виховання студентської молоді це - систематичне і цілеспрямоване виховання особистості, формування в неї національної свідомості, духовної єдності поколінь. Вміти успішно самореалізуватися в соціумі як громадянин, професіонал, носій української національної культури.

Силу і ефективність патріотичного виховання В.О. Сухомлинський визначав тим, наскільки глибоко ідея Батьківщини проникає в духовний світ дитини, періоду його становлення як людини і громадянина, наскільки глибоко вона бачить світ і самого себе очима патріота [3.с.117].

Використані джерела:

1. Про загальну середню освіту: Закон України від 13 трав. 1999 р. No651-XIV // Відом. Верхов. Ради України. – 1999. – No 28. – Ст. 230. – С.547–562. – Текст Закону в ред. від 5 берез. 2017 р.
2. Сухомлинський В. О. Народження громадянина // В.О. Сухомлинський. – Вибрані твори: в 5-ти т. – Т.3.– К.:Рад. шк., 1976.
3. Патріотичне виховання в сучасних навчальних закладах / упоряд. Жанна Сташко. – Київ : Шк. світ, 2015. – 117с.

Прокопенко Вікторія, викладач, к.філос.н.
Фаховий медико-фармацевтичний коледж Полтавського державного медичного університету

ОСНОВНІ ФОРМИ РОБОТИ КУРАТОРА ФАХОВОГО МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНОГО КОЛЕДЖУ

Актуальність виховної роботи куратора у фаховому медико-фармацевтичному коледжі зумовлена потребою у формуванні професійних і морально-етичних якостей майбутніх медичних працівників. Сучасне суспільство вимагає від медиків не лише глибоких фахових знань, а й високого рівня комунікативних навичок, відповідальності, стійкості до стресу та емпатії. Виховна робота в коледжі сприяє становленню особистості студента, розвиває

почуття колективної відповідальності, а також формує розуміння важливості етичних принципів у медичній діяльності.

Особливе значення у цьому процесі має роль куратора, адже саме куратор є тією особою, яка може забезпечити неформальне спілкування, підтримку та керівництво здобувачами освіти протягом усього навчального процесу. Він допомагає студентам адаптуватися до освітнього середовища, сприяє розвитку навичок самоконтролю, дисципліни та командної роботи, що є критично важливими для роботи у сфері охорони здоров'я. В умовах швидкоплинних змін у системі освіти, викликаних реформами та розвитком нових освітніх технологій, ефективна виховна діяльність дозволяє створити сприятливі умови для розвитку сучасних медичних фахівців, здатних відповідати вимогам сьогодення.

Наше дослідження має на **меті** проаналізувати основні типи та форми організації виховної роботи куратора у фаховому медико-фармацевтичному коледжі.

Виховна робота є важливою складовою діяльності куратора академічної групи в медичному-фармацевтичному коледжі. Вона спрямована на формування у здобувачів медичної освіти не лише професійних знань і навичок, але й морально-етичних цінностей, соціальної відповідальності та професійної зрілості. У цьому контексті куратор постає наставником, допомагаючи здобувачам освіти адаптуватися до навчального середовища, розвивати соціальні компетенції та розуміти важливість медичної етики.

Серед усього різноманіття підходів до класифікації форм виховної роботи, які може використовувати у своєму педагогічному арсеналі куратор, працюючи у медико-фармацевтичному коледжі можна виокремити наступні:

- ***залежно від методики виховного впливу*** :

словесні (інформація, збори, конференції, зустрічі, усні журнали, радіогазети тощо); *практичні* (походи, екскурсії, спартакіади, олімпіади, конкурси); *наочні* (шкільні музеї, кімнати і зали, галереї, виставки студентської творчості, книжкові виставки і вітрини нових книжок, тематичні стенди тощо) [2, с. 48];

- ***залежно від форм спільної діяльності;***

година куратора (вона має бути систематичною, на розгляд здобувачів освіти куратор має виносити цікаві та актуальні питання, на виховних годинах він не має проводити педагогічний аналіз діяльності студентів, кураторські години мають проводитися за чітким планом, куратор має заохочувати студентів до вільного висловлювання думок, враховуючи їх індивідуально-психологічні

особливості, а також цікавитися інтересами здобувачів освіти у виборі наступних тем для кураторських годин. Тематика таких виховних годин може охоплювати професійні етичні стандарти, питання здорового способу життя, соціальні проблеми, питання екології, медичної відповідальності тощо) [3, с.70];

етична бесіда (ця форма виховної роботи куратора медико-фармацевтичного коледжу спрямована на формування у здобувачів медичної освіти умінь та навичок моральної поведінки, оволодіння загальнолюдськими, національними та морально-духовними цінностями. Організація бесіди включає в себе наступні етапи: підготовчий, проведення бесіди, самостійна діяльність студентів-медиків, оцінювання куратором рівня сформованості у здобувачів освіти моральних норм та навичок). Особливості такої бесіди, на нашу думку, пов'язані із її тематикою та тривалістю, що має залежати від віку та психологічних особливостей здобувачів медичної освіти, психологічної атмосфери в колективі, а також суспільно-політичного становища в країні тощо. Її має проводити лише куратор і готуватися до неї не менше як за два тижні до запланованої дати проведення.

колективні творчі справи (ця методика в арсеналі куратора має на меті залучити до спільної діяльності якомога більше членів студентського колективу. Її головна мета полягає у налагодженні мікроклімату в межах кураторської групи та вирішенні куратором виховних завдань непомітно для вихованців, використовуючи різноманітні види виховного впливу. До основних переваг цієї методики, на нашу думку, варто віднести її соціальну спрямованість, швидке налагодження довірливо-товариських стосунків між членами колективу та куратором, а також розвиток креативного мислення під час вирішення цікавих для здобувачів медичної освіти проблемних питань).

виховні екскурсії та участь у волонтерських акціях (передбачають залучення здобувачів медичної освіти до відвідування медичних установ, аптек, спеціалізованих виставок і конференцій). Вони мають на меті сформувати у них практичне розуміння професійних вимог, ознайомити із роботою майбутніх колег тощо. Волонтерська діяльність у лікарнях, на соціальних акціях з пропаганди здоров'я також є чудовою можливістю розвивати в студентів емпатію, навички спілкування та співпраці.

Інтерактивні форми роботи (інтерактивні методи, як-от тренінги, рольові ігри, дебати, дозволяють здобувачам освіти активно брати участь у процесі навчання та виховання. Це сприяє кращому засвоєнню матеріалу, розвитку комунікативних навичок і критичного мислення. Наприклад, під час рольової гри

студенти можуть змоделювати ситуацію з лікарської практики та розв'язати етичну дилему, що допомагає сформувати професійні цінності [1, с. 63].

Психологічна підтримка та профілактика стресу (куратор також може проводити заходи з профілактики стресу, підтримувати вихованців у вирішенні особистих і навчальних труднощів. Важливо допомагати майбутнім медичним працівникам освоювати навички психологічної стійкості та управління стресом, оскільки медична професія є емоційно насиченою.

Висновки. Таким чином, різноманіття форм виховної роботи, які використовує куратор у медичному-фармацевтичному коледжі, допомагає гармонійно розвивати студентський колектив як майбутніх медичних і фармацевтичних спеціалістів та особистостей. Ефективне виховання здобувачів медико-фармацевтичної освіти сприяє формуванню їх моральної відповідальності як громадян, високих професійних і етичних стандартів як працівників галузі охорони здоров'я, а також забезпечує їх власну психоемоційну підтримку, та формує «здорову» атмосферу ефективної взаємодії й поваги в студентському колективі та суспільстві загалом.

Використані джерела:

1. Куделя О. Форми виховної роботи куратора. Організація роботи куратора групи (методичні рекомендації) з досвіду роботи кураторів аграрних закладів освіти. Київ: «Агроосвіта». 2018. С. 62-65.
2. Новіков М.Г. Форми роботи куратора. Організація роботи куратора групи (методичні рекомендації) з досвіду роботи кураторів аграрних закладів освіти. Київ: «Агроосвіта». 2018. С. 47-51.
3. Павуско З.А. Форми виховної роботи куратора. Організація роботи куратора групи (методичні рекомендації) з досвіду роботи кураторів аграрних закладів освіти. Київ: «Агроосвіта». 2018. С.66-72.

Раковська Альона, викладач
Тураєва Ірина, викладач
Тратнікова Ольга, викладач
КЗОЗ «ХОМФК» ХОР

ВИХОВНА РОБОТА У МЕДИЧНОМУ КОЛЕДЖІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Сучасна освіта вже неможлива без дистанційного навчання, яке впевнено зайняло належне йому місце в нашому житті та практиці професійної підготовки. Більшість коледжів вже накопичили деякий позитивний досвід такої діяльності під час пандемії та повномасштабного вторгнення та мають практичні напрацювання щодо організації виховної роботи під час «віддалення».

Саме спільне навчання та виховання студентів формують їх як компетентних спеціалістів, як розвинених особистостей, що володіють комплексом інтегральних, ділових, професійних та особистих якостей, як громадян та патріотів України.

Метою виховної діяльності в умовах дистанційного навчання є формування кожного студента-медика як гармонійно розвиненої, інтелігентної, духовно-моральної та культурної особистості, компетентного спеціаліста, гідного громадянина, вірного патріота та захисника Вітчизни [2]. Це вимагає коригування традиційно сформованої системи виховної роботи в медичному коледжі та переорієнтації керівництва й викладачів.

Завданнями виховної роботи зі студентами медичного коледжу є [3, С.18]:

– соціалізація, соціальна адаптація та творчий розвиток кожного студента;

– виховання студентів на українських традиціях (національних, трудових, професійних);

– розвиток гордості за приналежність до України та українського народу;

– залучення до вітчизняних, патріотичних та культурних цінностей, формування патріотичної національної самосвідомості;

– розвиток критичного мислення, що забезпечує неприйняття антиукраїнських поглядів;

– формування почуття негативного ставлення до наркотиків, пияцтва, аморальної поведінки, шкідливих звичок, лихослів'я;

– виховання бажання і готовності служити в лавах української армії.

Реалізація таких завдань вимагає:

- поєднання традиційних форм виховної роботи та творчого використання інформаційно-комунікаційних технологій;

- пошуку нових форм та методів виховання студентів в умовах дистанційного навчання;

- відшукування шляхів залучення студентів до участі у виховній роботі не як пасивних спостерігачів, а у ролі авторів та виконавців.

Застосування дистанційних форм виховної роботи забезпечує [1]:

- розширення світогляду студентів-медиків;

- формування у майбутніх медичних сестер активної громадянської позиції, усвідомлення місця та ролі громадян в долі України, розуміння своїх прав та обов'язків перед державою та суспільством;

- становлення студентів-медиків як компетентних спеціалістів, здатних результативно працювати на своїх робочих місцях;

- розширення знань, навичок та умінь ефективної роботи у віртуальному світі, що знадобиться для спілкування та комунікації у подальшій професійній діяльності.

Застосування можливостей Інтернету та соціальних мереж на користь виховної роботи дозволяє зберегти системність та цілеспрямованість виховної роботи зі студентами, надати виховній роботі оперативність та своєчасність, якісність, дієвість та результативність. Дистанційний формат виховної роботи доцільно застосовувати не тільки в надзвичайних ситуаціях (наприклад, при пандемії або військовому стані у країні), а й у нормальній, повсякденній обстановці як сучасну та маловитратну форму, що дозволяє заощадити значну частину часу як викладачам, організаторам виховної роботи, так і студентам медичного коледжу (переїзд, підготовка приміщення, збирання, прибирання, повернення додому або до гуртожитку) [1]: .

Отже, виховна робота зі студентами-медиками в умовах дистанційного навчання можлива, доцільна, необхідна та ефективна, якщо вона організується та проводиться не інтуїтивно, а з глибокою відповідальністю та суттєвою підготовкою.

Використані джерела:

1. Говор М.В. Використання дистанційних технологій у виховній роботі. URL: https://naurok.com.ua/vikoristannya-distanciynih-tehnologiy-u-vihovniy-roboti-217418.html (дата звернення: 11.11.2024)
2. Методичні рекомендації щодо організації виховної роботи. URL: https://vdsr.gov.ua/gromadyanam/osvita/osvitnya-diyalnist/vikhovannya/metodichni-rekomendacii-schodo-organizacii (дата звернення: 02.11.2024)
3. Чередніченко В. Формування навичок самоврядування, соціальної активності в процесі / В. Чередніченко, Н.В. Гупало // Матеріали обл. студ. наук.-практ. конф. Кременчуцький медичний фаховий коледж імені В.І. Литвиненко, 2021 рік. - 111 с.

Рисований Ігор, викладач
Харківський автомобільно-дорожній фаховий коледж

ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ ТА ГРОМАДЯНСЬКОЇ ПОЗИЦІЇ СТУДЕНТІВ ХАДФК

Пріоритетним напрямом діяльності Харківського автомобільно-дорожнього фахового коледжу щодо розвитку національної свідомості і громадянської позиції є національно-патріотичне виховання на основі загальнолюдських і національних цінностей, формування у студентів почуття патріотизму, поваги до Конституції і законів України, соціальної активності та відповідальності за доручені громадські справи, готовності до виконання обов'язку із захисту

незалежності та територіальної цілісності України, сповідування європейських цінностей.

Спільна праця викладачів в усіх аспектах: навчальному, виховному, позаудиторному, які є взаємопов'язаними, сприяють формуванню національно-патріотичних орієнтирів студентів коледжу.

Важливу роль у формуванні національно свідомої особистості та підготовці молоді до громадського життя відіграють дисципліни соціально-економічного циклу. Викладачі циклової комісії соціально-економічних та суспільних дисциплін спрямовують свою діяльність на формування історичного мислення, громадянської компетентності, національної свідомості, духовних цінностей, усвідомлення етнічної унікальності українського народу.

Усі ці складові можуть реалізовуватись різними формами й методами. Викладачі циклової комісії активно використовують у своїй роботі тематичні лекції, присвячені становленню української державності, заняття-диспути, тренінги, ситуаційно-рольові ігри, навчальні дебати, круглі столи, участь у конференціях. Такі форми й методи розвивають у студентів критичне мислення, навички аргументованого висловлювання, ініціативу й творчість.

Особливе місце у розвитку національної самосвідомості посідає історія. «Без знання минулого неможливе точне поняття про сучасне» – справедливо наголошував видатний український історик М.С. Грушевський. Саме через історичні дисципліни здійснюється оновлення поглядів на минуле України, звільнення його від стереотипів та міфів. Ознайомлюючись з подіями та історичними постатями, студенти мають змогу простежити складні шляхи боротьби народу за свою мову, культуру, за існування, в кінцевому рахунку, української нації з притаманними їй корінними рисами і відмінностями.

Формування патріотизму викладачі циклової комісії здійснюють на основі аналізу історичного минулого, історико-культурної спадщини, національних традицій, міжнаціональних відносин, тому на заняттях з історії найактивніше відбувається виховання гідності та честі в гармонійному поєднанні національних і загальнолюдських цінностей, утвердження ідеалів гуманізму, демократії, добра і справедливості.

Події у сучасному українському суспільстві та українській державі постійно актуалізуються викладачами циклової комісії. Там, де це доцільно, наголошується на зв'язку між матеріалом, що вивчається і сучасними проблемами українського суспільства. Цей зв'язок дає можливість не просто

актуалізувати пізнавальний процес серед студентів, а й формує у них активну громадянську позицію.

Вагомим інструментом формування національної свідомості та громадянської позиції студентів є курс «Громадянська освіта». Організація навчання студентів курсу спрямована на розвиток їхнього самопізнання, аналіз й оцінку ними суспільних явищ і процесів, осмислення власних життєвих орієнтацій на основі загальнолюдських цінностей.

На заняттях викладачі заохочують студентів на вільне висловлення думок і поглядів, сприяють розвитку критичного мислення, вмінню орієнтуватися у складних суспільних процесах. Через організацію різних навчальних ситуацій, добір проблемних завдань, за допомогою яких розвиваються інтелектуальні та практичні вміння студентів, відбувається становлення їхньої громадянської зрілості.

Обов'язковим складником навчання курсу є практичні заняття, на яких студенти розширюють знання, вдосконалюють уміння й навички, формують ставлення, утверджують цінності через активну взаємодію й особистий практичний досвід. Практичні заняття з громадянської освіти складаються так, щоб бути актуальними для тих, хто навчається, не зачіпати вразливих питань, відповідати віковим і психологічним особливостям, бути різноманітними за темами й формами проведення, передбачати індивідуальну, парну чи групову роботу.

У рамках циклової комісії соціально-економічних та суспільних дисциплін діє історико-політичний клуб «Україна XXI століття», головною метою якого є поглиблення знань з історичного минулого свого народу, набуття молодим поколінням громадянського та соціального досвіду, формування політичної культури студентів.

Важливим фактором формування національної свідомості та громадянської позиції студентів коледжу є позаудиторна діяльність. Пріоритетним напрямом позаудиторної роботи є національно-патріотичне виховання в умовах воєнного стану.

Проведення свят, заходів, творчих конкурсів, вікторин, годин спілкування, уроків мужності, участь в акціях, випуск стінгазет, плакатів, бесіди, лекції з національно-патріотичних тем, фотоконкурси, віртуальні екскурсії у музеї, волонтерська робота, участь у квестах, міських конкурсах, гурткова робота – це аспекти національно-патріотичного виховання у позаудиторній роботі.

Особлива увага приділяється заходам з відзначення найбільш визначних подій в новітній історії України: Дня захисників і захисниць України, Дня Конституції, Дня Державного прапора, Дня Незалежності, Дня Гідності та Свободи, Дня Героїв Небесної Сотні, Дня Єднання, Дня Соборності, Дня пам'яті Героїв Крут.

Особлива роль у виховній діяльності коледжу покладається на органи студентського самоврядування, серед яких є забезпечення виховання духовності та культури студентів, уміння вирішувати соціальні, та культурно-освітні проблеми. Члени студентського самоврядування беруть активну участь у проведенні заходів, і вони є дієвим засобом виховання громадянської спрямованості особистості.

Таким чином, різноплановість; злагоджена робота викладачів і класних керівників у різних аспектах: навчальному, виховному, позаудиторному; системний і творчий підхід до поглиблення національно-патріотичного виховання в коледжі сприяє розвитку та соціалізації студентів, формуванню свідомого громадянина держави та патріота своєї Батьківщини.

Використані джерела:

1. Громадянська освіта. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти [Електронний ресурс] // – URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-10-11-klas/2022/08/15/navchalna.programa.2022.hromadyanska.osvita-10.pdf
2. Методичні рекомендації «Роль педагога в посиленні патріотичного виховання в навчальних закладах» [Електронний ресурс] // – URL: http://osvitamk.org.ua

Сапєгіна Валентина, викладач
Комунального закладу освіти
Полтавський базовий
медичний фаховий коледж
Полтавської обласної ради

ВИХОВНІ ЗАВДАННЯ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Початок військових дій та запровадження військового стану в Україні, внесли зміни до всіх сфер життя, у тому числі до організації освітнього процесу у закладах освіти. У сучасних умовах реформування освіти в Україні постає нагальна потреба приведення виховної діяльності навчальних закладів у відповідність до завдань реалізації високих моральних принципів Української держави.

Кожний часовий відрізок розвитку суспільства висуває нові актуальні запити (а інколи повертає до розгляду запитів, що залишились у минулому). Тому викладачеві фізичної культури необхідно постійно досліджувати ефективність методик, виокремлювати найбільш актуальні, а, за необхідності, рефлективно їх змінювати, відповідно до вимог часу [2, с.42].

Введений воєнний стан наклав певні обмеження на повноцінне проведення освітнього процесу у навчальних закладах. Виникла потреба організувати освітній процес таким чином, щоб забезпечити максимальну доступність та корисність для всіх здобувачів освіти.

Перед викладачем фізичного виховання стоїть багато завдань, але всі вони можуть бути умовно об'єднані у три групи: освітні, оздоровчі та виховні.

В процесі фізичного виховання, як в будь-якому іншому цілісному педагогічному процесі, розв'язуються не тільки специфічні, але і загальні завдання соціальної системи виховання, які забезпечують єдність фізичного і духовного вдосконалення особистості.

Учитель на уроках фізичної культури має необмежені можливості впливати на становлення особистості учнів. І якщо педагог управляє цим процесом, висуває виховні завдання, то досягає позитивного результату: прищеплює дітям культуру, інтелігентність, доброзичливість, прихильність, милосердя, формує національні почуття [5, с.30].

Одним з головних завдань у виховній роботі на заняттях повинна стати потреба у фізичному самовдосконаленні здобувачів освіти. В процесі виховання потрібно формувати такий стан здобувачів освіти, котрий характеризується прагненням до занять фізичними вправами з метою розвитку власних здібностей, зміцнення здоров'я.

Фізичне виховання і спорт надають кожному члену суспільства широчезні можливості для розвитку і вираження свого Я, розуміння того, що спортивні дії, як і творчість, примушують радіти перемозі, засмучуватися поразками, відбиваючи всю гаму людських емоцій, і викликають почуття гордості за нескінченний потенціал людських можливостей [1, с.19].

Важливе значення у розв'язанні виховних завдань має виховання вольових якостей здобувачів освіти, яке досягається спрямуванням їхніх зусиль на виконання навчальних завдань. Наприклад, під час реалізації запланованого навантаження необхідно мобілізувати сили, долати втому, проявляти наполегливість; виконуючи вправи, що викликають страх, невпевненість, виховується рішучість та сміливість тощо. Навчання здобувачів освіти

управляти своїм емоційним станом також сприятиме вихованню вольових якостей.

Опановуючи знання, уміння і навички, здобувачі освіти взаємодіють одне з одним, з викладачем, формують ставлення до самих себе, до дисципліни, до праці, речей, виховуючи таким чином риси характеру. Таких відносин багато, і вони повинні бути предметом постійної уваги викладача. Педагог їх бачить, корегує, контролює, спрямовує у потрібному напрямку.

Фізичне виховання має широкі можливості у вирішенні завдань удосконалення психічних процесів здобувачів освіти. Зміст фізичних вправ та окремі методичні прийоми сприяють розвитку уваги, уяви, сприйняття, пам'яті, мислення, творчості, які можуть бути перенесені на інші види життєдіяльності людини [5, с.30].

Цікавими для здобувачів освіти є освоєння вправ психофізичної регуляції. Особливо актуальними такі розробки є в сучасний період. Екстремальні стани повітряних тривог, періоди відсутності електроенергії, переживання за близькими, які перебувають в районах бойових дій, все це негативно впливає на емоційний стан особи, по суті, занурюючи її в стан довготривалого стресу. Формування умінь у здобувачів освіти за допомогою спеціальних вправ долати психологічну напругу на сьогодні може стати найактуальнішим навчальним результатом [2, с.43].

Канадський вчений Г. Селье ввів поняття «емоційний стрес» – психофізичний стан організму, викликаний тривалим підвищенням рівня процесів збудження. До подразників, які супроводжують різні хвороби, вчений відносив не лише власно емоційні стани – такі, як гнів, злість, страх, розгубленість, незадоволеність собою та інші негативні емоції, але й зовнішні стресори: освітлення, загазованість, рівень шуму. Однак ним доведено, що до найнебезпечніших стресорів належать не зовнішні подразники, а внутрішні емоційні стани [3, с.29].

Психологічні засоби регуляції психофізичного стану організму доволі різноманітні. До найважливіших з них належить аутогенне тренування та його модифікації. Особливу увагу привертають можливості психофізичного тренування, яке засноване на регулюванні психічного стану, через використання свідомого розслаблення м'язової системи, а також впливу на функції свого організму самонавіювання. За допомогою психофізичного тренування можна навчитися розслабляти м'язи, концентрувати чи відвертати увагу, керувати діяльністю внутрішніх органів, створювати стан спокою, навіювати собі бажані

моделі поведінки. Такий напрямок педагогічних технологій підготовки здобувачів освіти до осмисленого сприйняття м'язового навантаження і розслаблення з визначеною спрямованістю на психологічну регуляцію має створити в особи усвідомлення взаємозалежностей фізичних та психічних напруг і, своєю чергою – протистояння напругам соціальним [3, с.30].

Висновки. Україні потрібно реалізувати стратегію людського розвитку, в якій важливе місце має посідати виховання в суспільстві почуття відповідальності за здоров'я та безпеку нації, за своє особисте здоров'я та формування стереотипів моральної поведінки, сприйняття здорового способу життя як свого патріотичного обов'язку. Виховні завдання, які покликаний вирішувати у процесі фізичного виховання кожен педагог, повинні забезпечити соціальне формування особи, виховання членів суспільства, відданих його ідеалам, які відстоюють його інтереси.

Використані джерела:

1. Барановська Л., Коломоєць Г., Китрар В. Формування морально-вольових якостей в умовах сьогодення на уроках фізичної культури. Журнал "Методист"(електронна версія), № 7–8 (115–116), липень–серпень 2021, 16-19
2. Бойко Г., Козлова Т., Шарафутдінова С. Деякі аспекти педагогічних технологій підготовки до осмисленого процесу занять фізичними вправами студентів закладів вищої освіти. Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 15, Випуск 12(172), 2023, 41-44. https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2023.12(172).06
3. Карпова І.Б., Корчинський В.Л., Зотов А.В. Фізична культура та формування здорового способу життя: Навч. посіб.–К.: КНЕУ, 2005.– 104 с.
4. Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України. (Наказ Міністерства освіти і науки України від 6.06.2022року №527, Наказ Міністерства освіти і науки України від 23.06.2022 року № 586, м. Київ.)
5. Шиян Б.М. Теорія і методика фізичного виховання школярів: навч. посіб.: в 2.ч. Ч. 2 /Б.М. Шиян, І.О. Омельяненко. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2012. – 304 с

Сінельникова Надія, викладач
Бердичівський медичний
фаховий коледж

ВИХОВАННЯ У ЗФПО В УМОВАХ ВІЙНИ: ВИМОГА ЧИ ОБОВ'ЯЗОК

Неможливо виховати мужню людину, якщо не поставити її в такі умови, коли вона б могла виявити мужність, будь в чому – в стриманості, у прямому відкритому висловлюванні, в певній нужді, терплячості, сміливості.
А. Макаренко

Саме нашій молоді, цвіту нації доводиться перебувати у таких умовах, де моральна готовність необхідна щоб вистояти, вижити в момент небезпеки, а це і є мужність. Це як скласти екзамен без підготовки та ще й у самого життя.

Сучасна освітня діяльність будується на гнучких поглядах, що тісно переплетені з елементами виховання молоді виходячи з обтяжуючих умов сьогодення. Відтак, особливого підходу вимагає виховання підлітків в країні, де суттєвим психологічним тригером дезадаптації є війна. При чому йдеться не лише про захист територіальних меж, а й про відстоювання національної свідомості, формування цінностей, збереження тверезості думок та самовладання. А процес виховання і без того є складною та важливою місією працівників закладів освіти.

Численні психологічні дослідження дають змогу пересвідчитись, що в умовах війни значно зростає рівень невизначеності, прослідковується відсутність бачення перспектив, відбувається нівелювання майбутніх планів, звідси і небажання розвивати цінності, часті прояви агресивної, подекуди, деструктивної поведінки молоді. [1]

Для освітян більшою-меншою мірою військовий конфлікт став підступним викликом нових реалій. Передусім доцільно враховувати такі негативні моменти як тривожність, емоційне виснаження, проблеми з електроенергією, переривання навчально-виховної діяльності звуками тривоги, ще більшого напруження додає, не завжди комфортне, перебування в укритті, діти, які виїхали за кордон, внутрішньо переміщені особи, психологічно-емоційна підтримка…

Понад усе психологічне благополуччя особистості, яке передбачає комфортні умови психологічного розвитку, ступінь задоволення життям та емоційну стійкість. В умовах війни психологічної підтримки потребують, практично всі, але в пріоритеті емоційно незріле підростаюче покоління, яке стає на шлях самостійності, професійної самореалізації. В основному у закладах освіти на плечі куратора лягає тягар відповідальності за адаптацію першокурсників, за сприяння віднайти своє місце в новому колективі, за здорову атмосферу в групі. Та результат досягається лише за участі усіх зацікавлених сторін включаючи адміністрацію, психолога, викладачів, бібліотекаря, профкомітету, батьків іноді місцевих громад. Спільними зусиллями створюється атмосфера доброзичливості, захисту, стабільності, підтримки, коректується культура поведінки, контролюється академічна успішність, і навіть умови життя здобувачів освіти.

Вагомим напрямком в системі освіти залишається морально-етичне виховання. Ціннісні орієнтири в стінах закладу мають ґрунтуватися на заохочуванні прояву взаємодопомоги, ініціативності та унікальності, на

формуванні активної громадянської позиції, нівелювання будь-яких спроб дискримінації та відсутність, бодай спроб, насильства чи булінгу. Істотне місце в межах навчального закладу посідає доброчесність зокрема академічна, та беззаперечна людська гідність, через виховання чесності, справедливості, поваги до прав людини; наполегливості, доброти й милосердя, що особливо стосується закладів освіти медичного спрямування.

Важливо пробудити відчуття поваги і вдячності до живих захисників та загиблих воїнів, підтримувати традиції вшанування їх пам'яті загальнонаціональною хвилиною мовчання. Це надважливий момент для поліпшення суспільної свідомості.

Одне з провідних місць у контексті виховання посідає техніка безпеки здобувачів освіти задля збереження здоров'я і життя в разі виникнення небезпечних ситуацій. До годин спілкування додалися роз'яснення тем про повітряну тривогу, воєнний стан, тривожну валізку.

Надважливим в рамках ситуації що склалася стало національно-патріотичне виховання, але під патріотичним вихованням розуміють не примусове одягання вишиванки, а виплекане бажання жити на рідній землі, перейматися долею країни, любити мову, пишатися свої українським корінням. Патріотичне виховання сьогодні є пріоритетним напрямком виховання у національній системі освіти. Виховати патріота – значить підготувати підростаюче покоління до готовності захищати Батьківщину, підносити міжнародний авторитет своєї країни [2].

Під національно-патріотичним вихованням розуміють комплексну системну і цілеспрямовану діяльність в якій задіяні органи державної влади, громадські організацій, сім'ї, освітні заклади, різні соціальні інститути. Але мета у всіх однакова: формування у молодого покоління високої патріотичної свідомості, почуття вірності і любові до Батьківщини, вкорінення в свідомості і почуттях особистості патріотичних цінностей, переконань і поваги до культурного та історичного минулого України, а також формування толерантного ставлення до інших народів, культур і традицій, що не мало важливо [3].

Для підсилення патріотизму, при нагоді, варто організовувати тематичні просвітницькі заходи, благодійні акції, започаткувати волонтерський рух, влаштовувати флеш-моби, виставки власних робіт, розважальні конкурси, психологічні тренінги, читальні вечори. Доцільним є висвітлювати проведені

заходи в соціальних мережах. Подібні зустрічі діють як відволікаючий маневр, таке собі емоційне розвантаження, вивільнення негативної енергії. Епогеєм свідомої національно-патріотичного зрілості стане досягнення єдності в українському суспільстві шляхом подолання різного походження суперечностей: мовного, регіонального, соціокультурного чи будь-якого іншого характеру.

Пропагування здорового способу життя ніхто не скидає з рахунків. Адже здорова нація – сильна нація. Мають місце найрізноманітніші змагання, впровадження у практику частих інформаційних дайджестів про важливість здорового харчування, про доцільність дотримання режиму сну і відпочинку, про фізичні навантаження про гармонію комунікацій.

Розширивши горизонти мислення усе зводиться до історичного коріння нашої країни, яке роками більшістю ігнорувалось. Хоч із глибини віків відомі українські митці волали про становлення мови, про самобутності держави, автентичність, традиції, але дослухались не всі, а боролись ще менше. До прикладу за твердженням педагога, щирий українець І. Огієнка, *«Рідна мова – то найголовніший наріжний камінь існування народу, як окремої нації: без окремої мови нема самостійного народу, бо рідна мова – то основа нашої історії, як душа цього народу»* [4]. А що ми, натомість, робимо зі своєю мовою? Це досі відкрите питання.

Щоб успішно реалізувати виховний процес у закладах професійної освіти в умовах війни, необхідно використовувати своєрідний підхід, який охоплює безпеку, психологічну підтримку, освітні можливості, соціальну інтеграцію та моральне виховання. Адже, збереження або відновлення відчуття безпеки та психоемоційного комфорту тісно пов’язано з ефективною навчально-виховною діяльністю і плоди виховання в цілому залежать від ідейної співпраці…..

Попри скрутні обставин сьогодення тримаємо курс у світле майбутнє.

Використані джерела:

1. Журба К. Війна як чинник впливу на смисложиттєву сферу сучасних підлітків. Нова педагогічна думка. Київ, 2022. №2 (110). – с. 105-109
   URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/732806/1/457-.pdf (дата звернення: 05.08.2024).
2. Кульчицький В. Патріотичне виховання як складова професійної підготовки майбутнього фахівця. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота». 2019. Випуск 1 (44) с.88-91.
3. Інститут модернізації освіти. Національно-патріотичне виховання дітей та молоді. URL: https://imzo.gov.ua/osvita/pozashkilna-osvita-ta-vihovna-robota/natsionalno-patriotichne-vihovannya-ditey-ta-molodi/ (дата звернення: Вівторок, Серпень 13, 2024)
4. Лохвицька Л. Педагогічні ідеї Івана Огієнка і сучасні концепції національного виховання. URL: https://mala.storinka.org (дата звернення:13.08. 2024)

Скрипниченко Юрій, викладач
Харківський радіотехнічний
фаховий коледж

ПСИХОЛОГІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Важлива роль у забезпеченні успіху управління навчальним закладом передвищої освіти в умовах дистанційної освіти має раціональне управління. Система освіти управління дозволяє за кінцевими результатами діяльності вирішити завдання удосконалення професійної компетентності класних керівників, викладачів та підвищення їх наукового та загальнокультурного рівня. Завдяки використанню рефлексивного управління появляється можливість своєчасної самокорекції діяльності управління, так класних керівників і викладачів. Обидва види управління сприяють удосконаленню керування системою освіти на підставі особистісно орієнтованого підходу до викладачів.

Обрана тема роботи в даний час є особливо актуальною, тому, що у суспільстві де іде реформування нової цивілізації, ламаються економічні, політичні, психологічні стереотипи виникає ряд проблем. Ці моменти обумовлені комплексом причин:

1. Швидкозмінювальною структурою суспільства в цілому і його соціальних інститутів;

2. Технічним процесом, що визначає необхідність володіння складним комплексом знань, умінь, навичок у професійній і соціальній діяльності;

3. Збільшення інформаційного навантаження, на тлі якого знання мають тенденцію швидко застарівати, що обумовлює необхідність постійного удосконалення та самовдосконалення фахівців;

4. Необхідністю «вміти працювати в команді», виявляти готовність до співробітництва і самостійно орієнтуватися в суміжних галузях;

5. Висування на перший план таких якостей, як уміння брати на себе відповідальність, здатність самостійно думати і діяти.

Якість професійного становлення і розвитку особистості викладачів закладів передвищої освіти в умовах дистанційного навчання багато в чому визначає характер і долю модернізації системи передвищої освіти, сприяючи

приведенню її у відповідність до сучасних життєвих потреб суспільства. У зв’язку з цим виникає гостра необхідність розробки теорії і практики професійної компетентності викладачів.

Усе це і визначає актуальність проблеми впливу психолого-педагогічної компетентності класних керівників, викладачів на психологічні передумови управлінської діяльності в закладах передвищої освіти в умовах дистанційного навчання.

Мета статті полягає у теоретичному обґрунтуванні впливу психолого-педагогічної компетентності класних керівників, викладачів на психологічні передумови управлінської діяльності в закладах передвищої освіти в умовах дистанційного навчання.

У сучасних дослідженнях [1-5] процес впливу психолого - педагогічної компетентності класних керівників, викладачів на психологічні передумови управлінської діяльності в закладах передвищої освіти розглядається як правило у вигляді тимчасового ряду, що характеризується етапами, періодами, фазами. Значне місце приділяється характеристиці особливостей того чи іншого етапу, формування психолого-педагогічної компетентності в ізоляції одне від одного. При цьому мета дослідження кожного разу випливає з сутності розглянутого етапу, але не визначається стратегічною метою формування психолого-педагогічної компетентності класних керівників, викладачів у процесі пост дипломної освіти, а зміст і організація діяльності учасників цього процесу меншою мірою будуються з урахуванням особливостей діяльності і якостей особистості самих класних керівників і викладачів. Проблема полягає у дослідженні структурних компонентів особистості, що забезпечують формування професійної компетентності, їхніх генетичних зв’язків у різні моменти часу і реальних новотворців у цих компонентах (як позитивних, так і негативних), обумовленості протіканням процесу формування професійної компетентності на кожному з наступних етапів особливостями розвитку цього процесу на попередніх етапах (спадкоємні зв’язки). Важливими аспектами даної проблеми є визначення реальних суперечностей між вимогами, що висуваються професійною діяльністю до особистості, її особистісними бажаннями і завданнями, що постають перед нею, з’ясування долі і ефективності системи педагогічних умов, що забезпечують послідовне вирішення цих суперечностей.

Отже, на сьогодні склалися і вимагають рішення такі суперечності:

1. між інтегративною природою психолого-педагогічної компетентності класних керівників, викладачів і відсутністю науково-методичного забезпечення та системного знання з її формування в процесі післядипломної освіти;

2. між об'єктивно зростаючою потребою у створенні тими хто навчається індивідуального освітнього маршруту в процесі після дипломної освіти, здатного виступати як механізм, що забезпечує рефлексію, самоорганізацію і саморегуляцію їхнього професійно-особистісного саморозвитку і низьким розвиваючим потенціалом традиційної системи підвищення кваліфікації класних керівників і викладачів закладів передвищої освіти в умовах дистанційного навчання.

Використані джерела

1. Бондар В.І. Управлінський аспект плану роботи школи. Підручник для директора. 2006. № 1. С. 4-6.
2. Варій М.Й. Основи психології і педагогіки: навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури. 2007. С. 15-20.
3. Гагарін М.І. Особливості управління виховною системою школи на основних етапах її становлення та розвитку. URL: https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/6789/6899/1/Gagarin_tezu.pdf
4. Мармаза О.І. Менеджмент освітньої організації. Х.: ТОВ «Щедра садиба», 2017. 126 с.
5. Фурман А.В., Гірняк А.Н. Психологічне узмістовлення взаємообміну у контексті соціальної взаємодії. Україна в умовах реформування правової системи: сучасні реалії та міжнародний досвід : матеріали ІІІ Міжнар. наук.- практ. конф., м. Тернопіль, 20-21 квіт. 2018 р. Тернопіль : Економічна думка, 2018. С. 333-336.

Хомякова Тетяна, викладач КЗ «Криворізький фаховий медичний коледж» ДОР»

АСПЕКТИ ВИХОВНОЇ РОБОТИ У КРИВОРІЗЬКОМУ ФАХОВОМУ МЕДИЧНОМУ КОЛЕДЖІ ПІД ЧАС ВІЙНИ: ПРОБЛЕМИ, РЕГУЛЮВАННЯ, ПЕРСПЕКТИВИ

У статті розкрито напрямки та зміст виховної роботи у Криворізькому фаховому медичному коледжі в умовах війни. Зосереджено увагу на тих труднощах, що виникають у вихованні молодого покоління на даному етапі, а також зазначено шляхи розв'язання цих проблем.

Підкреслено той факт, що студенти можуть виступати активними учасниками виховного процесу, виробити власний погляд на відповідну інформацію, визначити мету, завдання та знайти шляхи їхнього вирішення.

Виховна робота завжди була невід'ємною складовою навчального процесу студентів закладів фахової передвищої освіти. Саме години спілкування,

тематичні виховні заходи, зустрічі з героями АТО, з видатними людьми міста (письменниками, художниками) допомагають значною мірою підтримувати студентів у духовному, інтелектуальному і особистісному становленні, сприяють самовираженню та самореалізації молодої людини.

З початком війни в Україні у виховній роботі багато чого змінилося. Перед кураторами груп постало багато викликів.

Як організувати роботу з тими студентами, які залишилися в Україні під час війни? Які умови створити для тих студентів, що приєдналися до групи як внутрішньо переміщені особи? Як правильно комунікувати з тими, у яких загинули батьки на фронті або пропали безвісти? Які створити умови навчання, щоб студент почувався комфортно в навчальному закладі?

Багато питань, багато труднощів саме через те, що ми були не готові до такого.

Але нові виклики передбачають пошуки нових нестандартних рішень, спонукають до модернізації форм і методів виховної роботи. Найважливішими напрямками у виховній роботі на даному етапі є: психологічна та емоційна підтримка студентів; навчання правил поведінки під час повітряних тривог; надання першої медичної допомоги постраждалим; підтримка студентів, які є внутрішньо переміщеними особами; національно-патріотичне виховання.

Актуальними формами роботи у вихованні студентської молоді можуть бути такі:

- волонтерська діяльність

- години спілкування;

-очні та заочні екскурсії культурологічної та історичної тематики; - створення студентських проектів, присвячених борцям за незалежність та свободу нашої країни.

У Криворізькому фаховому медичному коледжі волонтерство є важливим аспектом виховної роботи, тому що об'єднує студентів навколо добри х справ, виховує в них почуття патріотизму, підтримує просоціальні ініціативи.

Студенти медичного коледжу щороку беруть участь у донорській акції "Крапля крові - врятоване життя".

Навесні 2024 року відбувся ярмарок, де був задіяний увесь студентській колектив, а зібрані кошти перерахували на потреби ЗСУ. Студенти також активно долучаються до збору та передачі на фронт нашим захисникам медикаментів, продуктів харчування, теплих речей.

Заслуговує на увагу волонтерський захід «Зігрій воїна», де студенти-активісти самостійно виготовляли окопні свічки, які потім передали українським воїнам.

Наше сьогодення доводить, що саме волонтерство дає можливість виховувати у собі відповідальність за долю своєї держави, солідарність та милосердя.

Година спілкування - це форма спілкування куратора зі студентами, де вони одержують корисну інформацію, яка необхідна для майбутнього дорослого життя, яку неможливо повною мірою отримати під час занять. Така форма виховної роботи передбачає створення оптимальних умов для продуктивного спілкування куратора зі студентами з метою формування у них соціальної зрілості. Це, як правило, тематичні усні журнали, години пам'яті, тренінги, круглі столи.

Використання методу проектів дозволяє реалізувати особистісно-діяльнісний і особистісно-орієнтований підходи до виховного процесу. Цей метод забезпечує позитивну мотивацію, активізує самостійну творчу діяльність студентів під час виконання проекту [2,с.50]. Наприклад, студентам було запропоновано створити проекти - фотобутафорії «За честь! За волю! За народ!», які присвячені вшануванню пам'яті героїв-криворіжців, що загинули за Україну в російсько-українській війні. Студенти самостійно збирали інформацію, виробили власний погляд на даний матеріал, мали змогу проаналізувати результати своєї діяльності, але найголовніше - вони змогли усвідомити своє місце в історії нашої країни.

Необхідність такої роботи, звичайно, тісно пов'язана з воєнними діями, що відбуваються зараз на території України. Тому почуття патріотизму та вміння критично мислити є особливо вагомим у нашому сьогоденні.

Висновки. Отже, сучасний етап розвитку національної системи виховання в умовах воєнного стану потребує таких методів і технологій, які б сприяли створенню умов для саморозвитку та самореалізації особистості, формуванню особистісної конкурентоздатності, відчуття достатнього комфорту у певних комунікативних сферах.

Використані джерела:

1. Освітній процес в умовах війни та у повоєнний період: виклики, правила, перспективи: матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації, 4 березня - 14 квітня 2024 року.-Львів - Торунь: Liha - Pres,2024.-368с.
2. Формування культури проектної діяльності: перешкоди та шляхи їх усунення/О.В. Григоряк// Виховна робота в закладах освіти: наук.-метод. журн.-2013.-№8(серпень).-с.50-52

Шевчук Галина, викладач
Костишена Наталія, викладач
ВСП «Тульчинський фаховий
коледж ветеринарної медицини БНАУ»

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ У ЗФПО В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ

Умови воєнного стану ставлять перед педагогами нові виклики, зокрема в організації виховної роботи. Викладачі мають адаптувати виховний процес до сучасних реалій. У складних умовах воєнного стану в закладах фахової передвищої освіти (ЗФПО) він набуває особливого значення, оскільки сприяє формуванню патріотичної свідомості, стійкості та згуртованості студентської молоді. Разом з тим, викладачі стикаються із низкою викликів, а саме:

- **Психоемоційний стан учасників освітнього процесу.**

✓Стрес, тривожність, втома через військові дії та невизначеність.

✓Втрата зв'язку з рідними чи друзями, які опинилися в зоні бойових дій.

- **Перервність та нерегулярність навчання.**

✓Евакуація студентів, перебої з доступом до інтернету чи електроенергії.

✓Неможливість особистих зустрічей через безпекові обмеження.

- **Недостатня обізнаність щодо правил поведінки в умовах воєнного стану.**

✓Відсутність у студентів навичок дій під час тривог, обстрілів чи інших загроз.

- **Інформаційна війна.**

✓Розповсюдження фейків, деморалізуючих новин, маніпуляцій у соціальних мережах.

- **Ризики фізичної безпеки.**

✓Постійні повітряні тривоги, необхідність адаптації навчання до укриттів.

Не зважаючи на на всі перешкоди у нашій роботі потрібно рухатися вперед, томущо наше майбутнє залежить від того, наскільки вивіреними і далекоглядними будуть прийняті сьогодні заходи для виховання патріотизму підростаючого покоління.

Саме тому метою виховного процесу під час воєнного стану є:

✓ Формування патріотичних цінностей: розвиток любові до України, її історії, культури та мови.

✓ Розвиток громадянської відповідальності: стимулювання активної участі у житті громади.

✓ Психологічна підтримка здобувачів освіти: створення середовища безпеки та довіри.

✓ Формування навичок самодопомоги у кризових ситуаціях: навчання поведінці в умовах небезпеки.

Умови війни створюють складні виклики для виховного процесу, але також відкривають нові можливості. Гнучкість у формах та методах роботи, така як змішане навчання та онлайн-заходи, дозволяє студентам навчатися незалежно від місця перебування. Фокус на безпеці, врахування їх потреб у психологічній підтримці та навчання правилам виживання, важливий для збереження їхнього фізичного та психічного здоров'я. Залучення до активних дій, таких як волонтерство та благодійність, допомагає студентам відчути себе корисними та допомагає зміцнити спільноту в цей важливий час. Реалізувати ці форми та методи можливо таким чином:

1. **Планування виховних заходів.**
   - Розробка календаря подій, адаптованого до умов воєнного стану.
   - Узгодження заходів із безпековими протоколами.
2. **Залучення партнерів.**
   - Співпраця з місцевими організаціями, військовими, волонтерами, психологами.
   - Проведення спільних заходів, які підсилюють єдність громади.
3. **Проведення патріотичних акцій.**
   - Організація конкурсів («Моя Україна», «Лист до Захисника»), тематичних виставок, виступів.
   - Проведення заходів, присвячених українським героям: онлайн-зустрічі з військовими, волонтерами.
4. **Використання сучасних технологій.**
   - Вебінари, онлайн-конференції, творчі марафони на платформі Zoom, Google Meet тощо.
   - Інтерактивні платформи для спільної роботи над проєктами (Padlet, Mentimeter).

5. **Тематичні виховні години.**
   - Теми: «Як діяти під час небезпеки», «Сила єдності українського народу», «Герої серед нас».
   - Формати: бесіди, презентації, обговорення відеоматеріалів.
6. **Підтримка студентської активності.**
   - Залучення студентів до організації заходів, ініціації власних проєктів.
   - Створення молодіжних груп для допомоги місцевій громаді.

Результатом проведеної роботи буде підвищення рівня єдності у колективі, збереження мотивації до навчання та спільної діяльності, зменшення рівня стресу серед студентів та викладачів, покращення емоційного фону. Формуватиметься патріотична свідомость та розуміння студентами ролі кожного в боротьбі за незалежність та перемогу України. Участь у волонтерських і гуманітарних проєктах, що мають безпосередній вплив на підтримку української армії та громади свідчитимуть про реальні дії та особистий влад у велику справу.

В умовах воєнного стану виховний процес стає не лише частиною освітньої діяльності, а й важливим механізмом підтримки суспільної єдності та психологічної рівноваги. Тому виховний процес у ЗФПО в умовах війни має бути спрямований не лише на навчання, а й на підтримку, згуртування та формування активної громадянської позиції. Це – основа для майбутнього та нашої спільної перемоги.

Використані джерела

1. Афанасьєв А. Виховне середовище в Україні: проблеми та шляхи їх вирішення [Текст] / А. Афанасьєв // Рідна школа. – 2008. – № 6. – С. 23- 26.
2. 5. Бех І. Д. Національна ідея в становленні громадянина-патріота України / І. Бех, К.Чорна. Київ. – 2014. – 48 с.
3. Коваль Г. В. Формування патріотизму – важливий чинник соціалізації молоді України на сучасному етапі політичного процесу: дис. канд. політ. наук: 23.00.02 / Г.В. Коваль; Микол. держ. гум. унтім. П. Могили. – Миколаїв, 2007. – 208 арк

5.1. Роль методичної служби коледжу в сучасному освітньому процесі, юридична та економічна незахищеність працівників, перспективи існування

Лучнікова Світлана, викладач,
Спірякова Вікторія, викладач

Комунальний заклад охорони здоров'я
«Харківський обласний медичний
фаховий коледж» Харківської обласної ради
Темченко Ольга, канд. пед. наук,
доцент кафедри наукових основ управління
ХНПУ імені Г. С. Сковороди

МЕТОДИЧНА СЛУЖБА МЕДИЧНОГО КОЛЕДЖУ В СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ: РЕАЛІЇ, ВИКЛИКИ Й ПЕРСПЕКТИВИ

У сучасних умовах глобальних змін та реформ в освіті важливо постійно вдосконалювати підходи до викладання, впроваджувати новітні методики і сприяти розвитку компетенцій викладачів.

Провідну роль у забезпеченні якості освіти в коледжі відграє методична служба, діяльність якої спрямована на організацію та підтримку навчального процесу, розробку методичних матеріалів, а також підвищення кваліфікації викладачів.

На методичну службу покладається:

−розробка навчальних планів, програм та методичних рекомендацій для викладачів;

−координація плану навчального року та його реалізації в межах освітніх стандартів;

−здійснення регулярного моніторингу успішності студентів і викладацької діяльності;

−організовування семінарів, тренінгів, круглих столів та майстер-класів для викладачів;

−сприяння впровадженню електронних платформ для дистанційного навчання та управління навчальним процесом;

−допомога викладачам у пошуку підходів до роботи з різними групами студентів, включаючи тих, хто має труднощі в навчанні або потребує додаткової підтримки тощо [1].

В умовах війни в Україні методична служба медичних коледжів стикається з новими викликами та адаптує свою діяльність. Вона зосереджується конкретно на тих аспектах, які потребують особливої уваги.

Це й підтримка дистанційного навчання з використанням цифрових платформ для забезпечення безперервності освіти, і психологічна підтримка викладачів і студентів, і адаптація навчальних програм, і підвищення кваліфікації викладачів щодо роботи в умовах кризових ситуацій тощо.

Зокрема, в комунальному закладі охорони здоров'я «Харківський обласний медичний фаховий коледж» сплановано самоосвітню діяльність викладачів з акцентом на отримання знань щодо питань екстреної медицини та допомоги в умовах війни, організовуються тренінги та консультації для подолання стресу. Ці заходи мають на меті підтримку ефективності освіти навіть у складних умовах.

Але ніякі виклики не завадять проведенню роботи, спрямованої на забезпечення якості освіти випускників коледжу та якості освітнього процесу в ньому.

Продовжується робота з молодими викладачами, що включає: допомогу у виборі спеціальних курсів, спрямованих на підвищення методичних знань та викладацьких навичок; організацію системи наставництва (кожен молодий викладач має досвідченого наставника, який допомагає адаптуватися до освітнього процесу, надає підтримку у викладанні та розвитку індивідуального стилю роботи тощо), за результатами опитування молодих викладачів складаються цільові програми їхнього саморозвитку тощо.

Так, восени 2024 року в коледжі було проведено тренінг з психологічної підтримки здобувачів медичної освіти коледжу, в організації якого провідну роль взяли на себе саме молоді викладачі. Результатом заходу стало підвищення рівня знань викладачів щодо засобів психологічної підтримки студентів, ознайомлення з вправами з психологічного розвантаження тощо.

А теоретичний семінар з проблеми бачення перспектив медичної освіти у повоєнний час показав широ зацікавленість усіх викладачів у розбудові медичної освіти, розумінні її важливості для громадян України.

У межах підвищення кваліфікації викладачі коледжу проходять перманентне навчання. У цьому аспекті методичною службою коледжу організовано співпрацю з закладами вищої освіти міста Харкова, медичними закладами. Так, стажування викладачів проходить на базі міської клінічної лікарні №13, міської поліклініки №3, міських стоматологічних поліклінік №1 та № 2, міського клінічного пологового будинку № 2 ім. М.Х. Гельферіха та інших медичних закладів.

Отже, не зважаючи на важкі виклики сьогодення, методична служба коледжу прагне до забезпечення якості освіти та професійного розвитку викладачів. Її діяльність спрямована на вдосконалення навчальних підходів та впровадження нових технологій, що сприяє підготовці студентів до викликів сучасного ринку праці.

В умовах змін, що відбуваються в освіті, роль методичної служби лише посилюється, адже саме вона виступає фундаментом успішної організації навчального процесу, і повинна швидко реагувати та оновлення навчальних матеріалів відповідно до змін в освітніх стандартах та вимогах; впроваджувати цифрові інструменти в навчальний процес і проводити заходи з підвищення цифрової грамотності викладачів; залучати викладачів до участі в міжнародних проектах та обміну досвідом з колегами з інших країн, що відкриває нові можливості й перспективи для розвитку.

Використані джерела

1. Павлиш Т. Г. Організаційно-педагогічні умови ефективності науково-методичної роботи у закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання. URL: http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/38320 (дата звернення: 25.10.2024).

Максимчук Алла, завідувач навчально-методичної лабораторії
Власюк Алла, методист
ВП «Дубенський фаховий медичний коледж» КЗВО «Рівненська медична академія» РОР

МЕТОДИЧНА СЛУЖБА КОЛЕДЖУ: ОСНОВНІ ВЕКТОРИ ДІЯЛЬНОСТІ ТА РОЗВИТКУ

Якщо ти не можеш літати, то біжи, якщо ти не можеш бігти, то йди, якщо ти не можеш ходити, то повзай, але що б ти не робив, ти повинен продовжувати рухатися вперед
Мартін Лютер Кінг молодший

Національна доктрина розвитку освіти ставить нові вимоги до педагогічного працівника закладу освіти, передбачає його готовність до застосування сучасних досягнень науки та техніки, продукування та застосування нових освітянських ідей, здатність навчатися впродовж усього життя, бути в постійному творчому пошуку. Ці уміння та навички не видаються додатком до диплома про педагогічну освіту, а формуються щоденною кропіткою працею, здобуваються у педагогічній практиці. Дуже важливо, щоб педагог зміг розгледіти в собі ту іскорку творчості, прагнення до пошуку, відчути здатність до творення свого унікального продукту, вчасно дати собі поштовх, який викликає бажання зробити крок вперед. Мотиватором до професійного зростання має виступати і методична служба закладу освіти. Якщо методисти зуміють розпізнати цей паросток, докладуть певних зусиль для його розвитку, результат перевершить очікування.

Методична робота ВП «Дубенський фаховий медичний коледж» КЗВО «Рівненська медична академія» РОР є складовою частиною освітнього процесу і одним з основних видів діяльності педагогічного колективу. Вона полягає в цілеспрямованій діяльності щодо забезпечення психолого-педагогічного та методичного супроводу викладачів з метою підвищення ефективності їх освітньої діяльності; сприяє особистісному розвитку викладача, його педагогічній майстерності щодо викладання навчальної дисципліни, рівня професійно-педагогічної компетентності кожного педагога, підвищення інноваційного потенціалу педагогічного колективу й закладу фахової передвищої освіти в цілому.

Центрами навчально-методичної роботи в коледжі є педагогічна рада, методична рада, методичний кабінет, навчально-методична лабораторія, циклові комісії.

Основними формами методичної роботи є засідання методичної ради коледжу, засідання циклових комісій, науково-методичні конференції, семінари-практикуми, майстер-класи, тижні циклових комісій, показові заняття та заходи, робота Школи професійного зростання викладача-початківця, розробка і вдосконалення комплексів навчально-методичного забезпечення навчальних дисциплін, створення навчально-методичних матеріалів, творчі звіти педагогів, які атестуються, виставки педагогічних досягнень викладачів, інструктивно-методичні консультування.

Координаторами методичної роботи у ВП «Дубенський фаховий медичний коледж» є заступник директора з навчально-виховної роботи, завідувач навчально-методичної лабораторії та методист.

Професійний розвиток педагогічних і науково-педагогічних працівників передбачає постійну самоосвіту, участь у програмах підвищення кваліфікації та будь-які інші види і форми професійного зростання. Заклади освіти, в яких працюють педагогічні та науково-педагогічні працівники, сприяють їхньому професійному розвитку та підвищенню кваліфікації.

З цією метою в коледжі сформовано електронний реєстр курсів підвищення кваліфікації, які мають змогу пройти педагоги закладу. Також згенеровано електронний банк уже наявних сертифікатів про проходження навчання та підвищення кваліфікації.

Важливим етапом професійного становлення та розвитку педагогів коледжу є участь у науково-практичних конференціях, яка дозволяє обмінюватись ідеями, збагачувати власний досвід, бути в курсі сучасних технологій, трендів та тенденцій у медичній сфері, стимулює творчий процес і відкриває нові перспективи для подальших досліджень. Зокрема, у минулому навчальному році

викладачі коледжу разом зі здобувачами освіти взяли участь у 7 міжнародних, 55 всеукраїнських та 27 регіональних конференціях, опублікували 5 тез та 7 статей у професійних виданнях.

Структурним елементом інноваційної діяльності є поширення власного досвіду через створення навчально-методичної літератури. Педагогами створено 18 посібників та 54 методичні розробки щодо викладання навчальних дисциплін.

Основні вектори діяльності методичної служби ВП «Дубенський фаховий медичний коледж» у роботі з педагогічними працівниками

- забезпечення умов для професійного та морального зростання, методичний та організаційний супровід підвищення кваліфікації педагогів
- створення професійного інформаційного та освітньо-методичного середовища
- впровадження сучасних інноваційних технологій в освітній процес закладу
- інформаційно-методична підтримка нових форм, методів і засобів навчання і виховання здобувачів освіти, апробація їх в практичній діяльності
- опрацювання елементів освітніх технологій та розроблення їх модифікацій, адаптованих до конкретних умов
- науково-методичний та організаційний супровід атестації педагогічних працівників
- навчально-методичний супровід педагогічної діяльності слухачів Школи професійного зростання викладача-початківця
- вивчення, узагальнення та популяризація інноваційного педагогічного досвіду
- удосконалення самоосвітньої роботи
- надання консультативної допомоги педагогам

Навчально-методичні напрацювання педагогів зберігаються в особистих методичних кейсах, які знаходяться у методичному кабінеті та доступні для ознайомлення усім викладачам. Таким чином, досвід роботи не залишається надбанням лише однієї людини, а допомагає молодим колегам підвищувати фаховий рівень.

Ми живемо в інформаційну еру, коли зміст, обсяг і технології опрацювання інформації змінюються та розширюються в геометричній прогресії. Це саме стосується й професійних знань і вмінь. Тому ключовою ознакою системи методичної роботи з педагогічними кадрами має бути не принцип «Навички про всяк випадок» (just in case), а принцип «Навички вчасно (за потребою)» (just in time). Виходячи з цього, методична служба коледжу сьогодні – це особистісно зорієнтований, адаптивний, мобільний, гнучкий «організм», який динамічно та своєчасно реагує на запити всіх педагогічних працівників і задовольняє їх.

Використані джерела:

1. Закон України «Про освіту» https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text
2. Національна доктрина розвитку освіти. Затверджено Указом Президента України від 17 квітня 2002 року № 347/2002 https://osvita.ua/legislation/other/2827/
3. Переліки видів навчальної, методичної, інноваційної, організаційної та іншої педагогічної діяльності педагогічних і науково-педагогічних працівників закладів фахової передвищої освіти. Затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 18 червня 2021 року № 686 https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1093-21#Text
4. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи. Навчальний посібник. - Київ. Академвидав, 2006.

Поляк Марина, методист відділення
післядипломної освіти
КЗОЗ «Куп'янський медичний
фаховий коледж ім. Марії Шкарлетової»
Харківської обласної ради

РОЛЬ МЕТОДИЧНОЇ СЛУЖБИ КОЛЕДЖУ В СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

Методична робота – це показник сучасності закладу освіти. Вона є складовою частиною освітнього процесу. Це система організації діагностичної, пошукової, дослідницької, науково-практичної, інформаційної діяльності, основаної на дослідженнях науки та передового досвіду, спрямованої на удосконалення професійної майстерності педагогічних працівників та розвиток інноваційної діяльності педагогічного колективу.

Дві обставини засвідчують ускладнений характер методичної роботи у освітньому закладі. Перша з них пов'язана з тим, що кожний здобувач освіти є неповторною відкритою системою, яка потребує від викладача особистісно-орієнтованого підходу. Друга стосується індивідуальної творчості кожного педагога, потреба в якій випливає знову ж таки із системно неповторної організації його особистості.

Одним з напрямків роботи методичної служби коледжу є організація системи підвищення педагогічної майстерності, сприяння розвитку творчого потенціалу кожного викладача, створення організаційних умов для безперервного фахового підвищення кваліфікації педагогів.

У зв'язку з високою динамічністю освітнього середовища для кожного педагога стає очевидною необхідність постійного й системного професійного навчання. Удосконалення професійної майстерності педагогів - одне з важливих завдань методичної роботи навчального закладу [2].

Основною груповою формою методичної роботи є циклові методичні комісії, які роблять значний внесок у вирішення задач з удосконалення професійної майстерності педагогів, сприяють вільному обміну ідеями, знаннями, здобутками та досвідом педагогів.

Крім того методична робота є важливою складовою навчального процесу й спрямована на забезпечення реалізації цілей освітньої діяльності коледжу:

- гарантування високої якості підготовки здобувачів освіти на основі глибокої інтеграції навчального, наукового та інноваційного процесів;
- впровадження нових методів і технологій навчання, підсилення фундаментальної та практичної підготовки;
- здійснення заходів щодо подальшого реформування вищої освіти і навчального процесу в коледжі відповідно до сучасних умов та досягнень науки і техніки [1].

Координуючим органом методичної роботи в коледжі є методична рада, яка розглядає важливі питання удосконалення методичної роботи. Діяльність методичної ради спрямована на впровадження у освітній процес сучасних інтерактивних, дистанційних методів навчання, поліпшення якості практичної підготовки студентів, підвищення ефективності підсумкової атестації [3].

Висновки. Методична служба коледжу – це консультативний і інформаційний центр, що постійно шукає нові форми і методи роботи, так як професія викладача - одна із тих професій, які вимагають постійного удосконалення. Методична робота спонукає викладача до роботи над підвищенням свого фахового рівня, сприяє збагаченню педагогічного колективу педагогічними знахідками, допомагає молодим викладачам переймати майстерність у більш досвідчених колег.

Використані джерела:

1. Саух П.Ю., Антонова О.Є. Інновації у вищій освіті: проблеми, досвід, перспективи / за заг. ред.– Житомир, Вид-во ЖДУ ім.І.Франка 2011.
2. Мартиненко С.М., Хоружа Л.Л. Лекції із загальної педагогіки: Навч. посібн. – 5-е видання – К.: КМПУ імені Б.Д. Грінченка , 2008.
3. 3. Кузьмінський А.І., Омеляненко В.Л. Педагогіка . – К.: Знання – Прес, 2003.

Пономаренко Тетяна, методист
КЗ СОР «Сумський фаховий
медичний коледж»

УЧИТЕЛЬ ВЧИТЕЛІВ АБО «НЕЛЕГКА ТИ, ШАПКА МЕТОДИСТА»

Методист – путівник по країні
під назвою «Професіоналізм».

Методист – це ключова фігура в освітньому процесі, яка забезпечує його якість, узгодженість та розвиток. Його робота охоплює широкий спектр завдань, від організаційних до аналітичних:

1) розробка навчально-методичної документації: підготовка та оновлення робочих програм, навчальних планів, методичних рекомендацій;

2) організація навчального процесу: координація роботи викладачів, моніторинг виконання навчальних планів і програм;

3) аналіз та вдосконалення освітнього процесу: вивчення сучасних методик викладання, їх впровадження та адаптація до потреб студентів;

4) контроль якості освіти: проведення аналізу результатів освітнього процесу, надання рекомендацій щодо їх покращення;

5) підвищення кваліфікації викладачів: організація семінарів, тренінгів, обміну досвідом;

6) взаємодія з освітніми структурами: співпраця з іншими закладами освіти, установами та організаціями тощо.

Як і працівник на будь-якій посаді методист має достатній спектр прав:

1) доступ до інформації: отримання необхідних матеріалів, документів та статистичних даних для виконання своїх обов’язків;

2) ініціатива змін: внесення пропозицій щодо вдосконалення освітнього процесу, методик викладання чи організаційної роботи;

3) підвищення кваліфікації: участь у семінарах, конференціях, професійних тренінгах;

4) контроль та рекомендації: право контролювати виконання викладачами навчальних програм і надавати рекомендації щодо їх удосконалення;

5) захист своїх інтересів: захист професійної честі та гідності у разі виникнення конфліктних ситуацій.

Вимоги до діяльності методиста освітнього закладу, на жаль, не підтримуються зі сторони держави, безпосереднього керівництва ні морально, ні матеріально та, більше того, постійно звучить думка щодо доцільності існування методичної служби загалом.

Зокрема, у наказі МОН України від 15.04.1993 № 102 «Про затвердження Інструкції про порядок обчислення заробітної плати працівників освіти» (таблиця 1), у Законі України «Про відпустки» від 15.11.1996 № 504/96-ВР, у Порядку надання щорічної основної відпустки тривалістю до 56 календарних днів керівним працівникам закладів та установ освіти, навчальних (педагогічних) частин (підрозділів) інших установ і закладів, педагогічним, науково-педагогічним працівникам та науковим працівникам, затверджений постановою КМУ від 14.04.1997 № 346 (таблиця 2), у Постанові КМУ від 04.11.1993. № 909 «Про перелік закладів і установ освіти, охорони здоров'я та соціального захисту посад, робота на яких дає право на пенсію за вислугу років» (таблиця 3), аналізуючи різні фінансові сторони посади методиста у порівняльній таблиці з посадами викладача та завідувача навчально-методичного кабінету, можна зробити невтішні висновки щодо законодавчої незахищеності представників цієї посади.

Таблиця 1

Методист	**Зав. НМК**	**Викладач**
Розподіл за посадами педагогічних та керівних працівників		
педагогічний	керівний	педагогічний
Доплата за класне керівництво		
передбачена	не передбачена	передбачена
Право вести викладацьку роботу (І та ІІ стовпчик – на рік, якщо за основною посадою отримують повний посадовий оклад (ставку))		
480 год	360 год	720 год
За години викладацької роботи, виконані, як виняток, у зв'язку з виробничою необхідністю понад норму		
240 год	240 год	360 год

Таблиця 2

Методист	**Зав. НМК**	**Викладач**

Має право на відпустку (кал. днів)		
42	42	56

Таблиця 3

Методист	**Зав. НМК**	**Викладач**
Має право на виплату 10 окладів у разі виходу на пенсію		
Ні	Ні	Так

Методисти відіграють важливу роль у забезпеченні якісної організації навчального процесу, але, на жаль, іноді стикаються з порушеннями своїх професійних прав:

1) перевищення посадових обов'язків: примус до виконання функцій, які не передбачені посадовою інструкцією (наприклад, адміністративна робота або виконання завдань, не пов'язаних з навчально-методичною діяльністю);

2) недотримання трудового законодавства: порушення графіка роботи, ненадання вихідних, затримка або невиплата заробітної плати;

3) ігнорування професійних прав: неврахування пропозицій методистів щодо вдосконалення освітнього процесу, обмеження доступу до необхідних ресурсів чи інформації;

4) психологічний тиск: створення несприятливого робочого клімату, образи, приниження гідності або використання репресивних методів управління;

5) ігнорування потреб у підвищенні кваліфікації: відмова у фінансуванні участі в семінарах, тренінгах або інших заходах професійного розвитку та ін.

Вимоги до діяльності методиста освітнього закладу, на жаль, не підтримуються зі сторони держави, часто – зі сторони безпосереднього керівництва ні морально, ні матеріально та, більше того, постійно звучить думка щодо доцільності існування методичної служби загалом.

Робота методиста є надзвичайно важливою для освітнього процесу, тому її недооцінка чи порушення прав недопустимі.

Методист – це не просто адміністратор, а інтелектуальний стратег закладу освіти. Завдяки його зусиллям студенти отримують якісну підготовку, а викладачі – підтримку в реалізації сучасних підходів до навчання.

Рись Юлія, методист
ВСП «Оріхівський коледж ТДАТУ»

ФУНКЦІОНУВАННЯ «ШКОЛИ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ» ПРИ МЕТОДИЧНОМУ КАБІНЕТІ ЯК ЗАПОРУКА БЕЗПЕРЕРВНОГО РОЗВИТКУ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ ВИКЛАДАЧА-ПОЧАТКІВЦЯ

«Творчість, майстерність, досконалість … – це, насамперед, наполеглива праця» - саме такі слова відомого українського педагога В. Сухомлинського є дороговказами на шляху до вершин професійної майстерності. Основне завдання закладу фахової передвищої освіти - закласти міцний фундамент для особистісного розвитку, реалізації педагогічних ідей викладачів-початківців. Адже у будь-якій людині можуть розквітнути сотні несподіваних талантів, якщо їй просто створити для цього можливості. Педагогічний колектив Оріхівського коледжу з радістю поповнює свій кадровий потенціал здібними, креативними, сповненими енергії та творчого натхнення молодими людьми. З метою надання допомоги в оволодінні професійними уміннями і навичками, порад та рекомендацій в освітній діяльності при методичному кабінеті організована діяльність «Школи педагогічної майстерності» для викладачів-початківців, до складу якої входять молоді спеціалісти, їхні наставники, заступник директора з навчальної роботи, методист коледжу, голови циклових комісій.

Початок педагогічного шляху завжди сповнений несподіванками, відкриттями, хвилюванням. І постає безліч питань щодо особливостей проведення різних видів навчальних занять, форм контролю, оформлення документації, спілкування зі студентською аудиторією. В цей період емоції часто бувають різними: від невпевненості в собі і власних силах до неймовірного адреналіну після успішно проведеної пари. На кожному етапі адаптації до професії методичний кабінет надає практичну допомогу викладачам-початківцям у вивченні основ наук, підвищенні фахового рівня і педагогічної майстерності, її результативності; сприяє їх участі у різних формах методичної роботи, які спрямовані на формування творчої активності, розвиток ініціативи, узагальнення і поширення першого досвіду, зростання авторитету серед колег.

Основною метою функціонування «Школи педагогічної майстерності» є надання молодим викладачам дієвої методичної допомоги в розв’язанні першочергових практичних проблем, адаптаційна допомога молодій людині на початку її професійної діяльності; розвиток умінь і навичок планувати заняття, оптимально обирати прийоми та методи роботи із здобувачами освіти; формування лідерських здібностей; виховання почуття відповідальності за обраний шлях. Також в умовах воєнного сьогодення та дистанційного навчання

актуальним є вивчення можливостей використання різних цифрових освітніх платформ для створення контролюючих завдань, квестів, відеофільмів, інших засобів візуалізації, а також для самоосвіти і підвищення рівня кваліфікації молодого спеціаліста.

В період між проведенням круглих столів, семінарів, диспутів в рамках «Школи педагогічної майстерності» найбільш ефективним є добре організоване педагогічне наставництво, адже сутність майстерності найчастіше розкривається, коли молодий викладач спостерігає за роботою досвідченого викладача-наставника, відвідуючи його заняття, виховні заходи, тощо. Також передається уміння тримати себе, спілкуватися, педагогічний такт тощо. Наставництво допомагає реалізувати наближення молодих викладачів до професійної майстерності. Разом з наставником молодому викладачу легше запроваджувати у своїй роботі новітні педагогічні технології, інтерактивні методи навчання.

Нерідко педагоги-початківці через перфекціонізм роблять усе можливе та неможливе, аби показати студентам досконале знання своєї дисципліни. Врешті-решт виникає психологічне напруження, а нестандартна ситуація, наприклад, підступне запитання від аудиторії, відсутність зорового контакту можуть спровокувати серйозний стрес. В роботі «Школи педагогічної майстерності» Оріхівського коледжу окрему увагу приділено психологічному супроводу професійної діяльності викладачів. Методичний кабінет залучає практичного психолога коледжу з метою надання допомогти щодо ефективної організації професійної діяльності. На етапі адаптації педагогічного працівника дуже важливо вміти уникати емоційного перевантаження, підтримувати ментальне здоров'я, усвідомлювати власні життєві цінності і переконання; виявляти перешкоди в особистісному і професійному зростанні; активізувати мотивацію в педагогічній діяльності; виявляти перспективи професійного зростання і розширення напрямків ефективних дій у професійній діяльності й особистісному розвитку. Спілкування між адміністрацією коледжу, методистом, наставниками і молодими викладачами за круглим столом в приємній атмосфері також є ефективною психологічною підтримкою і сприяє формуванню індивідуального професійного стилю педагогічного працівника.

Висновки. Від того, наскільки вдалим буде старт, залежить, чи отримає спортсмен лаври переможця. Це правило працює не лише у спорті, а фактично у всіх сферах життя. Для молодих спеціалістів, які починають свою професійну

діяльність, гарний старт так само важливий. Тільки змагання тут - це адаптація до нових умов, а перемога - у відчутті себе повноцінним членом колективу і викладачем, якого поважають здобувачі освіти і колеги. І саме завдяки функціонуванню «Школи педагогічної майстерності» для викладачів-початківців є впевненість, що, незважаючи на усі виклики сьогодення, слова Генрі Форда неодмінно стануть професійним кредо нашого педагогічного колективу: «Зібратися разом – це початок, залишатися разом – це прогрес, працювати разом – це успіх».

Використані джерела:

1. Дем`янчук, О.О. «Школа молодого педагога» як середовище професійної соціалізації педагога [Текст] / О.О. Дем`янчук, І.В. Адамович // Науковий вісник Ужгородського національного університету : серія: Педагогіка. Соціальна робота / голов. ред. І.В. Козубовська. – Ужгород : Говерла, 2019. – Вип. 1 (44). – С. 53–58

Чорна Надія, викладач,
юрисконсульт Чернівецький
медичний фаховий коледж

ЮРИДИЧНА ЗАХИЩЕНІСТЬ ПРАЦІВНИКІВ МЕДИЧНОГО КОЛЕДЖУ, ПЕРСПЕКТИВИ

Стаття присвячена дослідженню юридичної захищеності працівників медичних коледжів у контексті чинного законодавства та можливостей його вдосконалення. Розглянуто ключові аспекти правового захисту, соціальних гарантій та професійного розвитку, а також окреслено перспективи підвищення рівня захищеності в сучасних умовах.

Юридична захищеність працівників медичних коледжів є важливим фактором забезпечення стабільності та ефективності освітнього процесу. У контексті сучасних викликів, що постають перед системою освіти та охорони здоров’я, необхідно дослідити правові механізми, які забезпечують належний рівень захисту трудових прав і соціальних гарантій цих працівників. Аналіз існуючих перспектив допоможе створити умови для підвищення мотивації та якості професійної діяльності.

Нормативно-правове забезпечення юридичної захищеності. Трудові права працівників медичних коледжів регулюються Конституцією України, Кодексом законів про працю, Законом України «Про освіту», а також іншими нормативно-

правовими актами. Вони визначають основні соціальні гарантії, такі як право на гідну оплату праці, безпечні умови роботи та соціальний захист.
Однак, існує необхідність деталізації норм, які стосуються поєднання освітніх та медичних функцій у роботі працівників медичних коледжів.

Розрізняють декілька механізмів захисту прав працівників, який передбачає: дієві механізми вирішення трудових спорів через профспілкові організації та судові інстанції; впровадження системи додаткових соціальних гарантій, включаючи медичне страхування та пенсійне забезпечення; підвищення правової грамотності працівників через навчальні семінари та консультації.

Перспективи покращення юридичної захищеності. Для підвищення рівня юридичної захищеності працівників медичних коледжів необхідно:
розробити окремий нормативно-правовий акт, що регулюватиме особливості їхньої діяльності;
забезпечити чітке визначення обсягу робочого навантаження та механізмів його контролю;
впровадити програми соціальної підтримки та професійного розвитку, що сприятимуть підвищенню кваліфікації та мотивації працівників.

Юридична захищеність працівників медичних коледжів є важливою складовою стабільності освітнього процесу. Підвищення рівня захищеності можливе завдяки вдосконаленню нормативно-правової бази, забезпеченню ефективного захисту прав працівників та створенню умов для професійного зростання. Подальші дослідження мають бути спрямовані на конкретизацію правових механізмів та соціальних програм для працівників цієї категорії.

Використані джерела:

1. Конституція України: [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – URL: https://zakon.rada.gov.ua
2. Кодекс законів про працю України: [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – URL: https://zakon.rada.gov.ua
3. Закон України «Про освіту»: [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – URL: https://zakon.rada.gov.ua
4. Аналітичний звіт про захист трудових прав у закладах освіти / Міністерство освіти і науки України. – 2022.
5. Трудове право України: навчальний посібник / О.М. Ярошенко. – К.: Юрінком Інтер, 2021.

5.2. Діяльність відділень, їхня роль у сучасному освітньому процесі

Галутва Юрій, завідувач відділення

Галутва Віра, викладач
ВСП «Оріхівський коледж ТДАТУ»

ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ ВІДДІЛЕНЬ ФАХОВИХ КОЛЕДЖІВ ЯК ЗАПОРУКА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОЇ ТА ЯКІСНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ

Структура та спеціалізація відділень.

Фахові коледжі традиційно мають кілька відділень, кожне з яких спеціалізується на підготовці студентів за певним напрямом. Це дозволяє забезпечити високий рівень підготовки фахівців з різних аспектів майбутньої діяльності. Структура ВСП «Оріхівський коледж ТДАТУ» включає такі відділення:

Відділення механізації та комп'ютеризації — готує спеціалістів за спеціальністю 208 «Агроінженерія», які забезпечують технічну сторону сільськогосподарських робіт. Вивчення механізмів, техніки для обробітку ґрунту, збору врожаю, зберігання та транспортування продукції є ключовими компонентами навчання. Випускники цього відділення мають навички роботи з сучасною агротехнікою, що дозволяє підвищити ефективність виробництва та зменшити витрати на виконання польових робіт [1, с. 15-18]. Ще одна спеціальність на відділенні – 122 «Комп’ютерні науки» випускники цієї спеціальності працюватимуть аналітиками комп’ютерних систем, програмістами, керівниками проєктів, адміністраторами інформаційних систем і мереж, адміністраторами баз даних, проєктують і реалізовують складні інформаційні системи і технології.

Економічне відділення — готує фахівців спеціальностей 073 «Менеджмент», 075 «Маркетинг», 071 «Облік і оподаткування», які зможуть керувати фермерськими господарствами, агропромисловими підприємствами, займатися плануванням та економічним обґрунтуванням виробничих процесів у сільському господарстві. Це відділення має велике значення в умовах ринкової економіки, оскільки випускники вміють застосовувати сучасні методи управління, контролювати фінансові потоки та ефективно використовувати ресурси [2, с. 56-58].

Роль відділень у сучасному освітньому процесі.

У контексті сучасного освітнього процесу відділення фахових коледжів виконують важливі завдання, спрямовані на забезпечення ефективної та якісної підготовки студентів. Основними функціями відділень є:

1. Профільне навчання. Кожне відділення готує студентів за певним напрямом, що дозволяє зосередитися на глибокому вивченні відповідної спеціальності. Це важливо для забезпечення якісної підготовки, оскільки

студентам пропонують індивідуальні освітні траєкторії залежно від їхніх інтересів та обраної спеціалізації.

2. Практична підготовка. Відділення організовують практичні заняття на базі господарств, лабораторій, що дозволяє студентам застосовувати теоретичні знання в реальних умовах. Це надзвичайно важливо, оскільки практичні навички мають вирішальне значення для успіху у професійній діяльності. Наприклад, студенти відділення механізації та комп'ютеризації, спеціальності 208 Агроінженерія працюють з сучасними тракторами та комбайнами, вивчаючи їх експлуатацію та технічне обслуговування [3, с. 85-88].

3. Інтеграція новітніх технологій. Усі сфери сучасних господарств стрімко розвиваються завдяки впровадженню нових технологій, і коледжі мають адаптуватися до цих змін. Відділення оновлюють свої навчальні програми, впроваджуючи новітні досягнення в галузі агротехнологій, механізації, ком'ютерних технологій, маркетингу, обліку і оподаткуванню, менеджменту. Студенти мають можливість ознайомитися з новими методами управління господарствами, автоматизацією процесів [4, с. 12-14].

4. Індивідуальний підхід. Завдяки спеціалізації відділень, навчання організовується з урахуванням потреб і можливостей кожного студента. Це сприяє глибшому засвоєнню знань і формуванню індивідуальних траєкторій розвитку фахівців, що є важливим аспектом сучасного освітнього процесу.

Взаємодія відділень з роботодавцями та адаптація до ринку праці

Однією з ключових тенденцій сучасного освітнього процесу є тісна взаємодія відділень з підприємствами та організаціями . Це сприяє тому, що навчальні програми постійно оновлюються, враховуючи потреби роботодавців і тенденції ринку праці. Крім того, така співпраця дає змогу студентам отримувати практичні знання та навички під час проходження практик на виробництві.

Одним із важливих прикладів є співпраця відділень коледжу з господарствами. Студенти відділеннь проходять практику на базі підприємств, що дає їм змогу дізнаватися про нові технології та опановувати сучасні методи управління приємствами. Відділення механізації та комп'ютеризації тісно співпрацює з підприємствами, що займаються виробництвом сільськогосподарської техніки, що дозволяє студентам не лише ознайомитися з новими зразками техніки, а й вивчати їх експлуатацію [5, с. 34-36].

Співпраця з роботодавцями сприяє тому, що випускники коледжів мають високий рівень працевлаштування. Це особливо актуально в умовах сьогодення, коли постійно зростає потреба у кваліфікованих кадрах.

Дослідна робота.

Важливу роль у діяльності відділень відіграє дослідна робота студентів. Коледжі заохочують студентів до участі у конференціях, виставках, семінарах, що дозволяє їм поглиблювати свої знання та розвивати критичне мислення. Студенти можуть брати участь у проєктах, які стосуються актуальних проблем сільського господарства, таких як впровадження нових технологій.

Висновки. Отже, відділення фахових коледжів відіграють ключову роль у підготовці фахівців. Вони забезпечують не лише якісне теоретичне навчання, але й тісну інтеграцію з практичною діяльністю, що дає змогу студентам отримувати необхідні професійні навички. Співпраця з роботодавцями, дослідна робота, впровадження новітніх технологій — усе це є невід'ємними складовими сучасного освітнього процесу, який забезпечує конкурентоспроможність випускників на ринку праці.

Використані джерела:

1. Петренко О.В. Підготовка фахівців для аграрного сектору: теорія та практика. – Київ: Освіта, 2020. – 320 с.
2. Сидоренко А.В. Механізація сільського господарства: сучасні тенденції та перспективи. – Харків: Техніка, 2019. – 456 с.
3. Коваленко С.І. Сучасні підходи до підготовки спеціалістів з механізації сільського господарства // Аграрні технології. – 2020. – №3. – С. 85-88.
4. Марченко О.В. Технології у сільському господарстві: нові рішення для майбутнього. – Вінниця: Наукова думка, 2021. – С. 12-14.
5. Захарченко В.А. Співпраця аграрних коледжів з підприємствами: виклики та можливості // Економіка і бізнес. – 2022. – №5. – С. 34-36.

Кузнєцова Алла, зам. директора з навчальної роботи
Жадан Тетяна, зав. відділення підвищення кваліфікації
КЗОЗ «Харківський обласний медичний фаховий коледж» ХОР

НАВЧАННЯ ПАЛІАТИВНІЙ ДОПОМОЗІ У ХАРКІВСЬКОМУ ОБЛАСНОМУ МЕДИЧНОМУ ФАХОВОМУ КОЛЕДЖІ

В Україні, як і в більшості країн Європи та світу, постійно зростає відсоток старших людей, пацієнтів (як дорослих, так і дітей) із тяжкими, невиліковними хворобами, яким необхідні цілодобовий догляд та спеціальна допомога.

Сьогодення вимагає впровадження в медико-соціальну галузь України питань створення та розвитку паліативної допомоги.

Паліативна допомога - це комплекс заходів, спрямованих на покращення якості життя пацієнтів усіх вікових категорій та членів їхніх родин, які зіткнулися з проблемами, пов'язаними із захворюваннями, що загрожують

життю. Такий комплекс передбачає заходи щодо запобігання та полегшення страждань пацієнта через ранню ідентифікацію та оцінку симптомів, полегшення болю та подолання інших фізичних, психосоціальних і духовних проблем. [2]

Термін «паліативна терапія» походить від латинського слова «pallium» - «вовняний плащ» - і означає полегшення страждань у кінцевій стадії хвороби та забезпечення пацієнта необхідною людською підтримкою. [1, с.847]

Організація допомоги невиліковним хворим в нашій країні потребує підготовки спеціалістів з медико-соціальної опіки. Сестри/брати медичні ланки первинної медико-санітарної допомоги повинні бути обізнані із сучасними поглядами на проблеми розвитку паліативної допомоги, медичними аспектами паліативної діяльності медпрацівника. Паліативна та хоспісна допомога як складова охорони здоров'я і соціального захисту населення зобов'язана забезпечити максимально досяжну якість життя паліативних пацієнтів та членів їхніх сімей, стверджувати цінність життя та надавати гідності процесу вмирання.

Теми з паліативної допомоги є в програмах клінічних навчальних дисциплін для студентів Харківського обласного медичного фахового коледжу. На заняттях викладачі коледжу багато уваги приділяють допомозі та догляду за паліативними пацієнтами.

На основі Рішення № 132 від 01. 03. 2017 року «Про створення координаційної ради з питань паліативної та хоспісної допомоги у місті Харкові» у березні - червні 2017 року медичний коледж вперше проводив навчання 17-ти соціальних працівників територіальних центрів обслуговування населення м. Харкова догляду за паліативними хворими.

Національна служба здоров'я України (центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері фінансових гарантій медичного обслуговування населення; працює з червня 2018 року) уклала угоди із закладами охорони здоров'я м. Харкова та закуповує у них послуги з медичного обслуговування населення, зокрема з надання послуг паліативним пацієнтам на дому. У зв'язку з цим наш коледж на базі відділення підвищення кваліфікації молодших медичних спеціалістів з 2020 року почав проводити курси (цикл) спеціалізації сестер медичних/братів з їх навчання паліативній та хоспісній допомозі. На сьогодні знання з паліативної допомоги на курсах набули 379 осіб. Програма навчання складає 180 годин.

Зміст програми включає вивчення психологічних, соціальних, духовних та етичних аспектів паліативної допомоги, питання геронтології в світі і в Україні, контролю болю та іншої симптоматики в інкурабельних хворих, особливостей

надання паліативної допомоги пацієнтам з онкологічними захворюваннями, туберкульозом і вірусом імунодефіциту та алгоритми виконання медсестринських втручань.

Цикл охоплює теми: медична етика та деонтологія; спілкування в медицині; безпечне транспортування та переміщення важкохворого; допомога у підтримуванні особистої гігієни пацієнта; профілактика пролежнів; годування тяжкохворого; догляд за пацієнтом з порушенням травлення, сечовиділення, дихання, органів серцево- судинної системи, тощо.

Послідовне вивчення матеріалу програми виховує у курсантів здатність до чіткого розуміння проблем пацієнта і самостійного прийняття рішень у межах своєї компетенції.

Обговорення медсестринських втручань при можливих проблемах пацієнта сприяє формуванню професійного мислення під час оволодіння медсестринськими маніпуляціями, дає змогу уникнути хибного уявлення про діяльність сестри/брата медичної як механічне виконання завдань, закріплює знання, уміння та навички, об'єднує їх у гнучку систему догляду.

Головною метою тематичного удосконалення є надання інформації з питань організації та здійснення медсестринського процесу в паліативній та хоспісній медицині.

Згідно з філософією сестринської справи, медична сестра/брат є не тільки виконавцем, а і організатором догляду за хворими. Останнє вимагає навичок вміння співпраці з пацієнтом і його родичами у прийнятті рішень і плануванні та здійсненні маніпуляцій догляду, які впливають не тільки на патологічний процес, але і на вирішення психологічних і соціальних проблем.

Використані джерела:

1. Лісовий В.М., Ольховська Л.П., Капустник В.А. Основи медсестринства: підручник – 3-є вид., переробл. і допов. – К. : ВСВ «Медицина», 2018. – 912 с.
2. Наказ МОЗ України № 1308 від 04. 06. 2020 року «Про удосконалення організації надання паліативної допомоги в Україні» (із змінами, внесеними згідно з наказом МОЗ України № 2216 від 27.12.2023) https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0609-20#Text

Прокопенко Ірина, завідувач
відділення «Землевпорядкування»
ВСП «Бобринецький АФК
ім. В. Порика БНАУ»

ОРГАНІЗАЦІЯ СПІВПРАЦІ ЗІ СТЕЙКХОЛДЕРАМИ НА ВІДДІЛЕННІ: ОСНОВНІ НАПРЯМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ РЕАЛІЗАЦІЇ

Освіта є ключовим фундаментом сучасного суспільства. Вона не лише формує та розвиває інтелектуальні та професійні здібності особистості, але й створює основу для економічного, соціального та культурного розвитку країни. У сучасному світі, де зростає значення технологій, глобалізації та швидкість змін у всіх сферах життя, освіта стає ще більш важливою [2]

В такій спеціалізованій галузі як геодезія та землеустрій система освіти вимагає гнучкості та швидкої адаптації до потреб ринку праці. Одним із ключових шляхів досягнення цієї мети є активне залучення роботодавців до освітнього процесу. Це дозволяє забезпечити відповідність рівня підготовки випускників реальним вимогам професійної діяльності в сфері геодезії та землеустрою, підвищити якість навчання та сприяти професійному зростанню майбутніх спеціалістів.

Метою статті є висвітлення ключових аспектів співпраці із стейкхолдерами на відділенні «Землевпорядкування» ВСП «Бобринецький АФК ім. В. Порика БНАУ», її значення, механізми реалізації та перспективи розширення такої співпраці.

Налагодження співпраці закладів вищої освіти з різними групами стейкхолдерів є однією з важливих умов підвищення ефективності освітнього процесу й підвищення якості підготовки фахівців [1]

Співпраця зі стейкхолдерами дозволяє досягти таких цілей:

– відповідність програм професійним вимогам: профільні роботодавці надають актуальні вимоги до знань і навичок, які необхідні спеціалістам на сучасному ринку в галузі геодезії та землеустрою.

– практикоорієнтоване навчання - за допомогою партнерів можна впроваджувати практичні кейси, забезпечувати можливість проходження стажувань та проведення майстер-класів.

– формування професійної мотивації студентів - взаємодія з представниками професії сприяє формуванню відповідального ставлення до навчання і роботи.

Для реалізації поставлених цілей на відділенні реалізуються напрями взаємодії зі стейкхолдерами. З цією метою укладено угоду про співпрацю з Кіровоградським осередком всеукраїнської громадської організації «Асоціації фахівців землеустрою України» до складу якої входять більше 30 сертифікованих інженерів-землевпорядників Кіровоградщини.

Одним із основних напрямів є організація проходження студентами виробничих практик та стажування викладачів у землевпорядних підприємствах та організаціях. Для реалізації даного напряму щорічно у співпраці з

геодезичними компаніями, землевпорядними організаціями та фізичними-особами підприємцями на відділенні оновлюється перелік баз для проходження практик. Важливою складовою є розробка спільних програм проходження виробничої практики з роботодавцями, що дає студентам досвід роботи та знайомить з реальними умовами професійної діяльності. В той же час програма стажування для викладачів зорієнтована на роботу із сучасним програмним забезпеченням в галузі геодезії та землеустрою.

Важливим аспектом співпраці із стейкхолдерами є співробітництво в розробці та оновленні освітньо-професійної програми спеціальності 193 Геодезія та землеустрій. Реалізація цього напряму забезпечується шляхом проведення регулярних зустрічей та консультацій з представниками професійного землевпорядного середовища для аналізу відповідності освітньо-професійної програми ринку праці. Вагомою є участь стейкхолдерів у розробці навчальних програм, робочих програм, навчально-методичних матеріалів та їх перегляду.

Більше 10 років для здійснення професійного наставництва та додаткового навчання залучаються провідні фахівці в галузі геодезії та землеустрою для проведення геодезичних майстер-класів, тренінгів та практичних семінарів для студентів. Наприклад, вже стало традицією щороку навесні проводити «GEO майстер-клас» по роботі із сучасними приладами для здобувачів освіти III та IV курсу відділення «Землевпорядкування» за участі професійних землевпорядників.

Важливим елементом освітньої роботи є організація лекцій, присвячених новим технологіям у сфері геодезії та землеустрою. такі заходи проводяться за участі фахівців, які мають багатий практичний досвід і добре знайомі з сучасними тенденціями в галузі.

Лекції охоплюють широкий спектр тем, включаючи використання сучасного геодезичного обладнання, впровадження інноваційного програмного забезпечення, актуальні методики землеустрою та моніторингу земельних ресурсів. Подібні зустрічі сприяють лише поглибленню теоретичних знань, а й відвідуваності студентів із практичними професіями, що завершують краще сприйняття вимог ринку праці.

Крім того, такі лекції мотивують молодь до освоєння нових технологій і створюють можливості для встановлення професійних контактів, які можуть бути корисними в майбутній кар'єрі.

Важливо не тільки реалізувати задумане, але й регулярно аналізувати ефективність співпраці, вносити корективи, щоб забезпечити досягнення максимальних результатів. Співпраця зі стейкхолдерами в контексті освіти дає

можливість підвищити її якість, зробити навчальні програми більш актуальними та практично орієнтованими.

Успішне планування співпраці забезпечує баланс інтересів усіх сторін і сприяє досягненню довготривалих результатів, таких як підготовка конкурентоспроможних спеціалістів, розвиток галузі та зміцнення партнерських відносин між освітніми закладами та бізнесом.

Використані джерела:

1. Андрощук І.В, Андрощук І.П., 2020. Співпраця закладів вищої освіти із стейкхолдерами як умова підвищення ефективності підготовки майбутніх педагогів. Педагогічна освіта: теорія і практика. Збірник наукових праць. 2020. - №29. URL: http://pedosv.kpnu.edu.ua/article/ view/223101 (дата звернення 23.11.2024)
2. Сучасні тенденції в галузі освіти. Освіта UA. URL: https://osvita.ua/ news/91458/ (дата звернення 27.11.2024)
3. С. Криштанович. Вплив стейкхолдерів на якісну підготовку фахівців у закладах вищої освіти. URL: https://ser.net.ua/index.php/SER/ article/view/505 (дата звернення 29.11.2024)

Шеремет Ольга, завідувач відділення
КЗ ЧОР «Прилуцький фаховий
медичний коледж»

ДІЯЛЬНІСТЬ ВІДДІЛЕНЬ У ФАХОВОМУ МЕДИЧНОМУ КОЛЕДЖІ ТА ЇХНЯ РОЛЬ У СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

У статті досліджено діяльність відділень закладів фахової передвищої освіти та їхню роль у сучасному освітньому процесі. Зокрема, розглянуто внесок відділень у формування теоретичних знань і практичних навичок, необхідних для підготовки кваліфікованих спеціалістів. Проаналізовано основні функції відділень, серед яких організація навчального середовища, практичне навчання та забезпечення фахової компетентності студентів. Висвітлено значення співпраці відділень з роботодавцями та установами для набуття студентами реального досвіду. Окрема увага приділена розвитку професійних компетенцій, таких як відповідальність, етика та здатність до самостійного прийняття рішень, що є ключовими для ефективної професійної діяльності випускників. Підкреслено важливість відділень у забезпеченні якості навчання та підвищенні конкурентоспроможності випускників на ринку праці.

Гейхман З.Л. у статті «Роль роботодавців у підвищенні якості підготовки випускників закладів фахової передвищої освіти: сучасний погляд» наголошує на важливості співпраці між освітніми закладами та роботодавцями для покращення якості підготовки студентів. Автор підкреслює, що роботодавці можуть надати практичний досвід та сприяти адаптації навчальних програм до вимог сучасного ринку праці, що значно підвищує рівень професійної підготовки

випускників. Гейхман звертає увагу на необхідність більш тісної інтеграції закладів фахової освіти з роботодавцями для створення більш релевантних і практично орієнтованих освітніх програм [1, С. 14-15].

Мороз В.М. та Мороз С.А. у дослідженні «Система сучасної фахової передвищої освіти як складова механізму забезпечення якості вищої освіти: державно-управлінський аспект» розглядають питання державного управління у системі фахової передвищої освіти та її вплив на загальну якість освіти в Україні. Автори аналізують чинники, які можуть забезпечити високу якість освіти через розвиток управлінських механізмів та стандартизацію освітніх програм. Вони наголошують, що вдосконалення державного контролю та регулювання сприяє підвищенню якості підготовки спеціалістів та відповідає потребам ринку праці [2, С. 88-89].

Рядкевич В. у роботі «Професійна та фахова передвища освіта: інноваційний контекст змін» досліджує сучасні інноваційні підходи у системі фахової передвищої освіти, акцентуючи на необхідності адаптації до змін, зумовлених технологічним прогресом та розвитком суспільства. Автор звертає увагу на трансформацію освітніх програм, впровадження нових методів навчання і підходів до оцінювання. Рядкевич підкреслює, що інноваційні підходи сприяють розвитку фахової компетентності студентів та відповідають сучасним вимогам роботодавців, забезпечуючи вищий рівень підготовки кадрів [3, С. 20-23].

Діяльність відділень у закладах фахової передвищої освіти є невід'ємною частиною сучасного освітнього процесу, особливо в контексті медичних спеціальностей. Відділення організовують освітнє середовище, у якому студенти отримують як теоретичні знання, так і практичні навички, що дозволяє їм набути базовий досвід, необхідний для майбутньої професійної діяльності. Такий комплексний підхід до навчання забезпечує краще засвоєння матеріалу, а також формування стійких професійних навичок, які є критично важливими у медичній сфері.

Фахова передвища освіта має на меті підготувати студентів до роботи одразу після закінчення навчання, зосереджуючи увагу на розвитку фахових компетентностей, що допомагають майбутнім спеціалістам ефективно працювати в умовах реальної медичної практики. Відділення медичних коледжів забезпечують студентам доступ до навчальних лабораторій, симуляційних кімнат і кабінетів, де вони можуть закріплювати теоретичні знання на практиці. Таким чином, студенти мають можливість опановувати важливі навички: від догляду за пацієнтами до роботи з медичним обладнанням, що значно підвищує їхню професійну підготовленість.

Суттєвим елементом діяльності відділень є формування професійних компетентностей, таких як відповідальність, етика, комунікаційні навички та здатність до самостійного прийняття рішень. Ці компетентності є основою для забезпечення високоякісної медичної допомоги та відповідають вимогам, що постають перед медичними працівниками в сучасних умовах. Навчання у відділеннях також сприяє розвитку навичок командної роботи, що є важливим у медичних установах, де ефективність роботи залежить від злагодженої діяльності всієї команди.

Крім того, відділення медичних коледжів часто налагоджують партнерські відносини з лікарнями та іншими медичними закладами, надаючи студентам можливість проходити стажування і отримувати досвід у реальних умовах. Така співпраця дає змогу поєднувати теорію з практикою та готує студентів до майбутніх викликів у професії. Водночас це дозволяє адаптувати освітній процес до потреб сучасної медицини, що постійно розвивається та впроваджує новітні технології та методи діагностики і лікування.

Висновки. Таким чином, роль відділень у сучасному освітньому процесі є ключовою, оскільки вони забезпечують комплексне навчання, що поєднує теорію, практичні навички та розвиток фахових компетентностей. Це дозволяє студентам отримати всебічну підготовку, необхідну для якісної роботи у сфері медицини, і робить їх готовими до викликів, з якими вони зустрінуться в професійній діяльності.

Використані джерела:

1. Гейхман З.Л. Роль роботодавців у підвищенні якості підготовки випускників закладів фахової передвищої освіти: сучасний погляд. Управління якістю в освіті та промисловості: досвід, проблеми та перспективи. 2021. с. 14-15. https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/39989/
2. Мороз В.М., Мороз С.А. Система сучасної фахової передвищої освіти як складова механізму забезпечення якості вищої освіти: державно-управлінський аспект. Харків. С. 88-89. HTTP: //WWW. INVESTPLAN. COM.UA/?OP=1&Z=7288&I=13
3. Рядкевич В. Професійна та фахова передвища освіта: інноваційний контекст змін. С. 20-23. https://core.ac.uk/download/ pdf/159118757. pdf# page=20

5.3. Циклові / методичні/ предметні комісії як осередок підвищення рівня та якості освітнього процесу

Гулак Інна, методист, к.іст.н.
Комунальний заклад Ніжинський
фаховий медичний коледж»
Чернігівської обласної ради

ЦИКЛОВІ ПРЕДМЕТНІ ТА ВИПУСКОВІ КОМІСІЇ НІЖИНСЬКОГО ФАХОВОГО МЕДИЧНОГО КОЛЕДЖУ ЯК ОСЕРЕДОК ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ТА ЯКОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ (НА ОСНОВІ АНАЛІЗУ РОБОТИ ЗА 2023-2024 Н.Р.)

За Законом України «Про фахову передвищу освіту» основними структурними підрозділами закладів фахової передвищої освіти є відділення, циклові комісії, бібліотека, лабораторії, навчально-виробничі майстерні та інші підрозділи.

Циклова комісія - це структурний підрозділ закладу фахової передвищої освіти (його філії), що провадить освітню, методичну діяльність за певною спеціальністю (спеціалізацією), групою спеціальностей однієї або споріднених галузей, може проводити дослідницьку та/або творчу мистецьку, та/або спортивну діяльність за певною дисципліною (групою дисциплін). Циклова комісія створюється, якщо до її складу входять не менше п’яти педагогічних (науково-педагогічних) працівників, для яких заклад фахової передвищої освіти є основним місцем роботи [1].

Провідну роль у реалізації методичних завдань у Ніжинському фаховому медичному коледжу надають **цикловим комісіям,** які є основною ланкою в розробці та запровадженні прогресивних форм і методів навчання та виховання. Організовують навчально-виховний процес у нашому коледжі три циклові комісії:

1. предметна циклова комісія загальноосвітніх і природничо-наукових дисциплін (голова ЦК Наталія ДОВГАЛЬ);
2. випускова циклова комісія дисциплін професійної і практичної підготовки зі спеціалізації Лікувальна справа (голова ЦК Алла ЗАЗИМЕНКО);
3. випускова циклова комісія дисциплін професійної і практичної підготовки зі спеціалізації Сестринська справа (голова ЦК Людмила ШЛАГАН).

Предметна циклова комісія загальноосвітніх і природничо-наукових дисциплін (голова ЦК Довгаль Н.А.).

Основна робота циклової комісії у 2023-2024 н.р. полягала у сприянні формуванню і закріпленню спеціальних умінь і навичок, підвищенню рівня грамотності студентів з дисциплін загальноосвітньої підготовки. Саме з

викладачами циклової комісії загальноосвітніх та соціально-гуманітарних дисциплін знайомиться вчорашній абітурієнт з перших днів перебування у навчальному закладі. Він потрапляє в зовсім нове для нього середовище, де нові товариші, викладачі, нові вимоги, правила та умови життя. Але творча, глибоко продумана адаптивна педагогічна діяльність дозволяє першокурсникам швидко, безболісно і навіть цікаво для самих вихованців пройти цей нелегкий шлях соціальної і педагогічної адаптації.

Основна робота циклової комісії полягає у сприянні формуванню і закріпленню спеціальних умінь і навичок, підвищенню рівня грамотності студентів з дисциплін загальноосвітньої підготовки. Ще у серпні 2021 р. на засіданні ЦК була обрана та затверджена нова методична проблема ***«Інформаційно-комунікаційні технології, як засіб удосконалення професійних компетентностей майбутніх медичних фахівців»***, над якою предметна циклова комісія продовжила працювати.Основним завданням **випускової циклової комісії дисциплін професійної і практичної підготовки зі спеціалізації Лікувальна справа** (голова ЦК Зазименко А.Д.). Методична проблема, над якою працювала циклова комісія протягом 2023-2024 навчального року – це «Удосконалення професійних компетентностей майбутніх медичних фахівців шляхом цифровізації освіти».

Серед напрямків вдосконалення якості освітнього процесу та рівня професійної підготовки циклова комісія головну увагу приділяла питанням психологічного супроводу освітнього процесу, оволодінню новими вміннями та навичками, підвищенню кваліфікації викладачів, питанням професійного росту та самоосвіти викладачів, використанню активних та інтерактивних методів навчання, вдосконаленню форм і методів контролю за рівнем знань студентів, впровадженню в практику досягнень педагогіки, психології, методик передового педагогічного досвіду та передових технологій, застосуванню тестового контролю знань, оволодінню новітніми цифровими технологіями, використанню нових засобів комунікації викладачів зі студентами в умовах дистанційного та очного навчання.

Формування професійних компетентностей майбутнього фахівця-медика сьогодні вимагає від викладачів циклової комісії принципово нового підходу до

викладання дисциплін, відпрацювання практичних навичок і вмінь та інтенсивного впровадження інноваційних технологій.

Протягом року викладачі циклової комісії продовжували працювати над головним викликом сьогодення – проведення теоретичних і практичних занять клінічних дисциплін у очному та змішаному форматі в умовах воєнного стану.

Випускова циклова комісія дисциплін професійної і практичної підготовки зі спеціалізації Сестринська справа (голова комісії Шлаган Л.А.) у 2023-2024 навчальному році продовжувала працювати над проблемою на тему «Використання міждисциплінарних зв'язків та інноваційних технологій у процесі навчання та формування професійно-ділових якостей майбутніх медичних фахівців». На виконання даної проблеми викладачі використовували різноманітні сучасні інтерактивні методи навчання: «робота малими групами», «робота в парах», «мікрофон», рольові та ділові ігри. Їх застосування залежить від форми навчання, освітньої компоненти, мети заняття, та запланованих результатів навчання. Викладачі на заняттях застосовують різноманітний дидактичний матеріал, комунікативні ситуації, ситуаційні задачі, тестові завдання, завдання з надлишковими вихідними даними. Умовою цілісного підходу у викладанні клінічних дисциплін є насамперед міждисциплінарна інтеграція. Адже ефективність сприйняття та засвоєння нової інформації залежить від опорних знань з інших базових дисциплін.

Методична робота циклової комісії була спрямована на підвищення професійної та педагогічної майстерності викладачів, впровадження та застосування інноваційних педагогічних технологій організації освітнього процесу, розвиток професійних компетентностей викладача, вдосконалення форм і методів організації самостійної діяльності здобувачів освіти, дотримання академічної доброчесності усіма учасниками освітнього процесу, досягнення високого рівня навчально-виховної роботи. Постійне удосконалення методики викладання дисциплін супроводжувалося педагогічним контролем і насамперед проведенням відкритих занять. Вони є невід'ємним елементом методичної діяльності викладачів.

Аналіз відвіданих занять показав, що викладачі коледжу впроваджують інноваційні прийоми і техніки проведення занять.

Таким чином, циклова комісія – це один із головних органів управління, відповідальних за організацію та забезпечення навчального процесу у закладах фахової передвищої освіти.

Використані джерела:

1. Закон України «Про фахову передвищу освіту» URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19#Text
2. Закон України «Про освіту» URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text

Кашуба Людмила, викладач КЗ ЧОР Прилуцький фаховий медичний коледж

СУЧАСНІ КОНЦЕПЦІЇ ВИКЛАДАННЯ ГУМАНІТАРНИХ ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Оновлення змісту освіти у XXI столітті вимагає підготовки молоді до сучасного життя, тобто формування в неї необхідних компетентностей. Основним завданням є оптимізація викладання згідно сучасних вимог навчання з широким використанням новітніх педагогічних технологій. З огляду на це, викладачі циклової комісії обрали проблеми, над якими вони працюють третій рік, а саме:

1. Жежерун Є.М. Поєднання інновацій і традицій виховання як умова самопізнання і саморозвитку.
2. Кашуба Л.В. Застосування сучасних методів навчання англійській мові для формування мовленневої компетенції студентів.
3. Нестеренко А.В. Формування мовної культури студентів шляхом синтезу ключових компетенцій.
4. Сердюкова Ю.А. Формування компетентності на заняттях англійської мови в інноваційному просторі.
5. Шуліка О.І. Використання інтерактивних методик на заняттях зарубіжної літератури.
6. Щисловський Г.Р. Використання місцевого краєзнавчого матеріалу на заняттях історії для розвитку розумових здібностей студентів.

Викладачі циклової комісії гуманітарної та соціально-економічної підготовки покликані не тільки дати високий рівень освіти, але й сприяти формуванню гармонійно розвиненої, національно свідомої, наділеної глибокою громадянською відповідальністю, духовними якостями особистості. Від

вивчення цих дисциплін залежить формування знання історії нашого народу, навичок логічного мислення, .вміння вести дискусію. При викладанні суспільних дисциплін використовуються інтерактивні методи навчання, які сприяють формуванню світогляду, розвивають критичне мислення. їхні переваги:

-принцип активності: долучення учасників до спілкування, обговорення і вирішення завдань;

-принцип зворотного зв'язку: заохочення до обговорення висловлених аргументів чи заперечень;

-принцип довіри: принцип рівності поглядів.

До найсучасніших, інноваційних методів належать ситуаційні вправи, робота в кейс-групах, ділові ігри, тренінгові заняття тощо. Тренінгові заняття передбачають проведення групового заняття з якоїсь заздалегідь визначеної теми та окресленим колом завдань, на якому студенти набувають навички розв’язання проблемної чи актуальної ситуації. Вони дають можливість розвинути необхідні навички за короткий час, які можна зразу використовувати на практиці.

У ході проектної діяльності студенти навчаються планувати свою роботу; використовувати різноманітні сучасні джерела інформації; розподіляти обов'язки, взаємодіяти; представляти результати перед аудиторією; оцінювати свою діяльність і діяльність партнерів. Для проектної діяльності характерною є спільна робота викладача й студента, з рівним статусом обох сторін. ЇЇ можна використовувати і для випереджуючого методу навчання.. Це можуть бути реферати, квести, презентації, відеоролики і т.п.

Однією з базових суспільних наук є філософія, яка сприяє формуванню світоглядно-методологічної культури спеціалістів-медиків, а це означає - на практиці виховувати у них свідоме ставлення до питань взаємодії природи і суспільства в сучасних умовах. Вона тісно пов’язана з філософією сестринської справи, при вивченні якої звертається увага на формування милосердя, гуманності, професіоналізму, терпіння, доброчесності.

Важливу роль у становленні кваліфікованих спеціалістів відіграє формування мовної культури при вивченням курсу «Українська мова за професійним спрямуванням».

Специфіка викладання гуманітарних дисциплін вимагає міждисциплінарної інтеграції. Їй відводиться велика роль у професійній підготовці фахівця, зокрема фельдшера чи медсестри, Інтегроване навчання, як ніяке інше, закладає нові умови діяльності викладачів та студентів, є діючою моделлю активізації інтелектуальної діяльності та розвиваючих прийомів навчання. Інтеграційні

процеси у професійній освіті медичних фахівців спрямовані на формування цілісної системи знань і вмінь особистості, розвиток її творчих здібностей та потенційних можливостей.

На часі створення інтеграційних курсів історії України та всесвітньої історії. Викладачі історії Щисловський Г.Р. та української літератури Нестеренко А.В. проводять бінарні заняття по темах: «Соціально- економічне становище в Україні в другій половині 19 століття» з вивченням твору П. Мирного « Хіба ревуть воли, як ясла повні», темах з історії України « Україна в міжвоєнний період» й з української літератури «Розстріляне відродження» та інші. Багато спільних тем з дисциплін «Основи права» та «Громадянська освіта», «Історія і культура України», «Мистецтво».

«Іноземна мова за професійним спрямуванням» як навчальна дисципліна ґрунтується на вивченні студентами професійно-орієнтованих дисциплін та інтегрується з ними; закладає основи знань з медичної термінології з перспективою їх подальшого використання у професійній діяльності; поглиблює знання спеціальних дисциплін.

Висновки. Педагогіка сьогодення спрямована на досягнення українською освітою світових стандартів, виховання національної свідомості і людської гідності, формування демократичного світогляду і духовної культури, передбачає повагу до Конституції, законодавства України, державної символіки, знання та дотримання законів, культури та історії рідного народу; формуванні мовної культури, знання іноземної мови. При викладанні гуманітарних та соціально-економічних дисциплін слід звертати увагу на чітку взаємодію студентів з реальними життєвими ситуаціями та клінічними випадками, які майбутні медики повинні ретельно розбирати, систематизувати, аналізувати та робити вірні висновки з огляду на майбутню професію і взаємовідносини між людьми.

Використані джерела

1. Леся Лебедик, Віктор СтрельніковЮ Мирослав Стрельніков Сучасні технології навчання і методики викладання дисциплін. Навчально-методичний посібник для слухачів курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти Полтава / ТОВ «АСМІ» / 2020
2. Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова Міністерство охорони здоров'я України Сучасні методичні технології керування навчальним процесом у вищих медичних навчальних закладах. Тези доповідей навчально-методичної конференції 15 лютого 2018 року Вінниця – 2018
3. Комунальний заклад вищої освіти «Рівненська медична академія» РОР Рівненський фаховий медичний коледж Матеріали науково-методичної конференції «Інноваційні технології в теорії і практиці сучасної медичної освіти» Рівне – 2020
4. Берестова А. Інноваційні технології та методи навчання у професійній освіті

[Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nadoest.com/innovacijni-tehnologiyi-ta-metodi-navchannya-u-profesijnij-osv

Пристінський Олексій, голова циклової комісії професійно-технічної підготовки, ВСП «Донбаський аграрний фаховий коледж СНАУ імені Володимира Даля»

РОЛЬ ЦИКЛОВИХ КОМІСІЙ У ВДОСКОНАЛЕННІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Анотація. У статті розглянуто роль циклових комісій у вдосконаленні освітнього процесу в умовах воєнного стану на прикладі циклової комісії професійно-технічної підготовки аграрного коледжу, який працює дистанційно з використанням платформи Moodle. Описано основні заходи щодо адаптації навчальних програм до нових умов, організація підтримки викладачів та студентів, а також використання технологій для підвищення якості навчання. Висвітлено ключові виклики, з якими стикається коледж, та перспективи подальшого розвитку дистанційної освіти в аграрній сфері.

Воєнний стан в Україні поставив перед системою освіти нові виклики, які вимагають адаптації процесу навчання до реалій сучасності. Циклові комісії, як основний орган забезпечення якісної освітньої діяльності, відіграють ключову роль у вдосконаленні та підтримці навчальних програм, особливо у професійно-технічній підготовці. У сучасних умовах, коли аграрний коледж працює дистанційно за допомогою відкритої (Open Source) системи управління навчанням яка являє собою модульне об'єктно-орієнтоване динамічне навчальне середовище, циклові комісії зосереджені на адаптації навчальних планів, впровадженні нових технологій та методик викладання.

Циклова комісія професійно-технічної підготовки аграрного коледжу переглядає навчальні програми з метою їх актуалізації відповідно до сучасних викликів. В умовах війни, коли студенти перебувають у різних регіонах країни, важливо враховувати нерівномірний доступ до ресурсів та інтернету. Основним завданням стало переведення теоретичних занять на платформу Moodle, де студенти можуть самостійно ознайомлюватись з матеріалами, виконувати завдання та отримувати зворотний зв’язок від викладачів.

Важливим аспектом є також адаптація програм до реалій дистанційного навчання. Використовуючи інструментарій платформи Moodle, ми змогли розробити та впровадити інтерактивні елементи навчання, такі як онлайн-тести, форуми для обговорень, електронні лекції та відеоматеріали, що допомагають студентам краще засвоювати матеріал.

Важливою функцією циклової комісії є організація підтримки для викладачів у період переходу на дистанційне навчання. Для цього проводяться регулярні семінари, тренінги та консультації з використання платформи Moodle та застосунку Google Meet. Викладачі навчаються створювати курси, використовувати інтерактивні елементи та застосовувати новітні методики викладання.

Для студентів також створено ряд підтримуючих заходів, зокрема доступ до онлайн-консультацій, підтримка через особисті кабінети на Moodle та організація допомоги для тих, хто має технічні труднощі. Створено систему менторства, де студенти можуть звертатися до старших товаришів або викладачів з питаннями щодо навчання.

Платформа Moodle стала основним інструментом для дистанційної роботи ВСП «Донбаського аграрного фахового коледжу Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля». Це універсальне середовище, яке дозволяє легко організовувати навчальний процес та контролювати успішність студентів. Moodle дає можливість налаштовувати індивідуальні маршрути навчання, що є особливо важливим в умовах, коли частина студентів може не мати постійного доступу до інтернету. Всі навчальні матеріали доступні для завантаження, що дозволяє студентам працювати офлайн, коли це необхідно.

Незважаючи на успішні кроки в адаптації освітнього процесу, ми стикаємося з певними викликами. Одним із таких є мотивація студентів у дистанційному навчанні та забезпечення практичної підготовки, що є критично важливим для аграрної сфери. Циклова комісія постійно працює над пошуком рішень, як підвищити залученість студентів до процесу навчання, зокрема через активне використання відеоматеріалів та віртуальних лабораторій.

Висновки. Циклові комісії в умовах воєнного стану відіграють значну роль у забезпеченні стабільності та якості освітнього процесу. Завдяки адаптації навчальних програм, впровадженню нових технологій та активній підтримці викладачів і студентів, аграрний коледж зумів продовжити свою освітню діяльність навіть у складних умовах. Використання платформи Moodle дозволило організувати ефективне дистанційне навчання, забезпечуючи доступ до якісної освіти для всіх студентів.

Використані джерела:

1. Закон України "Про освіту" № 2145-VIII від 05.09.2017 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19
2. Наказ Міністерства освіти і науки України № 466 "Про організацію дистанційного навчання в закладах освіти" від 25.04.2020 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-organizaciyu-distancijnogo-navchannya

3. Moodle. Офіційний сайт системи управління навчанням – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://moodle.org
4. Дем'яненко І.М. Дистанційне навчання: нові виклики та можливості в умовах війни / І.М. Дем'яненко // Освітній процес в Україні: проблеми і перспективи. – 2023. – С. 56-60.
5. Сучасні інформаційні технології в освіті: матеріали Всеукраїнської науково-методичної конференції / Ред. кол.: М.П. Коваленко, І.В. Рижак. – К.: Інститут інформаційних технологій, 2022. – 132 с.

Прокопенко Вікторія, голова циклової комісії гуманітарної підготовки, к.філос.н.
Гончаренко Наталія, викладач, к.істор.н., доц.
Фаховий медико-фармацевтичний коледж Полтавського державного медичного університету

РОЛЬ ЦИКЛОВОЇ КОМІСІЇ ГУМАНІТАРНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХОВОГО МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНОГО КОЛЕДЖУ У ПІДВИЩЕННІ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Циклові комісії є ключовою ланкою в структурі закладів фахової передвищої освіти. Вони здійснюють центральну роль у забезпеченні якісної організації освітнього процесу, розвитку професійної майстерності викладачів та формуванні ключових компетентностей здобувачів освіти. Їхня діяльність охоплює широкий спектр завдань, спрямованих на впровадження освітніх стандартів, інноваційних технологій, а також на адаптацію навчальних програм до сучасних вимог ринку праці.

Важливу роль у якісній та всебічній підготовці конкурентоспроможних фахівців у фаховому медико-фармацевтичному коледжі ПДМУ відіграє циклова комісії гуманітарної підготовки. Її діяльність спрямована не лише на формування загальних компетентностей здобувачів освіти, але й на розвиток їхньої особистості, етичних цінностей та критичного мислення.

У сучасних умовах реформування системи освіти України та інтеграції до європейського освітнього простору циклові комісії стикаються з низкою викликів, які потребують інноваційних підходів до організації освітнього процесу.

Одним із головних викликів є впровадження компетентнісного підходу. Гуманітарна підготовка має забезпечити здобувачів не лише знаннями, але й уміннями застосовувати їх у професійній діяльності. Медицина та фармація як практичні й наукові галузі не можуть існувати поза контекстом суспільного розвитку, культури, моралі та правових норм. Історія, філософія та право змінюють фундаментальну роль у формуванні цих сфер, забезпечуючи їх глибше

розуміння, розвиток етичних принципів і дотримання правових стандартів. Кожна з цих дисциплін сприяє підготовці гармонійно розвиненого фахівця, здатного прийняти відповідні рішення, діяти в межах закону.

Наприклад, під час вивчення дисципліни «Інтегрований курс. Основи філософії, медичної/фармацевтичної етики та деонтології» майбутні фахівці можуть досліджувати розвиток медицини в різні історичні періоди. Опановуючи тему «Філософія і медицина в епоху Середньовіччя та доби Відродження» студенти аналізують як релігійні переконання впливали на ставлення до хвороб і методів лікування. У свою чергу, епоха Відродження, із її фокусом на людину й науку, стала періодом стрімкого розвитку анатомії та фармакології. Для сучасних медиків і фармацевтів знання таких аспектів потрібно не тільки для того, щоб усвідомити витоки професійних стандартів, але й оцінити значення наукових досліджень у боротьбі з пандеміями чи іншими глобальними викликами. Такі інтеграційні підходи допомагають студентам краще зрозуміти взаємозв'язок гуманітарних і професійних дисциплін.

Розвиток цифрових технологій також є викликом для викладачів, які мають опановувати нові інструменти та платформи для навчання. Наприклад, на курсах з історії студенти можуть створювати інтерактивні хронологічні таблиці або працювати з картографічними сервісами.

Ще одним викликом є організація освітнього процесу в умовах війни. Викладачі циклової комісії мають адаптувати свої методики до дистанційного чи змішаного навчання, зважаючи на технічні можливості студентів. Водночас важливим аспектом стає психолого-емоційна підтримка.

Сучасні здобувачі освіти вимагають нових підходів до викладання, які роблять навчання інтерактивним і практикоорієнтованим. У цьому контексті викладачі циклової комісії гуманітарної підготовки працюють над впровадженням кейс-методу, рольових ігор та дебатів. Так, зокрема, сучасні підходи до вивчення філософії дають можливість розглядати медицину й фармацію через призму морально-етичних питань, визначаючи цінності й принципи, які лежать в основі професійної діяльності. Під час вивчення теми «Біоетичні проблеми сучасної медицини» організовуються дебати, які мають на меті розглянути етичні дилеми, пов'язані з евтаназією, використанням експериментальних методів лікування або трансплантації органів. Ці питання вимагають філософського осмислення. Проведення заняття саме у формі дебатів допомагає майбутнім фахівцям розвивати критичне мислення, аргументувати власну позицію та працювати в команді, що є важливим для професійної діяльності. І загалом вивчення філософії в медичному середовищі сприяє розвитку критичного мислення й уміння аргументувати свої рішення. Знання

таких понять, як «цінність людського життя», «обов'язок лікаря» чи «справедливість у доступі до медичних послуг», формує у фахівця здатність діяти відповідно до найвищих моральних стандартів.

Використані джерела

1. Положення про циклову комісію фахового медико-фармацевтичного коледжу Полтавського державного медичного університету [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://college.pdmu.edu.ua/storage/education/docs/6t6XCcaIp8PUa5qvFpOEE9o52RVdxglGKahYFPq5.pdf

Хмелевська Любов, директор, к. е. н.
Мігаль Ольга, заступник директора із навчальної роботи
Плешкун Віта, голова циклової комісії гуманітарних та філологічних дисциплін
Курко Тамара, методист
Ремез Інна, викладач
ВСП «Фаховий коледж мистецтв та дизайну КНУТД»

ВПРОВАДЖЕННЯ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА У ЗАКЛАДІ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ, ЯК ОДИН З ПРІОРИТЕТНИХ НАПРЯМКІВ РОБОТИ ЦИКЛОВОЇ КОМІСІЇ ГУМАНІТАРНІХ ТА ФІЛОЛОГІЧНИХ ДИСЦІПЛІН - ОСЕРЕДКА ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ТА ЯКОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

У сучасному глобалізованому світі надважливого значення набуває впровадження міжнародного співробітництва в освітній процес у системі роботи циклових комісій для реалізації нагальних завдань розвитку, покращення і підвищення професійної майстерності, активізації творчого потенціалу та формування вміння швидко адаптуватися в умовах, що стрімко змінюються.

Для забезпечення об’єднання української системи освіти з міжнародним освітнім простором необхідна організація ефективного міжнародного співробітництва. Саме тому одним із пріоритетних завдань діяльності ВСП «Фахового коледжу мистецтв та дизайну КНУТД» (надалі - коледж) є формування сучасної полікультурної особистості, яка відкрита до діалогу з представниками інших країн, готова долучитися до світового культурного простору. Адміністрація і викладацький колектив коледжу особливу увагу приділяють запровадженню міжнародного співробітництва, перебувають у постійному пошуку дієвих способів і засобів його розвитку.

Діяльність коледжу щодо здійснення міжнародного співробітництва містить такі напрямки: укладання договорів із освітніми установами європейських країн

та США, вивчення міжнародного досвіду щодо модернізації навчально-виховного процесу, участь у програмах обмінів між українськими, європейськими та американськими закладами освіти, реалізація проєктів і програм, які пропонуються міжнародними організаціями. Міжнародне співробітництво стало невід'ємною складовою діяльності коледжу: прийняття та застосування міжнародного досвіду викладачів, організація та реалізація спільних міжнародних освітніх проєктів та культурне співробітництво. У межах міжнародної співпраці поточного року реалізуються навчально-соціальні проєкти, які є актуальними у сучасному інноваційному освітньому просторі. У результаті маємо ряд прикладів співпраці коледжу з американськими та європейськими організаціями з метою підвищення рівня викладання мов, літератури та інтересу до англомовних країн.

На сьогоднішній день коледж здійснює співробітництво з НГО «Українські культурні ініціативи» (м. Арлінгтон, США) **[1]**. Одним із пріоритетних завдань є реалізація міжнародного проєкту SELO (розмовні клуби з носіями мови) у сфері освітнього та культурного онлайн співробітництва. Мета проєкту – допомогти викладачам та студентам покращити рівень англійської мови, проводячи щотижневі віртуальні бесіди з носіями мови зі Сполучених Штатів, дізнатися про американську культуру, вдосконалити свої мовні навички та поділитися з американцями українськими традиціями та методиками навчання. Участь у навчальному проєкті SELO, в якому задіяні викладачі (Плешкун В.І., Ремез І.В., Явор О.В., Ковальова С.О., Ткаченко Є.М., Блінова І.О.) та студенти коледжу, сприяє підвищенню ефективності якості навчальної діяльності до рівня світових стандартів. У межах проєкту студенти мають можливість не тільки спілкуватися англійською з носіями мови, а й брати участь у міжнародних конкурсах та демонструвати свої таланти. У час війни дуже важливо розуміти, що у світі є люди, які готові підтримати студентів у їхньому прагненні вивчати англійську мову та розширювати свої знання не лише з мови, а й культури.

Важливим компонентом міжнародного співробітництва є колаборація з Американським Домом та Американськими Радами, які відіграють провідну роль у розвитку та обміні знаннями між Сполученими Штатами Америки та Україною, їх фаховий досвід є гарантією ефективного покращення розвитку українського суспільства у галузі освіти [1]. Студенти груп ДГ-50, Дж-3, ТЛП-7 та викладачі (Плешкун В.І., Ремез І.В., Левандовська Л.Б., Явор О.В.) систематично відвідують заходи Американського Дому з навчальними екскурсіями, на яких знайомляться з освітніми можливостями для української

молоді у сфері міжнародної освіти, відвідують мистецькі галереї, спілкуються з американським волонтером, виконують творчі завдання та беруть участь у майстеркласах. До коледжу запрошуються представники Американських Рад, які проводять лекції для студентів з міжнародної освіти, академічної доброчесності, ділового спілкування, толерантності та гендерної рівності. 23.09.24 та 24.10.2024 у Фаховому коледжі мистецтв та дизайну КНУТД відбулася зустріч студентів груп ДГ-49, ДГ-48 та викладачів з представниками Американських Рад. Учасники зустрічі дізналися про систему освіти в США та можливості академічних обмінів для студентів коледжів. Студенти тренувалися вибудовувати кар'єрні пріоритети, вели дискусію та опрацьовували профорієнтаційні техніки, аналізували спільне і відмінне у вступних кампаніях в Україні та США, розглянули сертифікатні програми для українських студентів, здійснили заочну екскурсію до коледжу в США. Такий вид співпраці спонукає студентів до саморозвитку та обізнаності з міжнародним освітнім досвідом, культурою та традиціями інших країн.

За ініціативою директорки коледжу Хмелевської Л.П. у 2024 році студенти та викладачі коледжу долучилися до програми ERASMUS у проєкті «Розбудова потенціалу у сфері професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти» (Capacity Building in the Field of Vocational Education and Training) [2]. Проєкт спрямований на підтримку модернізації та розвитку закладів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти (VET) і освітніх систем у країнах-партнерах відповідно до загальних пріоритетів програми.

Студенти коледжу є активними учасниками заходів до Європейського дня мов, проголошеного Радою Європи під час Європейського року мов та проводиться щорічно 26 вересня. Цей день ще раз нагадує про важливість мовної та культурної різноманітності, закликає до вивчення іноземних мов, сприяння розвиткові мовної самобутності [3]. Цього року студенти групи АГ-13 та викладачі Плешкун В.І., Ремез І.В. долучилися до загальноєвропейського заходу та взяли участь у квесті, попрактикувалися в говорінні мовами країн Європи, здійснили заочну подорож до європейських країн та ознайомилися з мовою жестів. Викладачі циклової комісії гуманітарних та філологічних дисциплін заохочують студентів до вивчення мов впродовж життя, в коледжі та поза його межами, для освітніх цілей, для професійних потреб та з метою мобільності.

Важливим компонентом зростання педагогічної майстерності викладачів є проведення тренінгів з впровадження передового педагогічного досвіду США з метою ознайомлення та застосування на практиці форм і методів роботи для

модернізації освітнього процесу. У листопаді 2024 року методисткою Курко Т.В., головою циклової комісії Плешкун В.І. та викладачкою Ремез І.В. було розроблено та проведено серію тренінгів для викладачів за матеріалами курсу «Teaching English in Emergencies Global Online Course», instructed by Eastern Washington University. Учасники тренінгів навчилися надавати студентам першу допомогу для психічного здоров'я, виходити із травми, застосовувати елементи соціально-емоційного навчання, застосовувати елементи конфліктно-чутливого навчання, використовувати елементи навчання з обмеженими ресурсами, турбуватися про власне благополуччя, вести щоденник турботи про себе.

Висновки. Адміністрація коледжу у складі Хмелевської Л.П., Мігаль О.Б., Курко Т.В. та голова циклової комісії Плешкун В.І. заохочують викладачів до співробітництва з міжнародними та українськими освітянськими організаціями, допомагають студентам встановити контакти і налагодити спілкування зі студентами зарубіжних освітніх установ, інформують про діяльність міжнародних організацій. Студенти та викладачі беруть активну участь у різноманітних міжнародних заходах. Прагнення адміністрації та педагогічного колективу посилити співпрацю із зарубіжними навчальними закладами, міжнародними громадськими організаціями підвищує якість освітнього та виховного процесів у коледжі.

Використані джерела:

1. SELO: Speaking English Language Overseas. URL:https://www.facebook.com/groups/httpswww.seloukraine.org/ (дата звернення: 19.10.2024)
2. Європейський день мов. URL:https://edl.ecml.at/Home/tabid/1455/language/uk-UA/Default.aspx (дата звернення: 19.10.2024)
3. Розбудова потенціалу у сфері професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти/ URL:https://erasmus plus.org.ua/opportunities/mozhlyvosti-dlya-organizaczisii/rozbudova-potenczialu-u-sferi-profesijnoyi-profesijno-tehnichnoyi-ta-fahovoyi-peredvyshhoyi-osvity/ (дата звернення: 19.10.2024)

6. Питання підвищення кваліфікації, атестації педпрацівників ЗФПО згідно останніх законодавчих актів України

Блужан Тетяна, завідувач навчально-методичного кабінету КЗ СОР «Сумський фаховий медичний коледж»

ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗФПО: ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ЗДІЙСНЕННЯ

Ефективність змін та перетворень у закладах освіти, зокрема в закладах фахової передвищої освіти, залежить від наявності професійно підготовлених, компетентних керівних і педагогічних кадрів.

Атестація педагогічних працівників – це система заходів, спрямована на всебічне комплексне оцінювання їх педагогічної діяльності, за якою визначаються відповідність педагогічного працівника займаній посаді, рівень його кваліфікації, присвоюється кваліфікаційна категорія, педагогічне звання (частина І ст. 50 «Закону України про освіту») [2].

Порядок атестації педагогічних працівників регулює Положення про атестацію педагогічних працівників, затверджене наказом Міністерства освіти і науки України від 09 вересня 2022 року № 805 [1].

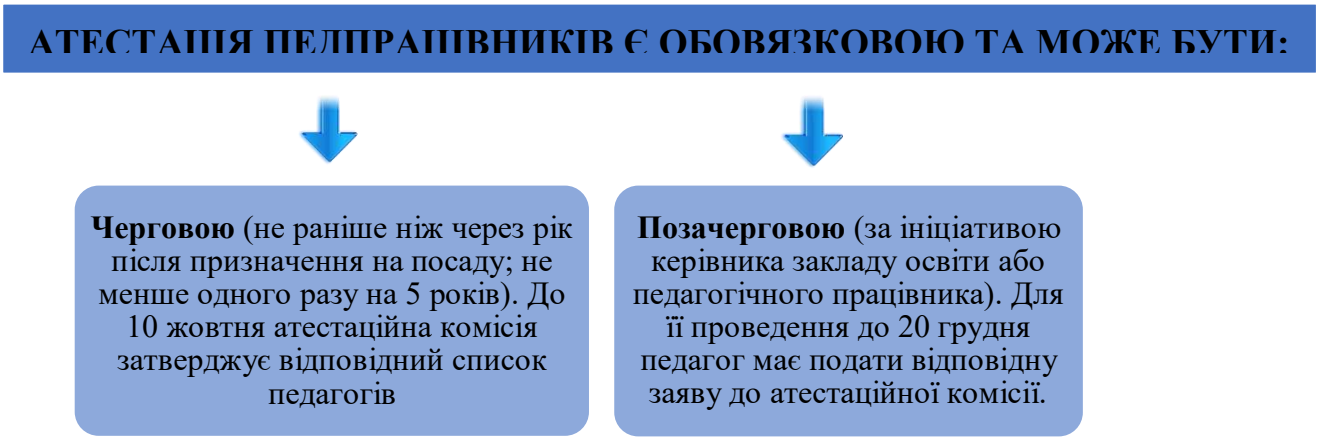

Базовими документами для підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів освіти є Закони України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Положення про атестацію педагогічних працівників та Постанови Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» (зі змінами) [4].

Підвищення кваліфікації є запорукою професійного зростання та вдосконалення педагогічної майстерності, а також необхідною умовою проходження атестації педагогів. Тож роботу в міжатестаційний період потрібно спланувати з урахуванням своїх прав та дотриманням таких вимог:

−кожен педагогічний працівник зобов'язаний щороку підвищувати кваліфікацію;

−обсяг (тривалість) встановлюється в годинах та/або кредитах ЄКТС за накопичувальною системою (один кредит ЄКТС становить 30 годин);

−загальна кількість академічних годин протягом п’яти років не може бути меншою за 120 годин, із них не менше 10% (12 годин) обов’язково має бути спрямовано на роботу з учнями з ООП. Кількість годин протягом одного року педагог визначає самостійно;

−педагогічний працівник має право самостійно обирати освітні програми, види, форми навчання (інституційна, очна, денна, вечірня, заочна, дистанційна, мережева тощо) і суб’єкта підвищення кваліфікації;

−основними видами підвищення кваліфікації є навчання за програмою (семінари, практикуми, тренінги, вебінари, майстер-класи тощо) та стажування;

−самоосвіта може бути визнаною як підвищення кваліфікації тільки для педагогічних працівників, які мають науковий ступінь та/або вчене, почесне чи педагогічне звання (крім звання «старший вчитель»);

−здобуття вищої освіти або наукового рівня педагогічним працівником може визнаватись як підвищення кваліфікації, якщо вона здобута вперше або за іншою спеціальністю у межах професійної діяльності або галузі знань (водночас це не звільняє від обов’язку щорічно підвищувати власну кваліфікацію);

−у разі викладання декількох навчальних предметів, педагогічні працівники самостійно обирають послідовність та кількість годин за певними напрямами (загальний обсяг встановлюється сукупно, за всіма посадами, і має бути не менше за 120 годин);

−директор та його заступники, які вперше призначені на посаду, проходять підвищення кваліфікації з цього напряму протягом двох перших років роботи;

−підвищення кваліфікації, що відбувається понад 120 годин, є добровільною справою педагогічного працівника та не потребує будь-якого регулювання, визнання чи контролю з боку адміністрації закладу освіти.

ІНФОРМУВАННЯ ПРО РЕЗУЛЬТАТИ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Педагогічний працівник має інформувати про проходження ним підвищення кваліфікації:

−педагогічну раду протягом одного місяця після завершення підвищення кваліфікації. Педагог має подати клопотання про визнання результатів та відповідний документ (у разі підвищення кваліфікації шляхом самоосвіти подається звіт про результати підвищення кваліфікації або творча робота);

−керівника закладу освіти не пізніше 25 грудня (щороку). Педагог має повідомити про стан проходження ним підвищення кваліфікації у поточному році та додати копії отриманих документів про підвищення кваліфікації (вони зберігаються в особовій справі працівника).

СУБ'ЄКТ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ: ЩО ПОТРІБНО ЗНАТИ

Педагогічні працівники мають право вільно обирати найкращі, найзручніші і найвигідніші умови підвищення кваліфікації та робити це у різних суб'єктів підвищення кваліфікації.

Суб'єкт підвищення кваліфікації – заклад освіти, наукова установа, інша юридична чи фізична особа, що провадить освітню діяльність у сфері підвищення кваліфікації педагогічних працівників.

Під час вибору суб'єкта підвищення кваліфікації слід звернути увагу на наявність:

За результатами проходження підвищення кваліфікації педагогічним працівникам видається документ (наприклад, свідоцтво), в якому мають бути зазначені:

−повне найменування суб'єкта підвищення кваліфікації;

−тема (напрям, найменування), обсяг (якщо враховується самостійна робота педагога він визначається в ЄКТС, якщо ні – у годинах);

−ПІБ особи, яка підвищила кваліфікацію;

−опис досягнутих результатів навчання;

−дата видачі та обліковий запис документа;

−найменування посади, ПІБ та підпис уповноваженої особи, яка діє від імені суб'єкта підвищення кваліфікації.

Освітні онлайн-платформи для можливості проходження курсів підвищення кваліфікації:

Prometheus https://prometheus.org.ua/
EdEra https://ed-era.com/
«На урок» https://naurok.com.ua/
Всеосвіта https://vseosvita.ua/
Є-мова https://emova.org.ua/
iLearn https://ilearn.org.ua/
ATOMS HUB https://hub.atoms.com.ua/
ІППО https://ippo.com.ua/
Edway https://edway.in.ua/uk/mpk/list/
Edumed http://surl.li/vcdtzl
Піфагор https://pifa.com.ua/
Teacher https://iteacher.com.ua/
РУХ освіта https://ruh.com.ua/

Педагогічні працівники мають постійно вдосконалювати свої компетенції, щоб ефективно допомагати учням розвивати їхні вміння та навички. Підвищення кваліфікації – це не лише вимога законодавства, але й можливість планування професійного розвитку з користю та задоволенням.

Використані джерела:

1. Положення про атестацію педагогічних працівників, затверджене наказом Міністерства освіти і науки України від 09 вересня 2022 року № 805 – URL: http://surl.li/dpzczs.
2. Стаття 50 Закону України «Про освіту. Атестація педагогічних працівників» – URL: http://surl.li/slwpvy.
3. Постанова Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 року № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» – URL: http://surl.li/ixrflu.
4. Підвищення кваліфікації педагогів: законодавство, актуальні напрями і програми – URL: http://surl.li/gnglhp.

Наранович Віктор, в.о. директора,
голова атестаційної комісії
ВСП «Оріхівський коледж ТДАТУ»

АТЕСТАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗГІДНО НОРМ ОНОВЛЕНОГО ПОЛОЖЕННЯ

Завжди актуально поговорити про досить важливу складову професійного життя - атестацію. Положення про атестацію педагогічних працівників №805 (Наказ МОН від 09.09.22р, введене в дію 01.09.2023 р. ми другий рік називали

новим, звикали до нього, мали купу проблем. Але, вже з 5 листопада 2024 набрало чинність оновлене Положення про атестацію педагогічних працівників. МОН наказом №1277 внесло зміни до Положення про атестацію педагогічних працівників. Цей наказ розроблено з метою вдосконалення регулювання механізму проведення атестації педагогічних працівників. І на деякі проблемні питання ми отримали відповідь. Але, з'явилися й нові.

Атестація, як і раніше, буває чергова і позачергова. Чергова атестація згідно норм Положення є обов'язковою, проводиться 1 раз на 5 років. І, обов'язково, з дотриманням принципів академічної доброчесності.

Порядок підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800 визначає, що обов'язковою умовою успішного проходження чергової атестації є виконання умови щодо підвищення кваліфікації в обсязі не менше 120 годин. П.14 Постанови №800 визначає, що для фахової передвищої освіти підвищення кваліфікації має бути щорічним, на відміну від профтеху і дошкільної освіти.

В Положенні про атестацію, пункт 8 розділу І вказано, що здобуття освіти в закладі вищої, фахової передвищої освіти наступні 5 років зараховується як підвищення кваліфікації відповідно до законодавства. Але, слід уточнити, чи всі компетентності при цьому зараховують, чи лише по предметам, дисциплінам. Разом з тим, як реалізувати щорічне підвищення кваліфікації? Чи зараховуються лише фахові компетенції, але не інклюзивна, психологічна підготовка?

При складанні плану-графіка підвищення кваліфкації за накопичувальною системою методисту та головам циклових комісій потрібно врахувати обов'язковість підвищення кваліфікації з кожного предмету (дисципліни) викладача за міжатестаційний період. І про це нам тепер чітко говорить п.12 нещодавно оновленого Положення про атестацію: необхідною умовою є підвищення кваліфікації з навчальних предметів (інтегрованих курсів, дисциплін, напрямку діяльності), на які поширюється присвоєна (підтверджена) кваліфікаційна категорія.

Закон України «Про фахову передвищу освіту» говорить нам про те, що певна кількість годин обов'язково має бути спрямована на вдосконалення знань, вмінь і практичних навичок у роботі зі студентами з особливими освітніми потребами та дорослими студентами. Але, так як ми працюємо зі здобувачами освіти, які за віком є 10-11класниками, то керуємось також ст. 51 Закону України «Про повну загальну середню освіту», яка говорить, що не менше 10 відсотків загальної кількості годин обов'язково повинні бути спрямовані на вдосконалення знань, вмінь і практичних навичок у частині роботи з учнями з

особливими освітніми потребами та не менше 10 відсотків загальної кількості годин - на вдосконалення знань, вмінь і практичних навичок у частині надання психологічної підтримки учасникам освітнього процесу.

В п. 9 розділу І Положення про атестацію є перелік кваліфікаційних категорій і вимог до їх встановлення. Вимоги обмежуються стажем роботи і вимогами до освітнього рівня. Цікавою є норма: «При прийнятті на роботу педагогічним працівникам атестаційною комісією присвоюється кваліфікаційна категорія «спеціаліст» без проведення будь-яких заходів, пов'язаних із вивченням й оцінюванням його діяльності та професійних компетентностей». В зв’язку з цим виникає наступне проблемне питання: чи присвоюється категорія спеціаліст відразу зі скликанням окремого засідання атестаційної комісії? Для викладачів, які були прийняті 01.09, попередня редакція Положення такої вимоги не містила.

Відразу виникає наступне проблемне питання: чи є вимоги до кваліфікаційних категорій педагогічних працівників у фаховій передвищій освіті, крім вимог до освіти та стажу роботи, вказаних в п.9 Положення про атестацію? У ВСП «Оріхівський коледж ТДАТУ» коледжі розроблені і затверджені рішенням методичної ради рекомендації щодо педагогічної діяльності викладачів, які претендують на присвоєння (підтвердження) кваліфікаційних категорій (педагогічних звань). Це своєрідна пам’ятка викладачу, яка висвітлює, що він має вміти і робити, якщо претендує на ту чи іншу кваліфікаційну категорію (педагогічне звання).

Стаття 10 розділу І оновленого Положення нарешті надає нам пояснення щодо педагогічних звань, окремо по званню «старший викладач», окремо по званню «викладач-методист». Узагальнено вказані вимоги до професійного рівня:

- впровадження нових освітніх технологій,
- супервізія (тобто професійна консультація),
- компетентнісний підхід
- забезпечення якості освіти
- визнані переможцями, лауреатами регіональних, всеукраїнських, міжнародних фахових конкурсів, змагань тощо;
- підготували переможців регіональних, всеукраїнських, міжнародних олімпіад, конкурсів, змагань тощо.

П.6 розділу ІІІ Положення про атестацію визначає умови, за яких чергова атестація може бути перенесена: у разі тимчасової непрацездатності педагогічного працівника, який атестується, або настання інших обставин, що не залежать від його волі та перешкоджають проходженню ним атестації,

проведення атестації або окремих засідань атестаційної комісії має бути перенесено за рішенням відповідної атестаційної комісії до припинення таких обставин, але не більше ніж на один рік. Відмовитись від проходження чергової атестації неможливо

Заява на позачергову атестацію має бути написана за встановленою формою до 20 грудня. Так, позачергова атестація може бути проведена:

- за ініціативою керівника - у випадку зниження якості педагогічної діяльності педагогічним працівником. Слід врахувати при цьому мінімальний міжатестаційний період 3 роки.
- За ініціативою педпрацівника з дотриманням вимог щодо підвищення кваліфікації 120 годин та років стажу або за однією з умов:

1) визнання переможцем, лауреатом фінальних етапів всеукраїнських, міжнародних фахових конкурсів;

2) наявності освітньо-наукового/освітньо-творчого, наукового ступеня;

3) успішного проходження сертифікації.

Звичайно, адміністрація, циклові комісії, методичний кабінет не повинні залишати викладачів наодинці з труднощами атестації. Для надання всебічної якісної допомоги в нашому коледжі на сайті є окрема вкладка «Атестація», там висвітлено багато актуальної інформації. Також є вкладка «Школа педагогічної майстерності», вона постійно оновлюється і доповнюється, створена з метою надання методичної допомоги при підготовці до атестації, апробації методичних розробок, проведення відкритих занять. Для педагогічних працівників, які атестують в поточному році, ми створюємо гугл клас, який наповнюємо відомостями і вимогами, а також розміщуємо атестаційні документи, зразки заповнення, іншу інформацію**.**

Використані джерела:

1. Положення про атестацію педагогічних працівників (наказ МОН від 09.09.2022 № 805, у редакції наказу від 10.09.2024 № 1277).
2. Закон України «Про фахову передвищу освіту» 2745-VIII.

7. Психологічна підтримка педагогів під час війни

Вонсович Юлія, заступник директора з виховної роботи
Зубченко Юліана. викладач
Вишневецький Іван, викладач
Фаховий медико-фармацевтичний коледж Полтавського державного медичного університету

СТРАТЕГІЇ САМОПІДТРИМКИ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ ЕМОЦІЙНОЇ СТІЙКОСТІ ПЕДАГОГІВ В УМОВАХ ВІЙНИ

Третій рік війни в Україні став випробуванням не лише для суспільства загалом, але й для освітянської спільноти, зокрема викладачів. Постійні загрози, пов'язаних з безпекою, не лише підвищує рівень стресу, але й призводить до емоційного вигорання. Викладачі, які намагаються підтримувати освітній процес у таких складних умовах, стикаються з численними проблемами — від зосередженості на заняттях до необхідності дбати про емоційний комфорт своїх студентів.

Війна вносить у життя педагогів значні зміни, перетворюючи звичну освітню діяльність на складний процес, переповнений стресовими ситуаціями. Викладачі змушені працювати у контексті постійної загрози повітряних тривог, можливих ракетних ударів і тривожних новин. Такі умови посилюють почуття невпевненості та емоційного виснаження.

Окрім зовнішніх факторів, емоційне навантаження викликають і внутрішні переживання: відповідальність за якість навчання, необхідність підтримувати здобувачів, які також переживають непрості часи, і забезпечення власної професійної ефективності.

Тривале перебування в умовах стресу має руйнівний вплив на ментальне здоров'я. У педагогів збільшується ризик розвитку синдрому емоційного вигорання, що проявляється у зниженні мотивації, почутті професійної неефективності, роздратуванні та апатії.

Важливо розуміти, що збереження емоційної стійкості педагогів напряму впливає на якість навчання, підтримку студентів та загальну атмосферу у закладі освіти. В таких умовах самопідтримка викладачів стає не лише засобом виживання, але й основою професійної діяльності. Однією з ключових стратегій у цьому процесі є перша психологічна допомога, що включає прості, але надзвичайно дієві техніки: глибоке дихання та медитація, адже це дозволить заспокоїти розум і тіло; фокусування на теперішньому («тут і зараз») допомагає уникнути заглиблення у негативні думки про минуле чи майбутнє, що значно зменшує відчуття тривоги; регулярна фізична активність, така як йога або прості прогулянки, стимулює виділення ендорфінів — гормонів щастя, які підвищують настрій і знижують рівень стресу; ведення щоденника емоцій або використання техніки позитивного мислення можуть допомогти в аналізі та трансформації негативних установок на більш підтримувальні.

Самопідтримка може включати регулярні бесіди з колегами, участь у тренінгах, які допомагають знижувати рівень стресу, а також пошук методів для особистого відпочинку та релаксації. Викладачі, які знаходять способи справлятися зі стресом, здатні краще реагувати на потреби своїх студентів, підтримувати їх у ці нелегкі часи і створювати конструктивну навчальну атмосферу.

Одним із найважливіших завдань для педагогів в нинішніх умовах є профілактика педагогічного вигорання, тому можемо визначити декілька основних стратегій можуть допомогти зберегти професійну ефективність без шкоди для психічного здоров'я:

- Чітке визначення меж. Встановлення балансу між роботою та особистим життям допомагає уникнути перевантаження. Важливо навчитися говорити «ні» і визнавати свої обмеження.

- Регулярний відпочинок. Навіть короткі перерви протягом робочого дня можуть мати значний вплив на зниження напруги і відновлення енергії.

- Планування робочого навантаження. Розподіл завдань за пріоритетністю дозволяє уникнути хаосу та перевтоми. Чітке планування допомагає організувати час і ресурси ефективніше.

- Емоційна підтримка. Спілкування з колегами та близькими може стати важливим джерелом емоційного підкріплення. Обмін досвідом і новими поглядами на ситуацію допомагає зняти напругу.

- Усвідомлення досягнень. Вміння помічати і відзначати власні успіхи, навіть незначні, сприяє підтримці мотивації та впевненості у своїх силах.

Важливу роли відіграють психологічні тренінги, які засіб підтримки викладачів, адже спільна робота над емоційною стійкістю у колективі не лише зміцнює командний дух, але й підвищує загальну атмосферу в закладі освіти. Психологічні тренінги, що проводяться для педагогів, дають можливість не лише отримати нові знання та способи управління стресом, а й відчути підтримку серед колег.

Заклад освіти повинен спрямовувати свою роботу не лише на забезпечення якісного освітнього процесу, але й на створення належних умов праці викладачів, які мають включати і психологічну підтримку педагогів. Так, важливим є організація програм, які навчають співробітників управляти своїм стресом, використовувати релаксаційні техніки та когнітивно-поведінкові стратегії, стане важливою складовою їхньої професійної підготовки, організація регулярних зустрічей для обміну досвідом допоможуть знизити відчуття ізоляції,

що часто супроводжує стресові ситуації; залучення фахівців для проведення навчальних тренінгів на основі методик психологічної першої допомоги дозволить педагогам отримати практичні навички; розробка програм для підтримки емоційної стійкості, що враховують особливості роботи з молоддю в умовах кризи, забезпечить додаткове джерело підтримки для педагогів.

Загалом, забезпечення психологічної підтримки і створення системи підтримки для педагогів в Україні може суттєво покращити їхнє психологічне благополуччя, що, у свою чергу, позитивно вплине на якість освіти та виховання молодого покоління.

В умовах війни та постійної напруги, з якою стикаються педагоги, стратегії самопідтримки та емоційної стійкості стає надзвичайно важливою. Педагоги, як й інші представники професій, що працюють з людьми, піддаються значному стресу та емоційному навантаженню. Вони не тільки мають справу з власними переживаннями, а й несуть відповідальність за емоційне благополуччя своїх студентів. Тому підтримка їхнього психічного здоров'я є важливим завданням у цей складний період. Оскільки освітній процес є важливою складовою соціальної інфраструктури країни, забезпечення педагогів ефективними інструментами самопідтримки є необхідним для стабільного функціонування освіти в умовах війни.

Забезпечуючи педагогів ресурсами для збереження емоційної стійкості, заклади освіти не лише інвестують у їхній добробут, але й в успішність та розвиток майбутніх поколінь.

Використані джерела:

1. Міщенко М.С. Особливості емоційного вигорання педагогів в умовах війни [Електронний ресурс] / М.С. Міщенко // Габітус. – 2023. – Режим доступу до ресурсу: http://habitus.od.ua/journals/2023/51-2023/28.pdf.
2. Павелків Р. Синдром емоційного вигорання викладачів закладів вищої освіти в умовах військової агресії росіїпроти україни [Електронний ресурс] / Роман Павелків // Психологія: реальність і перспективи. – 2023. – Режим доступу до ресурсу: https://prap.rv.ua/index.php/prap_rv/article/view/334/296.
3. Трофаїла Н. Емоційна стійкість і запорука успішної професійної діяльності педагогів [Електронний ресурс] / Наталія Трофаїла // Актуальні питання гуманітарних наук. – 2020. – Режим доступу до ресурсу: http://www.aphn-journal.in.ua/archive/27_2020/part_5/23.pdf.

Глазунова Валентина, викладач,
Комунальний заклад «Прилуцький фаховий медичний коледж»
Чернігівської обласної ради

ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ СТРЕСОВОЇ СИТУАЦІЇ ПЕДАГОГІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Для кожного українця, більшою чи меншою мірою, життя змінилося в один день – 24 лютого 2022 року.

Тривожність, невизначеність у завтрашньому дні, переживання за рідних і друзів тримають нас у стані постійного стресу протягом усього періоду ведення воєнних дій на території нашої країни.

Педагоги, як і всі інші громадяни, під час воєнного стану переживають значне психоемоційне навантаження, яке нерозривно пов'язано з періодичним, іноді досить тривалим інтенсивним впливом несприятливих соціальних, економічних, професійних та інших факторів. Ці сильні емоційні переживання, що супроводжуються фізичним або психічним перенапруженням, об'єднані терміном «стрес».

Він виникає не лише через безпосередню небезпеку, але й через важливість їх професійної ролі в умовах, коли коледж стає осередком підтримки для студентів. Враховуючи ці умови, важливо знайти ефективні способи для підтримки психічного здоров’я педагогів.

Організація доступу до професійної психологічної підтримки є одним з основних шляхів подолання стресу у педагогів. Це може бути індивідуальне консультування або групові психологічні заняття, які допомагають вивільнити напругу та навчитися ефективно справлятися зі стресом.

- **Психологічні тренінги:** для педагогів, де вони навчаються методам саморегуляції, управління емоціями, релаксації.
- **Гарячі лінії підтримки:** організація доступу до телефонних ліній або онлайн-консультацій з психологами.

2. Підтримка колективу та взаємодопомога

- **Взаємодія в колективі:** регулярні зустрічі, обговорення ситуацій, спільне планування роботи в умовах невизначеності.

Техніки релаксації та самодопомоги

Існують різноманітні техніки, які допомагають знизити рівень стресу, зокрема:

- Методи гармонізації психофізичного стану людини можна **об'єднати в 3 групи:**
- **1. Фізіологічний рівень регуляції психофізичного стану (вплив на фізичне тіло).**

- **2. Емоційно-вольова регуляція психофізичного стану (вплив на емоційний стан).**
- **3. Ціннісно-смисловий рівень регуляції психофізичного стану (вплив на думки, зміна світогляду).**
- **Фізіологічний рівень регуляції психофізичного стану** (вплив на фізичне тіло):
- **достатньо тривалий і якісний сон (**важливо провітрювати приміщення перед сном, дотримуватися режиму сну: засипати і прокидатись в один і той самий час);
- **збалансоване, насичене вітамінами і мінералами харчування** (особливо протистресовими вважаються мінерал магній і вітамін Е, який міститься у кукурудзі, моркві, ожині, горіхах, зернах соняшника, сої (до речі, плитка темного шоколаду швидко покращить ваш настрій));
- **достатнє фізичне навантаження**, заняття спортом, ранкова гімнастика; йога, фізична активність, прогулянки на свіжому повітрі допомагають зняти напругу та відновити енергетичний баланс.
- **танці** (танцювальні рухи під ритмічну музику сприяють звільненню від негативних емоцій, так само, як і будь-яка хатня робота);
- **фітотерапія, гомеопатія** (сприяє заспокоєнню чай з м'яти, настоянка з кореню валеріани; підвищує життєвий тонус настоянка елеутерококу, женьшеню, родіоли рожевої);
- **масаж** (допоможе як класичний масаж, так і масаж біологічно активних точок на руках і ногах людини; корисно просто походити босоніж по землі, або по насипаним у коробку камінчикам);
- **терапія кольором** (зелений та синій колір допомагають заспокоїтись, червоний та жовтий надають енергію і бадьорість);
- **ароматерапія** (запахи апельсину, бергамоту діють на нервову систему збуджуючи, з'являється відчуття приливу сил; запахи лаванди, анісу, шавлії діють заспокійливо, допомагають зняти нервове напруження);
- **баня і водні процедури** (контрастний душ перед сном допоможе зняти втому дня, а зранку додасть бадьорості; взагалі, вода чудово змиває будь-який негатив).
- **емоційно-вольова регуляція психофізичного стану (вплив на емоційний стан):**

- **гумор** (сміх позитивно впливає на імунну систему, активізуючи Т-лімфоцити крові; у відповідь на вашу усмішку організм продукуватиме бажані гормони радості; гумор чудово «перезаряджає» негатив);
- **музика** (найкраще сприяє гармонізації психоемоційного стану прослуховування класичної музики, хоча у малих дозах рок теж буває корисним, він допомагає вивільнитись від негативних емоцій);
- **спілкування з сім'єю, друзями;**
- **заняття улюбленою справою, хобі** (комп'ютер, книжки, фільми, в'язання, садівництво, рибальство, туризм…);
- **спілкування з природою** (природа завжди дає людині відчуття приливу сил, відновлення енергії);
- **спілкування з тваринами;**
- **медитація та дихальні вправи:** регулярні практики глибокого дихання та медитацій можуть знизити рівень стресу (існують цілеспрямовані, задані на певну тему візуалізації – уявно побувати у квітучому саду, відвідати улюблений куточок природи і т.д.);
- **аутотренінги** (самонавіювання)(емоційне напруження безпосередньо пов'язане з напруженням м'язів – у стані стресу організм входить у стан «бойової готовності» до активних дій; знімаючи напруження певної групи м'язів, можна впливати на негативні емоції, позбавитись від них).

Особисто я популяризую здоровий спосіб життя серед викладачів і студентів медичного коледжу. Це і здорове харчування і фізична активність. 7 викладачів відвідують йогу з медитацією з моєї ініціативи, влітку займаємося плаванням.

Фізична активність – це не просто шлях до здорового тіла, але і до здорового розуму. Не забувайте доглядати за своїм психічним здоров'ям так само, як і за фізичним. Рухайтесь, тренуйтеся, оточуйте себе позитивом і пам'ятайте: ваше щасливе тіло – це щасливий розум. Розпочніть заняття спортом сьогодні!

Висновки. Під час війни педагоги переживають надзвичайно високий рівень стресу через обмеження в роботі, змінювану ситуацію та необхідність забезпечення психологічної підтримки як для себе, так і для студентів. Проте вжиття комплексних заходів, включаючи психологічну підтримку, адаптацію навчального процесу та забезпечення безпеки, дозволяє педагогам ефективно долати стресові ситуації і зберігати свою професійну діяльність навіть в умовах воєнного стану.

Використана література

1. Калошин В.Ф. Як долати стрес у педагогічній діяльності // Практична психологія та соціальна робота. – 2004.-№7. - с.58-67.
2. Бодров В. А. Інформаційний стрес : навчальний посібник для вузів. — М. : ПЕРСЕ, 2000. — 352 с.
3. 2. Жданов О. І. Практична психологія і ауто-психологія : Лекції з курсу «Акмеологія здоров'я». — М., 1999. — 77 с

Дмитренко Лілія, викладач
Коломієць Наталія, викладач
«Полтавський базовий медичний фаховий коледж Полтавської обласної ради»

ПСИХОЛОГІЧНА ПІДТРИМКА ПЕДАГОГІВ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Психологічна підтримка під час війни потрібна і педагогам. Для них кожен день — це новий потенційний виклик, а кожен здобувач освіти потребує уваги та підтримки. На це потрібно багато внутрішнього ресурсу, адже вчителі не лише навчають, але й природньо стають для здобувачів освіти прикладом стійкості та надії.

Вчителі можуть відчувати великий тиск через відповідальність, яка лягає на них. Педагоги повинні не тільки забезпечити навчальний процес, але й підтримувати здобувачів освіти у ситуаціях, які викликають емоційний дискомфорт. Психологічна підтримка вчителів під час війни спрямована на допомогу їм у збереженні власної емоційної рівноваги та здатності виконувати професійні обов'язки, пам'ятаючи про час на себе та відновлення. Адже лише той, хто має ресурс та опору, може стати підтримкою для інших.

Ще складніше педагогам тоді, коли вони самі є постраждалими — переселенцями або тими, хто втратив житло чи близьких. Тому надання психологічної підтримки учасникам освітнього процесу є процесом комплексним та таким, що вимагає індивідуального підходу залежно від обставин.

Психологічна підтримка педагогів під час війни включає:

Емоційне відновлення — підтримка в обробці власних емоційних реакцій та переживань.

Підтримка професійної ідентичності — допомога вчителям у розвитку та збереженні своєї професійної ролі.

Розвиток навичок саморегуляції — техніки роботи зі стресом, тривогою та емоційним виснаженням, щоб зберегти ресурс для доброго самопочуття та допомоги здобувачам освіти.

Психологічна підтримка вчителів під час війни є важливою для забезпечення якості освіти, адже педагоги зберігають стійкість та спроможність підтримувати інших тільки тоді, коли їм самим достатньо психологічної підтримки, допомоги та внутрішніх ресурсів.

Психологічні техніки самодопомоги для дорослих у стані стресу

Прогресивна м'язова релаксація. Почергово напружувати й розслабляти м'язи — це допомагає зняти фізичний стрес і зосередитися на власному тілі.

Медитація усвідомленості. Практики майндфулнес допомагають зосередитися на теперішньому моменті й відпустити тривоги про майбутнє. Це означає вчитися спостерігати за своїми думками й почуттями, не оцінюючи їх.

Складання плану дій. Визначати чіткі маленькі кроки на сьогодні, завтра, післязавтра. Планування підвищує відчуття контролю над життям.

Техніка «стоп». Коли виникає відчуття паніки чи тривоги, сказати собі «стоп», зробити глибокий вдих і зосередитися на конкретних діях, які варто зараз виконати.

Час для себе. Виділити щодня час на те, що приносить задоволення (читання, слухання музики, прогулянка).

Переосмислення негативних думок. Коли виникає тривога або страх, запитати себе: «Чи є докази, що підтверджують мої думки?» і «Чи можу я розглянути ситуацію з іншого боку?». Ця техніка допомагає змінити автоматичні негативні думки на більш реалістичні й корисні.

Модель «Думка — емоція — дія». Ця техніка допомагає аналізувати зв'язок між думками, емоціями і діями. Коли людина відчуває стрес чи тривогу, вона розглядає, яка думка передувала емоціям, і як ці думка та емоційний стан впливають на її дії.

Планування приємних подій. Ця техніка допомагає долати депресію та тривогу. Плануємо певну активність, яка приносить задоволення або розслаблення, навіть якщо в цей момент важко знайти час або бажання для цього. Маленькі кроки до приємних подій підвищують настрій і знижують рівень стресу.

Таким чином, війна є серйозним викликом для освітян, які відповідальні за створення психологічно безпечного освітнього середовища в складних стресогенних умовах війни. Тому психологічна підтримка і просвітництво допоможе подолати труднощі, що перешкоджають якісному навчанню та взаємодії безпосередньо в класі, в онлайн- чи офлайн-форматі.

Використані джерела

1. Як вчити та навчатися в умовах війни. Інформаційно-методичні матеріали для дорослих (учителів, викладачів, психологів) зі створення сприятливих умов для навчання та розвитку в умовах воєнного часу. Автори-упорядники: Адамська,О. Нагула, К. Пуха, Т. Цюман. Заг. ред. Т. Цюман. URL:
2. https://childfund.org.ua/Uploads/Files/books_pdf/How+to_teach_and_learn_A4.pdf (дата звернення – 14.11.2024).

Івашура Вікторія, практичний психолог
КЗ СОР «Сумський фаховий медичний коледж»

ЧОМУ ПЕДАГОГАМ СЬОГОДНІ ВАЖЛИВО ДБАТИ ПРО СВІЙ МЕНТАЛЬНИЙ СТАН І ЯК ЦЕ РОБИТИ

Війна є надзвичайно стресовою подією для психіки, як дорослих, так і дітей. У часи війни вчитель стає опорою і для дітей, і для батьків своїх учнів. Здається, що про власний психологічний стан можна подбати пізніше, якщо вистачить часу. Але турботу про ментальне здоров'я не можна відкладати на потім. Чому вчителям сьогодні вкрай важливо піклуватися про власний емоційний стан?

У незвичних для нас умовах, вчитель, в освітньому процесі, виконує важливу функцію. Сьогодні діти переживають стрес і тривогу, їх відчуття підсилені тим, що вони не завжди розуміють, що відбувається.

Демонстрація вчителем власного спокою та врівноваженості – це найбільш простий спосіб допомогти заспокоїтися дітям. Для того, щоб надавати допомогу іншим, необхідно відновлювати свій власний ресурс, задовольняти свої базові потреби.

Ментальне здоров'я охоплює емоційний, психологічний та соціальний добробут. Його стан впливає на те, що ми відчуваємо, як думаємо та діємо. Постійний стрес, вигорання на роботі, складний життєвий досвід чи пережита травма — все це впливає на психіку. І якщо не усувати негативні чинники та не дбати про свій стан, то з часом він буде погіршуватись та може перейти в гостру фазу. Як зрозуміти, що ментальний стан потребує додаткової уваги:

- Людина спить і їсть надто багато або надто мало.
- Складність у взаємодії з іншими людьми, потреба відсторонитись.
- Нестача енергії, важко займатись звичними справами.
- Апатія, нічого не приносить задоволення.
- Дратівливість та (або) злість.
- Часті перепади настрою.

Чому важливо дбати про власний ментальний стан

Стійкі вчителі — міцна опора для учнів. У суспільстві наразі зародилось переконання, що педагоги повинні бути продуктивними 24/7. Повинні невпинно допомагати ближнім, державі, допомагати країні вистояти та перемогти. Але за нинішніх обставин дуже важливо усвідомити, що піклування про себе – це не синонім егоїзму. Це задоволення власних потреб. І в ньому є багато плюсів з точки зору і фізичного, і психічного здоров`я. Турбота про ментальне здоров'я допомагає впоратися зі стресом та збільшити заряд енергії. Клінічно доведено, що піклування про себе знижує ризик розвитку тривожно-депресивних розладів, покращує концентрацію, мінімізує розчарування та гнів і підвищує відчуття щастя. Турбота про ментальний стан знижує ризик серцево-судинних та онкологічних захворювань.

А ще крім фізичної та психічної стійкості, для нас зараз важлива духовна складова. Адже піклування про себе допомагає людям усвідомити сенс життя. І завдяки цьому ми можемо краще задовольняти власні цінності. Для вчителів, зокрема, це найкращий механізм стати більш ефективними для задоволення своєї цінності – бути підтримкою для учнів і допомогти країні.

Коли душевний біль стає фізичним

Через погіршення ментального стану, наприклад, пережиту травму чи постійну тривогу, можуть з'явитися психосоматичні розлади. Людина може відчувати біль, мати підвищену температуру чи розлади травлення. Але навіть обстеження у лікаря ускладнюють встановлення першопричин у тілі.

В психології під «психосоматикою» розуміють вплив психологічних чинників на виникнення і перебіг соматичних, тобто тілесних захворювань. Психосоматичні розлади - це стани, в яких криється психологічна причина, реакція організму на переживання; список таких розладів постійно розширюється.

Психосоматичні порушення – це симптоми або захворювання, які розвиваються в рамках реакції організму на стрес. Це можуть бути окремі прояви - наприклад, біль в області шиї, голови або живота, судоми, нудота, слабкість, запаморочення, - в основі яких немає хвороби як такої. Нейропсихолог Микола Французов зазначає, що найчастіше психосоматичні прояви зустрічаються в результаті «нездорової» адаптації людини до життєвих обставин, коли нервова система не в змозі «проковтнути» потік даних.

Також через поганий психологічний стан можуть погіршитися наявні фізичні хвороби. Одне й те ж захворювання може по-різному перебігати в людей, які перебувають у стресі та тих, хто має стабільний стан.

Існують і цілі психосоматичні захворювання - патології, які розвиваються під впливом психогенних факторів: стресу, психологічних травм, внутрішніх конфліктів. В цьому випадку порушення в роботі органів виникає як відповідна реакція організму на емоційні переживання. Стресовий фактор є у таких хвороб, як ревматоїдний артрит, виразковий коліт, бронхіальна астма, ендокринні порушення, ураження опорно-рухового апарату, порушення роботи серцево-судинної системи.

Важливо розуміти, що просто зняти симптоми психосоматичного розладу недостатньо. Потрібно шукати його справжню причину та працювати з нею.

Що робити, щоб менше нервувати?

Зараз ми живемо у високому перманентному стресі – він то більший, то менший, залежно від подій. Тому маємо приділяти особливу увагу своєму психічному стану, відпочинку та поповненню ресурсів. Мають бути хороші сон, харчування, треба пити багато рідини, чергувати напруження й розслаблення (попрацювали – відпочиваємо, а не «працюємо, поки не впадемо»). Це зараз важливіше, ніж у звичайному мирному житті. Чим складніші обставини, тим більше уваги мусимо приділяти відпочинку та напрацюванню ресурсу.

Найбільший дослідник стресу Ганс Сельє вважав, що адаптаційний капітал (ресурс) – це стала скінченна величина. Тобто людина народжується з певним запасом енергії і якщо витрачає його швидко, то він закінчується, і людина помирає. Якщо розтягує цей капітал, то живе довше.

Нині ми знаємо, що в кожного цей адаптаційний капітал різний, є більш енергійні люди, є – менш енергійні, але його можна поповнювати. Коли ви втомлені та виснажені, треба відпочити, набратися сил – і знову поповнити той капітал.

Треба завжди використовувати прийоми, що допомагають розслабитися. До них відносяться техніки дихання та релаксації, позитивний внутрішній монолог (самонавіювання), раціональне пояснення ситуації, і пошук аргументів на свою користь («Я здатний вирішити цю проблему»). Грамотно виходити зі стресової ситуації, використовуючи прийоми самоствердження («Я можу пишатися собою»), теж важливо. Хороший ефект дають аутогенні тренування, медитація, заняття йогою, масаж і активне фізичне навантаження.

Іноді переключити увагу можна за допомогою читання захоплюючої книги, приготування улюбленої страви, розслаблюючої ванни або походу в театр. Але, як правило, зняти стрес ще не означає вирішити проблему. Дуже важливо усвідомити причину своїх переживань і створити нову стратегію поведінки (в цьому допоможе робота з психологом або психотерапевтом).

Зараз, у стані перманентного стресу, ми маємо використовувати те, що нам допомагає, частіше, ніж робили це у звичайному житті. Завдання кожної людини – узяти на себе відповідальність за свій психологічний стан. Окрім цього, варто обмежити споживання новин, фільтрувати те, що переглядаєте, та робити те, що допомагає стабілізуватися.

Використані джерела:

1. «Психосоматика. Як лікувати хвороби від нервів». URL: https://psyinfo.webnode.com.ua/l/psikhosomatika-yak-likuvati-khvorobi-vid-nerviv/
2. «Стрес і психологічна травма. Що з нами відбувається зараз». URL: https://nus.org.ua/articles/stres-i-psyhologichna-travma-shho-z-namy-vidbuvayetsya-zaraz/
3. «Вчитель під час кризових ситуацій – як подолати труднощі». URL: https://osvita.in/ua/trudnoshhi-u-krizovih-situacijah/
4. «Зрозуміти стрес: як учителю дбати про себе». URL: https://osvitoria.media/experience/zrozumity-stres-yak-uchytelyu-dbaty-pro-svoye-mentalne-zdorov-ya/

Ковальова Світлана, викладач ВСП«ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ КНУ»
Перекрест Наталія, викладач ВСП«ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ДУЕТ»

ДОСЛІДЖЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ АСПЕКТІВ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Використання цифрових технологій стало єдиним виходом у непрості часи війни, коли освітнім закладам запропонували продовжувати навчання здобувачів освіти в змішуваному форматі. До цієї роботи, як і до будь-якого форс-мажору, неможливо було підготуватися. Перехід до дистанційних форм навчальної роботи був вимушеним. Він змусив викладачів щодня використовувати у своїй роботі цифрові інструменти, навчально-методичні матеріали та онлайн-сервіси. Цифрові освітні ресурси почали входити в особистий індивідуальний педагогічний інструментарій. Інтернет-навчання стало доповнювати традиційні форми навчальної роботи (змішане навчання) та змінювати їх.

Спостерігається зсув парадигми всієї системи освіти, і можна сказати з упевненістю, що вона вже не буде колишньою. Вивчення цього явища допоможе відповісти на питання, якою мірою в нашій країні сильні інтенції розвитку освіти за дивергентним сценарієм.

Досвід занурення педагогів та здобувачів освіти у цифрове середовище стимулює увагу суспільства до проблем цифрової трансформації. Досвід масового переходу до використання Інтернету для навчання наочно показав різницю між ефективним онлайн-навчанням (де потрібні нові методи навчальної роботи) та заочним навчанням (де Інтернет використовується замість звичайної поштової служби). Забезпечення організації освітнього процесу для здобувачів передвищої фахової освіти денної та заочної форм навчання у дистанційному режимі з використанням синхронної та асинхронної моделі освітньої взаємодії, може сприяти успішній реалізації права на якісну освіту навіть в умовах правового режиму воєнного стану.

Без присутності в цифровому світі і вміння ефективно працювати уже не обійтися. Учасники навчального процесу мають широкі можливості застосування digital-інструментів. Подання теоретичного матеріалу ефективно виконувати на основі математичного та імітаційного моделювання досліджуваних явищ та пристроїв. При проведенні лекційних занять, крім мовної інформації, необхідно давати студентам відео, таблиці, графічний матеріал (векторні діаграми, схеми, креслення електричних машин та приладів тощо). Завдання з дисциплін досить складні. Для розв'язання задач з цих дисциплін доцільно застосовувати такі програми, як MATLAB та інші [2]. Широкі можливості розрахунку і аналізу має програма MS EXCEL. Зокрема, MS EXCEL дає змогу побудувати векторні діаграми ланцюгів змінного струму. Так як у MS EXCEL, на жаль, не вказуються напрямки векторів, постає питання про розробку спеціальної програми, що дозволяє будувати векторні діаграми з високою точністю. При вивченні дисциплін технічної спрямованості велике значення мають лабораторні та практичні роботи. Лабораторні роботи, передбачені навчальними програмами, зазвичай, проводяться на фізично реалізованих макетах конкретних схем та електроустановок. Використання digital-технологій, надає можливість виконання віртуальних лабораторних робіт: зручно, швидко та наочно виконуються, наприклад, за допомогою системи схемотехнічного

моделювання MICRO-CAP, WORKBENCH, MULTISIM або з використанням пакета розширення SIMULINK в пакеті MATLAB [2].

Віртуальні лабораторні роботи широко використовуються при дистанційному навчанні студентів. Наприклад , виконання лабораторної роботи «Трифазний ланцюг при з'єднанні споживачів трикутником або зіркою». У методичних вказівках по даній роботі докладно описано мету роботи, опис віртуальної лабораторної установки; дано розрахункове завдання [1]. На екрані відображаються: таблиця з вихідними даними, віконце для введення вихідних даних, схема лабораторної установки та віртуальні панелі вимірювальних приладів. При введенні параметрів схеми на екрані монітора з'являється таблиця передбачуваних результатів експериментів, а також супутні графіки [1].

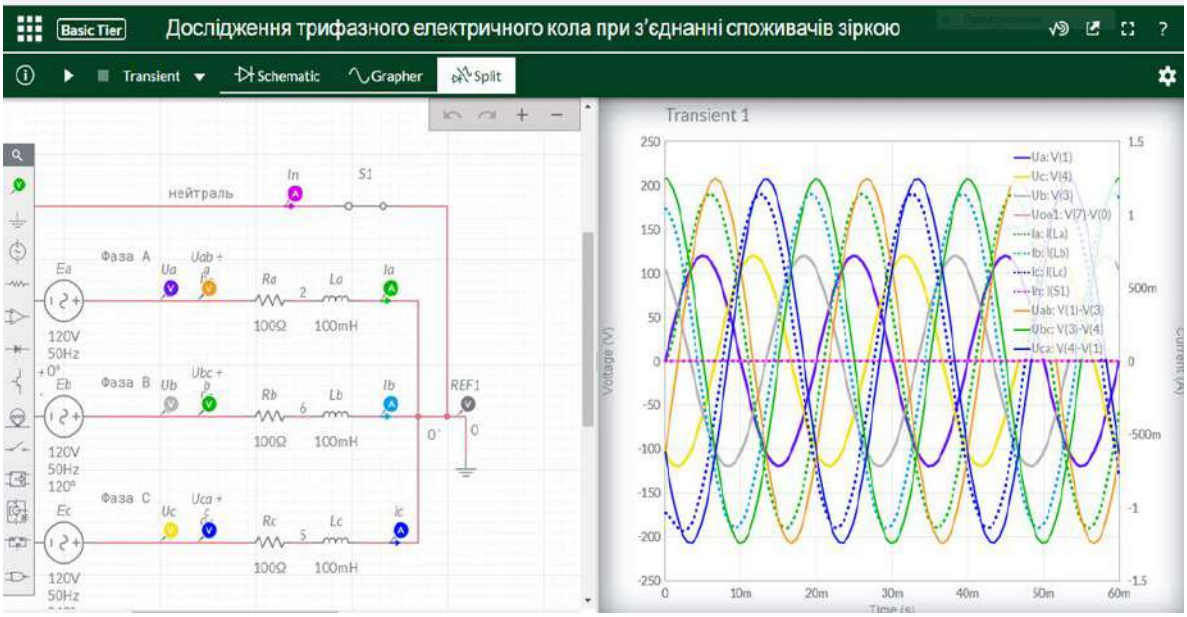

З початку воєнного стану педагоги перемістили фокус уваги з академічних успіхів на підтримку і нормалізацію психологічного стану здобувачів освіти. Результати проведеного дослідження 174 студентів з березня 2022 року по грудень 2022 року показані на діаграмі (рисунок 1).

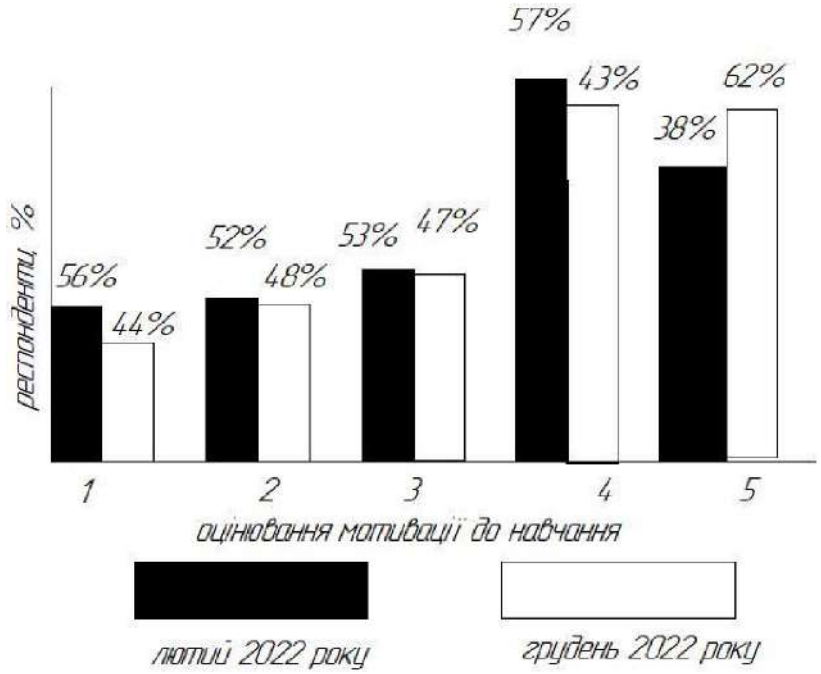

Рисунок 1-Діаграма оцінювання мотивації до навчання

Через рік після проведення досліджень, результати показують невтішну тенденцію спаду зацікавленості до опанування дисциплін, особливо у здобувачів освіти , які вимушено перебувають за кордоном (рисунок 2).

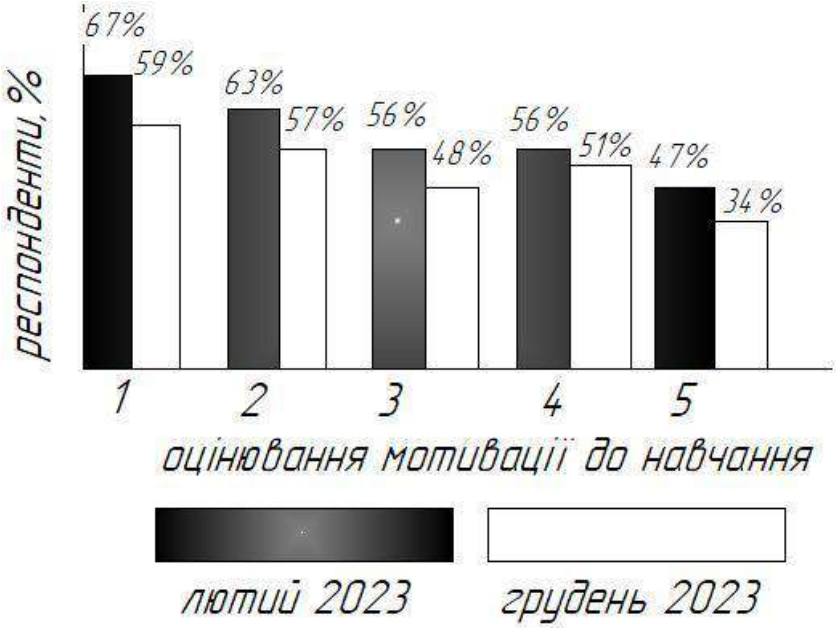

Рисунок 2 - Діаграма оцінювання мотивації до навчання

Висновок. Аналіз динаміки емоційний стану здобувачів освіти на початку війни (лютий-грудень 2022р.) мав високий рівень розпачу, занепокоєння, апатії; у багатьох респондентів зафіксовано зниження зацікавленості та зосередженості у навчанні. Важливо, що більшість студентів вважає правильним проведення освітнього процесу умовах правового режиму воєнного стану. Позитивні тенденції до навчання почали рости з кожним наступним місяцем на протязі

2022р, але поступово ця позиція почала спадати (2023 р.). Стан не критичний, проте ігнорувати його не можна. І, поступово, у студентів відновляться плани на своє професійне майбутнє.

Емоційний стан та психологічна атмосфера заняття виявляються вирішальним фактором у досягненні його високої результативності за будь-яких форс-мажорних обставин. За теперішніх умов доцільно залишати на занятті час, коли викладач є доступним онлайн для спілкування у відеочаті зі студентами, які хочуть комунікації на учбові або особисті теми. Обов'язково треба підбадьорювати, відмічати сильні і слабкі сторони їх думок та прагнень. І, поступово, здобувачів освіти відновляться плани на своє професійне майбутнє.

Ми, викладачі, можемо і повинні долучитись до цього в рамках викладання свого предмету.

Використані джерела:

1. Дейбук В.Г., Деревянчук О.В., Кравченко Г.О. Навчальне видання Віртуальний електронний практикум Чернівці, Чернівецький національний університет , 2021
2. Tshibalo A.E. (2007). The potential impact of computer-aided assessment technology in higher education. South African Journal of Higher Education, 21(6), pp. 684-693
3. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-VII.
4. URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556 18?find=1&text=%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC#Text (дата звернення 05.01.2023)

Костенко Світлана, психолог
ВСП «Оріхівський коледж ТДАТУ»

ФОРМИ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ ЩОДО ПОЛІПШЕННЯ СТАНУ МЕНТАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я ПЕДАГОГА В УМОВАХ ВІЙНИ

Війна – це не лише збройний конфлікт, а й глибока соціальна, економічна та психологічна катастрофа, яка торкається життя мільйонів людей. Педагоги, як важлива складова суспільства, опиняються в особливій зоні ризику, оскільки вони не лише ведуть навчальний процес, а й виступають емоційною опорою для своїх учнів.

Серед викладачів побутує вислів: «Педагог — це не професія, а спосіб життя». Мається на увазі, що не тільки на роботі, але й удома викладач залишається педагогом, тобто оцінює, повчає, наставляє всіх рідних. Високі енергетичні витрати професії плюс турбота про підтримку культивованого іміджу мають високу психологічну ціну. У цих обставинах педагог зазнає величезного нервово-психічного напруження й часто не спроможний упоратися з ним, не опанувавши спеціальні методи й прийоми саморелаксації. Тому, психологи мають звертати увагу не тільки на проблеми студента, а й на

психологічні стани та психологічне здоров'я педагогів. . А з цього виходить, що психологічна підтримка педагогів під час війни є надзвичайно важливою з кількох причин:

1. **Емоційне благополуччя**: Викладачі, які відчувають психологічну підтримку, можуть краще впоратися зі стресом і викликами, що постають перед ними. Це безпосередньо впливає на їх здатність підтримувати та мотивувати студентів.

2. **Збереження професійної ефективності**: Психологічна підтримка дозволяє педагогам зберігати професіоналізм, навіть за складних умов. Це сприяє збереженню якості навчання.

3. **Створення сприятливого середовища для студентів**: Педагоги, які отримують підтримку, можуть краще реагувати на емоційні потреби своїх студентів, створюючи безпечне середовище для навчання та розвитку [1, с.15].

Педагоги є найскладнішою категорією, з якою працює психолог. Вони по-різному сприймають психологічну службу. Тільки високий рівень компетентності, об'єктивності психолога, практична спрямованість і результативність його роботи допоможуть йому завоювати довіру в педколективі. У всякому разі практичному психологові обов'язково необхідно буде виконувати психотерапевтичні функції. Потрібна практична робота з психокорекції, гармонізації особистості педагога через психотерапевтичні сеанси, різні види соціально-психологічного тренінгу: особистісної причинності, мотивації досягнень, сензитивності, гуманних взаємин між педагогами і їх вихованцями. Психологічна допомога та підтримка у разі виникнення емоційних проблем може здійснюватися через роботу із «згорянням» і «зм'якшення дії організаційного фактора» [2, с. 34]. Психотехнічні ігри й вправи, які може використовувати психолог, допомагаючи педагогам справитися з обставинами, впоратися на досягнення двох цілей. По-перше, вони сприяють гармонізації внутрішнього світу педагога, ослабленню його психічної напруженості, тобто мають суто психотерапевтичну мету. По-друге, вони націлені на розвиток внутрішніх психічних сил викладача, розширення професійної самосвідомості. Регулярне виконання педагогом психотехнічних ігрових вправ допоможе йому правильно орієнтуватися у власних психічних станах, адекватно оцінювати їх і ефективно управляти собою для збереження й зміцнення власного психічного здоров'я і, як наслідок, досягнення успіху в професійній діяльності за порівняно незначних витрат нервово-психічної енергії.

Психологічна підтримка може приймати різні форми, включаючи і нестандартні методи, які можуть допомогти людям справитися зі стресом і травмою, особливо в умовах війни або кризових ситуацій. Тож, яким чином і через які форми роботи можна впливати на емоційний стан викладацького складу:

Форми психологічної підтримки

Психологічна підтримка педагогів може бути реалізована через різні форми:

ТРАДИЦІЙНІ:

1. **Психологічні консультування**: Проведення індивідуальних або групових сесій з психологами допомагає педагогам відпрацювати свої емоції, отримати нові стратегії для подолання стресу та знайти підтримку в колегах.

2. **Тренінги та семінари**: Заняття, які фокусуються на навичках стресостійкості, емоційного інтелекту та командної роботи, можуть надати педагогам можливість навчатися та ділитися досвідом.

3. **Системи підтримки колег**: Створення груп підтримки серед колег може стимулювати взаємодопомогу та знижувати психологічний тягар, що лягає на плечі кожного педагога окремо.

4. **Онлайн-ресурси та платформи**: Використання цифрових платформ для обміну інформацією, отримання консультацій та організації заходів може бути ефективним способом досягнення педагогів, які можуть не мати змоги отримувати підтримку особисто.

НЕТРАДИЦІЙНІ:

5. **Арт-терапія** використовує творчість як засіб самовираження. Через малювання, живопис, музику, або інші види мистецтва люди можуть висловлювати свої емоції, які часто важко сформулювати словами. Це може бути дуже корисним для педагогів, які переживають стрес.

6. Драматерапія передбачає використання театральних технік для розуміння і вираження емоцій. Участь у театралізованих вправах допомагає людям досліджувати свої відчуття та досвід, знімаючи емоційне напруження.

7. Йога та медитація зв'язок з природою сприяють розвитку усвідомленості та зняттю стресу. Йога допомагає поліпшити фізичне і психічне самопочуття, а медитація може зменшити рівень тривоги і покращити здатність до розслаблення.

8. Терапія історіями передбачає розповідь про особисті історії та досвіди в групі. Він може допомогти педагогам відчути себе зрозумілими та підтриманими, оскільки дозволяє створити відчуття спільності та підтримки.

9. Гейміфікація - використання елементів ігор у процесі психологічної підтримки може зробити цей процес більш цікавим і залучаючим. Це можуть бути різноманітні вправи, які включають в себе завдання, змагання або колективні ігри, які допомагають знизити стрес і покращити командний дух [2, с. 19].

Аналізуючи різні форми надання психологічної підтримки варто наголосити, що нестандартні методи відкривають нові можливості для допомоги педагогам і ведення їхнього емоційного стану. Вони пропонують альтернативні способи вираження почуттів і можуть бути особливо ефективними в умовах війни, коли традиційні методи можуть бути недостатньо ефективними. Підтримка педагогів у такий спосіб є важливою для їхньої стійкості та здатності виконувати свої професійні обов'язки в складних умовах.

Отже, психологічна підтримка педагогів під час війни є критично важливою для забезпечення їхньої стійкості та здатності ефективно виконувати свої професійні обов'язки. Суспільство повинно усвідомлювати цю потребу та забезпечити достатні ресурси для підтримки освітян, адже їхнє благополуччя безпосередньо впливає на майбутні покоління.

Використані джерела:

1. Як вчителю організувати свою роботу під час війни: рекомендації Державної служби якості освіти [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://sqe.gov.ua/yak-vchitelyuorganizuvati-svoyu-robotu-p/
2. Як вчити та навчатися в умовах війни. Інформаційно-методичні матеріали для дорослих (учителів, викладачів, психологів) зі створення сприятливих умов для навчання та розвитку в умовах воєнного часу. Автори-упорядники: З. Адамська, О. Нагула, К. Пуха, Т. Цюман. Заг. ред. Т. Цюман. URL: https://childfund.org.ua/Uploads/Files/books_pdf/How+to_teach_and_learn_A4.pdf

Кравченко Оксана, викладач
Комунальний заклад «Прилуцький фаховий медичний коледж»
Чернігівської обласної ради

ПСИХОЛОГІЧНА ПІДТРИМКА ПЕДАГОГІВ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Війна є подією, що викликає почуття безпорадності й незахищеності, впливаючи на свідомість кожної людини та її ставлення до світу, спричиняючи хронічні стресові розлади. В умовах війни педагог, як ніколи стає важливою людиною в житті здобувачів освіти. Це, безперечно, складний час для викладачів, які попри стрес та небезпеку продовжують проводити заняття часто у дистанційному режимі, і для дітей, частина з яких були змушені покинути свої домівки. Чуйне ставлення до проживання війни у життєвому досвіді, іноді

трагічному, кожного суб’єкта освітнього процесу є визначальним чинником почуття захищеності та мотивації до навчання [1].

Відтак, якість освіти зараз визначає передовсім створення комфортного, психологічно безпечного освітнього середовища. За цих обставин важливо усвідомити, що в умовах війни дуже важливою професійною компетентністю педагога є здатність підтримати не лише себе, але й здобувачів освіти, убезпечити від розчарувань, підсилити відчуття контролю над сьогоденням і майбутнім. Нинішні діти потребують педагога насамперед психологічно стійкого, який би міг стати для них особистістю, яка допоможе відновити жагу до знань, тим плечем, на яке можна спертися, коли бракує власних сил, та сприятиме розвитку кожної дитини заради збереження психічного здоров’я в умовах впливу надскладних стресогенних чинників.

Завдання створення безпечного освітнього середовища як системи психологопедагогічних умов, впливів і можливостей, які забезпечують захищеність особистості від прямого чи опосередкованого негативного впливу на фізичне та психічне здоров’я, є дуже важливими для сучасної освіти. Задоволення потреби в безпеці, стабільності, визначеності, прогнозованості та довірі до оточення – це підґрунтя для задоволення усіх інших значущих потреб.

Але, чи можливо в умовах війни залишатися в ресурсі, тренувати психологічну стійкість та знаходити час для відновлення? Потрібно пам'ятати, що педагог – це не психолог… Для них кожен день – це новий потенційний виклик. Тому, аби підтримати педагогів, які працюють в умовах війни, необхідно організовувати зустрічі з психологом задля стабілізації емоційного стану, рівноваги, професійного вигорання та здатності виконувати професійні обов'язки, пам'ятаючи про час на себе та відновлення. Адже лише той, хто має ресурс та опору, може стати підтримкою для інших.

Психологічна підтримка педагогів під час війни включає:

1) емоційне відновлення – підтримка в обробці власних емоційних реакцій та переживань;

2) підтримка професійної ідентичності;

3) розвиток навичок саморегуляції [2].

Дорослим легше помічати і вчасно реагувати на тривожні симптоми, які проявляються у стані стресу. Педагог може відчувати страх, хвилювання або занепокоєння через напади паніки. Головне у цей момент — допомогти собі заспокоїтися, подбати про відновлення на різних рівнях: фізичному, духовному та розумовому, регулювати навантаження відповідно до свого самопочуття. У

конфліктних ситуаціях взяти паузу і дати собі час все обміркувати. Якщо відчуває потребу, попросити про допомогу та підтримку людини, якій довіряє або звернутися до психолога.

Педагог може використовувати такі стратегії психологічної допомоги:

• дихальні вправи: («Вправи для саморегуляції, заземлення та пошуку ресурсу»);

• фізична підтримка;

• переконання;

• безпечне місце.

Важливим завданням є створення саме простору безпеки, в якому педагог відчуває себе захищеним. Для цього важливо перетворити заклад освіти на спільноту однодумців. З цією метою необхідно пропагувати шляхи надання підтримки психічного здоров'я у освітньому середовищі і залучати до цієї роботи кожного члена колективу: адміністрацію, вчителів, вихователів, бібліотекарів, технічний персонал, та інших учасників освітнього процесу.

Навчання у такий складний час – це новий виклик для педагогів, але потрібно знати, що безумовна любов до дітей та підтримка допоможе стабілізувати і психологічний стан педагога. Викладання дійсно може стати своєрідною терапією.

Використані джерела:

1. Як вчити та навчатися в умовах війни. Інформаційно-методичні матеріали для дорослих (учителів, викладачів, психологів) зі створення сприятливих умов для навчання та розвитку в умовах воєнного часу. Автори-упорядники: З. Адамська, О. Нагула, К. Пуха, Т. Цюман. Заг. ред. Т. Цюман. URL:[https://childfund.org.ua/Uploads/Files/books_pdf/How+to_teach_and_learn_A4.pdf (дата звернення – 14.04.2023)].
2. Травматичні події: психологічна підтримка та самодопомога: [https://rm.coe.int/traumatic-events-ukr-/1680a765d4]

Сердюкова Юлія, викладач
Комунальний заклад «Прилуцький фаховий медичний коледж» Чернігівської обласної ради

ПСИХОЛОГІЧНА ПІДТРИМКА ПЕДАГОГІВ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Сучасна ситуація в Україні створює значні виклики для всіх верств населення, зокрема для педагогів, які не лише працюють з молоддю, а й повинні залишатися стійкими та підтримувати емоційну стабільність у надзвичайно складних умовах. Педагоги, особливо в коледжах, де навчаються підлітки та

молодь, відіграють важливу роль у забезпеченні безперервного освітнього процесу, підтримці емоційного стану студентів, а також у формуванні надії та впевненості в майбутньому. Психологічна підтримка педагогів є необхідною умовою для успішної роботи в освітньому процесі під час війни. У цій статті розглянемо основні напрямки такої підтримки та її значення.

Важливість психологічної підтримки педагогів. Психологічне навантаження на педагогів коледжів в умовах війни зростає, адже вони постійно перебувають під впливом стресу та мають не лише навчати, але й надавати моральну підтримку своїм студентам. За відсутності належної підтримки педагоги можуть зіштовхнутися з такими негативними наслідками, як вигорання, хронічний стрес, депресія, які впливають на якість викладання та емоційний клімат у навчальному закладі.

Основними чинниками стресу для педагогів в умовах війни є:

1. Відчуття небезпеки за себе та близьких.
2. Постійна невизначеність у ситуації та неможливість планувати майбутнє.
3. Збільшення відповідальності за психологічний стан студентів.
4. Нестабільність фінансової ситуації.
5. Висока завантаженість через необхідність адаптувати освітні програми до умов війни.

Зважаючи на це, педагогам важливо мати підтримку, яка допоможе їм ефективно справлятися з емоційними викликами та залишатися стабільними у роботі.

Методи психологічної підтримки педагогів

1. Індивідуальні та групові консультації з психологами

Консультації з психологом – це один із найбільш ефективних методів для зняття емоційної напруги. Індивідуальні зустрічі дозволяють педагогам обговорити свої проблеми, знайти ресурси для подолання стресу та отримати підтримку в особистих питаннях. Групові сесії, де педагоги можуть обговорювати схожі проблеми, допомагають відчувати єдність та взаємну підтримку.

-Групові терапевтичні сесії. Групова підтримка допомагає усвідомити, що в складних ситуаціях вони не самотні, а також ділитися досвідом з колегами.

2. Тренінги з управління стресом

Сучасні тренінги, спрямовані на зниження стресу, навчають технік релаксації, медитації та дихальних вправ, які можна використовувати щодня.

Особливо важливо навчити педагогів методам саморегуляції, щоб вони могли самостійно знижувати рівень стресу в робочому середовищі та вдома.

- Тренінги та семінари з управління стресом. Педагоги можуть навчитися технік релаксації, медитації та вправ на дихання.

- Курси з емоційної саморегуляції. Практика саморегуляції допомагає залишатися зосередженим і зберігати спокій у стресових ситуаціях.

3. Психоосвіта та підвищення обізнаності

Педагоги потребують знань про реакції організму на стрес, способи його подолання та методи, які допомагають стабілізувати психічний стан. Психоосвітні лекції та семінари на теми кризового менеджменту й дитячої психології дозволяють викладачам краще розуміти власні емоції, а також потреби та реакції студентів, з якими вони працюють.

4. Організація безпечного середовища в колективі

Створення довірливих стосунків у колективі сприяє покращенню емоційного клімату. Педагоги, які можуть відчувати підтримку від колег, керівництва та студентів, більш стійко переживають труднощі. Це можна досягти шляхом організації спільних заходів, де викладачі мають можливість обмінятися досвідом, поділитися переживаннями, а також просто провести час разом у спокійній атмосфері.

- Формування підтримуючого колективу. Створення дружньої атмосфери, де педагоги можуть ділитися своїми відчуттями та досвідом.

- Коучинг і наставництво. Організація регулярних зустрічей з наставниками та коучами, які надають підтримку і розуміння.

5. Фізична активність та тілесні практики

Фізична активність є одним із найефективніших методів зняття стресу. Виконання тілесних вправ, наприклад, йоги або гімнастики, допомагає знизити напруження та покращити емоційний стан. Викладачам варто заохочувати заняття фізичною активністю, можливо навіть організовувати заняття безпосередньо в коледжі.

Робота з тілесними практиками

- Йога та тілесні практики. Вправи з розтягуванням, йога та дихальні практики можуть зменшити напругу.

- Фізичні активності. Регулярне зайняття спортом, навіть короткі прогулянки, покращують емоційний стан і загальне самопочуття.

6. Включення творчих практик

Арт-терапія та творчі заходи сприяють розвантаженню емоцій. Заняття малюванням, музикою або творчими майстер-класами допомагають виразити складні емоції і стабілізувати психологічний стан.

- Фокус на особистісному зростанні та ресурсах. Робота з особистими сильними сторонами, пошук ресурсів, які можуть підтримати.

- Творчі заходи. Арт-терапія, музика, малювання сприяють емоційному розвантаженню.

7. Підтримка у вигляді спеціалізованих матеріалів

- Підручники та посібники з кризового менеджменту. Розробка матеріалів з рекомендаціями, як реагувати в кризових ситуаціях, допоможе педагогам краще зрозуміти свої емоційні реакції.

- Онлайн-ресурси та програми. Відеолекції, курси, подкасти для підтримки психологічного здоров’я можуть бути корисним ресурсом для педагогів.

8. Навчання методам підтримки студентів

Педагогам важливо навчатися навичкам психологічної підтримки студентів, які також можуть переживати стрес і тривогу. Це включає розуміння проявів дитячих травм, методів підтримки та способів ведення діалогу, що зменшує рівень тривожності у студентів.

- Навчання з методів роботи з травмованими дітьми. Педагоги мають бути підготовлені до роботи з дітьми, що пережили травматичний досвід.

- Спеціальні тренінги з дитячої психології. Допоможе педагогам краще зрозуміти, як діти реагують на стрес і як надавати їм підтримку.

Роль адміністрації коледжу у забезпеченні психологічної підтримки

Адміністрація коледжу відіграє важливу роль у створенні умов для психологічної підтримки педагогів. Важливо організовувати регулярні консультації з психологами, а також залучати фахівців для проведення тренінгів та семінарів. Крім того, адміністрація повинна підтримувати ініціативи, які сприяють створенню комфортного емоційного середовища в колективі, а також забезпечувати педагогів необхідними ресурсами для зниження стресу.

Висновки. Психологічна підтримка педагогів коледжу в умовах війни є критично важливою для забезпечення як їхнього емоційного благополуччя, так і стабільності навчального процесу. Своєчасна підтримка, включаючи консультації з психологами, навчання методам управління стресом, розвиток комунікації в колективі, а також творча та фізична активність, допомагають педагогам зберігати психологічну стійкість і виконувати свої професійні обов’язки на високому рівні. Інвестування в психічне здоров'я педагогів є не

лише турботою про особистість, але й важливим кроком до забезпечення стабільності і успіху освіти в надзвичайних умовах війни.

Ці заходи можуть суттєво допомогти педагогам залишатися емоційно стабільними та підтримувати не лише себе, але й своїх студентів у важких умовах.

Використані джерела:

1. Психологічна підтримка в екстремальних умовах — автори: О.В. Тимченко, І.В. Дворянчиков.
2. Психологія стресу і копінг-стратегії — автори: Н.І. Макаренко, Л.М. Мельник. В.
3. Травматерапія: підходи та методи — автор: М.Б. Бабічев.
4. Психологічна підтримка в умовах кризи — автори: С.А. Тарабріна, Л.А. Лебедєва.
5. Робота з посттравматичними стресовими розладам — автор: П.С. Сиченко.

Стрижаковська Ліліана, к.мед.н.
Нью Сіті Коледж,
Ардлі Грін Лондон
Сполучене Королівство

ПСИХОЛОГІЧНА ПІДТРИМКА ПЕДАГОГІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ

У статті досліджено аспекти психологічної підтримки педагогів закладів фахової передвищої освіти (ЗФПО) у складних умовах воєнного часу. Особливу увагу приділено стресостійкості, профілактиці емоційного вигорання та підтримці психічного здоров'я педагогів. Запропоновано практичні рекомендації щодо впровадження заходів підтримки на рівні закладів освіти.

Ключові слова: психологічна підтримка, педагоги, стресостійкість, війна, емоційне вигорання, заклади фахової передвищої освіти.

Війна спричиняє значний вплив на всі сфери суспільного життя, включаючи освіту. Педагоги, які працюють у закладах фахової передвищої освіти, стикаються із подвійним навантаженням: необхідністю виконувати професійні обов'язки та адаптуватися до умов стресу й нестабільності. Забезпечення їхньої психологічної підтримки стає важливим завданням для освітніх закладів та суспільства загалом.

Одним із основних аспектів психологічної підтримки педагогів є розвиток стресостійкості. Військові дії створюють умови постійного психологічного напруження. Педагогам необхідно навчатися технік стрес-менеджменту, таких як контроль дихання, медитація, вправи на релаксацію та техніки мислення,

орієнтованого на вирішення проблем. Емоційна підтримка через комунікацію. Створення атмосфери взаємної підтримки у колективі є ключовим фактором для зниження рівня тривожності. Групові зустрічі, тренінги з командної взаємодії та психологічні консультації допомагають педагогам відчувати себе частиною спільноти. А також профілактика професійного вигорання. Педагоги в умовах війни ризикують швидше досягати стану емоційного виснаження. Для його попередження доцільно розробляти програми підтримки, що включають гнучкий розклад, організацію тренінгів для особистісного зростання та стимулювання за допомогою позитивної мотивації.

Тому пропонуємо такі рекомендації щодо реалізації програм підтримки:

проведення навчальних семінарів та тренінгів – програми для розвитку навичок подолання стресу та управління емоціями. Створення зон психологічного розвантаження – освітні заклади можуть обладнати приміщення для відпочинку та релаксації педагогів. Психологічний супровід – забезпечувати доступ до індивідуальних консультацій із професійними психологами. Застосування цифрових платформ підтримки: онлайн-ресурси для надання консультацій, поширення інформації та підтримки педагогів дистанційно.

Отже, психологічна підтримка педагогів у період війни є одним із пріоритетів у забезпеченні стабільної роботи освітніх закладів. Запропоновані заходи сприяють збереженню емоційної стійкості педагогів, що, у свою чергу, позитивно впливає на якість освітнього процесу та сприяє розвитку системи освіти навіть у складних умовах.

Використані джерела:

1. Васильєва О. Психологічна підтримка в кризових ситуаціях. – Київ: Освіта, 2022.
2. Гончаренко І. Методи подолання стресу у професійній діяльності педагога. – Харків: Педагогіка, 2021.
3. Зінченко А. Особливості емоційного вигорання серед педагогів. – Львів: Наука, 2020.
4. Український інститут освіти. Психологічний супровід освітян під час війни. – Київ: УІО, 2023.

Тоцька Вікторія, завідувач відділення
ВСП «Фаховий коледж бізнесу
та харчових технологій
Запорізького національного
університету»

РОБОТА ПЕДАГОГІВ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Російська агресія стала великим випробуванням не лише для економіки, а й для освітнього процесу в Україні. Викладачі та студенти зіткнулися з новими

реаліями в навчанні. Багато навчальних закладів перейшло на дистанційне навчання, а деякі вимушені були припинити свою роботу. Відбулося багато змін в освітньому процесі, основні з них: зміни в розкладі та тривалість занять, адаптація навчальних програм, нові форми контролю знань і звичайно ж перехід на дистанційне навчання. Всі ці зміни не повинні означати зниження якості освіти. Навпаки, вони направлені на забезпечення неперервності учбового процесу в таких важких воєнних умовах. Майже три роки повномасштабної війни, постійні загрози обстрілів, тривоги та ще й відповідальність за життя студентів – викладачі постійно перебувають під подвійним стресовим навантаженням.

Війна є травмівною подією, що викликає почуття безпорадності й незахищеності, впливаючи на свідомість кожної людини та її ставлення до світу, спричиняючи хронічні стресові розлади. В умовах війни педагог, як ніколи стає важливою людиною в житті студентів. Це, безперечно, складний час для педагогів, які попри стрес та небезпеку продовжують проводити заняття часто у дистанційному режимі, і для студентів, частина з яких були змушені покинути свої домівки. Чуйне ставлення до проживання війни у життєвому досвіді, іноді трагічному, кожного суб'єкта освітнього процесу є визначальним чинником почуття захищеності та мотивації до навчання [1].

Війна виснажує нас фізично та психічно. Наша психіка здатна адаптуватися під будь-які складнощі, але кожний день пережити у рідній країні надзвичайно складно. У цей непростий час потрібно підтримувати себе та близьких. Все це життєво необхідно для того, щоб зберегти фізичне та психічне здоров`я.

Під час воєнних дій настрій людини постійно змінюється – від оптимізму та натхнення до страху та паніки. Війна – це й психологічне знущання з людей. Навчання під час війни може бути стресовим. Підтримки і допомоги потребують усі учасники освітнього процесу. Щоб працювати на перемогу й бути корисним іншим, ми маємо бути сильними. Тому педагогам потрібно навчитися надавати підтримку собі. Самопідтримка – це передусім вміння: створювати для себе відчуття безпеки; виділяти час на хобі; піклуватися про свої базові потреби; дякувати собі за те, що ви є.

Підтримати студентів викладачі можуть власною стійкістю та спокоєм. Саме тому перед початком навчання, експерти галузі освіти радять директорам навчальних закладів оцінювати психоемоційний стан педагогів та їхню готовність до спілкування зі студентами. Педагогічна діяльність під час війни потребує багато зусиль. А часу на відновлення сил завжди бракує. Найбільше на

роботу освітян впливають такі стресові ситуації, як повітряні тривоги, емоційне вигорання та невизначеність. А от впоратися з емоційними навантаженнями педагогам допомагають хобі, спілкування з друзями та фізична активність. В деяких випадках не зайвою буде і підтримка психологів. Основні форми психологічної підтримки: індивідуальні консультації з психологом, групові терапевтичні сесії, онлайн ресурси з психологічної самодопомоги, програми підтримки громадських організацій. Водночас й саме повернення до роботи та викладання може стати своєрідною терапією.

Ситуація, що сталася в Україні, є показовою для всього світу. Очевидно, що ми не були готові до такого розвитку подій. І зрозуміло чому: жодній розсудливій людині не могло спасти на думку, що в XXI столітті в центрі Європи може статися така трагедія. Але ми всі повинні пам`ятати про те, що кожен із нас – опора для іншого. І зараз для студентів ми – більше ніж викладачі. Своїми діями та прикладом ми можемо вселити надію та пояснити, що відбувається.

Використані джерела:

1. Як вчити та навчатися в умовах війни. Інформаційно-методичні матеріали для дорослих (учителів, викладачів, психологів) зі створення сприятливих умов для навчання та розвитку в умовах воєнного часу. Автори-упорядники: З. Адамська, О. Нагула, К. Пуха, Т. Цюман. Заг. ред. Т. Цюман. URL: https://childfund.org.ua/Uploads/Files/books_pdf/How+to_teach_and_learn_A4.pdf (дата звернення – 14.04.2023).
2. Як не допустити негативні емоції у своє життя / Делятинський ліцей №1 / Поради психолога [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.deliatynlyceum1.if.sch.in.ua/uchnyam/psihologichna_pidtrimka

Українець Людмила, практичний психолог коледжу
Чернівецький медичний фаховий коледж

ПСИХОЛОГІЧНА СТІЙКІСТЬ У ЧАСИ ВИПРОБУВАНЬ ЯК ОСНОВА ПЕДАГОГІЧНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

У роботі розглядається поняття психологічної стійкості як ключового чинника успішної педагогічної трансформації в умовах кризових викликів. Проаналізовано фактори, що впливають на психологічну стійкість педагогів, та обґрунтовано важливість розвитку цієї якості для підвищення ефективності освітнього процесу. Окреслено перспективи впровадження програм підтримки психологічної стійкості в системі освіти.

Сучасні виклики, пов’язані зі швидкими змінами в суспільстві, пандемією, економічною нестабільністю та іншими кризовими ситуаціями, висувають нові

вимоги до системи освіти. Психологічна стійкість педагогів стає одним із ключових елементів успішної адаптації та трансформації освітнього процесу. Здатність педагогів зберігати емоційну рівновагу, ефективно реагувати на стрес та долати труднощі є основою для забезпечення стабільного навчання та виховання.

Поняття та значення психологічної стійкості. Психологічна стійкість визначається як здатність особистості адаптуватися до стресових умов, зберігаючи продуктивну діяльність та внутрішню гармонію. Для педагогів це означає не лише подолання особистих викликів, але й підтримку здобувачів освіти в кризових ситуаціях. Психологічно стійкі педагоги краще справляються з професійними труднощами, демонструють високу продуктивність та сприяють формуванню позитивного освітнього середовища.

Основними факторами, що впливають на психологічну стійкість, є:
особистісні якості: самооцінка, впевненість у собі, рівень емоційного інтелекту;
соціальна підтримка: взаємодія з колегами, адміністрацією та родиною;
професійний розвиток: можливість навчання, самовдосконалення та участь у тренінгах;
організаційні умови: комфортні умови праці, справедливе навантаження та ресурсне забезпечення.

Психологічна стійкість як основа педагогічної трансформації. У часи випробувань освітня трансформація потребує гнучких та стійких педагогів, які здатні: адаптувати освітні стратегії до нових умов, використовувати інноваційні технології для забезпечення безперервного навчання, зберігати високу мотивацію та підтримувати позитивний настрій серед здобувачів освіти, формувати стійке та безпечне психологічне середовище для навчання.

Розвиток психологічної стійкості сприяє не лише особистісному зростанню педагога, а й удосконаленню всього освітнього процесу.

Перспективи підтримки психологічної стійкості в системі освіти. Для підвищення рівня психологічної стійкості педагогів необхідно: розробити програми психологічної підтримки та навчання з управління стресом; впровадити регулярні тренінги та семінари з розвитку емоційного інтелекту; створити сприятливе освітнє середовище, що забезпечує соціальну підтримку педагогів; підтримувати роботу психологічних служб у закладах освіти.

Отже, психологічна стійкість педагогів є фундаментальною умовою для ефективної педагогічної трансформації в умовах сучасних викликів. Розвиток цієї якості дозволяє освітянам успішно адаптуватися до нових реалій,

підтримувати високу якість навчання та забезпечувати психоемоційну стабільність здобувачів. Впровадження системних програм підтримки психологічної стійкості є перспективним напрямком розвитку освітньої сфери.

Використані джерела:

1. Бондарчук О. І. Психологічна стійкість особистості: теоретичні аспекти та практичне значення. – Київ: Наукова думка, 2021.
2. Концепція Нової української школи: [Електронний ресурс] // Міністерство освіти і науки України. – URL: https://mon.gov.ua
3. Лазаренко Т. В. Управління стресом у професійній діяльності педагога. – Харків: Освіта України, 2020.
4. Психологічна підтримка в умовах кризи: методичні рекомендації / Міністерство освіти і науки України. – Київ, 2022.
5. Соколовська Н. Психологічна стійкість як чинник успішної педагогічної діяльності // Науковий вісник педагогіки. – 2023. – №4.